

YÖNETİM KURULU'NUN YILLIK FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Genel Kurulu'na

1. Görüş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 1 Ocak - 31 Aralık 2021 tarihli hesap dönemine ilişkin yıllık faaliyet raporunu denetlemiştir bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, Yönetim Kurulu'nun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun Grup'un durumu hakkında denetlenmiş olan konsolide finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemeler, tüm önemli yönleriyle, denetlenen tam set konsolide finansal tablolarla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlıdır ve gerçeği yansımaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar (Bağımsızlık Standartları Dâhil) ("Etik Kurallar") ve bağımsız denetimle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Tam Set Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Denetçi Görüşümüz

Grup'un 1 Ocak - 31 Aralık 2021 hesap dönemine ilişkin tam set konsolide finansal tabloları hakkında 16 Şubat 2022 tarihli denetçi raporümüzda olumlu görüş bildirmiştir.

4. Yönetim Kurulu'nun Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Sorumluluğu

Grup yönetimi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 514. ve 516. Maddelerine ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") II-14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine göre yıllık faaliyet raporuyla ilgili olarak aşağıdakilerden sorumludur:

- Yıllık faaliyet raporunu bilanço gününü izleyen ilk üç ay içinde hazırlar ve genel kurula sunar.

- b) Yıllık faaliyet raporunu; Grup'un o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtacak şekilde hazırlar. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, Grup'un gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.
- c) Faaliyet raporu ayrıca aşağıdaki hususları da içerir:
 - Faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önem taşıyan olaylar,
 - Şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları,
 - Yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi mali menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, aynı ve nakdî imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatlar.

Yönetim kurulu, faaliyet raporunu hazırlarken Ticaret Bakanlığı'nın ve ilgili kurumların yaptığı ikincil mevzuat düzenlemelerini de dikkate alır.

5. Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumluluğu

Amacımız, TTK ve Tebliğ hükümleri çerçevesinde yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin, Grup'un denetlenen konsolide finansal tablolarıyla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtıp yansıtmadığı hakkında görüş vermek ve bu görüşümüzü içeren bir rapor düzenlemektir.

Yaptığımız bağımsız denetim, BDS'lere uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanması ile bağımsız denetimin, faaliyet raporunda yer alan finansal bilgiler ve Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin konsolide finansal tablolarla ve denetim sırasında elde edilen bilgilerle tutarlı olup olmadığına ve gerçeği yansıtıp yansıtmadığına dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirir.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Ediz Günsel, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 8 Mart 2022

İÇİNDEKİLER

8	TÜPRAŞ HAKKINDA
10	STRATEJİK AMACIMIZ
12	STRATEJİK ÖNCELİKLERİMİZ
18	BİR BAKIŞTA TÜPRAŞ
20	İŞTIRAKLERİMİZ
22	TEMEL GÖSTERGELER
 GENEL KURUL	
24	GENEL KURUL GÜNDEMİ
25	YILLIK FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU
26	YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI
30	BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU (GÖRÜŞ)
31	KONSOLİDE BİLANÇO/KONSOLİDE GELİR TABLOSU
32	YÖNETİM KURULU
38	KÂR DAĞITIM POLİTİKASI
38	KÂR DAĞITIM TEKLİFİ
39	KÂR DAĞITIM TABLOSU
40	2022 YILI YÖNETİM KURULU ÜYE ADAYLARI
41	YÖNETİM KURULU ÜYELERİ VE ÜST DÜZEY YÖNETİCİLER İÇİN ÜCRET POLİTİKASI

 KISACA TÜPRAŞ	
42	GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI
48	ÜST YÖNETİM
50	TARİHÇE
54	2021 GELİŞMELERİ
58	STRATEJİ
64	BAŞARI VE ÖDÜLLER
66	YATIRIMCI İLİŞKİLERİ
70	İNSAN KAYNAKLARI
 2021 PERFORMANSI	
82	SEKTÖR
84	ÜRETİM VE SATIŞ
92	İZMİT RAFİNERİSİ
94	İZMİR RAFİNERİSİ
96	KIRIKKALE RAFİNERİSİ
98	BATMAN RAFİNERİSİ
100	TUPRAS TRADING LTD
102	DAĞITIM-OPET
104	DENİZ TAŞIMACILIĞI-DİTAŞ
110	KÖRFEZ ULAŞTIRMA A.Ş.
 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	
112	TÜPRAŞ'TA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
118	YATIRIMLAR
124	AR-GE
132	İNOVASYON
136	DIJİTAL TEKNOLOJİLER,
136	ROBOTİKLEŞME VE SİBER GÜVENLİK
142	SAĞLIK VE EMNİYET UYGULAMALARI
146	KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİ
148	ÇEVRE YÖNETİMİ
154	ENERJİ VERİMLİLİĞİ
158	PERFORMANS GÖSTERGELERİ
164	TOPLUMSAL SORUMLULUK

 KURUMSAL YÖNETİM	
171	HUKUKİ AÇIKLAMALAR
173	KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR
186	YÖNETİM KURULU YAPISI
187	TÜPRAŞ ORGANİZASYON ŞEMASI
188	SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM BEYANI
190	RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI
204	RİSKİN ERKEN SAPTANMASI SİSTEMİ VE KOMİTESİ HAKKINDA DENETÇİ RAPORU
205	YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ
210	DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN)
211	SORUMLULUK BEYANI (FİNANSAL TABLOLARIN KABULÜNE İLİŞKİN)
212	DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN)
213	SORUMLULUK BEYANI (FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN)
 FINANSAL TABLOLAR	
214	1 OCAK - 31 ARALIK 2021 HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR VE BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU
 DİĞER BİLGİLENDİRMELER	
297	2021 YILINA AİT 30 MART 2022 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN BİLGİLENDİRME DOKÜMANI
304	BAĞIMSIZLIK BEYANLARI
308	KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU
324	SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ ENDEKSİ
330	SÖZLÜK
336	KİMLİK

Tüptaş 2021 yılı ve önceki yıllar faaliyet raporlarına aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz:
<https://www.tupras.com.tr/genel-bakis>

TÜPRAŞ 2050'DE KARBON NÖTR HEDEFİYLE STRATEJİK DÖNÜŞÜM YOLCULUĞUNU BAŞLATTI.

TÜPRAŞ ÇEŞİTLENEN ENERJİ PORTFÖYÜMÜZLE TÜRKİYE'NİN ENERJİ DÖNÜŞÜMÜNE LİDERLİK EDECEKTİR. SIFIR KARBONLU GELECEĞE MÜŞTERİLERİ İLE BİRLİKTE İLERLERKEN BÜYÜMİYE VE PAYDAŞLARINA DEĞER YARATMAYI SÜRDÜRECEKTİR.

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU
66 YILDIR TÜRKİYE'NİN
ENERJİSİNİ ÜRETİYORUZ.

**ÇEŞİTLENEN ENERJİ PORTFÖYÜMÜZ İLE
TÜRKİYE'NİN ENERJİ
DÖNÜŞÜMÜNE LİDERLİK
EDECESİZ.**

HEDEFİMİZ

**TÜRKİYE'DE GELECEĞİN
ENERJİ LİDERİ OLMAK**

TÜPRAŞ HAKKINDA

YARATTIĞI KATMA DEĞER VE CİROSUYLA TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK, AVRUPA'NIN 7'NCİ BÜYÜK RAFİNERİ ŞİRKETİ OLAN TÜPRAŞ, 9,5'LİK ORTALAMA NELSON KOMPLEKSİTE ENDEKSİ İLE AKDENİZ'İN YÜKSEK KOMPLEKSİTEYE SAHİP AZ SAYIDAKİ RAFİNERİLERİ ARASINDA BULUNMAKTADIR.

Avrupa'nın en büyük 7. sanayi kuruluşu

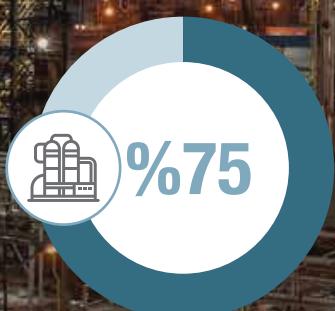
Dünya'nın en büyük 30. sanayi kuruluşu

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu

Tüpraş'ın rafinaj kapasitesi 30 milyon ton'dur.

Tüpraş, Türkiye'nin mevcut rafinaj kapasitesinin %75'ine sahiptir.

Türkiye petrol ürünleri pazarındaki toplam payımız %53'tür.

Tüpraş'ın kökleri, 1955 yılında yerli ham petrolün işlenmesi amacıyla kurulan Batman Rafinerisi'ne kadar uzanmaktadır. Kocaeli, İzmir, Kırıkkale ve Batman'da kurulu dört rafinerinin faaliyetleri 1983 yılından bu yana Tüpraş çatısı altında devam etmektedir. Tüpraş dört rafinerisinde yıllar içinde gerçekleştirdiği önemli kapasite artırımları ve dönüşüm ünite yatırımları sonucunda rafinerilerinin tasarım kapasitelerini 2019 yılında 30,0 milyon ton olarak tescil ettiştir.

Bugün üretim kompleksleri ve ortaklıklarıyla entegre petrol şirketi olan Tüpraş dünyanın 30., Avrupa'nın 7., Türkiye'nin ise en büyük sanayi kuruluşudur. Tüpraş aynı zamanda kimyasallar kategorisinde ülkemizin ihracat şampiyonudur.

Kurulduğu günden bu yana Türkiye'de enerjinin öncüsü olan Tüpraş, Koç Holding'in başlattığı karbon dönüşüm programı kapsamında, enerji sektörünün geleceğinde liderliği hedefleyen "Stratejik Dönüşüm Planı"nı açıklamıştır.

STRATEJİK AMACIMIZ

TÜRKİYE'DE ENERJİNİN ÖNCÜSÜ OLAN TÜPRAŞ, ENERJİ SEKTÖRÜNÜN GELECEĞİNDE LİDERLİĞİ HEDEFLEYEN "STRATEJİK DÖNÜŞÜM PLANI" NI AÇIKLAMIŞTIR.

TÜPRAŞ, YENİ ENERJİ KAYNAKLARINA GERÇEKLEŞTİRECEĞİ YATIRIMLAR VE ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİNİN KATKISIYLA, 2030 YILI İTİBARIYLA FAALİYETLERİNDEN KAYNAKLANAN KARBON SALINIMINI %27 ORANINDA AZALTMAYI, 2050'DE İSE KARBON NÖTR OLmayı TAAHHÜT ETMİŞTİR. BU KAPSAMINDA TÜPRAŞ, YATIRIMLARININ BÜYÜK BİR KİSMINI SÜRDÜRÜLEBİLİR HAVACILIK YAKITLARI, YEŞİL HİDROJEN VE SIFIR KARBONLU ELEKTRİK GİBİ YENİ ENERJİ KAYNAKLARINA AYIRMAYI PLANLAMIŞTIR.

**LİDER SIFIR KARBONLU
ENERJİ ŞİRKETİNE
DÖNÜŞMEK**

STRATEJİK ÖNCELİKLERİMİZ

**DÖNÜŞÜMÜ DESTEKLEMEMEK
İÇİN MEVCUT VARLIKLARI
DAHA REKABETÇİ VE KÂRLI
YAPMAK**

SÜRDÜRÜLEBİLİR
RAFİNAJ

**SÜRDÜREBİRLİK
ANLAYIŞIMIZI DESTEKLEYEN
YENİ ALANLARA YATIRIM
YAPMAK**

BİYOYAKIT

SIFIR KARBON
ELEKTRİK

YEŞİL
HİDROJEN

**OPERASYONEL
MÜKEMMELLİK**

YÜKSEK OTOMASYON & YÜKSEK VERİMLİLİK,
SİBER GÜVENLİK & TEKNİK EMNİYET,
YAPAY ZEKA

STRATEJİK ÖNCELİKLERİMİZ

SÜRDÜRÜLEBİLİR RAFİNAJ

ENERJİ VERİMLİLİK
PROJELERİ

DEKARBONİZASYON
PROJELERİ

~2,3 MİLYAR \$
YATIRIM HARCAMASI
~13 MİLYAR \$ FAVÖK

- RAFİNAJ FAVÖK'E ÖNEMLİ ÖLÇÜDE KATKI SAĞLAMAYA DEVAM EDECEK
- DEVAM EDEN YATIRIMLARIMIZ İLE ÜRÜN PORTFÖYÜMÜ DAHA KATMA DEĞERLİ KİMYASAL ÜRÜNLER İLE ÇEŞİTLİNDİRİCEĞİZ
- RAFİNAJIN KARLILİĞİNİ ARTTIRACAĞIZ
- KAPSAM 1&2 EMİSYONLARINI AZALTMAYA ODAKLANACAĞIZ

SIFIR KARBON ELEKTRİK

- SIFIR KARBON ELEKTRİĞİN ÇOĞUNLUĞU, RAFİNERİ SÜREÇLERİMİZ İLE BİRLİKTE AĞIR TAŞIMACILIK VE LOJİSTİK SEKTÖRÜNE DE SATILACAK OLAN YEŞİL HİDROJEN ÜRETİMİ İÇİN KULLANILACAK
- KALAN SIFIR KARBON ELEKTRİĞİ SATACAĞIZ
- ETS'LER ARACILIĞIYLA SIFIR KARBON ELEKTRİK ALARAK (TOPLAM İHTİYACIN YAKLAŞIK %50'Sİ KADAR) YATIRIM/MALİYET OPTİMİZASYONU DENGESİNİ SAĞLAYACAĞIZ

BİYOYAKITLAR

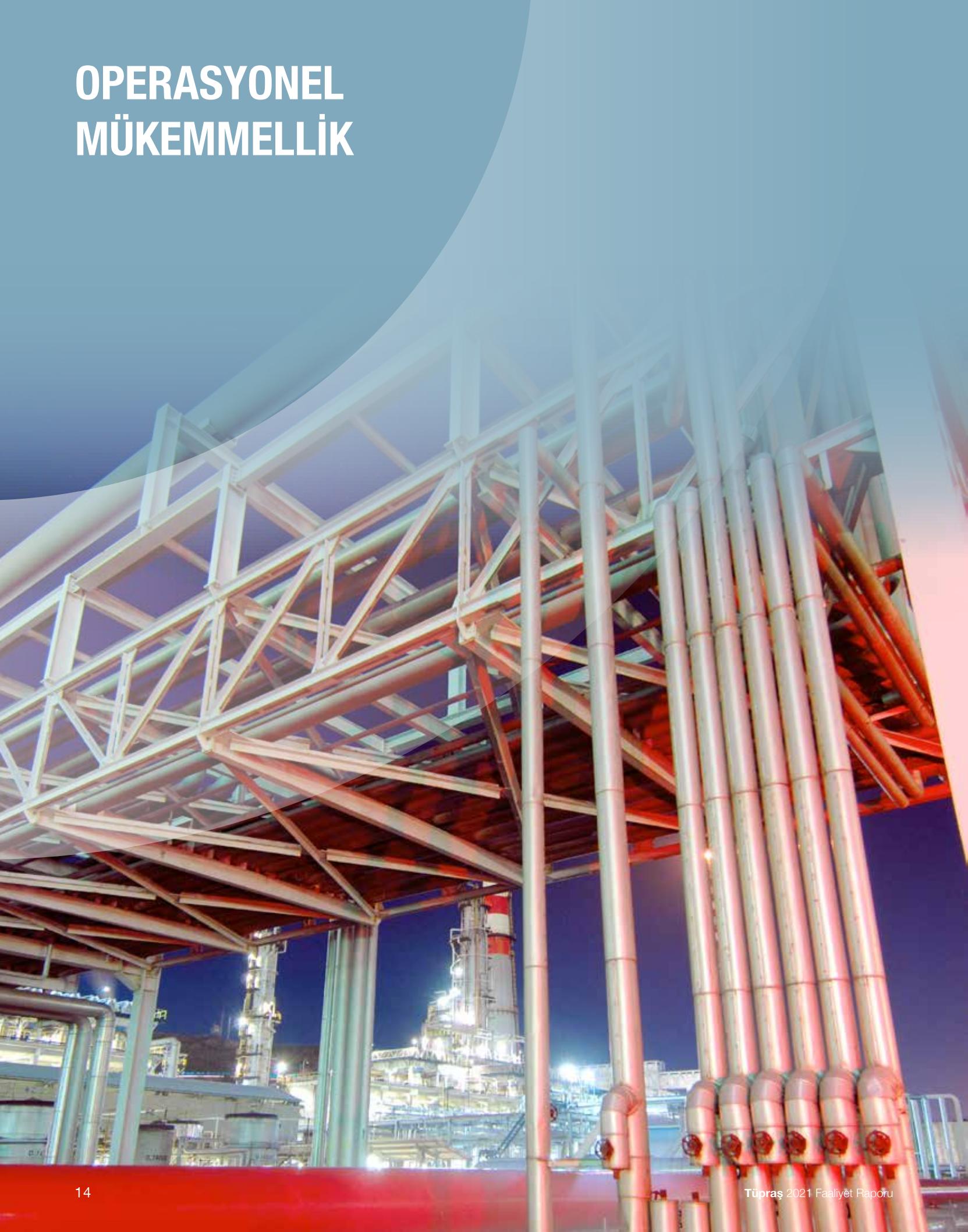
- İZMİR'DEKİ MEVCUT ÜNİTEMİZİ 2026'YA KADAR ~230 MİLYON ABD DOLARI YATIRIMLA DÖNÜŞTÜRECEĞİZ
 - İLK AŞAMADA YILDA ~400 KT BİYOYAKIT ÜRETİM KAPASİTESİ
 - 2030'A KADAR JET YAKIT SATIŞLARIMIZDA ~%10 SAF PAYI
 - BİYOYAKIT ÜRETİMİNDE ~%75 SAF VERİMİ (~300 KTON/YIL)
- SAF ÜRETİM KAPASİTEMİZ, 2035'E KADAR SÜRECEK YATIRIMLARLA 3 KATINA ÇIKACAK

YEŞİL HİDROJEN

- 20 MW'LIK BİR ELEKTROLİZÖR İÇİN TEST SAHASI ARAŞTIRMAMIZ, HİDROJEN YAKIT İSTASYONU VE İLGİLİ YENİLENEBİLİR ELEKTRİK TESİSLERİ KURULUM ÇALIŞMALARIMIZ SÜRÜYOR
- 2030'DAN İTİBAREN AĞIR TAŞIMACILIK / LOJİSTİĞE YEŞİL HİDROJEN SATIŞINA BAŞLAYACAKIZ
- 2040 İTİBARIYLE TÜM SÜREÇLERİMİZDEKİ HİDROJENİ GRİDEN YEŞİLE DÖNÜŞTÜRMÜŞ OLACAKIZ

OPERASYONEL MÜKEMMELLİK

TÜPRAŞ'IN STRATEJİK DÖNÜŞÜM PLANININ TEMELİNDE OPERASYONEL MÜKEMMELLİK HEDEFİ BULUNMAKTADIR. GÜÇLÜ AR-GE YETKİNLİĞİ VE DİJİTALLEŞME STRATEJİLERİ İLE İNSAN KAYNAĞINA YAPTIĞI YATIRIMLARI TÜPRAŞ'IN GELECEĞE YOLCULUĞUNUN EN ÖNEMLİ YAPITAŞLARIÐIR.

DİJİTALLEŞME

BİRİBİRİNE BAĞLI ÇALIŞANLAR, OPERASYONLAR VE DİJİTAL SÜREÇLERİMİZİN ANA HEDEFLERİ:

- OPERASYONEL ŞEFFAFLIK
 - YÜKSEK OTOMASYON VE YÜKSEK VERİMLİLİK
 - ÇALIŞAN VERİMLİLİĞİ VE DENYEYİMİ
 - DÜŞÜK KARBON
 - SİBER GÜVENLİK VE TEKNİK EMNİYET
 - YAPAY ZEKÂ VE MOBİLİTEDEN YÜKSEK FAYDA

GELECEĞİN YETENEKLERİ

- **ORGANİZASYONEL YAPI: TOPLAM İŞ PORTFÖYÜMÜZE GÖRE, YALIN, YENİ NESİL ORGANİZASYON ÇALIŞMA MODELİ OLUŞTURUYORUZ.**
 - **ÇALIŞAN DENEYİMİ: İŞ'İN GELECEĞİ KAPSAMINDA ÇALIŞAN DENEYİMİ KONSEPTİNİ OLUŞTURUYORUZ.**
 - **LİDERLİK VE ŞİRKET KÜLTÜRÜ: GELECEĞİMİZİ OLUŞTURACAK LİDERLİK GELİŞİMİ VE KÜLTÜREL İLERLEME İÇİN YOL HARİTASINI UYGULUYORUZ.**
 - **KABİLİYET VE METOT: GELECEKTE SAHİP OLMAMIZ GEREKEN KABİLİYETİ EBİ BEİ İBİ İYOBÜZ**

GÜÇLÜ ARGE

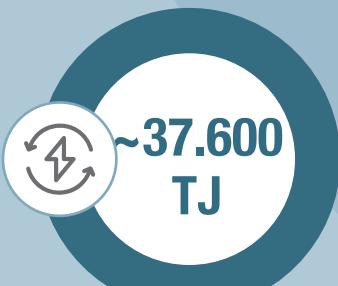
TEMEL AR-GE CALISMA ALANLARIMIZ:

- DİJİTAL DÖNÜŞÜM & ROBOTLAR
 - KARBON YAKALAMA
 - SU & ATIK YÖNETİMİ
 - YENİLENEBİLİR KAYNAKLAR
 - HİDROJEN TEKNOLOJİLERİ
 - OPERASYONEL VERİMLİLİK

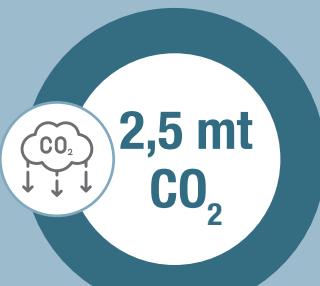
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK*

Enerji verimliliği projesi

Enerji tasarrufu

Karbondioksit azaltımı

Katı atık geri dönüşüm

Enerji yoğunluğu düşüşü

Su geri kazanımı

* 2008 baz yıl alınmıştır.

TÜPRAŞ, TÜRKİYE'NİN ENERJİSİNİ ÜRETİRKEN, TOPLUMA VE ÇEVREYE KARŞI SORUMLULUK BİLİNCİYLE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK TEMELLİ ÜRETİM ANLAYIŞINI BENİMSEMEKTEDİR.

İş-saat İSG eğitimi

Çevre Yatırım İşletme
Harcaması

Kadın çalışan artış oranı

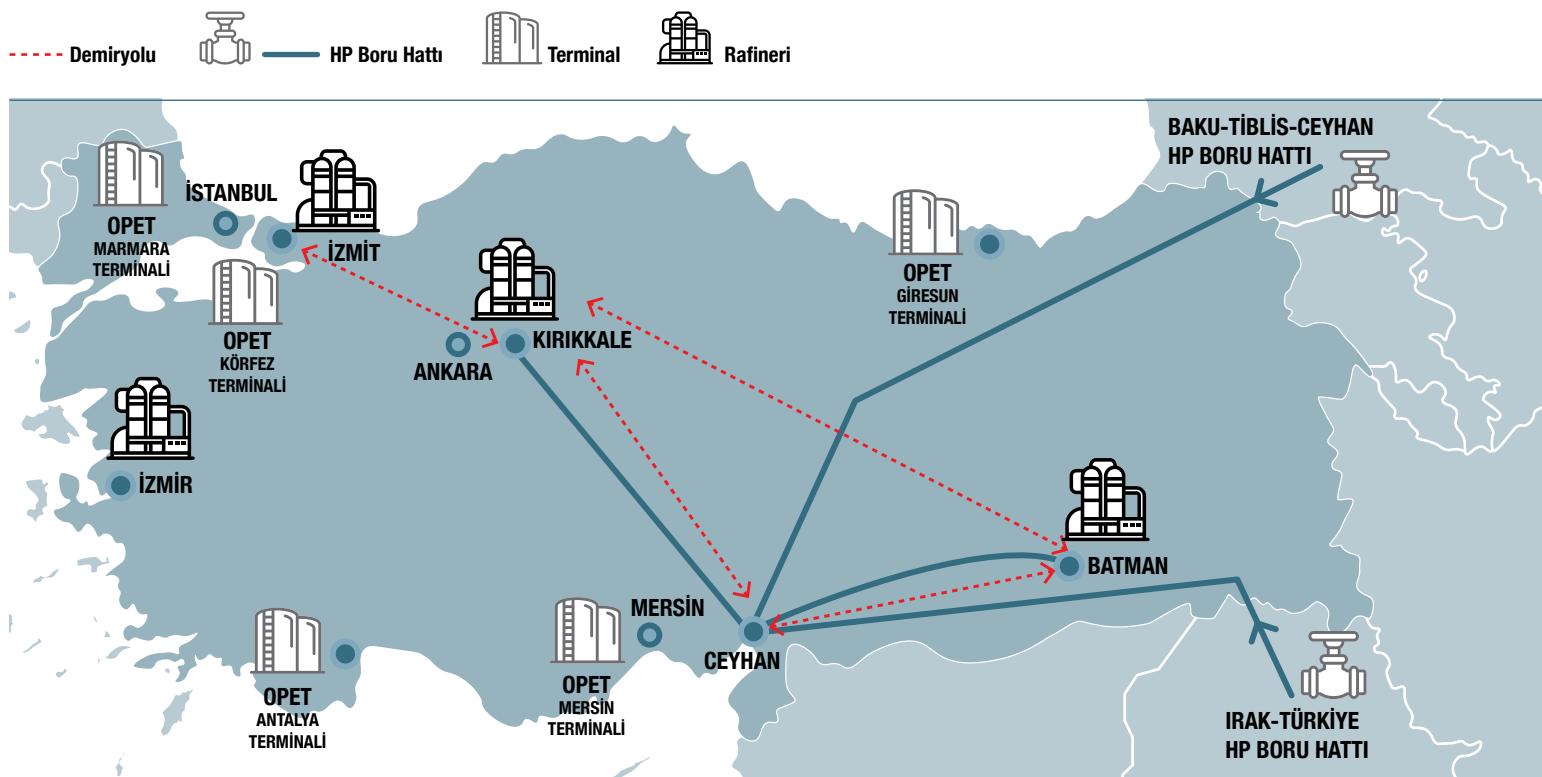
Kurumsal yönetim
derecelendirme notu artışı

Bağış ve sponsorluk

BİR BAKIŞTA TÜPRAŞ

İZMİR RAFFINERİSİ

Kapasite: 11,9 milyon ton/yıl

Nelson Kompleksite: 7,66

Depolama Kapasitesi: 2,5 milyon m³

KIRIKKALE RAFFINERİSİ

Kapasite: 5,4 milyon ton/yıl

Nelson Kompleksite: 6,32

Depolama Kapasitesi: 1,3 milyon m³

MARMARA OPET TERMINALİ

Depolama Kapasitesi: 735.933 m³

İZMİR RAFFINERİSİ

Kapasite: 11,9 milyon ton/yıl

Nelson Kompleksite: 7,66

Depolama Kapasitesi: 2,5 milyon m³

BATMAN RAFFINERİSİ

Kapasite: 1,4 milyon ton/yıl

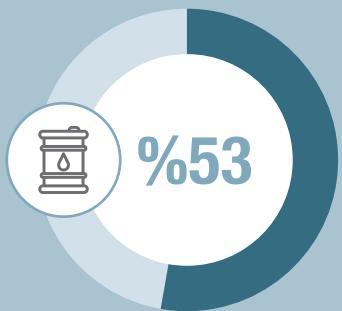
Nelson Kompleksite: 1,83

Depolama Kapasitesi: 299 bin m³

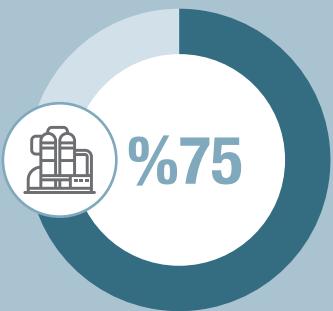
MERSİN OPET TERMINALİ

Depolama Kapasitesi: 240.000 m³

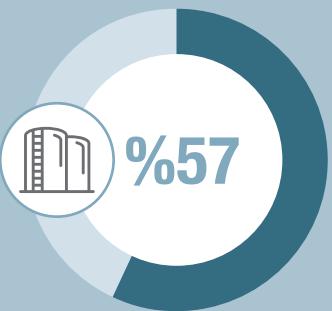
TÜPRAŞ, YARATTIĞI KATMA DEĞER VE CİROSUYLA TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK SANAYİ ŞİRKETİDİR.

Türkiye petrol ürünleri
pazarındaki toplam payımız
%53'tür.

Tüpraş, Türkiye'nin mevcut
rafinaj kapasitesinin
%75'ine sahiptir.

Tüpraş, Türkiye'nin mevcut
depolama kapasitesinin
%57'sine sahiptir.

KÖRFEZ OPET TERMİNALİ

Depolama Kapasitesi: 45.450 m³

ANTALYA OPET TERMİNALİ

Depolama Kapasitesi: 19.442 m³

DİTAŞ

3 Ham Petrol Tankeri*: 476.765 DWT
1 Ham Petrol/Ürün Tankeri: 49.990 DWT
10 Ürün Tankeri: 171.383 DWT
13 Römorkör
6 Palamar Botu
3 Servis Botu
1 Pilot Botu

2021 Aralık itibarıyla 164.859 DWT'luk
T.Cumhuriyet'in satışı tamamlanmıştır.

GIRESUN OPET TERMİNALİ

Depolama Kapasitesi: 43.130 m³

KÖRFEZ ULAŞTIRMA A.Ş.

480 Vagon (Öz Mal)
12 Lokomotif (Öz Mal)

İŞTİRAKLERİMİZ

Tüpraş Ditas'ın %79,98 hissesine sahiptir.

Tüpraş'a önemli bir operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditas, toplam 14 tanker ve yaklaşık 701 bin DWT'luk taşıma kapasitesi ile Türkiye'nin en büyük akaryakıt ürün taşıma filosuna sahiptir.

Tüpraş Körfez Ulaştırma'nın %100 hissesinde sahiptir.

Körfez Ulaştırma ülkemizin ilk özel demiryolu işletmecisidir.

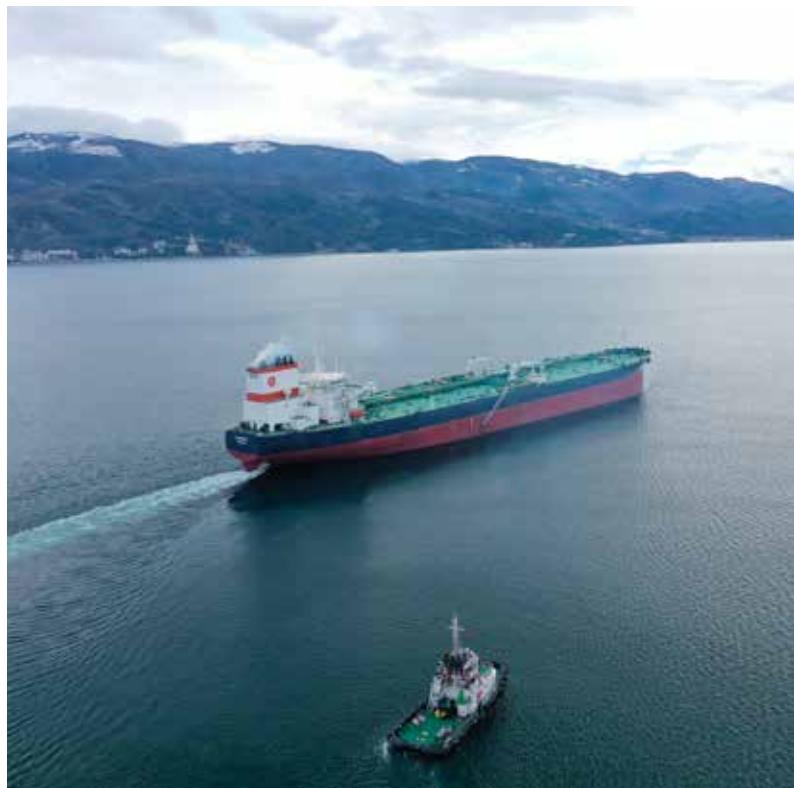

TÜPRAŞ; TAŞIMACILIK, DEPOLAMA, DAĞITIM VE ULUSLARARASI TİCARET ALANLARINDA FAALİYET GÖSTEREN İŞTİRAKLERİ İLE YÜKSEK BİR SİNERJİ SAĞLAMAKTADIR.

Tüpraş Opet'in %40 hissesine sahiptir.

1.802 adet istasyona ve 1,1 milyon m³ depolama kapasitesine sahip olan Opet, beş terminali ile Türkiye genelinde yaygın bir hizmet ağını yönetmekte, müşterilerine üstün nitelikli ürün ve hizmetler sağlamaktadır.

Tüpraş, Tupras Trading Ltd'in %100 hissesine sahiptir.

Şirket uluslararası piyasa fırsatlarını yakından takip ederek, Tüpraş'ın mevcut dış ticaret operasyonlarına yardımcı olmanın yanı sıra ikmal ve satış zincirinden ilave katma değer yaratmaktadır.

TEMEL GÖSTERGELER

FINANSAL GÖSTERGELER (milyon TL)

	2017	2018	2019	2020	2021
Net Satışlar	53.948	88.552	89.601	63.244	150.971
Faaliyet Kârı	4.857	5.736	2.230	-619	465
Vergi Öncesi Kâr	4.474	3.724	-311	-3.795	2.161
Vergi Sonrası Kâr*	3.812	3.713	526	-2.494	3.319
FAVÖK	5.882	8.908	4.039	545	13.688
Net Borç	6.249	11.967	8.424	9.420	11.217
Özkaynak Kârlılığı (RoE) (%)**	41,3	36,8	4,6	-16,4	18,9
Net Borç/ FAVÖK (%)	1,1	1,3	2,1	17,3	0,8
Net İşletme Sermayesi	2.966	7.029	-1.501	-598	-5.336
Yatırım Harcaması (milyon ABD doları)***	301	165	236	153	152

* Ana Ortaklık Payı

** Ana Ortaklık Payı ve Ortalama sermaye tutarları kullanılmıştır.

*** Tüpraş konsolide

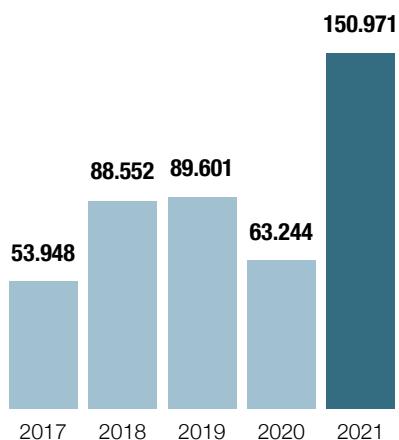
OPERASYONEL GÖSTERGELER - RAFİNAJ (bin ton)

	2017	2018	2019	2020	2021
İşlenen Ham petrol	28.502	24.540	27.238	22.583	24.418
Üretim	28.883	25.695	28.112	23.389	25.086
Toplam Satış	31.493	29.830	29.197	24.503	27.586
Yurt İçi Satış	25.689	25.638	22.391	19.831	21.707
Uluslararası Satış	5.804	4.191	6.807	4.356	5.250
Transit Satış				316	629
Ürün Dış Alımı	4.388	6.252	2.827	2.927	2.792
Üretimde Beyaz Ürün Oranı (%)	76,3	77,4	79,0	81,5	81,4
Ham Petrol Kapasite Kullanım Oranı (%)	101,4	87,3	90,8	75,3	81,4
Yarı Mamul Dâhil Kapasite Kullanım Oranı (%)	108,1	95,9	97,8	81,8	87,7

%139

Pandemi sonrası ürün fiyatlarındaki yükselenmenin etkisiyle net satışlar %139'luk artışla 151 milyar TL'ye ulaşmıştır.

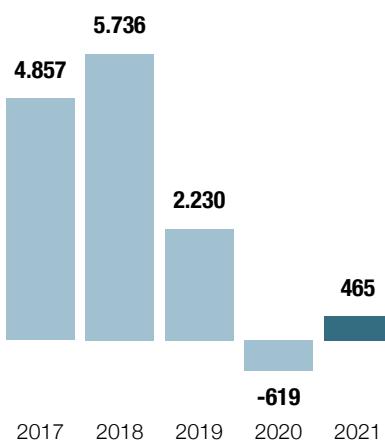
NET SATIŞLAR (milyon TL)

465 milyon TL

Ürün marjlarındaki toparlanmanın etkisiyle faaliyet kârı elde edilmiştir.

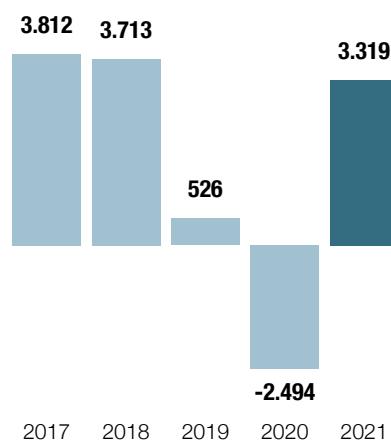
FAALİYET KÂRI (milyon TL)

3,3 milyar TL

2021 yılındaki başarılı performans 3,3 milyar TL ile net kâra da yansımıştır.

VERGİ SONRASI KÂR (milyon TL)*

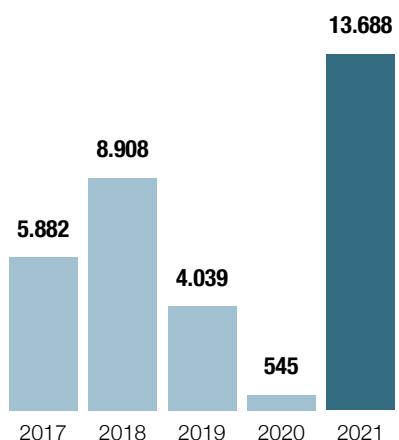

* Ana Ortaklık Payı

13,7 milyar TL

2021 yılı FAVÖK'ü önceki üç yılın toplamından daha yüksek bir seviyede gerçekleşmiştir.

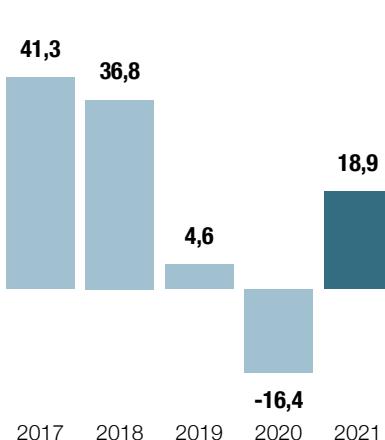
FAVÖK (milyon TL)

%18,9

2021 yılının yüksek kârlılığı %18,9'luk özkaynak getirisi sağlamıştır.

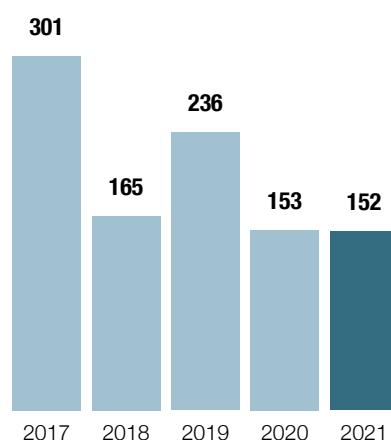
ÖZKAYNAK KÂRLILİĞİ (ROE) (%)

152 milyon \$

Kurdaki hızlı artışı rağmen konsolide yatırımlar ABD doları bazında seviyesini korumuştur.

YATIRIM HARCAMASI (milyon ABD doları)**

** Konsolide

GENEL KURUL GÜNDEMİ

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ ANONİM ŞİRKETİ'NİN 30.03.2022 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISININ GÜNDEMİ

1. Açılış ve Toplantı Başkanı'nın seçilmesi,
2. Şirket Yönetim Kurulu'ncı hazırlanan 2021 Yılı Faaliyet Raporunun okunması, müzakeresi ve onaylanması,
3. 2021 yılı hesap dönemine ilişkin Bağımsız Denetim Rapor Özeti'nin okunması,
4. 2021 yılı hesap dönemine ilişkin Finansal Tabloların okunması, müzakeresi ve onaylanması,
5. Türk Ticaret Kanunu'nun 363'üncü maddesine göre yıl içerisinde Yönetim Kurulu üyeliklerinde yapılan değişikliğin onaylanması,
6. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirketin 2021 yılı faaliyetlerinden dolayı ayrı ayrı ibra edilmesi,
7. Şirket'in kâr dağıtım politikası çerçevesinde hazırlanan, 2021 yılı kârının dağıtılması ve kâr dağıtım tarihi konusundaki Yönetim Kurulu'nun önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi,
8. Yönetim Kurulu üye sayısının ve görev sürelerinin belirlenmesi, belirlenen üye sayısına göre seçim yapılması, bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin seçilmesi,
9. Kurumsal Yönetim İlkeleri gereğince Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticiler için “Ücret Politikası” ve politika kapsamında yapılan ödemeler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi ve onaylanması.

10. Yönetim Kurulu üyelerinin yıllık brüt ücretlerinin belirlenmesi,
11. Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Yönetim Kurulu tarafından yapılan Bağımsız Denetim Kuruluşu seçiminin onaylanması,
12. Şirket'in 24 Kasım 2021 tarihli Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilen “Stratejik Dönüşüm Planı” hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi,
13. Şirket'in 2021 yılı içerisinde yaptığı bağışlar hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi ve 2022 yılında yapılacak bağışlar için üst sınır belirlenmesi,
14. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Şirketin ve bağlı ortaklıklarının 2021 yılında üçüncü kişiler lehine verdiği teminat, rehin, ipotek ve kefaletler ile elde edilen gelir veya menfaatler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi,
15. Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerine, Yönetim Kurulu üyelerine, üst düzey yöneticilere ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sîhrî yakınlarına; Türk Ticaret Kanunu'nun 395'inci ve 396'ncı maddeleri çerçevesinde izin verilmesi ve Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim Tebliğî doğrultusunda 2021 yılı içerisinde bu kapsamda gerçekleştirilen işlemler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi,
16. Dilek ve görüşler.

YILLIK FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Genel Kurulu'na

1. Görüş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 1 Ocak - 31 Aralık 2021 tarihli hesap dönemine ilişkin yıllık faaliyet raporunu denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, Yönetim Kurulu'nun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun Grup'un durumu hakkında denetlenmiş olan konsolide finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemeler, tüm önemli yönleriyle, denetlenen tam set konsolide finansal tablolarda ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlıdır ve gerçeği yansıtmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar (Bağımsızlık Standartları Dâhil) ("Etik Kurallar") ve bağımsız denetimle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımıza yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Tam Set Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Denetçi Görüşümüz

Grup'un 1 Ocak - 31 Aralık 2021 hesap dönemine ilişkin tam set konsolide finansal tabloları hakkında 16 Şubat 2022 tarihli denetçi raporumuzda olumlu görüş bildirmiştir.

4. Yönetim Kurulu'nun Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Sorumluluğu

Grup yönetimi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 514. ve 516. Maddelerine ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") II-14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine göre yıllık faaliyet raporuyla ilgili olarak aşağıdakilerden sorumludur:

- Yıllık faaliyet raporunu bilanço gününü izleyen ilk üç ay içinde hazırlar ve genel kurula sunar.
- Yıllık faaliyet raporunu; Grup'un o yıla ait faaliyetlerinin aksi ile her yönüyle finansal durumunu doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtacak şekilde hazırlar. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, Grup'un gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konularla ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.
- Faaliyet raporu ayrıca aşağıdaki hususları da içerir:
 - Faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önem taşıyan olaylar,
 - Şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları,
 - Yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi mali menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, aynı ve nakdi imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatlar.

Yönetim kurulu, faaliyet raporunu hazırlarken Ticaret Bakanlığı'nın ve ilgili kurumların yaptığı ikincil mevzuat düzenlemelerini de dikkate alır.

5. Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumluluğu

Amacımız, TTK ve Tebliğ hükümleri çerçevesinde yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin, Grup'un denetlenen konsolide finansal tablollarıyla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtıp yansıtmadığı hakkında görüş vermek ve bu görüşümüzü içeren bir rapor düzenlemektir.

Yaptığımız bağımsız denetim, BDS'lere uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanması ile bağımsız denetimin, faaliyet raporunda yer alan finansal bilgiler ve Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin konsolide finansal tablolara ve denetim sırasında elde edilen bilgilerle tutarlı olup olmadığına ve gerçeği yansıtıp yansıtmadığına dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmemesini gerektirir.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Ediz Günsel, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 8 Mart 2022

YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI

TÜPRAŞ, TÜRKİYE'NİN TEMİZ ENERJİ DÖNÜŞÜMÜNE LİDERLİK EDERKEN, AYNI ZAMANDA DÜNYAMIZIN SÜRDÜRÜLEBİLİR YARINLARINA KATKISINI DA SOMUTLAŞTIRACAKTIR.

ÖMER M. KOÇ
Yönetim Kurulu Başkanı

Kıymetli paydaşlarımız,

Pandeminin etkilerinin sürdüğü 2021 yılında, virusün mutasyona uğramasıyla ortaya çıkan varyantların yayılmasına rağmen, alınan önlemler ve aşılama çalışmalarında ulaşılan yüksek etkinlik, geçen yılın memnuniyet verici gelişmeleri arasında yer aldı. Merkez bankalarının ekonomik aktiviteyi canlandırmak amacıyla uyguladıkları parasal genişleme ve teşvik paketleri ekonomik döngüyü olumlu etkiledi. Sosyal kısıtlamalar ve seyahat yasakları 2020 yılına kıyasla daha az uygulanırken, varyantların ekonomik aktiviteye etkisi daha kısa süreli oldu. Bu sürecin bir yansımı olarak küresel büyümeye verilerinde güçlü bir toparlanma izlendi.

IMF'nin Ocak 2022 güncellemesine göre 2020'de %3,4 küçülen dünya ekonomisi, 2021 yılında %5,9 büyüyerek 2019larındaki seviyeyin üzerinde bir performans gösterdi. Ancak, iki yıllık salgın döneminde küresel tedarik zincirinde ortaya çıkan darboğaz ve enerji maliyetlerindeki ciddi yükselişin etkisiyle enflasyon göstergeleri de küresel ölçekte artmaya başladı.

Ülkemizde ise enflasyondaki yukarı yönlü seyir Kasım ve Aralık göstergelerindeki sıçrama sonucunda son 19 yılın en yüksek seviyesine ulaştı. Yılı kapatırken Türk lirasında gözlenen hızlı değer kaybı ve artan volatilite sonucunda risk algısındaki bozulmanın da arttığı gözlemlendi. Diğer taraftan, 2021 yılının 3. ve 4. çeyreğinde de ivmesini sürdürden ülkemiz ekonomisi 2021 yılında %11 büyümeye kaydetti.

2021 yılına 50,3 ABD Doları/varil seviyesinden başlayan göstergeler Brent tipi ham petrol fiyatları, Ocak ayında OPEC+ ülkelerinin toplantısını takiben Suudi Arabistan'ın gönüllü petrol arzı kesintisi, yılın ikinci yarısında ise aşılamaların artmasıyla küresel ekonomik toparlanmanın petrol talebini güçlendireceğine dair bekentiler petrol fiyatlarının artmasına sebep oldu. ABD'de İda Kasırgasının üretim kesintilerine yol açması, petrol fiyatlarını yeniden yükseltirken, yılın geri kalanında ABD'nin stratejik petrol rezervlerini kullanacağını açıklaması ve Omicron varyantının küresel petrol talebine ilişkin bekentilerde belirsizlik yaratması

ŞİRKETİMİZ, ENERJİ FİYATLARININ YÜKSELİŞİNİ SÜRDÜRDÜĞÜ ORTAMDA KAYNAKLARINI EN VERİMLİ ŞEKİLDE KULLANMAK AMACIYLA OPTİMİZASYONA ÖNCELİK VERMEYİ SÜRDÜRDÜ.

petrol fiyatlarında dalgalı seyre yol açtı. Yıl genelinde iyileşen talep ortamının gerisinde kalan arz koşulları sonucunda ham petrol stokları düştü. Bunun da etkisiyle Brent tipi ham petrol fiyatları 2021 yılında, önceki yılın 29,1 ABD Doları/varil (%70) üzerinde, ortalamada 70,7 ABD Doları/varil olarak gerçekleşti.

Uluslararası Enerji Ajansı'nın 2022 Ocak raporuna göre, rafineri üretim hacmi 2021 yılı sonunda, bir önceki yıla kıyasla 5,5 milyon varil/gün artarken aynı dönemde küresel rafineri şartları 3,2 milyon varil/gün artış ile talep büyümesinin altında gerçekleşerek marjların iyileşmesinde destekleyici bir unsur olarak öne çıktı.

Türkiye de küresel dinamiklerle paralel bir şekilde akaryakit talebinin güclü seyrettiği bir yıldı geride bıraktı. 2021 yılında EPDK verilerine göre petrol ürünleri talebi %6 artış gösterdi. Talebi yaklaşık %39 oranında artan jet yakıtı, toparlanmadı başı çekerken, benzin talebindeki artış %29 olarak gerçekleşti. Dayanıklı seyreden ticari aktivite ve ağır taşımacılığında desteğiyle motorin talebi 2021 yılında da %4 artış ile büyümesini sürdürdü.

Türkiye'nin akaryakit ihtiyacını kesintisiz karşılama sorumluluğunu başarıyla yerine getiren Şirketimiz, enerji fiyatlarının yükselişini sürdürdüğü ortamda kaynaklarını en verimli şekilde kullanmak amacıyla optimizasyona öncelik vermeyi sürdürdü. Tüpraş, uygun maliyetli ham petrol temini, farklı türlerde ağır ve yüksek kükürtlü ham petrol işleme kapabiliyeti ve sürekli genişlettiği ham petrol tedarik havuzunun desteğiyle en uygun şart kompozisyonu oluşturacak şekilde, birçok farklı ülkeden ham petrol alımı gerçekleştirdi.

2021 yılında % 88 kapasite kullanımıyla 25,1 milyon ton üretim ve 21,7 milyon tonu yurt içi olmak üzere, toplam 27,6 milyon ton satış hacmiyle 151 milyar TL ciroya ulaşan Tüpraş, operasyonel ve finansal risklerin devam ettiği bu zorlu yılda, güclü risk politikaları çerçevesinde operasyonlarını başarıyla yöneterek işletme sermayesini ve güclü bilançosunu koruyarak 2,2 milyar TL vergi öncesi kâr elde etti.

YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI

Topluluğumuzun başlattığı Karbon Dönüşüm Programı kapsamında, 2050'de karbon nötr olmayı taahhüt ettiği ve geleceğin enerjisinde de liderliği hedeflediği Stratejik Dönüşüm Planı'nı 24 Kasım 2021'de açıklayan Tüpraş, dönüşüm planı kapsamında sürdürülebilir rafinajla harmanlanmış, dengeli ve çeşitlendirilmiş temiz enerji portföyü sunmayı, bu kapsamında biyoyakıtlar, sıfır karbonlu elektrik ve yeşil hidrojen alanlarına yatırım yapmayı; böylece ülkemizde enerji sektörünün dönüşümüne de liderlik etmeyi amaçlıyor.

Bu dönüşüm planı için 2050'ye kadar 10 milyar ABD doları yatırım bütçesi ayıran Şirketimiz, faaliyetlerinden oluşan emisyonları da 2030 yılında %27, 2035 yılında %35 azaltmayı planlıyor.

2021 yılında da ülkemizin enerji ihtiyacını kesintisiz olarak karşılayarak ekonomik katma değer yaratmaya devam eden Tüpraş, memleketimizin ihtiyacı olan toplumsal çalışmalarını da büyük bir hassasiyetle sürdürmeye devam etti.

Topluluğumuzun öncülüğünde kadınların güçlenmesine yönelik HeforShe hareketinin destekçisi olan Tüpraş'ın; eşitlik, çeşitlilik ve kapsayıcılık alanındaki performansıyla Bloomberg'in 2022 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi'ne (Global Equality Index-GEI) girmesinden memnuniyet duyduğumu belirtmek isterim. Aynı zamanda Tüpraş, Arter başta olmak üzere eğitim, spor ve kültür-sanat dallarındaki sponsorluklarıyla toplumun gelişimine çok yönlü katkıda bulunmayı sürdürüyor.

Ulaştığımız tüm başarıların temelinde yer alan ve ödünlereymeyeceğimiz en büyük önceliğimiz ise, Koç Topluluğu'nun kurucusu merhum Vehbi Koç'un, "En önemli sermayemiz, insan kaynağıımızdır" sözünün işliğinde, insan sağlığını ve iş güvenliğini her daim önde tutmak olacak.

2021 YILINDA DA ÜLKEMİZİN ENERJİ İHTİYACINI KESİNTİSİZ OLARAK KARŞILAYARAK EKONOMİK KATMA DEĞER YARATMAYA DEVAM EDEN TÜPRAŞ, MEMLEKETİMİZİN İHTİYACI OLAN TOPLUMSAL ÇALIŞMALARINI DA BÜYÜK BİR HASSASİYETLE YÜRÜTMİYEYE DEVAM ETTİ.

Saygıdeğer paydaşlarımız,

2050 yılında karbon nötr olmayı hedefifle yola çıkan Tüpraş, "Stratejik Dönüşüm Planı" kapsamında Türkiye'nin temiz enerji dönüşümüne liderlik ederken, aynı zamanda dünyamızın sürdürülebilir yarınlarına katkısını da somutlaştıracaktır. Bu bakımdan Tüpraş'ın heyecan ve umut verici bir dönemeçin eşiğinde olduğunun altını çizmek isterim.

Yeşil ve döngüsel ekonomiye geçiş sürecinde ülkemizin ve bölge coğrafyamızın kilit oyuncularından biri olarak sorumluluklarını eksiksiz yerine getirmeye hazırız. Bunun için gerekli olan sermaye unsurlarına, teknolojiye ve en önemlisi güçlü paydaş desteği ve insan kaynağına sahibiz.

Başta çalışanlarımız, tedarikçilerimiz, hissedarlarımız ve iş ortaklarımız olmak üzere tüm paydaşlarımıza, Tüpraş'a sundukları değerli katkılar, duydukları güven ve bağlılık için şükranları sunarım.

Ömer M. Koç
Yönetim Kurulu Başkanı

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU (GÖRÜŞ)

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2021 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiştir bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na ("TFRS'lere") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

KONSOLİDE BİLANÇO/KONSOLİDE GELİR TABLOSU

KONSOLİDE BİLANÇO

(bin TL)	2021	2020	
Toplam Dönen Varlıklar	65.428.752	30.663.146	%113
Toplam Duran Varlıklar	37.106.249	30.505.376	%22
Toplam Varlıklar	102.535.001	61.168.522	%68
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	64.001.571	28.340.528	%126
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	20.705.913	21.155.469	-%2
Toplam Yükümlülükler	84.707.484	49.495.997	%71
Toplam Özkaynaklar	17.827.517	11.672.525	%53

KONSOLİDE GELİR TABLOSU

(bin TL)	2021	2020	
Hasılat	150.971.584	63.243.815	%139
Satışların Maliyeti	-135.520.941	-61.479.585	%120
Brüt Kâr	15.450.643	1.764.230	%776
Esas Faaliyet Kârı	464.591	-619.027	%175
Vergi Öncesi Kâr	2.161.179	-3.795.394	%157
Vergi Geliri/Gideri	1.274.996	1.372.469	-%7
Net Dönem Kârı	3.436.175	-2.422.925	%242
Ana Ortaklık Payları	3.319.134	-2.493.511	%233
Hisse Başına Kazanç (TL)	13,25	-9,96	%233

YÖNETİM KURULU

Ömer M. Koç
Başkan

Ali Y. Koç
Başkan Vekili

Rahmi M. Koç
Üye

Semahat S. Arsel
Üye

Levent Çakıroğlu
Üye

Erol Memioğlu
Üye

Yağız Eyüboğlu
Üye

Salim Arda Ermut
Üye ve ÖİB Temsilcisi

Ayşe Canan Ediboğlu
Bağımsız Üye

Muharrem Hilmi Kayhan
Bağımsız Üye

Kamil Ömer Bozer
Bağımsız Üye

Tufan Erginbilgiç
Bağımsız Üye

YÖNETİM KURULU

Ömer M. Koç

Yönetim Kurulu Başkanı

Columbia College'dan (ABD) 1985 yılında BA derecesiyle mezun olmuştur. Bir sene Kofisa Trading'de çalışmıştır. 1989 yılında Columbia Business School'dan MBA derecesi almıştır. Ramerica Intl. Inc.'de çalıştından sonra, 1990 yılında Koç Topluluğu'na katılmıştır. Koç Holding'de Finansman Koordinatörlüğü, Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı ve Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 2004 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olmuş, Mayıs 2008'de Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini üstlenmiştir. Şubat 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmaktadır. Ömer M. Koç; TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkan Yardımcısı, Türk Eğitim Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanlığı, Geyre Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Yönetim Kurulu Başkanlığı, Tofaş Yönetim Kurulu Başkanlığı ve diğer bazı Koç Topluluğu şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerini de yürütmektedir.

Ömer M. Koç, 2008 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmektedir.

Ali Y. Koç

Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Yükseköğrenimini Rice Üniversitesi (ABD) İşletme Fakültesi'nin ardından Harvard Üniversitesi (ABD) yüksek lisans programıyla sürdürmüştür. İş hayatına 1990'da American Express Bank'ta Yönetici Yetiştirme Programı ile başlamış, 1992-1994 yılları arasında Morgan Stanley Yatırım Bankası'nda Analist olarak çalışmıştır. 1997 yılında Koç Holding Stratejik Planlama Grubu bünyesinde Yeni İş Geliştirme Koordinatörü olarak göreve başlamış, 2010 yılına kadar Koç Holding Bilgi Grubu Başkanı, Kurumsal İletişim ve Bilgi Grubu Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 8 yılı aşkın bir süredir Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, Şubat 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekili olarak görevini sürdürmektedir. Nisan 2016 itibarıyla Koç Finansal Hizmetler ve Yapı Kredi Bankası Yönetim Kurulu Başkanı görevlerini üstlenmiştir. Ali Y. Koç'un aynı zamanda, Ford Otosan ve Otokar dâhil diğer Koç Topluluğu şirketlerinde Yönetim Kurulu Başkanlığı görevi bulunmaktadır.

Bu görevlerine ek olarak, ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunmak için, Fenerbahçe Spor Kulübü'nde Başkan, URAK - Ulusal Rekabet Araştırmaları Derneği'nde Yönetim Kurulu Üyesi, Endeavor Derneği'nde Yönetim Kurulu Üyesi ve DEİK'de Yönetim Kurulu Üyesidir. Ayrıca Harvard Üniversitesi, Bank of America ve Council on Foreign Relations'da Global Danışma Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, Chatham House'un Kıdemli Danışmanlar Paneli Üyesi olarak görev almaktır, İngiliz Sanayi Konfederasyonu'na ise yakın zamanda katılmıştır.

2008 yılında Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, Nisan 2016'dan bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini yürütmektedir.

Rahmi M. Koç

Yönetim Kurulu Üyesi

Yükseköğrenimini Johns Hopkins Üniversitesi (ABD) İşletme Bölümü'nde yapmıştır. Çalışma hayatına Koç Topluluğu'nda 1958 yılında Ankara Otokoç şirketinde başlamıştır. 1980 yılında İcra Komitesi Başkanı olduktan sonra, 1984 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı olmuştur. 2003 yılından itibaren de Koç Holding Şeref Başkanı unvanıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Koç Holding'in yanı sıra, diğer Koç Topluluğu şirketlerinde de Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Üyeliği görevlerini sürdürmen Rahmi M. Koç'un, birçok sosyal ve mesleki kuruluşlarda üstlendiği görevler de bulunmaktadır:

- Metropolitan Sanat Müzesi, New York, Onursal Mütevelli Heyeti Üyesi
- Güneydoğu Avrupa İşbirliği Girişimi, İş Danışma Kurulu Eş Başkanı
- Vehbi Koç Vakfı Mütevelli Heyeti Başkan Vekili
- Koç Üniversitesi Mütevelli Heyeti Onursal Başkanı
- Rahmi M. Koç Müzecilik ve Kültür Vakfı Kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanı
- Vehbi Koç Vakfı Amerikan Hastanesi Yönetim Kurulu Başkanı
- TURMEPA/Deniz Temiz Derneği Kurucu Üyesi ve Onursal Başkanı
- TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Onursal Başkanı
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Danışma Kurulu Üyesi
- Global İlişkiler Forumu Kurucu Başkanı

- Uluslararası Ticaret Odası Eski Başkanı (1.1.1995-31.12.1996 arası)
- Türk Yunan İş Konseyi Eski Başkanı (1992-1999 arası)
- Allianz AG Uluslararası Danışma Kurulu Eski Üyesi
- J.P. Morgan Uluslararası Konseyi Eski Üyesi
- ABD Dış İlişkiler Konseyi Uluslararası Danışma Kurulu Eski Üyesi

Rahmi M. Koç'un layık görüldüğü unvanlar ve ödüller ise şunlardır:

- Johns Hopkins Üniversitesi (Baltimore-Maryland), Eskişehir Anadolu Üniversitesi, İzmir Ege Üniversitesi, Ankara Bilkent Üniversitesi, Kostence Ovidius Üniversitesi ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nden "Fahri Doktora" unvanları
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'ndan "Devlet Üstün Hizmet Madalyası"
- Alman Hükümeti'nden "Grosses Verdienst Kreuz" (Almanya Büyük Hizmet Nişanı)
- İtalya Cumhuriyeti'nden "Yüksek Liyakat Nişanı"
- Avusturya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'ndan "Büyük Hizmet Nişanı"
- CBE-Britanya İmparatorluğu'ndan "Mükemmel Önderlik (Onursal) Nişanı"
- Fransız devletinin en prestijli devlet nişanı olan "Officier dans l'Ordre National de la Légion d'Honneur"
- Dünyaca ünlü uluslararası ilişkiler organizasyonu FIRST'ün "Yaşam Boyu Sorumlu İş İnsanı Ödülü"
- 100 yıllık tarihiyle dünyanın saygın düşünce kuruluşları arasında yer alan ABD merkezli Dış Politika Derneği'nin (FPA) madalyası
- Koç Ailesi'ne Dünya Anıtlar Vakfı (World Monuments Fund) tarafından "Hadrian Ödülü"
- Koç Ailesi'ne "Carnegie Hayırseverlik Madalyası" (New York)
- Koç Ailesi'ne "BNP Paribas Hayırseverlik Ödülü" (Paris)
- Koç Ailesi'ne 16'ncı "Iris Foundation Ödülleri"nde "Dekoratif Sanatlarda Üstün Hizmet Ödülü"

Rahmi M. Koç, 2008 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Semahat S. Arsel Yönetim Kurulu Üyesi

1964 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Üyeliği ile iş hayatına başlayan Semahat Arsel, halen bu görevini sürdürmektedir. Bu görevine ek olarak Vehbi Koç Vakfı ve Divan Grubu Yönetim Kurulu Başkanı, Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkanı ve Koç Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu'nun Kurucusu'dur. Diğer Koç Topluluğu şirketlerinde de Yönetim Kurulu Üyeleri bulunmaktadır. Öte yandan, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nda (TEGV) Mütevelli Heyeti Üyesidir. Semahat Arsel, İstanbul Üniversitesi'nden "Fahri Doktora" unvanına layık görülmüştür.

Semahat Arsel, 2009 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Levent Çakıroğlu Yönetim Kurulu Üyesi

Levent Çakıroğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlamış, University of Illinois'den yüksek lisans derecesini almıştır. İş yaşamına 1988'de Maliye Bakanlığı'nda Hesap Uzmanı Yardımcısı olarak başlamış ve 1991-1997 yılları arasında aynı Bakanlık'ta Hesap Uzmanı olarak görev yapmıştır. 1997-1998 yılları arasında Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkan Yardımcılığına atanmış ve aynı dönemde Bilkent Üniversitesi'nde yarı zamanlı Öğretim Görevlisi olarak görev almıştır. Çakıroğlu Koç Topluluğu'na 1998 yılında Mali Grup Koordinatörü olarak katılmıştır. 2002-2007 yılları arasında Kotaş CEO'su, 2007-2008 yıllarında Migros CEO'su görevlerini üstlenmiştir. 2008 yılında Arçelik CEO'su olarak atanmış ve aynı zamanda 2010 yılından itibaren Koç Holding Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır. Çakıroğlu Nisan 2015'te Koç Holding CEO'su olarak atanmış ve halen Koç Holding CEO'su olarak görev yapmaktadır. Nisan 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olan Levent Çakıroğlu, Arçelik LG ve Türk Traktör'de Yönetim Kurulu Başkanı, Otokar'da Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve muhtelif Koç Topluluğu şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyesidir.

Levent Çakıroğlu, 30 Mart 2015'ten bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

YÖNETİM KURULU

Erol Memioğlu

Yönetim Kurulu Üyesi

Yükseköğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Petrol Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamıştır. 1979 yılında TPAO'da Uzman Mühendis olarak göreve başlayan Memioğlu, TPAO'da Üretim Müdürlüğü ve Yurt Dışı Projeler Grup Başkanlığının görevlerinin ardından 1999 yılında Koç Holding'de Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı görevine atanmıştır. 2003-2004 yılları arasında iş hayatına Koç Holding Enerji Grubu İcradan Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi olarak devam eden Memioğlu, Mayıs 2004-Nisan 2016 tarihleri arasında Koç Holding Enerji Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır.

Erol Memioğlu, 2006 yılından bu yana Tüpraş ve OPET Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Yağız Eyüboğlu

Yönetim Kurulu Üyesi

Yağız Eyüboğlu, 1991 yılında Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden mezun olmuş, 1996 yılında Koç Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans programını tamamlamıştır. Profesyonel iş hayatına 1991 yılında Arçelik A.Ş.'de Yetiştirme Elemanı olarak başlayan Yağız Eyüboğlu, 1993 yılından itibaren Koç Holding'de yaklaşık 10 yıl boyunca sırasıyla, Denetim Uzmanlığı, Koordinatör Yardımcılığı ve Mali Koordinatörlük görevlerinde bulunmuştur. 2004-2009 yılları arasında Arçelik A.Ş.'de Finansman ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Beko Elektronik A.Ş. Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi, Koç Holding A.Ş. Dış Ticaret ve Turizm Grubu Başkanı'na Yardımcı ve Koç Holding A.Ş. İnsan Kaynakları Direktörü olarak görev yapmıştır. 2009-Ekim 2015 arasında Aygaz Genel Müdürlüğü görevini üstlenmiştir. Ekim 2015'te Koç Holding Enerji Grubu Başkan Vekilliği'ne atanın Yağız Eyüboğlu, Nisan 2016'dan bu yana Enerji Grubu Başkanı olarak görev yapmaktadır. Koç Topluluğu'nun çeşitli şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyesi olan Eyüboğlu, aynı zamanda muhtelif sivil toplum kuruluşlarında da Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Yağız Eyüboğlu, 4 Nisan 2016 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Salim Arda Ermut

Yönetim Kurulu Üyesi ve ÖİB Temsilcisi

Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi eski Başkanı olan Ermut, Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun olduktan sonra 2005 yılında Başbakanlık Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri olarak göreveye başlamıştır. 2005'te Uzman olarak katıldığı Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı'nda çeşitli yöneticilik görevlerinin ardından 2015'te Kurum Başkanlığı atanmıştır. Bu görevlerinde Türkiye'ye çeşitli uluslararası doğrudan yatırımların kazandırılmasında rol oynayan Ermut, 2015-2019 yılları arasında Viyana Ekonomik Forumu ve SunExpress Yönetim Kurulu Üyesi, 2019-2021 yılları arasında Türkiye Basketbol Federasyonu Asbaşkanlığı ve dört yıl boyunca Dünya Yatırım Ajansları Birliği'nde (WAIPA) Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur.

2019-2021 yılları arasında Türk Hava Yolları Yönetim Kurulu Üyesi ve Türk Hava Yolları İcra Kurulu'nda da üç üyeden biri olarak görev yapmıştır.

Arda Ermut, 2018-2020 yılları arasında Türkiye Varlık Fonu Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmış olup, Mart 2021 itibarıyla Türkiye Varlık Fonu Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi'ne atanmıştır.

Salim Arda Ermut, 8 Haziran 2021 tarihinden bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Aysə Canan Ediboğlu

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Lise öğrenimini Ancaster House School'da aldıktan sonra Southampton Üniversitesi'nde (İngiltere) ekonomi alanında yükseköğrenimini tamamlamıştır. Aynı okulda finansal yönetim ve kontrol üzerine yüksek lisans derecesi bulunmaktadır. Southampton Üniversitesi'nde araştırma asistanlığının ardından iş hayatına 1980 yılında Shell'de Planlama Müdürü olarak devam etmiştir.

Shell Türkiye'de farklı görevlere atandıktan sonra 2002 yılında şirket Genel Müdürü ve 2006'da Shell Türkiye Ülke Müdürü unvanını almıştır. 2006-2009 yılları arasında Shell-Turcas Petrol A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev üstlenmiştir. Aysə Canan Ediboğlu, 2012-2018 yılları arasında Aygaz Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev almıştır. Ayrıca 2010 yılından bu yana Türkiye'deki ING Bank'ta bağımsız yönetim kurulu üyesidir.

Aysə Canan Ediboğlu, Mart 2018'den bu yana Tüpraş bağımsız yönetim kurulu üyeliği görevini yürütmektedir.

Muharrem Hilmi Kayhan

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Saint Joseph ve Robert Kolej'deki orta öğretiminden sonra Manchester Üniversitesi Tekstil Mühendisliği Bölümü'nü 1976 yılında tamamlayan Kayhan, MBA derecesini Cornell Üniversitesi'nden almıştır. Tekstil ve tarım sektöründe faaliyet gösteren SöktAŞ A.Ş.'de ve yan kuruluşlarında Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevini ve üyeliğini sürdürmektedir. Ege İhracatçı Birlikleri, Türkiye Tekstil İşverenler Sendikaları, Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın Yönetim Kurulları'nda görev yapmıştır. 1997-1998 yılları arasında TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmıştır. 2001 Ocak ayında TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı seçilmiştir. 2005 yılından bu yana TÜSİAD Onursal Başkanıdır. Muharrem Kayhan, Robert Kolej Mütevelli Heyeti, İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı ve Bizim Okul Vakfı Yönetim Kurulu'nda görev yapmaktadır. 2009 yılı TBMM Üstün Hizmet Ödülü sahibidir. 2003 yılından itibaren İspanya'nın İzmir Fahri Konsolosu'dur.

Muharrem Hilmi Kayhan, Mart 2018'den bu yana Tüpraş bağımsız yönetim kurulu üyeliği görevini yürütmektedir.

Kamil Ömer Bozer

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Kamil Ömer Bozer, yüksek öğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi İşletme Bölümü'nün ardından Georgia State Üniversitesi'nde (ABD) tamamladığı yüksek lisans (MBA Finans) programıyla sürdürmüştür. İş hayatına 1983 yılında Koç Holding A.Ş.'de Yetiştirme Elemanı olarak başlamış, 1990 yılında Maret A.Ş.'de Genel Müdür Yardımcısı ve 1995 yılında Düzey A.Ş.'de Genel Müdürlük görevlerinin ardından 2002 yılında Migros Türk T.A.Ş. Genel Müdürü olmuştur. 2005 yılında Koç Holding A.Ş. Gıda Perakendecilik ve Turizm Grubu Başkanlığı'na atanmıştır. 2006-2008 yılları arasında Koç Holding A.Ş. Gıda ve Perakende Grubu Başkanlığı yapmıştır. 2009 yılından Nisan 2011 tarihine kadar Koç Holding A.Ş. Turizm, Gıda ve Perakende Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır.

Kamil Ömer Bozer halihazırda Coca-Cola İçecek, Adel Kalemcilik Ticaret ve Sanayi A.Ş., Kamil Yazıcı Yönetim ve Danışma A.Ş., Anadolu Isuzu, Boyner Grup Yönetim Kurulu Üyelikleri, Anadolu Etap Yönetim Kurulu Danışmanlığının yanı sıra Dardanel A.Ş. ve Arçelik A.Ş.'de Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Kamil Ömer Bozer, Mart 2018'den bu yana Tüpraş bağımsız yönetim kurulu üyeliği görevini yürütmektedir.

Tufan Erginbilgiç

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Yüksek öğrenimini mühendislik alanında tamamlamış olan Tufan Erginbilgiç, işletme ve ekonomi dallarında yüksek lisans diplomasına sahiptir.

BP Avrupa Perakende Operasyonları Başkanlığı görevinden sonra kârını dört katına çıkararak sektör liderliğine taşıdığı Madeni Yağlar Bölümü Dünya Başkanlığı dâhil olmak üzere BP'nin farklı iş kollarında yöneticilik pozisyonlarında bulunmuştur. 2007-2009 yılları arasında gelir artışı ve maliyet verimliliği sağlayan bir dönüşüm programında kilit bir rol üstlenerek Grup CEO'sunun Özel Kalemi olarak görev yapmıştır. 2009 yılında Global Operasyondan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (Chief Operating Officer) olarak atanın Erginbilgiç, 2014-2020 yılları arasında global yakıtlar, madeni yağlar ve petrokimyasallar alanlarını içeren BP Downstream işinin Genel Müdürü (CEO) olarak görev yapmıştır. Bu dönemde global downstream işinin dönüşümünü sağlayan Tufan Erginbilgiç, rekor kârlılık ve rekor seviyede bir güvenlik performansı sağlamıştır.

2011-2018 yılları arasında icraçı olmayan üye olarak GKN plc Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yapmıştır.

2020 yılında genel müdürlüğü New York'ta bulunan, onde gelen portföy yönetimi şirketlerinden Global Infrastructure Partners'a (GIP) ortak olarak katılmıştır. Tufan Erginbilgiç, enerji sektörü ve global operasyonlara odaklı çalışmalarını Londra merkezli olarak sürdürmektedir.

Tufan Erginbilgiç, FTSE 100 üyesi olan DCC plc ve New York Borsası'nda kote CNH Industrial şirketlerinde Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır. Tufan Erginbilgiç Mayıs 2017'den itibaren Surrey Üniversitesi Stratejik Danışma Kurulunda bulunmaktadır.

Tufan Erginbilgiç, 31 Mart 2021 tarihinden itibaren Tüpraş, Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi olarak görev yapmaktadır.

KÂR DAĞITIM POLİTİKASI

Şirketimiz Türk Ticaret Kanunu hükümleri, Sermaye Piyasası Düzenlemeleri, Vergi Düzenlemeleri ve diğer ilgili düzenlemeler ile Esas Sözleşmemizin kâr dağıtım ile ilgili hükümleri çerçevesinde kâr dağıtım yapmaktadır.

Kâr dağıtımında, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak pay sahipleri ve Şirket menfaatleri arasında dengeli ve tutarlı bir politika izlenmektedir. İlk olara, ilgili düzenlemeler, yatırım ihtiyaçları ve finansal imkânlar elverdiği sürece, piyasa beklentileri, uzun vadeli şirket stratejisi, yatırım ve finansman politikaları, kârlılık ve nakit durumu dikkate alınarak Sermaye Piyasası Düzenlemeleri çerçevesinde hesaplanan Şirket'in net dağıtilabilir dönem kârının tamamı, yasal kayıtlarımızda mevcut kaynaklardan karşılanabildiği sürece nakit olarak dağıtilır.

Genel Kurul veya yetki verilmesi halinde Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası düzenlemelerine uygun olarak kâr payının taksitli dağıtımına karar verebilir. Şirket kârına katılım konusunda Esas Sözleşme'de imtiyaz bulunmamaktadır.

Kâr dağıtımının, Genel Kurul toplantısını takiben en geç bir ay içerisinde yapılması amaçlanmakta olup, kâr dağıtım tarihine Genel Kurul karar vermektedir. Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından yetkilendirilmiş olmak ve Sermaye Piyasası Düzenlemelerine uymak kaydı ile kâr payı avansı dağıtabilir. Kâr dağıtım politikası ve yıllık kâr dağıtım önerisi Faaliyet Raporu'nda yer almaktır, Genel Kurul'da ortakların onayına sunulmaktadır.

KÂR DAĞITIM TEKLİFİ

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetimi tarafından Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) esas alınarak hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından denetlenen, 1 Ocak - 31 Aralık 2021 hesap dönemine ilişkin finansal tablolar incelenerek kabul edilmiş ve Genel Kurula sunulması uygun görülmüştür.

Söz konusu finansal tablolar ile Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümlerine uygun olarak tutulan kayıtlara göre oluşan mali tablolarının incelenmesi sonucunda;

- TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre 3.319.134.000,00 TL ana ortaklığı ait net dönem kârı, VUK kayıtlarına göre ise 676.189.069,94 TL cari yıl kârı ve 4.201.408.452,22 TL tutarında geçmiş yıl zararı bulunduğu görüлerek;
- TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre elde edilen 3.319.134.000,00 TL net dönem kârına; 2.952.291,27 TL tutarındaki bağışların eklenmesi sonucu ulaşılan kâr payı matrahının 3.322.086.291,27 TL olduğu;

- Sermaye Piyasası mevzuatı ile Şirket Esas Sözleşmesinin 18. maddesine ve 31 Mart 2014 tarihli Genel Kurul'da pay sahipleri tarafından onaylanan Şirketimiz Kâr Dağıtım Politikası çerçevesinde, VUK'a göre hazırlanan mali tablolara göre oluşan kârdan geçmiş yıl zararlarının düşülmüşinden sonra bakiye kalmadığından, kâr payı dağıtılamayacağı görülmüş olup;

- VUK kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolara göre oluşan 676.189.069,94 TL cari yıl dönem kârının geçmiş yıl zararlarından mahsup edilmesi,
- TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre oluşan 3.319.134.000,00 TL ana ortaklığı ait net dönem kârının ise ilgili finansal tablolarda geçmiş yıl kârlarına aktarılması,

hususlarının, Şirketimiz 2021 yılı faaliyetlerinin görüşüleceği Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda ortaklarımızın onayına sunulmasına karar verilmiştir.

KÂR DAĞITIM TABLOSU

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. 2021 Yılı Kâr Payı Dağıtım Tablosu (TL)

1. Ödenmiş/Çıkarılmış Sermaye	250.419.200,00
2. Genel Kanuni Yedek Akçe (Yasal Kayıtlara Göre)	503.342.592,00
Esas sözleşme uyarınca kâr dağıtımında imtiyaz var ise söz konusu imtiyaza ilişkin bilgi	
	SPK'ya Göre Yasal Kayıtlara (YK) Göre
3. Dönem Kârı/Zararı	2.161.179.000,00 676.189.069,94
4. Vergiler (-)	-1.274.996.000,00 0,00
5. Net Dönem Kârı/Zararı (=)	3.319.134.000,00 676.189.069,94
6. Geçmiş Yıllar Zararları (-)	0,00 -4.201.408.452,22
7. Genel Kanuni Yedek Akçe (-)	
8. NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI (=)	3.319.134.000,00 0,00
9. Yıl içinde yapılan bağışlar (+)	2.952.291,27
10. Bağışlar Eklenmiş Net Dağıtılabilir Dönem Kârı	3.322.086.291,27
Ortaklara Birinci Kâr Payı	
11. - Nakit	0,00 0,00
11. - Bedelsiz	
11. - Toplam	0,00 0,00
12. İmtiyazlı Pay Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı	
13. Dağıtılan Diğer Kâr Payı	0,00 0,00
13. - Yönetim Kurulu Üyelerine	
13. - Çalışanlara	
13. - Pay Sahibi Dışındaki Kişilere	
14. İntifa Senedi Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı	
15. Ortaklara İkinci Kâr Payı	0,00
16. Genel Kanuni Yedek Akçe	0,00 0,00
17. Statü Yedekleri	
18. Özel Yedekler	
19. OLAĞANÜSTÜ YEDEK	3.319.134.000,00 0,00
20. Dağıtılmazı Öngörülen Diğer Kaynaklar	0,00 0,00
20. - Geçmiş Yıl Kârı	
20. - Olağanüstü Yedekler	
20. - Kanun ve Esas Sözleşme Uyarınca Dağıtılabilir Diğer Yedekler	0,00 0,00
21. Dağıtılmazı Öngörülen Diğer Kaynaklardan Ayrılacak Yedek Akçe	0,00 0,00

KÂR PAYI ORANLARI TABLOSU

GRUBU	TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI TUTARI		TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI/NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI	1 TL NOMİNAL DEĞERLİ HİSSEYE İSABET EDEN KÂR PAYI	
	TUTARI (TL)	BEDELSİZ (TL)		ORAN (%)	TUTARI (TL)
A	0,00		0,00	0,0000	0,00
NET C	0,00		0,00	0,0000	0,00
TOPLAM	0,00	0,00	0,00		

2022 YILI YÖNETİM KURULU ÜYE ADAYLARI

Ömer M. Koç

Ali Y. Koç

Rahmi M. Koç

Semahat Sevim Arsel

Levent Çakiroğlu

Yağız Eyüboğlu

Erol Memioğlu

Muharrem Hilmi Kayhan (Bağımsız Üye)

Ayşe Canan Ediboğlu (Bağımsız Üye)

Kamil Ömer Bozer (Bağımsız Üye)

Tufan Erginbilgiç (Bağımsız Üye)

* Rapor yayınlanma tarihi itibarıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından henüz atama yapılmamıştır

YÖNETİM KURULU ÜYELERİ VE ÜST DÜZEY YÖNETİCİLER İÇİN ÜCRET POLİTİKASI

Bu politika dokümanı, SPK düzenlemeleri kapsamında idari sorumluluğu bulunanlar kapsamındaki yönetim kurulu üyelerimiz ve üst düzey yöneticilerimizin ücretlendirme sistem ve uygulamalarını tanımlamaktadır.

Yönetim kurulu üyelerinin tamamı için geçerli olmak üzere her yıl olağan genel kurul toplantısında sabit ücret belirlenir.

İçrada bulunan yönetim kurulu üyelerine, aşağıda detayları açıklanan üst düzey yöneticiler için belirlenen politika kapsamında ödeme yapılır.

Şirket faaliyetlerine katkı amacıyla belli fonksiyonları yürütmekle görevlendirilen üyelere, genel kurulda belirlenen sabit ücrette ek olarak üstlendikleri fonksiyon dolayısıyla Kurumsal Yönetim Komitesi görüşü çerçevesinde ayrıca menfaat sağlanabilir.

Şirket yönetim kuruluna şirketin işleyişi ile ilgili her türlü konuda etkin destek verecek olan yürütme komitesinin başkan ve üyelerine, sağladıkları katkıları, toplantılar katılımları, fonksiyonları esas alınarak yılsonlarında Kurumsal Yönetim Komitesi görüşü çerçevesinde yönetim kurulu tarafından belirlenen tutarda menfaat sağlanabilir. Yürütme Komitesi üyelerine yıl içinde bu kapsamda ödeme yapılmış ise yılsonunda belirlenen tutardan mahsup edilir.

Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin ücretlendirmesinde şirketin performansına dayalı ödeme planları kullanılmaz.

Yönetim kurulu üyelerine, atanma ve ayrılma tarihleri itibarıyle görevde bulundukları süre dikkate alınarak kış esasına göre ödeme yapılır. Yönetim kurulu üyelerinin şirkete sağladığı katkılar dolayısıyla katlandığı giderler (ulaşım, telefon, sigorta vb. giderleri) şirket tarafından karşılanabilir.

Üst Düzey Yönetici ücretleri ise sabit ve performansa dayalı olmak üzere iki bileşenden oluşmaktadır.

Üst Düzey Yönetici sabit ücretleri; piyasadaki makroekonomik veriler, piyasada geçerli olan ücret politikaları, şirketin büyüklüğü ve uzun vadeli hedefleri ve kişilerin pozisyonları da dikkate alınarak uluslararası standartlar ve yasal yükümlülükler uygundur olarak belirlenir.

Üst Düzey Yönetici primleri ise; prim bazi, şirket performansı ve bireysel performansla göre hesaplanmaktadır. Kriterler ile ilgili bilgiler aşağıda özetlenmiştir:

- Prim Bazi:** Prim Bazları, her yılbaşında güncellenmekte olup, yöneticilerin pozisyonlarının iş büyüklüğüne göre değişkenlik göstermektedir. Prim bazları güncellenirken piyasadaki üst yönetim prim politikaları göz önünde bulundurulur.
- Şirket Performansı:** Şirket performansı, her yılbaşında şirkete verilen finansal ve operasyonel (pazar payı, ihracat, yurtdışı faaliyetler, verimlilik vb.) hedeflerin, dönem sonunda ölçülmesi ile elde edilmektedir. Şirket hedefleri belirlenirken, başarının sürdürülebilir olması, önceki yıllara göre iyileştirmeler içermesi önemle dikkate alınan prensiplerdir.
- Bireysel Performans:** Bireysel performansın belirlenmesinde, Üst Düzey Yöneticilerin kendi ekipleri ve yöneticileri ile belirledikleri bireysel ve kolektif hedefler ile kilit sonuç göstergeleri dikkate alınmaktadır. Bireysel performansın ölçülmesinde, finansal alanların dışında da uzun vadeli sürdürülebilir iyileştirme prensibi gözetilmektedir.

Şirketimiz üst düzey yöneticilerinin işten ayrılmaları halinde, çalışıkları süre, üst düzey yönetici olarak görev yaptıkları süre, sağladıkları katkı, ayrılma tarihinden önceki son hedef primi, son yılda ödenen maaş ve prim bilgileri dikkate alınarak işten ayrılma ikramiyesi ödenebilir.

Yukarıdaki esaslara göre belirlenen ve yıl içinde Üst Düzey Yönetici ve Yönetim Kurulu Üyelerine ödenen toplam miktarlar, izleyen genel kurul toplantısında mevzuata uygun olarak ortakların bilgisine ve/veya onayına sunulur.

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

KOÇ HOLDİNG'İN ÖNCÜLÜĞÜNDE, 2050 YILINA KADAR KARBON NÖTR OLMA HEDEFİMİZLE TÜPRAŞ DÜŞÜK KARBON EKONOMİSINE GEÇİŞ YOL HARİTASINI OLUŞTURDUK.

İBRAHİM YELMENOĞLU

Genel Müdür

Değerli Paydaşlarımız,

Dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını nedeniyle petrol talebinde büyük kayıpların yaşandığı 2020'nin ardından, rafinaj faaliyetlerinde pandemi etkisinin zayıfladığı ve performansın normalleştiği bir yılı geride bıraktık.

2021 yılının özellikle ikinci üç aylık döneminden itibaren küresel çapta aşılamaların artmasıyla kısıtlamalar gevşedi ve talepte toparlanmanın etkisi bir önceki yıla kıyasla ürün marjlarına ve rafineri kârlılıklarına olumlu yansındı.

Uluslararası Enerji Ajansı verilerine göre, 2021 yılı ilk çeyreğinde önceki iki yılın altında gerçekleşen talep, yılı ortalama 5,5 milyon varil/gün artışla tamamladı. Ürün tarafında; normalleşen ürün stokları ve toparlanmaya devam eden jet yakıtı talebi, orta distilat ürün marjlarındaki iyileşme trendinin ana destekleyicisi oldu.

Düşük kompleksiteye sahip rafinerilerin şarj düşmeleri ve/ veya kapanmaları sonucunda 2021 rafineri üretimleri ortalama 4 milyon varil/gün artışla talep artışının gerisinde kaldı. Düşük arz etkisiyle, yıl içinde kademeli olarak azalan ürün stokları, kârlılıkların 2020 yılında görülen tarihi dip seviyelerinden dönmesini sağladı. Böylelikle, gösterge niteliğindeki Akdeniz rafineri marji, 2020 yılına kıyasla 1,8 ABD doları/varil iyileşme göstererek 2021 yılını ortalamada 1,6 ABD doları/varil ile kapattı.

Brent ham petrolü 2021 yılını 77 ABD doları/varil seviyesinde kapattı.

Yaşanan iklim olayları ve geopolitik karışıklıkların da etkisiyle Brent ham petrol fiyatı yıl boyunca artış yönlü bir trend izleyerek, yıl içinde 86 ABD Doları/varil seviyesini geçip son 3 yılın zirvesine ulaştı. 2021'in sonuna doğru güçlenen küresel enflasyon eğilimi ve sıkışan para politikalarının da etkisi ile, yılı 77 ABD doları/varil seviyesinde kapattı.

DİSİPLİNLİ VE ETKİN FİNANSMAN POLİTİKALARIMIZ VE İYİLEŞMİYE DEVAM EDEN FAALİYET KÂRLILIĞIMIZLA GÜÇLÜ BİLANÇO YAPIMIZI KORUDUK.

Ürün kârlılıklarına bakıldığından, ana ürünlerden olan benzinde artan petrokimya talebi, pandemi nedeniyle bireysel karayolu seyahat tercihlerinde gözlenen hızlı artış ve ABD'de yaşanan ciddi don ve boru hattı saldıruları gibi olayların etkisiyle hafif distilat havuzundaki ürünlerde son beş yılın da üstünde güclü bir ortalama kaydedildi.

Jet yakıtı ürün marji ise özellikle ikinci yarıda iyileşen arz-talep dengesinin desteğiyle son beş yılın ortalamalarına yaklaştı. İyileşen jet yakıtı talebi, pandemi döneminde üretimin kaydırıldığı motorin arz-talep dengesinin toparlanması da destek olarak motorin ürün marjlarını olumlu etkiledi. Fuel oil ise artan elektrik üretimi ve denizcilik yakıtı talebine rağmen, 5 yıllık ortalamaların gerisinde kaldı.

Türkiye pazarı ise 2020 yılının üzerinde performans gösteren pazarlardan birisi oldu. EPDK verilerine göre, 2021 yılında toplam petrol ürünleri talebi %6 artış gösterdi. Ürün bazında bakıldığından ise jet yakıtı %39 ile en yüksek artış sağlayan ürün olurken; benzin talebi %29, motorin talebi ise %4 oranında büydü.

Optimum şarjla ulaşılan %88'lik kapasite kullanımı

2021 yılında normalleşme sürecine paralel olarak geçtiğimiz yıla göre 1,8 milyon ton artış sağlanarak, ham petrol ve yarı mamul dâhil 26,3 milyon ton toplam şarjla %88 kapasite kullanımına ulaşıldı. Toplam 25,1 milyon ton ürün üretilerek, dönüşüm ünitelerinin etkin kullanımı sonucu %81,4 oranında beyaz ürün verimliliği sağlandı.

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

Şirketimiz, geniş filosu ve alternatifli üretim ve ikmal çözümleriyle ikmal sorumluluklarını başarıyla yerine getirdi. 21,7 milyon ton yurt içi satışla ülke talebinin büyük kısmını karşılarken, uluslararası ve transit satış dâhil 27,6 milyon tonluk toplam satış hacmine ulaştı.

Benzin marjlarının güçlü seyri ve orta distilat marjlarının yıl boyu iyileşme trendini korunmasının olumlu etkisiyle 2021 yılında Tüpraş'ın net rafineri marjı 5,7 ABD doları/varil ile Akdeniz marjinin üzerinde gerçekleşti.

Disiplinli ve etkin finansman yönetimimizle pandemi öncesi dönem performansına yaklaşındı.

Tüpraş, ürün marjlarındaki yükselişin yanı sıra yurt içi ve uluslararası satışlarındaki güçlü seyir sonucunda artan faaliyet kârı ve Brent ham petrol fiyatında devam eden yükselişe bağlı oluşan stok kârının da desteğiyle 2021 yılında 2,2 milyar TL vergi öncesi kâr kaydetti.

Disiplinli ve etkin finansman politikalarımız ve iyileşmeye devam eden faaliyet kârlılığımızla güçlü bilanço yapımızı koruyarak, finansal rasyolar bakımından pandemi öncesi dönem performansına ulaştık.

Geleceğin enerjisini üretmek için dönüşüyor, sürdürülebilir bir dünya için değişiyoruz.

Türkiye pazarında petrol ürünlerine olan talepteki artışa rağmen, hayatımıza giren pandemiyle küresel olarak tüketici davranışları, ürün ve hizmet talebi, enerji kullanımı, tedarik zincirleri, teknoloji ihtiyaçları ve daha birçok alanda değişim yaşanıyor. Çok daha uzun sürede gerçekleşecek dönüşümler haftalar içinde gerçekleşirken, dijital ekonomi de geleneksel ekonominin önüne geçti. Hizmet ve teknoloji alanındaki bekârlar, yeni nesil tercihler ve temiz enerjiye artan küresel talep birçok sektörde olduğu gibi petrol sektöründe de kendini göstermeye başladı.

BENZİN MARJLARININ GÜÇLÜ SEYİRİ VE ORTA DİSTİLAT MARJLARININ YIL BOYU İYİLEŞME TRENDİNİ KORUNMASININ OLUMLU ETKİSİYLE 2021 YILINDA TÜPRAŞ'IN NET RAFİNERİ MARJI 5,7 ABD DOLARI/VARİL İLE AKDENİZ MARJININ ÜZERİNDE GERÇEKLEŞTİ.

Bu gelişmeler ışığında, parçası olduğumuz Koç Holding'in öncülüğünde, 2050 yılına kadar karbon nötr olma hedefimizle Tüpraş düşük karbon ekonomisine geçiş yol haritasını oluşturduk. 24 Kasım 2021'de açıkladığımız Stratejik Dönüşüm Planımız kapsamında, üretim faaliyetlerimizi dört ana odak noktasında sürdürreceğiz. Sürdürülebilir rafinajın yanı sıra, biyoyakıtlar, yeşil hidrojen ve güneş enerjisi başta olmak üzere sıfır karbonlu elektrik üretiminde yatırım yaparak ülkemizin karbon nötr bir lider enerji şirketine dönüşmeyi hedefliyoruz.

Planımız doğrultusunda Tüpraş, 2022-2035 yıllarını kapsayacak dönemde; 2,3 milyar ABD dolarlık kısmı sürdürülebilir rafinaj, 600 milyon ABD dolarlık kısmı sürdürülebilir havacılık yakıtları, 1,3 milyar ABD dolarlık kısmı sıfır karbonlu elektrik ve 690 milyon ABD dolarlık kısmı da yeşil hidrojen üretimi için olmak üzere toplam 5 milyar ABD doları yatırım gerçekleştirecektir. 2036-2050 yılları arasında ise yıllık ortalama 300 milyon ABD doları yatırım gerçekleştirilecek toplamda 10 milyar ABD doları yatırım ile dönüşüm planımızı tamamlamayı öngörüyoruz.

Dönüşüm planımızın bir parçası olarak; 2017 baz yılına göre üretim faaliyetlerimizden kaynaklı Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarını 2030 yılında %27, 2035 yılında %35 ve 2040 yılında %49 oranında azaltmayı; 2050 yılında ise karbon nötr bir enerji şirketi olmayı hedefliyoruz.

Biyoyakıt alanındaki yatırımlarımız kapsamında, 2030 yılında gelindiğinde ağırlıklı olarak Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı (SAF) üretimi amaçlı 400 bin ton biyoyakıt hammadde işlenmesi öngörülürken, 2035 sonrası dönemde ise Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı üretim kapasitemizi 3 katına çıkarmayı hedefliyoruz.

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

Sıfır karbonlu elektrikte ise hem üretim hem de olası satın alımlarla; 2030'da yaklaşık 1 GW, 2035'te ise 2,5 GW kurulu gücü ulaşarak bu alanın liderlerinden biri olmayı öngörüyoruz.

2025'ten itibaren kurmaya başlayacağımız elektrolizörlerle yeşil hidrojen üretimine kademeli olarak geçerek, hidrojen üretiminden kaynaklı emisyonlarını 2040 yılında sıfırlamayı hedefliyoruz. Bunun yanı sıra lojistik ve ağır taşımacılık alanında yeşil hidrojenin yeni ve temiz bir yakıt olarak satışına yönelik fırsatları da değerlendireceğiz.

Sürdürülebilirlik derecelerimizi iyileştirmeye devam ediyoruz.

2021 yılında Tüpraş'ın yer aldığı endekslerde yapılan iyileştirme çalışmaları sonrası FTSE4Good, MSCI ESG Rating, BIST SE (Refinitiv), Sustainalytics, Vigeo Eiris gibi endekslerin değerlendirmelerinde elde edilen puanlarda ortalama %22 oranında artış sağlanmıştır.

2017 yılında Birleşmiş Milletler Kadın Gücü Kadınların Güçlenmesi Prensipleri'ni (UN WEPs) imzalayan Tüpraş, yer aldığı enerji sektöründen farklı bir bakış açısı ile kapsayıcı ve eşitlikçi bir iş yeri olma hedefiyle hareket ederek sahalarda kadınların eşit temsili için çalışmalar yürütüyor. 2021 yılı bu anlamda bizi ekip olarak mutlu eden bir başarımıza tanıklık etmiş, Tüpraş Türkiye'de toplam 7 şirketin yer aldığı Bloomberg'in 2022 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi'ne (Global Equality Index-GEI) girmeyi başarmıştır.

2021 YILINDA TÜPRAŞ, YER ALDIĞI SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSLERİ PUANLARINDA YAPILAN İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARI SONRASI ORTALAMA %22 ORANINDA ARTIŞ SAĞLAMIŞTIR.

İki yıl önce, ilk kez Batman'da olmak üzere, İzmit, Kırıkkale ve İzmir rafineri sahalarımızda kadın operatör ve teknisyenlerimiz aramızda katıldılar. Bugüne kadar rafineride kadın mühendislerimiz hep vardı ancak sahada vardiyalı kadın çalışanlarımızın da işe başlaması, hem sektörümüz hem de şirketimiz adına öncü ve örnek bir uygulama oldu. Erkek egemen bir iş kolu için bu cesur adımı atmaktan büyük mutluluk ve gurur duyuyoruz.

Geleceğin Tüpraş'ını da aynı kapsayıcı yaklaşımla (%50-%50 oranında olacak şekilde kadın-erkek) kurguladık.

İştiraklerimizin performansından satır başları

Türkiye'nin en büyük petrol ürünleri tanker filosuna sahip bağlı ortaklığımız Ditaş, 2021 yılında 701 bin DWT'luk taşıma kapasitesiyle Tüpraş'ın ham petrol taşımalarının %93,3'ünü, petrol ürünü taşımalarının ise %95,7'sini rafinerilerimizin ihtiyacı doğrultusunda gerçekleştirdi.

Türkiye'nin ilk özel demiryolu işletmecisi olan Körfez Ulaştırma, 2021 yılında 1,7 milyon ton akaryakıt ürünü ve ara ürün taşıdı, 326 bin ton demir cevheri taşımrasında organizatörlük rolü üstlendi. 2019 yılında sipariş edilen 7 adet Eurodual hibrit lokomotif 2021 yılının Aralık ayı içerisinde teslim alındı.

İngiltere'de faaliyetlerini sürdürden bağlı ortaklığımız Tupras Trading Ltd, akaryakıt ticareti faaliyetlerine ek olarak spot ham petrol ticaretiyle Tüpraş'ın faaliyetlerine olumlu katkısını sürdürdü. 2021 yılında toplam 7 milyon ton üzerindeki ürün ticareti ve Tüpraş rafinerilerinin ihtiyacına yönelik yaklaşık 3 milyon ton spot ham petrol bağlantısı Tupras Trading Ltd aracılığıyla gerçekleştirildi.

İş ortaklığımız OPET, 2021 yılında da Türkiye'de akaryakıt dağıtım sektöründe tüketicinin ilk tercihi olma temel hedef ve prensibiyle hareket etmiştir. OPET, 1.802 istasyonu ile beyaz ürünlerde %17,85, siyah ürünlerde ise %22,56 olmak üzere toplam %17,79 pazar payı elde ederek yılı başarıyla tamamlamıştır. Opet, güçlü marka pozisyonu ve sosyal sorumluluk çalışmaları ile, Lovemarks araştırmasında, aralıksız 6'ncı kez "Türkiye'nin Aşkla Bağlandı Akaryakıt Markası" konumunda bulunuyor.

“Enerjimiz Geleceğe”

Stratejik Planımız kapsamında bir taraftan mevcut rafinerilerimizde operasyonel verimliliği artırıcı projelerimize ağırlık vermeye, diğer taraftan çeşitlendirilmiş temiz enerji portföyü kapsamında yapacağımız yatırımlarla rekabet gücümüzü en üst seviyelere taşırmaya kararlıyız. Bunun için donanımlı insan kaynağımızla geleceğe şimdiden hazırız.

Tüpraş olarak, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da ülkemiz, çalışanlarımız, iş ortaklarımız, hissedarlarımız ve tüm paydaşlarımız için en yüksek katma değeri üretmeye ve paylaşmaya kararlılıkla devam edeceğimizi ifade etmek isterim.

2021 yılında emniyetli ve özverili çalışmalarıyla Şirketimize katkı sağlayan çalışma arkadaşımıza, destekleriyle bize güç veren tüm paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Saygılarımla,

İbrahim Yelmenoğlu
Genel Müdür

ÜST YÖNETİM

İbrahim Yelmenoğlu

Genel Müdür

İbrahim Yelmenoğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni 1991 yılında, Illinois Üniversitesi yüksek lisans programını 2003 yılında tamamlamıştır.

İş yaşamına 1987 yılında Maliye Bakanlığı'nda başlamış, 1992-2004 yılları arasında Hesap Uzmanları Kurulu'nda görev almıştır. 2004 yılında Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı'na transfer olan Yelmenoğlu, 2004-2006 döneminde Koç Holding A.Ş. Denetim Grubu Koordinatör olarak görev yapmıştır. Tüpraş'ın Koç Holding'e %51 hisse devrinden sonra 27 Ocak 2006-31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevinde bulunmuştur. 1 Ocak 2016 itibarıyla Genel Müdür olarak atanmıştır.

Doğan Korkmaz

Genel Müdür Yardımcısı
(Mali)

Doğan Korkmaz, Dokuz Eylül Üniversitesi İngilizce İşletme Bölümü'nu 1996 yılında, Koç Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans programını 2007 yılında, Oxford Üniversitesi Küresel İşletme programını 2013 yılında tamamlamıştır.

İş yaşamına 1996 yılında Koç Holding Yetiştirme Elemanı olarak başlamıştır. Aynı yıl Arçelik A.Ş.'de Yatırım Finansmanı görevine başlamış, 2007 yılına kadar sırasıyla Kurumsal Finansman ve Finansal Piyasalar Stratejisi görevlerini almıştır. 2007 yılında Arçelik A.Ş. Hazine ve Sermaye Piyasaları Departmanı Yöneticisi görevini üstlenmiştir. 2009 yılında Arçelik A.Ş.'nin İngiltere'de kurulu iştiraki olan Beko Plc'de Finans Direktörü pozisyonuna, 2012 yılında ise Arçelik A.Ş. Finansman Direktörü görevine getirilmiştir. 1 Ocak 2016 itibarıyla Tüpraş Mali İşlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevine atanmıştır.

Levent Zağra

Genel Müdür Yardımcısı
(Yatırımlar ve Planlama)

Levent Zağra, Worcester Polytechnic Institute Makine Mühendisliği ve Cornell University Üretim Sistemleri MS ve MBA programlarını tamamlamıştır.

İş yaşamına 1996 yılında Koç Holding Stratejik Planlama Departmanı'nda başlamıştır. 2002 senesinde Promena Elektronik Ticaret Genel Müdürlüğü'ne atanan Zağra, 2009-2016 yılları arasında Koç Holding Enerji Grubu Koordinatörlüğü görevini sürdürmüştür. Nisan 2016 tarihi itibarıyla Tüpraş Yatırımlar ve Planlama'dan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

Özgür Kahramanzade
Genel Müdür Yardımcısı
(Satış Pazarlama)

Özgür Kahramanzade, Boğaziçi Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü'ünü ve Purdue University İş İdaresi Yüksek Lisans programını tamamlamıştır.

İş yaşamına 1994 yılında Beko Elektronik'te Yetiştirme Elemanı olarak başlamıştır. 1997 yılında Koç Holding'de Proje Mühendisi olarak görev almıştır. 2000 yılında Zinerji A.Ş.'ye Sorumlu olarak transfer olmuştur. 2001 yılında Koç Holding'de Proje Müdürü görevini almıştır. 2005 yılında, Opet Petrolcülük'e Pazarlama, Yatırım ve Grup Şirketleri Planlama Direktörü olarak atanmıştır. 2006 yılında, Opet Petrolcülük'te İkmal ve Teknik Genel Müdür Yardımcılığı görevini almıştır. Aralık 2010-Nisan 2016 yılları arasında, Entek Elektrik Üretim A.Ş.'de Genel Müdür olarak görev yapmıştır. Nisan 2016 tarihli itibarıyla Tüpraş'a, Satış ve Pazarlamadan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

İhsan Serdar Kemaloğlu
Genel Müdür Yardımcısı
(Teknik)

Serdar Kemaloğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden 1991 yılında mezun olmuştur.

İş yaşamına 1993 yılında Tüpraş İzmit Rafinerisi'nde İşletme Mühendisi olarak başlamıştır. Rafineri çalışması süresince FCC, Ham Petrol, Vakum, Kükkürt Giderme ve Hydrocracker ünitelerinde şef ve başmühendislik görevlerinde bulunmuştur. 2002 yılında izomerizasyon ünitesi devreye alma çalışmalarında görev alan Kemaloğlu, 2008 yılında İzmit Rafinerisi'nde Proses Kontrol Başmühendisi olarak APC uygulamalarının hayatı geçirilmesinde sorumluluk almıştır. İzmir Rafinerisi Üretim Müdürlüğü'nden ardından, Haziran 2013'te Batman Rafineri Müdürü olarak atanınan Kemaloğlu, Ekim 2015-Şubat 2017 tarihleri arasında Kırıkkale Rafineri Müdürü görevinde bulunmuştur. 1 Şubat 2017 tarihi itibarıyla Teknik İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

Atilla Ulusu
Genel Müdür Yardımcısı
(Ham Petrol İkmal ve Dış Ticaret)

Atilla Ulusu, 1994 yılında İstanbul Saint-Joseph Lisesi, 1999 yılında Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'ünü tamamlamıştır.

İş yaşamına 2000 yılında Ram Dış Ticaret'te Cezayir Bölge Ofis Temsilcisi olarak başlamış, 2002 yılında aynı ülkede Bölge Ofis Müdürü olarak görevlendirilmiştir. 2003 yılında Aygaz A.Ş.'de önce LPG Ticaret ve Planlama Sorumlusu, sonrasında ise Yurt Dışı LPG Satış Sorumlusu olarak, başta Irak olmak üzere, Doğu Akdeniz ülkelerine gerçekleştirilen LPG ihracatlarını koordine etmiştir. 2007 yılında Tüpraş'a Ham Petrol İkmal Koordinatörü olarak atanıp, 2013 yılında Ham Petrol İkmal Müdürü, 2015 yılında Ham Petrol İkmal ve Üretim Planlama Direktörü olarak görevlendirilmiştir. 5 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla Ham Petrol İkmal ve Dış Ticaretten sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

TARİHÇE

Türkiye'nin ilk petrol rafinerisi olan Batman Rafinerisi devreye alındı.

İzmit Rafinerisi devreye alındı.

İzmir Rafinerisi devreye alındı.

Kırıkkale Rafinerisi devreye alındı.

1950'LER

1955

- Türkiye'nin ilk petrol rafinerisi olan Batman Rafinerisi devreye alındı.

1960'LAR

1961

- 1,0 milyon ton/yıl kapasiteli Izmit Rafinerisi (İpраş) devreye alındı.

1970'LER

1971

- İzmit Rafinerisi 1'inci tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 5,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1972

- 3,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmir Rafinerisi devreye alındı.

1974

- Türkiye'nin tek madeni yağı üretim kompleksi, İzmir Rafinerisi'nde devreye alındı.
- Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (Ditaş) kuruldu.

1980'LER

1982

- İzmit Rafinerisi 2'nci tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 11,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1983

- İpраş ve üç rafineri Tüpraş çatısı altında toplandı.
- İpраş'in Ditaş'taki %29 hissesi Tüpraş'a devredildi.

1986

- 5,0 milyon ton/yıl kapasiteli Kırıkkale Rafinerisi devreye alındı.

1987

- İzmir Rafinerisi tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 10 milyon ton/yıla yükseltildi.

1989-2003

- Uzun Vadeli Yatırım Planı çalışmaları başlatıldı.

1990'LAR

1990

- Tüpraş Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na devredildi.
- Yönetim planlamada simülasyona geçildi.
- Üretim planlamada optimizasyon modeli uygulanmaya başlandı.

1991

- Tüpraş'ın %2,5 hissesinin ilk halka arzı gerçekleştirildi ve İMKB'de işlem yapılmaya başlandı.

1993

- Kırıkkale Hydrocracker Tesisleri devreye alındı.
- İzmir Hydrocracker Tesisi devreye alındı.

1997

- Izmit Hydrocracker ve CCR Kompleksi devreye alındı.

1998

- Otomatik Fiyatlandırma Mekanizması yürürlüğe girdi.

1999

- Halka açılık oranı %3,58'e ulaştı.

2000'LER

2000

- İkinci halka arzla birlikte Tüpraş hisselerinin %34'ü İstanbul ve Londra Menkul Kıymetler borsalarında işlem görmeye başlandı.

2001

- Petkim Yarımca Kompleksi, Tüpraş tarafından devralındı.
- İzmir CCR Reformer ve İzomerizasyon Üniteleri devreye alındı.

2002

- İzmit İzomerizasyon Ünitesi devreye alındı.
- Ditaş'ın hisseleri 16,5 milyon ABD doları karşılığında satın alınarak Şirket'in %79,98'ine sahip olundu.

2003

- Supply Option Study başlatıldı.

2004

- Bütün rafinerilerin kalite çevre sertifikasyonu alındı.

2005

- Halka açılık oranı %49'a yükseltildi.
- Kamuya ait olan %51 oranındaki hissenin blok satışı için yapılan ihaleyi, Koç-Shell ortak girişim grubu kazandı.

- İzmir Rafinerisi Dizel Kükört Giderme Ünitesi devreye alındı.

- İthalat serbest bırakıldı.

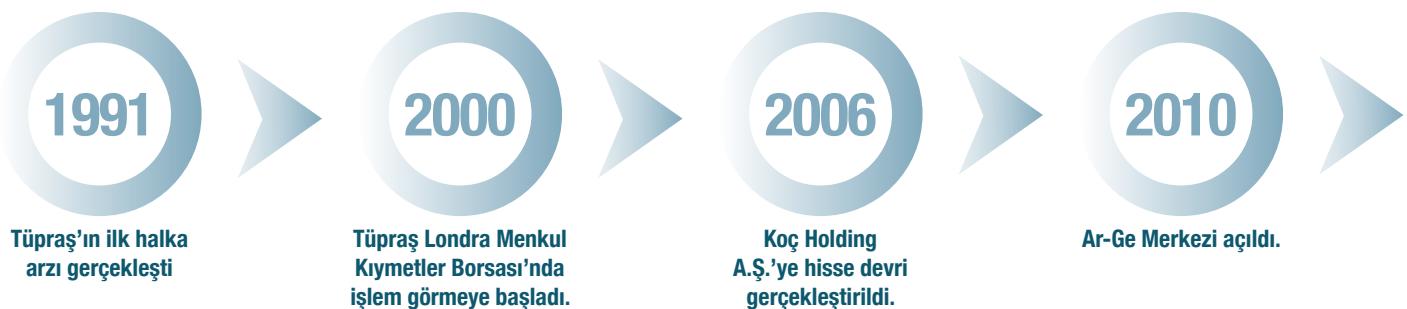
- Laboratuvar akreditasyonu sağlandı.

- Rafinerici lisansları yenilendi.

- Petrol Piyasası Kanunu yürürlüğe girdi.

2006

- Koç Holding A.Ş.'ye hisse devri gerçekleştirildi.
- Opet'in %40 hissesi Aygaz A.Ş.'den satın alındı.
- Operasyonel Mükemmellik Çalışması başlatıldı.
- Yeni logo ve kurum kimliği oluşturuldu.

2007

- İzmit Rafinerisi CCR Reformer ve Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.
- İntranet portalı kullanılmaya başlandı.
- Ulusal Marker Uygulaması'na geçildi.
- Fuel Oil Dönüşüm Tesisi (RUP) yatırım kararı alındı.
- SAP Sistemi'ne geçildi. Uluslararası standartlara göre kurumsal sorumluluk raporu (GRI) yayıldı.
- Baca gazı online ölçüm cihazlarının kurulumu (CEMS) yapıldı.
- Enerji yönetim birimleri kuruldu.
- TCDD ile taşımacıları anlaşması imzalandı.
- SEÇ (Sağlık Emniyet Çevre) Politikası yayınlandı, yönetim tarafından taahhüdü sağlandı.
- Tüpraş Tanıma Takdir ve Ödüllendirme Sistemi uygulamaya konuldu.

2008

- Kırıkkale Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitesi devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi benzin spektlerini iyileştirme yatırımı devreye alındı.
- Tüm rafineriler Euro V standardında motorin satışına hazır hale geldi.
- Ditaş, T. Sevgi tankerini filosuna kattı.
- Demiryolu taşımacılığı gerçekleştirildi.
- Petrokimya Tesisleri'nde üretim durdurularak, Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin yapımına başlandı.
- İleri Proses Kontrol (APC) uygulamalarına geçildi.
- OSAR-Risk Değerlendirme Tablosu devreye girdi.

2009

- İzmit Rafinerisi benzin spektlerini iyileştirme yatırımı devreye alındı.
- Ditaş T. Gönül tankerini filosuna kattı.
- Türkiye'de satılan tüm benzin ürünleri Euro V spektlerine ulaştı.
- Müteahhit Yönetim Sistemi devreye alındı.

- Müşteri İlişkileri Yönetimi Sistemi'ne (CRM) geçildi.
- Kış motorini üretimine başlandı.

2010

- Ar-Ge Merkezi açıldı.
- Etik değerler revize edildi.
- Üniversitelerle master programları başlatıldı.
- REACH tüzüğüne kayıt olundu.
- Bitüm ürünlerine CE Belgesi alındı.
- Desülfürizasyon Ünitesinde, dünyada ilk craking katalist uygulaması gerçekleştirildi.
- Sanayide Enerji Verimliliği yarışmalarında Batman Rafinerisi birincilik ödülünü aldı.
- İzmir Rafinerisi'nde Kostik Nötralizasyon Ünitesi devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi'nde U-920 gaz türbini ve atık ısı kazanı devreye alındı.
- Kırıkkale Rafinerisi ve Batman Rafinerisi yeni bitüm tankları devreye alındı.
- Rafinerilerde SAP üzerinden Atık Yönetim Programı devreye alındı.

2012

- 700 milyon ABD dolarlık, 5,5 yıl vadeli yurt dışı tahvil satışı gerçekleştirildi.
- İzmit Rafinerisi'nde C3/C4 Splitter ve Seçici Hidrojenasyon Üniteleri devreye alındı.
- T. Suna tankeri teslim alındı.
- T. Leyla tankeri ile taşıma başlandı.
- Sanayide Enerji Verimliliği yarışmalarında Batman Rafinerisi birincilik ödülünü aldı.
- İzmir Rafinerisi'nde Kostik Nötralizasyon Ünitesi devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi'nde U-920 gaz türbini ve atık ısı kazanı devreye alındı.
- Kırıkkale Rafinerisi ve Batman Rafinerisi yeni bitüm tankları devreye alındı.

2013

- Fuel Oil Dönüşüm Tesisi kredi sözleşmesi imzalandı.
- İzmir ve İzmit Kerosen Tatlılaştırma Ünitesi devreye alındı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Yarışması'nda İzmir ve Batman Rafinerileri birincilik ödülünü aldı.

TARİHÇE

İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi tamamlandı.

Tüpraş, BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde ilk 15 şirketin içinde yer aldı.

Tüpraş kurduğu Körfez Ulaştırma A.Ş. ile Türkiye'nin ilk özel demiryolu tren işletmecisi oldu.

London Ticaret Ofisi açıldı.

- ISO/IEC 27001:2005 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesi alındı.
- İzmit ve Batman Rafinerisi'nde yeni bitüm tankları devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi, baz yağları kompleksi fırınlarının modernizasyonu projesi ile Ege Bölgesi Sanayi Odası tarafından Çevre Uygulama Ödülü'nde birincilik aldı.
- Kırıkkale Rafinerisi'nde CCR ve Benfree Üniteleri Heat Integration Projesi tamamlanarak devreye alındı.

2014

- İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi tamamlandı.
- Bitümen ve zift benzeri diğer petrol türevlerini taşıma niteliklerine sahip dünyanın en büyük iki asfalt tankerinden biri olan T. Esra tanker filoya katıldı.
- Batman Rafinerisi, Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması'nda En Verimli Endüstriyel Tesis kategorisinde birincilik ödülü aldı.
- “Eşanjörlerin Kirlilik Takibi, Modellemesi, Simülasyonu ve Optimal Bakım Planlaması ile Rafineri Enerji Kayıplarının Azaltılması” amacıyla geliştirilen simülasyon programı, “HexMon” adı ile

- Avrupa Birliği Markası (CTM) olarak tescil edildi.
- Tüpraş, 4 Kasım 2014 tarihinde başlatılan BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde ilk 15 şirketin içinde yer aldı.
- 12.950 m²lik bir alan içerisinde, “Tasarım Binası”, “Laboratuvar Binası” ve “Pilot Tesis Binası” olmak üzere üç ayrı binadan oluşan Ar-Ge Merkezi Kampüsü açıldı.

2015

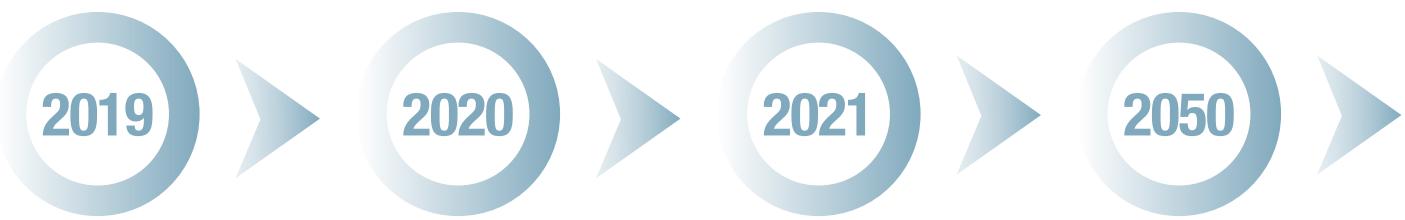
- Membran Dearatör Soğuk Kazan Besleme Suyu ile Enerji Kazanımı Projesiyle Avrupa Birliği Çevre Ödülleri Türkiye Programı Süreç Kategorisi birincilik ödülü alındı.
- 2014'te denize indirilen T. Aylin tankeri ilk seferini gerçekleştirdi.
- 2014 yılında BİST 30 endeksinde yer alan şirketlerin, 2015 yılında ise BİST 50 endeksinde yer alan şirketlerin değerlendirmeye tabi tutulduğu Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksinde Tüpraş, ilk otuz şirketin içinde yer aldı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Kategori-2'de Kırıkkale Rafinerisi birincilik, İzmit Rafinerisi ikincilik, İzmir Rafinerisi üçüncülik ödülüne layık görüldü.

- Batman Rafinerisi Kategori-3'te Jüri Özel Ödülü'ne layık görüldü.
- “Bir Dizel Üretim Yöntemi ve Sistemi” isimli patent başvurusuna Türk Patent Enstitüsü tarafından 20 yıl koruma sağlayan İncelemeli Patent Belgesi verildi.
- Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali Projesi'nin ilk adımı olan gaz turbini inşası temel atma töreni gerçekleştirildi.
- Hexmon markasına, Türk Patent Enstitüsü'nden Logolu Marka Tescil Belgesi alındı.

2016

- İzmit Rafinerisi'nde İSU Körfez Atıksu Tesisi deşarj suyunun rafineride işlenerek endüstriyel amaçla kullanımına yönelik Plt-62 Gri Su Arıtma Tesisi devreye alındı.
- Kırıkkale Rafinerisi'nde yapımı tamamlanan Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi, Bakımdan Sorumlu Birim Sertifikasını (Entity in Charge of Maintenance-ECM) alarak Türkiye'nin en kapsamlı Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi oldu.
- Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü tarafından Kocaeli'ndeki

- ilk Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifika Tüpraş'a verildi.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Arttırılması Projeleri Kategori-2'de Batman Rafinerisi birincilik, Kategori-3'te ise Kırıkkale Rafinerisi ikincilik, İzmit Rafinerisi üçüncülik ödülüne layık görüldü.
- Tüpraş Tedarikçi Portalı devreye alındı.
- Ufuk2020'de 3. proje rekor puanla kabul edildi.
- Ham Petrollerin Uyumluluk ve Stabilite Ölçümleri İçin Yöntem Geliştirme Projesi, TÜBİTAK-TEYDEB tarafından Ar-Ge nitelikli proje olarak kabul edildi.
- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) tarafından, enerji ve su kullanımını azaltacak enerji verimliliği programı kapsamında Tüpraş'a 150 milyon ABD dolarlık kredi verildi.
- İki yeni ürün tankeri T. Caroline ve T. Nevbahar, Ditaş'ın filosuna katıldı.

2019
Tüpraş, İstanbul
Havalimanı'na 5 yıl
süreyle jet yakıtı
satışına hak kazandı.

2020
Emerald Industrial
Innovation Fund ile uzun
süreli iş birliği anlaşması
imzalandı.

2021
Tüpraş, Stratejik
Dönüşüm Yolculüğünü
Başlattı.

2050
Hedef: Karbon Nötr
Olmak

2017

- Tüpraş kurduğu Körfez Ulaştırma A.Ş. ile Türkiye'nin ilk özel demiryolu tren işletmecisi oldu.
- Ar-Ge Müdürlüğü'nce geliştirilen yüksek nitelikli modifiye bitümü ile deneme yolu serildi.
- Batman Rafinerisi yeni F-1101 fırını devreye alındı.
- Tüpraş Ar-Ge Merkezi ilk katalizör pilot tesisi kuruldu.
- İki yeni ürün tankeri T. Semahat ve T. Sadberk, Ditas'ın filosuna katıldı.
- Yurt dışında yerleşik yatırımcılar 7 yıl vadeli 700 milyon ABD doları tutarında %4,5 sabit kupon faiz ödemeli eurobond ihracı gerçekleştirildi ve Londra Borsası'na kote edildi.

2018

- İzmir Rafinerisi 7000 Ham Petrol Ünitesi Modernizasyon Projesi tamamlandı.
- Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali devreye alındı.
- Londra Ticaret Ofisi açıldı.
- Hydroproses Pilot Tesisi açıldı.

- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te Kırıkkale Rafinerisi birincilik, İzmit Rafinerisi ikincilik, Kategori-2'de ise Batman Rafinerisi üçüncülük ödülne layık görüldü.
- Ar-Ge Merkezi, HPNA Analiz Yöntemi geliştirdi.

2019

- Tüpraş, İstanbul Havalimanı'na (İGA) 5 yıl süreyle yıllık 1,8 milyon ton jet yakıtı satışına hak kazandı.
- Körfez Ulaştırma TÜLOMSAŞ'tan 5 yeni lokomotifi teslim aldı.
- Tüpraş, AB Ar-Ge ve İnovasyon Programı Ufuk2020'nin "En Başarılı Türk Sanayi Kuruluşu" oldu
- Üç yeni ürün tankeri T. Adalyn, T. Elinor ve T. Fatma, Ditas'ın filosuna katıldı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te İzmir Rafinerisi birincilik, İzmit Rafinerisi ise Jüri Özel Ödülü'ne layık görüldü.

2020

- Kurum içi girişimcilik programı kapsamında "Modiphal-T" projesi ürün portföyüne eklendi.
- Uluslararası Girişim Sermayesi Fonu olan Emerald Industrial Innovation Fund ile uzun süreli iş birliği anlaşması imzalandı.
- Londra Ticaret Ofisi, Tüpraş Trading UK Ltd olarak iştirake dönüştürüldü.
- İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman Rafinerileri Temel Seviye Sıfır Atık Belgesini aldı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te Kırıkkale Rafinerisi ikincilik, İzmit Rafinerisi ise üçüncülük ödülne layık görüldü.
- Tüpraş, Turquality Destek Programı'na katıldı.
- Müşteri Bildirim Yönetim Bilgi Sistemi devreye alındı.
- İzmit Rafinerisi "Endüstriyel Simbiyoz Uygulamaları" Sürdürülebilir İş Ödülleri"nde Atık Yönetimi Ödülü'ne layık görüldü.
- Tüpraş Akademi, Kırıkkale Rafinerisi'nde açıldı.

2021

- Tüpraş, karbon nötr olma hedefi doğrultusunda "Stratejik Dönüşüm Planını" açıkladı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te Kırıkkale Rafinerisi ikincilik, İzmit Rafinerisi ise üçüncülük ödülne layık görüldü.
- Dijital rafineri olma yolunda bir adım olarak İzmit Rafinerisi B Bölgesi Vagon Dolum Ünitesi'nde "Terminal Otomasyon Sistemi" (TAS) devreye alındı.
- Izmit Rafinerisi Plant 7 Ünitesi FCC Revamp Projesi tamamlandı.
- ISO 45001:2018 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesi alındı.
- Körfez Ulaştırma İsviçreli Stadler firmasından sipariş ettiği 7 adet hibrit lokomotifi teslim aldı.
- Kurum içi girişimcilik programı kapsamında gerçekleştirilen "Emuphal-T" projesi ile çevre dostu, emniyetli ve kullanım kolaylığı yüksek tüm emisyonları ürün portföyüne eklendi.

2021 GELİŞMELERİ

**TÜPRAŞ, STRATEJİK DÖNÜŞÜM PLANI DÂHİLİNDE, SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ANLAYIŞINI
DESTEKLEYEN YENİ ALANLARA YATIRIM YAPARAK, ÜLKEMİZDE ENERJİ SEKTÖRÜNÜN
DÖNÜŞÜMÜNE LİDERLİK ETMEK İÇİN MEVCUT VARLIKLARINI SÜRDÜRÜLEBİLİR KÂRLI
BÜYÜME YAKLAŞIMIYLA YÖNETMEYİ PLANLAMAKTADIR.**

temiz enerji portföyü

Tüpraş emisyonlarını azaltarak dengeli ve çeşitlendirilmiş temiz enerji portföyü ile karbon nötr bir enerji şirketine dönüşmeyi hedeflemektedir.

Tüpraş 2050'de Karbon Nötr Hedefiyle Stratejik Dönüşüm Yolculuğunu Başlattı

Türkiye'de enerjinin öncüsü olan Tüpraş, Koç Holding'in başlattığı Karbon Dönüşüm Programı kapsamında, enerji sektörünün geleceğinde liderliği hedefleyen "Stratejik Dönüşüm Planı"nı açıklamıştır. Şirket, yeni enerji kaynaklarına gerçekleştireceği yatırımlar ve enerji verimliliği projelerinin katkısıyla, 2030 yılı itibarıyla faaliyetlerinden kaynaklanan karbon salımını, 2017 yılına göre %27 oranında azaltmayı, 2050'de ise karbon nötr olmayı taahhüt etmiştir. Bu kapsamında Tüpraş, yatırımlarının büyük bir kısmını Sürdürülebilir Havacılık Yakıtları, yeşil hidrojen ve sıfır karbonlu elektrik gibi yeni enerji kaynaklarına ayırmayı planlamıştır.

Tüpraş, Stratejik Dönüşüm Planı dâhilinde, sürdürülebilirlik anlayışını destekleyen yeni alanlara yatırım yaparak, ülkemizde enerji sektörünün dönüşümüne liderlik etmek için mevcut varlıklarını sürdürülebilir kârlı büyümeye yaklaşımıyla yönetmeyi planlamaktadır. Aynı zamanda, emisyonlarını da azaltarak dengeli ve çeşitlendirilmiş temiz enerji portföyü ile karbon nötr bir enerji şirketine dönüşmeyi hedeflemektedir.

Tüpraş, Bloomberg'in "50 Companies to Watch in 2022" Listesinde Yer Alan Tek Türk Şirketi Oldu

Bloomberg'in bağımsız araştırma kuruluşu Bloomberg Intelligence; finans, perakende, enerji, teknoloji gibi farklı sektörlerde faaliyet gösteren 2.000 şirket arasından 50 şirketi 2022'de dikkatle takip edilmesi gereken şirketler arasında göstermiştir.

DEĞERLİ METALLERİN GERİ DÖNÜŞÜMÜ (2021)

Tüpraş rafinerilerde yüksek hacimlerde kullanılan katalizörlerin aktivitesini sağlayan değerli metaller, geri dönüştürülmektedir.

2021 GELİŞMELERİ

Gerçekleştirilen operasyonla; 42,5 ton Mo, 6,3 ton Ni ve 7,0 ton W metali geri kazanılarak farklı sektörlerde kullanılmak üzere, üretim süreçlerine dâhil edilmiştir.

Tüpraş, Terminal Otomasyon Sistemini Devreye Aldı

Dijital rafineri olma yolundaki dönüşüm yolculuğuna hız kesmeden devam eden Tüpraş, bu kapsamda sürdürülebilir verimliliğe odaklanarak İzmit Rafinerisi B Bölgesi vagon dolum ünitesinde “Terminal Otomasyon Sistemi”ni (TAS) devreye almıştır.

Tüpraş’ın tüm rafinerilerinde birçok iş birimi, tedarikçi ve çözüm ortaklarıyla birlikte çalışmaları süren TAS’ın, diğer rafineriler ile birlikte tüm noktaları devreye alındığında; gemi, boru, kara, vagon dolum, hurda vb. satış sistemlerinde tüm iş süreçleri dijital ortama taşınacaktır.

TAS projesi, satış ve saha operasyonlarının planlamasından, bilgi edinme, operasyon ve müşteri yönetimine kadar tüm süreçlerin yönetimini tek başına üstlenecek ortak bir altyapı olarak kurgulanmıştır. Bu projeye verimliliği maksimum düzeye çıkartarak, izlenebilir ve takip edilebilir verilerle operasyonlarda optimizasyon sağlanarak uçtan uca akıllı bir altyapı sistemi kurulacaktır.

Satış ve otomasyon sistemlerinde dijitalleşme ve standartizasyona verdiği önemi, siber güvenlik önlemlerinde TAS projesi kapsamında en üst düzeyde ele alan Tüpraş, uluslararası standartlara ve regülasyonlara uygun bir siber güvenlik altyapısı ile örnek bir BT mimarisi tasarılmamasını sağlamıştır.

Tüpraş’ın, TSE COVID-19 Güvenli Üretim Belgeleri Yenilendi

Tüpraş rafinerilerinin, Türk Standartları Enstitüsü’nün (TSE) belirlediği enfeksiyon önleme ve kontrol prosedürleri çerçevesinde 2020 yılında bir yıl geçerli olarak aldığı COVID-19 Güvenli Üretim Belgesi bir yıl daha geçerli olacak şekilde yenilenmiştir.

Tüpraş’ta “Çeşitlilik, Eşitlik ve Kapsayıcılık Komitesi” Kuruldu

Tüpraş’ta çeşitliliği, eşitliği ve kapsayıcılığı destekleyen bir iş ortamı oluşturmak hedefiyle yürütülen faaliyetleri daha sistematik ve planlı bir şekilde yönetmek üzere Çeşitlilik, Eşitlik ve Kapsayıcılık Komitesi kurulmuştur.

Komitelenin odaklanacağı konular arasında, kapsayıcılık yaklaşımını bir pratik haline getirmek, eşitlik ile aidiyet duygusunu güçlendirmek, önyargı ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak, çeşitlilik çatısı altında farklı kuşakların bakış açılarını bir araya getirmek yer almaktadır. Şirket, komite özelinde belirlediği prensiplerini hayatı geçirerek, denetimelerle takip etmeyi ve komitenin bu konuda yaşayan bir sistem oluşturması hedeflenmektedir.

2017 yılında Birleşmiş Milletler Kadınların Güçlenmesi Prensipleri’ni (WEPs) imzalayan Tüpraş, kadınların iş gücüne katılımı, iş- sosyal yaşam dengesini sağlamak üzere çalışmalar yürütmektedir. Çeşitlilik, Eşitlik ve Kapsayıcılık Komitesi, bu konudaki çalışmalarını daha da güçlendirmek üzere ilk çalışma alanı olarak “toplumsal cinsiyet eşitliğine” de katkı sağlamak üzere, Tüpraş’ta öncelikle sahalarda kadın çalışan sayısının artırılması ve çalışma ortamının iyileştirilmesi olarak belirlemiştir.

Tüpraş’ın sahalarında mobil dijital dönüşüm başladı

Güvenlik gereğiyle rafineri sahalarında mobil cihaz kullanımının yaygın olmamasından ötürü dijital dönüşüm adına büyük bir hamle olan proje kapsamında; üretim, işletme güvenilirliği, proses güvenliği, bakım, kalite, iş sağlığı ve teknik emniyet, eğitim, her an uzaktan görüşme ve iletişim, doküman paylaşımı gibi birçok alanda radikal faydalara sağlanması öngörlülmüştür. Tüpraş’ın dijital dönüşüm stratejileri kapsamında yer alan mobil uygulamaların ve endüstriyel tabletlerin testleri başarılı bir şekilde tamamlanarak sahalarda kullanılmaya başlanmıştır. Birçok iş biriminin içerisinde yer aldığı proje kapsamında, sahalarda altyapı hazırlıkları tamamlanarak rafineri şartlarına ve regülasyonlarına uygun tabletler tedarik edilmiştir.

Tabletler yardımıyla tankların kalınlık ölçümü, oluşan hasarların tespit edilip görüntülenmesi ve sahadan elde edilen veriler, merkezi veri tabanlarında saklanabilimekte, sahanın herhangi bir yerinde gerçekleştirilen ekipman kontrolleri ve akü-motor-trafo bakımları dijital platform üzerinden gerçekleştirilerek takip edilmektedir. Ayrıca Microsoft Teams uygulamasıyla entegre olan tabletler, sahada ihtiyaç duyulan her an sesli, görüntülü iletişim ve güncel Fiori ekranları ile SAP uygulamalarının erişimine imkân sağlamaktadır.

ISO 45001

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sisteminin gereklilikleri başarıyla tamamlanmış ve Tüpraş, ISO 45001 belgeli bir kuruluş olmaya hak kazanmıştır.

Tüpraş'ta Endüstriyel Kurtarma Ekibi ile uluslararası standartlarda iş güvenliği sağlanıyor

Rafineri genelinde oluşabilecek kurtarma gerektiren olayların engellenmesi, olası kazalara müdahale ederek potansiyel zararın minimum düzeye indirilmesi ve Tüpraş çalışanlarının sağlık, emniyet ve çevre konularındaki farkındalığını artırma amacıyla, Kırıkkale Rafinerisi'nde Endüstriyel Kurtarma Ekibi oluşturulmuştur.

Bu kapsamında; kapalı alan, yüksekte çalışma, yaşam hattı kullanımı gibi konularda uluslararası standartlardaki kalitenin yakalanmasını hedeflenmektedir.

Önümüzdeki dönemde tüm rafinerilerde yaygınlaştırılması planlanan uygulama kapsamında, operasyonel müdahale ve altyapı ihtiyaçları belirlenerek araç, malzeme ve ekipman temin edilmiştir. Teknik emniyet binası içerisindeki eğitim alanında; NFPA, OSHA, IRATA ve SPRAT standartları doğrultusunda yangın ve kurtarma konularında simülasyon desteğiyle eğitimler gerçekleştirılmıştır. Simülasyon yardımıyla gerçekleştirilen eğitimlerle ekip üyelerinin yetkinliklerinin artırılması hedeflenmektedir.

Atmosferik tehlike bulunan olaylara müdahale için içerisinde 30 bin litre temiz hava bulunan ve tasarımı tamamen Tüpraş çalışanları tarafından yapılan kurtarma aracı temin edilirken, potansiyel kurtarma gerektiren 680 adet kaza/olaya ait müdahale planı kullanıma hazır hale getirilmiştir.

Tüpraş'ta, Emniyetli Çalışma İçin Robotlar da İş Başında

Tüpraş'ta, Robotik Çalışmalar kapsamında, petrol depolama tanklarının periyodik kontrol çalışmalarında ve metrelerce yükseklikte ölçümlerde en son dijital uygulamalardan faydalankmaktadır. Rafineri sahalarındaki riskli iş alanlarında drone kameralarını devreye alarak öncü bir uygulama gerçekleştiren Tüpraş, en temel değeri olarak gördüğü "emniyet" anlayışını odağa alan iş süreçlerini en ileri dijital teknolojilerle desteklemektedir.

Online Tank Robotik Kontrol Yöntemi ile depolama tankları devre dışı edilmeden kontrol edilirken, iş süreçleri daha emniyetli ve verimli gerçekleştirilmektedir.

Tüpraş güvenli iş ortamını ISO 45001 ile tescilledi

Kurulduğu günden bu yana faaliyetlerini sürdürdüğü tesislerde çalışmalarını İSG konusunda uluslararası standartlara göre yürüten Tüpraş, 2004 yılından bu yana OHSAS 18001 Standardı belgesine sahiptir. İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Standardının "ISO 45001" olarak yenilenmesinin ardından, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sisteminin gereklilikleri başarıyla tamamlanmış ve Tüpraş, ISO 45001 belgeli bir kuruluş olmaya hak kazanmıştır.

ISO 45001 standardı ile risklerin tespit edilmesi, azaltılması ve yönetilmesi, yani kazalar yaşanmadan önce, yerinde risk ve tehlikeleri tespit etme amaçlanmaktadır. İnsan hayatını korumayı amaçlayan ISO 45001 belgesi, iş yer risklerini azaltarak, daha iyi ve daha güvenli çalışma koşulları oluşturmak konusunda rehberlik görevi üstlenmektedir.

Üretim faaliyetlerini gerçekleştirdiği tesislerinde "Önce Emniyet" anlayışıyla çalışmalarını sürdürden Tüpraş, ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sisteminin gerekliliklerini uygulayarak çalışanlarının ve paydaşlarının iş güvenliğini ve kazasız bir iş ortamının teminini hedeflemektedir.

Global piyasalarda yaşanan dalgalanmalara rağmen Türkiye sahip olduğu önemli demografik avantaj sayesinde, son dönemde görece güçlü ekonomik temellerini korumaktadır. Demografik dinamizmin, ancak yeni nesillerin daha üretken ve katma değeri yüksek alanlara yönlendirilmesi ile gerçek bir avantaja dönüşebileceğinin bilincinde olan Tüpraş, verimliliğini ve üretkenliğini her geçen gün geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda Tüpraş, öncelikli hedefini gelişen Türkiye'nin artan enerji ihtiyacını sürdürürlebilirlik ve çevre, sosyal ve yönetim (ÇSY) gibi alanlarda devamlı iyileştirmeler yapmak suretiyle emniyetli ve kesintisiz bir şekilde sağlamak olarak belirlemiştir.

Tüpraş, iklim kriziyle mücadele ve düşük karbon ekonomisine geçiş yolculuğunu, Koç Holding'in ortaya koyduğu vizyona paralel doğrultuda sürdürmektedir. Bu kapsamda 66 yıldır Türkiye enerji sektörünün öncüsü konumundaki Tüpraş, geleceğin enerjisini üretme hedefiyle oluşturduğu "Stratejik Dönüşüm Planı"nı açıklamıştır. Tüpraş, Stratejik Dönüşüm Planı dâhilinde mevcut varlıklarını sürdürülebilir kârlı büyümeye yaklaşımıyla yönetirken düşük karbon ekonomisine geçiş destekleyen yeni alanlara da yatırım yaparak, Türkiye enerji

sektörünün dönüşümüne liderlik etmeyi hedeflemektedir. Bu plan doğrultusunda emisyonları azaltarak dengeli ve çeşitlendirilmiş temiz enerji portföyü ile karbon nötr bir enerji şirketine dönüşüm yolculuğu başlatılmıştır.

"Yeni bir küresel enerji ekonomisi oluşuyor"

Uluslararası Enerji Ajansı'nın 2050 itibarıyla Net Sıfır raporuna göre, tüm dünyada güneş ve rüzgâr enerjisi, elektrikli araçlar ve diğer düşük karbon teknolojileri öne çıkarken yeni bir küresel enerji ekonomisi de oluşmaktadır. 2020 yılında dünya enerji arzının %16'sı yenilenebilir kaynaklardan sağlanırken, fosil yakıtların payı %29'u petrol bazlı olmak üzere toplamda %79 olarak gerçekleşmiştir. IEA'nın belirtilen raporuna göre 2050 yılında petrolün ağırlığı %8'e düşecek, fosil yakıtların yerini büyük ölçüde yenilenebilir kaynaklar alacaktır.

Enerji piyasasının geleceğine yönelik uzman kuruluşların birçok farklı senaryo öngörüsü olmakla beraber, herkesin mutabık olduğu konu, petrolün yerini kademeli bir şekilde düşük karbonlu alternatif enerji kaynaklarına bırakacağı ancak bununla birlikte uzun yıllar en önemli enerji kaynaklarından birisi olmaya da devam edeceği yönündedir.

ULUSLARARASI ENERJİ AJANSI'NIN 2050 İTİBARIYLA NET SIFIR RAPORUNA GÖRE, TÜM DÜNYADA GÜNEŞ VE RÜZGÂR ENERJİSİ, ELEKTRİKLİ ARAÇLAR VE DİĞER DÜŞÜK KARBON TEKNOLOJİLERİ ÖNE ÇIKARKEN YENİ BİR KÜRESEL ENERJİ EKONOMİSİ DE OLUŞMAKTADIR.

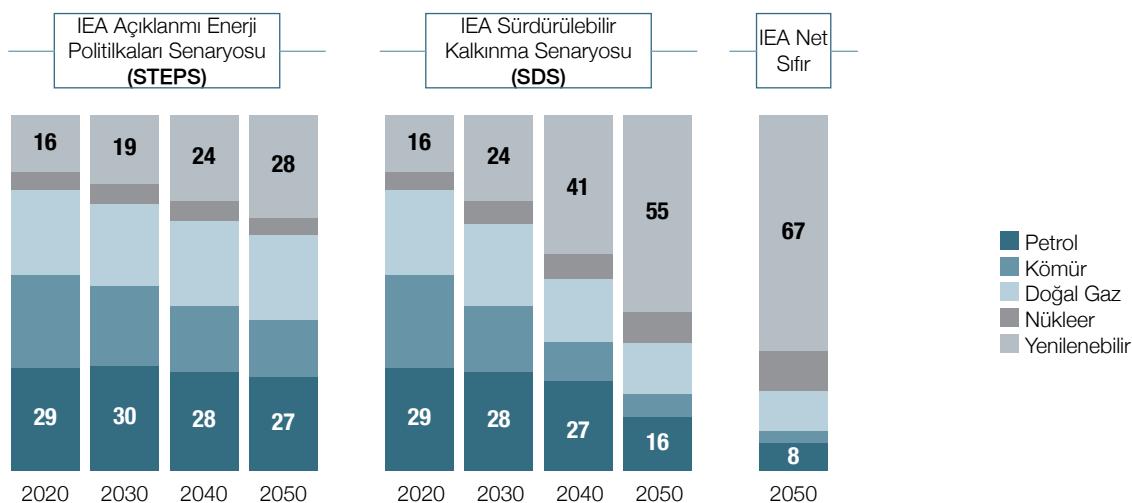
“2030 Türkiye enerji sektörü için önemli bir kırılma noktası olacak”

Tüpraş, yakın zamanda hız kazanmaya başlayan “Yeşil Dönüşüm’ün, hedeflerine ulaşmada birçok fırsat sunduğunun bilinciyle, bir yandan yeşil dönüşümün merkezindeki AB’ye komşu oluşu, diğer yandan büyümeye devam eden iç pazar talebiyle çok özel bir konumda yer almaktadır. Elektrikli araçların, 2030’ların başından itibaren yeni binek araçlar satışında öncü, konuma ulaşacağını, tüm araç parkında ise 2040 yılından önce çoğunluk araç tipi olacağı öngörmektedir. Hidrojenin 2030’dan itibaren kademeli büyümeye sürecine gireceğini, esas ivmeyi ise 2040 sonrasında kazanacağını düşünülmektedir. Dünyanın önde gelen havacılık sektörlerinden birine sahip olan ülkemizde, 2030’a gelindiğinde, havacılık yakıtlarının yaklaşık %10'unun Sürdürülebilir Havacılık Yakıtlarından (SAF) olması, daha uzun vadede ise sentetik ve hidrojen bazlı yakıtların da bu havuza dâhil olması beklenmektedir. Bu beklentiler dâhilinde Türkiye'de fosil yakıt tüketiminin 2030'da zirveye ulaşacağı, 2030 sonrasında ise özellikle dizel talebinin kısmen hidrojen ve elektrikli araçlar ile yer değiştirmeye başlayacağı öngörmektedir. Buna rağmen günümüzde büyük bir ithalat pazarı olan dizelde mevcut yerli rafinaj kapasitesine uzun bir süre daha ihtiyaç olacaktr.

ÖNGÖRÜLERİMİZ

- **Türkiye'nin fosil yakıt tüketimi 2030'da zirve noktasında**
- **Ticari araçlarda** dizel kısmen **hidrojen** ile yer değiştirecek. Kurulu rafinaj kapasitesi hala avantajlı pozisyonda
- **Elektrikli binek araçlar** 2030'dan itibaren **yeni araçlarda öncü**, 2040'dan önce de **araç parkında çoğunlukta**
- **Hidrojen:** 2030'dan itibaren hızlı büyümeye süreci
- **SAF:** 2030 yılına kadar havacılık yakıtı talebinin ~%10'u

KÜRESEL ENERJİ GÖRÜNÜMÜ (%)

*Biomass dahil.

Kaynak: IEA, "World Energy Outlook 2021", "Karbon Nötr by 2050: A Roadmap for the Global Energy Sector"

Enerjimiz Geleceğe: Türkiye enerji sektörünün temiz enerji dönüşümüne liderlik

Sürdürülebilir bir dünya ve yaşamın dengesi gözetilerek “Enerjimiz Geleceğe” sloganıyla geleceğin Tüpraş’ını inşa ederken, tüm paydaşlarının bekentilerine cevap verecek şekilde, ürün ve hizmetlerini dönüştüreceği yol haritasını belirlemiştir. Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında dört iş alanına odaklanılmıştır:

- Sürdürülebilir Rafinaj,
- Biyoyakıtlar,
- Sıfır Karbonlu Elektrik,
- Yeşil Hidrojen,

Tüpraş, yol haritası kapsamında dönüşüm için gereken kaynağı mevcut varlıklarından elde ederken, bu alanlarda yapacağı enerji verimliliği, verimlilik artışı ve katma değerli ürün yatırımları ile rafinaj operasyonlarını daha sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmayı planlamaktadır. Buna ek olarak planın ilk döneminde yeni enerji yatırımlarının ağırlıklı kısmını yeşil hidrojen üretimiyle entegre bir iş modeli kurmak için ihtiyaç duyulan sıfır

karbonlu elektrik tesislerine ayırma hedeflenmiştir. Yeşil hidrojen üretimi için gerekli olan elektrolizör kapasitelerinin devreye alınmasını takiben 2040 yılı itibarıyle tüm süreçlerimizdeki hidrojenin yeşile dönüştürülmesi hedeflenmektedir. Bu çalışmalara paralel olarak yürüyen biyoyakit üretim tesisi yatırımları ile de Türkiye'nin lider SAF üreticisi olma hedefi belirlenmiştir.

Tüpraş bu plan ile üretim faaliyetlerinden kaynaklanan Kapsam 1 ve 2 emisyonlarını 2017'ye göre 2030 yılında %27, devam eden yatırımlarla da 2035 yılında %35 oranında azaltmayı, 2050 yılı itibarıyla ise karbon nötr bir enerji şirketi olarak faaliyetlerine devam etmeyi hedeflemiştir.

Sürdürülebilir Rafinaj: “Bugün faaliyetlerin merkezinde olan rafinaj, dönüşümün de lokomotifi olacak”

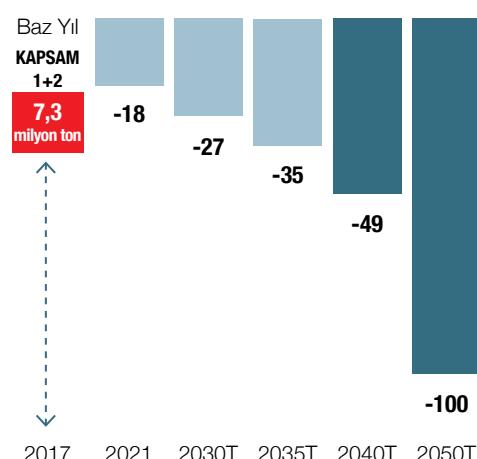
Rafinajda emisyon azaltım odaklı projelere veya kısa vadede geri dönüşü olan yatırımlara odaklanılarak mevcut varlıklarla daha değerli ürünler daha düşük emisyonla üretilicektir. Tüpraş rafinerilerinde enerji verimliliği faaliyetleri kapsamında 2021 yılında 65 adet enerji verimliliği projesi gerçekleştirilmiş ve yıllık 460.024 Gcal enerji tasarrufu ile 106.708 ton CO₂ emisyon azaltımı sağlanmıştır.

Tüpraş'ın güçlü kası olan rafinaj, dönüşümün de temel lokomotifi olacaktır. Enerji verimliliği, modernizasyon, karbonsuzlaştırma ve katma değerli ürün üretimi projeleri için 2035'e kadar yaklaşık 2,3 milyar ABD dolarlık yatırım harcaması gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Rafinajın, 2030 yılına kadar FAVÖK rakamının %90'ını, 2031-2035 arasında ise %70'ini oluşturacağı öngörmektedir. Rafinajdan elde edilecek kaynağın büyük bir kısmı yeni yatırım alanlarına ve karbon ayak izini azaltmaya aktarılırken, Tüpraş aynı zamanda geçmişten beri sürdürdüğü mevcut temettü dağıtma politikasını da devam ettirmeyi hedeflemiştir.

Biyoyakıtlar: “Türkiye'nin lider Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı üreticisi olma”

Uluslararası Enerji Ajansı Raporu'na göre, biyoyakıtların tüketiminin 2020'ye oranla 2050'de 5 kat artacağı öngörmektedir. Yeşil dönüşümde de hem geçiş dönemde hem de uzun vadede biyoyakıtların tamamlayıcı rol oynamasını beklenmektedir. Hava taşımacılığında biyoyakıtların rekabetçi avantaj sunacağı ve sektörün karbonsuzlaşmasında önemli

TÜPRAŞ'IN KARBON NÖTR OLMA PLANI (%)

T: Tahmin

Hydrogen

ve uzun vadede kalıcı bir rolü olacağı öngörüsüyle, Tüpraş, kademeli olarak artıracığı kapasite yatırımlarında gıda dışı yenilenebilir kaynak ve atıklardan elde edilen ikinci nesil yakıtlara yönelmiştir. Tüpraş, SAF'e odaklanarak ülkemizin global ölçekteki lider sektörlerinden olan havacılık sektörünün, bugün olduğu gibi gelecekte de en büyük destekçisi ve iş ortağı olmaya devam ederken, emisyon azaltım hedeflerine de önemli ölçüde katkı sağlayacaktır. Tüpraş, yapacağı yatırımlar sonrası 2030 yılında 400 bin ton biyoyakıt hammaddesi işlemevi, 2035 sonrasında ise bu döneme kadar sürecek yatırımlar ile SAF üretim kapasitesini 3 katına çıkarmayı hedeflemiştir.

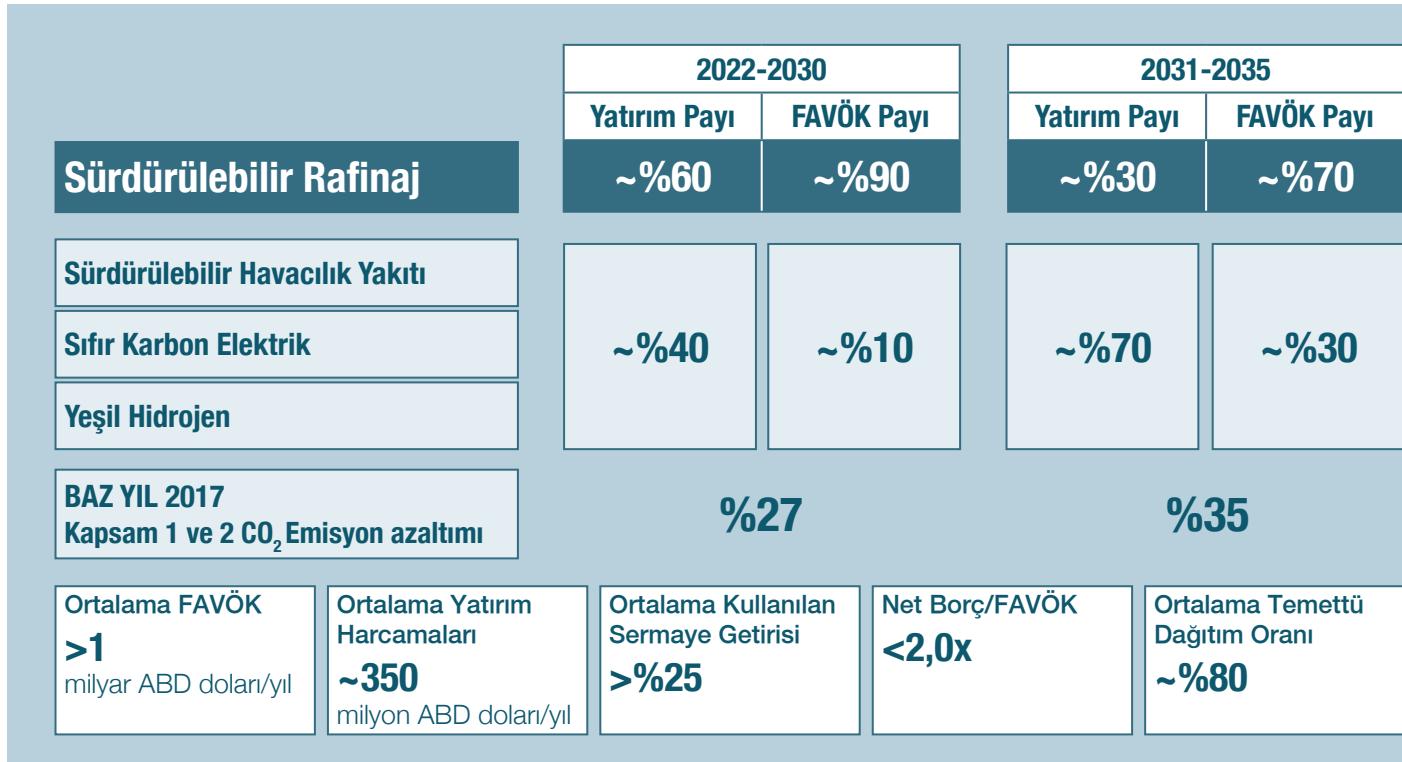
Sıfır Karbonlu Elektrik

Uluslararası Enerji Ajansı verilerine göre, global elektrik tüketiminin 2050'de 2020'ye göre 2 katını aşan bir değere ulaşacağı öngörmektedir. Elektrik, hem gelecekteki enerji ihtiyacının doğrudan ve çok daha verimli bir şekilde karşılanmasında hem de yeşil hidrojen üretiminde ana girdi olarak, enerji sektöründe önemli role sahip olacaktır. Tüpraş, oluşacak elektrik talebini karşılayacak kapasiteleri kurarken, iklim değişikliği ile mücadele anlayışına uyumlu şekilde, sadece sıfır karbonlu kaynakları değerlendirmektedir. Bu kapsamında

Batman'da ilk etap Güneş Enerjisi Santrali'nin kurulumu tamamlanmıştır. Diğer rafinerilerde de yenilenebilir enerji santrali kurulumu için çalışmalar devam etmektedir. Tüpraş, kuracağı tesislerde üreteceği elektrigin büyük bir kısmını entegrasyon amacıyla yeşil hidrojen üretimi için kullanırken zaman zaman optimizasyon ve tüketiciye sıfır karbonlu elektrik sağlamak amacıyla da elektrik satışı yapmayı planlamaktadır. Elektrik yolculuğunda hem üretim hem de olası satın alımlarla; 2030'da yaklaşık 1 GW, 2035'te ise 2,5 GW kurulu güce ulaşarak sıfır karbonlu elektrik alanında lider firmalardan biri olma hedeflenmektedir.

Yeşil Hidrojen

Uluslararası Enerji Ajansı'nın 2050 projeksiyonlarına göre, hidrojenin en yaygın olarak ulaşım sektöründe kullanılacağının öngörmektedir. Tüpraş, hidrojeni hâlihazırda rafineri süreçlerinde kullanmakta ve Türkiye'nin en büyük hidrojen üreticisi konumundadır. Hidrojen üretim yöntemleri içinde sıfır emisyon ile ön plana çıkan elektrolizörlerle, yeşil hidrojen üretmeye odaklanılacaktır.

Tüpraş;

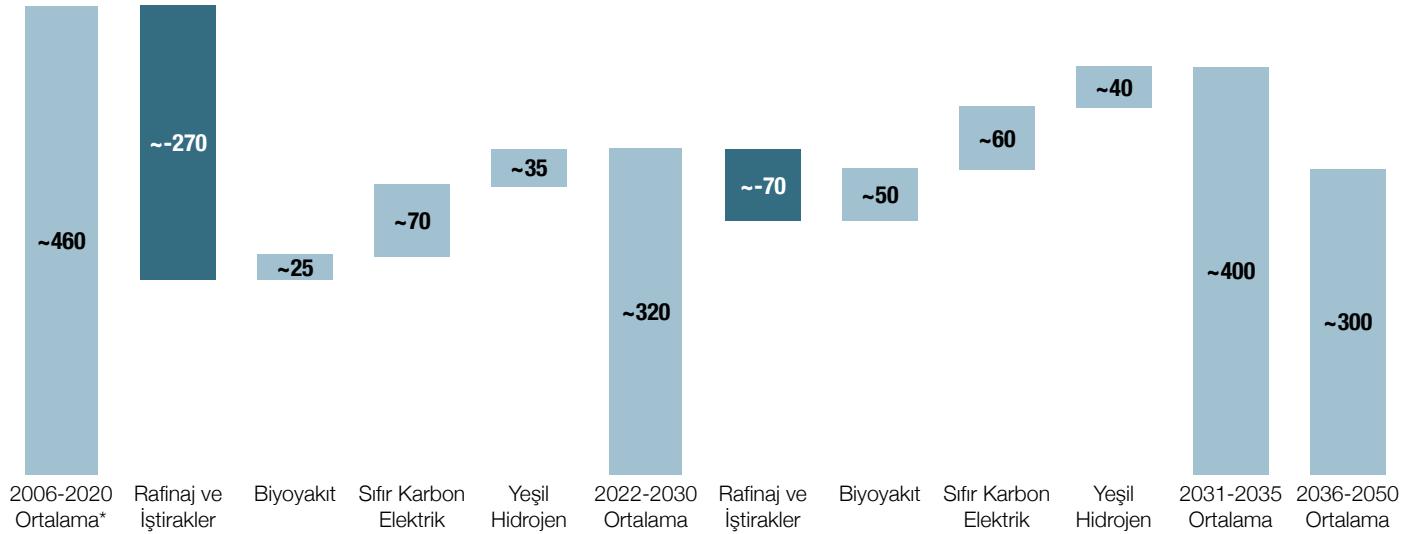
- 2030 yılından itibaren lojistik ve ağır taşımacılık alanında yeşil hidrojen satışı yapmaya başlamayı, geleceğin yakıtı olan yeşil hidrojen değer zincirinde farklı alanlarda da faaliyet göstermeyi, ulaşım başta olmak üzere farklı birçok sektörde hizmet vermeyi, ihracat potansiyellerini değerlendirderek çok yönlü bir oyuncu olmayı,
- 2040 yılına gelindiğine hidrojen üretimi kaynaklı emisyonlarını sıfırlamayı hedeflemektedir.

Öne Çıkan Rakamlar

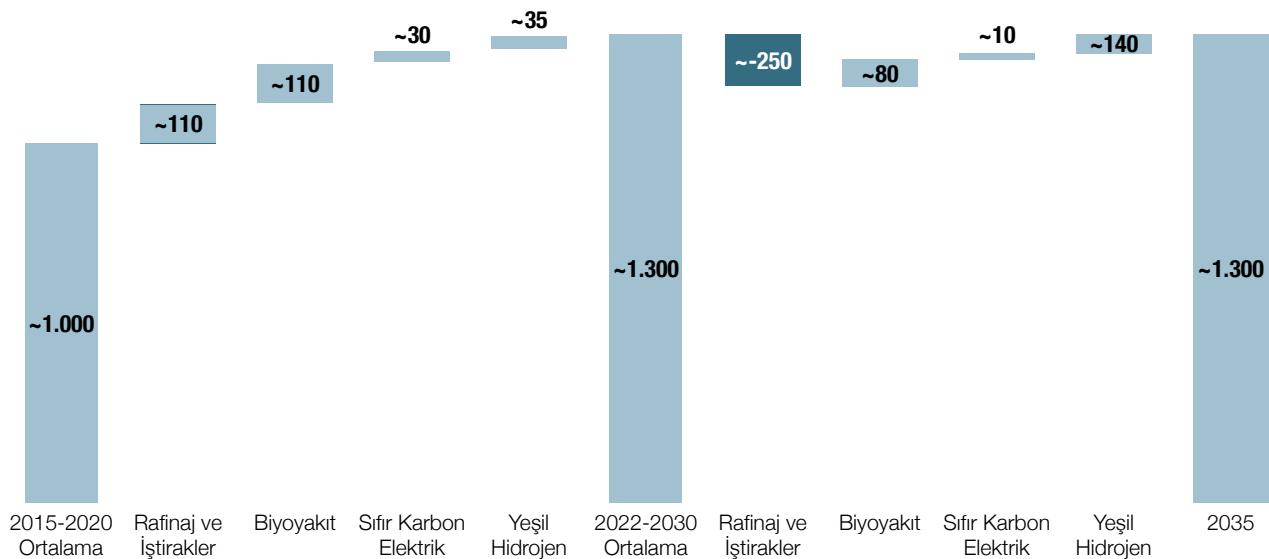
Tüpraş Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında, her yıl ortalama 350 milyon ABD doları yatırımla 2035'e kadar yaklaşık 5 milyar ABD doları, 2050 yılına kadar ise toplamda 10 milyar ABD doları yatırım gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

- Yatırımlar sonucunda Tüpraş'ın yıllık FAVÖK'ünün son 5 yıllık ortalama göre %30 artışla 2030'da 1,3 milyar ABD doları düzeyine ulaşacağı öngörmektedir. Şirket yeni alanlara yapacağı yatırımların desteği ile yeni ürünlerde geçişin yoğun yaşanacağı 2035'te de 1,3 milyar ABD doları FAVÖK seviyesini korumayı planlamaktadır.
- 2035 itibarıyla FAVÖK rakamının %30'unun; yeni iş kolları olan SAF, yeşil hidrojen ve sıfır karbonlu elektrik satışlarından gelmesi beklenmektedir.
- Şirketin planladığı yeni iş modeli ortalama %80 temettü ödemesi imkan vermektedir.
- Tüpraş, enerji dönüşümünde yeni teknolojiler ve iş modelleri kapsamında, girişim sermayesi alanına 2030'a kadar 50 milyon ABD doları yatırım yapmayı planlıyor.
- ÇSY performansını baştan beri sürekli geliştiren Tüpraş, yeni yol haritası işliğinde son dönemde ciddi büyümeye gösteren ÇSY odaklı finansman kaynaklarından da faydalananmayı planlamaktadır.

Stratejik Dönüşüm Planı: Yatırım Harcamaları (milyon ABD doları)

Stratejik Dönüşüm Planı: FAVÖK (milyon ABD doları)

BAŞARI VE ÖDÜLLER

2021 yılı Tüpraş Ödüller ve Başarılar

- Capital 500 “Türkiye’nin En Büyük 500 Sanayi Şirketi Araştırması”nda birinci sırada yer almıştır.
- Tüpraş, İstanbul Sanayi Odası (İSO) “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2020 Araştırması”nda birinci olmuştu.
- Tüpraş Genel Müdürü İbrahim Yelmenoğlu, Fast Company dergisinin “Türkiye’nin 50 Sürdürülebilirlik Lideri” listesinde yedinci sırada yer almıştır.
- Institutional Investor Research tarafından gerçekleştirilen “EMEA Yönetim Ekibi” araştırmasında Yatırımcı İlişkileri Müdürü Levent Bayar, Avrupa Orta Doğu ve Afrika (EMEA) bölgesi petrol/rafinaj sektöründe “En İyi Yatırımcı İlişkileri Profesyoneli” seçilmiştir. Ayrıca “En İyi Yatırımcı İlişkileri” ekibi sıralamasında ikincilik, “En İyi Yatırımcı/Analist Etkinliği” listesinde ise üçüncülük ödüllerinin sahibi olunmuştur.

- Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) “Türkiye’nin İlk 1000 İhracatçısı 2020” Araştırması”nda Tüpraş, kimyevi madde ve mamuller sektöründe birinci, genel sıralamada dokuzuncu sırada yer almıştır.
- Tüpraş, Bloomberg “50 Companies to Watch in 2022” listesindeki tek Türk şirketidir.
- Tüpraş, Avrupa Birliği Ufuk2020 Ar-Ge İnovasyon Programı’nda çevresel sürdürülebilirlik odaklı toplam 17 projesi ile 7,83 milyon euro destek ile lider Türk sanayi şirketidir.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın “Ar-Ge Merkezleri Performans Endeksi” sonuçlarına göre, Tüpraş “51-75 Ar-Ge Personel İstihdamı” kategorisinde üçüncülik ödülünü almıştır.
- Tüpraş, Bloomberg GEI’ye (Gender Equality Index - Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi) girmiştir.

- Tüpraş, BİST SE (Refinitiv), MSCI ESG Rating, FTSE4Good, Sustainalytics ve Vigeo Eiris gibi pek çok ulusal ve uluslararası sürdürülebilirlik endeksinde yer almaktadır.
- Stevie International Business Awards'ta Tüpraş Rafine Dergi "En İyi Kurumsal Yayın" kategorisinden altın, "23 Nisan Arter" projesi "Yılın İletişim veya Halkla İlişkiler Kampanyası" kategorisinde gümüş ve "Siperli Maske" projesi "En değerli Kurumsal Sorumluluk" kategorisinde bronz ödülü layık görülmüştür.
- Tüpraş'ın UN Women HeForShe ve Fenerbahçe Spor Kulübü iş birliği kapsamında spor kurumlarının toplumsal cinsiyete duyarlı uygulamaları hayatı gecirebilmeleri, kadın ve kız çocukların sporla ve sporda güçlenmelerine destek olmaları için bir yol haritası sunan "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Kurum Rehberi" yayımlanmıştır.
- Brandon Hall Group'un HCM Mükemmellik Ödülleri'nde "Tüpraş Liderlik Okulları" uygulaması "En İyi Karma Eğitim Programı" kategorisinde altın, "En İyi Liderlik Gelişim Programı" kategorisinde gümüş ödül almıştır.
- Tüpraş, 13. PERYÖN İnsana Değer Ödülleri'nde "Çalışan Deneyimi" konseptiyle "Geleceğin İş Yaşamında Değer Yaratmak" kategorisinde birincilik ödülü almıştır.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından düzenlenen Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te Kırıkkale Rafinerisi ikincilik, İzmit Rafinerisi ise üçüncüük ödülüne layık görülmüştür.
- Ditaş, SAP tarafından verilen "Deniz İşletmeciliği Sektöründe Yılın Dijital Dönüşüm Ödülü"nün sahibi olmuştur.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

2021 yılında COVID-19'a yönelik aşılamanın hız kazanması sonucu artan hareketlilik ve talebin etkisiyle, rafinaj sektörü performansı toparlamıştır. Kurulduğu günden bu yana Türkiye'de enerjinin öncüsü olan Tüpraş, "Stratejik Dönüşüm Planı"nı 24 Kasım 2021'de açıklamıştır. Stratejik Dönüşüm Planı dâhilinde Tüpraş, sürdürülebilirlik anlayışını destekleyen yeni alanlara yatırım yaparak, ülkemizde enerji sektörünün dönüşümüne liderlik etmeyi ve karbon nötr bir enerji şirketine dönüşmeyi hedeflemektedir. Tüpraş, 2021 yılını 39 milyar TL piyasa değeri ile tamamlamıştır.

Tüpraş, SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda, ticari sırlılığında olmayan bilgilerin, pay sahiplerine, kamuya ve menfaat sahiplerine, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir ve kolay erişilebilir şekilde sunulmasını amaçlamaktadır. Bu bilgilerin sağlanması, eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri gözetilmektedir.

Yatırımcıların ihtiyaçları olan kurumsal bilgilere, raporlara, tarihsel ve ilgili dönem finansal tablo ve faaliyetlere, özel durum açıklamalarına Şirket'in kurumsal web sitesindeki (www.tupras.com.tr) Yatırımcı İlişkileri bölümünden ulaşılabilirliktedir.

Genel Kurul

Tüpraş'ın 2021 yılına ilişkin Ortaklar Olağan Genel Kurul Toplantısı 30 Mart 2022 Çarşamba günü saat 10:00'da Güney Mahallesi Petrol Caddesi No: 25 Körfez/Kocaeli adresinde gerçekleştirilecektir.

Olağan Genel Kurul gündem maddeleri, 2021 faaliyet yılına ait finansal tablolar, Bağımsız Denetim Raporu, kâr dağıtımına ilişkin teklif ile Kurumsal Yönetim İlkelerine ve Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum ile ilgili açıklamaları da içeren Faaliyet Raporu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uyum için gerekli açıklamaları içeren Bilgilendirme Notu; toplantıdan üç hafta önce kanuni süresi içinde Şirket merkezinde, www.tupras.com.tr adresindeki Şirket kurumsal web sitesinde, KAP'ta, Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun e-şirket portalinde ve EGK Sistemi'nde hazır bulundurulacaktır.

2021 YILI GENEL OLARAK RAFINAJ SEKTÖRÜNDE PANDEMİ ETKİSİNİN ZAYIFLADIĞI VE PERFORMANSIN NORMALLEŞTİĞİ BİR YIL OLARAK NİTELENDİRİLMEKTEDİR.

Bilgilendirme Çalışmaları

2021 yılında pandemi önlemleri dolayısıyla tamamı online olmak üzere 8 adet konferansa katılım sağlanmış, fon yöneticileri ve analistlerle yaklaşık 400 adet bire bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Toplantıların yanı sıra yazılı ve sözlü olarak yerli ve yabancı hissedarlardan, analistlerden gelen sorulara yanıt verilmiştir. Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı'nın da katılımı ile çeyrekse bazda düzenlenen telekonferanslar aracılığıyla yatırımcıların Tüpraş ve sektörel gelişmelerle ilgili bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır. 2021 yılında da pay sahiplerinden gelen talepler cevaplanmış, gerekli bilgilendirme çalışmaları sürdürülmüştür.

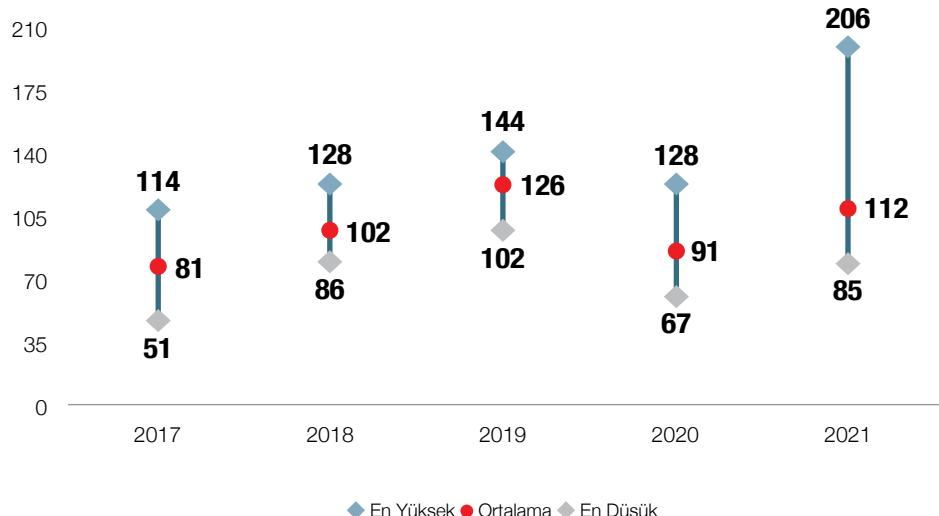
2020 yılının son çeyreğinde COVID-19'a karşı aşıların bulunması ve aşılamaya yönelik zaman çizelgesinin oluşturulması hareketliliğin artması yönünde bir etki oluşturmuştur. 2021 yılında

özellikle ikinci üç aylık dönemi takiben küresel çapta aşılama artmış, kısıtlamalar gevşemiş ve petrol ürünleri talebi iyileşme göstermiştir. Yaz sezonunun da etkisi ile talepte bu topalama bir önceki yıla kıyasla ürün marjlarına ve rafineri kârlılıklarına olumlu yansımıştır. 2021 yılı genel olarak rafinaj sektöründe pandemi etkisinin zayıfladığı ve performansın normalleştiği bir yıl olarak nitelendirilmektedir.

Tüpraş Hissesindeki Yatırımcı Kompozisyonu

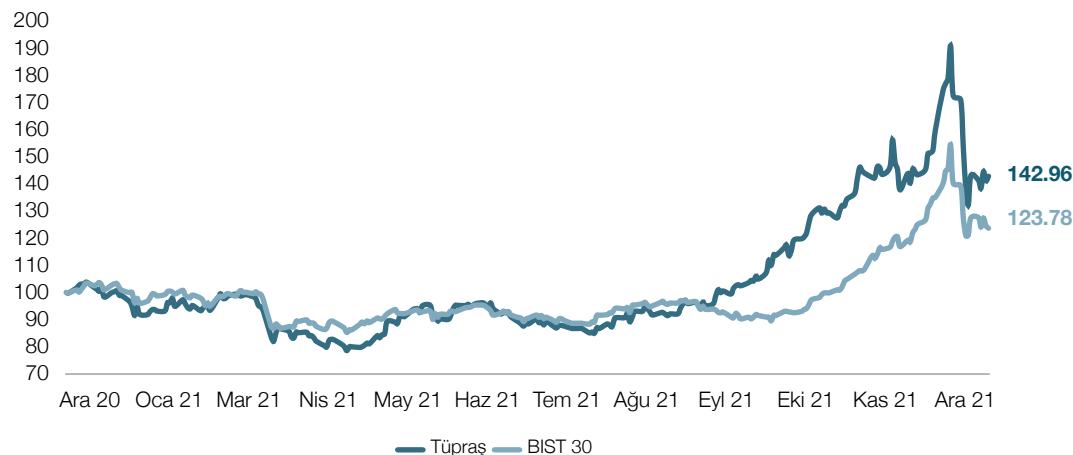
Tüpraş hisselerinin %49'u Borsa İstanbul'da (BİST) işlem görmektedir. Yatırımcı portföyünün çeşitliliği ve zenginliği, yatırımcılar nezdinde güven ve istikrarın önemli bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu durumun bir göstergesi olan Tüpraş'ın halka açık hisselerindeki uluslararası kurumsal yatırım bankası, fonların ve yabancı kuruluşların payı 2021 yıl sonu itibarıyla bir önceki yılın 9 baz puan üzerinde gerçekleşmiş, %57 olmuştur.

HİSSE FİYAT SEYRİ (TL/Hisse)*

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

TÜPRAŞ - BİST 30 ENDEKSİ RELATİF PERFORMANSI 2021

Hisse Performansı

2021 yılı genelinde pandeminin etkisi daha kısıtlı kalırken rafinaj sektöründeki ve şirket Kârlılığındaki toparlama hisse performansına olumlu yansımıştır. Tüpraş'ın yıllık hisse getiri performansı BİST 30 endeksinin %16 üzerinde gerçekleşmiştir.

Piyasa Değer Gelişimi

2019 yılı sonunda ortaya çıkan pandemi hem 2020 hem de 2021 yılında birçok sektörün ve şirketin performansını olumsuz yönde etkilemiştir. Fakat 2020 yılı sonunda farklı aşıların pandemiye çözüm sunmaya başlaması ile 2021 yılında pandeminin olumsuz etkileri zayıflamaya başlamıştır. Özellikle jet yakıtı talebi açısından uçuşların 2019'daki seviyesinin gerisinde kalmaya devam etmesine rağmen, orta distilat ve benzin ürün marjlarındaki toparlanma ve dirençli kalmaya devam eden talep sayesinde Tüpraş, piyasa değerini hem 2019 yılına hem de 2020 yılına

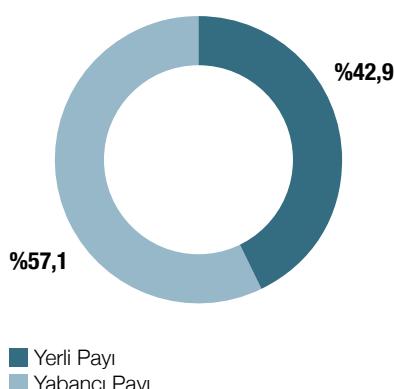
kıyasla artırmayı başarmıştır. Tüpraş'ın 2021 yılı sonunda piyasa değeri, 2020 yıl sonuna göre TL bazında %43 artış göstermiş, 27 milyar TL seviyesinden 39 milyar TL seviyesine ulaşmıştır.

Tüpraş'ta Kurumsal Yönetim

Tüpraş'ın, 2007 yılında dâhil olduğu Kurumsal Yönetim Endeksi'nde 8 Ekim 2007 tarihinde 7,91 olarak belirlenen Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu yıllar boyunca gelişme kaydetmiştir. 2020 yılında 9,58 olan Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu, 2021 yılında 9,62'ye yükselmiştir.

Tüpraş, SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.'nin 8 Ekim 2019 tarihinde yayımlamış olduğu Dünya Kurumsal Yönetim Endeksi'ne (DKYE) göre 1'inci grup içinde yer almaktadır. Bu endeks ülkeleri; hem kurumsal yönetim prensiplerine uyma düzeylerine hem de kurumsal yönetimle ilgili kurumlarının gelişmişlik düzeylerine göre sıralamaktadır.

TÜPRAŞ HİSSESİNDEKİ YERLİ/YABANCI DAĞILIMI (%)

+%43

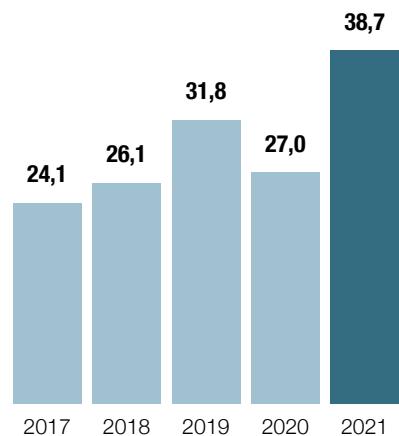
Tüpraş'ın 2021 yılı sonunda piyasa değeri, 2020 yıl sonuna göre TL bazında %43 artış göstermiştir.

Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu, 2021 yılında 9,62'ye yükselmiştir.

BİST Sürdürülebilirlik Endeksi

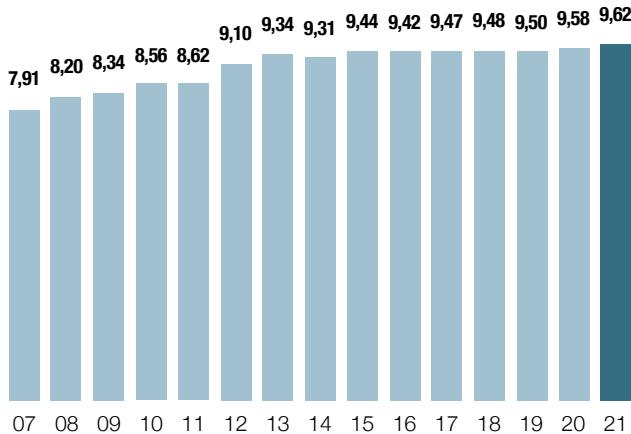
BİST tarafından Kasım 2014'te oluşturulan ve kurumsal sürdürülebilirlik performansları üst seviyede olan şirketlerin yer aldığı BİST Sürdürülebilirlik Endeksi (XUSRD), şirketlere ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını değerlendirmenin yanı sıra kurumsal şeffaflık ve hesap verebilirliklerini ve sürdürülebilirlik konularına ilişkin risk yönetim becerilerini geliştirme imkânı sağlamaktadır.

ŞİRKET PİYASA DEĞERİ * (Milyar TL)

(*) Brüt temettü düşülmüştür.

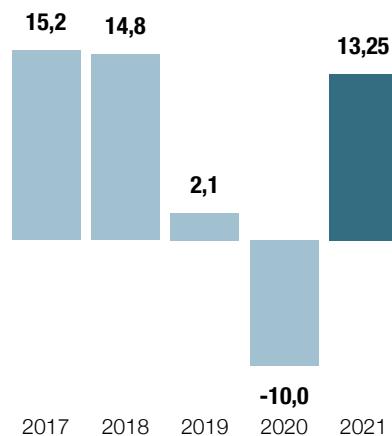
KURUMSAL YÖNETİM DERECELENDİRME NOTU ^(*)

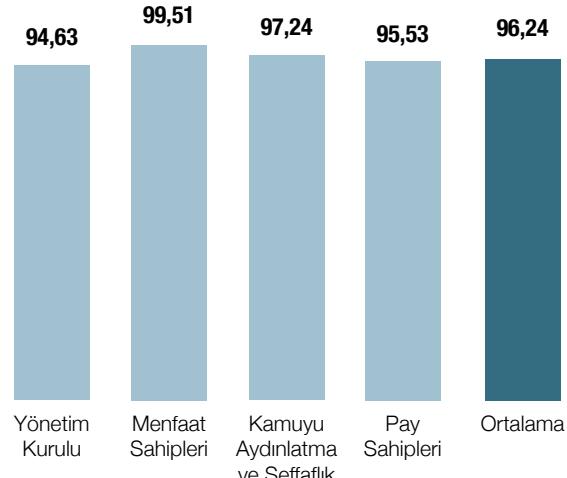
(*) SAHA Kurumsal Yönetim Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Tüpraş, Borsa İstanbul şirketlerini uluslararası sürdürülebilirlik ölçülerine göre değerlendirmeye tabi tutan BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne oluşturulduğu 2014 yılında dahil olmuştu, endeks kapsamında 2021 yılında Refinitiv tarafından yapılan değerlendirme sonucunda Tüpraş'ın notu 69,3 olarak belirlenmiştir.

HİSSE BAŞINA KÂR (TL)

KURUMSAL YÖNETİM NOTU DAĞILIMI (%)^(*)

İNSAN KAYNAKLARI

TÜPRAŞ; YARATICI, DİNAMİK, BİLGİLİ, MOTİVASYONU YÜKSEK, ETKİN VE VERİMLİ İNSAN KAYNAĞINA SAHİPTİR.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Tüpraş'ta 2021 yılında "Çeşitlilik, Eşitlilik ve Kapsayıcılık Komitesi" kurulmuştur.

Tüpraş Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi ve dünya standardında bir rafineri şirketi olarak sektörde tercih edilen kurum özelliğini korumayı hedeflemektedir. Şirket; yaratıcı, dinamik, bilgili, motivasyonu yüksek, etkin ve verimli insan kaynağına sahiptir ve hayatı geçirdiği gelişim programlarıyla her geçen gün daha da güçlenmektedir. Koç Topluluğu'nun diğer şirketlerinde olduğu gibi Tüpraş'ta da, "En Değerli Varlığımız İnsan Kaynağımızdır" felsefesi İnsan Kaynakları Politikası'nın özünü oluşturmaktadır. Tüpraş, kapsayıcı iş yeri koşulları oluşturma ve fırsat eşitliği yaratma konusunu önemli gündem maddesi olarak takip etmektedir. Bu kapsamda, iş yerinde her türlü ayrımcılığın engellenmesi, tüm kademelerde kadın çalışan istihdamının artırılması, fırsat eşitliğini benimseyen uygulamaları hayata geçirmektedir. "Eşitlik için Enerjimiz Bitmez" diyerek Tüpraş, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi'nin (UN Women) 2015 yılından bu yana dünyanın dört bir yanında erkekleri kadınlarla omuz omuza toplumsal cinsiyet eşitliğinin savunucusu olmaya davet eden "HeForShe" hareketine de destek vermektedir. Tüpraş, 2017 yılında Birleşmiş Milletler Kadınların Güçlenmesi Prensipleri'ni (WEPs) imzalayarak enerji sektöründe kapsayıcı ve eşitlikçi iş yeri olma hedefini paydaşlarına duyurmuş, bu konuda şirket içi uygulamalar geliştirirken, toplumda da bu alanda farkındalık yaratacak ve dönüşümü tetikleyecek öncü projeler yürütmektedir. Bu yaklaşım ile Şirket, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği"ne de katkı sağlamaayı hedeflemektedir. Aynı zamanda Tüpraş'ta, çeşitliliği, eşitliği ve kapsayıcılığı destekleyen bir iş ortamı oluşturmak hedefiley faaliyetlerin daha sistematik ve planlı bir şekilde yönetilmesi amacıyla "Çeşitlilik, Eşitlilik ve Kapsayıcılık Komitesi" 2021 yılında kurulmuştur. Tüpraş, komite özelinde belirlediği prensiplerini hayatı geçirerek, denetlemelerle takip etmeyi ve bu konuda yaşayan bir organizasyon kültürü oluşturmayı hedeflemektedir.

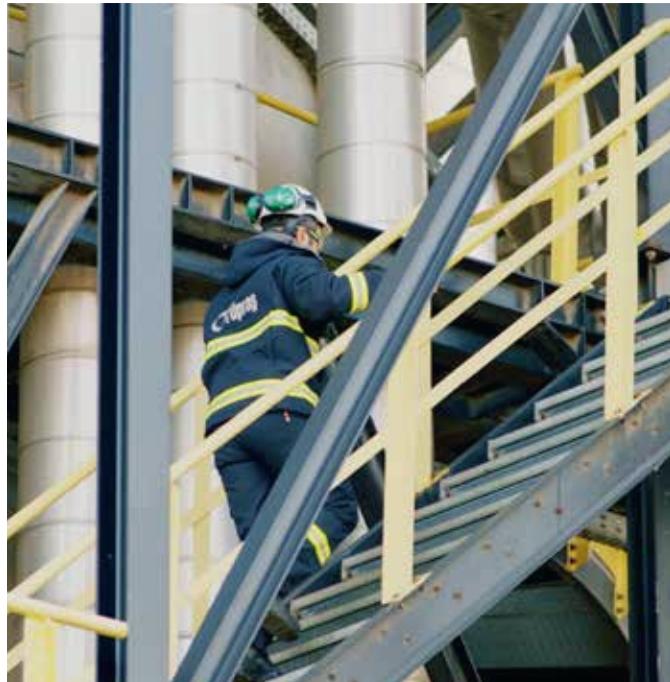
Tüpraş'ın İnsan Kaynakları Politikası çerçevesinde temel uygulamalarının başlıklarını aşağıda özetlenmektedir:

- İşe alım kriterleri yazılı olarak belirlenmekte, duyurulmakta ve işe alımlarda bu kriterlere uyulmaktadır. Tüpraş'ı ileriye götürecek nitelikli ve potansiyeli yüksek adayların şirket bünyesine katılması hedeflenmektedir.
- Görev tanımları ve dağılımları ile performans kriterleri şirket yönetimi tarafından belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.

- Eğitim, rotasyon ve terfi kararlarında, objektif verilerin kullanılmasına özen gösterilmektedir.
- Çalışanların gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin gerçekleştirilmesine büyük önem verilmektedir.
- Çalışanlar için güvenli çalışma ortamı ve koşulları sağlanmakta, sürekli iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
- Çalışanlar ile ilgili olarak alınan kararlar veya onları ilgilendiren gelişmeler, çalışanlara duyurulmaktadır.
- Çalışanlar Şirket'in finansal durumu, ücret, kariyer, eğitim, sağlık ve kendilerini ilgilendiren diğer konularda bilgilendirilmektedir.
- Tüm çalışanların hem kısa hem de uzun dönemli başarısını destekleyen, performansı ve yaratılan değerin farkındalığını sağlayan tanıma ve ödüllendirme sistemleri bulunmaktadır
- Çalışanlar arasında hiçbir konuda ayrımcılık yoktur; adil, objektif ve şeffaf bir İnsan Kaynakları Politikası izlenmektedir.
- Çalışanları etkileyebilecek kararlar kendilerine ve çalışan temsilcilerine bildirilmektedir.
- Şirket, dernek kurma özgürlüğünü ve toplu iş sözleşmesi hakkının etkin bir biçimde tanınmasını desteklemektedir.
- Çalışanlar ile ilişkileri sürdürmek için İnsan Kaynakları Birimi dışında dolaylı bir temsilci atanması uygulaması bulunmamaktadır.

Tüpraş'ın uzun vadeli insan kaynağı planlaması; Şirket'in hedeflerini en iyi şekilde gerçekleştirecek çalışanların Şirket'e kazandırılması, liderlik kabiliyetlerinin artırılması, sürekli eğitimlerle bilimsel ve operasyonel yetkinliklerinin geliştirilmesi ve kariyer planlamalarının yapılması doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu kapsamında oluşturulan insan kaynakları süreçleri, Tüpraş'ın kurumsal hedefleri doğrultusunda büyük bir titizlikle yönetilirken çalışan deneyiminin güçlendirilmesi için teknolojik altyapı ile desteklenecek şekilde yapılandırılmaktadır. İnsan Kaynakları Birimi, İnsan Kaynakları Politikası çerçevesinde, işin niteliklerine uygun adayların belirlenmesini, çalışan yetkinliklerinin göz önüne alınmasını, değerlendirmelerin uygun değerlendirme araçları ile ayrımcılık yapmadan gerçekleştemesini ve çalışanların işe alım sonrasında çalışma hayatları boyunca fırsatlardan eşit şekilde yararlanmalarını sağlamaktadır.

İNSAN KAYNAKLARI

Tüpraş'ta işe alım sürecinden performans yönetim sistemine, gelişimden, ücretlendirme ve işten ayrılma sürecine kadar tüm insan kaynakları süreçlerinde çağdaş, birbiri ile bütünsel, iş sonuçlarının üretilmesini sağlayan sistemler kullanılmaktadır.

Unvana, pozisyon'a verilen her türlü haklar, yan menfaatler önceden tanımlı ve herkes için aynıdır. Piyasa ücret kıyaslamaları kapsamında, uluslararası kabulü olan araştırma firmaları ile çalışılarak ücret yapıları, piyasadaki konumu ve düzenli olarak yapılan sektörel ücret araştırmaları ile ücret yönetimi politikaları güncel olarak takip edilmektedir. Sorumluluk seviyelerine göre kurum hedeflerine ulaşmasındaki katkının ön planda tutulduğu şeffaf bir ücretlendirme sistemi uygulanmaktadır. Bu model; nesnel, şeffaf, ulusal ve uluslararası iş dünyasının gerçeklerini yansitan, eşitlik ve hakkaniyet ilkesine dayalı, yapılan işe göre ücretlendirmeyi esas alan bir ücret ve yan haklar modelidir. Eşit işe eşit ücret her zaman desteklenmektedir. Mevcut durumda Şirket'te cinsiyetler arası ücret farklılığı bulunmamaktadır.

Çalışanlara güvenli çalışma ortamı ve koşullarının sağlanması için sürekli iyileştirme ve geliştirme yapılmaktadır. Rafinerilerde iş yerinde ve iş başında, iş sağlığı ve güvenliğini tam anlamıyla sağlama hedeflenmiştir. Bu amaçla, çalışanlar kural ve talimatlar hakkında bilgilendirilmekte, bunlara uygun hareket etmekte ve gerekli önlemler almaktadırlar. İnsan Kaynakları yönetiminin de katıldığı iş güvenliğine yönelik platformda iş sağlığı ve güvenliği gibi konular konuşulmakta, öneriler doğrultusunda gerekli aksiyonlar alınmaktadır. İş yerlerinde gerekli eğitimler çalışanlara düzenli olarak verilmekte, eğitim içerikleri uygulama ve gelişmelere göre gözden geçirilmektedir. Bunlara ek olarak, rafinerilerde risk değerlendirmeleri yasal düzenlemelere uygun olacak şekilde zamanında tamamlanmaktadır. İş kazaları her yıl konsolide edilerek takip edilmekte ve raporlanmaktadır.

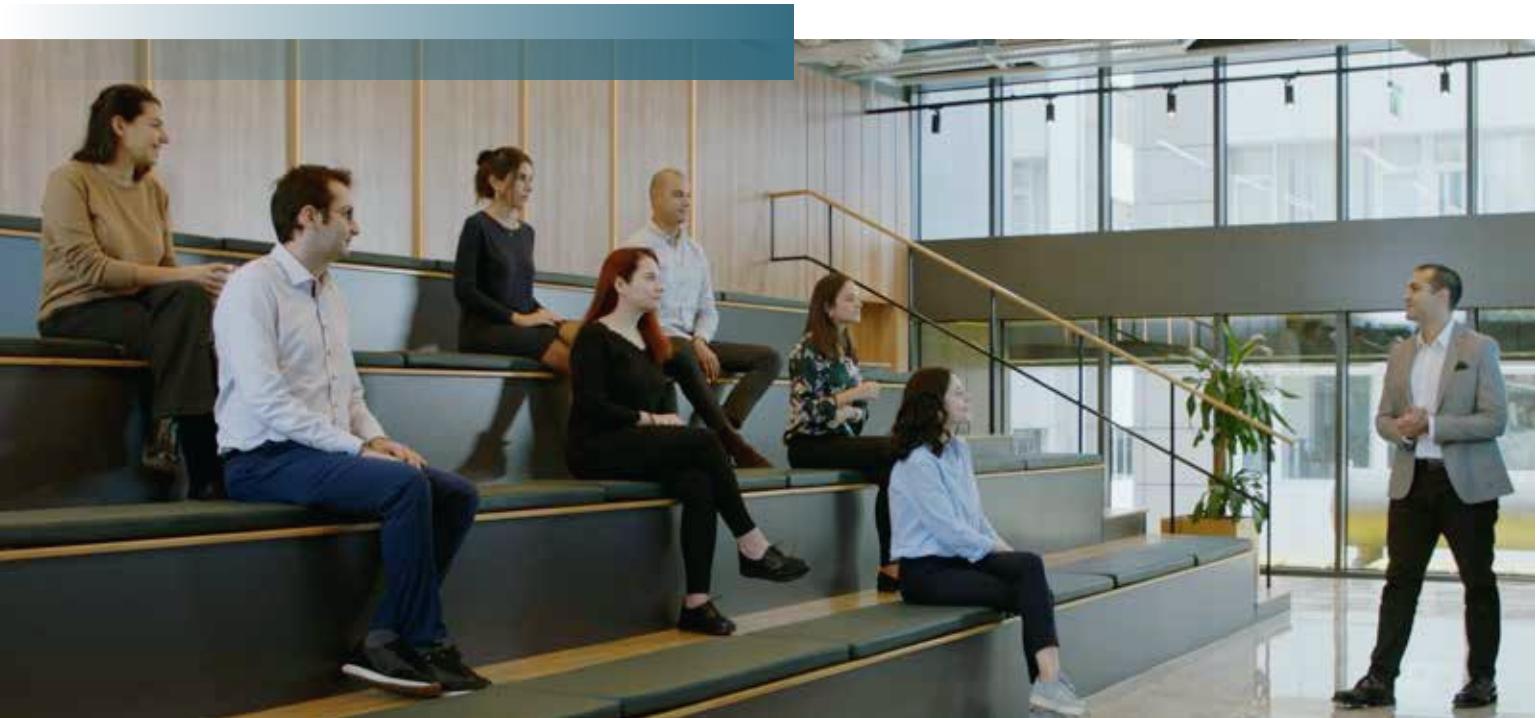
Şirket genelinde yönetim ve çalışan arasındaki iletişim sürecini desteklemek ve geliştirmek adına "açık ofis" uygulaması bulunmaktadır. Açık ofis iletişimle her türlü şikayet, görüş ve öneri paylaşılmaktadır. Ayrıca, çalışanların yönetimle ilişkin sorunlarında İnsan Kaynakları Departmanı'na başvurması yönünde bilgilendirme çalışanlara yapılmıştır.

Etik İlkeler

Nisan 2011'de Genel Kurul'un onayından geçirilen Etik Davranış Kuralları ve Uygulama Prensipleri Rehberi, Şirket'in uyum alanındaki risklerinin daha etkin yönetimini sağlamak, yerel ve uluslararası paydaşlarının uyum alanındaki beklentilerine daha iyi cevap verebilmek amacıyla yürütülen uyum programı kapsamında "Tüpraş Etik İlkeleri" olarak güncellenmiştir. 4 Kasım 2021'de Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen Tüpraş Etik İlkeleri, Kamuya Aydınlatma Platformu ile Şirket'in internet sitesinde yayınlanmıştır.

Şirkette tanımlı bulunan görev, yetki ve sorumlulukların kullanılmasında; Şirket Esas Sözleşmesi, Personel Yönetmeliği, Borçlar Kanunu, Tüpraş Değerleri ve Çalışma Kültürü Prensipleri ve iş hayatını düzenleyen İş Kanunu ve ulusal platformda geçerli ve yürürlükte olan hukuk düzenine uygun hareket edilmesi hedeflenmektedir.

2021 YILINDA RİSK YÖNETİMİ VE DENETİM, HUKUK, KURUMSAL İLETİŞİM VE İNSAN KAYNAKLARI DEPARTMANLARININ KATILDIĞI “ETİK KURUL” MEKANİZMASI KURULMUŞTUR.

Çalışanlarının şirket içinde uymaları gereken etik kurallar ve birbirleri ile iletişim kurarken dikkat etmeleri gereken hususlar da belirlenmiştir. “Tüpraş Etik İlkeleri”, “Görev Tarifleri”, ve “Personel Yönetmeliği”nde bu hususlar belirtilmiş olup; tüm çalışanlar bilgi sahibidir.

İş ilanlarında, iş başvuru formlarında ve iş görüşmelerinde din, dil, ırk sorulmamaktadır. “İşin gerekliliklerine göre çalışan” prensibi doğrultusunda, çalışan istihdamında ayrımcılık yapılmaz. Çalışanlar arasında ırk, din, dil ve cinsiyet ayrimı yapılmaması ve çalışanların Şirket içi fiziksel ruhsal ve duygusal kötü muamelelere karşı korunması için önlemler alınmaktadır. Şirket’te ayrımcılık konusunda iletilen bir şıkayette bulunmamaktadır. Kişisel gelişim ve iletişim eğitimleri ile çalışanlara bu konularda bilgi verilmektedir.

Tüpraş, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini kendisine rehber almaktı ve faaliyet gösterdiği toplumlardaki paydaşlarına karşı insan haklarına saygılı bir anlayış benimsemektedir. Çalışanlarına pozitif ve profesyonel bir çalışma ortamı yaratmak ve bunu

sürdürmek Tüpraş’ın temel prensibidir. Tüpraş, işe alım, terfi, kariyer gelişimi, ücret, yan haklar ve çeşitlilik gibi konularda küresel etik ilkelere uygun hareket eder ve çalışanlarının kendi seçimleriyle sivil toplum örgütü kurma ve bunlara katılma haklarına saygı duyar. Zorla çalışma, çocuk işçiliği, her türlü ayrımcılık ve tacize kesinlikle tolerans göstermez. 2021 yılı başında Yönetim Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe konulan ve internet sitesinde de yayınlanan İnsan Hakları Politikası ile bu konudaki taahhütlerini açıkça paylaşmıştır.

Tüpraş, İnsan Haklarıyla ilgili olarak aşağıda belirtilen uluslararası standartları ve ilkeleri öncelikli olarak dikkate alır:

- BM İş Hayatı ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri (2011)
- BM Küresel İlkeler Sözleşmesi (2000)
- ILO Çalışma Yaşamında Temel İlkeler ve Haklar Bildirgesi (1998)
- Kadının Güçlenmesi Prensipleri (2011)
- En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliği Sözleşmesi (No. 182)
- OECD Çok Uluslu Şirketler Rehberi (2011)

İNSAN KAYNAKLARI

Sosyal Sorumluluk

Rafinaj sektöründe sahip olduğu bilgi birikimi ve toplumsal duyarlılığı yüksek çalışanları ile birlikte, operasyonlarının bulunduğu lokasyonlarda kültür, sanat, eğitim, çevre, spor ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında toplumsal gelişime katkı sağlayacak projeler üretmekte ve/veya üretilen projelere destek olmaktadır.

Tüpraş, iş stratejilerine entegre ettiği sürdürülebilirlik yaklaşımını ve çevre, sosyal ve kurumsal yönetim alanındaki uygulamalarını 2008 yılından bu yana yayılmamakta olduğu Sürdürülebilirlik Raporları aracılığı ile paydaşlarına sunmaktadır. Tüpraş, Sürdürülebilirlik Raporlarını Küresel Raporlama Girişimi (GRI) Standartları "Temel Seviye" ye uygun olarak hazırlamaktadır.

Yetenek Yönetimi

Yetenek yönetim süreci insan kaynağının en verimli şekilde değerlendirilmesini ve gelişim ihtiyaçlarının doğru tespit edilmesini sağlamaktadır. Yetenek yönetim sürecinde elde edilen veriler yıllık olarak gerçekleştirilen Stratejik İnsan Kaynakları Toplantılarında gözden geçirilmektedir. Bu toplantılar kapsamında aylık ücretli

çalışanların performans değerlendirmeleri yapılmakta ve yönetici pozisyonları için yedekleme planlamaları oluşturulmaktadır. Yedekleme planlaması dâhilinde Tüpraş Liderlik Yetkinlik Setleri kullanılarak orta kademe değerlendirme merkezi ve üst düzey değerlendirme merkezi uygulamaları ile liderlik yetkinlikleri ölçümlemekte ve gelişim programlarına yönlendirme yapılmaktadır. İç yedekleme sistemi ile kritik pozisyonlar ve yedekleme planları oluştururken potansiyel yetenek havuzu da belirlenmektedir. Farklı seviyeler için tasarlanan yetenek havuzları ile Tüpraş içerisindeki yetenekli çalışanların bulunması amaçlanmaktadır.

İlk Kademe ve Orta Kademe yönetsel rollere geliştirmek üzere 2019 yılında devreye alınan İki seviye yetenek programı 2021 yılında da sürdürülmüştür. Ayrıca, 2021 yılında üst düzey rollere geliştirmek üzere 3. Seviye yetenek havuzu da devreye alınmıştır.

Tüpraş liderleri için özel tasarlanan liderlik okulları 2020 yılında devreye alınmış ve bugüne kadar liderlerimizin %52'si programa dâhil olmuştur. Liderlik yetkinliklerini geliştirmek üzere liderlik okulları dışında farklı liderlik programları ve Koç Topluluğu liderlik programlarına da 118 farklı liderimiz dâhil olmuştur.

%52

Tüpraş liderlik okulları 2020 yılında devreye alınmış ve bugüne kadar liderlerimizin %52'si programa dâhil olmuştur.

Aynı zamanda 2021 yılında "Tüpraş Liderlik Okulları" en iyi insan kaynakları yönetim uygulamalarının küresel platformda değerlendirildiği BrandonHall HCM (Human Capital Management - İnsan Sermayesi Yönetimi) Mükemmellik Ödülleri'nde "En İyi Karma Eğitim Programı" kategorisinde altın, "En İyi Liderlik Gelişim Programı" kategorisinde ise gümüş ödülün sahibi olmuştur.

Tüpraş'ta Gelişim Tutkumuzdur!

Tüpraş yetenek yönetimi yaklaşımı ile

- gelecek stratejisi ve hedeflerine ulaşmasını destekleyecek yeteneklerin keşfedilmesini,
- farklılaşan yetenek profillerinin bekleni ve ihtiyaçlarına uygun çözümler sağlanması,
- disiplinler arası öğrenme fırsatlarıyla kurumsal ve bireysel gelişimin sürdürülebilir olmasını

sağlamaktadır.

Tüpraş sahip olduğu entegre İnsan Kaynakları sistemleriyle, yeteneklere potansiyellerini ortaya çıkarabilecekleri odaklı ve özgün çalışan deneyimini yaşatmaktadır. İş stratejileriyle uyumlu oluşturulan yetenek stratejisi ile Tüpraş'ın geleceğe hazırlanması sağlanmaktadır. Bu hedef ile;

- kurumun değerleriyle ve yetkinlikleriyle uyumlu yeteneklerin kazanımı,
- geleceğe giderken sahip olunması gereken yetkinliklerin belirlenmesi ve bu yetkinliğe sahip liderlerin keşfedilerek geliştirilmesi,
- yeteneklerin yedekleme planları doğrultusunda rotasyona tabi tutulması ve bu sayede disiplinler arası öğrenme imkânı yaratılarak liderlerin donanımlı hale gelmesi, yüksek performans elde edilmesi ve iş birliği kültürünün desteklenmesi,
- sürdürülebilir etkin bir organizasyon yaratmak için kritik rollerin belirlenerek yedekleme planlarının yapılması,
- kurumsal ve bireysel faydaya odaklanmış entegre sistem ve özelleştirilmiş metriklerle sürdürülebilir gelişim ve performans sağlanmaktadır.

Online Staj Programı

Tüpraş; iş ortağı çalışanlarına, lise ve üniversite öğrencilerine yönelik yürüttüğü projelerle mesleki eğitimin güçlendirilmesine katkı vermektedir. 2021 yılında toplam 165 öğrenciye Tüpraş'ta staj imkânı tanınmıştır.

Tüpraş, 2021 yılında pandemi dönemi boyunca üniversite öğrencilerinin gelişimi için çalışmalarını online platformlarda sürdürmüştür. Her sene zorunlu üniversite stajı kapsamında ağırlıklı olarak üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin katıldığı staj programı 2021 yılında COVID-19 tedbirleri kapsamında dijital ortama taşınmıştır.

Tamamı iç kaynaklarla yönetilen programda 60'tan fazla Tüpraşlı çalışan; birebir eğitim, departman sunumları, rehberlik ve mentorluk desteği vererek öğrencilerin gelişimi için 400 saatte yakın zaman ayırmışlardır. Ayrıca kariyer ve gelişim sohbetlerinde çalışanlarla bir araya gelen öğrenciler, kariyer yolculuklarıyla ilgili merak ettikleri konuları sormuşlardır.

Staj programı boyunca öğrenciler edindikleri bilgiler doğrultusunda Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını Destekleyecek Tüpraş Projesi geliştirme konusunda gruplar halinde çalışmıştır. Buna ek olarak "sahadaki kadınların iş hayatını kolaylaştıracak inovatif fikir" geliştirme çalışmalarında bulunmuşlardır. Program sonunda fikirlerini Tüpraş yöneticilerine sunmuşlardır.

Yapılan deneyim anketlerinde öğrencilerin %97'sinin programla ilgili memnuniyetinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Aynı zamanda 2021 yılında Online Staj Programı ile Türkiye'de genç yeteneklerin takip ettiği YouHall Öğrenci Platformu'nun Youth Awards programında "Gençlerin En Beğendiği Online Staj Programı" kategorisinden en beğenilen 3. program olmuştur.

Nextremers Programı

2019 yılında hayatı geçen, üniversite öğrencilerinin mesleki ve kişisel gelişimine katkı sağlaymayı hedefleyen uzun dönemli Nextremers Proje Öğrencisi Programı 2021 yılında da genç yeteneklere ulaşmaya devam etmiştir. Eylül 2021'de Tüpraş'a katılan Nextremers öğrencileri pandemi döneminde online ortamda uzaktan çalışmışlardır. Bir yandan alıdları sorumluluk ve inisiyatıflerle dâhil oldukları ekiplerin proje çıktılarına katkı sağlayarak iş hayatlarındaki gelişimlerine devam ederken bir yandan da kendileri için özel tasarlanan gelişim programlarına katılmışlardır. Kasım ayında hibrit çalışma modeline geçilmesi ile öğrenciler ofis ortamında çalışmalarına devam etmiştir.

İNSAN KAYNAKLARI

Şubat-Mart 2021 aylarında yeniden başvuru süreci başlatılan Nextremers Proje Öğrencisi Programı üniversite öğrencilerinden büyük ilgi görmüştür. Kariyerlerine ilk adımı Tüpraş'ta atmak isteyen 8.800'den fazla öğrenci programa başvuru yapmıştır.

Nextremers Programı 2019 yılında 47. sıradan giriş yaptığı TopTalent.Co öğrenci platformunun Top 100 Talent Programı'nda 2021'de 26 sıra yüksелerek 21. sırada yer almıştır.

Tüpraş'ta Gelişim

Tüpraş, odağına aldığı insan kaynaklarındaki iyileştirme ve yapısal değişim çalışmaları çerçevesinde bir yandan nitelikli işgücünü çekerek en etkin ve verimli biçimde değerlendirdirken, bir yandan da çalışanlarının gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse davranışsal yetkinlerinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve gelişim faaliyetlerine önem vermektedir. Bu kapsamda Kırıkkale Rafinerisi içerisinde atölyeler, eğitim sınıfları, konferans salonu ve kütüphane bulunan Tüpraş Akademi kurulmuştur. Tüpraş Akademi ile birlikte 20 farklı konuda iç eğitmenlerle eğitim içerikleri hazırlanmış ve 1,7 milyon TL'lik tasarruf sağlanmıştır. İç eğitimler ile 2.218 çalışana ulaşılmıştır.

“Emniyetli ve Çevik Akıl ile Çalışırım Yetkinlikleri”ni geliştirmek amacıyla 14 farklı konuda 70 online kişisel gelişim sınıf eğitimi gerçekleştirilerek 577 çalışanın katılımı sağlanmıştır.

“RPA Koçları” ve “Analitik Tüpraş Eğitim ve Proje Programı” gibi eğitim programları ile Tüpraş çalışanları geleceğin yetkinliklerine hazır hale getirilmiştir.

819 çalışan Çalışanların Gelişim Diyalogu üzerinden talep ettikleri 98 farklı konudaki teknik eğitimlere katılmıştır.

Teknik bölümlerdeki çalışanların teknik yetkinliklerini geliştirmek için uluslararası standartlarda, kapsamlı ve online bir eğitim platformu oluşturulması amacıyla devreye alınan E-TECH ACADEMY ile toplamda 227 saatlik 57 farklı eğitim içeriği çalışanların erişimine sunulmuştur. Bu sayede çalışanların pandemi koşullarından etkilenmeden teknik eğitimlere ulaşmaları sağlanmıştır.

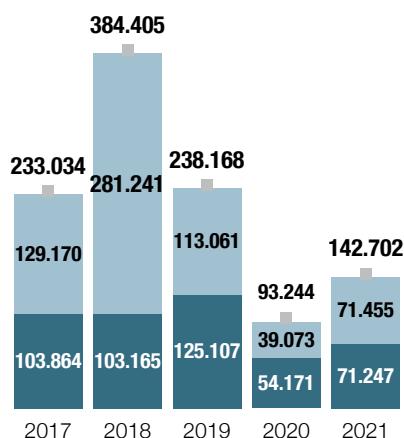
Tüpraş'ta işe başlayan tüm yeni çalışanların şirket kültürünü ve bölümlerin iş süreçlerini tanımalarını sağlamak ve uyum sürecini hızlandırmak için iç eğitmenlerin desteği ile online eğitimlerden oluşan “Rafinericilige Giriş Programı” devreye alınmıştır.

Yetenek yönetimi kapsamında, Tüpraş'ı geleceğe taşıyacak yeteneklerin kuruma katılması, Tüpraş'a özel tasarlanan eğitim ve gelişim programları ile liderlik ve teknik yetkinlerinin geliştirilmesi ve doğru kariyer planlamaları yapılması hedeflenmektedir.

Bu doğrultuda çalışanların mesleki bilgi ve becerilerinin, kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik sektörün önde gelen iş okulları ve üniversite iş birlikleri ile tasarladığı eğitim ve gelişim aktiviteleri, proje çalışmaları ve işbaşı öğrenme/rotasyon süreçleri ile çalışanların liderlik gelişimleri desteklenmektedir. Çalışanların liderlik yetkinlerinin geliştirilmesini hedefleyen gelişim programları kapsamında etkili iletişim, koçluk ve geliştirme, iş birliği geliştirme, geleceğe odaklı gelişim gibi konuları kapsayan gelişim programları tasarlanmaktadır. İnsan kaynağının etkin şekilde yönlendirilmesi ve gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesini sağlayan yetenek yönetim süreci, terfi ve atamalarda yol gösterici olmaktadır.

TÜPRAŞ, ÇALIŞANLARININ GEREK MESLEKİ BİLGİ VE BECERİLERİNİN, GEREKSE DAVRANIŞAL YETKİNLİKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK EĞİTİM VE GELİŞİM FAALİYETLERİNE ÖNEM VERMEKTEDİR.

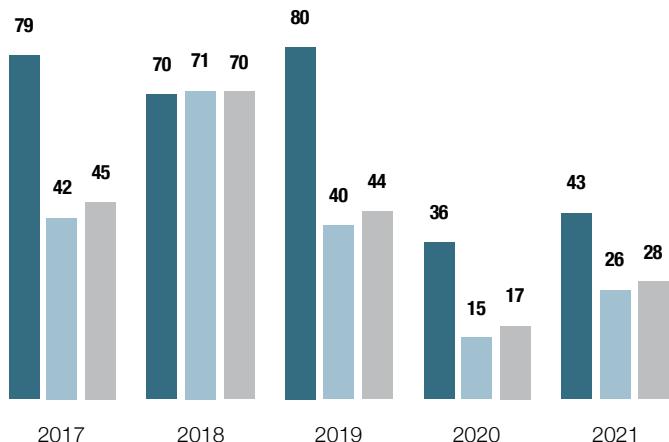
TOPLAM EĞİTİM (kisi x saat)^(*)

■ Aylık Ücretli Çalışanlar ■ Saat Ücretli Çalışanlar ■ Toplam

^(*) Zorunlu İSG eğitimleri hariç.

TOPLAM EĞİTİM (kisi başı ortalama saat)^(*)

■ Kadın ■ Erkek ■ Toplam

	Çalışan Sayısı	Toplam Eğitim Saati	Ortalama Eğitim Saati
Aylık Ücretli	1.229	71.247	58,0
Saat Ücretli	3.936	71.455	18,2
Toplam	5.165	142.702	27,6

Tüpraş Gelişim Diyalogu

2020 yılı itibarıyla İnsan Kaynakları hedefleri doğrultusunda çalışanlarının gelişimi için yönetici ile çalışan arasında açık bir diyalog kurulmasını sağlamak amacıyla “Tüpraş Gelişim Diyalogu” aracı devreye alınmıştır.

Aylık ücretli çalışanların davranışsal yetkinlikleri, kariyer gelişim planları ve bireysel gelişim ihtiyaçları “Tüpraş Gelişim Diyalogu” aracı ile çalışan ve yöneticinin bir araya gelerek diyalog kurduğu bir ortamda değerlendirilmektedir. Tüpraş’ta, ilk defa çalışanlarla beraber oluşturulan “Emniyetli ve Çevik Akıl ile Çalışırım” yetkinliklerinin değerlendirilerek yetkinlik gelişimini sağlamayı,

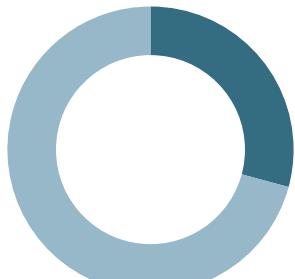
kariyer gelişimi ile ilgili perspektif kazandırmayı, rotasyona açıklıklarını, mobilite durumlarını, Tüpraş içerisinde olası kariyer yollarını planlamayı ve hem davranış hem de mesleki alanlarda bireysel gelişim ihtiyaçlarını belirlemeyi amaçlayan 3 bölümünden oluşmaktadır.

Şirket içerisinde diyaloga, geri bildirime, rotasyona, gelişime ve geleceğe farklı bakmayı sağlayacak bir perspektif geliştirmek odağıyla Tüpraş Gelişim Diyalogu aracı 2021 yılı için %93 çalışanla gerçekleştirilmiştir. Tüm çalışanlar davranışsal yetkinliklerini ve kariyer gelişim planlarını destekleyecek şekilde özel olarak tasarlanan Eğitim ve Gelişim Kataloğu'ndan yararlanarak Tüpraş Gelişim Diyalogu'nda eğitim ve gelişim planlamalarını gerçekleştirmiştir. Eş zamanlı olarak teknik ve mesleki gelişimlerine yönelik pozisyonlar için özel olarak hazırlanan kalifikasyon matrisini kullanarak mesleki/teknik gelişim planlamalarını oluşturmuşlardır. Yıl boyunca Tüpraş Gelişim Diyalogu formlarını ve seçmiş oldukları eğitimleri dijital İnsan Kaynakları portalı Enerjik üzerinden takip etmişlerdir.

İNSAN KAYNAKLARI

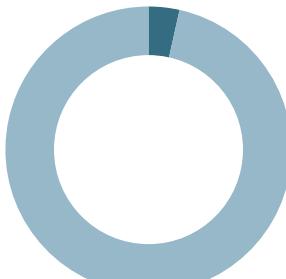
İnsan Kaynakları Göstergeleri (*)

KADIN-ERKEK ÇALIŞAN ORANI AYLIK ÜCRETLİ (%)

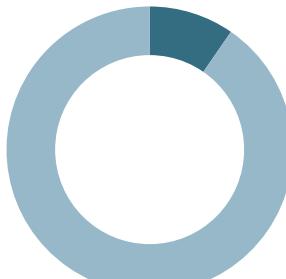
Kadın %29
Erkek %71

KADIN-ERKEK ÇALIŞAN ORANI SAAT ÜCRETLİ (%)

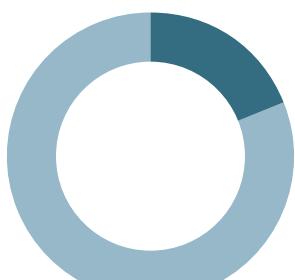
Kadın %3
Erkek %97

KADIN-ERKEK ÇALIŞAN ORANI TOPLAM (%)

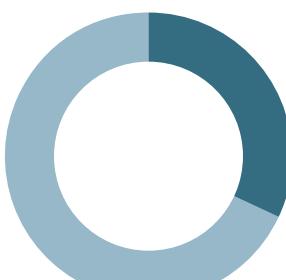
Kadın %10
Erkek %90

ORTA DÜZEY KADIN YÖNETİCİ DAĞILIMI (%)

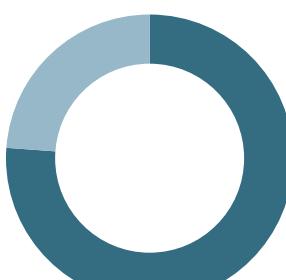
Kadın %19
Erkek %81

İŞE ALINAN DAĞILIMI (%)

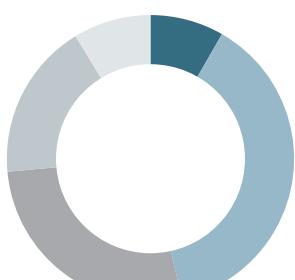
Kadın %32
Erkek %68

ÇALIŞANLARIN SAAT/AYLIK ÜCRETE GÖRE DAĞILIMI (%-KİŞİ)

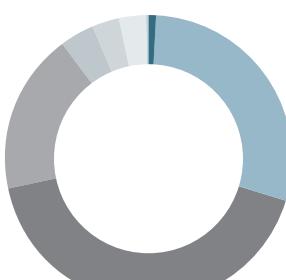
Saat Ücretli %76 - 3.936
Aylık Ücretli %24 - 1.229

ÇALIŞAN LOKASYON DAĞILIMI (%-KİŞİ)

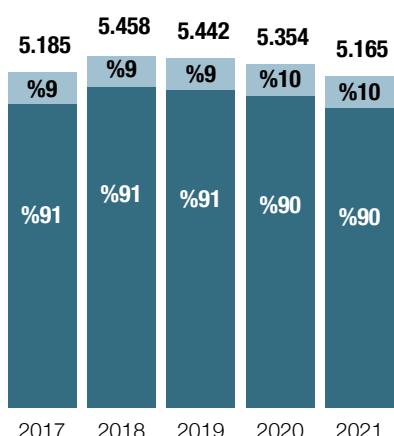
Genel Müdürlüğü %8 - 422
İzmit Rafinerisi %38 - 1.974
İzmir Rafinerisi %27 - 1.391
Kirikkale Rafinerisi %18 - 924
Batman Rafinerisi %9 - 454

AYLIK ÜCRETLİ PERSONELİN EĞİTİM DURUMUNA GÖRE DAĞILIMI (%-KİŞİ)

Doktora %1 - 16
Yüksek Lisans %29 - 355
Lisans (Teknik) %42 - 518
Lisans (İdari) %18 - 224
Ön Lisans %4 - 44
Endüstri Meslek Lisesi %3 - 39
Lise %3 - 30
Diğer %0,2 - 3

TOPLAM ÇALIŞAN SAYISI (*)

Erkek
Kadın

(*) Tüpraş Solo

çalışan deneyimi

Tüpraş'ın çok önem verdiği çalışan deneyimi konusu 2022 yılı şirket hedefleri arasında da yer almaktadır.

Gelişim odaklarına yönelik yapılan planlamalar doğrultusunda İnsan Kaynakları olarak sağlanan eğitim gelişim kataloğu ve mesleki gelişim faaliyetlerine 2020 yılı içerisinde 405 kişilik katılımla 27 farklı davranışsal yetkinlik, 759 kişilik katılımla 20 mesleki/teknik eğitim gerçekleştirilmiştir.

Performans Yönetimi

Çalışan gelişiminin önemli bir parçasını da iyi yapılandırılmış bir performans ve kariyer yönetim sistemi oluşturmaktadır. Tüpraş'ta aylık ücretli çalışanlar için performans yönetimi 2020 yılında entegrasyonu başlayan ve 2021 yılında tüm özellikleri ile devreye alınan "Koç Diyalog" sistemi ile gerçekleştirilmektedir. Koç Diyalog, hem yönetici hem de çalışanlar arası çok yönlü, yapılandırılmış ve anlık fikir alışverişi mekanizmaları ile tasarlanmış, OKR (Objectives and Key Results) yöntemi ile ilham verici hedefler ve başarı kriterlerinin benimsendiği, yıl boyu güncellenebilen, şeffaf ve dinamik bir performans sistemidir. Genel Müdür'den başlayarak tüm aylık ücretli çalışanlar birbirinin OKR'larını görebilmekte yıl boyunca güncel tutabilmektedirler. Gündemin dinamikliğine ve değişkenliğine göre değiştirilebilen esnek OKR yapısı ile performans sistemi çalışma modelinin en önemli parçalarından biri haline gelmiştir. Yıl sonunda performans gelişim sonuçları çalışanlar ile tüm yili kapsayan geri bildirimler ile paylaşılmaktadır. Saat ücretli çalışanlara ise üst yönetim tarafından dönem sonuçları ve hedef beklentileri hakkında geri bildirim sağlanmaktadır.

Tüm aylık ücretli çalışanlar için toplam gelir; baz ücret, değişken ücret (prim) ve yan haklardan oluşmaktadır. Her yıl ülke ekonomik göstergeleri, ödüllendirme piyasası verileri ve şirket verileri doğrultusunda güncellenmektedir.

Çalışan Bağılılığı ve Çalışan Deneyimi

Bağımsız bir kuruluş tarafından uzun süredir tekrarlanan çalışan bağılılığı araştırma sonuçlarına göre; Tüpraş'ın 2021 yılı genel bağlılık skoru bir önceki yıla göre 26,2 puan azalarak %34,7 olmuştur. Aylık ücretli bağlılık skoru %50, saat ücretli bağlılık skoru ise %27 olarak gerçekleşmiştir.

Çalışan bağlılığı anket sonuçlarından gelen ve iyileştirilmesi gereken konular Çalışan Deneyimi (EX) yaklaşımı ile ele alınmaktadır.

Çalışan bağlılığı anket sonuçlarından gelen ve en çok iyileştirilmesi beklenen konular "7 Deneyim Teması" altında birleştirilmiştir:

- Şirketten beklenen açıklık ve şeffaflık,
- Yönetimden beklenen destek,
- Kıymetli hissetmek,
- Hayati kolaylaştırın iş süreçleri ile çalışmak,
- Dengeli bir iş-özel yaşama sahip olmak,
- Keyif veren ortamlarda çalışmak,
- Sürekli gelişmek”

Tüpraş bu deneyim temalarındaki yapılacak iyileştirmeler ve çalışan deneyimi yaklaşımı ile çalışan bağlılığını artırmayı hedeflemektedir.

2021 yılı başında çalışan deneyimi yaklaşımını süreçlere daha fazla entegre edebilmek adına Tüpraş'a özgür olan ve çalışanların katılımları ile Tüpraş Çalışan Deneyimi (TEX) konsepti oluşturulmuştur. Bu çalışmalar kapsamında; Tüpraş Çalışan Deneyimi takımları ile birlikte çalışanların daha çok katılım sağladığı, yaşadıklarının ve deneyimlerinin dirlendiği, beklentilerinin öğrenildiği, beklentilere göre çözümlerin tasarlandığı ve hayatı geçirildiği bir süreç yürütülmüştür. Tüpraş Çalışan Deneyimi (TEX) konsept tasarımı ve çalışmaları Kasım 2021 ayında PERYÖN'ün İnsana Değer Ödülleri/"Geleceğin İş Hayatında Değer Yaratmak" kategorisinde en başarılı proje seçilerek, birincilik ödülüne layık görülmüştür.

Tüpraş 2022 yılında ise "en öncelikle iyileştirme sağlamamız gereken 7 deneyim temasında" yöneticilerden oluşan takımlar ve çevik çalışma metotları ile daha hızlı çözümler geliştirerek, somut aksiyonları daha hızlı hayatı geçirmemi hedeflemektedir.

Tüpraş'ın çok önem verdiği çalışan deneyimi konusu 2022 yılı şirket hedefleri arasında da yer almaktadır.

İNSAN KAYNAKLARI

Çalışan Destek Uygulamaları

Çalışan Destek Programı: Tüpraş çalışanlarının ve ailelerinin yaşam tarzlarına ve bireysel ihtiyaçlarına yönelik hizmet veren, tamamen konusunda uzman profesyonel bir ekip tarafından sağlanan bir destek programıdır. TİSK Çalışan Destek Programı ile pandemi ve yeni normal sürecinde çalışanlara ve yakınlarına

- Psikolojik Danışmanlık
- Tıbbi Danışmanlık
- Sağlıklı Beslenme Danışmanlığı
- Tekno Destek Danışmanlık

alanlarında destek sunulmaktadır.

İş'te Destek Programı: 2016 yılında başlatılan İş'te Destek ile gerekli olan ihtiyaçlar doğrultusunda rafinerilerde endüstriyel psikologlar tarafından taramalar, eğitimler ve bireysel psikolojik destek çalışmaları devam etmektedir.

Genişletilmiş Sağlık Sigortası Programı: Tüm Tüpraş çalışanları tamamlayıcı sağlık sigortası kapsamına alınmıştır. Program kapsamında çalışanlara çok uygun maliyetler ile özel sağlık kurumlarından kendileri ve aileleri için yararlanma imkânı sağlanmıştır.

Esnek Çalışma Saatleri: Bu uygulama ile Tüpraş'ın aylık ücretli çalışanları, kişisel ihtiyaç ve tercihlerine göre günlük ve haftalık çalışma sürelerinin başlangıç ve bitiş saatlerini, yönetimin bilgisi ve belirli sınırlar dâhilinde düzenleyebilmektedir.

Kreş Yardımı Yan Hak Paketi: Özellikle kadın çalışanların iş-özel yaşam dengesine ve kariyer gelişimlerine destek olmak amacıyla Kreş Yan Hak Paketi uygulaması bulunmaktadır.

Uyum Süreci Rehber Programı: İşe yeni giren Tüpraş çalışanları için, kurum kültürüne ve işe adaptasyonunun hızlı bir şekilde sağlanması amacıyla ilk 3 aylık oryantasyon döneminde Rehber Destek Programı uygulaması bulunmaktadır.

Flextra Paketi: Esnek ek yan hak uygulaması olan bu sistem ile çalışanlar, mevcut yan faydalara ilave olarak geniş bir yan fayda havuzundan (hayat sigortası, hediye ve indirim çekleri, bireysel emeklilik programları gibi seçenekler) şirket katkısı ile yıllık olarak seçim yaparak yaşam tarzlarına ve farklı bireysel ihtiyaçlarına uygun olarak yan hak paketlerini değiştirmeye opsiyonuna sahip olmaktadır.

TÜPRAŞ'TA ÇALIŞANLARIN BİREYSEL VE ÖZGÜN FİKİRLERİNİ DESTEKLEMEN VE ÖZENDİRMEK AMACIYLA "RAFINE ÖNERİLER" SİSTEMİ UYGULANMAKTADIR.

Tanıma, Takdir ve Ödül Sistemleri:

Tüpраş vizyon ve çalışma kültürünü destekleyen Başarıyı Tanıma ve Takdir Etme ve Ödüllendirme Sistemi ile fark yaratan başarılı çalışmaların ve deneyimlerin ödüllendirilmesi, çalışanların gurur duyacağı ve çalışırken mutlu olacağı şirket ortamının yaratılması hedeflenmektedir.

Tüpраş Başarıyı Tanıma ve Takdir Etme ve Ödüllendirme Sistemi aşağıda belirtilmiş 6 farklı alt süreci kapsamaktadır:

- Yıl bazında yapılan ödüllendirmeler (En Başarılı Tüpраşlılar, Bilimsel Yayın ve İnovasyon, Kadem, vb.)
- Yüksek çalışan deneyimini geliştiren, ortaya çıkan Çالışan Deneyimini İyileştirme Ödüllendirmeleri,
- Anlık ödüllendirmeler,
- SEÇ (Sağlık, Emniyet ve Çevre) ödüllendirmeleri,
- Şirket kültürünü ve değerlerini yansitan iyi uygulama ve davranışların takdir edilmesini ve tüm çalışanlar tarafından şeffaf bir şekilde görüntülenebilmesini sağlayan "Bravo" Platformu
- Şirket çalışanlarının Şirket yönetimine katılımını destekleyici modeller ile tüm çalışanların iyi fikirlerinin ortaya çıkartılarak değerlendirilmesi, sürekli gelişimin teşvik edilmesi ve çalışanların "ortak çözümün bir parçası" olarak hissetmeleri hedeflenmektedir.

Çalışanların süreç iyileştirme, enerji tasarrufu, kaynak tasarrufu, üretimde verimlilik, çevre koruma ve iş güvenliği gibi konularda bireysel ve özgün fikirlerini desteklemek ve özendirmek amacıyla "Rafine Öneriler" sistemi uygulanmaktadır. Öneri Sistemi ile çalışanların yaptıkları iş üzerinde katma değer yaratmalarına fırsat verilmektedir.

Çalışanların kararlara katılımına yönelik bir başka uygulama ise saat ücretli çalışanlara yönelik disiplin kurulu kararlarında toplu iş sözleşmesi gereği sendikadan iki temsilcinin söz hakkı olmasıdır.

Toplu İş Sözleşmesi

Tüpраş, çalışanların sendikal haklarına saygı göstermekte ve bu hakları özgürce kullanabilmelerine olanak tanımaktadır. Çalışanların yasalar çerçevesinde örgütlenmiş olmak şartıyla sendikalara ve sivil toplum kuruluşlarına üye olmaları desteklenmektedir. Şirket'te kuruluşundan beri Toplu İş Sözleşmesi imzalanmaktadır. Petrol-İş Sendikası'nın örgütü olduğu Tüpраş'ta yasal düzenlemeler çerçevesinde belirlenen sayıarda sendika işyeri temsilcileri bulunmaktadır.

Tüpраş'ta saat ücretli çalışanların tamamı sendika üyesi olarak toplu iş sözleşmesi kapsamında çalışmaktadır. Tüpраş, sendikal hakların korunması konusundaki titiz yaklaşımının tedarikçi ve iş ortakları tarafından da benimsenmesini beklemektedir. Tedarikçi ve iş ortakları operasyonlarında sendikal hakların eksiksiz uygulanıp uygulanmadığı takip edilmektedir.

Şirket çalışanlarının %76,2'sinin (3.936 çalışan) üyesi olduğu Petrol-İş Sendikası ile her 3 yılda bir Toplu İş Sözleşmesi süreci yürütülmektedir. Yürürlükteki Toplu İş Sözleşmesi tüm sendika üyesi çalışanlarına kitapçık şeklinde teslim edilmekle beraber, Şirket'in intranet portalında da güncel olarak bulundurulmaktadır. İş süreçleri ilgili Toplu İş Sözleşme maddeleri hükümlerine göre yönetilmektedir.

Raporlama döneminde 30 Tüpраş çalışanı üye oldukları sendikaların yönetiminde aktif olarak görev almaktadır. Aynı zamanda 1.275 aylık ücretli çalışan işveren temsilcisi olarak sorumluluk almaktadır.

Toplu İş Sözleşmesi kapsamında;

- işe alma süreçleri,
- işe alımda eşitlik (cinsiyet eşitliği) ve kapsayıcılık yaklaşımı (din, dil, ırk ayrimı yapılmamış, engelli çalışan alımları, vb.),
- çalışma koşullarının belirlenmesi,
- rotasyon olanakları,
- ücretlendirme ve yan hakların tanımlanması,
- sosyal yardımlar (yemek, evlenme, doğum, kreş, vb. yardımlar),
- izin kullanımları,
- iş sağlığı ve iş güvenliği uygulamaları,
- sağlanan eğitim ve araştırma faaliyetleri,
- çalışan haklarının korunumu,
- çevrenin korunumuna duyarlılık

gibi konu başlıkları yer almaktadır.

Çalışanların görüşleri birebir görüşmeler, anket uygulamaları ve çalıştaylarla alınmakta ve Toplu İş Sözleşmesi gündemine getirilmektedir.

Petrol talebinde tarihin en büyük kaybının yaşandığı 2020'nin ardından kayıpların geri alındığı bir yıl olması beklenen 2021'de talep hâlihazırda 2019 yılı seviyesine ulaşmasa da genel olarak rafinaj sektöründe pandemi etkisinin zayıfladığı ve performansın normalleştiği bir yıl olarak nitelendirilmektedir. 2021 yılında özellikle ikinci üç aylık dönemi takiben küresel çapta aşılamaların artmasıyla, kısıtlamalar gevşemiş ve petrol ürünleri talebi iyileşme göstermiştir. Yaz sezonunun da etkisi ile talepteki bu toparlanma bir önceki yıla kıyasla ürün marjlarına ve rafineri kârlılıklarına olumlu yansımıştır. Küresel ekonomide toparlanma çabaları ölçüde büyük merkez bankaları ve kamu desteği ile sürdürülmeye çalışılmıştır. Geride bırakılan 2021 yılında, pandemi küresel ekonomide hem mali boyutta hem de üretim ve yatırım boyutunda ciddi kayıplara yol açmaya devam etmiştir. Tedarik zinciri sorunları, enerji arz güvenliği yıl boyunca ekonomik toparlanmayı baskılampmıştır. Doğal gaz talep artışın gerisinde kalan arz nedeniyle hızla artan enerji fiyatları, küresel bazda enflasyonun ana nedenlerinden biri haline gelirken, arz sıkışıklığı ve yüksek fiyatlar sebebiyle tüm dünyada 2021 yılı enerji açısından zor geçmiştir.

Rafinaj sektörü açısından baktığımızda, 2020'de COVID-19'a bağlı karantina tedbirleri nedeniyle petrol ürünleri talebindeki daha önce benzeri görülmemiş daralmanın ardından, 2021 yılına Delta varyantının yarattığı ek kapanma ve kısıtlamalar nedeniyle beklenenlerin gerisinde başlayan sektör, yükselen aşılama oranları sonrası global çapta kısıtlamaların azalması ve baskın hale gelen Omicron varyantının endişelerden daha hafif etkilerinin yarattığı gevşeme ile son ayları 2019'a yaklaşan bir talep seviyesi ile kapatmıştır. 2021 yılı ilk çeyreğinde, önceki iki yılın altında gerçekleşen talep, 2021'i yıllık ortalama 5,5 milyon varil/gün artış ile bitirmiştir. Talebin 2022'nin 2. çeyrek itibarıyla 2019'u yakalaması beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl pandeminin ilk altı 6 döneminde talepteki hızlı çöküşe karşın arz tarafından gecikerek gelen üretim kısıtlamaları hem ham petrol hem de ürün stoklarında büyük boyutlu artış yol açmıştır. 2021 başında talep endişelerine hızlı cevap veren OPEC+ ülkelerinin yaptıkları kesintileri orijinal anlaşmadan daha sıkı bir şekilde sürdürmeleri ve Suudi Arabistan'ın aldığı ek kesinti önlemlerine bağlı olarak stoklar 2021'de düzenli

PETROL ÜRÜNLERİ TALEBİ 2021'İ YILLIK ORTALAMA 5,5 MİLYON VARİL/GÜN ARTIŞ İLE BİTİRMİŞTİR. TALEBİN 2022'NİN 2. ÇEYREK İTİBARIYLA 2019'U YAKALAMASI BEKLENMEKTEDİR.

bir şekilde gerilemeyi sürdürmüştür. Önemli üretici ABD'nin Biden yönetimi ve yatırımcıların fosil yatırımlara karşı temkinli yaklaşımı ile geride kalan shale petrolü dikkate alındığında, artan talebin karşılanmasında kısa vadede tek çözüm olarak gözüken OPEC+'ı fiyatlar üzerinde belirleyicilik açısından etkili bir konuma taşımıştır. Bunlara ek olarak yaşanan İDA kasırgası, Texas'taki ciddi don, Libya, Nijerya ve Kazakistan'daki iç karışıklıklar gibi olaylar da göz önüne alındığında arz yönlü bir piyasa oluşmuştur. Sıkışıklığı rahatlatmak adına her ne kadar ABD ve Çin gibi bazı ülkelerin stratejik petrol rezervlerinden satışlar gerçekleştirilmiş olsa da sektörün yakından takip ettiği İran görüşmelerinde beklenen neticenin henüz çıkmamış olması arz-talep dengelerinde kalıcı bir çözümden uzak kalınmasına neden olmuştur.

Sektördeki bu gelişmeler ışığında 2021 yılına 50,3 ABD doları/varil seviyesinden başlayan Brent ham petrol fiyatı artış yönlü bir trend izlemiştir ve yıl içinde 86 ABD doları/varil seviyesini geçerek son 3 yılın zirvesini görmüş, fakat artan enflasyon ortamı ve sıklaşan politikaların da etkisi ile yli 77 ABD doları/varil seviyesinden kapatmıştır. Böylelikle 2021 Brent fiyatları ortalama 2020 yılına göre 29 ABD doları/varil (%69) artarak 70,7 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir.

Uluslararası Enerji Ajansı verilerine göre, talebin 2021'de ortalama 5,5 milyon varil/gün artmasına karşın Çin hariç diğer hiçbir bölgede talep henüz 2019 seviyesini geçmemiştir. 2020 yılına göre benzin ve motorin talebi sırasıyla 2 milyon varil/gün, 1,1 milyon varil/gün artarken, 2020 yılında tarihi dip seviyeleri gören jet yakıtı talebinde artış 0,5 milyon varil/gün ile sınırlı kalmıştır. 2019 yılının 2,8 milyon varil/gün %35 altında gerçekleşen jet yakıtı talebi orta distilat kaynaklı asimetrik talep yapısı bu yılda da sürmüştür. Ürün bazında talebe bakıldığından LPG/etan ve nafta talebi 2019 seviyesini aşmıştır.

2020'den süregelen yüksek ürün stokları, Delta varyantı endişeleri ile 2021'e başlayan rafinajdaki kârlılıkları ciddi olarak baskılama sürdürken, en büyük etki jet yakıtı kaynaklı daha çok düşen orta distilat crack marjlarında görülmeye devam etmiştir. Ekonomik olarak zorlanan rafinerilerin kapanmaya devam etmesi ve şarj düşmeleri sonucunda 2021 rafineri üretimleri talep artışının gerisinde, ortalama 4 milyon varil/gün artmış ve yıl içinde kademeli olarak azalan ürün stokları

kârlılıkların tarihi dip seviyelerinden dönemini sağlamıştır. Böylelikle gösterge niteliğindeki Akdeniz rafineri marji 2021 yılını ortalama 1,6 ABD doları/varil ile kapatarak 2020 yılının üzerinde 2019 yılı seviyelerine paralel seyretmiştir.

Ürün kârlılıklarında ise ana ürünlerden olan benzende artan petrokimya talebi ve karayolu seyahat tercihleri, buna ek olarak ABD'de yaşanan ciddi don, boru hattı saldıruları gibi olaylar sonucu kuvvetli bir dönem yaşamıştır. Bunun sonucunda hafif distilat havuzundaki ürünler genel olarak yılı 2019'un üzerinde güçlü bir ortalama ile kapatmıştır. Talebi 2019 seviyesine en çok yaklaşan ana ürün olmasına karşın motorin crack marjları ise artan jet yakıtı harmanmasına bağlı olarak daha zayıf seyretmiştir. Jet yakıtında ise yıllık ortalama 4,4 ABD doları/varil ile tarihi en düşük 2. ortalama crack seviyesi kaydedildikten yıl sonunda 5 yıllık seviyelere yaklaşmıştır. Yıl ortalamalarına bakıldığından motorin ve jet yakıtı crack marjları sırasıyla 2019 yılının %52, %68 altında kalmıştır. Özellikle yılın ikinci yarısında artan enerji maliyetlerine paralel olarak orta distilat ve benzin cracklarında da bu etkiye paralel yukarı yönlü ivmelenme gözlenmiştir. Fuel oil ise, artan elektrik üretimi ve bunker yakıtı talebine ek olarak artan doğalgaz fiyatları sonrası fosil yakıtlara olan talebin iyileşmesine karşın Brent fiyatlarındaki güçlü seyrin de etkisiyle 5 yıllık ortalamaların gerisinde kalmıştır.

Kısmi düzelmeye karşın zor piyasa şartları altında faaliyetlerini devam ettiren birçok rafineri özellikle yılın ilk yarısında düşük kapasite kullanım oranları, yüksek stoklar ve buna bağlı düşük crack marjları ile mücadele etmiştir. Yatırımları pandemi öncesi başlamış yeni rafinerilerin devreye alınmaya başlamasının ardından çoğunluğu OECD bölgesinde olmak üzere 2020 yılında kapanan 1,2 milyon varil/günlük kapasiteye ilave olarak 2021 yılında yaklaşık 1,7 milyon varil/günlük kapasite kapanma kararı almıştır. Uzmanlar, 2025'e kadar devam etmesi beklenen yeni rafineri açılışları ve artan enerji maliyetleri nedeniyleümüzdeki dönemde de kâr marjları düşük olan rafinerilerde yeni kapanışların olacağını öngörmektedirler.

2021 yılında EPDK verilerine göre Türkiye petrol ürünleri talebi %6 artış göstererek talebin güçlü seyrettiği bir yılı geride bıraktı. Talebi yaklaşık %39 oranında artan jet yakıtı toparlanmada başı cekerken, benzin talebindeki artış ise %29 olarak gerçekleşti. Buna karşın, dayanıklı seyreden ticari aktivite ve kamyon taşımacılığının desteğiyle motorin talebi 2021 yılında da %4 ile büyümeyi sürdürdü.

ÜRETİM VE SATIŞ

2021 YILINDA NORMALLEŞME SÜRECİNE PARALEL ARTAN TALEP VE ÜRÜN MARJLARINDAKİ KISMİ TOPARLANMAYLA BİRLİKTE %88 KAPASİTE KULLANIMI GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

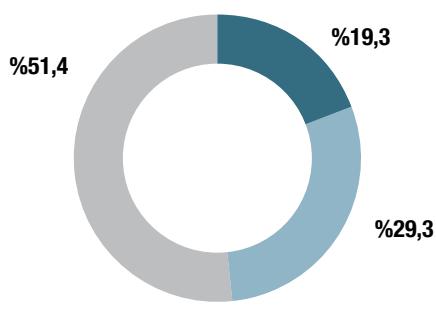
21 farklı çeşit ham petrol

Tüpraş, 2021 yılı içinde, Türkiye dahil 11 ülkeyden 21 farklı çeşit ham petrol alımı yapmıştır.

Tüpraş'ın ana faaliyet konusu; ülkenin petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak için gerekli ham petrolün tedarigi ve rafinajı, ürettiği petrol ürünlerinin yurt içi ve yurt dışı satışı ve dağıtımıdır. Şirket ham petrol rafinaj faaliyetleri sonucunda LPG, benzin ve nafta, jet yakıtı, gazyağı, motorin, fuel oil, bitüm ve makine yağları gibi petrol ürünleri üretmektedir. "Stratejik Dönüşüm Planı" kapsamında yapılacak yenilenebilir enerji yatırımlarının yanı sıra; sürdürülebilir rafinaj için operasyonel verimliliği artırıcı, Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları azaltıcı Enerji Verimliliği ve Dekarbonizasyon Projeleri, Yeşil Hidrojen Üretimi ve Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı ve Biyoyakıt Üretimi Tüpraş'ın rafineri sahalarında önceliklendirdiği projeler arasında yer almaktadır.

Tüpraş, tedarik zincirinde riskin dağıtilması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması amacıyla ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona ve kaynak çeşitlendirmesine gitmektedir. Ham petrol alımlarının önemli bir kısmı ülkelerin devlet petrol şirketleriyle yapılan yıllık anlaşmalar yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra ürün taleplerinin gerektirdiği özelliklere sahip ham petrol türlerinin tedarigine yönelik esnekliğin sağlanması ve ilave opsiyonların artırılmasına yönelik alımlar da yapılmaktadır. Tupras Trading Ltd, 2021 yılında spot ham petrol ticareti ile Tüpraş'ın faaliyetlerine olumlu katkı sağlamıştır.

İKMAL EDİLEN HAM PETROLÜN DAĞILIMI

- Düşük Kükürtlü Ham Petrol
- Orta Kükürtlü Ham Petrol
- Yüksek Kükürtlü Ham Petrol

11 ülkeyden 21 farklı çeşit ham petrol alımı

Tüpraş, 2021 yılı içinde, 20 ile 47 API arasında değişen gravitelerde Türkiye dahil 11 ülkeyden 21 farklı çeşit ham petrol alımı yapmıştır. 14,3 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşen ham petrol, ürün ve yarı mamul ikmalinin, 12,7 milyar ABD doları tutarındaki kısmı yıl içinde ikmal edilen 24,6 milyon ton ham petrol için yapılmıştır.

Tüpraş, 2021 yılında, şarja verilmek üzere 1,6 milyon ton yarı mamulün yanı sıra ülke talebini karşılayabilmek amacıyla 1,2 milyon ton nihai ürün ithal etmiştir.

Optimum şartla %88 kapasite kullanımı

Tüpraş, pandeminin ilk günlerinden itibaren, Dünya Sağlık Örgütü ve T.C. Sağlık Bakanlığı başta olmak üzere tüm yetkili mercilerin güncel öneri ve direktifleri doğrultusunda gerekli önlemleri ve yönlendirmelerini dikkate almış ve tüm rafinerilerinde COVID-19 TSE Güvenli Üretim Belgesi ile emniyetli üretim önceliğini korumuştur.

2021 yılında normalleşme sürecine paralel artan talep ve ürün marjlarındaki kısmı toparlanmayla birlikte geçtiğimiz yıla göre 1,8 milyon ton artış sağlayarak, ham petrol ve yarı mamul dahil 26,3 milyon ton toplam şartla %88 kapasite kullanımını gerçekleştirmiştir. Toplam 25,1 milyon ton ürün üretilmiş ve 1,5 puan daha ağır ham petrol şartına rağmen dönüşüm ünitelerinin etkin kullanımı ile yüksek katma değerli beyaz ürün verimliliği %81,4 ile bir önceki yıl seviyelerinde gerçekleştirılmıştır.

Rafinerilerin operasyonel kârlılığı uluslararası piyasalarda belirlenen ham petrol maliyeti ve bu ham petrolden üretilen ürünlerin hasılatı arasındaki fark olarak tanımlanan brut rafineri marjı ile açıklanmaktadır. Global çapta kısıtlamaların azalması ile birlikte mobilitenin, kişisel araç kullanımının artması ve yüksek sezonda benzin stoklarındaki düşüşün sürmesinin etkisiyle benzin ürün marjları pandemi öncesi ortalamalara ulaşmıştır. Talepteki toparlanma ile birlikte jet yakıtında kısmı de olsa orta distilat ürün marjlarında hızlı bir toparlanma gözlenmiştir. Tüm bu gelişmeler paralelinde Akdeniz marjinin 1,6 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleştiği 2021 yılında Tüpraş'ın net rafineri marjı 5,7 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir.

ÜRETİM VE SATIŞ

Yapısal üstünlüklerle gelen rekabet avantajları

Tüpraş'ın aralarında üretim ve satış optimizasyonuna olanak tanyan dört rafineriye sahip olması ve rafinerilerin mevcut depo ve terminaleri ile ülke genelinde büyük tüketim bölgelerine yakın konumlanmış olması, Şirket için rekabet avantajı yaratmaktadır. Ayrıca Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda ham petrol ve petrol ürünü taşımacılığı yapan bağlı ortaklı Ditaş ve rafinerileri arasında akaryakıt taşıması yapan demiryolu taşımacılığı şirketi Körfez Ulaştırma ile kesintisiz ikmal imkânı sağlanırken, Tupras Trading Ltd'in başta ihracat olmak üzere akaryakıt ve ham petrol ticaret faaliyetlerine olumlu katkısı bu avantajı pekiştirmektedir.

Tüpraş rafinerileri, bölge rafinerilerine oranla aşağıda sıralanan yapısal üstünlüklerle sahiptir.

- Yüksek rafineri kompleksitesi
- Çok çeşitli ham petrol işleme kapasitesi
- Orta Doğu'daki petrol üreticilerine olan yakın konum
- Deniz ve raylı taşıma filosu ile güçlü lojistik avantaj
- Yurt dışı satış iştiraki ile ikmal ve satış zincirinde ilave katma değer
- Yüksek depolama kapasitesi
- Yaygın LPG ve akaryakıt dağıtım ağı
- Güçlü marka değeri
- Yüksek ve sürdürülebilir müşteri memnuniyeti
- Çevre ve enerji konularında iyi uygulamaları
- Pandemi sürecine uyum ve esnek üretim kabiliyeti

Ülke enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılayan

Türkiye'nin ilk ve en büyük rafineri şirketi

Tüpraş, Türkiye'nin ilk ve en büyük rafineri şirketi olup Türkiye genelinde 4 rafineri, kiraladığı terminaller üzerinden 53 çeşit petrol ürününün tedarikini sağlamakta ve ülke enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılamaktadır.

Şirket'in doğrudan ve toptan ürün satışı yaptığı müşteriler; öncelikle T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından lisanslandırılmış akaryakıt, LPG, ihrakiye, jet yakıtı ve madeni yağı dağıtım kuruluşları, sanayide ağırlıklı olarak petrol ürünlerini kullanan endüstri, petrokimya ve boyaları, Karayolları Genel Müdürlüğü, belediyeler, diğer resmi kurumlar ile bu kurumlar tarafından onaylanmış yüklenici firmalar, özel inşaat veya taahhüt firmaları, çimento üreticileri, trading şirketleri ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına Milli Savunma Bakanlığı'dır.

Tüpraş, yurt içi müşterilerinin taleplerine yönelik

sorumluluklarını 2021 yılında da başarıyla yerine getirmiştir

Tüpraş, hızla değişen piyasa koşullarında müşteri odaklı satış yaklaşımını geliştirmek için tüm satış, teslimat, satış sonrası hizmet ve pazarlama süreçlerini sürekli olarak gözden geçirmekte ve müşteri talep ve bekłentilerini pandemi koşullarında en yüksek düzeyde ve en hızlı bir şekilde karşılamaktadır ve satış sonrası da destek vermeyi sürdürmektedir.

Ürün bazında bakıldığından:

Ürün	Yurt içi satış	Gelişme
Benzin	2,9 milyon ton	Benzin satışlarında Türkiye benzin pazarının tamamına yakını Tüpraş tarafından karşılanılmış ve geçtiğimiz yılın %27 üzerinde, tüm zamanların en yüksek miktarı olan 2,9 milyon ton satış gerçekleştirilmiştir.
Jet yakıtı	3,0 milyon ton	Türkiye jet piyasası bekłentilere ve global piyasalara göre daha hızlı toparlanmıştır. Jet crackların düşük seyrettiği yılın ilk yarısında ülke ihtiyacının karşılanması misyonuna bağlı kalarak piyasa ihtiyacı karşılanmış, crackların güçlendiği yılın ikinci yarısında ise kesintisiz ürün tedarüğü yapılmıştır.
Motorin	11,4 milyon ton	Pandemi şartlarının hafiflemesi, sanayi üretimi, ağır taşımacılığın güçlü kalmaya devam etmesi ve binek araç kullanımına yönelik ile artan tüketimden alınan pay ile birlikte 11,4 milyon ton satış gerçekleştirilmiştir.

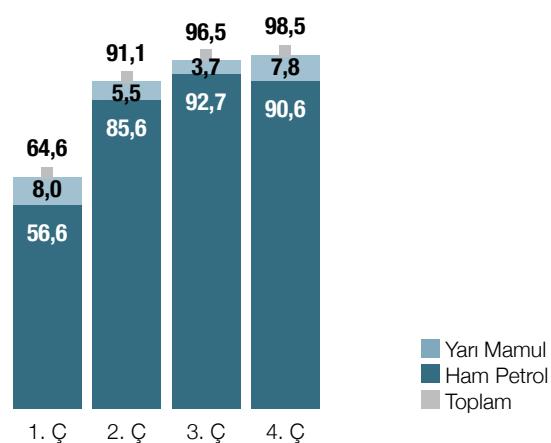
1,3 ABD doları/varil

2021 yılında Tüpraş'ın net rafineri marjı 1,3 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir.

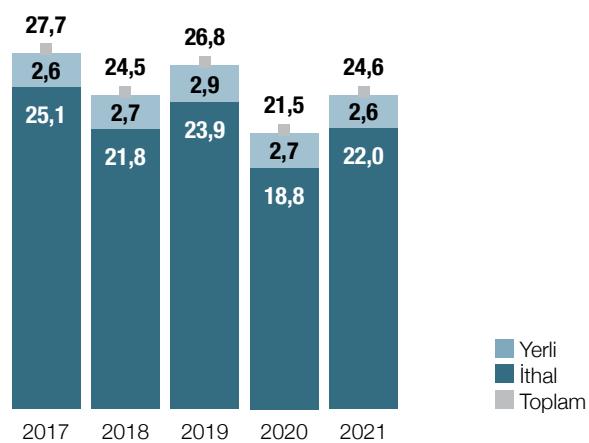
TÜPRAŞ RAFİNERİLERİNİN ÜRETİMLERİ (bin ton)

Ürünler	2020	2021	Değişim %
LPG	740	812	9,7
Benzin/Nafta	4.959	5.510	11,1
Jet Yakıtı/Gazyağı	2.666	2.958	11,0
Motorin	10.468	10.763	2,8
Fuel Oil	522	1.495	186,5
Bitüm	2.765	1.932	-30,1
Kok	720	909	26,2
Diğer	549	708	28,8
Toplam	23.389	25.086	7,3

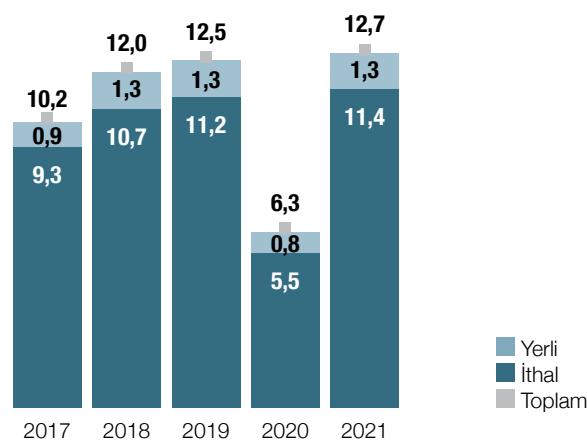
2021 YILI KAPASİTE KULLANIMI (%)

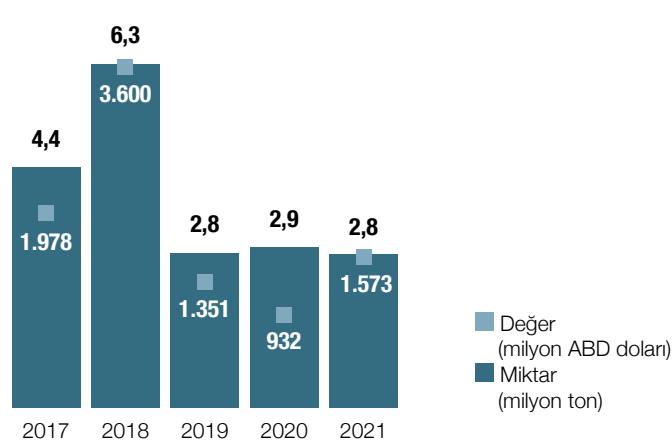
HAM PETROL TEMİNİ (milyon ton)

HAM PETROL TEMİNİ (milyar ABD doları)

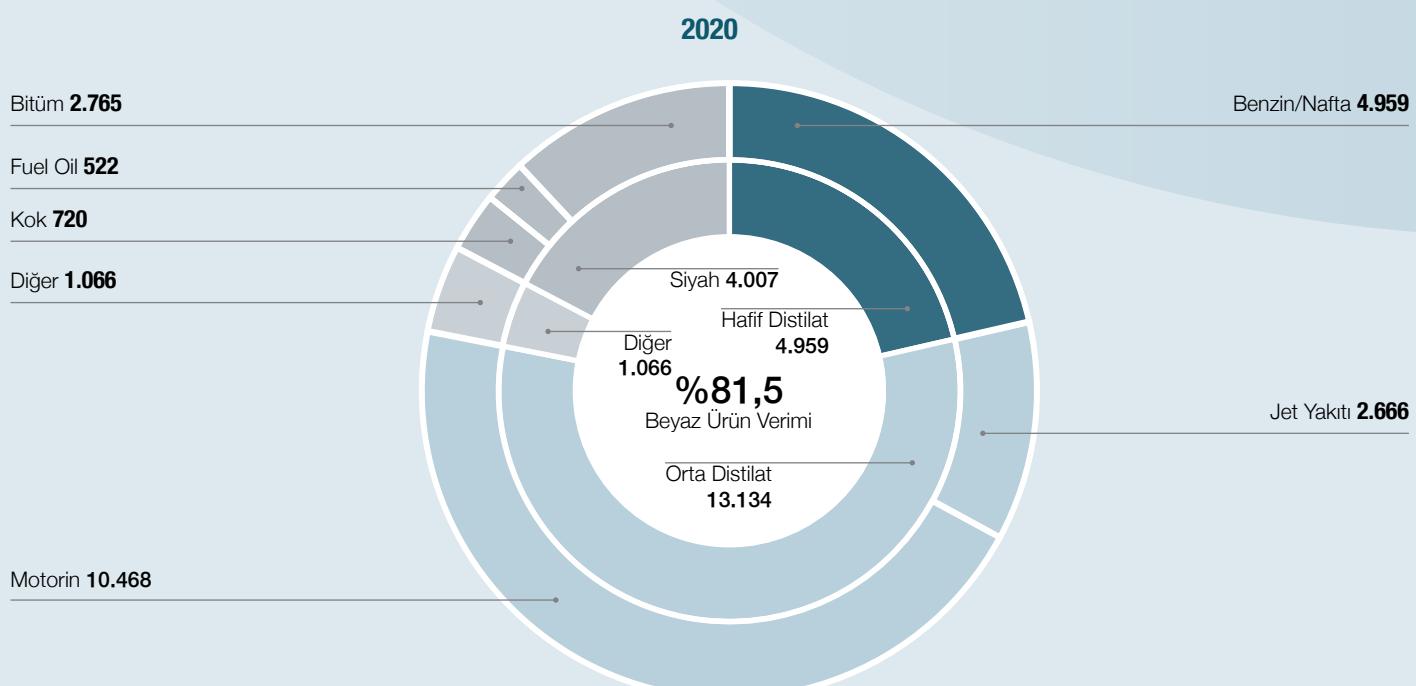
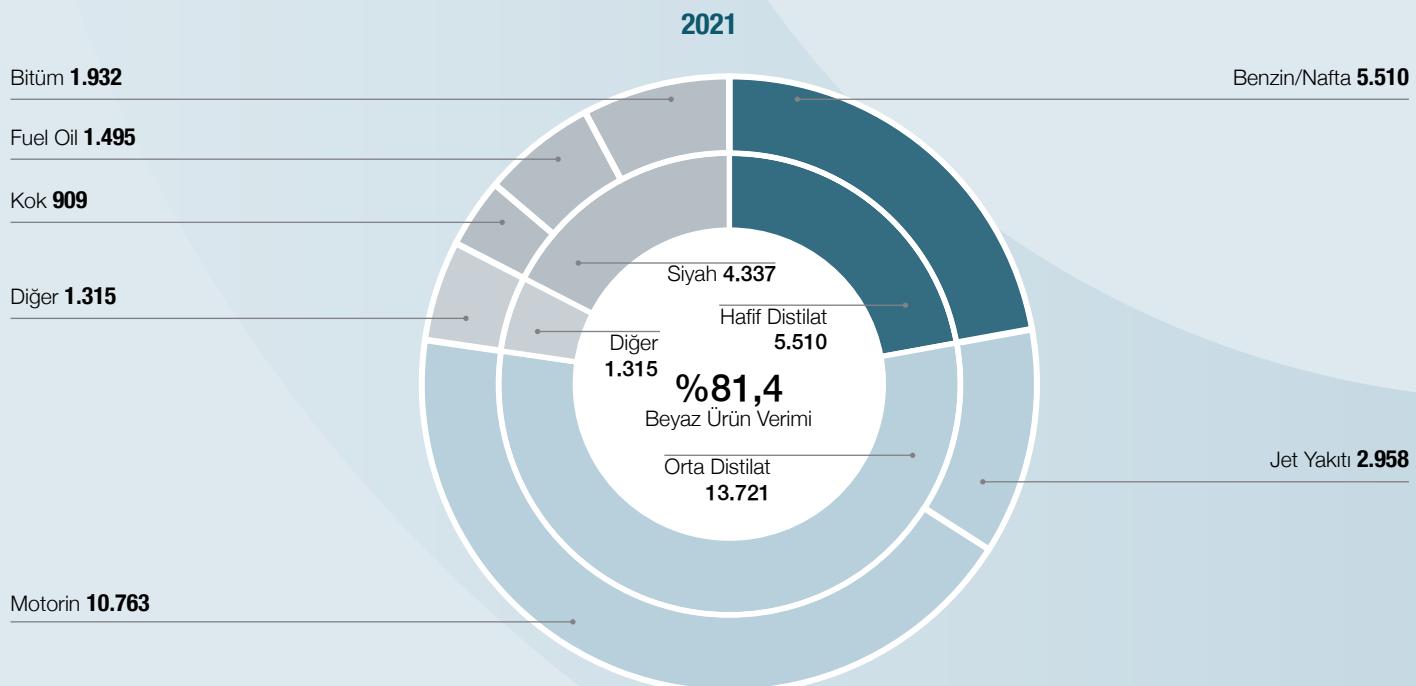

ÜRÜN DIŞ ALIMI

ÜRETİM VE SATIŞ

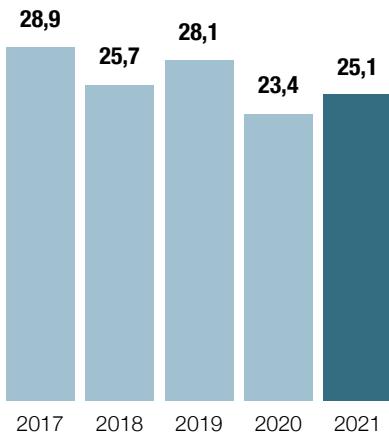
ÜRÜN VERİMLİLİĞİ

25,1 milyon ton

Talepteki nispi düzelme ile 25,1 milyon ton üretim gerçekleştirılmıştır.

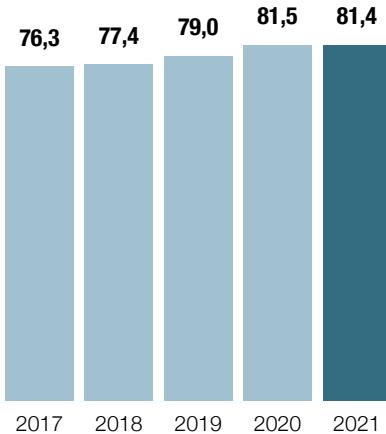
TOPLAM ÜRETİM (milyon ton)

%81,4

Yüksek katma değerli beyaz ürün verimi bir önceki yıl ile benzer seviyede gerçekleşmiştir.

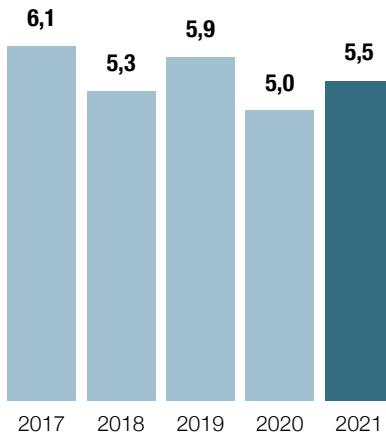
BEYAZ ÜRÜN (%)

%11,1

Benzin ve nafta üretiminde %11,1 artış olmuştur.

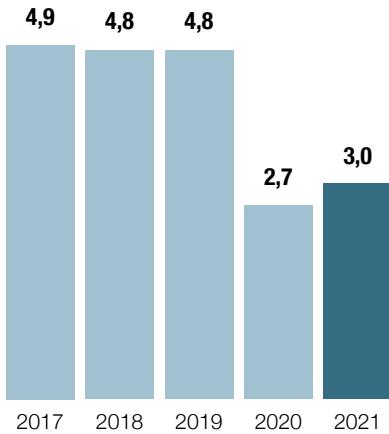
BENZİN VE NAFTA (milyon ton)

%11,0

Normalleşme süreci jet yakıtları üretimine %11,0'luk artış olarak yansımıştır.

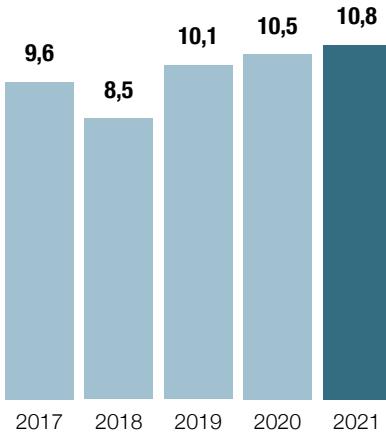
JET YAKITI (milyon ton)

10,8 milyon ton

2020'deki talep düşüşünden nispi daha az etkilenen motorin üretimi 2021'de %2,8 artmıştır.

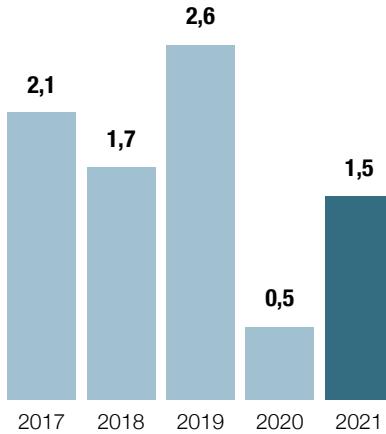
MOTORİN (milyon ton)

%186,5

Fuel oil üretimi baz etkisiyle %186,5 oranında yükselmiştir.

FUEL OIL (milyon ton)

ÜRETİM VE SATIŞ

Müşterilerin talep ve beklentilerini en yüksek düzeyde ve en hızlı şekilde karşılamak üzere dijital müşteri çözümleri üzerine odaklanan Tüpraş, saha düzenlemeleriyle pandemi döneminde bulaş riskinin minimum seviyede tutulması için çözümler üretmiştir. "Sürücü Tanker Sıra Takip Ekranı" uygulaması ile sürücülerin rafinerilerde dolum işlemi öncesinde takip ettileri ekranlar/panolar webden ve akıllı cep telefonlarından görüntülenecek şekilde kullanılmaktadır. Bununla beraber hızlı çözümler üretme stratejisi ile genişletilen Tüpraş Müşteri Portalı uygulaması ve Tüpraş Çözüm Merkezi (444 123 0) ve müşterilerin ihtiyaçları doğrultusunda özel tasarılanan Müşteri Bildirim Yönetimi Sistemi mevcuttur.

2021 yılında Pazarlama ve Müşteri İlişkileri Yöneticiliğimizin müşterilerimizden aldığı geri bildirimler ve taleplere göre yön verdiği "Dijitalleşme"ye ve "İş Süreçlerinde Verimlilik"e yönelik çalışmaları kapsamında;

- Müşteri ve Müşteri Portalı Kayıt/Değişiklik Başvuruları web sitesine alınarak müşteri kayıt süreçleri tamamen dijitalleştirilmiştir.
- Tüm müşterilerin Müşteri Portalı üzerinden sipariş açması sağlanarak manuel sipariş açmaya son verilmiştir. Müşterilerin talep/tahsis ve ek talep/tahsis işlemleri Müşteri Portalı uygulaması ile dijital ortama aktarılmış, cep telefonlarından erişime açılmıştır. Aralık ayında İzmit Rafinerisinde devreye alınan Kara Dolum Temassız Satış Projesi ile kara tankerlerinin bekleme alanına girişinden dolumdan çıkışına kadar olan tüm süreci dijitalleştirmiştir. Temassız Satış Sistemi'nin 2023 yılı başına kadar tüm rafineri kara dolum operasyonlarına genişletilmesi planlanmaktadır.
- Müşterilerin siparişlerini açarken randevularını da almalarını sağlayan yeni Randevu uygulaması petrokok ürünlerinde Ağustos ayında devreye alınmış, 2023 yılında tüm ürünlerde devreye alınması planlanmaktadır.
- Yeni devreye alınan TAS (Terminal Otomasyon Sistemi) altyapısı ve SAP sistemi ile entegre halde çalışabilen Kara Dolum Temassız Satış Sistemi, sürücü deneyiminin insan teması olmadan; kiosklar, mobil uygulama ve Tüpraş Çözüm Merkezi aracılığı ile yönetilmesini sağlamaktadır.

- Ağustos 2021'de açılan Sürücü Portalı Mobil Uygulaması ise sürücülerin gerekli bilgi ve duyurulara anında erişimine olanak sağlamaktadır. Çift taraflı ve kesintisiz iletişim imkânı sağlayan uygulama, sürücülerin ihtiyaçlarına göre sürekli geliştirilmeye devam edecek. Bu sayede Tüpraş sisteminde sipariş açan müşterilerin ve sürücülerinin randevu sistemi ile verimli bir süreç yönetiminin sağlanması hedefleniyor. Rafinaj sektöründe öncü/bir ilk olma niteliği taşıyan Kara Dolum Temassız Satış Projesi'nin öümüzdeki dönem vagon, boru hattı ve deniz dolum süreçlerine entegre edilerek yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

Bu projeler sayesinde, Tüpraş ile Müşterileri arasındaki tüm süreçler dijitalize edilmiş ve müşterilerin günlük operasyonlarının kişi teması olmadan ve çok daha kısa sürelerde tamamlanabilmesi için sağlam bir altyapı oluşturularak 360 derece dijital müşteri deneyiminin son halkası da tamamlanmıştır.

Tüpraş geniş filosu ve alternatifli üretim ve ikmal çözümleriyle yurt içi müşterilerinin taleplerine yönelik sorumluluklarını başarıyla yerine getirmiş ve Müşteri Memnuniyeti Araştırması'nda da ürün ve hizmet kalitesine dair olumlu geri bildirimler almıştır. 21,7 milyon ton yurt içi satışla ülke talebinin büyük kısmını karşılarken, uluslararası ve transit satış dâhil 27,6 milyon ton toplam satış hacmi sağlamıştır.

5,3 milyon ton ürünün uluslararası satışı

2018 yılında Londra Ticaret Ofisi olarak kurulan Tupras Trading Ltd'in aktif bir şekilde sisteme entegrasyonunun ardından, Tüpraş'ın ticaret anlayışında bir geçiş dönemine girmiştir. İlk etapta rafineri ürünlerinin en iyi katma değerde satılması ve alınması prensibiyle başlayan süreçte, 2021 yılı itibarıyla fuel oil, hafif ve orta distilat ürünlerinin ticaretine ek olarak spot ham petrol ticareti ile Tupras Trading Ltd, Tüpraş'ın faaliyetlerine olumlu katkısını sürdürmüştür.

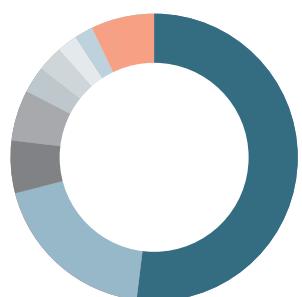
Tüpraş, 2021 yılında 3,1 milyar ABD doları değerinde 5,3 milyon ton ürünün uluslararası satışını gerçekleştirmiştir.

TÜPRAŞ, 2021 YILINDA 3,1 MİLYAR ABD DOLARI DEĞERİNDE 5,3 MİLYON TON ULUSLARARASI SATIŞ GERÇEKLEŞTİRİMİŞTİR.

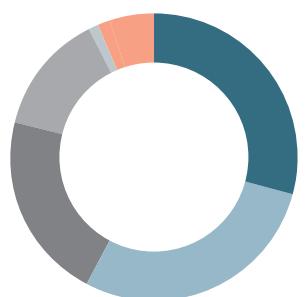
TÜPRAŞ RAFİNERİLERİNİN SATIŞLARI (bin ton)

Ürünler	2020	2021	Değişim %
LPG	717	836	16,5
Nafta	100	206	104,9
Benzinler	2.298	2.919	27,0
Jet Yakıtı / Gazyağı	2.215	2.989	34,9
Motorin	10.560	11.352	7,5
Fuel Oil'ler	404	397	-1,7
Bitüm	2.372	1.580	-33,4
Kok	782	984	25,8
Diğer	383	445	16,2
Toplam Yurtiçi Satışlar	19.832	21.707	9,5
Uluslararası Satışlar	4.356	5.250	20,5
Transit Satış	316	629	98,8
Toplam Satış	24.504	27.586	12,6

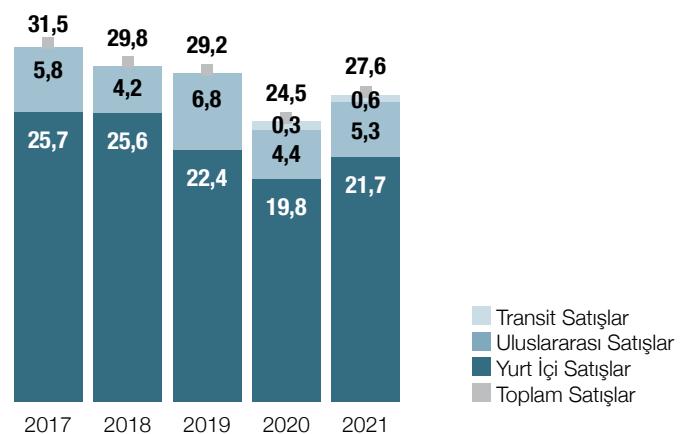
SATIŞLARIN DAĞILIMI

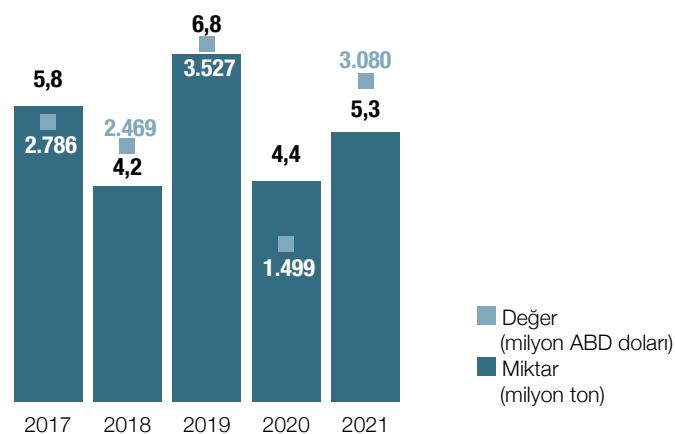
DAĞITİCILARA YAPILAN SATIŞLARIN DAĞILIMI

TOPLAM SATIŞLAR (milyon ton)

ULUSLARARASI SATIŞLAR

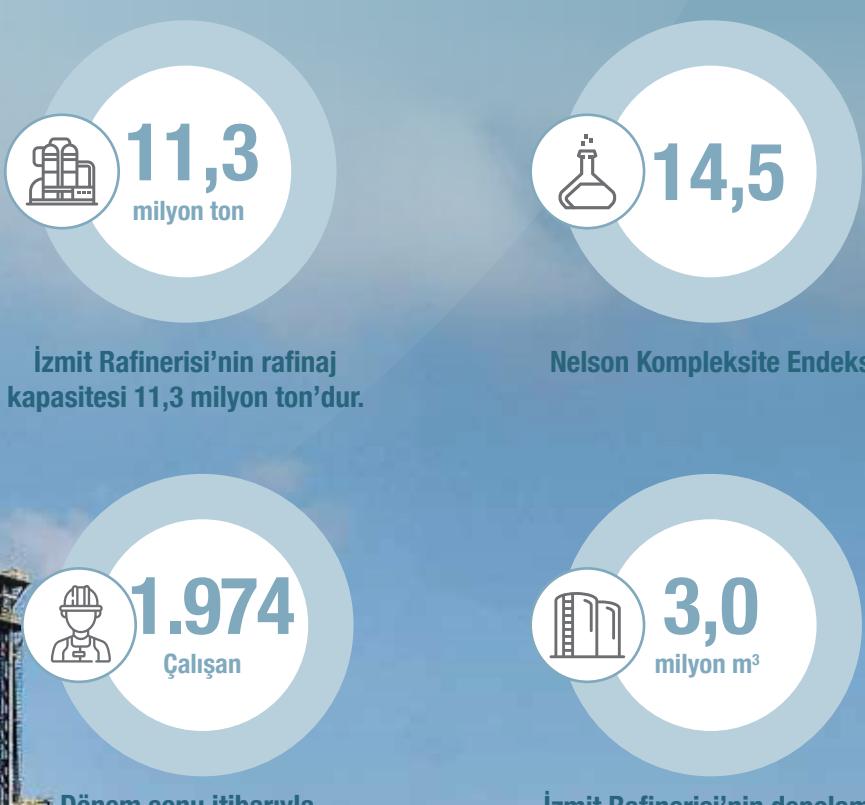
İZMİT RAFİNERİSİ

İzmit Rafinerisi, 1961 yılında 1 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesi ile üretime başlamıştır. Yıllar içinde gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve dönüşüm ünite yatırımları sonucunda rafinerinin tasarım kapasitesi, 2019 yılında 11,3 milyon ton/yıl olarak tescil ettirilmiştir.

Euro V standartlarında üretim yapan İzmit Rafinerisi, Türkiye petrol ürünleri tüketiminin odağında yer almaktadır.

İzmit Rafinerisi'nde 4,2 milyon ton ağır siyah ürünü, çoğunuğu motorin olmak üzere benzin ve LPG gibi daha değerli yaklaşık 3,5 milyon ton çevreci beyaz ürüne dönüştüren Fuel Oil Dönüşüm Tesisi, 2014 yılı sonunda tamamlanmıştır. İzmit Rafinerisi, Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin devreye girmesinin ardından ulaştığı 14,5'lik Nelson Kompleksite Endeksi ile dünyanın dönüşüm oranı en yüksek rafinerilerinden biri olmuştur.

TÜRKİYE'NİN DÖNÜŞÜM ORANI EN YÜKSEK RAFİNERİSİ

İzmit Rafinerisi'nin rafinaj kapasitesi 11,3 milyon ton'dur.

Nelson Kompleksite Endeksi

1.974
Çalışan

Dönem sonu itibarıyla
çalışan sayısı 1.974'tür.

3,0
milyon m³

İzmit Rafinerisi'nin depolama kapasitesi 3 milyon m³'tür.

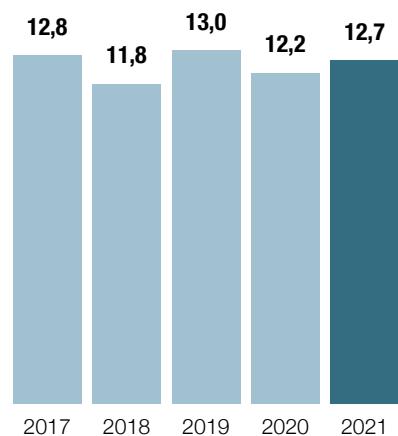
EURO V STANDARTLARINDA ÜRETİM YAPAN İZMİT RAFİNERİSİ, TÜRKİYE PETROL ÜRÜNLERİ TÜKETİMİNİN ODAĞINDA YER ALMAKTADIR.

2021 yılında İzmit Rafinerisi'nde 11,2 milyon ton ham petrol ve 1,5 milyon ton yarı mamul olmak üzere toplamda 12,7 milyon ton şarja verilmiştir. Rafineri'nin 2021 yıl sonu itibarıyla toplam ürün satışı, 11,6 milyon tonu yurt içi olmak üzere, 14,4 milyon ton olmuştur.

Izmit Rafinerisi Enerji Verimliliği Çalışmaları ile Tarihinin En İyi Performansı

Rafinerilerin enerji verimliliği performansının ölçülmesi ve kıyaslanması Solomon firması tarafından geliştirilen Ell (Enerji Yoğunluğu Endeksi) parametresi ile gerçekleştirilmektedir. 2021 yılında Rafineri'de gerçekleştirilen 30 adet enerji verimliliği çalışmasıyla 61 milyon TL tasarruf ve 1,8 puan Ell iyileştirmesi sağlanmıştır. Bu kazanımlar sayesinde Rafineri karbondioksit emisyonunda yaklaşık 140 bin ağaç denk gelen yıllık 53 bin ton CO₂ düşüş sağlanmıştır. 2021 yılında APH ve PRT gibi enerji geri kazanım ekipmanlarının en yüksek kapasitede kullanılması için çalışmalarında bulunulmuştur. Bununla beraber operasyonların enerji verimliliği açısından optimum noktada olması için basınç ve sıcaklık değerlerinde çalışmalar yapılmıştır. İlave olarak, ileri proses kontrol uygulamaları ile üniteler arası haberleşme vb. sistemler kullanılarak enerji tasarrufu sağlanmıştır.

TOPLAM ŞARJ (milyon ton)

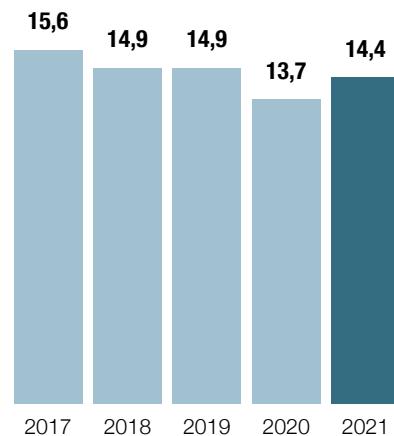
Platform İskeleye 36" Deniz Altı Ham Petrol Hattı Tesisi

İzmit Rafinerisi'nde 1975 yılından bu yana ham petrol tedarikinde aralıksız olarak kullanılan eski deniz altı hattının ekonomik ömrünü doldurması nedeniyle ve olası bir çevre kazası riskini bertaraf etmek amacıyla yenilenmesi tamamlanmıştır. Toplamda 120.000 insan-saatlik çalışma ile deniz tabanında 6.830 m³ dip tarama yapılmış olup; 36 ham petrol hattının yanı sıra, 10 ve 6 yangın ve içme suyu hatları olmak üzere toplam 2.500 m deniz altı boru montajı yapılmıştır. Projenin tamamlanmasıyla; gemi boşaltma süreleri azaltılarak operasyonel hız ve esneklik kazanılmıştır. Emre amadelik güvence altına alınırken, servis ve yangın suyu hatlarının platform iskelenin yenilenmesiyle çevre açısından güvenilir operasyon şartları sağlanmıştır.

Plt-7 LPG Merox Ünitesi Modernizasyonu

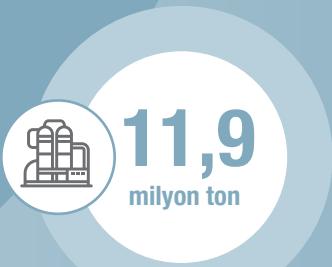
EN 589 Otogaz LPG spesifikasyonu standart değişikliği sonucu 01.04.2021 tarihi itibarıyla otogaz LPG kükürt miktarının 50 ppmw'den 30 ppmw'e düşürülmesi nedeniyle, İzmit Rafinerisi Plt-7 LPG Merox Temizleme Ünitesi Modernizasyonu projesi hayata geçirilmiştir. Proje kapsamında modernize edilen LPG-2 Nafta Wash Ünitesi 17.09.2020 tarihinde, LPG-1 Nafta Wash Ünitesi 26.04.2021 tarihinde devreye alınmış olup, ilave 2 adet kostik tankı tesisiyle ilgili yatırımlar gerçekleştirilmiştir. Proje ile LPG ürünlerde kükürt miktarı 10 ppmw'in altına düşürülerek hem yasal gerekliliğe uyum sağlanmış, hem de İzmit Rafinerisi'nde çevreye daha duyarlı LPG üretimi yapılmaya başlanmıştır.

TOPLAM SATIŞLAR (milyon ton)

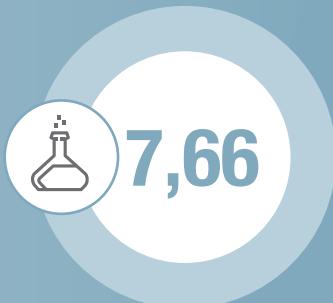

İZMİR RAFİNERİSİ

TÜRKİYE'DE MAKİNE
YAĞLARI ÜRETİM
KAPASİTESİNE
SAHİP TEK RAFİNERİ

İzmir Rafinerisi'nin rafinaj
kapasitesi 11,9 milyon ton'dur.

Nelson Kompleksite Endeksi

Dönem sonu itibarıyla
çalışan sayısı 1.391'dir.

İzmir Rafinerisi'nin depolama
kapasitesi 2,5 milyon m³'tür.

TÜPRAŞ TARİHİNİN EN BÜYÜK İHRAÇ ÜRÜN KARGOSU, İZMİR RAFİNERİSİ'NDEN 4 LOT HALİNDE 150 KT FUEL OİL YÜKLENEREK TEK SEFERDE SİNGAPUR'A YAPILMIŞTIR.

İzmir Rafinerisi, Türkiye'nin giderek artan petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak hedefiyle 1972 yılında işletmeye alınmıştır. 3 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesiyle üretmeye başlayan rafineride zaman içinde gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve ünite modernizasyonları sonucu ham petrol işleme kapasitesi 11,9 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir. 7,66 Nelson Kompleksitesi Endeksi'ne sahip olan İzmir Rafinerisi, Türkiye'de 400 bin ton/yıl kapasiteli makine yağları üretim kompleksine sahip tek rafineridir.

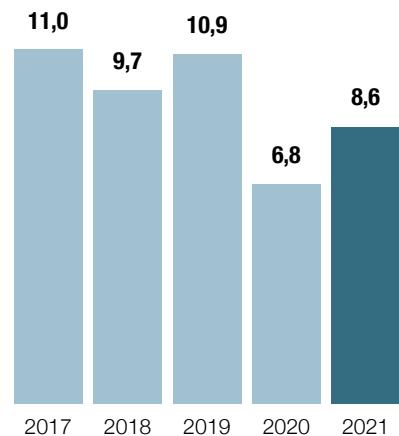
İzmir Rafinerisi'nde 2021 yılında ham petrol ve yarı mamul dâhil toplam 8,6 milyon ton şarjla %72 kapasite kullanımı sağlanmış, 5,3 milyon tonu yurt içinde olmak üzere toplam 7,9 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

Yıl içerisinde tamamlanan başlıca projeler:

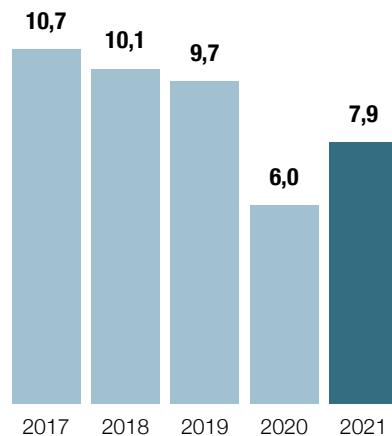
- DHP Dizel Kükürt Giderme Ünitesi enerji tasarrufu projeleri tamamlanmıştır. Projenin tamamlanması ile yıllık ~2 milyon ABD doları (250 ABD doları/saat) enerji tasarrufu sağlanmıştır.
- Baz yağları üretiminde ham petrole olan bağılılığı azaltmak için Furfural Ünitesi'nden HC dip enjeksiyonu yapılmaya başlanmıştır. Deneme sonrası Mayıs ayı gerçekleştirmelelerinde 3.200 m³ HYC dip işlemenin getirişi 488 bin ABD Doları/ay olarak hesaplanmıştır. HYC dip işlemenin verim artışı etkisi ve ham petrol etkisi ile yıllık ~5 milyon ABD doları kâr öngörülmektedir.

- İzomerizasyon Üniteleri ıslı entegrasyon projesi tamamlanmıştır. Çalışmada NHT ünite şarjı kademeli olarak 98 m³/s'den 103 m³/s'e çıkılarak 9600 ünitesi taze şarjında %5'lük bir artış sağlanmıştır. Bu %5'lük kapasite artışının ekonomik getirişi nafta-benzin arası fiyat farkına göre değişiklik gösterecektir.
- CCR, ISO ve DHP Ünitelerine ait ESD sistemlerinin modernizasyonları yapılmıştır.
- Elektrik üretim ve dağıtım sistemini, olşabilecek harici arızalara karşı daha stabil hale getiren yeni decoupling ve frekans yük atma sistemleri kurulmuştur.
- Ocak-Mart aylarında Rafineri Battery Shutdown duruş işleri yapılmıştır. Duruşa bakım işleri için 175 bin, proje işleri için 257 bin olmak üzere toplamda 432 bin insan-saat iş üretilmiştir. Pandemi koşulları altında başarıyla tamamlanan duruş işleri ile ilgili "Battery Shutdown Management Under Special Circumstances of COVID-19 Pandemic" konulu makale yazılmış ve Fikri Haklar ve Ar-Ge Müdürlüğü tarafından onaylanmıştır. Haziran 2022 döneminde sektörel dergilerde yayınlanacaktır.
- Tüptaş tarihinin en büyük ihracat ürün kargası, İzmir Rafinerisi'nden 4 lot halinde 150 KT fuel oil yüklenerek tek seferde Singapur'a yapılmıştır.
- Rafineriden 3 farklı grade olarak toplam 42 KT baz yağı ihracatı yapılarak son 10 yılın ihracat rekoru kırılmıştır.
- Petrokimya tesislerinde işlenmeye yönelik olarak ilk kez "Dow Open Speck" kalitesinde nafta ihracatı İzmit Rafinerisi ile ortak kargo şeklinde gerçekleştirilmiştir.

TOPLAM ŞARJ (milyon ton)

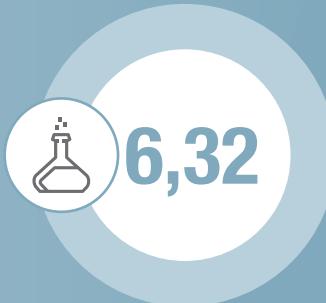
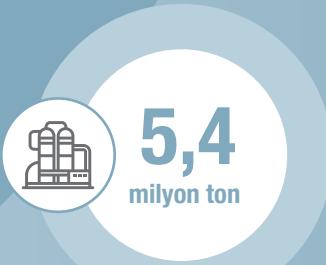

TOPLAM SATIŞLAR (milyon ton)

KIRIKKALE RAFİNERİSİ

**TÜRKİYE'NİN EN
BÜYÜK KARA
TANKERİ DOLUM
KAPASİTESİNE
SAHİP RAFİNERİSİ**

Kırıkkale Rafinerisi'nin rafinaj kapasitesi 5,4 milyon ton'dur.

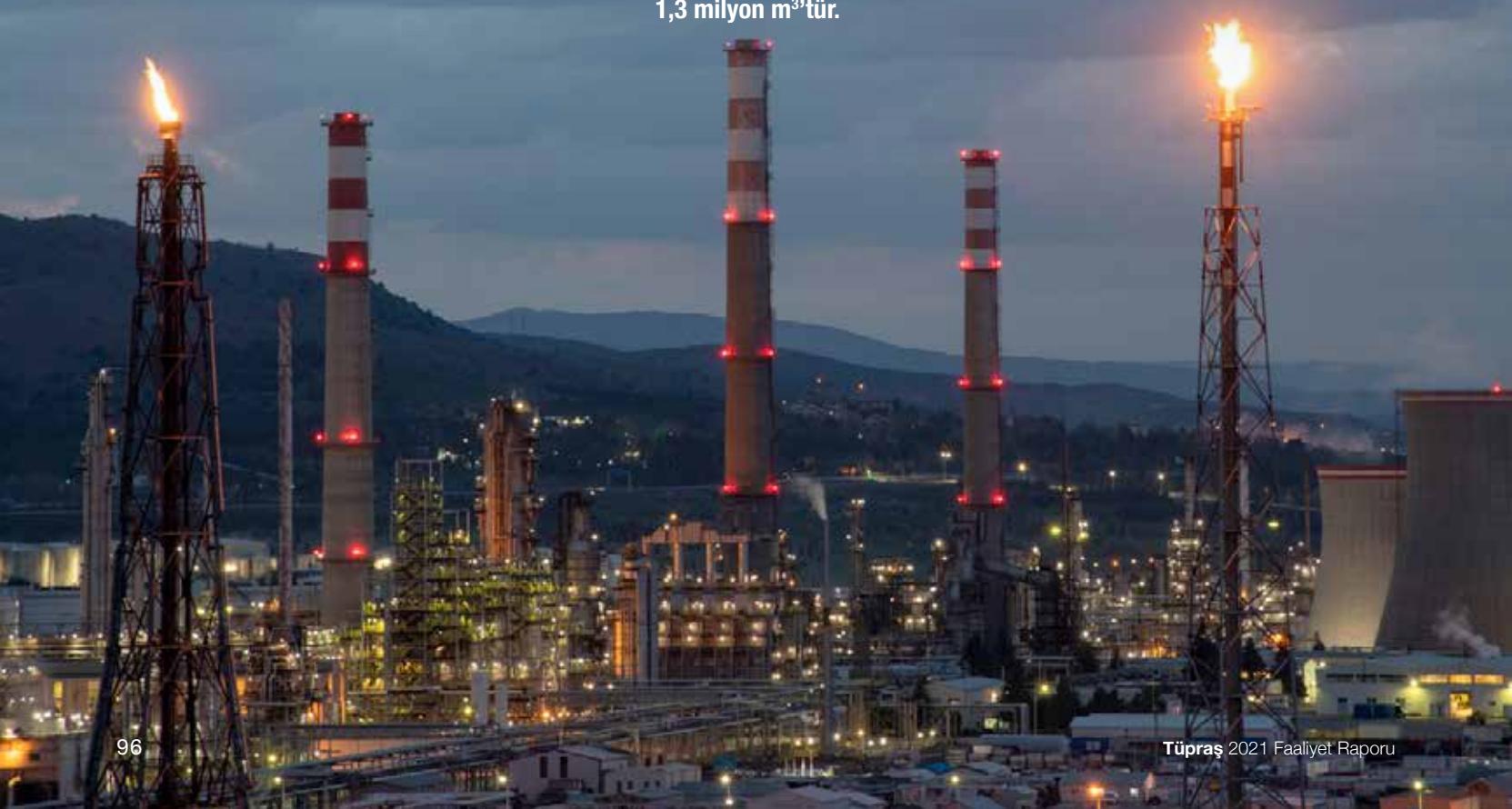
Nelson Kompleksite Endeksi

Dönem sonu itibarıyla çalışan sayısı 924'tür.

Kırıkkale Rafinerisi'nin depolama kapasitesi 1,3 milyon m³'tür.

YILLIK 5,4 MİLYON TON HAM PETROL İŞLEME KAPASİTESİ BULUNAN RAFİNERİ'NİN HAM PETROL İKMALİ, CEYHAN-KIRIKKALE BORU HATTI KULLANILARAK BOTAŞ'IN CEYHAN TERMINALİ'NDEN SAĞLANMAKTADIR.

Kırıkkale Rafinerisi, başta Ankara olmak üzere İç Anadolu, Doğu Akdeniz ve Doğu Karadeniz bölgelerindeki birçok ilin petrol ürünleri talebini karşılamak amacıyla 1986 yılında kurulmuştur.

Zaman içinde, Hydrocracker, İzomerizasyon, Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer ünitelerinin ilave edilmesiyle geliştirilen konfigürasyon ile Kırıkkale Rafinerisi, Akdeniz standartlarına göre orta düzeyde kompleksiteye sahip bir rafineri haline getirilmiştir. Nelson Kompleksitesi 6,32 olan Kırıkkale Rafinerisi, Türkiye'nin en büyük kara tankeri dolum kapasitesine de sahiptir.

Yıllık 5,4 milyon ton ham petrol işleme kapasitesi bulunan Rafineri'nin ham petrol ikmali, Ceyhan-Kırıkkale boru hattı kullanılarak Botaş'ın Ceyhan Terminali'nden sağlanmaktadır.

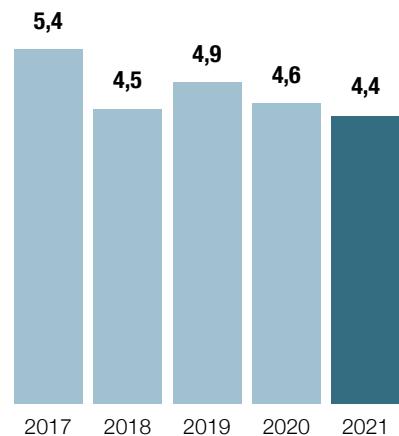
İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin üretime başlaması ile bu üniteye şarja verilmek üzere yarı mamul gönderen Kırıkkale Rafinerisi'nin hedeflenen operasyonel performansa ulaşması sağlanmıştır. 2021 yılında Rafineri'de ham petrol ve yarı mamul dâhil 4,4 milyon ton şarja verilmiş ve %82 kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir.

Rafineri'de ana ürünler olarak LPG, benzin, jet yakıtı, gaz yağı, motorin, fuel oil, bitüm ve Fuel Oil Dönüşüm Projesinde şarj edilecek ürünlerle beraber 4,4 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. İç Anadolu'nun tüketim ihtiyacını karşılamak üzere yapılan toplam ürün satışı yıl sonu itibarıyla 4,2 milyon ton olmuştur.

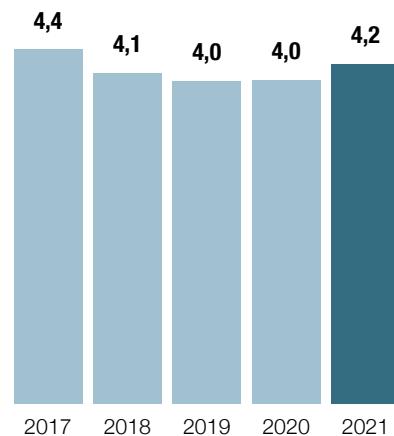
Yıl içerisinde tamamlanan başlıca projeler:

- Quick Win Enerji Projeleri ile 57.795 Gcal/yıl tasarruf sağlanmıştır.
- Diğer Tüpraş rafinerileri ile gerçekleştirilen yeni proje ve optimizasyon çalışmaları çerçevesinde 10 milyon ABD doları üzerinde değer yaratılmıştır.
- Petrokok depolama alanı tamamlanmıştır.
- Körfez Ulaştırma Lokomotif Bakım Atölyesi, Lokomotif ve Vagon Yedek Parça Deposu, Tekerlek Bakım ve Günlük Bakım Atölyesi, Tren İşletme Amirliği Binası, bu tesisleri besleyen yeni bir şalt istasyonu ve demiryolu tesisleri hayata geçirilmiştir.
- Teknik Emniyet ve Çevre Müdürlüğü ve Elektrik/Enstrüman Bakım Atölye binaları yenilenmiştir.
- Yangınla Mücadele Sistemlerinin modernizasyonunda 30 km'ye yakın hat yenilenmiştir.
- Statik ekipmanların one-wireless teknolojisi ile online izlenmesi ve kablosuz görüntü aktarım projeleri ile değer yaratılmıştır.
- Tüpraş stratejik dönüşüm planına yönelik Kırıkkale Rafinerisi'nde alınan inisiyatif ile Rafineriklim grubu ve su tüketimlerini azaltmak için SuAgile/TeamAqua grupları kurulmuş ve çalışmalarına devam etmektedir.

TOPLAM ŞARJ (milyon ton)

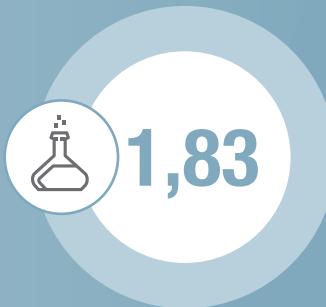
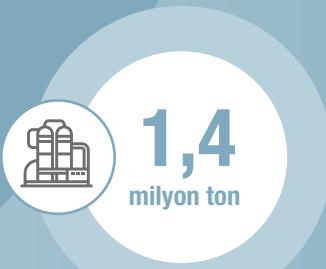

TOPLAM SATIŞLAR (milyon ton)

BATMAN RAFİNERİSİ

TÜRKİYE'DE KURULAN İLK RAFİNERİ

Batman Rafinerisi'nin rafinaj kapasitesi 1,4 milyon ton'dur.

Nelson Kompleksite Endeksi

Dönem sonu itibarıyla
çalışan sayısı 454'tür.

Batman Rafinerisi'nin
depolama kapasitesi
299 bin m³'tür.

2014'TEN BU YANA İLK DEFA DEMİRYOLUYLA YAPILAN TOPLAM TAŞIMA BORU HATTIYLA YAPILAN TRANSFERLERİN ÖNÜNE GEÇMİŞTİR.

Türkiye'nin ilk rafinerisi olma özelliğini taşıyan Batman Rafinerisi, 1955 yılında Batman'da, yıllık 330 bin ton ham petrol işleme kapasitesiyle kurulmuştur. 1972 yılında ikinci ham petrol işleme ünitesinin devreye alınması sonrasında 1,1 milyon tona ulaşan Batman Rafinerisi'nin kapasitesi, yeni F-1101 fırını, E-1114 ve E-1115 esanjör yatırımları sonrası, 2019 yılında 1,4 milyon ton/yıl olarak tescil ettirilmiştir.

Coğrafi açıdan yerli ağır ham petrol kaynağına yakınlık avantajına sahip olan Batman Rafinerisi, bu ham petrolün işlenmesi amacıyla basit bir konfigürasyonda yapılandırılmıştır. Rafineri'nin Nelson Kompleksite Endeksi 1,83'tür. Batman Rafinerisi'nde 2021 yılında bitüm taleplerinde yaşanan azalmanın etkisi ile ara duruşlar yaşanmış olup 556 bin ton ham petrol işlenmiş, 532 bin ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

Batman Rafinerisi'nde üretilen yarı mamul kapsamındaki ürünler ile Kırıkkale ve İzmir Rafinerilerinde üretilen motorin ve benzin ürünlerini, demiryolu ile karşılıklı olarak taşımaktadır.

Batman Rafinerisi'nde 2021 yılında 2 MW kapasiteli Güneş Enerjisi Santrali Kurulumu tamamlanmıştır. Santral ile rafinerinin gündüz saatlerindeki elektrik ihtiyacının önemli bir kısmı, yer yer ve mevsim şartlarına göre %100'e yakınına karşılaşmaktadır.

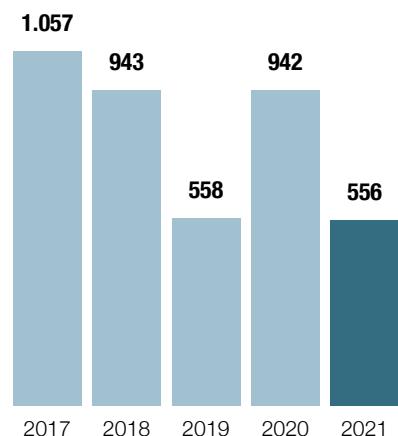
Ham petrol üniteleri yıllık planlı bakım kapsamında çalışmalar yapılmıştır, planlı bakım sıfır kaza ile tamamlanmıştır.

Boru hattı navlunlarındaki artış sonrası, Batman Rafinerisi ara ürünlerinin tamamının Körfez Ulaştırma ile transferine olanak sağlayacak tüm saha çalışmaları tamamlanmıştır. Boru hattıyla yapılan ara ürün transferlerinin demiryoluna aktarılmasıyla 2014'ten bu yana ilk defa demiryoluyla yapılan toplam taşıma boru hattıyla yapılan transferlerin önüne geçmiştir. Boru hattı transferinde bir önceki yıla göre %79 oranında bir azalma yaşanırken, demiryolu taşımaları bir önceki yıla göre %40 oranında artmıştır.

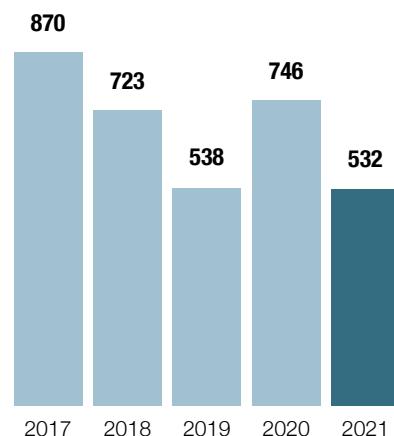
Yıl içerisinde tamamlanan başlıca projeler:

- ASA Board Binası ve Kimyasal Depolama Binası yapım işi tamamlanmıştır.
- Spect Tahmin Projesi kapsamında Plant-1100 ünitesinde geçen yıl çalışması tamamlanıp devreye alınan veri tahmin programı bu yıl da aktif olarak kullanılmıştır. Laboratuvara gönderilen numune sayısından tasarruf edilmiştir.
- 2021 yılında "Laboratuvar Verilerinin Niteliği Projesi" kapsamında Plant-100 Ünitesi Veri Analitiği Modeli tamamlanmış ve canlıya alınmıştır.
- Rafineri Üretim Sistemi, Rafineri Fire Kayıp Araştırması, Chargers ekipleri kurularak, çalışmalarдан beklenilen hedeflere ulaşılmıştır.

İŞLENEN HAM PETROL (bin ton)

TOPLAM SATIŞLAR (bin ton)

TUPRAS TRADING LTD

TUPRAS TRADING LTD, 2021 YILINDA FUEL OİL, HAFİF VE ORTA DISTİLAT ÜRÜNLERİNİN TİCARETİNE EK OLARAK SPOT HAM PETROL TİCARETİ İLE TÜPRAŞ'IN FAALİYETLERİNE OLUMLU KATKISINI SÜRDÜRMÜŞTÜR.

+7 milyon ton ürün ticareti

2021 yılında 7 milyon ton üzerindeki ürün ticareti ve 3 milyon tondan fazla spot ham petrol bağlantıları Tupras Trading Ltd aracılığıyla gerçekleştirılmıştır.

Tüpraş'ın %100 iştiraki olan ve merkezi Londra'da bulunan Tupras Trading Ltd'nin temel amacı piyasa fırsatlarını değerlendirek Tüpraş'ın ticari yetkinliklerini daha üst seviyeye taşımaktır.

2018 yılında Londra Ticaret Ofisi olarak faaliyetlerine başlayan Tupras Trading Ltd, 2021 yılında fuel oil, hafif ve orta distilat ürünlerinin ticaretine ek olarak spot ham petrol ticareti ile Tüpraş'ın faaliyetlerine olumlu katkısını sürdürmüştür. Tüpraş, stok fiyat riskinin yönetilmesine yönelik vadeli piyasalar türev işlemlerini de Aralık 2021 itibarıyla Tupras Trading Ltd aracılığıyla yapılmaya başlamıştır.

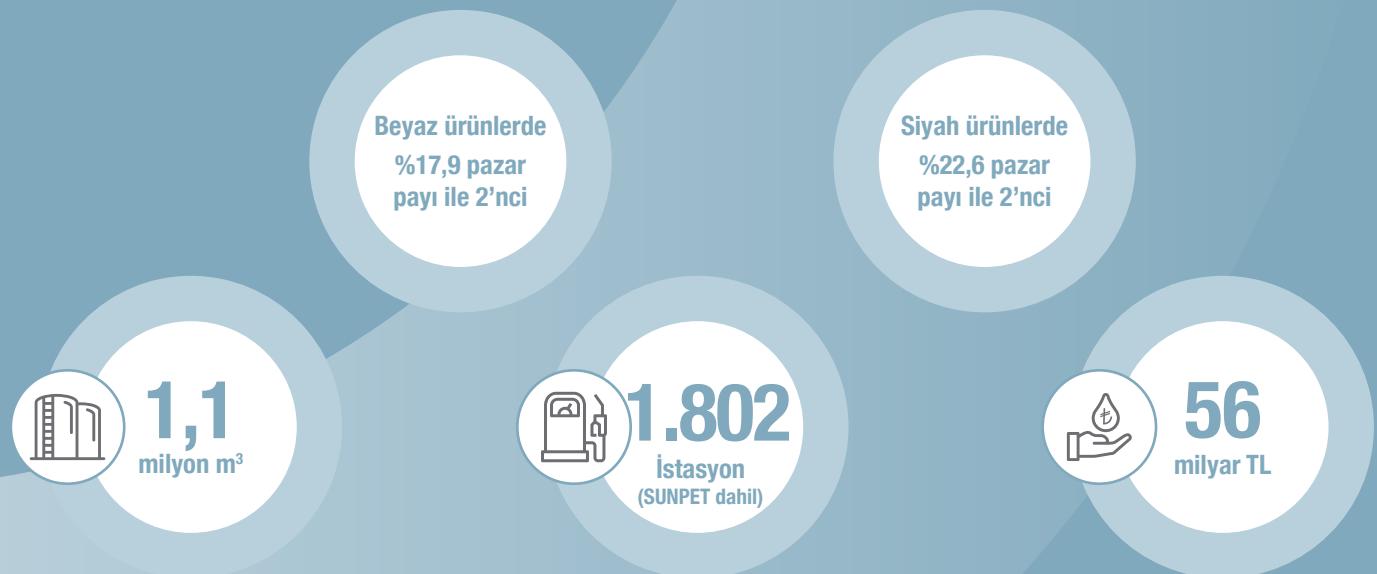
Tupras Trading Ltd tarafından ihale yöntemine ek olarak bire bir müzakere yönteminin de kullanılmasıyla fiyat optimizasyonunun yanı sıra ithalatın FOB, ihracatın CIF bazına çevrilmesi suretiyle navlun optimizasyonu da amaçlanmaktadır.

Rafineri sektörü, yılın ilk yarısında pandeminin marjlar üzerinde devam eden olumsuz etkisinden kurtulmaya çalışırken, Tupras Trading Ltd'in sağladığı ticari esneklik ile Tüpraş rafineri sisteminin optimize edilmesi önceliklendirilmiştir. Bu kapsamında kara ve denizde depolama, contango ve coğrafi arbitraj fırsatları yakalanmış, buna ek olarak üçüncü parti ticareti de sürdürülerek Tüpraş'ın ticari faaliyetlerine katkı sağlanmıştır.

2021 yılında fuel oil, hafif ve orta distilat olmak üzere toplam 7 milyon ton üzerindeki ürün ticareti ve Tüpraş rafinerilerinin ihtiyacına yönelik 3 milyon tondan fazla spot ham petrol bağlantıları Tupras Trading Ltd aracılığıyla gerçekleştirılmıştır.

Tupras Trading Ltd'in iş modelinin doğal bir parçası olan piyasa riskinin ve operasyonel risklerin etkin bir şekilde yönetilmesi, sürdürülebilir kârlılık açısından önem taşımaktadır. Söz konusu risklerin takibi, yönetimi ve raporlanması ilgili risk politikaları kapsamında gerçekleştirilmektedir. Şirketin maruz kalabileceği risklerin tespiti, gerekli görülen ek tedbirlerin alınması ve politikaların geliştirilmesi Tüpraş Risk Yönetimi Komitesi tarafından yürütülmektedir.

DAĞITIM-OPET

OPET, 1.802 ADETLİK İSTASYON AĞIYLA MÜŞTERİLERİNE ÜSTÜN NİTELİKLİ ÜRÜN VE HİZMETLER SUNMAKTADIR.

1992 yılında Öztürk Ailesi'nin kurduğu Opet, 2002'den bu yana Öztürk Grubu ve Koç Grubu tarafından yönetilmektedir. Şirket, akaryakıt dağıtım sektöründe perakende satışlar, ticari ve endüstriyel yakıt satışları, depolama ve uluslararası ürün ticareti alanlarında faaliyet göstermektedir. 900'ü aşkın çalışanı ve Sunpet markası ile birlikte 1.802 adet istasyona ve 1,1 milyon m³ depolama kapasitesine sahip olan Opet, 5 terminali ile Türkiye genelinde yaygın bir hizmet ağını yönetmekte, müşterilerine üstün nitelikli ürün ve hizmetler sunmaktadır.

Opet ayrıca, Alman madeni yağı şirketi Fuchs ile %50-50 ortaklığı Opet-Fuchs kanalıyla madeni yağların üretimi ve pazarlamasını, Türk Hava Yolları (THY) ile %50-50 ortaklığı THY-Opet ile de jet yakıtı ikmali ve satışını yapmaktadır. Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. aracılığıyla da istasyon işletmeciliği alanında faaliyet göstermektedir.

Opet, 2020'de 2'ncilik konumunu korumuştur.

2021, Opet'in satışlarını pazar büyümeye paralel artırdığı bir yıl olmuştur. Şirket, beyaz ürünlerde %17,9, siyah ürünlerde ise %22,6 pazar payı ile 2'ncilik konumundadır.

Türkiye'deki tüm havalimanlarında yerli ve yabancı pek çok havayoluna hizmet veren THY-Opet, 2021'de 785.902 m³ jet yakıtı satış seviyesine ulaşmıştır.

Opet, sosyal etki yaratan projeleriyle öncülük yapmaya devam etmektedir.

Sosyal sorumluluk projelerini işinin bir parçası olarak gören Opet, "Bilinçli toplum projeleri" olarak nitelendirdiği çalışmaları ile sorunlara kalıcı çözümler üretmeyi hedeflemektedir. 21 yıldır süren ve pandemi döneminde önemi daha da iyi anlaşılan "Temiz Tuvalet Kamppanyası" ile toplum sağlığı konusunda önemli adımlar atılmakta, tüm Türkiye'de ortak bir hijyen ve temizlik bilinci sağlanmasına destek olunmaktadır. 2004 yılında başlayan "Yeşil Yol Projesi" ile istasyonlarda, çevrelerinde ve belediyelerce belirlenen ağaçsız alanlarda, iklim koşullarına uygun yeşillendirme çalışmaları yapılmıştır. Köylerin kendi kendine yetmesi, tarihi, coğrafi ve kültürel potansiyelinin değerlendirilmesi için 2005 yılında "Örnek Köy Projesi" başlamıştır. Tarihi Gelibolu Yarımadası'nın doğal dokusunu koruyarak, çağdaş bir görünüme kavuşması için 2006 yılında ise "Tarihe Saygı Projesi" hayata geçirilmiştir. Troya Antik Kenti çevresindeki köylerin rehabilitasyon ve konsept çalışmaları sonucu "Arkeo-köy Tevfikiye" ve "Etno-köy Çiplak" projeleri gerçekleştirilmiştir.

Geleceğin sürücü adaylarının, trafik kurallarını tam anlayıla bilen bireylere dönüştürülmesi hedeflenen "Trafik Dedektifleri Projesi" ise 2013'ten bu yana sürdürmektedir. Opet istasyonlarında kadın istihdamının artırılmasına ve mesleki cinsiyet kavramının yok edilmesine yönelik geliştirilen "Kadın Gücü Projesi" 2018'den bu yana toplumsal cinsiyet eşitliği ve istihdam anlamında sosyal etki yaratmaya devam etmektedir. 2021'de ise Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Kadın Girişimciler Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü iş birliğinde "İşimiz Temiz Projesi" başlamıştır. Hijyen normlarını yükseltmek isteyen işletme sahipleri ve çalışanlarına ücretsiz olarak sunulan eğitim programları ekseninde kurgulanan proje ile işletmelerin hijyen kapasitelerini ve tercih edilebilirliklerini artırmak hedeflenmektedir.

Geleceğe yönelik bekłentiler

Opet, önceliği olan müşteri memnuniyetini koruyarak, kârlılıktan ödün vermeden sektörün üzerinde büyümeyi hedeflemektedir. 2022 yılının bu hedefler doğrultusunda gerekli yatırımların yapılabileceği bir yıl olması beklenmektedir.

Şirket bu stratejisi doğrultusunda, 2019 yılında başladığı akaryakıt dışı gelişim alanlarından bir tanesi olan Ultramarket projesinde ülke genelinde yayılıma devam edecektir. Bununla birlikte bayi lojistik planlama, elektronik ödeme sistemleri gibi farklı akaryakıt dışı kanallarda yeniliklerin öncüsü olacaktır.

Şirket 2022 yılında yenilenebilir enerji projelerini değerlendirip, elektrikli araç şarj istasyonları için yeni yapılmalarla gitmeyi de planlamaktadır.

Şirket, dijital dönüşüm kapsamında da kararlı adımlar atmayı sürdürerek, bu alanda öncü olmayı amaçlamaktadır.

Koç Holding'in iklim kriziyle mücadele yolunda 2050 yılına kadar karbon nötr olma hedefi doğrultusunda başlığı, somut ve uygulanabilir adımları içeren Karbon Dönüşüm Programı'nın bir parçası olan Opet, bu proje kapsamında gerekli aksiyonları almaktadır.

DENİZ TAŞIMACILIĞI-DİTAŞ

Tüpraş'a operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (Ditaş), deniz tankerleri satın alarak, inşa ettirerek veya kiralayarak bunları ham petrol ve petrol ürünlerinin deniz nakliyatında kullanmak amacıyla; TPAO, İپraş ve Türk Donanma Vakfı tarafından 16 Mart 1974 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur.

İپraş'in Ditaş'taki %29 hissesi, 1983 yılında Şirket'in kuruluş aşamasında Tüpraş'a devredilmiştir. Tüpraş Ekim 2002'de Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait %50,98'lük Ditaş hissesini satın alarak Şirket hisselerinin toplam %79,98'ine sahip olmuştur.

Ditaş, 2006 sonrası yeniden yapılanma ve büyümeye sürecine girmiştir, bu süreç çerçevesinde sermayesi %100 Ditaş'a ait 15 şirket kurulmuştur.

DİTAŞ HAM PETROL VE PETROL ÜRÜNLERİ TAŞIMACILIĞI İLE TÜPRAŞ'A OPERASYONEL VE MALİ AVANTAJ SAĞLAMAKTADIR.

Şirket; armatörlük, brokerlik/gemi kiralama, kılavuzluk, römorkörcülük, denetim ve acentelik hizmetleri vermektedir. Tüpраş'ın ihtiyaçları doğrultusunda ham petrol taşımacılığı, Tüpраş ve diğer tedarikçilerin de ihtiyaçlarını dikkate alarak petrol ürünü taşımacılığı yapan Ditaş, bu hizmetleri sahip olduğu tankerlerin yanı sıra, zaman ve sefer esaslı olarak kiraladığı tankerler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

45 yılı aşkın deneyimiyle Tüpраş'a operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditaş, 2021 yılında 10,4 milyon ton ham petrol ve 5,3 milyon ton petrol ürünü taşıması yapmıştır. Ham petrol taşımalarının %93,3'ü, petrol ürünü taşımalarının ise %95,7'si Tüpраş rafinerileri ihtiyacı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Ditaş, 2021 yılında toplam ürün taşımalarının %1,1'ini THY Opet, %3,2'sini ise diğer dağıtım kuruluşları adına yapmıştır.

Liman ve boğaz acentelik hizmetleri

Yerli ve yabancı tankerleri kiralayarak gemi sahipleriyle ham petrol ve petrol ürünlerinin ithalat ve ihracatçıları arasında aracılık görevi yapma fonksiyonuna sahip olan Ditaş, liman ve boğaz acentelik hizmetlerini de sağlamaktadır.

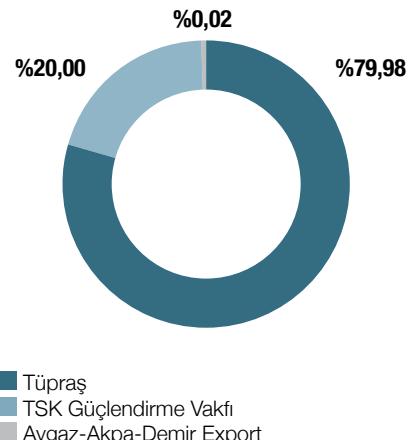
Ditaş 2021 yılı boyunca faaliyetlerini toplam 14 tanker ve 701.138 DWT'luk kapasiteli filosu ile yürütmüştür. Filonun daha optimal kullanımı ve kaynak optimizasyonu için Beykoz Tankercilik A.Ş. aktifinde kayıtlı 164.859 DWT'luk T. Cumhuriyet tankerinin satışı 2021 Aralık ayı içinde gerçekleştirilmiştir. 2022 başı itibarıyla Ditaş faaliyetlerini toplam 314.906 DWT'luk iki ham petrol tanker, 49.990 DWT'luk ham petrol/ürün tanker, toplam 171.383 DWT'luk 10 ürün tankeri ve Tüpраş'ın İzmit ile Aliağa limanlarında ihtiyaç duyulan römorkörcülük ve palamar hizmetleri için 13 adet römorkör, 6 adet palamar botu, 3 adet servis botu ve 1 adet pilot botu ile sürdürmektedir.

ISPO Sertifikası'na sahip Türkiye'deki ilk şirket

Ditaş; gemiler için ISM (Uluslararası Emniyetli İşletim) koduna, ISPS (Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları) koduna ve Gönüllü MLC (Denizcilik Çalışma Konvansiyonu) Uygunluk sertifikalarına sahiptir. Ayrıca, Şirket'in ofis, gemileri ve terminaleri için ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi ve ISO 14001:2015 Çevre Yönetim Sistemi belgeleri mevcuttur.

Ditaş, İzmir Terminali'ne kılavuzluk hizmetleri için aldığı Uluslararası Pilotaj Organizasyonu Standardı'na Uygunluk Sertifikası (ISPO) ile bu sertifikaya sahip Türkiye'de ilk, dünyada ise 11'inci şirket unvanına sahip olmuştur.

ORTAKLIK YAPISI

Tanker işletmeciliğinde önemli bir referans olan ve petrol şirketleri tarafından uygulanması talep edilen TMSA uyum çalışmaları ilerlemiştir olup, 2021 yılı içerisinde bir ana petrol şirketi tarafından TMSA Ofis Gözden Geçirmesi yapılmıştır. Ditaş işletmesinde bulunan gemilerin, OCIMF Sire sistemine üye kuruluşlarca denetimleri yapılmakta, uygunlukları bulunmaktadır. Faaliyetlerini kurumsal vatandaşlık bilinciyle yürüten Ditaş, aynı zamanda KalDer, Deniz Temiz Derneği/TURMEPA ve Baltic and International Maritime Council (BIMCO) üyesidir.

Mevzuata tam uyum hedefi

Ditaş, kaliteli, emniyetli ve çevreci hizmet için çalışma alanını ilgilendiren ulusal ve uluslararası mevzuati sürekli takip etmekte, gerekli uyum çalışmalarını zamanında tamamlamaktadır. Bu kapsamında, gemiler ve terminaller için 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmelikler çerçevesinde zorunlu eğitimler alınmaktadır. Ayrıca risk değerlendirme, acil eylem planları, periyodik sağlık kontrolleri gibi mevzuat gereği yapılması gereken çalışmalar, iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimleri ile birlikte yürütülmektedir. Yıl içinde Koç Holding tarafından üçüncü partiye düzenlettirilen İş Sağlığı ve Güvenliği denetimi gerçekleştirilmiştir.

Denizcilik siber güvenlik açısından kritik sektör olarak belirlendiği için Kurumsal Siber Olaylara Müdahale Ekibi (SOME) faaliyetlerine ulusal mevzuata uygun olarak devam etmektedir. Dijitalleşme çalışmaları ve Şirket'in Sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında gemilerde ve ofiste tanker yönetimi için kullanılan

DENİZ TAŞIMACILIĞI

yenİ bir software programına geçilmiştir. Gemi personelinin işe alımı ve gemiye katılışı öncesi yetkinlik değerlendirmelerinin online olarak yapıldığı bir sistem devreye alınmıştır. Gemi personelinin mesleki yeterliliğinin ve emniyet kültürünün geliştirilmesi amacıyla denizciliğe yönelik dijital eğitimlerde sektörde lider, uluslararası bir firmaya çalışmalar birlikte yürütülmektedir. Ayrıca gemi personeli emniyet bilincinin geliştirilmesi amacıyla Temmuz ayından itibaren Eğitim Enspektörü tarafından gemi üzeri eğitimler verilmeye başlanmıştır.

2009 yılında Tüpraş deniz terminalerine gelen ham petrol ve kİmyasal ürün gemilerinin operasyonları sırasında emniyeti artırmak amacıyla yük operasyon kaptanlığı hizmeti verilmeye; 2010 yılından itibaren ise gelen gemilerin ulusal, uluslararası kurallara ve Tüpraş standartlarına uygunluğu kontrol edilip raporlanmaya başlanmıştır. Bu kapsamda 2021 yılında İzmit ve İzmir terminalerinde toplam 33 adet gemiye denetim (Pandemi nedeniyle önceki yıllara göre düşük kalmış olup vetting hizmetlerinde normalleşme Eylül 2021 ile başlamıştır), 305 gemiye loading master (yük operasyon kaptanlığı) hizmeti sunulmuştur.

DİTAŞ DENİZ İŞLETMECİLİĞİ VE TANKERCİLİĞİ A.Ş.'NİN BAĞLI ORTAKLIKLARI

Şirket	Sahip Olduğu Deniz Aracı
Üsküdar Tankercilik A.Ş.	T.Sevgi Tankeri
Kadıköy Tankercilik A.Ş.	T.Gönül Tankeri
Beykoz Tankercilik A.Ş.	T.Cumhuriyet (*) ve T.Sadberk
T.Damla Denizcilik A.Ş.	Römorkörler ve Palamar Botları
Sarıyer Tankercilik A.Ş.	T.Suna Tankeri
Karşıyaka Tankercilik A.Ş.	T.Leyla Tankeri
Kartal Tankercilik A.Ş.	T.Esra Tankeri
Maltepe Tankercilik A.Ş.	T.Aylin Tankeri
Karaköy Tankercilik A.Ş.	T.Caroline Tankeri
Çengelköy Tankercilik A.Ş.	T.Nevbahar Tankeri
Bakırköy Tankercilik A.Ş.	T.Semahat Tankeri
Pendik Tankercilik A.Ş.	T.Adalyn Tankeri
Tuzla Tankercilik A.Ş.	T.Elinor Tankeri
Göztepe Tankercilik A.Ş.	T.Fatma Tankeri
Salacak Tankercilik A.Ş.	Barebot tankerler filo dışı kalmıştır.

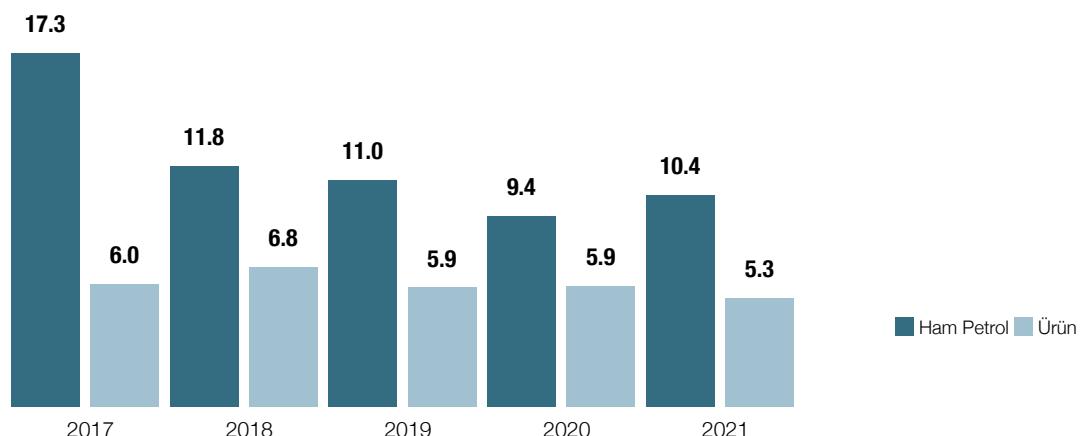
(*) Beykoz Tankercilik A.Ş. aktifindeki T.Cumhuriyet (Blue Ship) tankeri 23 Aralık 2021 tarihinde satılmıştır.

Çevresel Performans	2017	2018	2019	2020	2021
Toplam Ham Su tüketimi (milyon m ³)	0,02	0,03	0,03	0,02	0,02
Toplam Su tüketimi (milyon m ³)	0,04	0,05	0,08	0,04	0,03
Taşınan Yük Başına Ham Su Kullanım Oranı (m ³ /ton)	0,026	0,002	0,002	0,001	0,001
Toplam Katı Atık Miktarı (ton)	23.036	16.168	22.089	15.397	11.679
Tehlikeli Atık Miktarı (ton)	22.977	16.104	21.980	15.267	11.573
Tehlikesiz Atık Miktarı (ton)	58	64	109	131	106
Çevre Yatırım ve İşletme Harcamaları (milyon TL)	0	2,6	50,0	53,3	1,7

aktif rol

Ham petrol taşımalarının %93,3'ü, petrol ürünü taşımalarının ise %95,7'si Tüpraş rafinerileri ihtiyacı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

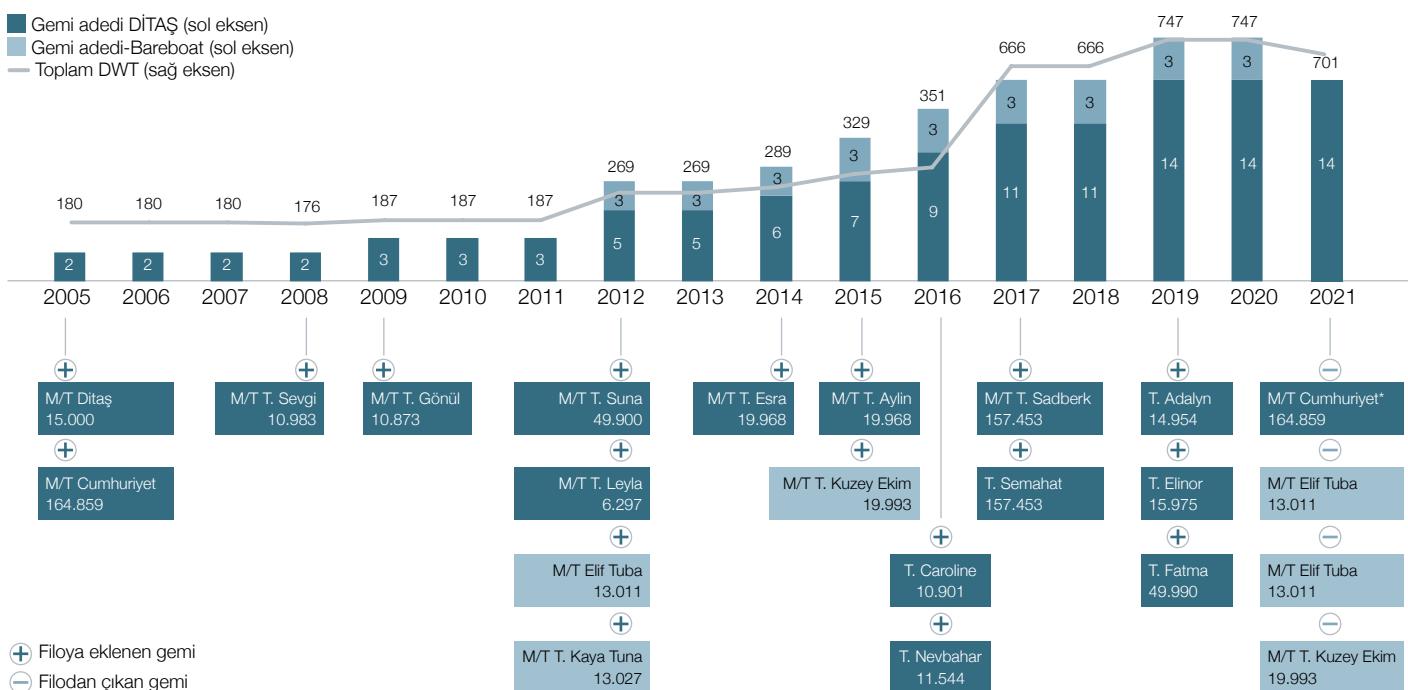
TAŞINAN HAM PETROL VE PETROL ÜRÜNLERİ (milyon ton)

FINANSAL GÖSTERGELER (milyon ABD Doları)

	2017	2018	2019	2020	2021
Net Satışlar	254,3	213,5	213,2	199,1	182,4
İşletme Kârı	49,4	69,1	70,8	80,4	66,6
Net Kâr	39,7	49,6	52,2	59,7	59,9

YILLAR İTİBARIYLA GEMİ ADEDİ VE DWT BÜYÜKLÜĞÜ

⁽¹⁾ Beykoz Tankercilik A.Ş. aktifindeki T.Cumhuriyet (Blue Ship) tankeri 23 Aralık 2021 tarihinde satılmıştır.

DENİZ TAŞIMACILIĞI

DİTAŞ'IN SAHİP OLDUĞU TANKERLER

M/T T. Sevgi

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2008
DWT	10.983 ton
Uzunluk	131,85 m

M/T T. Gönül

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2009
DWT	10.873 ton
Uzunluk	131,85 m

M/T T. Caroline

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2009
DWT	10.901 ton
Uzunluk	131,85 m

M/T T. Nevbahar

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2009
DWT	11.544 ton
Uzunluk	130,12 m

M/T T. Leyla

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2011
DWT	6.297 ton
Uzunluk	121,62 m

M/T T. Suna

Tanker Tipi	Petrol/Kimyasal
Yapım Yılı	2012
DWT	49.900 ton
Uzunluk	183,31 m

M/T T. Esra

Tanker Tipi	Asfalt/Kimyasal
Yapım Yılı	2014
DWT	19.968 ton
Uzunluk	156,50 m

M/T T. Fatma

Tanker Tipi	Asfalt/Kimyasal
Yapım Yılı	2014
DWT	49.990 ton
Uzunluk	183,11 m

**DİTAŞ 2021 YILI BOYUNCA
FAALİYETLERİNI TOPLAM
14 TANKER VE 701.138
DWT'LUK KAPASİTELİ
FİLOSU İLE YÜRÜTMÜŞTÜR.**

M/T T. Aylin

Tanker Tipi	Asfalt/Kimyasal
Yapım Yılı	2015
DWT	19.968 ton
Uzunluk	156,50 m

M/T T. Sadberk

Tanker Tipi	Ham Petrol
Yapım Yılı	2017
DWT	157.453 ton
Uzunluk	277,17 m

M/T T. Semahat

Tanker Tipi	Ham Petrol
Yapım Yılı	2017
DWT	157.453 ton
Uzunluk	277,17 m

M/T Adalyn

Tanker Tipi	Asfalt/Kimyasal
Yapım Yılı	2019
DWT	14.954 ton
Uzunluk	153,9 m

M/T Elinor

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2019
DWT	15.975 ton
Uzunluk	153,63 m

M/T Cumhuriyet*

Tanker Tipi	Ham Petrol
Yapım Yılı	2001
DWT	164.859 ton
Uzunluk	274,18 m

^(*) Beykoz Tankercilik A.Ş. aktifindeki T.Cumhuriyet (Blue Ship) tankeri 23 Aralık 2021 tarihinde satılmıştır.

KÖRFEZ ULAŞTIRMA A.Ş.

Büyüyen filosu ile Tüpraş'a artan oranda lojistik avantaj ve kolaylık sağlayan, Türkiye'nin ilk özel demiryolu işletmecisi Körfez Ulaştırma A.Ş., hisselerinin tamamı Tüpraş'a ait olarak kurulmuş ve 2017 Aralık itibarıyla Demiryolu Tren İşletmecisi (DTİ) olarak faaliyetlerine başlamıştır.

Körfez Ulaştırma, 2021 yılında TCDD'den kiraladığı 3 lokomotif dâhil olmak üzere Ocak-Kasım aylarında toplam 8, Aralık ayında ise yeni alınan lokomotiflerden 2'sinin de faaliyet geçmesiyle toplam 10 lokomotif ile seferlerini sürdürmüştür.

Uzun süredir kapalı olan Kırıkkale-Ankara arasındaki demiryolu çalışmalar tamamlanarak 2021 yılı Mayıs ayında yük trafiğine açılmıştır. İzmit-Kırıkkale arasında kat edilen yolu kısalsıyla Körfez Ulaştırma lokomotifleriyle yapılan seferler artırılmıştır.

Şirket, DTİ faaliyetlerinin yanı sıra, İzmit-Kırıkkale ve Kırıkkale-Mersin-Batman hattındaki akaryakıt taşımalarını ve Sivas-İskenderun hattında Haziran 2020'de başlatılan demir cevheri taşımalarını da organizatörlük belgesi ve sıfatıyla gerçekleştirmiştir. Tüpraş DAP taşımaları kapsamında İzmit-Ankara Güvercinlik tesisi arasındaki motorin taşımaları yapılan şirket sayısı da 2'ye çıkmıştır.

KÖRFEZ ULAŞTIRMA'NIN 2019 YILINDA İSVİÇRELİ STADLER FİRMASINDAN SİPARİŞ ETTİĞİ 7 ADET HİBRİT (DİZEL/ELEKTRİKLİ MODLARINDA ÇALIŞABİLEN) LOKOMOTİFİN TESLİMATI 2021 ARALIK AYI İÇERİSİNDE TAMAMLANMIŞTIR.

2021 yılında taşıdığı akaryakıt ürünü ve ara ürün miktarını 1,5 milyon tondan 1,7 milyon tona çkarın Körfez Ulaştırma, bu miktarın %86'sını kendi trenleri ile gerçekleştirmiştir (2020: %77). Körfez Ulaştırma'nın organizatörlük rolü ile taşıdığı demir cevheri miktarı ise 2021 yılında 170 bin tondan 326 bin tona yükselmiştir.

Körfez Ulaştırma 2021 yılında taşımalarında Tüpraş'tan 2019 yılında satın aldığı 439 adet vagon ile Opet'ten 2020 yılında satın aldığı 26 vagonu kullanmış, TCDD'den uzun dönemli anlaşma ile kiraladığı vagonları da 2020 sonunda iade etmiştir.

Körfez Ulaştırma trenlerinde 2021 yıl sonu itibarıyla 81 makinist görev yapmaktadır. Şirket'in, İstanbul ve Ankara ofisleri ile Tüpraş Kırıkkale Rafinerisi içindeki lokomotif atölyesi ve deposunda 2021 yıl sonu itibarıyla 36 aylık ücretli personeli bulunmaktadır.

Atölyeler

Kırıkkale Rafinerisi'nde yer alan ve ECM standartlarına göre hizmet veren Türkiye'deki en kapsamlı vagon bakım ve onarım atölyesi 2021 yılında diğer şirket vagonlarına da hizmet vermiştir. Atölyede teker çakma faaliyetleri için gerekli yatırımlar yanı sıra yine Kırıkkale Rafinerisi içinde, Şirket'in sahip olduğu lokomotiflerin bakım faaliyetlerinin yürütülmesi ve malzeme depolama için atölye ve depo yatırımları tamamlanmıştır. Lokomotif bakımları için gerekli ECM sertifikası alınmıştır.

Karayolu taşımalarında rekor düşüş

Körfez Ulaştırma'nın 2021 yılında gösterdiği performans ile 2017 yılında %38 olan karayolu taşımalarının toplam karayolu ve demiryolu taşımaları içindeki payı %6'ya kadar düşürülmüştür. Sağlanan ekonomik faydanın yanı sıra, karayollarındaki tanker trafiğinin azaltılması yoluyla çevresel ve toplumsal fayda yaratılmıştır.

Lokomotif ve vagon yatırımları

Körfez Ulaştırma'nın 2019 yılında İsviçreli Stadler firmasından sipariş ettiği 7 adet hibrit (dizel/elektrikli modlarda çalışabilen) lokomotifin teslimati 2021 Aralık ayı içerisinde tamamlanmıştır. Tip onay ve tescil süreçleri de tamamlanan ilk 2 lokomotifle, 1 Aralık tarihi itibarıyla ticari seferler başlatılmıştır.

Siparişi verilen 35 adet platform vagon 2021 yılının ilk çeyreğinde teslim alınmıştır. 75 adet akaryakıt vagonunun tedarikçi firma tip onay ve tescil çalışmaları son aşamada olup, 2022 ilk çeyrekte teslimatlar tamamlanacaktır.

Körfez Ulaştırma, söz konusu lokomotif ve vagon yatırımlarını tamamlayarak;

- Tüpraş'ın yıllık 2 milyon ton mertebesindeki toplam demiryolu taşımalarının yanı sıra 3. şahıs demiryolu akaryakıt taşımalarını da artırmayı ve
- Türkiye'de en büyük demiryolu akaryakıt taşımacısı pozisyonunu güçlendirerek ülkenin demiryolu taşımacılığını geliştirmeye hedeflerine katkılarını artırmayı

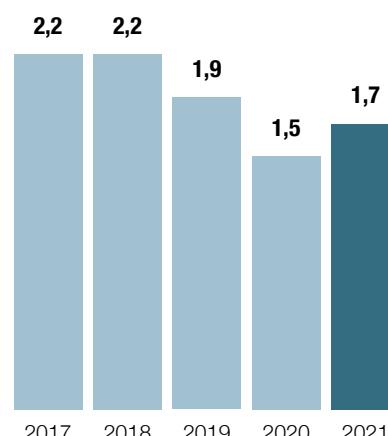
amaçlamaktadır.

Daha Çevreci Taşımacılık

1 tonluk bir ürünü 1 km taşımak için oluşan emisyon üretimi karayoluna kıyasla, dizel lokomotiflerde 4'te birine, elektrikli lokomotiflerde 8'te birine kadar düşmektedir. 2021 yılında demiryolu ağında kapalı hatların faaliyete alınmasıyla birlikte, Körfez Ulaştırma'nın dizel lokomotifleriyle yaptığı Tüpraş taşımalarında bir önceki yıla göre yaklaşık 3.000 ton CO₂e emisyonu azaltılmıştır.

Elektrikli hatlarda hibrit (dizel/elektrikli modlarda çalışabilen) lokomotiflerle yapılacak taşımalarla sıfır karbon emisyonu (Kapsam-1) ile taşıma yapılması hedeflenmektedir. "Karbon Nötr 2050" hedefi kapsamında faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonları takip edilerek azaltılması için çalışmalar yapılmaktadır. Bu doğrultuda 2030 yılında faaliyetlerden kaynaklanan Kapsam-1 emisyonlarının yoğunluğu %45 azaltılması hedeflenmektedir.

TOPLAM TAŞINAN AKARYAKIT ÜRÜNÜ VE ARA ÜRÜN MİKTARI (*) (milyon ton)

(*) Tüpraş adına yapılan DAP teslimatlar dahildir.

TÜPRAŞ'TA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Anlayışı ve 2021 Yılı Çalışmaları

Tüpraş, Türkiye'nin enerjisini üretirken, topluma ve çevreye karşı sorumluluk bilinciyle sürdürülebilirlik temelli üretim anlayışını benimsemekte, geliştirdiği uygulamalarda Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı (SKA'lar) rehber almaktadır.

Tüpraş 2021 yılında, sürdürülebilirlik anlayışını destekleyen yeni alanlara yatırım yaparak, ülkemizde enerji sektörünün dönüşümüne liderlik etmek için rafinerilerini daha rekabetçi ve kârlı hale getirmek, dengeli ve çeşitlendirilmiş bir temiz enerji portföyüne sahip olmak ve lider karbon nötr enerji şirketine dönüşmek amacıyla "Stratejik Dönüşüm Planı"nı açıklamıştır.

Plan kapsamında yer alan 2022-2035 yıllarını kapsayacak ilk dönemde;

- Sürdürülebilir rafinaj için operasyonel verimliliği artırıcı, Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları azaltıcı enerji verimliliği ve dekarbonizasyon projeleri,
- Yeşil hidrojen üretimi tesisleri,
- Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı (SAF) başta olmak üzere biyoyakıt üretimi tesisleri,
- Rüzgâr, güneş enerjisi ve diğer sıfır karbonlu elektrik üretim tesisleri,

yatırımlarını içeren projelere yılda yaklaşık 350 milyon ABD doları yatırım harcaması planlanmakta olup, bu dönemde toplam yatırım miktarı 5 milyar ABD dolarına ulaşacaktır. Yatırım planının ikinci aşaması olan 2035-2050 yılları arasında da, yıllık ortalama 300 milyon ABD doları ile toplam 5 milyar ABD doları yatırımla birlikte Stratejik Dönüşüm Planının tamamında 2050 yılına kadar 10 milyar ABD doları yatırım gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

TÜPRAŞ, 2021 YILINDA 65 ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJESİ İLE 1,925 BİN GJ ENERJİ TASARRUFU SAĞLARKEN, 2008 YILINDAN BU YANA 598 PROJE İLE CO₂ SALINIMINI 2,5 MİLYON TON AZALTMIŞTIR.

Dönüşüm planının bir parçası olarak; 2017 yılı baz alınmak suretiyle üretim faaliyetlerinden kaynaklanan Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarının 2030 yılında %27 oranında, 2035 yılında %35 oranında, 2040 yılında %49 oranında azaltılması, 2050 yılında ise emisyonların tamamının eliminasyonu hedeflenmektedir. 2021 yılı itibarıyla baz yıl seviyesine göre %18'lik bir Kapsam 1 ve 2 emisyon azaltım seviyesine ulaşmış ve konulan hedefler ile uyumlu bir şekilde faaliyetler ve aksyonlar devam etmektedir.

Sorumlu üretici kimliğiyle hareket eden Tüpraş, 2021 yılında 65 enerji verimliliği projesi ile 1,925 bin GJ enerji tasarrufu sağlarken, 2008 yılından bu yana 598 proje ile CO₂ salinimini 2,5 milyon ton azaltmıştır. Dünyadaki rafinerilerin enerji verimliliği performansını ölçümede kullanılan enerji yoğunluğu endeks değerini 2021 yılında 93,5'e düşürülmüş böylece 2008 yılından günümüze 26 puan iyileşme sağlanmıştır.

Tüpraş su verimliliğine odaklanarak son altı yılda, yaklaşık 120 milyon metreküp atık suyu geri kazanarak, yeniden kullanımını sağlamıştır. 2021 yılında su tüketiminin ham petrole oranı bir önceki yıla göre %22 oranında azaltılmıştır.

Dijital dönüşüm, ar-ge, kurum içi girişimcilik ve açık inovasyon stratejileri bütünsel bir şekilde yönetilmekte, küresel trendler ve sektörel gelişmeler yakından takip edilmekte ve bu kapsamda çevreye duyarlı yeni ürün ve üretim teknolojileri geliştirmeye odaklanılarak fark yaratmaya devam edilmektedir.

Tüpraş, emniyetli çalışma ortamını geliştirmeye ve geleceğin nitelikli iş gücünü yetiştirmeye hiç ara vermeden devam etmektedir.

2017 yılında Birleşmiş Milletler Kadın Gücü Kadınların Güçlenmesi Prensiplerini (UN WEPs) imzalayan Tüpraş, yer aldığı enerji sektöründen farklı bir bakış açısı ile kapsayıcı ve eşitlikçi bir iş yeri olma hedefi ile hareket ederek sahalarda kadınların eşit temsili için çalışmalar yürütmektedir. Bu yaklaşımla, kadın saha operatörleri ve teknisyenlerini bünyesine katmıştır. Kamuoyunda toplumda cinsiyet eşitliği alanında farkındalık sağlamak amacıyla, 2018 yılında başlattığı Fenerbahçe Spor Kulübü ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi iş birliği ile HeForShe Hareketi destegine 2021-22 döneminde de devam etmektedir.

Tüpraş, aynı zamanda değer zincirinin önemli bir bileşeni olan tedarik zinciri ve lojistik operasyonlarının çevresel ve sosyal etkilerini iyileştirmek için çalışmaktadır. Ditaş, Uluslararası Denizcilik Örgütü'nün (IMO) deniz yakıtlarındaki kükürt oranının %0,5'ten az olması kuralına uyum çerçevesinde, 4 tankerine scrubber yatırımı gerçekleştirmiştir. Körfez Ulaştırma'nın İsviçreli Stadler firmasından sipariş ettiği 7 adet hibrit (dizel/elektrikli modlarında çalışabilen) lokomotifin teslimati 2021 Aralık ayı içerisinde tamamlanmıştır. 1 tonluk bir ürünü 1 km taşımak için oluşan emisyon üretimi karayoluna kıyasla, dizel lokomotiflerde 4'te birine, elektrikli lokomotiflerde 8'te birine kadar düşmektedir. 2021 yılında Körfez Ulaştırma'nın dizel lokomotifleriyle yaptığı Tüpraş taşımalarında bir önceki yıla göre yaklaşık 3.000 ton CO₂e emisyonu azaltılmıştır.

Elektrikli hatlarda hibrit lokomotiflerle yapılacak taşımalarda sıfır karbon emisyonu (Kapsam-1) ile taşıma yapılması hedeflenmektedir. Körfez Ulaştırma, 2030 yılında faaliyetlerinden kaynaklanan Kapsam-1 emisyonlarını %45 azaltmayı hedeflemektedir.

Tüpraş; eğitim, çevre, kültür-sanat, toplumsal cinsiyet eşitliği alanlarında yürüttüğü projelerle toplumsal gelişime katkı sağlamaya devam etmektedir.

Sürdürülebilirlik Yönetimi

Tüpraş, etkili bir sürdürülebilirlik yönetim modeli ortaya koymak adına faaliyet coğrafyasında yarattığı ekonomik, sosyal ve çevresel etki alanlarının bilinciyle hareket etmektedir. Tüm bu etkileri yönetirken benimsediği "değer yaratma" ilkesi çerçevesinde çaba sarf etmektedir.

Tüpraş, değişen paydaş beklentileri ve küresel trendlere yanıt vermenin yanı sıra çevresel, sosyal ve kurumsal yönetimle ilişkin risk ve fırsatlarını belirlemek amacıyla, stratejileri kapsamında öncelikli konularını düzenli olarak gözden geçirmektedir.

TÜPRAŞ'TA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

	Öncelikli Konu	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları						
Tüpraş Sürdürülebilirlik Öncelikleri	İş Sağlığı ve Emniyeti							
	İnovasyon, Ar-Ge ve Dijitalleşme							
	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği							
	Çevre, İklim ve Enerji							
Kurum İlkeleri	Müşteri Memnuniyeti							
	Varlık Yönetimi ve Emre Amadelik							
	Yasal Uyum							

Bu kapsamda Tüpraş, 2016 yılında gerçekleştirdiği önceliklendirme analizini yeni stratejiler doğrultusunda yenileme çalışmalarına başlamış, geniş bir bakış açısı ile iç ve dış paydaşlar ile detaylı görüşmeler sürdürmektedir. Danışman kuruluşlar ile yürütülen bu çalışmalar sonucunda iç ve dış paydaş beklentileri gözetilecek, ÇSY alanlarında kilit performans göstergeleri ve hedefler belirlenerek 2021 Tüpraş Sürdürülebilirlik Raporu'na yansıtılacaktır. Tüpraş, belirlemiş olduğu öncelikli konularda SKA'lara hizmet etmektedir. Tüpraş sürdürülebilirlik alanındaki uygulamalarının SKA'lara katkısını hazırladığı 2020 yılı Sürdürülebilirlik Raporu'nda yer vermiştir. Çalışmalara paralel olarak Sürdürülebilirlik Komitesi ve alt çalışma gruplarının belirlenmesi ve kurulması süreçleri de devam etmektedir.

Tüpraş'ın ÇSY konularındaki politikaları Yönetim Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe konulmakta ve Kamuya Aydınlatma Platformu aracılığıyla açıklanan ilgili politikalar Şirket'in kurumsal internet sitesinde yer almaktadır. 2021

yıllının başında Tüpraş **Yönetim Kurulu Çeşitlilik Politikası** onaylanarak, yönetim kurulunda 5 yıl içinde %25 kadın üye bulundurma hedefi benimsenmiştir. Yıl içerisinde Yönetim Kurulu tarafından, Şirket'in uyum alanındaki risklerinin daha etkin yönetimi sağlamak, yerel ve uluslararası paydaşların uyum alanındaki beklentilerine daha iyi cevap verebilmek amacıyla; **İnsan Hakları, Bağış ve Sponsorluk, Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele, Tedarik Zinciri Uyum, Rekabet Hukuku Uyum, Yaptırımlar ve İhracat Kontrolleri, Toplumsal Yatırım, Hediye ve Ağırlama, Bilgilendirme, Uyum Politikaları ve Etik İlkeler** kabul edilerek Kamuya Aydınlatma Platformu ve Şirketin kurumsal internet sitesinde yayınlanmıştır. Önümüzdeki dönemde de ilkelere uyum için düzenlemelerdeki gelişmeler ve uygulamalar dikkate alınarak gerekli çalışmalar yapılacaktır. Söz konusu politikaların etkin bir biçimde uygulanmasının takibi açısından iş prosedürleri mevcuttur. Tüpraş'ın, ÇSY ile ilgili temel göstergeleri düzenli olarak izlenmekte ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

%22

Tüpraş, sürdürülebilirlik endeksleri değerlendirme skorlarında 2021 yılında ortalama %22 gelişme kaydetmiştir.

Sürdürülebilirlik ilkeleri kapsamında hazırlanan açıklamalara ilişkin kararlar Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından alınmış ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun ilgili düzenlemelerinde belirtildiği şekilde yıllık faaliyet raporlarının kamuya açıklanması için belirlenen azami süreler içerisinde kalacak şekilde Yönetim Kurulu'na raporlanmıştır.

Küresel gelişmeleri ve enerji dönüşümünü yakından takip eden Tüpraş, Avrupa Birliği Yeşil Mutabakat kapsamında TÜSİAD bünyesinde kurulan Yeşil Mutabakat Görev Gücü'nde yer almaktadır. Tüpraş, Sürdürülebilirlik Çevik Ekibi'nin 2021 çalışmaları sonucunda, FTSE4Good, MSCI ESG Rating, BİST SE (Refinitiv), Sustainalytics ve Vigeo Eiris, Bloomberg GEI gibi endekslerde yer alan Tüpraş, değerlendirme skorlarında ortalama %22 gelişme kaydetmiştir. Bu alandaki konumunu pekiştirmek ve performansını sürekli olarak iyileştirmek için çalışmalar sürdürmeye devam etmektedir.

Paydaşlarla İletişim

Tüpraş, benimsediği paydaş katılımını esas alan yönetim anlayışı çerçevesinde karar ve uygulama süreçlerine paydaşların katılımını çeşitli yollarla teşvik etmektedir. Paydaşlarının görüşlerini ve önerilerini iletebilmeleri adına çeşitli paydaş iletişim mekanizmaları oluşturmuştur.

Paydaş iletişimiminin sıklığı, hedef kitlenin niteliğine, beklentilerine ve ihtiyaçlarına bağlı olarak belirlenmektedir. Bu doğrultuda, kilit paydaşlarla iletişime geçen konular, iletişim yöntemleri ve sıklığı değişiklik göstermekte olup sürdürülebilirlik raporunda yer almaktadır.

Paydaş grubuna özgü olarak belirlenen iletişim yöntemleri bir yandan paydaşların Tüpraş faaliyetleri ve faaliyetlerden doğan etkiler konusunda bilgilendirilmesine hizmet ederken, bir yandan da karar ve uygulamaların paydaş görüşleri doğrultusunda zenginleştirilmesine katkı sağlamaktadır.

	2020	2021	ÇSY Skorkartı						İlerleme
FTSE4Good	2,2	3,4	0-5						%55
MSCI ESG Rating	3,9 (BB)	4,3 (BB)	0-10						%10
V.E. (Moody's)	40	49	Zayıf 0-29/100	Önemsiz 0-10	Sınırlı 30-49/100	Gelişmiş 50-59/100	İleri düzey 60+/100		%23
Sustainalytics	36,9	33	Risk bandı	Önemsiz 0-10	Düşük 10-20	Orta 20-30	Yüksek 30-40	Ciddi 40+	%11
BİST SE (Refinitiv)	61,07	69,3	Zayıf 0-25	Tatminkar 25-50		İyi 50-75	Mükemmel 75-100		%13
Bloomberg GEI Endeksi*		63,3							

*Bloomberg GEI Endeksi'ne 2021 yılı verileri ile 26 Ocak 2022'de dâhil olunmuştur.

TÜPRAŞ'TA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Başta yatırımcılar olmak üzere Tüpraş'ın paydaşlarıyla iletişim uygulamalarının detaylandırıldığı **Tüpraş Bilgilendirme Politikası'nın** güncel haline internet sitesinden ulaşılmaktadır.

Şirket, Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde belirtildiği şekilde menfaat sahiplerine ilişkin ilkelere uyum sağlamak ve menfaat sahipleri ile iletişimini güçlendirmek için gerekli tedbirleri almıştır.

Bu kapsamda; çalışan bağılılığı anketleri ile çalışanların uygulamalarla ilgili değerlendirmeleri alınmakta, bağıllılık ve memnuniyetleri ölçülmektedir.

Müşteri şikayetlerinin yönetimi ve çözümüne ilişkin **Tüpraş Müşteri İlişkileri Politikası** kamuya açıklanmıştır. Politika dâhilinde Müşteri İlişkileri Yönetimi'nin temel faaliyetleri ve diğer pazarlama fonksyonları yönetilmekte olup, müşteri talep ve bekentilerini en yüksek düzeyde ve en hızlı bir şekilde karşılamak amacıyla; müşteri memnuniyeti ölçülmektedir. Sonuçlar kamuya açıklanmakta ve iyileştirme alanlarında gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Müşteri Bildirim Yönetimi ve Tüpraş Çözüm Merkezi devreye alınmıştır. ISO 10002-2014 Müşteri Memnuniyeti ve Şikayet Yönetimi Belgesi mevcuttur.

Tedarikçi Yönetimi Politikası çerçevesinde Tedarikçi Davranış İlkeleri yayımlanmış ve Tüpraş Tedarikçi Portalı devreye alınmıştır.

İlave olarak, sürdürülebilirlik öncelikli konu başlıkları ve projeler başta çalışanlar, müşteriler, tedarikçiler, iş ortakları, toplum, STK'lar ile kamu kurum ve kuruluşları, yatırımcı kurumlar olmak üzere tüm iç ve dış paydaşlara yönelik olarak iki yılda bir düzenlenen itibar araştırması ile ölçümlenmektedir.

Çalışan bağılılığı, müşteri memnuniyeti, tedarikçi memnuniyeti ve yüklenici memnuniyeti ve itibar araştırmaları ölçülmekte ve neticelerine yönelik iyileştirme hedefleri belirlenmektedir.

Üniversiteler, kamu kurumları, STK'lar ve uluslararası kuruluşlar Tüpraş'ın sürdürülebilirlik önceliklerinin yönetiminde konu odaklı iş birlikleri geliştirilen paydaşların başında gelmektedir. İş birlikleri kapsamında kurumlarla düzenli iletişim sağlanmakta ve sürdürülebilirlik meselelerine yönelik ortak çözüm ve projeler geliştirilmektedir. Tüpraş üst düzey yöneticileri hem sektörel hem de konu odaklı olarak iş örgütlerinin çalışmalarında yer almaktır ve görüş sunmaktadır.

Farklı paydaşlara gerçekleştirilen iş birliklerine ilişkin detaylı bilgi sürdürülebilirlik raporunda/Tüpraş web sitesinde iletişim sekmesi altında "Paydaşlarla İletişim" başlığında yer almaktadır.

Tüpraş, Koç Holding'in imzacısı olduğu Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi (UN Global Compact) ilkelerini benimsemiştir.

Şirket, Koç Holding'in imzacısı olduğu İPG-İş Dünyası Plastik Girişimi'ni de desteklemekte ve Koç Holding'in üyesi olduğu Dünya Ekonomik Forumu (WEF - World Economic Forum) alt çalışma gruplarında yer almaktadır.

2050 yılına kadar karbon nötr olma hedefini ortaya koyan Koç Topluluğu, bu doğrultuda somut ve uygulanabilir bir yol haritasını içeren dönüşüm programını başlatmıştır. Tüpraş, iklim kriziyle mücadelede ve düşük karbon ekonomisine geçiş yolculuğunda uzun süre önce başlattığı çalışmaları, Koç Topluluğu'nun ortaya koyduğu vizyon doğrultusunda ilerlemektedir.

TÜPRAŞ, İKLİM KRİZİYLE MÜCADELEDE VE DÜŞÜK KARBON EKONOMİSİNÉ GEÇİŞ YOLCULUĞUNDA UZUN SÜRE ÖNCE BAŞLATTIĞI ÇALIŞMALARI, KOÇ TOPLULUĞU'NUN ORTAYA KOYDUĞU VİZYON DOĞRULTUSUNDА İLERLEMEKTEDİR.

İklim değişikliği çalışmalarını Koç Topluluğu iklim değişikliği stratejisilığında yürüten Topluluk şirketleri, sera gazı salınımlarının etkin biçimde izlenmesi, raporlanması ve koşullar dâhilinde azaltılması konusunda çalışmalar gerçekleştirmektedir. Hâlihazırda uzun yillardır Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları düzenli olarak hesaplayan ve raporlayan Tüpraş 2021 itibarıyla Kapsam 1 ve 2 sera gazı salınımlarını ISO 14064-1 Sera Gazi Emisyonlarının Doğrulanması ve Raporlanması Standardı çerçevesinde üçüncü taraf bağımsız bir kuruluşla doğrulatmaktadır. Buna ek olarak Kapsam 3 emisyon ayak izinin çıkarılmasına yönelik sektördeki uzman bir danışmanlık firması ile çalışmalar sürdürmektedir.

Koç Topluluğu'nun liderlik ettiği TÜSİAD Yeşil Mutabakat Görev Gücünde yer alan Tüpraş, "Ekonomik Göstergeler Merceğinden Yeni İklim Rejimi Raporu" hazırlanmasına katkı sağlamıştır. Rapor, Yeşil Mutabakat'ın Türkiye'den AB'ye ihracat yapan sektörler üzerindeki olası etkilerinin yanı sıra Türkiye ekonomisine olan yansımalarını da ortaya koymaktadır.

Topluluk içerisinde, Yeşil Mutabakat kapsamındaki gelişmeleri takip etmek, eylem planlarını ve planlanan mekanizmaları inceleyerek çevresel açıdan Topluluğa potansiyel etki alanlarını değerlendirmek amacıyla 2020 yılı Mart ayında Tüpraş'ın da yer aldığı Koç Topluluğu Çevre Kurulu bünyesinde bir çalışma grubu kurulmuştur. Tüpraş, Yeşil Mutabakat kapsamında 2020 yılının en önemli gelişmelerinden biri olan AB Sınırda Karbon Mekanizması (CBAM-Carbon Border Adjustment Mechanism) Kamu İstişare Süreci çerçevesinde Koç Topluluğu Değerlendirme Notu'nun hazırlanmasına katkıda bulunmuş, Koç Topluluğu aracılığı ile ilgili kuruluşlarla paylaşılmıştır. 2015 yılından bu yana iklim değişikliği konferanslarında yerini alan Tüpraş, bu yıl da enerji sektörünü temsilen Türkiye heyetinde COP 26'ya katılmış ve Karbon Piyasalarına Hazırlık Ortaklıği kapsamında sunumlar yaparak deneyimlerini aktarmıştır. Tüpraş aynı zamanda TÜSİAD Çevre ve İklim Değişikliği Çalışma Grubu bünyesinde kurulan Karbon Fiyatlama Alt Çalışma Grubu'nun liderliği de yürütmektedir.

Ayrıca, iklimle Bağlılı Finansal Bayanlar Görev Gücü'ne (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures - TCFD) destek veren şirketler arasında 2022 başı itibarıyla katılan Tüpraş, iklim değişikliğinden kaynaklanan riskleri ve oluşabilecek fırsatları TCFD çerçevesinde yönetmeyi, paydaşlarına düzenli olarak açıklamayı ve ekosistemine yaygınlaştırmayı hedeflemektedir.

Sürdürülebilirlik Raporlaması

Tüpraş, sürdürülebilirlik alanındaki uygulamalarını Küresel Raporlama Girişimi (GRI) Standartları: "Temel" seçeneğine uygun olarak hazırladığı sürdürülebilirlik raporlarının yanı sıra, faaliyet raporları aracılığıyla kamuoyu ile paylaşmaktadır. Sürdürülebilirlik raporunun içeriğinin temelini oluşturan öncelikli konular, GRI Standartları'nda belirtilen raporlama ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilen süreçler sonucunda elde edilmiştir.

Paylaşılan sürdürülebilirlik performansı tablosu verileri 1 Ocak 2021 - 31 Aralık 2021 tarihleri arasında, Tüpraş'ın Türkiye'de gerçekleştirdiği rafinaj faaliyetlerini kapsamaktadır.

2020 yılında yayınlanan SPK Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi'nde halka açık ortaklıkların çevresel, sosyal, kurumsal yönetim çalışmalarını yürütürken açıklamaları beklenen temel ilkeler paylaşılmıştır. Şeffaf, dengeli ve bütüncül raporlamaya önem veren Tüpraş, bu ilkeler karşısındaki yaklaşım ve uygulamalarını kamuya açık olarak yayınladığı Sürdürülebilirlik Raporları ve internet sitesi içerikleri ile ortaya koymaktadır. Ayrıca, Faaliyet Raporu içerikleri bu doğrultuda genişletilmiş olup, ilkelere tam uyum için de çalışmalar devam etmektedir. İlkeler kapsamında yapılan çalışmalar raporun ilgili bölümlerinde paylaşılmıştır.

Bu bölümde "uy" ya da "açıkla" yaklaşımı ile hazırlanan SPK Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi'ndeki ilkelerde uyum sağlanan konular kapsamlı olarak açıklanmakta olup, henüz tam uyum sağlanmayan ilkeler karşısındaki değerlendirmelere ise Kurumsal Yönetim bölümündeki Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum Beyanı içinde yer verilmiştir.

YATIRIMLAR

TÜPRAŞ, YATIRIM ÇALIŞMALARINA 2021 YILINDA DA KESİNTİSİZ DEVAM ETMİŞTİR.

152 milyon ABD doları

Tüpraş'ın 2021 yılında solo yatırımları 112, konsolide yatırımları ise 152 milyon ABD dolarına ulaşmıştır.

Tüpraş'ın Koç Topluluğu'na devri sonrası başlayan ürün kalitesinin iyileştirilmesine yönelik ana yatırımların yanında, operasyonel mükemmellik, verimlilik, iş güvenliği, yasal gereklilikler ve sürdürülebilirlik konularında da teknolojik gelişim, değişim ve dönüşüme odaklı, stratejik yatırım kararları alınmıştır ve alınmaya da devam edilmektedir. Tüpraş'ın 16 yılda gerçekleştirdiği yatırım harcaması 6,4 milyar ABD doları rafinajda olmak üzere, toplam 7,1 milyar ABD dolara ulaşmıştır.

Tüpraş, yatırım çalışmalarına 2021 yılında da kesintisiz devam etmiştir. Şirket bu doğrultuda yeni üniteler ve proses iyileştirmelerine yönelik ana yatırımlarına devam etmiş; operasyonel mükemmellik, verimlilik, iş güvenliği, yasal gereklilikler ve sürdürülebilirlik konularında tevsi ve yenileme projeleri hayata geçirmiştir.

Yatırım ekseninde Tüpraş'ın odak noktalarının başında sürdürülebilirlik projeleri ve yatırımları yer almıştır.

Şirket'in 2021 yılında hayata geçirdiği sürdürülebilirlik temali yatırım çalışmaları yenilenebilir enerji ünitelerinin kurulumu, baca gazi emisyon ünitelerinin yenilenmesi, vb. alanlara odaklanmıştır. Tüpraş'ın 2021 yılı sürdürülebilirlik yatırımları toplam tutarı 60 milyon ABD doları olurken, toplam solo yatırımları 112 milyon ABD dolarına ulaşmıştır.

Aynı dönemde Tüpraş'ın iştirakleri Ditaş ve Körfez Ulaştırma ile birlikte değerlendirildiğinde konsolide yatırım harcaması 152 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu tutar, bir önceki yıl yapılan konsolide yatırım harcaması ile paralel gerçekleşmiştir.

Tüpraş rafinerilerinde devam eden çeşitli projeler için alınan bölgesel ve büyük ölçekli teşvik belgelerinin toplam tutarı 4,1 milyar TL'dir. Tüpraş'ın idamesine, verimliliğine ve kârlılığına önemli katkılar sağlamak üzere 2021 yılı içerisinde yürütülen 82 adet yeni ve 218 adet devam eden yatırım projelerinden başlıca olanlar aşağıda sunulmuştur.

Izmit, İzmir, Kırıkkale Rafinerileri

Rafinerilerin Vakum Ünitelerinde Off-Gazları Geri Kazanım Projeleri

Projeler ile Izmit, İzmir, Kırıkkale Rafinerilerinde mevcut durumda vakum kolonlarından alınan H_2S içerikli gazın, basıncındanın amin çözeltisi ile temizlenmesi ve temizlenen gazın fırın yakıt sistemine enjekte edilmesi hedeflenmiştir. Enerji tasarrufu sağlayacak yaklaşık 51,8 milyon ABD doları bedelli proje kapsamında, 2021 yılı içerisinde detay mühendislik işlerine devam edilmiştir.

Yeni Kükürt Ünitelerinin Kurulması

İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin devreye girmesi ile birlikte Izmit, İzmir ve Kırıkkale Rafinerilerinde hem maksimum ham petrol ünite şarji, hem de yüksek kükürt içeren alternatif ham petrol işleme sonucu olarak kükürt ünitelerinde kapasite ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu sebeple yeni kükürt ünitelerinin kurulmasına karar verilmiştir. Izmit Rafinerisi'nde proje kapsamında ayrıca ARU ve SWS ünitelerinin kurulması da planlanmaktadır. Üç rafineri için yaklaşık 400 milyon ABD doları mertebesindeki projede 2021 yılı içerisinde EPC (Mühendislik, Satın alma, Yapım) olarak çekilen ihaleye gelen teklifler değerlendirilmiştir. Alınan teklifler ile birlikte güncel ihtiyaç değerlendirilmesi yapılarak söz konusu yeni kükürt ünitesi yapımına sadece Kırıkkale Rafinerisi'nde devam edilmesine karar verilmiştir. Bu doğrultuda Kırıkkale Rafinerisi için ihaleyi kazanan firma ile EPC Sözleşmesi imzalanmıştır.

Izmit Rafinerisi

FCC Ünitesinin Revamp'ı, Baca Gazı Arıtımı ve Enerji Geri Kazanımı

İzmit Rafinerisi FCC Ünitesi'nde enerji geri kazanımı ve reaktör verim iyileştirme çalışmaları kapsamında yaklaşık 74 milyon ABD doları tutarındaki projede 2021 yılında sahadaki inşaat montaj çalışmaları tamamlanmış ve ünite Aralık ayı sonunda devreye alınarak proje tamamlanmıştır.

PLT-7 LPG Merox Ünitesi Modernizasyonu

Yasal gereklilik/mevzuata uyum kapsamında gerçekleşen otogaz LPG toplam kükürt satış spesifikasyonunun 50 ppm'den 30 ppm'e düşürülmesi için, proje kapsamında PLT-7 LPG-1 ve LPG-2 Merox ünitelerinin modernizasyonu yapılmıştır. 7,15 milyon ABD doları tutarındaki projede 2020 yılı içerisinde LPG-2 kısmı, 2021 yılı Mayıs ayında LPG-1 kısmı devreye alınarak proje tamamlanmıştır.

Tank Sahası Şalter Sistemlerinin Yenilenmesi

Rafineri tank sahalarını besleyen şalter odalarının şalter sistemleri/trafoları/kabloların yenilenmesini amaçlayan 4,6 milyon ABD doları tutarındaki projede 2021 yılı içerisinde ekipman temini ve saha montaj işlerine devam edilmiştir. Projenin 2022 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Propilen Satış Hatları Tesisi

Son dönemlerde değişken ürün kârlılıklarından dolayı yeni ürün yelpazeleri değerlendirilmektedir. Bu kapsamında FCC Ünitesi'nden çıkan LPG akımının içerisindeki propan/propilen akımı ayrılarak satılması planlanmış olup, bu amaçla 12 milyon ABD doları tutarındaki proje başlatılmıştır. 2021 yılı içerisinde, detay mühendislik ve ekipman temin çalışmaları ile birlikte saha montaj çalışmalarına devam edilmiştir.

Güneş Enerjisi Santrali (GES) Kurulumu

İzmit Rafinerisi'nin mevcut elektrik ihtiyacı buhar ve gaz türbinleri ile sağlanmaktadır. Üretilen elektriğin fazlası rafinerinin bağlı olduğu 154 KV TEİAŞ Yarımca trafosu üzerinden satılmaktadır. Yenilenebilir enerji potansiyellerinin belirlenmesi kapsamında yapılan çalışma ile GES yatırımı yapılabileceği belirlenmiştir. Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında Tüpraş rafinerilerinde GES kurulumuna yönelik 2021 yılı içerisinde potansiyel belirleme, ön mühendislik ve izin çalışmaları yapılmıştır.

İzmir Rafinerisi

CCR Platformer Ünitesi Kapasite Artışı

Proje ile U-9200 Platformer Ünitesi'nin kapasitesinin $160 \text{ m}^3/\text{saat}$ ten $225 \text{ m}^3/\text{saate}$ çıkartılması hedeflenmektedir. Tüm ağır naftaların proses içerisinde işlenmesi ve böylece katma değeri yüksek platformate ve hidrojen gibi ürünlerin elde edilmesi amaçlanmaktadır. 2020 yılı içerisinde detay mühendislik ve ekipman temin çalışmaları yapılarak saha çalışmalarına başlanan 32,9 milyon ABD doları tutarındaki projede 2021 içerisinde inşaat montaj işlerine devam edilmiştir.

FCC Ünitesi'nin Revamp'i, Baca Gazı Arıtımı ve Enerji Geri Kazanımı

Proje kapsamında İzmir Rafinerisi FCC Ünitesi'nde enerji geri kazanımı ve reaktör verim iyileştirmesi yapılacaktır. Temel mühendislik çalışmaları tamamlanan 65,5 milyon ABD doları tutarındaki projede 2021 yılı içerisinde detay mühendislik ve ekipman temin çalışmalarına devam edilmiştir. Ayrıca inşaat montaj işleri için ihaleye çıkışmış olup, ihale süreci devam etmektedir.

RES ve GES projeleri

İzmir Rafinerisi'nde RES ve GES projeleri için ön mühendislik ve izin çalışmaları yapılmıştır.

U-7000 Ham Petrol Ünitesi'ne Yeni Baca İnşaatı Yapımı

1978 yılında devreye alınan U-7000 Ham Petrol Ünitesi'nde 90 m yüksekliğinde beton baca bulunmaktadır. İşletme güvenilirliğinin sağlanmasının yanı sıra emisyon değerlerine daha uygun yükseklikte yeni bir baca yapılması karar verilmiştir. 6,8 milyon ABD doları tutarındaki projede 2021 yılı içerisinde detay mühendislik çalışmaları tamamlanmış ve inşaat montaj ihalesine çıkmıştır.

Ham Petrol Enjeksiyon Sistemi Yapılması

Fırsat ham petrollerinden daha fazla yararlanabilmek için yapılan değerlendirmeler sonucunda İzmir Rafinerisi'nde mevcutta var olan ham petrol enjeksiyon sisteminin genişletilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda yapılması planlanan proje ile fırsat oluşturan ham petrollerin enjeksiyon sistemi sayesinde ham petrol ünitelerine kontrollü şarj verilmesi amaçlanmaktadır. 7,7 milyon ABD doları tutarındaki projede 2021 yılı içerisinde detay mühendislik ve ekipman temin çalışmaları yapılmış olup, çıkışlı inşaat montaj ihalesi sonuçlandırılmıştır.

Rüzgâr Enerjisi Santrali (RES) ve Güneş Enerjisi Santrali (GES) Kurulumu Projeleri

İzmir Rafinerisi Kuvvet Santrali'nde elektrik ihtiyacı gaz türbinleri ve kondenserli buhar türbinleriyle karşılanmaktadır. Rafinerideki kapasite artışıyla birlikte elektrik ihtiyacı artmıştır. Artan elektrik ihtiyacı TEİAŞ'tan da elektrik satın alınmaya başlanmıştır.

Projeler kapsamında rafinerinin elektrik ihtiyacının bir kısmının yenilenebilir enerji kaynaklarından, karbon nötr hedefi doğrultusunda emisyon yaratmadan karşılanması hedeflenmektedir.

- 21 milyon ABD doları tutarındaki RES projesinde 2021 yılı içerisinde ön mühendislik ve izin çalışmaları yapılmıştır.
- GES projesinde ise 2021 yılı içerisinde potansiyel belirleme, ön mühendislik ve izin çalışmaları yapılmıştır.

YATIRIMLAR

Kırıkkale Rafinerisi

Yeni SWS Ünitesi Kurulması

Proje ile rafinerideki tüm kirli su akımları ayrı hatlar ile SWS ünitelerine yönlendirilecektir. Böylelikle ünite şartlarının sağlıklı kontrolü, mevcut kirli su akımlarının hepsinin istenilen seviyede arıtımı ve gerekli durumlarda SWS ünitelerinin birbirlerini yedeklemesi suretiyle tüm kirli suyun arıtımı amaçlanmaktadır. 15,3 milyon ABD doları tutarındaki projede 2021 yılı içerisinde detay mühendislik çalışmalarına tamamlanmış olup, ekipman satın almaları devam etmektedir.

Yangınla Mücadele Sistemlerinin İyileştirilmesi Projesi

Rafinerinin mevcut yangın sistemlerinin gözden geçirilerek modernize edilmesi amacıyla başlatılan 29,1 milyon ABD doları tutarındaki projede, 2021 yılı içerisinde saha çalışmaları başlatılmış olup, çalışmalar devam etmektedir.

CWTP Ünitesi Modernizasyon Projesi

Rafinerinin demineralize su ihtiyacı CWTP Ünitesi'nden karşılanmaktadır. Eski demin su ünitesi ekipmanlarının çalışma ömrünü doldurması ve sıklaşan bakım faaliyetleri sonucunda rafineri ihtiyacı demin su üretimi kesintiye uğrayabilmektedir. Bu problemlerin yaşanmaması ve deşarj problemlerinin önüne geçilmesi adına ham su ön arıtım tesisi ile 250 m³/h kapasiteli yeni bir demin su ünitesi kurulması ve rafineriden dönen kondensin mevcutta bulunan kuvvetli anyon ve mixbed reçinelerine yönlendirilmesi ile kondens polishing sistemi kurulması planlanmıştır. 17,8 milyon ABD doları tutarındaki projede 2021 yılı içerisinde EPC olarak ihaleye çıkmış ve ihaleyi kazanan firma ile sözleşme imzalanarak saha çalışmalarına başlanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali (GES) Kurulumu

Mevcut durumda rafineri elektrik üretimi karşı basıncı buhar türbini ve gaz türbini ile yapılmaktadır. Yenilenebilir enerji potansiyellerinin belirlenmesi kapsamında yapılan çalışma ile GES yatırımı yapılabileceği belirlenmiştir. Projede 2021 yılı içerisinde potansiyel belirleme, ön mühendislik ve izin çalışmaları yapılmıştır.

GES

Batman Rafinerisi'nde GES 2021 yılında devreye alınmıştır.

Batman Rafinerisi

C-1201 Nafta Splitter Kolonunun Yenilenmesi

Yaklaşık 55 yıldır servis veren kolonun et kalınlığının korozyon kaynaklı olarak kabul edilebilir minimum seviyenin altına düşmesi nedeniyle proses emniyeti risklerinin önüne geçilmesi amacıyla yenilenmesine karar verilmiştir. 210 bin ABD doları tutarındaki projede 2020 yılında satın alınmış olan ekipmanın 2021 yılı içerisinde saha montajı yapılarak devreye alınmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali (GES) Kurulumu Projeleri

Batman Rafinerisi TEİAŞ Batman 2 trafo merkezinden beslenmektedir. Rafineri trafo merkezinden havai hatla enerji sağlamakta olup, dağıtım sistemi kullanıcısı durumunda üretim lisansına sahip bir kuruluştur. Sıfır karbonlu enerji üretimi çalışması kapsamında 2 MW kurulu güçe sahip olan GES kurulumu ile yılda 3,64 milyon kWh elektrik üretilmesi ve böylece

Batman Rafinerisi elektrik tüketiminin %22,5'inin yenilenebilir kaynak ile karşılanması öngörmektedir. 2020 yılında ön mühendislik çalışmaları ve izin süreçleri tamamlanmış olan 1,5 milyon ABD doları tutarındaki projede 2021 yılı içerisinde saha çalışmaları tamamlanmış ve santral devreye alınmıştır.

Yenilenebilir enerji potansiyellerinin belirlenmesi kapsamında yapılan çalışma ile bir miktar daha GES yatırımı yapılabileceği belirlenmiştir. 2021 yılı içerisinde potansiyel belirleme, ön mühendislik ve izin çalışmaları yapılmıştır.

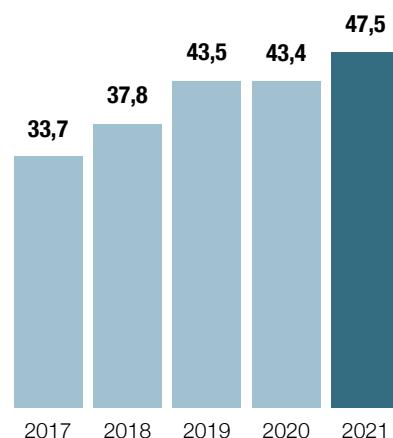

Tüpraş açıkladığı Stratejik Dönüşüm Planı ile enerji sektörünün geleceğinde liderliği hedeflerken, önumüzdeki dönemde rafineri faaliyetlerinde karbon salınımını azaltmayı ve alternatif enerji üretiminde önemli bir oyuncu konumuna gelmeyi planlamaktadır. %63'ünü kadınların, araştırmacı kadrosunun %21'ini ise doktora mezunlarının oluşturduğu Ar-Ge ekibi, araştırma ve geliştirme çalışmaları ile dönüşüm stratejisini desteklemektedir. Sürdürülebilir rafinaj stratejisi kapsamında rafineri kârlılığını artıracak operasyonel çözüm ve iyileştirme çalışmaları başta olmak üzere; dijital dönüşüm, sensör ve robotik teknolojiler, enerji verimliliği, yenilenebilir yakıtlar, karbon yakalama ve dönüşümü, malzeme teknolojileri, hidrojen teknolojileri, su ve atık yönetimi Tüpraş Ar-Ge Merkezi'nin başlıca çalışma konularını oluşturmaktadır.

Tüpraş 2021 yılında ar-ge faaliyetlerine 47,5 milyon TL harcamıştır. Ar-Ge Merkezi'nde 52'si yüksek lisans ve %21'i doktora mezunu olmak üzere 46 araştırmacı ve 16 laboratuvar teknisyeni çalışmaktadır. 10 araştırmacı doktora çalışmalarına, 6 araştırmacı ise yüksek lisans çalışmalarına devam etmektedir. Rafineri ekipleriyle uyumlu ve ortak hedeflerle çalışan 7 çevik takımdan oluşan Ar-Ge Merkezi; ofis, laboratuvar ve pilot tesis olmak üzere üç binada, 12.950 m²'lik bir alanda 150'den fazla cihaz ile çalışmalarını sürdürmektedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2021 yılında 8.'si düzenlenen Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri ile Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Zirvesi'nde Tüpraş Ar-Ge Merkezi C Kategorisinde (51-75 Ar-Ge Personel İstihdamı Yapan Şirketler) 3.'lük ödülüne layık bulunmuştur. Değerlendirmede, ar-ge personeli istihdamı, harcama yoğunluğu, proje kapasitesi, iş birliği ve etkileşim, ticarileşme ile fikri mülkiyet yetkinliği kriterleri göz önüne alınmaktadır.

AR-GE HARCAMALARI (milyon TL)

SÜRDÜRÜLEBİLİR RAFINAJ STRATEJİSİ KAPSAMINDA RAFİNERİ KÂRLILIĞINI ARTIRACAK OPERASYONEL ÇÖZÜM VE İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARI AR-GE MERKEZİ'NİN ÖNCELİKLERİNDENDİR.

Çevresel Sürdürülebilirlik Projeleri

“Karbon nötr bir şekilde, farklı enerji türlerini entegre bir iş modeli ile üretecek, Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi konumumu güçlendirmek ve ülkemizin temiz enerji dönüşümüne öncülük etmek” gayesiyle başlatılan Stratejik Dönüşüm Planı'nın hayata geçirilmesinde Ar-Ge Merkezi yenilikçi proje ve araştırma faaliyetleri ile önemli bir rol oynayacaktır.

Karbon Yakalama, Kullanma ve Depolama

Tüpraş karbon yakalama ve kullanma odaklı iki Ufuk2020 projesinde ortak olarak yer almaktadır:

- **MOF4AIR** (Metal Organic Frameworks for carbon dioxide Adsorption processes in power production and energy Intensive industRies) projesinde, endüstriyel süreçlerden çıkan karbodioksit gazının salımının azaltılmasını sağlamak amacıyla karbodioksit verimli şekilde tutacak yenilikçi malzemelerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Tüpraş, baca gazlarındaki atık karbodioksit gazının yakalanmasına yönelik teknolojinin ilk elden rafineri saha testlerini gerçekleştirecektir.

- **COZMOS** (Efficient CO₂ conversion over multisite Zeolite-Metal nanocatalysts to fuels and OlefinS) projesinde ise, endüstriyel süreçlerden çıkan proses akımlarındaki karbodioksit gazının verimli bir şekilde propan ve propilen gibi katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülmesi için yenilikçi katalizörler geliştirilecektir. Geliştirilecek katalizörlerin performans testleri, Tüpraş Ar-Ge Merkezi altyapısında kurulacak pilot tesiste yürütülecektir.

Avrupa Birliği tarafından açılan malzeme bilimi ve mühendisliği alanındaki M.ERA-NET 2020 çağrıı kapsamında iki aşamalı uluslararası ve ulusal başvuruları tamamlanan MOFAC2CAP (Development of Novel MOF Aerogel Composites to Capture CO₂) projesi desteklenmeye hak kazanmıştır. Uluslararası ve ulusal proje koordinatörlüğünü Tüpraş'ın üstlendiği, Fransa'dan L'École normale supérieure (L'ENS) Üniversitesi ve Türkiye'den Koç Üniversitesi'nin partner olarak yer aldığı MOFAC2CAP projesinde, karbodioksit açısından zengin proses gaz karışımlarından ve baca gazlarından karbodioksitin seçici bir şekilde yakalanmasına yönelik yenilikçi MOF/aerojel kompozit malzemeler geliştirilip, sentezlenerek proje kapsamında kurulacak laboratuvar ölçekli bir adsorpsiyon test sisteminde karbon yakalama performansları test edilecektir.

TÜBİTAK 1005 - Ulusal Yeni Fikirler ve Ürünler Araştırma Destek Programı kapsamında ODTÜ Petrol Araştırma Merkezi'nin yürütüçülüğünde Tüpraş ve Türkiye Petrolleri Anonim OrtaklıĞı (TPAO) kuruluşlarının iş birliğiyle başvurusu tamamlanan "Batman Petrol Rafinerisinden Yakalanacak Baca Gazi/Karbon Dioksitin Batı Raman Sahasına Enjeksiyonu İçin En Uygun İş Modelinin Teknik ve Ekonomik Açıdan Araştırılması" başlıklı proje olumlu değerlendirilerek desteklenmeye hak kazanmıştır. Projede, Tüpraş Batman Rafinerisi'nde ham petrol rafinasyonu sonucu açığa çıkan baca gazlarındaki atık karbon dioksit gazının yakalanarak, Batı Raman sahasına taşınması ve geliştirilmiş petrol kurtarımı yöntemiyle sahaya enjeksiyonunun teknik ve ekonomik açıdan uygulanabilirliği değerlendirilecektir. Bu sayede, hem karbon dioksit emisyonunun azaltılması, hem de Batı Raman sahasında yerli ham petrol üretiminin devamlılığının sağlanması amaçlanmaktadır.

Koç Üniversitesi Tüpraş Enerji Merkezi (KUTEM) iş birliği ile "PSA-to-Fuels - Karbondioksitçe Zengin Rafineri Proses Gazlarının Değerli Yakıt veya Kimyasallara Dönüşürülmesine Odaklı Katalitik Sistemlerin Geliştirilmesi" başlıklı Ar-Ge Merkezi projesi başlatılarak yüksek oranda CO₂ içeren rafineri proses

gazları yenilikçi katalizörler ile metanol ve Dimetileter (DME) gibi katma değeri yüksek ürünlere dönüştürilmektedir. Proje kapsamında kurulan laboratuvar ölçekli katalizör performans test sisteminde CO₂ dönüşüm, katalizör araştırma-geliştirme ve katalizör performans test çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Yenilenebilir Yakıtlar

Tüpraş, açıklanan dönüşüm stratejisi kapsamında odak alanlardan biri olan biyoyakıt konusunda iki önemli projede ortak olarak yer almaktadır.

Bunlardan biri, Ufuk2020 programı kapsamında desteklenen EBIO projesidir. Projede, biyokütle bazlı sıvıların elektrokimyasal yöntem ile iyileştirilmesi, elde edilen ürünlerin rafineride ara ürün ve son ürün olarak değerlendirilmesi araştırılacaktır. Tüpraş, biyoyağlardan yenilenebilir jet yakıtı üretimi için gerekli koşulları belirleyecektir.

Bir diğer proje ise TÜBİTAK ARDEB 1003 Programı kapsamında desteklenen ve Tüpraş'ın Boğaziçi Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Türk Hava Yolları, THY-Teknik, THY-OPET gibi önemli kuruluşlarla birlikte yer aldığı Mikro-Jet projesidir. Projede, ülkemizin coğrafi üretim koşullarına uygun mikroalg biyokütlesi kullanılarak yüksek verimli yakıt sentez katalizörleri ile sürdürülebilir ve ekonomik biyo-jet yakıtı elde edilmesi amaçlanmaktadır.

Yeşil Hidrojen

Tüpraş'ın Stratejik Dönüşüm Planında önceliklendirdiği yatırım alanlarından olan yeşil hidrojen teknolojileri, Tüpraş Ar-Ge Merkezi'nde çalışılan araştırma alanlarındandır. Koç Üniversitesi ile birlikte sürdürülen proje kapsamında ikinci faz çalışmaları devam etmektedir. Projenin ilk fazında, rafineri kükürt giderme prosesinde harcanan hidrojenin geri kazanılmasına yönelik prototip geliştirilmiş ve patent başvurusu gerçekleştirılmıştır. Geliştirilen sistemin, dönüşüm verimliğini ve ilk fazda geliştirilen elektrotların dayanıklılığını artırmaya yönelik çalışmalar sürülmektedir.

İnce Hidrokarbon Dönüşümü

Rafineri ara ürün ve son ürünlerinde yer alan ince hidrokarbon fraksiyonlarının değerli kimyasal ve yakıtlara dönüştürülmesi Tüpraş'ın sürdürülebilir dönüşümü açısından öneme sahiptir. Bu konuda, UFUK 2020 programı kapsamında desteklenen iki adet araştırma projemiz devam etmektedir. MACBETH (Membranes and Catalysts Beyond Economic and Technological

biyoyakit

Tüpraş, biyoyakit konusunda iki önemli projede ortak olarak yer almaktadır.

Hurdles) projesi, yenilikçi ve bir arada tasarlanmış katalitik membran reaktör uygulamaları, inovatif prosesler ve katalizörler geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu projede, Tüpraş'ın rolü, LPG fraksiyonlarından propanın daha değerli bir kimyasal olan propilene dönüştürülmesine yönelik proses teknolojileri için yüksek performansa sahip katalizör destek malzemesi tasarımı, şekillendirilme ve final katalizör haline getirilmesi ve saha demonstrasyonu için doğrudan kullanılmak üzere katalizör üretilmesidir. BIZEOLCAT (Bifunctional Zeolite based Catalysts for Sustainable Hydrocarbon Transformation) projesinde ise, LPG fraksiyonlarından propan ve bütanın, propilen, bütadiene gibi olefinlere ve benzen, toluene gibi aromatiklere dönüştürülmesi için yenilikçi katalizörlerin ve proseslerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında, geliştirilen toz esaslı farklı tip katalizörlerin ölçek büyütme çalışmaları için kompozisyon tasarımı, şekillendirilmesi ve pilot ölçekte testleri için kg ölçügröße üretimi rolümüzün yanı sıra dizayn edilen ve devreye alınacak çok fonksiyonlu pilot ölçek reaktör sisteminde proje partnerleri ile birlikte geliştirilen yenilikçi katalizörlerin validasyonu gerçekleştirilecektir. Sırasıyla TRL 7

ve 5 seviyelerine ulaşması hedeflenen bu iki projede, geliştirilen yenilikçi proses ve katalizörler ile yapılacak dehidrojenasyon reaksiyonu uygulamaları ile petrokimya ürünleri üretilirken ayrıca rafineri için son derece önemli olan hidrojenin üretimi de gerçekleştirilebilecektir.

Su Arıtım ve Atık Geri Kazanım

Sürdürülebilirlik açısından büyük önem taşıyan su ve atık yönetimi konusunda da Tüpraş Ar-Ge Merkezinin son yıllarda yoğunlaşan proje çalışmaları bulunmaktadır.

İleri atık su arıtım teknolojilerinin İzmit Rafinesinde pilot ölçekte test edildiği Ufuk2020 projesi **INTEGROIL** (Demonstration of a Decision Support System for a Novel Integrated Solution aimed at Water Reuse in the Oil & Gas Industry) 2019 yılında başarıyla tamamlanmıştır. Sonrasında bu alanda yapılan yoğun proje geliştirme çalışmaları sonuç vermiş ve Tüpraş'ın ortağı olduğu iki proje; **AquaSPICE** (Advancing Sustainability of Process Industries through Digital and Circular Water Use Innovations) ve **CORALIS** (Creation Of new value chain Relations through novel Approaches facilitating Long-term Industrial Symbiosis) Ufuk2020 kapsamında desteklenmeye hak kazanmıştır. Bu iki proje kapsamında rafinerilerde atık su geri kazanımı konusunda teknoloji seviyesini ileriye taşıyacak, dijitalleşme konularını da içeren çalışmaları hayata geçecektir. Projeler sayesinde Tüpraş, geliştirilen teknolojileri birinci elden takip etme fırsatının yanı sıra, teknolojilerin potansiyel olarak kullanımı halinde önemli çevresel kazanımlar elde edecektir.

Ufuk2020 programı kapsamında açılan ve yenilikçi teknolojilerin ticarileşmesini hızlandırmayı hedefleyen EIC-FTI-2018-2020: Fast Track to Innovation (FTI) çağrııı kapsamında **EPC-EqTech** (an innovative turnkey solution to process spent caustic created in the Oil&Gas industry at low-cost and that meets wastewater regulations) projesi fonlanmaya hak kazanmıştır. Temmuz 2021 itibarıyla başlayan projede, atık kostik arıtımına yönelik yenilikçi elektrokimyasal teknolojilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu projede Tüpraş, çevreye büyük katkı sağlama potansiyeli olan bu teknolojileri Kırıkkale Rafinerisi'nde ilk elden test etme imkânı bulacaktır.

Ufuk2020 Başarıları

Tüpraş Avrupa Birliği Çerçeve Programlarından Ufuk2020 kapsamında tamamlanan ve devam eden toplam 17 projesi ile 7,83 milyon euro hibe desteği almaya hak kazanarak en başarılı Türk sanayi kuruluşu olmuştur.

Ufuk2020 Programı kapsamında Tüpraş'ın ortak olarak yer aldığı 17 projenin 5'i başarı ile tamamlanmış, 12'si ise devam etmektedir.

Tamamlanan	Devam Eden
1. SafeAST (2015-2017)	1. BAMBOO (2018-2022)
2. iPerm (2016-2018)	2. BiZeolCat (2019-2023)
3. INTEGROIL (2016-2019)	3. COZMOS (2019-2023)
4. Indus3Es (2015-2020)	4. MOF4AIR (2019-2023)
5. FUDIPO (2016-2021)	5. FACTLOG (2019-2023)
	6. MACBETH (2019-2024)
	7. HYDROPTICS (2019-2023)
	8. ACHIEF (2020-2024)
	9. CORALIS (2020-2024)
	10. AquaSPICE (2020-2024)
	11. EBIO (2020-2024)
	12. EPC-EqTech (2021-2023)

Ufuk2020 programı kapsamında desteklenen FUDIPO (Future Directions of Production Planning and Optimized Energy and Process Industries) projesi 52 aylık çalışmanın ardından başarıyla tamamlanmıştır. Proje, farklı endüstrilerde (rafineri, kâğıt, atık su arıtma, ısı ve güç santralleri) çeşitli optimizasyon, kontrol ve veri bazlı karar destek araçları geliştirilerek endüstriyel sürdürülebilirlik yönündeki çalışmalara katkı sağlamayı hedeflemiştir. Tüpraş, İzmit Rafinerisi dizel üretim ünitesinde, ürün kalitesinin izlenmesini ve bu kaliteyi sağlamaya yönelik optimum proses şartlarının belirlenmesini hedefleyen bütünsel bir karar destek sisteminin geliştirilmesine ev sahipliği yapmıştır. Endüstriyel süreçlerde dijital ikizlerden yararlanarak enerji ve kaynak verimliliği sağlanması hedefleyen proje bu alandaki çalışmalara öncülük yapacaktır.

Ufuk Avrupa Programı

Avrupa Birliği 9. Çerçeve Programı olan Ufuk Avrupa, 2021-2027 yılları arasında 95,5 milyar eurolık bütçe ile bilim ve yenilik faaliyetlerinin desteklenmesi hedefiyle 24 Haziran 2021 tarihinde açılmıştır. Ufuk2020 Programı'nın devamı niteliğindeki programın amaçları Avrupa Birliği'ni bilimsel ve teknolojik yönden güçlendirmek, Avrupa'nın yenilik kapasitesini, rekabetçiliğini ve istihdamını yükseltmek, toplum önceliklerini karşılamak, Avrupa'nın sosyoekonomik model ve değerlerini sürdürmektir.

Tüpraş'ın Ufuk Avrupa Programı'nda fonlanmaya hak kazanan ilk projesi FLEXIndustries (Digitally-enabled FLEXible Industries for reliable energy grids under high penetration of Variable Renewable Energy Sources (VRES)), 7 farklı enerji yoğun sektörde (otomobil, biyoyakıt, polimer, çelik, kâğıt, ilaç, çimento) en uygun enerji verimliliği yönetimi ve proses esnekliği uygulamalarının hayatı geçirilmesini hedeflemektedir. Tüpraş projeye, enerjinin esnek kullanımı ve entegre enerji yöntemi odaklı rafineriden senaryo özelinde replikasyon çalışmaları ile destek verecektir. Geliştirilen uygulamaların rafineriye potansiyel adaptasyonu değerlendirilirken fizibilite çalışmaları sürdürülecektir.

Dijital Dönüşüm Odağındaki Ar-Ge Projeleri

Kemometri Çalışmaları

Rafineride sürdürülebilir ve sağlıklı bir üretim için ara ürün ve ürünlerin düzenli kalite takibi kritik öneme sahiptir. Numune alımından analiz raporlamasına kadar olan sürenin uzaması, gerekiğinde ünitelere yapılacak müdahaleyi geciktirebilmektedir. Bu proje ile ham petrol üniteleri nafta ürünlerinin fiziksel özelliklerinin spektroskopik yöntemler ve kemometrik modeller kullanılarak raporlanması hedeflenmiştir. 2021 yılı itibarıyla ham petrol üniteleri ara ürünlerine ait fiziksel özellik raporlamaları için kemometri bazlı gerçek zamanlı kalite takibine yönelik altyapı oluşturulmuştur. Proje ile fiziksel test sayısı, numune miktarı, kimyasal teması, harcanan süre ve cihazların operasyonel giderlerinde önemli ölçüde azalma sağlanmıştır.

Ufuk2020'nin en başarılısı

Tüpraş Ufuk2020 kapsamında 17 projesi ile 7,83 milyon euro hibe desteği almaya hak kazanarak en başarılı Türk sanayi kuruluşu olmuştur.

Proseslerde ve Ekipmanlarda Yaşanan Anormal Durumların Tespiti

Proje, sensör verilerinin makine öğrenmesi yöntemleri ile işlenerek rafineri süreçlerinde yaşanabilecek aksaklılıkların ve bunların kök nedenlerinin erken tespitini amaçlamaktadır. Böylelikle, işletme ve proses birimlerinin operasyonlarını daha kontrollü yönetmesine katkı sağlarıken, bakım biriminin de iş planlamasına destek olunacaktır. Geliştirilecek modeller, alarm limitleri öncesinde hatanın tespiti ile maddi fayda getirirken, olası risklerin önlenmesi ile proses emniyetine hizmet edecektir.

PIANiSM

ITEA etiketli ve TÜBİTAK destekli PIANiSM projesi, uçtan uca otomatikleştirilmiş bir üretim süreci ve değer zincirlerinin optimizasyonu amacıyla kestirimci bakım tekniklerini çeşitli endüstrilerde kullanılabılır bir yazılıma dönüştürmeye hedeflemektedir. Projede; veri bilimi, makine öğrenimi ve gerçek zamanlı veri işleme gibi yenilikçi çözüm metotları kullanılmaktadır.

Tüpraş, kullanım senaryosu sağlayıcısı olarak projede yer almaktır olup rafineride kritik döner ekipmanlarda meydana gelebilecek arıza türlerini olmuşdan önce tahmin etmeyi amaçlamaktadır. Böylece, plansız duruş sürelerinin ve bakım faaliyetlerinin erken planlaması ile bakım maliyetlerinin azaltılması öngörülmüştür.

Membran Kirlilik Takibi

Tüpraş'ın dijital dönüşüm yolculuğuna hizmet eden projelerden biri de İzmit ve İzmir Rafinerileri Atık Su Arıtımı Ünitelerinde hayata geçirilen "Membranlarda Kirlilik Takibi" projesidir. Proje ile membranlarda kalıcı kirlilik oluşması ve membranların erken yıkama nedeniyle zarar görmesi engellenirken kirliliğe neden olan parametreler izlenebilmektedir. Proje, membranların servis ömrünü uzatırken, enerji tüketiminde tasarruf ve ünite su geri kazanımında artış sağlamaktadır.

Depolama Tank Optimizasyonu

Proje, rafinerilerde son ürün, ara ürün ve katkı maddelerinin depolandığı tankların optimum tank konfigürasyonunu öneren bir karar destek aracı geliştirmeyi hedeflemektedir. Geliştirilen araç, tank bakım planları, tank tipleri ve hacimleri gibi birçok özelliği göz önünde bulundurarak tank servis değişiklikleri ve tank yatırım değerlendirmeleri için kullanılabilecek şekilde tasarlanmıştır. Böylelikle, gereksiz tank yatırım maliyetleri önlenebilirken, tank servis atamaları dijital olarak uzun vadeli planlanabilecektir.

Tüpraş'a Değer Katan Ar-Ge Projeleri

TÜBİTAK 1707 - Siparişe Dayalı Ar-Ge Projeleri için KOBİ Destekleme Çağrısı kapsamında tasarlanan ve başvurusu gerçekleştirilen **RUVIOilDiver** (Canlı Tank Tabanı Muayenesi için Robotik Uygulamaların Geliştirilmesi) projesi fonlanmaya hak kazanmıştır. Türkiye'de ilk kez üretilenek olan robotik sistem, depolama tankı devrede iken tank tabanı muayenesi gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Böylelikle, rafineriler gibi riskli ve zorlu ortamlarda yapılan pek çok görev gibi depolama tanklarının taban muayenesi de robotik teknolojiler sayesinde daha emniyetli, verimli, detaylı ve daha az maliyetle yapılabilecektir.

Fuel Oil Dönüşüm Ünitesi kapsamındaki mevcut koklaştırma ünitesinin sürdürülebilir ve güvenli bir şekilde operasyonlarına devam etmesi amacıyla “Laboratuvar Ölçekli Koklaştırma Ünitesi” Ar-Ge Merkezi altyapısına kazandırılmıştır. Bu ünite ile Koklaştırma Ünitesi'nin operasyonlarını laboratuvar ölçügede simüle etmek, ünite problemlerine çözümler üretmek ve üretimin sürdürülebilirliğine katkı sağlamak mümkün olacaktır. Kurulan mini Koklaştırma Ünitesi, şarj ve ürünler arasındaki ilişkinin incelenmesi, ünite performansına etki eden parametrelerin daha iyi anlaşılması, alternatif şarj kaynaklarının rafineri işleyişine uygunluğunun değerlendirilmesi gibi ihtiyaca yönelik konuları araştırmada ve hızlı çözüme ulaştırmada büyük bir adım olacaktır.

“Bitüm Esaslı Nitelikli Ürünler Geliştirimi” projesi kapsamında, savunma sanayinde kullanılan ve ithal edildiği için tedarik, fiyat ve kalitesinde sorun yaşanabilen asfaltik astar malzemesinin geliştirme çalışmaları yürütülmüştür. Müşteri beklentilerine uygun, yerli ve sürekli temin edilebilir asfaltik astar ürününün ilk satışları 2021 yılında gerçekleştirilmiştir.

İş Birlikleri

Tüpraş, Ufuk2020 programı ile 26 ülkeden 120'nin üzerinde paydaşla iş birliği geliştirme fırsatı yakalamıştır. Dünyanın önde gelen üniversiteleri, araştırma merkezleri, sektörlerinin öncü endüstri kuruluşları ve KOBİ'ler ile geliştirilen bu iş ağı sayesinde yeni teknolojiler ve bilimsel gelişmeler yakından takip edilebilirken, yeni iş birliği imkânları doğmaktadır.

Tüpraş, Avrupa'nın önemli kurum ve kuruluşlarının üye olduğu A.SPIRE platformuna üyedir. A.SPIRE, Paris Anlaşması'nın da hedefi olan, küresel ısınmayı 2 derecenin altında tutmaya yönelik bir araştırma ve yenilik yol haritası izlenmektedir.

2050 yılına kadar karbon nötr hale gelmiş bir Avrupa yaratma hedefiyle hazırlanan AB'nin ar-ge ve inovasyon yol haritasının oluşturulmasında, Tüpraş Ar-Ge Merkezi de aktif rol almaktadır. 2015 yılında kurulmuş olan SPRINT Robotics girişimi; küresel kapsamında rafineriler gibi sermaye yoğun tesislerde muayene ve bakım için robotik teknolojinin geliştirilmesini, kullanılabilirliğini ve uygulanmasını teşvik eden ve kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Tüpraş; Shell, BP, Chevron, Total, Aramco gibi rafinaj sektöründeki şirketlerin de yer aldığı bu platforma 2020 yılında üye olmuştur. Değer zincirinde son kullanıcılar, endüstriyel servis sağlayıcıları, sistem entegratörleri ve teknoloji geliştiricileri bulunduran girişim, robotik alanındaki teknolojilerin yakın takibi için büyük bir avantaj sunmaktadır.

Tüpraş, 2017 yılında Tulsa Üniversitesi koordinatörlüğünde 1999 yılından itibaren yürütülen “Delayed Coking Project”e üye olmuştur. Proje ile 20 yılı aşkın sürede edinilen bilgi birikimine erişim imkânı sağlanırken, proje kazanımlarının koklaştırma ünitesinde uygulanabilirliği değerlendirilmektedir. Ayrıca, ünitedeki problemlere farklı bakış açısı geliştirilmesine ve iyileştirmeler yapılmasına olanak sağlanmaktadır.

Üniversite-sanayi iş birliği kapsamında TÜBİTAK 2244 - Sanayi Doktora programı kapsamında Koç Üniversitesi yürütücülüğündeki “Biyoyakıtların Rafineri Entegrasyonunda Düşük Karbon Ayak İzine Yönelik Teknolojilerin Geliştirilmesi” başlıklı ve Eskişehir Teknik Üniversitesi yürütücülüğündeki “Rafineri Uygulamalarında Kullanılmak üzere Katalizör/Adsorban Destek Malzemelerin Üretimi” başlıklı projelerin çalışmaları devam etmektedir. Projeler, Tüpraş'ın ihtiyaçları ve sektör

24 bilimsel yayın

Tüpraş 2021 yılında 48 adet uluslararası ve ulusal bilimsel yayına imza atmıştır.

gelişmeleri doğrultusunda belirlenen çalışma alanlarında doktora öğrencilerinin desteklenmesiyle sektör ve ülkemiz için nitelikli personel yetiştirmesi hedefine hizmet etmektedir.

Tüpraş Ar-Ge bünyesinde devam eden üniversite-sanayi iş birliği kapsamındaki projelerden biri de Boğaziçi Üniversitesi ile yürütülen rafineri atık su arıtma (ASA) çamurlarının biyogaz üretme potansiyelinin araştırılması konulu çalışmadır. Proje sayesinde, rafineri ASA çamurunun biyogaz potansiyeli belirlenecek ve elde edilen veriler ile olası çevresel ve ekonomik kazançlar değerlendirilecektir.

İstanbul Teknik Üniversitesi iş birliği ile sürdürülen "Ham Petrol Süreçleri Optimizasyonu" projesi, rafineri uzun süreli planlamanın kargo iptali, ünite duruşu gibi ani değişimlere adapte olabilecek şekilde günlük planlamayla uyumlu çalışabilmesini hedeflemektedir. Ham petrol ihale süreçlerinde etkin ve hızlı kararın belirlenmesi, fırsat ham petrolü stok yönetiminin iyileştirilmesi, artan işletme verimi ve kârlılık, rotasyonda iş aktarımını kolaylaştırılması projenin en önemli kazanımlardandır.

Patentler ve Bilimsel Yayınlar

Tüpraş'ın fikri haklar çalışmaları çerçevesinde 2021 yılında 3 adet (2 TR, 1 PCT) patent başvurusu yapılmıştır. Böylece Ar-Ge Merkezi'nin faaliyete geçmesinden bu yana yapılan toplam patent başvurusu sayısı; 72'si ulusal, 29'u uluslararası olmak üzere 101'e ulaşmıştır. Tüpraş 2021 yılında 7 adet ulusal marka başvurusu yapmıştır. Toplamda 9'u uluslararası (4 EU, 1 WIPO) tescilli, 35'i ulusal tescilli olmak üzere 51 adet marka başvurusu bulunmaktadır.

Tüpraş 2021 yılında 48 adet uluslararası ve ulusal bilimsel yayına imza atmış, böylece faaliyete geçmesinden bu yana bilimsel yayın sayısı 352 olmuştur.

Ar-Ge Çevik Organizasyon Yapısı

Ar-Ge Merkezi, sürekli değişen ve rekabetin yüksek olduğu bir dönyanın içerisinde Şirket'e katmakta olduğu değeri artırmak için birçok birimi, fonksiyonu ve yetkinliği bir araya getirerek çevik organizasyon çerçevede çalışmaya başlamıştır. Yeni organizasyonda amaç/değer takımları, operasyonel takımlar ve uzmanlık merkezi olmak üzere Tüpraş'ın öncelik ve gereksinimlere uygun portföyler yer almaktadır.

Ar-Ge Merkezi, yeni birimleri aracılığıyla araştırma altyapısını ve teknik yetkinliklerini geliştirmeye devam ederek ve paydaşlarla etkileşim odağında doğru önceliklendirme ile sunduğu değeri maksimuma çıkarmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda Ar-Ge Merkezi'nin amaçları;

- Proje sürelerini azaltmak,
- Müşterilerimiz bazında değeri maksimize etmek,
- Otonom ve hizalanmış ekipler kurarak karar verme süreçlerini hızlandırmak,
- Uzmanlık alanlarının gelişimi ve etkin kullanımını sağlamak,
- Ekiplerin çalıştığı projelerde odaklanma ve çıktı üretебilme adına değer odaklı, daha az hiyerarşik yapılar ile çalışmasını sağlamaktır.

İNOVASYON

Girişimcilik, inovasyon, açık inovasyon ve start-up entegrasyon çalışmaları Tüpraş'ta bugünün ve yarının işlerine yönelik yürütülmektedir. 2017 yılında Koç İnovasyon Programı'na dahil olan ve bünyesinde İnovasyon Müdürlüğü'nü kuran Tüpraş;

- inovasyon ve girişimcilik ikliminin tüm şirkete yayılması,
- kültürel dönüşümün desteklenmesi,
- bu çalışmalardan sürdürülebilir şekilde değer üretilmesi ve yetkinliğin artırılması

İçin çalışmalarını aralıksız olarak sürdürmekte ve bu doğrultuda şirket içi ve dışı iletişim ve eğitim etkinlikleri gerçekleştirmektedir.

Tüpraş, çalışanların yaratıcı ve yenilikçi fikirlerini ticarileştirme çalışmalarını, start-up metodolojileri ile yürüttüğü kurum içi girişimcilik programı şirket içi etkinlikler ile sürdürmektedir. Şirket içerisinde hazırlanan Inowhatif E-Bülten ve Girişimcilik Haber Bültenleri aracılığıyla dünyadan ve ülkemizden inovasyon ve girişimcilik haberleri, yenilikçi uygulamalar ile Tüpraş inovasyon çalışmaları ve kurum içi girişimcilik proje çalışmaları düzenli olarak paylaşmaktadır.

Açık inovasyon çalışmaları; yurt içi ve yurt dışı girişimcilik ekosistemine entegre olunarak hem Tüpraş'a hem de girişimcilere değer kazandırmak amacıyla aktif şekilde sürdürülmektedir. Açık inovasyon çalışmaları ile Şirket içindeki ihtiyaçlara yenilikçi çözümler bulunması ve enerji dönüşüm doğrultusunda yeni teknolojileri takip ederek yeni büyümeye alanlarının yakalanması hedeflenmektedir. 15.000'in üzerinde geniş start-up havuzunun yanı sıra yurt içi ve yurt dışı network ile sürekli taramalar yapılmakta ve Şirketin ilgili birimleri ile girişimciler farklı iş birlikleri yürütmektedir.

Ham Fikirlerin Değere Dönüşlüğü Platform: Fikir Ünitesi

2017 yılında uygulamaya alınan Fikir Ünitesi portalı, Şirket içerisinde yenilikçi fikirlere sahip olan çalışanların fikirlerini paylaşabildiği inovasyon kültürünün yaygınlaştırılmasını hedefleyen ve tüm içeriklere erişilebilen bir platformdur.

İnovasyon Gönüllüleri Ekibi

Şirket genelinde yenilikçi düşüncenin kurum kültürünün bir parçası olması ve kurum içi girişimcilik bakış açısının yaygınlaştırılması amacıyla farklı kademedeki çalışanlardan oluşan “İnovasyon Gönüllüleri” ekipleri ile çalışmalar devam etmiştir. Açık inovasyon çalışmalarına destek olmak ve

TÜPRAŞ, ÇALIŞANLARIN YARATICI VE YENİLİKÇİ FİKİRLERİNİ TİCARİLEŞTİRME ÇALIŞMALARINI, START-UP METODOLOJİLERİ İLE YÜRÜTTÜĞÜ KURUM İÇİ GİRİŞİMCİLİK PROGRAMI VE ŞİRKET İÇİ ETKİNLİKLER İLE SÜRDÜRMEKTEDİR.

Kurum içi girişimcilik proje takımlarında yer almak isteyen tüm çalışanlar, Fikir Ünitesi portalı üzerinden İnovasyon Gönüllüsü olabilmektedir.

Inowhatif Talks Etkinlik Serisi

Girişimcilik iklimini canlı tutmak motivasyonu ile başlanılan Inowhatif Talks serisi; inovasyon, teknoloji, yeni iş modelleri ile ilgili ilham verici içeriklerle şirket çalışanlarından oluşan konuşmacılar ile 2021 yılında da sürdürülmüştür. Sohbetlerde şirket içindeki uzmanlıklardan bağımsız olarak belirtilen konularda bilgi ve tecrübeler de paylaşılmaktadır. 2021 yılında, "Geleceğin işleri ve çalışma ortamları", "NFT", "Blokzincir", "Otonom araçlar", "Finansta inovasyon", "Dijital zekâ" ve "Veri odaklı inovasyon zihniyeti" konularında etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

Kurum İçi Girişimcilik Programı

Tüptaş çalışanları, kurum içi girişimcilik programı kapsamında yaratıcı ve yenilikçi fikirlerinin ticarileştirme çalışmalarını, start-up metodolojileri ile hayata geçirmektedir. Girişimcilik temelli bir yaklaşım ile yeni büyümeye alanları ve yeni pazarlar yaratacak projeler desteklenmektedir. Süreçte girişimcilik takımları, girişimcilik metodolojileri yoğunluklu eğitimler, girişim mentorluğu ve üst yönetim sponsorlukları ile desteklenmektedir. Tasarım

Odaklı Düşünce, Yalın Girişim metodolojisi benimsenen programda çevik yaklaşım ile projeler hayatı geçirilmektedir.

Kurum İçi Girişimcilik Projelerinden Örnekler

Farklı lokasyon ve departmanlardan oluşturulan kurum içi girişimcilik takımları, girişimcilik temelli bir yaklaşım ile yeni büyümeye alanları ve yeni pazarlar yaratacak projeler üzerine çalışmaya devam edilmiştir.

Emuphal-T

Bitüm ve bitüm emülsiyonları asfaltın ana bileşenleri arasındadır. 2020 yılında ticarileşen Modifiye Bitüm (Tüptaş markası: Modiphal-T) projesinin devamı olarak 2021 yılında, Bitüm Emülsiyonları (Tüptaş markası: Emuphal-T) projesi hayatı geçirilmiştir. Girişimcilik programı kapsamında yedi farklı departman iş birliği ile özel nitelikli bu bitüm ürünlerinin CE işaretli ve laboratuvar hizmeti ile sunulduğu iş modeli geliştirilmiş ve Tüptaş'ta ilk defa satışlara başlanmıştır.

Secure Logisticis

Secure Logisticis projesi, değerli akışkan taşımacılığı yapan lojistik firmalarına, dolumdan boşaltıma kadar güvenliği her aşamada sağlayan ve anlık konum bilgisi paylaşan çözümler

İNOVASYON

geliştirmektedir. Proje ile taşmacılıkta yaşanan istenmeyen kayıp, kaçakların önlenmesi ve konum takibi hedeflenmektedir. 2021 yılında içerisinde ilk müsteri ile anlaşma imzalanmıştır.

Bollaça

Kükürt, toprakta 4. ana besin maddesidir. Sulfür emisyonlarına uygulanan kısıtlamaların artmasıyla, toprağın kükürde olan ihtiyacı zamanla artmıştır. Tüpraş ürünlerinden kükürdün yenilikçi iş modeli ile tarım odaklı ticarileştirilmesi hedeflenmektedir.

Hidrosimo

Tüpraş Simülasyon ekibi tarafından geliştirilen, hidrolik hesaplamaların kolaylıkla yapılmasına imkân tanıyan programın 2022 yılında ticarileştirilmesi hedeflenmektedir.

İç Mentorluk Programı

Kurum içi girişimciler arasından belirlenen çalışanlar iç mentor olarak projelere destek olmaktadır. Ayrıca şirket içi etkinliklere, fikir üretim çalıştáylarına, Kurum İçi Girişimcilik programının tüm süreçlerine dâhil olmanın yanında ekosistem etkinliklerine katılım gösterilmekte, panelist veya konuşmacı olarak da yer almaktadır.

Açık İnovasyon Çalışmaları

Girişimcilik ve inovasyon çalışmaları, Şirketin stratejileri doğrultusunda sürdürülebilir büyümeye ve sürekliliği destekleyici şekilde bugün ve geleceğe yönelik yürütmektedir. Açık inovasyon çalışmaları ile Şirket içindeki ihtiyaçlara yenilikçi çözümler bulunması ve yeni teknolojileri takip ederek yeni büyümeye alanları yakalama hedeflenmektedir.

15 bin girişime erişim sağlayan bu kanallar ile yurt içi ve yurt dışından her yıl 200'den fazla girişim ile etkileşim kurulmaktadır. İnovasyon odak alanlarına yönelik ve uygulanabilir çözümlere sahip girişimler; gerçek ihtiyaçlara çözüm bulma fırsatı yakalamakta ve Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşunda demo imkânına erişmektedir. 4 rafineri ve genel müdürlükte toplam 30'dan fazla birim ile süreçler yürütülmüş, şirket içinden 120'den fazla paydaş ile demo çalışmaları yapılmıştır.

PoC/demosu başarılı olan uygulamaların müsterisi olmanın yanında stratejik olarak da değerlendirilmektedir. Start-uplarla entegrasyon; PoC/demo çalışmaları yapılması, yatırımcı olunmasına kadar pek çok açıdan ele alınmaktadır.

Inowhatif 360 Programı ve Değerlendirme Ekibi

Inowhatif360 programının amacı, kısa ve orta vadede saha veya iş süreçlerindeki ihtiyaç ve problemlere çözüm olabilecek girişimlerin erken uygulayıcı olarak operasyonel fayda sağlamak, sektördeki yeniliklerle Tüpraş'ı hızlı buluşturmak olarak özettenebilir. Inowhatif360 Programı'nın koordinasyonu ve etkin iş birliği süreçleri için Şirketin tüm lokasyonlarından temsilciler ile Inowhatif360 Değerlendirme Ekibi oluşturulmuştur. Ekip, operasyonel süreçlere yönelik yenilikçi çözümlerin uygulanması için iş birliklerini Tüpraş'ın geneline yayılmış ekiple yönetmek ve geniş bir iş birliği ile süreci desteklemektir.

Operasyonel Süreçlere Yönelik Start-up İş Birlikleri ve PoC Çalışmaları

Inowhatif 360 Değerlendirme Ekibi ve ilgili iş birimlerinin iş birliği ile 2021 yılında operasyonel süreçlere yönelik yurt içi ve yurt dışından 35'ten fazla girişim ile detaylı görüşme yapılmıştır. "Yenilikçi vana tasarımları", "NLP", "Uzaktan ekipman izleme platformu", "Atık su yönetimi" ve "Robotik çözümler" gibi pek çok farklı alanda 17 girişim ile PoC senaryoları hazırlanmış ve iş birliği süreci yürütülmüştür.

Emerald Technology Ventures Yatırımı

Tüpraş, ABD ve Avrupa'daki yeni teknoloji şirketlerine yatırım yapmak üzere, uluslararası girişim sermayesi fonu olan Emerald Industrial Innovation Fund ile uzun süreli iş birliği anlaşması kapsamında Emerald üzerinden LP statüsü ile yatırımlara başlamıştır.

Emerald Sprint Hızlandırma Programı

Emerald Sprint, dekarbonizasyon alanında uzmanlarca seçilmiş start-uplar ile büyük şirketleri eşleştirerek pilot çalışma aşamalarını hızlandırmak üzere tasarlanmış bir programdır.

Tüpraş iki programa dâhildir. Sprint 1'de karbon muhasebesi ve ölçümü için yenilikçi teknolojiler, Sprint 2'de ise Kapsam-1 emisyon azaltımı için hidrojen, karbon yakalama ve dönüştürme konuları gibi yenilikçi teknolojiler özelinde eşleştirmeler yapılmaktadır.

Program kapsamında; "Hidrojen", "Karbon muhasebesi", "Karbon tutma ve dönüşümü" başlıklarında ilgili tüm birimlerin katılımıyla, programa seçilen start-uplar incelenmiştir. Odak alanlarında yer alan girişimler ile detaylı görüşmeler yapılmış ve pilot uygulama senaryoları çalışılmıştır.

4 start-up

Tüpraş, Emerald Technology Ventures üzerinden LP statüsü kapsamında 4 start-up'a yatırım yapmıştır.

Kurumsal Girişim Sermayesi Çalışmaları- Start-up Yatırımları

Tüpraş, Stratejik Dönüşüm Planı çerçevesinde enerji dönüşümünde yeni teknolojiler ve iş modelleri kapsamında, girişim sermayesi alanına 2030'a kadar 50 milyon ABD doları ayıracığını açıklamıştır. Emerald Industrial Innovation Fund'ın yanı sıra, girişim sermayesi alanında uzun süreli iş birlikleri, öncelikle birlikte yatırım (co-invest) daha sonra ise doğrudan yatırımlar yapacak şekilde kurgulanmıştır.

Bu doğrultuda, yeşil hidrojen, karbon yakalama, kullanma, dönüştürme, yenilebilir enerji ve yaktılar, endüstri 4.0 ve atık yönetimi başlıklarında pek çok start-up ve yatırımcı ile görüşmeler başlatılmıştır.

Tüpraş, Emerald Technology Ventures üzerinden LP statüsü kapsamında 4 start-up'a yatırım yapmış olup 2 girişime daha yakın dönemde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Keiretsu Forum Türkiye İş Birliği

Keiretsu Forum Türkiye iş birliği kapsamında, Şirket içerisinde açık inovasyon odak alanlarına yönelik çözüm geliştiren girişimler ile buluşulan DemoDay etkinlikleri düzenlenmiştir. Keiretsu Forum Türkiye tarafından düzenlenen etkinliklere aktif katılım sağlanmıştır.

Girişimci Kurumlar Türkiye Platformu

Tüpraş, kurumlar arası öğrenmenin geliştirilmesi, başarılı uygulamalar hakkında farkındalıkın artırılması ve kurum içi girişimciliğin sistematik uygulamalarının yaygınlaşması amacıyla kurulan Girişimci Kurumlar Türkiye Platformu'nda yer almaya devam etmiştir.

TÜSİAD Çalışma Grupları

Tüpraş, TÜSİAD Girişimcilik Ekosistemi Çalışma Grubu ve Kurumiçi Girişimcilik Çalışma Grubu'nda yer almaktadır.

Tanıtım ve İşbirliği Geliştirme Çalışmaları

Tüpraş; girişimcilik ekosistemi ile entegrasyon çalışmaları kapsamında erken ve ileri aşama start-up'lara ve girişimci adaylarına yönelik birçok etkinliğe katılarak, programlar düzenlemekte ve girişimcilere mentorluk desteği verilmektedir. Üniversiteler ve üniversitelerin öğrenci kulüplerinin etkinliklerinde panelist veya konuşmacı olarak girişimcilik, inovasyon ve Tüpraş inovasyon çalışmaları hakkında paylaşımlarla 2.000'den fazla öğrenci ve girişimciye ulaşmıştır. Hızlandırma programları, yarışmalar ve diğer girişimcilik faaliyetlerinde mentorluk desteği verilerek, jüri olarak aktif yer alınmaktadır.

DİJİTAL TEKNOLOJİLER, ROBOTİKLEŞME VE SİBER GÜVENLİK

Dijital Stratejiler

Tüpraş, “geleceğin enerjisini üretme” hedefiyle oluşturduğu 2050 stratejik dönüşüm planı çerçevesinde, hem bu stratejik dönüşümü dijital teknolojilerle kuvvetlendirmek, hem de değişen şartlarda geleceğin iş hayatına (future of work) daha hızlı uyum sağlayabilmek için yenilikçi ve öncü uygulamalarına devam edebileceğİ dijital stratejilerini de güncellemiştir. 2020 yılında oluşturduğu “Bağlı” (interconnected) konsepti çerçevesinde yenilediği stratejilerini:

- Bağlı İnsanlar
 - Toplam Deneyimi Dijitalleştir
 - Çevik Dönüş, Geleceği Dizayn Et
- Bağlı Operasyonlar
 - Operasyonel Şeffaflık Sağla
 - Akıllı ve Otonom Rafineri Yarat
 - Operasyonel Mükemmelliğe Ulaş
- Bağlı Dijital Süreçler
 - Toplam Deneyimi Dijitalleştir
 - Operasyonel Mükemmelliğe Ulaş

olarak belirlemiştir. İnsan odaklı bir anlayışla güncellenen bu stratejilerde “bağlı” anahtar kelimesi; birbirine bağlı olmak, tek ve aynı veriyi her seviyede kararın merkezine almak ve bir bütünü parçası olarak birlikte hareket etmek anlamında kullanılmıştır.

Bu stratejiler ile operasyonel mükemmellik, verimlilik, sürdürülebilirlik, düşük karbon, teknik ve siber emniyet gibi şirket ana hedefleri direkt desteklenerek; operasyonel şeffaflık, yüksek otomasyon, çalışan verimliliği ve deneyimi, yapay zekâ ve mobiliteden yüksek fayda sağlanması amaçlanmaktadır.

Geliştirilen stratejiler çerçevesinde üretim faaliyetleri, rafineri sahasında yapılan bakım, proje gibi fiziksel aktiviteler için mobil ve giyilebilir teknolojiler, robotik projeler, optimizasyon, kestirimci bakım, üretim planlaması gibi analitik projeler, gemi planlama operasyonları, backoffice, finans operasyonları veya ham petrol temini gibi ana süreçleri yöneten tüm uygulamalara dayanan çok geniş bir perspektifte dijitalleşme inisiyatifleri oluşturulmuştur. Oluşturulan bu dijital stratejiler <https://www.tupras.com.tr/strateji#dijital-donusum> adresindeki Şirket kurumsal internet sitesinde yayınlanmıştır.

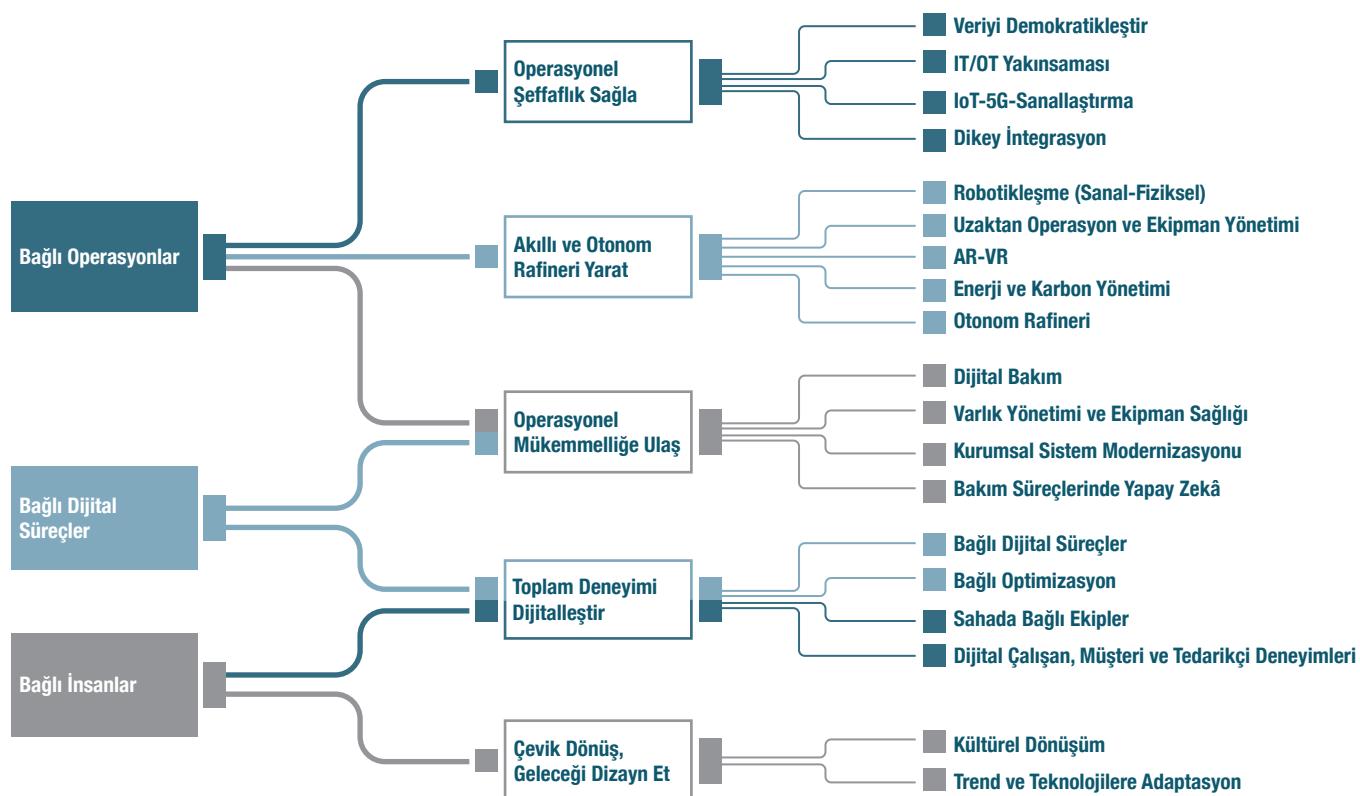
TÜPRAŞ'IN DİJİTAL STRATEJİLERİNDE OPERASYONEL ŞEFFAFLIK, YÜKSEK OTOMASYON, ÇALIŞAN VERİMLİLİĞİ VE DENEYİMİ, YAPAY ZEKÂ VE MOBİLİTEDEN YÜKSEK FAYDA SAĞLANMASI AMAÇLANMAKTADIR.

Bağlı İnsanlar – Çevik Dönüş, Geleceği Dizayn Et

Dijital dönüşümü başlattığı ilk yillardan bu yana önceliği teknolojik dönüşüm değil, kültürel dönüşüm olarak belirleyen Tüpraş bu tema ile dijital dönüşümü sürdürülebilir kılacak dönüşümü sürekli hale getirmeyi, şirketi yeni trend ve teknolojilere hazır tutabilmeyi, bireylere bu konuda yetkinlik kazandırmayı hedeflemektedir. Bu temada;

- Değer zincirindeki tüm paydaşları etkin kılmak,
- Rafineri sahalarında verim, hız ve güvenlik kazandırabilecek yenilikçi teknoloji ve ürünlerini sürdürülebilir kılmak,
- Dijitalde çevik dönüşümü tamamlayarak değişime adapte olmak,
- Teknoloji yönetimi ve kültürel dönüşümü sağlamak,
- Mevcut insan kaynağı yeteneklerini koruyup, yönetmek
- Toplam deneyimi her alanda dijitalize etmek

odak alanları olarak belirlemiştir. Bu kapsamında oluşturulan bazı inisiyatıflar aşağıda özetlenmektedir:

Yeni Dijital Denemeler:

Bu strateji kapsamında 2021 yılı içinde birçok teknolojinin pilot denemeleri yapılmıştır. "Edge Computing", "AR/VR Teknolojileri", "IoT Senaryoları", "Endüstriyel Sanallaştırma", Varlık Yönetimi Platformu (ASM)", "Dijital İkiz" teknolojileri rafineri şartlarında olgunlaşmış ve verim alınan teknolojiler olarak belirlenerek, 2022 yılında ihtiyaç duyulan senaryolar için projelendirilmiştir.

Veri Vatandaşlığı (Citizen Analyst) ve RPA:

Veriyi liberalleştirip, karar mekanizmasının her noktasında kullanılması hedeflenen bu inisiyatife 'tek ve aynı' veriyi her seviyede kararın merkezine alarak, sadece veri analistlerinin değil, tüm şirket çalışanlarının kullanımı planlanmıştır. 2021 yılında bu amaçla oluşturulan büyük veri analiz eğitimleri ile çalışanlar güçlendirilerek "veri vatandaşlığı" dönüşümünün ilk sonuçlarının alındığı bir yıl olmuştur.

DİJİTAL TEKNOLOJİLER, ROBOTİKLEŞME VE SİBER GÜVENLİK

Bu kapsamda oluşturulan "Analitik Tüpraş Eğitim ve Proje Programı"nda 110 kişi ile eğitimlere başlanmıştır. 2022'de eğitim kampları ve proje geliştirme çalışmaları ile devam edecek süreçte tüm departmanlarda veri vatandaşları yaratılacaktır. Benzer şekilde, dijital düşünce yapısını Şirket kültürüne yayma hedefi doğrultusunda, RPA (Robotic Process Automation - Robotik Sürec Otomasyonu) faaliyetlerini yönetecek "RPA Koçları" hazırlamak için de çalışmalara başlanmıştır. 2018 yılında devreye alınan RPA teknolojisi, iş modellerinin dijitalleşmesini sağlayan çevik ve esnek yaklaşımıyla Tüpraş'ın dijital dönüşümde kilometre taşlarından biri olmuştur. Tüm departmanlardan gönüllük esası ile yetiştirecek RPA Koçları ile 7/24 çalışabilen dijital iş gücü oluşturularak, iş sürekliliği sağlanıp, iş birimleri üzerindeki operasyonel iş yükünü azaltmak hedeflenmektedir. Tüpraş, dijital/analitik gücünü ve kültürünü tüm departmanlarına yayarak "analitik ve dijital rakip" olma yolunda ilerlemektedir.

Bağılı Operasyonlar - Operasyonel Şeffaflık Sağla

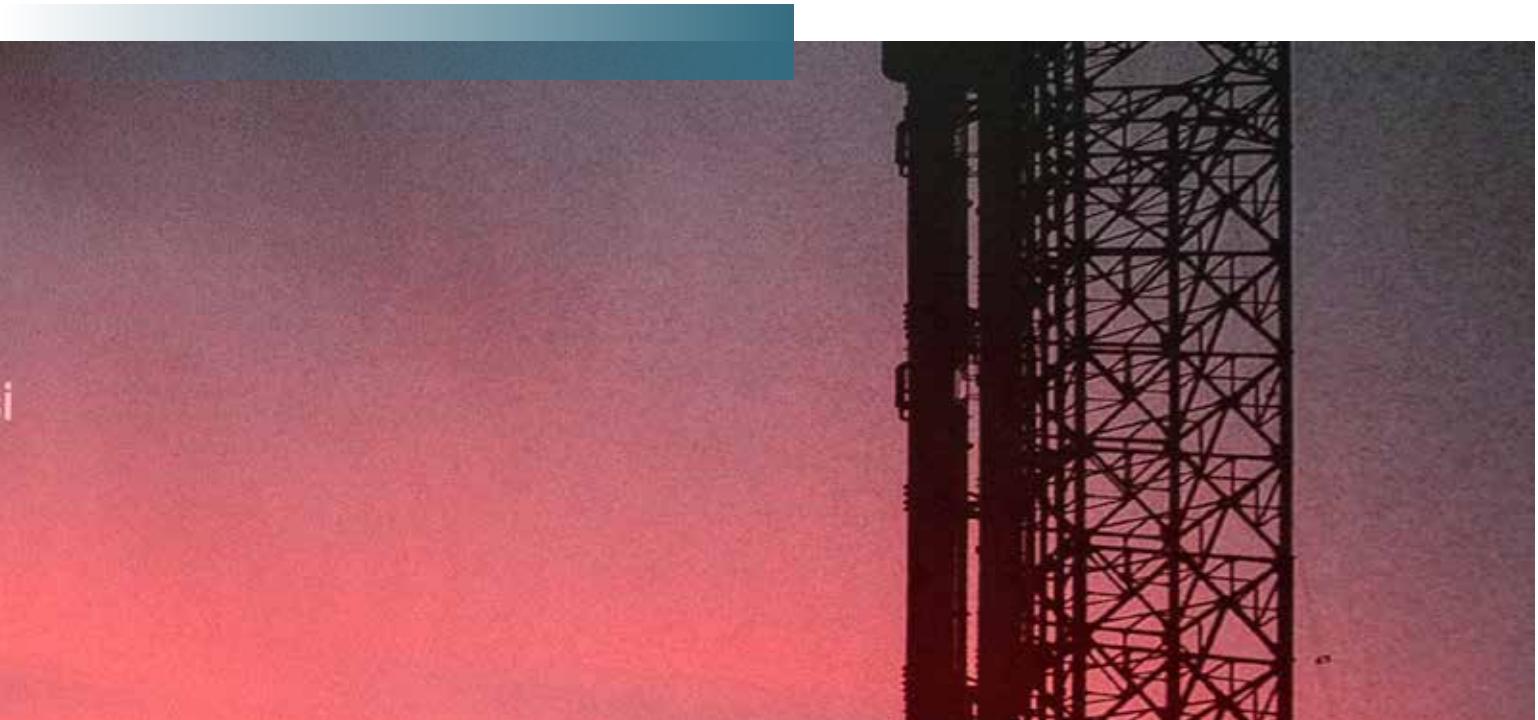
Tüpraş bu tema ile tüm karar alıcıların gerçek-zamanlı, tekil veri ve karar destek sistemlerine erişimini sağlamak, rafineri sahasındaki her türlü fiziksel faaliyeti dijitalden tamamen görünür ve ölçülebilir yapmayı hedeflemektedir. Bu temada;

- Operasyonel şeffaflığı hayatı geçirmek,
- Akıllı ve otonom rafineriyi yaratmak,
- IoT, 5G, sanallaştırma teknolojilerinden maksimum faydalananmak,
- Tüm operasyonlar ile entegre çalışan karar destek sistemleri oluşturup, konuşurmak,
- IT sistemlerini OT sistemleri ile yakinsatmak,
- Operasyonel mükemmelliğe ulaşmak,

ana odak alanları olarak belirlenmiştir. Bu kapsamdaki bazı inisiyatıfler:

>100 milyon TL

Tüpraş'ın analistik ve yapay zekâ alanlarında yönettiği projelerin sağlayacağı mali avantaj 100 milyon TL'nin üzerindedir.

Veri analitiği ve Yapay Zekâ Senaryoları

Rafinaj sektöründe talepte meydana gelen dalgalanmanın olumsuz etkilerini yönetebilmek adına sıkılıkla yeniden yapılan optimizasyon ve veri analitiği senaryoları en önemli araçlardan biri haline gelmiştir.

Büyük veri altyapısı üzerinde veri bilimi yaklaşımını kullanılarak, ürün kalitesi ve üretim parametre tahminleyicileri üstüne odaklı çalışmalar sonrasında makine öğrenmesiyle tüm rafinerinin modellendiği ilk proje olan ProCast devreye alınmış, Rafineri 4.0 adını verdiği proaktif üretime geçiş altyapısı kurulmuştur. 2020'de başlanan enerji verimliliği anlık takip çalışmaları tüm rafinerilerde saha çalışanlarının kodlamalarıyla beraber geliştirilmiş, karbon emisyonları da takip sistemine entegre edilmeye ve ünitelerin enerji ikizleri oluşturulmaya başlanmıştır. Bu sayede "karbon nötr" hedefine ulaşma amacıyla oluşturulan şirket stratejileri desteklenmektedir.

Finansal süreçlere destek amacıyla crack fiyat tahminleri ve dinamik hedge politikalari konusunda oluşturulan yapay zekâ algoritmaları karar verme aşamasında faydalı bir araç haline gelmiştir. Bu kapsamında rafineri bazlı ürün satış tahminleri ile üretim planlama süreçleri iyileştirilmiş ve elektrik bütçesini etkin yönetmek için piyasa fiyatını tahmin eden sistemi, Koç Topluluğu şirketlerinden Entek işbirliği ile beraber mükemmelleştirilmiştir.

Tüpraş'ın analistik ve yapay zekâ alanlarında yönettiği projelerin verimlilik potansiyeli 100 milyon TL'nin üzerindedir.

Veri yönetişimi

Verinin tekillesmesi, sorumlularının ve yetkilerin belirli bir standart doğrultusunda belirlenmesi, veri kalitesinin ve sürekliliğinin sağlanması amacıyla olgunluk değerlendirme çalışması yapılmıştır. Çalışma sonucunda yol haritası belirlenmiş ve gerekli altyapı, eğitim ve koordinasyon çalışmalarına başlanmıştır. 2022 yılı içerisinde yönetim komitesi kurulup, sürecin Tüpraş geneline yaygınlaştırılması ve sürekliliğinin sağlanması planlanmıştır.

DİJİTAL TEKNOLOJİLER, ROBOTİKLEŞME VE SİBER GÜVENLİK

Akıllı ve Otonom Rafineri Yaratmak

Tüm iş güvenliği ve üretim süreçlerinde verim artıracak çözümleri sağlayarak operasyonu otonom kılmak ve riski sıfırlamak amaçlanmıştır. Bu temada;

- Saha gözlem ve rutin işleri robot süreçler ile otonom hale getirmek,
 - Uzaktan operasyon ve ekipman yönetimini sağlayabilmek,
 - İş güvenliği ve acil durum yönetimi eğitimleri ile saha turlarında sanal teknolojileri kullanmak,
 - Dijitalleşme ve Yapay Zekâ ile Net-Zero ve maksimum enerji verimliliği sağlamak,
 - Otonom rafineri süreçleri ve akıllı cihazlar ile sürekli iyileştirmeyi gözetleyecek bakış açısını geliştirmek,
- odak alanları olarak belirlenmiştir.

Robotik çalışmalar

Tüpraş Robotik Ekibi, ileri teknolojilere yönelik proje geliştirme çalışmalarını sürdürmeye ve üretim sahalarında dijitalleşme çalışmalarına 2021 yılında da devam etmiştir. Emniyetli iş anlayışını tüm iş süreçlerinin odağına yerleştiren Tüpraş'ta, rafinerilerde riskli çalışma ortamlarında, yapay zekâ destekli otonom robot uygulamalarını devreye almak üzere test çalışmaları tamamlanmıştır.

Petrol depolama tanklarının periyodik kontrol çalışmalarında, ölçümlemelerde ve rafineri sahalarındaki riskli iş alanlarında robotik teknolojilerde pilot denemelerini gerçekleştiren Tüpraş, son olarak Amerikan robot şirketi Boston Dynamics'in, uzaktan kumanda da edilebilen akıllı dört bacaklı robotu olan Spot ile üretim sahalarında test uygulamalarını tamamlamıştır. Bu çalışmalar ile tekrarlayan, riskli süreçlerde teknik ekiplerin işlerini kolaylaştırarak, yetkinliklerini farklı alanlarda kullanmalarına olanak sağlayacak adımların ilkleri atılmıştır.

Saha Mobilizasyon

Mobil uygulamaların ve endüstriyel tabletlerin testleri başarılı bir şekilde tamamlanarak, 2021 yılı itibarıyla saha operasyonlarında kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye'de rafineri alanında öncü olma özelliğine sahip çalışanın, dijital anlamda önemli bir dönüşüm

sağlaması beklenmektedir. Yaklaşık bir senedir üstünde çalışılan ve birçok iş biriminin içerisinde yer aldığı proje kapsamında, sahalarda altyapı hazırlıkları tamamlanarak rafineri şartlarına ve regülasyonlarına uygun tabletler tedarik edilmiştir. Güvenlik gereğiyle rafineri sahalarında mobil cihaz kullanımının yaygın olmamasından ötürü dijital dönüşüm adına büyük bir hamle olan projenin üretim, işletme güvenilirliği, proses güvenliği, bakım, kalite, iş sağlığı ve teknik emniyet, eğitim, her an uzaktan görüşme ve iletişim, doküman paylaşımı gibi birçok alanda radikal faydalara sağlama öngörmektedir.

Bağılı Dijital Süreçler - Operasyonel Mükemmelliğe Ulaş

Bu tema ile bakım süreçlerini dijital ortamlarda öngörücü bakım modeli ile performans ve risk parametrelerini içerecek şekilde yeniden yapılandırmak, bakım ve üretim süreçlerini yapay zekâ teknolojileri ile desteklemek ve mimari yالınlaşturma ile siber güvenlik yaklaşımını tüm süreçlere entegre etmek hedeflenmektedir.

TAS projesi

TAS projesi, İzmit Rafinerisi'nde devreye alınarak canlı sipariş ile ilk dolum gerçekleştirilmiştir.

Bu temada;

- Akıllı ve entegre stok yönetimi kurmak,
- Dijital bakım süreçleri kurgulamak,
- Sistematik ekipman sağlığı ve varlık izleme yönetimini kurmak,
- Yapay zekâ destekli proses kontrol süreçlerini devreye almak,
- Kurumsal/Finansal sistemleri modernize etmek,
- Yazılım geliştirme süreçlerinde güvenlik ve kalite yönetimi sağlamak,
- Tüm dijital dönüşüm süreçlerini yarınlaştırarak ve ölçümlemek,
- Uygulamalar arası bütünselliği sağlayarak optimizasyonu sağlamak,

odak alanları olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda giren bazı projeler:

DBO ve ZBB

Tüptaş bu strateji kapsamında, üst yönetimin de dâhil olduğu ve her ay düzenlenen Dijital ve Analitik Projeler komitelerinde, keşfedilen fırsat ve problemleri değerlendirmeye devam etmiştir. Üstünde çalışılan projelerin mali tablolara yansyan sonuçlarını daha etkin takip edebilmek için ZBB (Zero Based Budgeting) tasarruf yaklaşımına ek olarak DBO (Digital Based Operations) ismini verdiği bir süreç tasarlayarak finansal getiri sağlayan projeleri de ayrı bir yöntemle değerlendirmek üzere bir sistematik oluşturma çalışmalarını yürütmüştür. Böylelikle projelerin başlangıç aşamasında öngörülen getirilerinin daha doğru hesaplanması, sonuçların şeffaf izlenebilirliği ve proje önerilerinin teşviklendirilmesi amaçlanmaktadır.

TAS

Dijital rafineri olma yolundaki dönüşüm yolculuğu ve sürdürülebilir verimlilik hedefleri çerçevesinde en önemli adımlarından biri olan ürün dolum ve satış sistemleri projesi TAS (Terminal Otomasyon Sistemi) İzmit Rafinerisi A ve B bölgelerinde devreye alınarak 13 Ağustos'ta canlı sipariş ile ilk dolum gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık 2 yıldır Tüptaş'ın birçok iş birimi, tedarikçi ve çözüm ortaklarıyla birlikte çalışmalarını sürdürdüğü TAS diğer rafineriler ile birlikte tüm noktalarda devreye alındığında; gemi, boru, kara, vagon dolum, hurda vb. satış sistemlerindeki tüm iş süreçleri dijital ortama taşınmış olacaktır.

Temassız ve Randevulu Satış

Orta vade planlamasında yer alan "Temassız Satış Platformu" çalışmalarını pandemi süreci dolayısı ile hızlandıran Tüptaş, 2021 yılı ortalarında Randevulu Satış süreçlerini ürün bazlı olarak devreye almıştır. Bu kapsamda müşteriler tanker dolum sipariş süreçleri kapsamında online işlemler ile randevu alabilmekte ve ilgili tanker sürücüler de "Tüptaş Sürücü Portalı" mobil uygulaması ile tüm süreci dijital olarak izleyip, yönetebilmektedir. Sektöründe ilk olan uygulamanın, tüm rafinerilerin kara dolum sürecine yayımı tamamlandığında, boru hattı/vagon ve deniz dolum süreçlerine de entegre edilerek tüm boyutları ile 360 derece dijital müşteri deneyimi hedefine ulaşacaktır.

AR-VR-XR Tabanlı Çalışmalar

2020 yılında, özellikle pandemi koşullarında uzaktan müdahale şartlarını da destekleyecek giyilebilir teknolojiler, kablosuz ve mobil çözümlerin saha uygulamaları test edilerek, katma değer sağlayacak çözümler devreye alınmıştır. Bu kapsamında gerçekleştirilen "Akıllı Baret" projesi ile çeşitli yarışmalarda dijitalleşme kategorisinde birincilik ödülleri de kazanan Tüptaş, 2021 yılında da çalışmalarını AR-VR-XR tabanlı teknolojilerle zenginleştirmeye odaklamıştır. Şirket; Extended Reality (XR -Genişletilmiş Gerçeklik), Artırılmış Gerçeklik (Augmented Reality) ve Sanal Gerçeklik (Virtual Reality) teknolojilerini öncelikli olarak eğitim faaliyetlerinde kullanmak için çalışmalar yürütmüştür. Tüptaş bu sayede saha çalışanlarının daha hızlı bir şekilde yetkinlikle donatılmasını sağlayarak verimlilik ve iş güvenliğini artırıcı adımlar atmayı hedeflemektedir. AR/VR destekli 3D simülasyon ile eğitim ve saha turu faaliyetlerinin yanında "Uzaktan Sanal FAT (Factory Acceptance Test)" sistemleri ile maliyet azaltımı ve zaman kazanımı gibi konuları teknolojilerin diğer faydalari olarak dikkat çekmektedir.

2021 yılında denenen çeşitli AR/VR destekli senaryolarında verim alan Tüptaş, bu platforma yatırım yapmaya devam ederek, giyilebilir teknolojilerle birlikte sahada veriye dayalı karar destek mekanizmalarının kullanımını tüm saha çalışanlarına yaygınlaştırarak çalışmalarına devam edecektir.

SAĞLIK VE EMNİYET UYGULAMALARI

Tüpraş'ın iş güvenliği felsefesi çalışan sağlığı ve emniyetini tüm faaliyetlerin temelinde en öncelikli ve vazgeçilmez bir değer olarak kabul eder. Tüpraş Sağlık ve Emniyet hedefleri; geçmiş yillardaki alınan dersler ve denetim bulguları gibi artçı göstergelerin yanı sıra öncül olarak yönelikler, trendler ile bir bütün olarak Koç Holding ve Tüpraş Üst Yönetimi tarafından belirlenir. Bu hedefler periyodik olarak sertifikasyon ve derecelendirme kuruluşları tarafından olduğu gibi Koç Holding ve Tüpraş Genel Müdürü tarafından periyodik olarak denetlenir.

Sağlık Emniyet uygulamalarının performansından Tüpraş Genel Müdürü Koç Holding'e karşı sorumludur. Tüpraş Sağlık Emniyet performansı Tüpraş'ın genel performans değerlendirme hesaplamaları içerisinde yer alır.

Çok tehlikeli sınıfta yer alan rafinerilerde hammadde ve yardımcı ürünlerin kabulü, işlenmesi, depolanması ve satışı süresince tüm işletme, bakım ve idari faaliyetlerde çalışanların sağlık ve emniyetinin sağlanması ve her geçen dönem iyileştirilmesi amacıyla kaynak sağlanarak uygulamalar geliştirilmektedir.

Tüpraş, faaliyetlerinden kaynaklanan riskleri tanımlayarak riskleri ortadan kaldırma, ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde kabul edilebilir düzeye indirme hedefi doğrultusunda çalışmalarını

sürdurmektedir. Tüpraş Sağlık ve Emniyet yönetim sistemi ISO 45001 temelinde şekillendirilmiş ve sertifikalandırılmıştır. Bu kapsamında oluşturulan SEÇ ve Proses Emniyeti Standartlarına tüm çalışanlar ile birlikte çözüm ortaklarının da ödünsüz bir şekilde uymaları beklenmekte bu kapsamında tüm yüklenicilere çalışma süreci başlamadan önce İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimleri zorunlu olarak verilmektedir. 2021 yılı içerisinde Tüpraş çalışanlarına 108.672 insan saat, yüklenici çalışanlarına ise 184.040 insan saat olmak üzere toplamda 292.712 insan saat İSG temel ve teknik eğitimleri verilmiştir.

Yönetim sisteminin her safhasında çalışan katılımını sağlamak amacıyla iş ortakları ve tedarikçiler de dahil görüşler toplanarak değerlendirilir, yapılacaklar ve yöntemi konusunda bu fikirlerden de yararlanılır. Çalışan katılımının sağlanması amacıyla iletişim kanalları oluşturulmuş, çift yönlü diyaloglar kurulmuş ve bu performanslar da metriklerle takip edilir hale getirilmiştir.

Uluslararası standart ve uygulamalar (API754, CCPS vb.) referans alınarak hazırlanan 16 adet Proses Emniyeti öncül ve artçı temel performans göstergeleri aylık olarak izlenmektedir. Bu sayede özellikle kazalar olmadan önce önlem alınması ve yaşanan kazalardan ders çıkartılarak tekrarlanmaması hedeflenmektedir.

TÜPRAŞ'IN İŞ GÜVENLİĞİ FELSEFESİ, ÇALIŞAN SAĞLIĞI VE EMNİYETİNİ TÜM FAALİYETLERİN TEMELİNDE EN ÖNCELİKLİ VE VAZGEÇİLMEZ BİR DEĞER OLARAK KABUL EDER.

Tüpraş rafinerilerinde CCPS ve OSHA referansı ile, yönetimin liderliği ve sahiplenmesi temeli üzerinde Operasyon Disiplin ile İşletme Mükemmelliğini hedefleyen 14 ana başlıktan oluşan Proses Emniyeti Yönetim Sistemi uygulanmaktadır. Proses Emniyeti Yönetim Sistemi ile proses emniyeti kazalarına yol açabilecek bakım ve kontrol faaliyetleri, işletme prosedürleri, değişim yönetimi, proses tehlike analizi, eğitim ve yetkinlik, yüklenici yönetimi gibi tüm alanlar, Tüpraş emniyet gereklilikleri kapsamında bir arada değerlendirilmektedir.

Operasyonlardan kaynaklanan riskler 2 yılda bir gözden geçirilen ve 4 yılda bir yenilen HAZOP çalışmaları ile kontrol edilmektedir. Büyük kaza meydana gelme frekansının 1x10-6 seviyesine kadar düşürülmesi hedeflenmektedir. Dünyada, ülkemizde ve rafineriler özelinde gelişen ve değişen süreçler ve potansiyel tehditler dikkate alınarak, siber güvenlik ve start-up risk değerlendirme çalışmaları da süreçlere entegre edilmiştir.

Değişikliklerin yönetimi sistemi ile yapılan proses tehlike analizlerinde, yeni eklenen ekipmanların, tesislerin ve proseslerin mevcut sistemlere etkileri, tehlikeleri değerlendirilerek yönetilmektedir.

Proses emniyeti konusunda çalışanlarda farkındalık oluşturmak ve yetkinlıkların geliştirilmesi amacı büyük kaza senaryolarını da içeren iç eğitimler hem sınıf ortamında hem de online olarak 2020 yılında uygulanmaya başlanmıştır ve 2021 yılında da devam

ettirilmiştir. Dijitalleşme çalışmaları ile birlikte proses emniyeti risklerinin yönetimi ve bariyerlerin etkinliğinin online olarak sürekli izlenmesi ve aksiyonlar konusunda projeler (alarm yönetimi, bariyer takibi-Safepool, SU/SD prosedürlerinin dijitalleştirilmesi, proses emniyeti saha denetimleri vb.) yürütülmektedir.

Tüpraş'ın İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) misyonu çalışanların evlerine sağlıklı olarak dönmeleri iken vizyonu daha sağlıklı ve farkında olarak dönmeleridir. Tüpraş bu misyon ve vizyon doğrultusunda her bir bireyin İSG açısından öncelikle kendi daha sonra çevresindeki kişi ve tesislerin emniyetini düşünmesi ve gerekli aksiyonları alabilmesi için her türlü uygulamaları ve teknolojileri bünyesine katmaktadır.

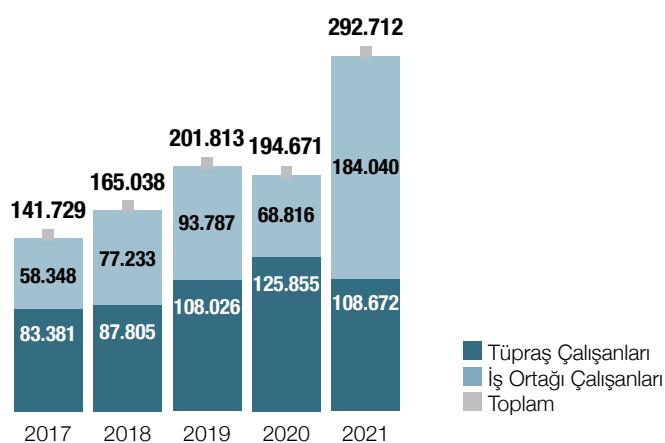
Tüpraş'ta emniyet kavramının belirli bir grubun görevi olmadığı, aksine herkesin uyması gereken bir zorunluluk olduğu kabul edilir. Bu nedenle "emniyet" bir öncelik değil, bir değerdir. Emniyet kültürüne karşı herhangi bir aktivitenin yapılması beklenmez.

2020 ve 2021 yılı içerisinde meydana gelen İSG kazaları incelendiğinde, tesis veya ekipman kaynaklı kazaların son derece azaldığı, ancak kişilerin son tercih seçimlerinde yapmış oldukları hatalardan kaynaklanan kazaların devam ettiği görülmüş ve bu amaçla 2021 yılı içerisinde planlama, saha kontrolünün geliştirilmesi yanı sıra "İnsan Davranışı" konusunda da çalışmalar yapılmıştır. İnsan faktörü ve insan performansı optimizasyonu (Human factors and human performance optimisation) ile ilgili çalışmalar 2022 yılı içerisinde de devam edilecektir.

2021 yılında genel İSG verilerinin iyileştirilmesi, daha emniyetli bir çalışma alanı oluşturulması, daha sağlıklı ve bilinçli çalışanlar hedefi ile;

- Yüklenici yönetimi sisteminin (Tek OSGB) tüm rafinerilere yaygınlaştırılmış ve Kırıkkale Rafinerisi'nde bir sonraki faza geçilmiştir,
- Yalın İş İzni Standardı amacı ile iş kontrolü kapsamında;
 - İş izin süreçleri yalınlaştırılmış, daha etkin ve kontrollü bir sistem getirilmiştir,
 - Yetki ve sorumlulukların paylaşımı ile çalışan katılımı ve etkin ek denetimler sağlanmıştır,
 - Formlar ve sertifikalar sadeleştirilmiştir,
 - Uluslararası iyi uygulamalara uyum açısından gerekli düzenlemelerin alt yapısı sağlanmıştır.

TOPLAM İSG EĞİTİMLERİ (kişi x saat)

SAĞLIK VE EMNİYET UYGULAMALARI

- Dijitalleşme çalışmaları kapsamında, elektronik iş izni denemeleri İzmit Rafinerisi’nde tamamlanmış, teknik şartnamenin oluşturulması aşamasına geçilmiştir. 2022 yılı içerisinde satın alma işleminin tamamlanarak bir plan dâhilinde uygulamaya alınması hedeflenmektedir.
- Daha etkin verilerin toplanabilmesi ve analiz edilmesi kapsamında dokümantasyonların dijitalleştirme çalışmaları devam etmektedir.
- Emniyet kültürü çalışmaları kapsamında çalışanların daha bilinçli olmaları açısından bireysel ve takım gelişimi çalışmaları yapılmıştır.

Çalışma Bakanlığı, BSI (British Standard Institute) ve Koç Holding tarafından yapılan denetim bulguları değerlendirilmiştir, büyük bir kısmı en kısa süre içerisinde kapatılmıştır. Uzun sürecek aksiyonlar için ek risk değerlendirmeleri yapılmış, esas aksiyon tamamlanana kadar tespit edilmiş tehlikeler kontrol altına alınmıştır.

Tüpraş'ta tüm rafinerilerde Sağlık-Risk Değerlendirmesi (SRD) çalışmaları devam etmektedir. SRD çalışmalarında sahaya özgü (ünite, atölye, laboratuvar, ambar vb.) kimyasal, fiziksel, biyolojik, ergonomik ve psikolojik etmenler detaylı olarak incelenmekte, çalışanların bu etmenlere maruz kalma durumlarının ortadan

kaldırılması veya kabul edilebilir sınırlar içerisinde çekilmesi için teknik ve idari tedbirler alınmaktadır. Elde edilen sonuçlar periyodik kontrollerle izlenmektedir. Stres kaynaklı sağlık bozulmaları ve iş gücü kayıplarının önlenmesi amacıyla Stres Yönetimi çalışmaları ve emniyetli, huzurlu bir çalışma ortamının geliştirilmesi konusunda çalışmalar devam edecektir.

Planlanan yeni projeler ve operasyonlar veya değişiklikler için İSG konuları da göz önüne alınmakta ve değerlendirilmektedir. Çalışana etki edebilecek yeni tehlike kaynakları belirlenirken, alınması gereken tedbirler henüz tasarım ve imalat aşamasında iken programa koyulmakta ve takip edilmektedir.

Tüpraş, acil durumlara, kapasitesi yüksek modern ekipman ve yetkin personeller ile müdahale etmektedir. Acil durum koruma ve müdahale sistemlerinin modernizasyonu, sürekli iyileştirmeleri ve ekiplerinin yetkinliğini artırma eğitimlerinde ulusal ve uluslararası standartlar temel alınmaktadır.

Acil durumlarda oluşabilecek riskleri en aza indirmek ve hedefe ulaşan yöntemlerle müdahale edebilmek amacıyla tüm rafinerilerde yüksek seviyeli acil durum, yangın, arama kurtarma, hidrokarbon bulutu/toksik gaz yayımı, çevre döküntüsü tatbikatları yapılmaktadır. Pandemi sürecinde gerekli tedbirler alınarak acil durum tatbikatlarının uygulanmasına devam edilmiştir. Her yıl en az bir defa büyük etkili afet senaryolarının tatbik edildiği Felaket Tatbikatları da tüm rafinerilerde tamamlanmıştır. Deniz ve demiryolu kaynaklı döküntülerle mücadele etmek üzere mücadele ekipmanı ve malzemeler ile donatılmış yetkin ekipler hazır bulundurulmakta, yetkilendirilmiş müdahale çözüm ortakları ile birlikte çalışmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarıyla beraber komşu tesisler de ekip ve ekipmanlarıyla bu tatbikatlara paydaş olarak katılmaktadır. Tüpraş acil durumlara müdahale süreçlerini ve hazırlıklarını şirket içi ve şirket dışı denetimlerle, son teknolojik ilerlemeleri ve uluslararası iyi uygulamaları takip ederek ve uygulayarak sürekli iyileştirmekte ve geliştirmektedir.

Tüpraş, enerji sektöründe güvenilir ve lider kuruluş kimliğiyle, İSG, proses emniyeti, acil durum müdahale alanlarındaki kazanımlarını, tecrübelerini ve iyi uygulamaları kongre ve sempozyumlarda paylaşmaktadır. 2021 yılı içerisinde ulusal ve CCPS gibi alanında öncü uluslararası kongrelerde proses emniyeti alanında 6 adet iyi uygulama örneği sunum/poster sunum olarak yer almıştır.

16 gösterge

16 adet Proses Emniyeti öncül ve artçıl temel performans göstergeleri aylık olarak izlenmektedir.

GENEL KURUL

KISAÇA TÜPRAŞ

2021 PERFORMANSI

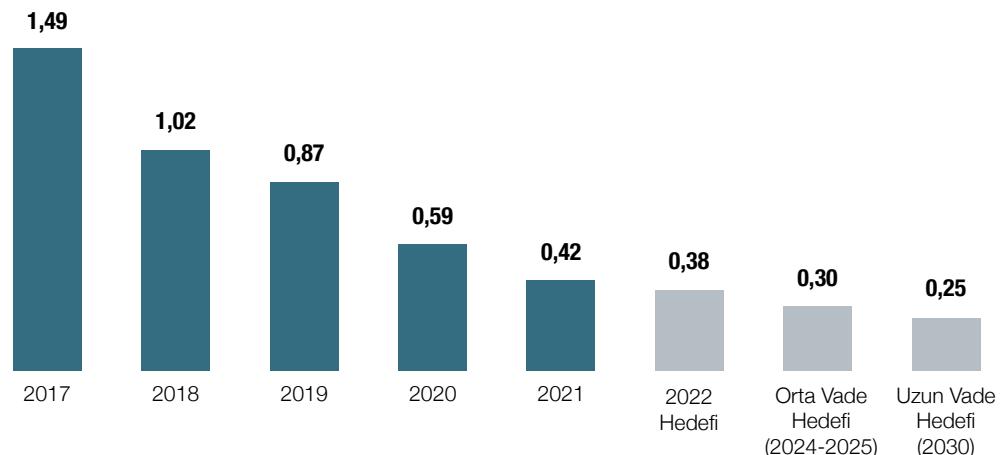
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

KURUMSAL YÖNETİM

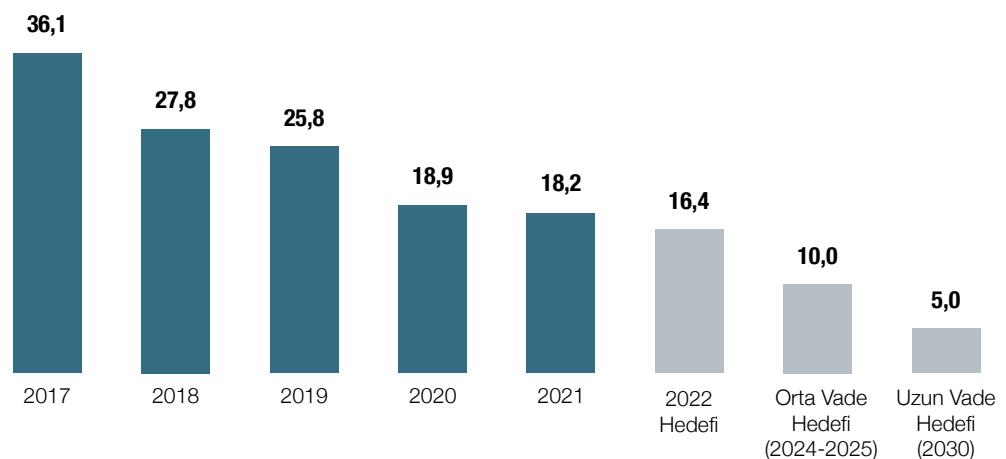
FINANSAL TABLOLAR

DİĞER BİLGİLENDİRİMLER

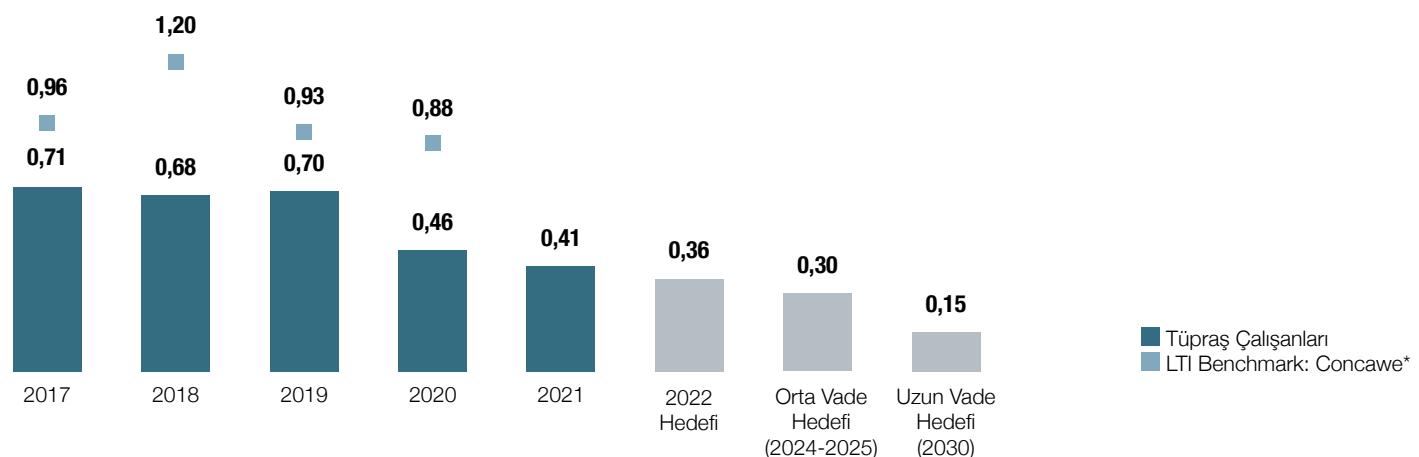
Proses Emniyeti Kaza Frekansı

LTI Şiddet - OSHA (LTI Olay Sayısı* 1 milyon / çalışma günü)

LTI Sıklık - OSHA (LTI Olay Sayısı* 1 milyon / çalışma günü)

KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİ

Tüpraş, tüm faaliyetlerini

- ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi,
- ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi,
- OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi ve
- ISO 50001 Enerji Yönetim Sisteminden

oluşan Entegre Yönetim Sistemi çerçevesinde sürdürmektedir.

2021 yılında, Genel Müdürlük ve rafinerilerde Entegre Yönetim Sistemi iç denetimleri uzaktan bağlantı kurularak ve süreç odaklı olarak gerçekleştirılmıştır. Denetimlerde M-Files Process Maps programı üzerindeki süreç haritaları gözden geçirilmiş ve eksik olan süreçlerle ilgili bulgular raporlanarak gerekli Düzeltici ve İyileştirici Faaliyetler başlatılmıştır.

7-11 Haziran 2021 tarihlerinde Kırıkkale Rafinerisi'nde, 14-17 Haziran tarihlerinde İzmir Rafinerisi'nde ve 28-30 Haziran tarihlerinde Genel Müdürlük'te Entegre Yönetim Sistemi dış denetimleri uzaktan bağlantı kurularak online ortamda gerçekleştirılmıştır. Denetimler sonrasında ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 ve ISO 45001:2018 standartlarından 5 Ekim 2024 yılına kadar yeni belgelendirme sağlanmıştır.

22-24 Kasım 2021 tarihlerinde ISO 27001 dış denetimi gerçekleştirilmiş ve belgenin 14 Aralık 2022 tarihine kadar devamlılığı sağlanmıştır.

Tüpraş'ın İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman laboratuvarları, 2021 yılında Türk Akreditasyon Kurumu'nun, laboratuvarların uluslararası düzeyde tanınırlığının ve kabul edilebilirliğinin belgesi olan TS EN IEC/ISO 17025 standarı denetimlerinden geçmiştir.

18 Ocak 2021'de İzmit Rafinerisi'nde, 19 Ocak 2021'de Kırıkkale Rafinerisi'nde EN 12591 (Kaplama Sınıfı) ve EN 15322 (Kat-bek) bitümlerin CE belgelendirme dış denetimleri gerçekleştirilmiş olup belgelerin 1 yıl süreyle devamlılığı sağlanmıştır.

2021 YILINDA, GENEL MÜDÜRLÜK VE RAFİNERİLERDE ENTEGRE YÖNETİM SİSTEMİ İÇ DENETİMLERİ, UZAKTAN BAĞLANTI KURULARAK VE SÜREÇ ODAKLI OLARAK GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

Nisan ayında İzmit Rafinerisi'nde polimer modifiye bitüm EN 14023 denetimi yapılmış ve CE belgesinin devamlılığı sağlanmıştır.

25-27 Aralık 2021 tarihleri arasında ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi belgelendirme denetimi yapılmış ve ISO 10002:2018 belgesinin 1 yıl daha uzatılması sağlanmıştır.

EFQM Yeni Model Deneyimi

Tüpraş, KalDer ile gerçekleştirdiği iş birliği ile "Ulusal Kalite Hareketi İyi Niyet Bildirgesi"ni imzalayarak "Mükemmelliğe Yolculuk" sürecini 2006 yılında başlatmıştır.

Yönetim sistemi belgelerine ulaşmak için QR kodları okutunuz:

ISO 9001
Kalite Yönetim Sistemi

ISO 14001
Çevre Yönetim Sistemi

EFQM modeli; 2019 yılı sonunda alınan dış değerlendirmenin ardından hayatı geçirilen iyileştirmeler ve erişilen olgunluk düzeyinin yanı sıra küresel eğilimler, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve ekosistem kavramı da dikkate alınarak ve dönüşüme odaklı olarak 2020 yılında güncellenmiştir. Tüpraş, EFQM Modeli'nin yeni versiyonunu ile sürekli iyileştirme kültürünü ve modelin içeriği yaklaşımları yaygınlaşmış ve değişen dünya düzeneinde üstün performansını sürdürülebilir kılma yolunda ilerlemiştir. 2021 yılında da yeni versiyon ile çalışmalara devam edilmiştir.

OHSAS 18001
İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi

ISO 50001
Enerji Yönetim Sistemi

ÇEVRE YÖNETİMİ

Tüpraş çevresel performansını artırmaya ve faaliyetlerini gerçekleştirirken çevresel etkilerini azaltmaya odaklanarak çevreye karşı sorumlu ve saygılı bir yaklaşım benimsemektedir. Şirket, çevre yükümlülükleri kapsamında sorumluluklarını yerine getirirken üretim süreçlerinde çevresel etkilerini azaltan ve sürekli iyileştiren projeleri hayata geçirmektedir. Projelerin tasarılarında tüm çevresel etkileri dikkate alılarak AB standartlarına uygun teknoloji ve proses seçimleri yapılmaktadır.

Tüpraş sürdürülebilir bir dünya için "2050'de Karbon Nötr" hedefiyle başlattığı stratejik dönüşüm yolculuğunda 2030 yılı itibarıyla faaliyetlerinden kaynaklanan karbon salımını 2017 yılına göre %27 oranında azaltmayı, 2050'de ise karbon nötr olmayı taahhüt etmiştir.

Tüpraş rafineri süreçlerinin çevresel etkilerinin azaltılması ve alternatif yakıt teknolojilerinin geliştirilmesine yönelik ar-ge çalışmaları sürdürmektedir.

Şirket ISO 14001 Çevre Yönetim Sistem Standardı gereklileri tüm faaliyet tesislerinde takip etmekte ve düzenli aralıklarla belgelendirme çalışmaları yürütmektedir.

Tüpraş'ta çevre performansı amaç ve hedefler üzerinden sürekli takip edilmekte ve ulusal çevre mevzuatı gereklilikleri iç denetim sürecinde kontrol edilmektedir. Çevresel risk ve fırsatlar belirlenmektedir. Diğer taraftan Tüpraş'ın çevre uygulama ve performansı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yetkilendirilen kurumlar ve bağımsız kuruluşların gerçekleştirdiği denetimlerin yanı sıra Koç Topluluğu Çevre Denetimi sürecine de tabidir. Böylelikle izlenilen sistemler ve elde edilen sonuçlar şirket içi ve dışından çok sayıda kuruluş tarafından değerlendirilmektedir. Çevre denetimlerinden elde edilen bulgulara "Düzeltilici İyileştirici Faaliyet" formu oluşturularak sorunlar çözümlenmektedir. Tüm sonuçlar yıllık olarak düzenlenen Yönetim Gözden Geçirme Toplantılarında üst yönetime sunulmakta ve gelecek yıl yapılacak çalışma hedefleri belirlenmektedir.

TÜPRAŞ RAFİNERİ SÜREÇLERİNİN ÇEVRESEL ETKİLERİNİN AZALTILMASI VE ALTERNATİF YAKIT TEKNOLOJİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK AR-GE ÇALIŞMALARI SÜRDÜRMEKTEDİR.

Emisyon ve Yaşam Döngüsü Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Sürdürülebilir Rafinaj kapsamında; İzmit Rafinerisi'nde 4 ünitenin Yaşam Döngüsü Analizi tamamlandı.

Rafinerilerde baca gazı emisyonları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 31 adet bacada çevrim içi takip edilmekte ve ulusal mevzuat gerekliliklerinin tümü sağlanmaktadır. Baca gazı emisyonlarının Avrupa Birliği mevzuatına uyum için çalışmalar yürütülmektedir. Yasal zorunluluk kapsamında, 2021 yılı içerisinde tüm rafinerilerde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından akredite edilmiş ve yetkilendirilmiş kurumlarca emisyon ve hava kalitesi ölçümleri gerçekleştirilmiştir. Ulusal mevzuata uyum bu raporlar ile teyit edilmiştir. Operasyonlardan kaynaklı emisyonların minimize edilmesi için mevcut en iyi teknikler takip edilmekte ve en yüksek standartlar uygulanmaktadır. Emisyon değerleri ulusal limit değerlerinin oldukça altında hatta birçok kaynakta uluslararası kabul edilen limit değerleri de sağlanmaktadır.

Flarelere gelen gazlar geri kazanılarak fırınlarda yakıt olarak kullanılmaktadır. Bu sayede kaynak tüketiminin ve emisyonlarının azaltılmasına katkı sağlanmaktadır.

Temiz Yakıtların Kullanımı: Prosesler için gereken enerji maksimum oranda doğalgaz ve rafineri gazından sağlanmaktadır. Bu sayede SO₂ ve partikül madde emisyonlarında azaltım sağlanmaktadır.

NOx Emisyonlarının Azaltılması: Rafineri operasyonları için gerekli enerji üretim faaliyetlerinde düşük NOx emisyonlarını sağlayacak burnerlar kullanılarak yeni teknolojiler ile işletme koşulları kontrol edilmekte NOx emisyonlarını azaltılmaktadır.

Uçucu Organik Emisyonların (VOC) Azaltılması: VOC emisyonlarının azaltılması kapsamında olası kaçakların engellenmesi için proaktif önlemler alınmaktadır ve sızıntı tespit, onarım (LDAR) teknolojilerinin kullanımı yoluyla olası VOC kaçak kaynaklarının kontrolü sağlanmaktadır. Kapalı numune alma sistemlerini yaygınlaştırmakta, tanklardan kaynaklı VOC'lerin azaltılması için çift cidarlı yüzey tavan kullanılmaktadır. Dolumdan kaynaklı emisyonların azaltılması için Buhar Geri Kazanım Sistemleri Kurulması yatırımları kapsamındadır.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları doğrultusunda Sürdürülebilirlik ve Yaşam Döngüsü Analizi (YDA) çalışmaları ile operasyonlardan ve planlanan yatırımlardan kaynaklanan çevresel etkileri bütüncül bir yaklaşım ile yönetmek için çalışmalar devam etmiştir.

Bu kapsamında 2021 yılı içerisinde yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

- Yıl içerisinde yaşam döngüsü düşüncesi ve analizi hakkında farkındalık artırırmak amacıyla iki eğitim düzenlenmiştir. Bu eğitimlerin amacı, tüm proses ekiplerinin yaşam döngüsü düşüncesini benimsemesini sağlamak ve bu yaklaşımı yaygınlaştırmaktır.
- 2020 yılı içerisinde gerçekleştirilmiş olan, karbondioksitten metanol ve dimetil eter (DME) üretimine yönelik "CO₂-to-fuels" ar-ge projesi kapsamında geliştirilen yenilikçi katalizöre

ÇEVRE YÖNETİMİ

ait proses; 2021 yılı içerisinde mevcut hidrojen ünitelerine entegrasyonu ticari ölçekte eko-verimlilik kriterleri ve yaşam döngüsü düşüncesi yaklaşımıyla modellenmiştir. Saha uygulamasında ihtiyaç duyulacak olan yardımcı tesisler ve katalizör miktari ile ürünler tespit edilmiş olup, net karbon emisyon hesabı yapılmıştır.

- Tüpraş, iç uygulamaları kapsamında yatırım programına önerilen projeler için “çevre görüşü” zorunluluğu mevcut olup, söz konusu görüşün tüm rafinerilerde eş bazda değerlendirilebilmesi amacıyla yatırım programının ön-fizibilite ve fizibilite aşamalarında kullanılması amacıyla “kontrol kriterleri ve uyarılar” dokümanları oluşturulmuş ve kullanıma açılmıştır. Böylece, yatırım programındaki projelerin yaşam döngüsü düşüncesi ile kaynak tüketimleri ve oluşturdukları çevresel yükler standardize edilmiş şekilde değerlendirilebilecektir.
- Yıl boyunca gerçekleşen çevre maliyetlerinin ortaya konulması için minimum GRI (Global Reporting Initiative) kriterlerini karşılayacak şekilde “Çevre Maliyet Tabloları” oluşturularak kullanılmaya başlanmıştır.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Taslak Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği (AB 2010/75 EED ve 2015/2193 MCPD Mevzuatı ile uyumlu) yayımlanmış olup, Bakanlık'a taslak ile ilgili detaylı görüş ve değerlendirme iletilmiştir.
- İzmit Rafinerisi'nde proses-çevre ve enerji ekiplerinin katkısıyla mevcut 4 ünitenin YDA'sı için modeller oluşturulmuş, belirlenen zaman aralığı için analizi gerçekleştirılmıştır. Gerçekleştirilen YDA ile çevresel anlamda iyileştirilmesi gereken noktalar tespit edilmiş, böylece sürdürülebilir rafinasyon bakış açısını destekleyici çalışmalara katkı sağlamıştır.
- İzmit Rafinerisi proseslerinin çevresel etkilerinin YDA yaklaşımıyla belirlendiği bir çalışma grubu kurulmuş ve çalışmalarına başlanmıştır. Çalışma ile mevcut çevresel etkiler ve kategoriler belirlenerek iyileştirilmesi gereken noktalar tespit edilecektir.

Atık Yönetimi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Kurulan endüstriyel simbiyoz ve geri kazanım çalışmaları ile 2021 yılı atık geri kazanım oranı %85'e yükselerek, atıklar döngüsel ekonomiye kazandırılmıştır.

Çevresel sürdürülebilirliğin en önemli bileşenlerinden biri olan döngüsel ekonomiye, rafinerilerde atık yönetiminin sorumlu üretim ve tüketim anlayışı ile yapılması ile katkı sağlanmaktadır. Kaynakta azaltım, kaynakta geri kazanım çalışmaları ve kurulan endüstriyel simbiyozlar sayesinde uluslararası ölçekte iyi uygulamalar arasında girecek çalışmalar Tüpraş'ta hayatı geçirilmiştir.

Tüpraş'ın tüm rafinerileri Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi'ne sahiptir. Bakanlık Nitelikli Belge kriterlerini yayımladığı zaman, Nitelikli Belge için de başvuruda bulunulacaktır. 2021 yılında yeni Genel Müdürlük Binası Atık Yönetimi kurularak personel eğitimleri verilmiştir.

2021 yılı içerisinde yeni endüstriyel simbiyozlar kurularak; katalist atıkları, hidrokarbonlu atıklar, bitki atıkları, refrakter atıkları, kullanılmış aktif karbonlar döngüsel ekonomiye kazandırılmıştır. Pilot ölçekte, yemek atıklarının kompostlaşdırması çalışmalarına başlanmıştır. Tüpraş %85 seviyesinde hedeflediği atık geri kazanım oranına başarıyla ulaşmıştır. Atık oluşum ve geri kazanım rakamlarının bağımsız akredite firmalarca doğrulatılması planlanmaktadır.

İş Dünyası Plastik Girişimi'nin (İPG) bir üyesi olan Koç Holding 2023 yılına kadar, tek kullanımlık plastikleri sıfırlama taahhüdü vermiştir. Tüpraş'ta 2021 yılında başlanılan, tek kullanımlık plastikleri azaltma girişimine 2022 yılında da devam edilecektir.

Alümina içeriği katalistlerin, aktif karbonların, refrakter atıklarının, kumlama kumu atıklarının, absorbanların, atık çamurun, spent kostiğin geri kazanımı ve ikincil hammadde olarak değerlendirilmesi çalışmaları ar-ge çalışmaları ile desteklenmektedir ve yeni iş birlikleri kurulmaktadır.

%85

2021 yılı atık geri kazanım oranı %85'e yükselmiştir.

2021 yılında, 1563 ton Co, Mo, Ni, W gibi değerli metalleri içeren kullanılmış katalizör, 103 ton Pt ve Re gibi değerli metal içeren katalizör, düzenli depolama yöntemi ile bertaraf etmek yerine geri kazanıma gönderilmiştir ve gereklilıklar doğrultusunda tehlikeli atık ihracat izni alınmıştır.

Tüm operasyon ve faaliyetlerde "Sıfır Atık" bakış açısının yaygınlaşması için, eğitimler ve optimizasyon çalışmaları devam etmektedir.

Biyoçeşitlilik Kapsamında Yapılan Çalışmalar

TÜPRAŞ Biyoçeşitlilik Rehberi hazırlanmıştır.

Biyoçeşitlilik yol haritası Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi çerçevesinde oluşturulmuştur. Tüm Tüpraş rafinerilerinde ÇED çalışmalarında değerlendirilen flora ve fauna envanterleri gözden geçirilmiş ve faaliyetlerin IUCN (International Union for Conservation of Nature's Red List of Threatened Species) ve Bern (Berne Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats), CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) sözleşmelerindeki yükümlülüklerle uygun şekilde devam edildiği teyit edilmiştir.

2021 yılında çeşitli sivil toplum kuruluşları ile bir araya gelinerek birlikte geliştirilecek projeler üzerine çalışılmıştır. Bunlardan biri olan Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıklar Koruma Vakfı (TEMA) ile 2022 yılında İzmir Rafinerisi'nde erozyonla mücadele kapsamında çalışmalar başlatılacaktır.

TÜPRAŞ-DenizTemiz Derneği (TURMEPA) iş birliği ile 5 yıldır DTO Fethiye teknesi Fethiye Körfezi'nde atık temizliği yapmaktadır.

İklim Değişikliği Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Tüpraş'ın, Çevre Yönetim Politikasında "İklim değişikliğine olumsuz etkilerinin farkında olmayı ve sürece katkı sağlanması" ilkesi ile üst düzey taahhüdü bulunmaktadır.

Tüpraş, iklim değişikliğine yönelik ulusal ve uluslararası gündemi yakından takip etmektedir. Bu kapsamda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı başta olmak üzere yurt içinde ve dışında ilgili kurumların, sivil toplum örgütlerinin organize ettiği çalışma gruplarına, toplantılar, seminerlere katılarak iklim değişikliğiyle mücadele çalışmalarına destek vermektedir. Tüpraş,

2015 yılından beri BM İklim Değişikliği Taraflar Konferansı'nın aktif bir katılımcısıdır. Sonucusu 2021 yılında Glasgow'da gerçekleşen COP26 konferansında Tüpraş'ın deneyimleri uluslararası katılımcılara ilgili platformlarda aktarılmıştır.

Tüpraş; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yürütülen PMR (Karbon Piyasasına Hazırlık Ortaklı) Projesi'nin de ilgili tüm bileşenlerine katkı sağlamaktadır. Projenin 1. fazı ve 2. fazı bitmiş olup, Tüpraş projenin 2. fazında da yasal ve kurumsal alt yapının geliştirilmesine, emisyon üst sınırının belirlenmesine, tahsisat planlarının ve ETS (Emisyon Ticaret Sistemi) kayıt sisteminin oluşturulmasına, emisyon ticaret sistemi simülasyon uygulamasının geliştirilmesine ve bileşenlerinin çalışmalarına destek vermiştir.

2018 yılından itibaren rafinerilerde yürütülen enerji verimliliği projelerinden seçilen bazı projelerin sera gazı azaltım miktarları ISO 14064-2 kapsamında sertifikalandırılmaktadır.

2021 yılında devreye alınan enerji verimliliği projeleri ile 106,7 bin ton CO₂ emisyon düşüşü sağlanmıştır.

ÇEVRE YÖNETİMİ

Tüpraş yatırım projelerini değerlendirdirken içsel karbon fiyatlandırmasını da fizibilite çalışmalarında bir parametre olarak dikkate almaktadır. Gölge fiyat yaklaşımı kullanılarak yatırım projelerinin karbon fiyatlı ve karbon fiyatızı değerlendirmelerinin yapılması sağlanmaktadır. Araştırma firmalarının karbon fiyatına yönelik öngörü çalışmaları, uluslararası karbon fiyatları ve ülke beklentileri dikkate alınarak karbon fiyatı belirli periyotlarla revize edilmektedir.

2021 yılında iklim değişikliği ile ilgili hem ulusal hem uluslararası önemli gelişmeler yaşanmıştır. 2021 yılında Paris Anlaşması Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

AB Yeşil Mutabakat kapsamında 2021 yılında Türkiye Yeşil Mutabakat Eylem Planı ve yine aynı yıl AB Komisyonu tarafından "55 Hedefine Uyum - Fit For 55" yasa paketi yayınlanmıştır. Tüpraş'ta tüm bu gelişmeler yakından takip edilmektedir. Özellikle ilk etapta sektörlerde ticari etkisi olabileceği düşünülen "Sınırda Karbon Uygulama Mekanizması" (Carbon Border Adjustment Mechanism - CBAM) detaylıca irdelenmektedir.

Tüpraş, aynı zamanda Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) nezdinde yürütülen iklim değişikliğiyle mücadele çalışmalarına ve TÜSİAD bünyesinde yer alan Avrupa Yeşil Mutabakat "Green Deal" görev gücü çalışmalarına katkı sağlamaktadır. Ek olarak, G-20 tarafından kurulan Finansal İstikrar Kurulu'nun (FSB) oluşturduğu, İklimle Bağlılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD) kapsamındaki gelişmeler yakından takip edilmektedir.

Ar-Ge Çalışmaları Kapsamında Yürüten Çalışmalar

Ar-Ge çalışmaları arasında çevresel sürdürülebilirlik değer odağında toplam 14 proje yürütülmektedir. Bu projeler karbon yakalama, dönüşüm ve depolama, yeşil hidrojen, biyoyakıtlar, su arıtım - atık geri dönüşüm, ince hidrokarbon dönüşümü ile enerji verimliliği - atık ısı geri kazanım odak alanlarında sınıflandırılabilir. Belirtilen odak alanlarında teknoloji geliştirme, malzeme geliştirme ve uygulama çalışmaları içeren, çok paydaşı iş birliklerinin kurulduğu bu projelerin 9'u Avrupa Birliği Ufuk 2020, 2'si TÜBİTAK programları tarafından destekli olup, 3'ü de öz kaynaklar ile yürütülmektedir.

Bu projelerden bazıları doğrudan rafineri sahalarında uygulama içermektedir:

- MOF4AIR (Metal Organic Frameworks for carbon dioxide Adsorption processes in power production and energy Intensive industRies) projesi ile ilk kez bir rafineri sahamızda karbon yakalama teknolojisi denenecektir.
- AquaSPICE (Advancing Sustainability of Process Industries through Digital and Circular Water Use Innovations) projesinde İzmit Rafinerisi'nde bulunan ve sadece dönemsel ve manuel müdahale ile artırmaya alınamayan 2 adet atık su tankının yenilikçi arıtma teknolojisi ve sensör entegrasyonu yoluyla geri kazanımını gerçekleştirmeye yönelik pilot sistem kurulacaktır.
- EPC-EqTech (an innovative turnkey solution to process spent caustic created in the Oil&Gas industry at low-cost and that meets wastewater regulations) projesinde, Kırıkkale rafinerisi atık kostığının arıtımına yönelik yenilikçi elektrokimyasal bir teknolojinin ilk elden denemesi yapılacaktır.

%22 düşüş

Tüpraş rafinerilerinde 2021 yılında su tüketimin ham petrole oranı %22 azaltılmıştır.

Atık su sistemlerinde dijitalleşme hedefi doğrultusunda 2021 yılında İzmit ve İzmir Rafinerilerinde “Membranlarda Kirlilik Takibi ve Analizi” projesi çalışmaları tamamlanarak devreye alınmıştır, böylelikle atık su geri kazanım miktarında artış (yaklaşık 50 m³/sa) ve ham su tüketimin de ise azalma (400 bin m³/yıl) sağlanmıştır.

Eşanjör Ağlarının Gerçek Zamanlı İzlenmesi ve Optimizasyonu Projesi ile eşanjör ağlarındaki ıslı değişim miktarını artırarak fırın yükünü azaltmayı ve dolayısıyla yakıt tüketimini ve karbon salınımını azaltmayı sağlayan bir kontrol sistemi geliştirilmiştir.

Rafineri Atığı Oksit Esaslı Malzemelerin Refrakter Sektöründe Hammadde Olarak Kullanımı Projesi önemli bir endüstriyel simbiyoz olanağı yaratmıştır. Proje ile yılda yaklaşık 1.000 tonluk oksit esaslı malzeme atığın tekrar kullanılabilmesi sağlanmış ve böylece sürdürülebilir çevre ve döngüsel ekonomiye katkı sunulmuştur.

Su Yönetimi ve Atık Su Geri Kazanımı Kapsamındaki Çalışmalar

2021 yılında su tüketimin ham petrole oranı bir önceki yıla göre %22 azaltılmıştır.

Ham su çekişinin dolayısı ile doğal kaynak tüketiminin azaltılması, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı, biyolojik çeşitliliğin yapısının korunması ve ekonomik fayda sağlanması için Tüpraş rafinerilerinde 2021 yılında su tüketimin ham petrole oranı bir önceki yıla göre %22 azaltılmıştır.

Rafineriler arası su tasarrufuna yönelik iyi uygulamaların sistematik takibi ve yaygınlaştırılması amacıyla çevik prensiple çalışan SuAgile ekip çalışmaları 2021'de de yürütülmüştür.

Rafineri ve kentsel atık su akımlarının Atık Su Geri Kazanım Ünitesi ile geri kazanılması, yoğunlaşan buhar akımlarının tekrar su kaynağı olarak kullanılması, ön arıtım ünitelerinde arıtlan proses atık sularının üretim ünitelerinde tekrar kullanılması ve soğutma kulesi su ihtiyacına yönelik optimizasyon ile rafinerilerde doğal kaynak tüketimini azaltmak adına su tasarruf uygulamaları yapılmıştır.

Atıksu Arıtma Ünitesinde arıtılıp deşarj edilen su kalitesi sürekli izlenmekte ve ulusal/uluslararası mevzuata göre kontrol edilmektedir.

“Su Risklerinin Belirlenmesi” çalışması kapsamında İzmit ve Batman Rafinerilerinin bulunduğu havzalar için uluslararası boyutta kabul görmüş WRI Aqueduct metodu ile risk bazlı değerlendirme yapılmış, elde edilen sonuçlar ulusal boyutta konuya ilgili hazırlanmış raporlar ile birlikte değerlendirilmiştir. 2020 ve 2021 yıllarında tüm rafineriler için havza bazlı risk değerlendirmesi tamamlanmıştır.

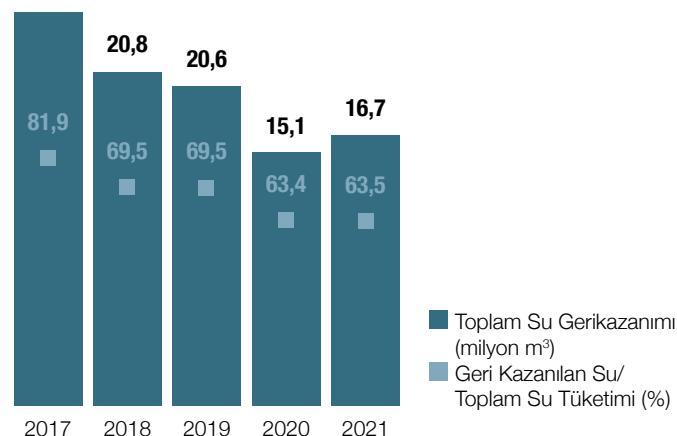
Tüpraş, Koç Topluluğu Çevre Kurulu bünyesindeki Su ve Atık Su Yönetimi Çalışma Grubu'nun liderliğini sürdürmektedir. Çalışma Grubu, topluluk şirketlerinde bütüncül su ve atık su yönetimi prensiplerinin oluşturulması, sürdürülebilirlik performansının artırılması ve çevre sorumluluklarının daha sistematik bir yaklaşımla ele alınması amacıyla Koç Topluluğu Su ve Atık Su Yönetimi Standardı'nın ve teknik rehberlerin hazırlanması, uygulanması ve takibinden sorumludur.

Başarılar

Tüpraş Sürdürülebilir İş Ödülleri 2021 Yarışması'nda “Su Yönetimi” kategorisinde “İzmir Rafinerisi Atık Su Geri Kazanım Uygulamaları ile Doğal Kaynak Tüketiminde Azaltım” aksiyonları ile finale kalınmıştır.

ATIK SU GERİ KAZANIMI

25,7

ENERJİ VERİMLİLİĞİ

Enerji Yoğunluk Endeksi

Rafinerilerde yürütülen enerji tasarruf projeleri ve modernizasyon çalışmalarının bir sonucu olarak, Tüpraş'ın 99,1 olan Enerji Yoğunluk Endeksi değeri 2021 yılında 93,5 olarak gerçekleşmiştir.

Enerji Verimliliği Çalışmalarının Getirileri

Tüpraş rafinerilerinde enerji verimliliği faaliyetleri kapsamında 2021 yılında 65 adet enerji verimliliği projesi gerçekleştirilmiş ve 125 milyon TL maddi kazanç elde edilmiştir. Bu projelerden 6 tanesi planlı projeler kapsamında devreye alınırken, 59 tanesi rafineri sahalarında verimsizlik noktalarının tespit edilmesi sonrasında projelendirilmiş, yatırım gerektirmeden devreye alınan hızlı kazanım (Quick Win) projeleridir. Enerji verimliliği artışı sağlayan bu projeler ile yıllık 460.024 Gcal enerji tasarrufu ve 106.708 ton CO₂ emisyon azaltımı sağlanmıştır. Hızlı kazanım projeleri ile toplam 89.549 tonluk emisyon düşüşü elde edilirken, planlı projelerin etkisi ise 17.159 ton olarak hesaplanmıştır. Bununla birlikte 2021 yılında Tüpraş'ın ilk yenilenebilir enerji projesi Batman Rafinerisi'nde devreye alınmıştır. Haziran 2021'de devreye alınan Güneş Enerjisi Santrali projesi ile 1.738 MW elektrik üretimi gerçekleştirılmıştır.

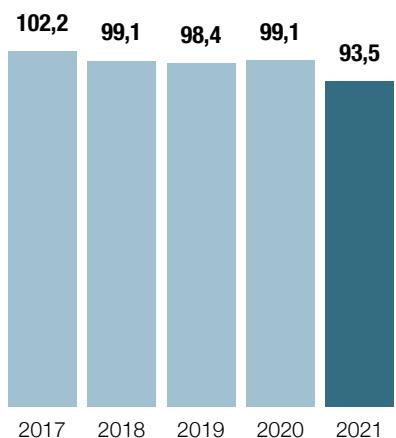
2021 yılı enerji verimliliği projelerinden satırbaşları

- Batman Rafinerisi Güneş Enerji Santrali:** Batman Rafinerisi Güneş Enerjisi Santrali Haziran 2021'de tüm sistemin enerjilendirilmesiyle devreye alınmıştır. Santralin, rafinerinin gündüz saatlerindeki elektrik ihtiyacının önemli bir kısmını, zaman zaman %100'e yakınına karşılaması hedeflenmektedir. Tüpraş'ın yenilenebilir enerji konusunda yapı taşlarından biri olan proje için 1,36 milyon ABD doları yatırım yapılmıştır. 4 aylık üretim performansına göre 3.422 MW/yıl üretim öngörmektedir. Bu değerin mali karşılığı ise 0,3 milyon ABD doları olarak hesaplanmaktadır.
- İzmit Rafinerisi Soğutma Kule Kanat Değişimi** İzmit Rafinerisi'nde bulunan 4 adet soğutma kulesinde toplam 14 fan yeni ve hafif kanat malzemesi ile değiştirilerek elektrik tüketiminde tasarruf sağlanmıştır. Aerodinamik yapısı farklı, verimi daha yüksek olan yeni kanatlarla eskilerinin değişimine ek olarak kanatların bağlı olduğu kısmın çapı küçülmüştür. Takılan yeni kanatlarla daha az enerji ile aynı hava akışı elde edilmiştir. Projenin 1 yıllık sağladığı enerji tasarrufu 4.333 Gcal iken mali etkisi ise 0,8 milyon TL olarak hesaplanmıştır.

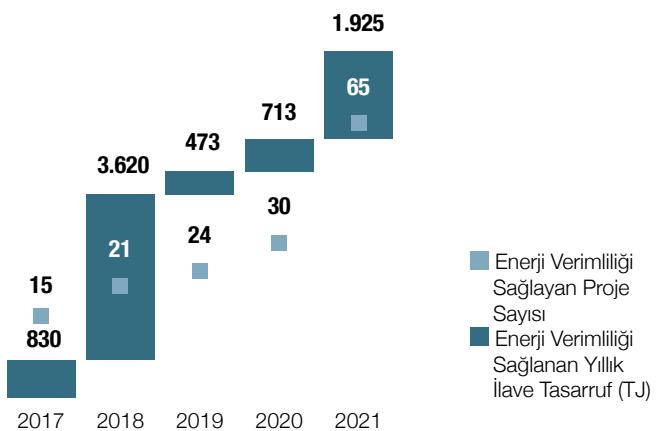
TÜPRAŞ RAFİNERİLERİNDE ENERJİ VERİMLİLİĞİ FAALİYETLERİ KAPSAMINDA 2021 YILINDA 65 ADET ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJESİ GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ VE 1.925 TJ YILLIK İLAVE TASARRUF ELDE EDİLMİŞTİR.

ENERJİ YOĞUNLUK ENDEKSİ (%)

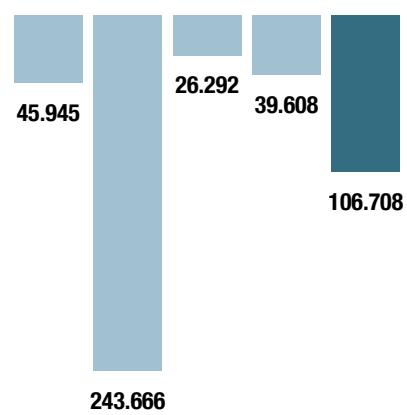
ENERJİ VERİMLİLİĞİ SAĞLANAN YILLIK İLAVE TASARRUF (TJ)

ENERJİ VERİMLİLİĞİ

ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİYLE SERA GAZI EMİSYONUNDA SAĞLANAN DÜŞÜŞ (ton CO₂e)

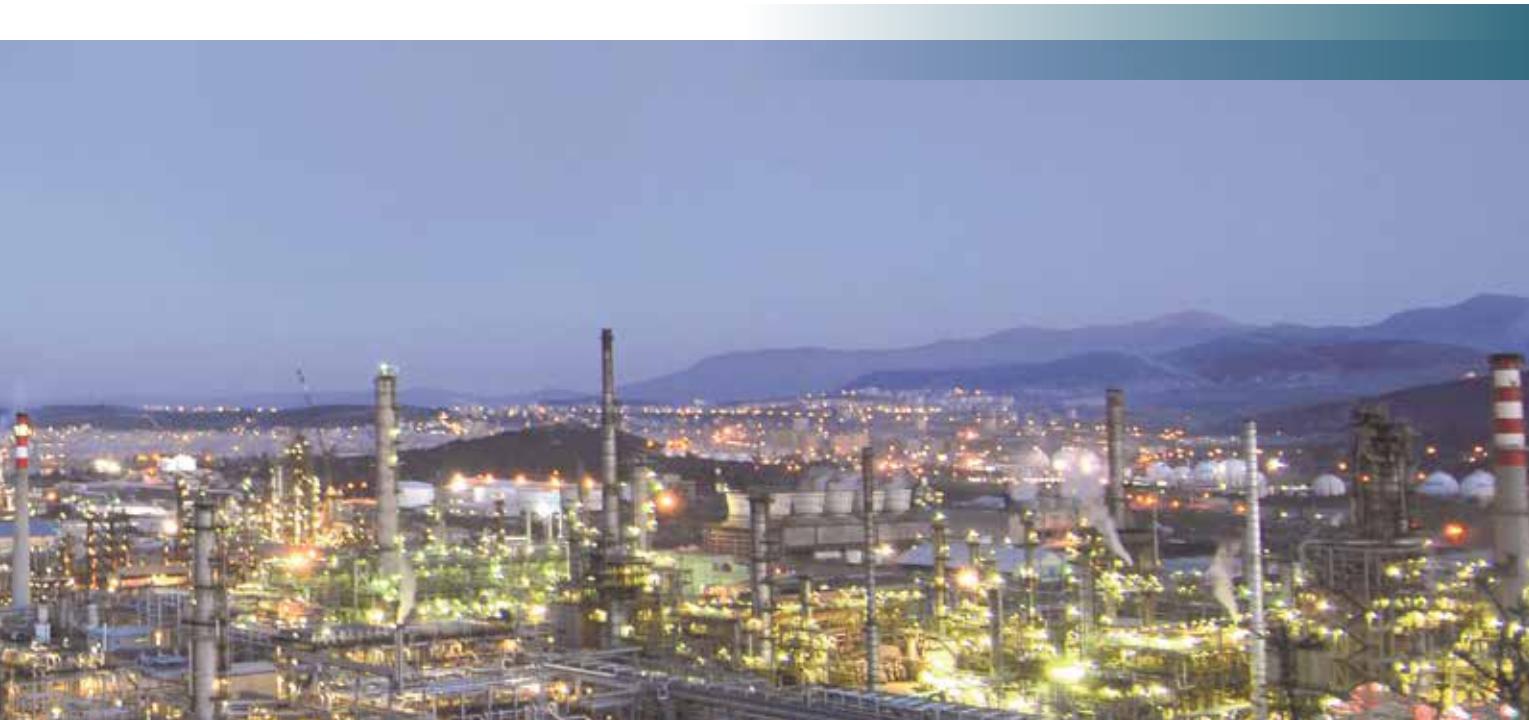
2017 2018 2019 2020 2021

2021 YILI ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİ ENERJİ VE CO₂ KAZANÇLARI

	Proje Sayısı	Enerji Gcal/yıl	CO ₂ ton	Milyon TL
İzmit	30	227.563	52.795	62
İzmir	20	174.200	40.397	48
Kırıkkale	13	57.795	13.408	14
Batman	2	465	108	1
Toplam	65	460.024	106.708	125

106,7

Enerji verimliliği projeleriyle sera gazi emisyonunda 106,7 bin ton CO₂e düşüş sağlanmıştır.

• İzmir Rafinerisi U-9400 Nafta Splitter Kolon Revizyonu Projesi:

Proje ile U-9400 Ünitesi'nde T-9401 Nafta Splitter kolonunun tepsileri değiştirilmiş ve yüksek performanslı tepsiler kullanılmıştır. Bu sayede reboiler eşanjöründe kullanılan MP kademe buhar miktarı 4-5 ton/h düşürülürken aynı zamanda ürün ayırmış oranlarında iyileşme sağlanmıştır. Yapılan iyileştirmeler sonucunda yıllık enerji tasarrufu 34.108 Gcal olarak hesaplanmıştır. Projenin mali etkisi ise 8,3 milyon TL'ye eşdeğerdir.

• Kırıkkale Rafinerisi Plant-1200 Vakum Ünitesindeki E-1215 Steam Jeneratörünün LP Moda Geçirilmesi:

Plant-1200 Vakum Distilasyon Ünitesi'nde 4 adet buhar jeneratörü bulunmaktadır. Buhar jeneratörlerinden E-1215 B tasarım gereği sadece LP modda buhar üretimi yapabilmekte olup, diğer 3 adet buhar jeneratörü ise hem LP hem MP buhar modunda üretim yapabilmektedir. Yapılan değerlendirmeler sonrasında E-1215 buhar jeneratörü MP buhar modundan

LP buhar moduna geçirilmiş ve bunun sonucunda ünitedeki toplam buhar üretiminin nette arttığı ve bu artışın da kazan yükünü yaklaşık 5 ton/saat azalttığı gözlenmiştir. Saatte ortalama 1,5 Gcal enerji tasarrufu olan projenin yıllık mali etkisi ise 3 milyon TL olarak hesaplanmıştır.

Enerji verimliliği kapsamında alınan ödüller

- Kırıkkale Rafinerisi Enerji Tasarruf Çalışmaları: Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te ikincilik ödülü
- İzmit Rafinerisi "Operasyonel Enerji Verimliliği Çalışmaları": Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te üçüncülük ödülü

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Operasyonel Performans	2017	2018	2019	2020	2021
İşlenen Ham Petrol (bin ton)	28.502	24.540	27.238	22.583	24.418
Üretim (bin ton)	28.883	25.695	28.112	23.389	25.086
Toplam Satış (bin ton)	31.493	29.830	29.197	24.503	27.586
Yurt İçi Satış (bin ton)	25.689	25.638	22.391	19.831	21.707
Uluslararası Satış (bin ton)	5.804	4.191	6.807	4.356	5.250
Transit Satış (bin ton)				316	629
Ürün Dış Alımı (bin ton)	4.388	6.252	2.827	2.927	2.792
Üretimde Beyaz Ürün Oranı (%)	76,3	77,4	79,0	81,5	81,4
Ham Petrol Kapasite Kullanım Oranı (%)	101,4	87,3	90,8	75,3	81,4
Yarı Mamul Dâhil Kapasite Kullanım Oranı (%)	108,1	95,9	97,8	81,8	87,7

Ekonominik ve İdari Performans	2017	2018	2019	2020	2021
Net Satışlar (milyon TL)	53.948	88.552	89.601	63.244	150.971
Faaliyet Karı (milyon TL)	4.857	5.736	2.230	-619	465
Vergi Öncesi Kar (milyon TL)	4.474	3.724	-311	-3.795	2.161
Vergi Sonrası Kar (milyon TL)	3.812	3.713	526	-2.494	3.319
FAVÖK (milyon TL)	5.882	8.908	4.039	545	13.688
Net Borç (milyon TL)	6.249	11.967	8.424	9.420	11.217
Özkaynak Kârlılığı (ROE) %*	41,3	36,8	4,6	-16,4	18,9
Net Borç/ FAVÖK %	1,1	1,3	2,1	17,3	0,8
Net Çalışma Sermayesi (milyon TL)	2.966	7.029	-1.501	-598	-5.436
Yatırım Harcamaları (Konsolide olmayan, milyon ABD doları)	184	138	157	113	112
Yatırım Harcamaları (Konsolide, milyon ABD doları)	301	165	236	153	152
Hisse Başına Kâr (TL)	15,22	14,83	2,10	-9,96	13,25
Hisse Başına Temettü Brüt (TL)	13,60	15,15	-	-	-
Hisse Başına Temettü Net (TL)	11,56	12,88	-	-	-
Vergi ve Benzeri Yükümlülük Ödemeleri (milyon TL)	42.430	31.590	31.262	35.673	15.550
Emeklilik Fonu Yükümlülükleri (milyon TL)	89,0	103,9	122,0	136,6	163,3
Bağış ve Sponsorluklar (milyon TL)	30,0	40,1	3,6	22,7	3,0
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu	9,47	9,48	9,50	9,58	9,62
Fitch Ratings Uzun Vadeli Döviz Notu	BBB- (durağan)	BB+ (negatif)	BB- (durağan)	B+ (negatif)	B+ (negatif)**
Moody's Ratings Uzun Vadeli Kredi Notu	Ba1 (pozitif)	Ba2 (negatif)	B1 (negatif)	B2 (negatif)	B2 (Negatif)
JCR-ER Uzun Vadeli Yabancı ve Yerel Para Cinsinden Notu				BB (Durağan)	
Müşteri Memnuniyeti (%)	88,2	88,8	88,0	87,0	86,0
Tedarikçi Memnuniyeti (%)	86,9	88,1	86,5	84,7	83,0
Yüklenici Memnuniyeti (%)	78,1	80,6	79,2	83,7	76,0
Ar-Ge Harcamaları (milyon TL)	33,7	37,8	43,5	43,4	47,5

* Ana Ortaklık Payı ve Ortalama sermaye tutarları kullanılmıştır

** Rapor tarihi itibarıyla

Çevresel Performans	2017	2018	2019	2020	2021
Doğrudan Enerji Tüketimi (TJ)	104.749	91.752	96.528	86.613	87.139
Doğalgaz	47.306	45.342	51.039	43.842	45.946
Fuel Oil	8.581	3.481	2.292	3.433	1.705
Fuel Gaz	46.164	40.562	41.028	37.808	38.282
Kok	2.698	2.367	2.169	1.530	1.206
Dolaylı Enerji Tüketimi - Elektrik (TJ)	315	172	32	-179	-95
Toplam Enerji Tüketimi (TJ)	105.064	91.924	96.560	86.434	87.044
Enerji Tüketimindeki Değişim (%)	2,85	-12,51	5,04	-10,49	0,71
İşlenen Ham Petrol Başına Enerji Tüketimi (GJ/ton)	3,69	3,75	3,55	3,83	3,56
Enerji Yoğunluk Endeks Değeri %	102,22	99,10	98,44	99,10	93,50
Enerji Verimliliği Sağlayan Proje Sayısı	15	21	24	30	65
Enerji Verimliliği Sağlanan Yıllık İlave Tasarruf (TJ)	830	3.620	473	713	1.925
Enerji Verimliliği Sağlanan Tasarruf (milyon ABD doları)	4,9	36,0	3,8	4,3	13,2
Enerji Verimliliği Projeleriyle Sera Gazı Emisyonunda Sağlanan Düşüş (ton CO ₂ e)	45.945	243.666	26.292	39.608	106.708
Toplam Ham Su Tüketimi (milyon m ³)	15,7	18,2	18,0	18,6	15,6
Toplam Su Tüketimi (milyon m ³)	31,4	29,9	29,6	23,8	26,3
Yüzey Kaynağı	14,4	17,2	17,2	17,8	14,9
Şebeke	1,2	1,1	0,8	0,7	0,7
Körfez Belediyesi'nden Alınan Aritilmiş Atık Su	15,7	11,7	11,6	5,2	10,7
İşlenen Ham Petrol Başına Ham Su Kullanım Oranı (m ³ /ton)	0,55	0,74	0,66	0,82	0,64
Üretim Başına Ham Su Kullanım Oranı (m ³ /ton)	0,54	0,71	0,64	0,80	0,62
Toplam Su Gerikazanımı (milyon m ³)	25,7	20,8	20,6	15,1	16,7
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Su Tüketimine Oranı (%)	81,9	69,5	69,6	63,4	63,5
Toplam Atık Su Deşarji (milyon m ³)	14,9	14,3	15,5	11,0	11,3
Toplam Katı Atık Miktarı (ton)	31.392	32.646	34.433	20.372	25.019
Tehlikeli Atık Miktarı (ton)	17.811	23.617	22.144	17.224	13.048
Tehlikesiz Atık Miktarı (ton)	13.581	9.029	12.290	3.148	11.971
Bertaraf Metoduna Göre Katı Atıklar					
Geri Dönüşüm (ton)	22.618	28.934	23.947	11.978	21.253
Bertaraf (ton)	8.774	3.712	10.486	8.394	3.766
Katı Atık Geri Kazanım Oranı (%)	72,1	88,6	69,5	58,8	84,9
Atık Geri Kazanımı ve Endüstriyel Simbiyozlarla Elde Edilen Kazanç (milyon TL)					25,3
Ağaçlandırma Çalışmalarında Dikilen Fidan (adet)	400	920	200	46	500
Ağaçlandırma Çalışmalarıyla Giderilen CO ₂ Emisyonu Miktarı (ton CO ₂ e)	165	380	83	19	206
Çevre Yatırım ve İşletme Harcamaları (milyon TL)	390	150	268	238	388
Çevre Eğitimi (kişi x saat)	16.012	10.391	14.127	7.020	12.897
Tüpraş Çalışanı	4.010	4.168	4.200	2.502	9.676
Müteahhit Çalışanı	11.971	6.223	9.927	4.518	2.971
Toplum	31	0	0	0	250
Kapsam 1 Sera Gazı Emisyonları (tCO ₂ e/yıl)	7.249.964	6.720.186	6.172.574	5.724.407	5875393*
Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları (tCO ₂ e/yıl)	79.386	38.044	32.905 *	24.518	48368*
Toplam (K1&2)	7.329.350	6.758.230	6.205.479	5.748.925	5.923.761
Sera Gazı Yoğunluğu (TCO ₂ e/İşlenen HP)	257	275	228	255	243

*ISO14064 Veri doğrulama süreci devam etmektedir.

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Sağlık ve Emniyet Performansı	2017	2018	2019	2020	2021
LTI Frekansı- OSHA (LTI Frekansı = LTI olay sayısı x 1 milyon /çalışma saatı)	0,71	0,68	0,70	0,46	0,41
Tüpraş Çalışanları	0,46	0,69	0,70	0,60	0,23
İş Ortağı Çalışanları	0,94	0,68	0,70	0,36	0,54
LTI Şiddet - OSHA (LTI Şiddet= LTI kayıp iş günü x 1 milyon /çalışma saatı)	36,1	27,8	25,8	18,9	18,2
Tüpraş Çalışanları	13,5	20,2	17,9	21,5	10,1
İş Ortağı Çalışanları	54,0	33,7	31,3	17,0	23,6
Toplam Kayıtlı Yaralanma - OSHA (TRIR= olay sayısı x 1 milyon /çalışma saatı)	3,3	4,3	4,0	3,7	3,4
Tüpraş Çalışanları	4,3	3,3	4,6	4,8	4,2
İş Ortağı Çalışanları	2,6	5,1	3,5	2,9	2,9
Kısıtlı İş Göremezlik OSHA (RWC= Olay sayısı x 1 milyon /çalışma saatı)	2,44	2,58	1,73	0,88	1,18
Tüpraş Çalışanları	3,8	2,2	2,5	1,3	2,0
İş Ortağı Çalışanları	1,5	3,6	1,2	0,5	0,6
Meslek Hastalığı (OI = Olay sayısı x 1 milyon /çalışma saatı)	0	0	0	0	0
Tüpraş Çalışanları	0	0	0	0	0
İş Ortağı Çalışanları	0	0	0	0	0
Ölüm Oranı (FR = Ölüm sayısı x 1 milyon /çalışma saatı)	0,19	0,04	0,00	0,05	0,00
Tüpraş Çalışanları	0	0,09	0	0,12	0
İş Ortağı Çalışanları	0,34	0	0	0	0
Trafik Kazası Frekansı (RTAf = Trafik Kazası sayısı x 1 milyon /km)					2,58
Toplam İSG Eğitim Saati (kişi x saat)	141.729	165.038	201.813	194.671	292.712
Tüpraş Çalışanları	83.381	87.805	108.026	125.855	108.672
İş Ortağı Çalışanları	58.348	77.233	93.787	68.816	184.040
Ramak Kala - Emniyetsiz Davranış - Emniyetsiz Durum Rapor Sayısı	4.634	9.710	9.475	11.504	17.699
Yönetim Saha Emniyet Tur Sayısı	2.412	2.674	2.854	1.393	2.041
İş İzni Denetim Sayıları	2.361	2.582	3.166	1.344	5.119
Enerji İzolasyon Denetim Sayısı	2.046	2.200	2.549	1.134	2.665
Diş Denetim Sayısı	1	2	7	8	15
Seviye 1&2 Proses Olay Oranı (Olay sayısı x 1 milyon /çalışma saatı)	1,49	1,02	0,87	0,59	0,42
Alet Ekipman Uygunluk Performansı %	95%	97%	96%	96%	93%
HSE Aksiyon Kapatma Oranları %	85%	89%	86%	84%	80%
Bakımı Geçikmiş Emniyetçe Kritik Ekipman Sayısı	1.181	853	1.393	1.060	751
İş Kazası Nedeni ile Ölüm	4	1	0	1	0
Tüpraş Çalışanları	0	1	0	1	0
İş Ortağı Çalışanları	4	0	0	0	0
Proses Emniyeti Kaza Frekansı	1,49	1,02	0,87	0,59	0,42
Ditaş* - LTI Sıklık - OSHA (LTI Sıklık= LTI olay sayısı x 1.000.000/kİŞİ x saat)	3,12	2,68	1,04	1,95	
Ditaş* - LTI Şiddet - OSHA (LTI Şiddet= LTI kayıp iş günü x 1.000.000/kİŞİ x saat)	31,8	23,2	24,0	116,1	
Körfez Ulaştırma** - LTI Sıklık - OSHA (LTI Sıklık= LTI olay sayısı x 200.000 /kİŞİ x saat)	0,0	0,8	0,8	0,0	
Körfez Ulaştırma** - LTI Şiddet - OSHA (LTI Şiddet= LTI kayıp iş günü x 200.000 /kİŞİ x saat)	0,0	12,4	11,2	0,0	

Tedarik Performansı	2017	2018	2019	2020	2021
Endirekt Ürün ve Hizmet Alımları					
Tedarik Operasyonları (milyon TL)	1.692	1.911	2.017	2.024	1.776
Yurt İçi	1.217	1.164	1.608	1.791	1.210
Özel İmalat	4	13	14	10	22
Yurt Dışı	471	734	395	224	544
Yerel Alım Oranı (%)	72,16	61,60	80,43	88,90	69,36
Endirekt Ürün ve Hizmet Tedarikçi Sayısı	2.120	2.164	2.060	1.920	1.664
Yerel Tedarikçi Sayısı	1.712	1.783	1.691	1.708	1.566
Denetlenen Toplam Tedarikçi Sayısı	495	767	841	738	616
Çevresel Denetim Kriterlerine Göre Denetlenen Tedarikçi Sayısı	107	65	102	46	80
Direkt Ham Madde ve Ürün Alımları					
Kritik Tedarikçi Sayısı	47	52	43	44	43
Direkt (Tier1) Tedarikçi Sayısı	59	68	56	56	53
Kritik ve Direkt (Tier1) Tedarikçi Sayısı	47	52	43	44	43
Kritik ve Direkt (Tier1) Tedarikçilere Yapılan Ödeme Miktarı (milyar TL)	50,8	76,0	83,5	57,6	123,6
Kritik ve Dolaylı (Tier1 dışı) Tedarikçi Sayısı	-	-	-	1	2

Sosyal Performans	2017	2018	2019	2020	2021
Toplam Eğitim (kişi x saat)	233.034	384.405	238.168	93.244	142.703
Kadın	35.601	34.968	40.919	19.017	21.122
Erkek	197.434	349.437	197.249	74.227	121.581
Aylık Ücretli Çalışanlar	103.864	103.165	125.107	54.171	71.247
Saat Ücretli Çalışanlar	129.170	281.241	113.061	39.073	71.455
Toplam Eğitim (kişi başı ortalama saat)	45	70	44	17	28
Kadın	79	70	80	36	43
Erkek	42	71	40	15	26
Aylık Ücretli Çalışanlar	91	82	98	42	58
Saat Ücretli Çalışanlar	32	67	27	10	18
Etik İlkeler ve Davranış Kuralları Eğitim Saati (kişi x saat)					549
Çalışan Bağlılığı (%)	61,0	57,2	35,8	61,0	35,0
Toplam Stajyer Sayısı	1.063	1.020	724	430	206
Minimum Başlangıç Ücretinin Asgari Ücrete Oranı					
Saat Ücretli Çalışanlar	2,2	2,2	1,9	1,9	1,9
Aylık Ücretli Çalışanlar	3,3	3,2	3,0	3,0	2,8

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Çalışan Demografisi	2017	2018	2019	2020	2021
Toplam Çalışan Sayısı	5.185	5.458	5.442	5.354	5.165
Kadın	453	500	510	515	492
Erkek	4.732	4.958	4.932	4.839	4.673
Müteahhit Firma Çalışanları	584	630	650	630	565
Kadın	184	198	213	214	176
Erkek	400	432	437	416	389
Sözleşme Türüne Göre Çalışanlar					
Belirli Süreli İş Akdi ile Çalışanlar	5.182	5.454	5.437	5.352	5.165
Kadın	453	498	508	514	492
Erkek	4.729	4.956	4.929	4.838	4.673
Geçici İş Akdi ile Çalışanlar	3	4	5	2	0
Kadın	0	2	2	1	0
Erkek	3	2	3	1	0
Kategoriye Göre Çalışanlar					
Saat Ücretli	4.042	4.199	4.158	4.077	3.936
Kadın	136	142	146	142	130
Erkek	3.906	4.057	4.012	3.935	3.806
Aylık Ücretli	1.143	1.259	1.284	1.277	1.229
Kadın	317	358	364	373	362
Erkek	826	901	920	904	867
İstihdam Türüne Göre Çalışanlar					
Tam Zamanlı	5.185	5.455	5.438	5.354	5.165
Kadın	453	498	508	515	492
Erkek	4.732	4.957	4.930	4.839	4.673
Yarı Zamanlı	0	3	4	0	0
Kadın	0	2	2	0	0
Erkek	0	1	2	0	0
Yaş Gruplarına Göre Çalışanlar					
30 yaş altı	1.633	1.784	1.632	1.288	567
30-50 yaş arası	3.036	3.201	3.400	3.686	4.288
50 yaş üstü	516	473	410	380	310

Çalışan Demografisi	2017	2018	2019	2020	2021
Üst Düzey Yöneticiler	30	32	31	28	29
Kadın	1	1	0	0	1
Erkek	29	31	31	28	28
Orta Düzey Yöneticiler	178	185	193	218	209
Kadın	29	36	38	43	40
Erkek	149	149	155	175	169
İşe Alınan Çalışanlar	533	587	268	90	78
Kadın	62	86	62	36	25
Erkek	471	501	206	54	53
İşten Ayrılan Çalışanlar	327	314	284	175	93
Kadın	21	39	52	32	27
Erkek	306	275	232	143	66
Toplu Sözleşme Kapsamında Çalışanlar	4.042	4.199	4.158	4.077	3.936
Çocuk Iznine Ayrılan Çalışan Sayısı	20	22	30	32	29
Çocuk Izinden Sonra İşe Dönen Çalışan Sayısı	26	19	19	22	29
Toplam Etnik Azınlık Çalışan Sayısı	0	0	0	0	0
Toplam Engelli Çalışan Sayısı	133	143	142	135	137
Kadın	19	22	24	23	23
Erkek	114	121	118	112	114
Şirketin İstihdam Ettiği Ortalama Kadem					
Kadın	8,0	7,5	7,4	7,8	8,5
Erkek	9,6	9,0	9,3	9,8	10,4
Kısmi Zamanlı Çalışanların Sayısı (Yarı Zamanlı)	-	3	4	-	-
Kadın	-	2	2	-	-
Erkek	-	1	2	-	-
Turnover Rate					
STEM Pozisyonlarındaki Çalışan Sayısı (Ar-Ge)	53	60	61	64	62
Kadın	32	35	37	39	39
Erkek	21	25	24	25	23
Gelir getiren pozisyonlarındaki çalışan sayısı *					3.067
Kadın	-	-	-	-	300
Erkek	-	-	-	-	2.767

* Üretim / Operasyon, Mühendislik, Proje Yönetimi, Finansal Operasyonlar, Genel Yönetim, Operasyonel Planlama, Satın Alma, Stratejik Planlama, Satış, Ar-Ge, Ürün veya Hizmet Tasarımı, Pazarlama, Hazine fonksiyonunda çalışanlar

TOPLUMSAL SORUMLULUK

Tüpraş, Türkiye'nin enerji ihtiyacını karşılamakta üstlendiği sorumluluğun yanında, kurumsal vatandaş olma bilinciyle toplumsal gelişime çok yönlü katkı sağlamaya özen göstermektedir. Sanayideki gücünü, liderliğini ve enerjisini toplumsal gelişimi destekleyecek projelere aktararak katma değer yaratmaktadır.

Tüpraş ve Gönüllülük

Tüpraş, sorumlu üretici olma hedefiyle çalışırken, kurum kültürü ve değerlerinin ışığında, yürüttüğü kurumsal sosyal sorumluluk projelerine çalışanlarının gönüllü destekini teşvik etmektedir.

Çalışanlar ve ailelerinden oluşan gönüllüler, yerel ve ulusal sivil toplum kuruluşlarının yürüttüğü projelerde de yer almaktı, tecrübe ve deneyimleriyle katkı sağlamaktadır. Tüpraş çalışanlarının gönüllü katılımıyla 2021 yılında farklı toplumsal sorumluluk projeleri geliştirmeyi ve sürdürmüştür.

Eğitim

“Enerjimiz Geleceğe; Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiliyorum” Projesi

Robotik kodlama eğitimleri çocuklara, dijital teknolojileri tanıtarak, onların problem çözme, neden sonuç ilişkisi kurabilme, psiko-motor davranışlarının gelişimi, eleştirel düşünme- sorgulama, kendini ifade edebilme becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır. Çocuklar bu eğitimlerle teknolojik dünyayı anlama, yorumlama, yön verme gücüne sahip olmaktadır.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’nı (SKA’lar) küresel sorunlara yaratıcı çözümler üretme yolunda önemli bir rehber olarak gören Tüpraş, 5 numaralı “Nitelikli Eğitim” amacıyla katkı sağlamak hedefiyle Millî Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü iş birliğiyle “Enerjimiz Geleceğe; Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiliyorum” toplumsal sorumluluk projesini geliştirmiştir.

TÜPRAŞ SANAYİDEKİ GÜCÜNÜ, LİDERLİĞİNİ VE ENERJİSİNİ TOPLUMSAL GELİŞİMİ DESTEKLEYECEK PROJELERE AKTARARAK KATMA DEĞER YARATMAKTADIR.

Proje ile çocukların erken yaşta teknoloji ve dijital eğitime erişiminin artırılmasıyla, araştıran, yenilikçi düşünen, problem çözme ve üretme becerilerine sahip yeni nesiller yetiştirmesi hedeflenmektedir.

Proje kapsamında 2021 yılı sonunda Batman, Kırıkkale, İzmir ve İzmit illerinde, 41 ortaöğretim okulunda, 7 ve 8'inci sınıflar için robotik kodlama, üç boyutlu modelleme ve üretim beceri sınıfları kurulmuştur. Projenin ölçme değerlendirme süreci Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi danışmanlığıyla yürütülmektedir.

COVID-19'da öğrencilerin online eğitim sürecine destek vermek üzere, 23 Nisan 2021 Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları kapsamında projede yer alan okullardaki öğrenciler için Arter Çağdaş Sanat Müzesi iş birliğiyle, MEB EBA TV'ler ve Tüpraş Youtube Kanalı üzerinden yayınlanan "Sanal Müze Ziyareti" ve "Uygulamalı Proje Geliştirme Etkinliği" gerçekleştirilmiştir.

Bu çevrim içi etkinlik ile 130.000 öğrenciye ulaşılmıştır.

"Enerjimiz Öğrencilere" Projesi

Tüpraş, Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğiyle ilk ve ortaokullarda "Enerjimiz Öğrencilere" projesini yürütmektedir. Projenin amacı 5. - 8. sınıf öğrencilerine bilimi sevdirerek geleceğin bilim insanları olmak yönünde onları teşvik etmektir. Öğrencilere bilimin hayatın her alanında olduğu, özellikle de bilim dünyasında kadın-erkek birlikte ve emniyetli çalışmanın önemi anlatılmaktadır.

Projede eğitmen ve uygulayıcı olarak, Tüpraş Ar-Ge Merkezi çalışanlarından oluşan gönüllü bir grup yer almaktadır. Sınıflarda gönüllü Tüpraş Ar-Ge Merkezi çalışanları tarafından laboratuvar ortamı oluşturularak, temini kolay malzemelerle deneyler gerçekleştirilmektedir. Proje sonuçlarının ölçümlenmesi ile ilgili olarak Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden akademik danışman desteğiyle, ölçme ve değerlendirme modeli geliştirilmiştir.

2018-2020 eğitim öğretim döneminde Kocaeli'nde 6 okulda 287 deney ile 3 binin aşkın öğrenciye ulaşılmıştır. Projenin daha geniş kitlelere ulaşabilmesi için çalışmalar yürütülmektedir.

TOPLUMSAL SORUMLULUK

TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI SPOR KURUMU REHBERİ

HeForShe GENERATION EQUALITY UN WOMEN

TEV Burs Fonu “Eşitlik İçin Enerjimiz Bitmez”

Tüpraş'ın kız öğrencilere eğitimde fırsat eşitliği sağlamak üzere 2016 yılında Türk Eğitim Vakfı (TEV) bünyesinde oluşturduğu “Eşitlik İçin Enerjimiz Bitmez” burs fonundan bugüne kadar toplam 79 kız öğrenci yararlanmıştır.

Koç Üniversitesi Anadolu Bursiyerleri Programı

Tüpraş, Koç Üniversitesi'nin başarılı ve ihtiyaç sahibi gençlere eğitimde fırsat eşitliği sağlamak üzere 2011 yılında başlattığı Anadolu Bursiyerleri Programı'na desteğini sürdürmektedir. Bu yıl kapsamında alınan 3 bursiyerle birlikte, bugüne dek burs desteği sağlanan öğrenci sayısı 21'e ulaşmıştır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

2017 yılında Birleşmiş Milletler Kadının Güçlenmesi Prensipleri'ni (UN WEPs) imzalayan Tüpraş, kapsayıcı işyeri olma hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Bu yaklaşım ile şirket içinde öncü uygulamalar geliştirirken, bu alanda toplumsal farkındalık artırılması için sosyal yatırım programları da yürütmektedir.

Şirket, bu yaklaşımı ve bu alanda yürüttüğü toplumsal yatırımlarla SKA'ların beşinci Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine de katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Tüpraş, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği alanındaki çalışmalarıyla Bloomberg'in 2022 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği endeksinde (GEI- Gender Equality Index) yer almıştır.

Nesiller Boyu Eşitlik ve Feminist Teknolojiler Online Staj Programı

Koç Holding, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi tarafından kurulan ve beş yıl boyunca toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarına yön vermesi planlanan Nesiller Boyu Eşitlik Forumu'nun Teknoloji ve İnovasyon Eylem Grubu Liderleri arasında yer almaktadır. Tüpraş, Koç Holding'in teknoloji ve inovasyonda toplumsal cinsiyet eşitline yönelik taahhütlerine katkı sağlamak üzere 2021 yılında “Tüpraş Staj Programı, Nesiller Boyu Eşitlik İçin Feminist Teknolojiler” programını geliştirmiştir.

Bu program, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği lensinden bakarak, kapsayıcılık ve eşitlik konusunda farkındalık kazanmalarını sağlamak üzere oluşturulmuştur. Online staj programına 200 stajyer öğrenci ve 15 Nextremers katılmıştır.

Öğrencilere, Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) ile “Eşitliğin Farkındayım - Toplumsal Cinsiyet Eşitliği”, Tüpraş İnovasyon Müdürlüğü ile “İnovatif Düşünme ve Fikir Üretme” ve Tüpraş Kurumsal İletişim Müdürlüğü ile “BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Sürdürülebilirlik” eğitimleri verilmiştir. Eğitimlerle, inovatif düşünme ve teknolojiyle kadın saha çalışanlarının hayatını kolaylaştıracak teknolojiler üremeye teşvik edilen üniversite öğrencileri 20 inovatif proje hazırlamıştır.

Eşitlik İçin Enerjimiz Bitmez Projesi

Tüpraş, 2018 yılında toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda toplumda farkındalık yaratılmasına yönelik olarak Fenerbahçe Spor Kulübü ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi HeForShe Hareketiyle birlikte küresel iş birliğine başlamıştır. İş birliği toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda spor alanında yapılan büyük ölçekli tek taahhüt olma özelliğini taşımaktadır.

2018-2021 yılları arasında “Birlikte Eşitiz” ve “Eşitlik İçin Enerjimiz Bitmez” sloganlarıyla sürdürülen bu farkındalık hareketi kapsamında, Fenerbahçe A Futbol Takımı, formasının sağ kolunda HeForShe logosunu taşımıştır. Tüpraş, iş birliğini bir adım daha öteye taşıyarak, 2021-2022 döneminde Fenerbahçe Spor Kulübü, olimpiyat branşları olan kürek, boks, masa tenisi, yüzme ve atletizm branşlarının forma sponsoru olmuştur.

Tüpraş, BM Kadın Birimi HeForShe Hareketi ve Fenerbahçe ile iş birliğinin gücüyle; kadınların ve kız çocuklarına yönelik siber şiddetin önlenmesi için “16 Günlük Aktivizm Kampanyası”na destek vermektedir. 8 Mart 2021 Dünya Kadınlar Günü’nde Tüpraş, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve Fenerbahçe Spor Kulübü ile “Nesiller Boyu Eşitlik: Sporda ve Sporla Kadınların ve Kız Çocuklarının Güçlenmesi” online etkinlik gerçekleştirmiştir.

2021 yılında iş birliği kapsamında toplumsal cinsiyete duyarlı uygulamaları hayatı geçirebilmeleri, kadın ve kız çocukların sporla ve sporda güçlenmelerine destek olmaları için bir yol haritası sunan “Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Kurum” Rehberi de yayınlanmıştır.

TOPLUMSAL SORUMLULUK

Kültür - Sanat

“Enerjimiz Sanata” - Arter

Tüpraş; gençlerin ve çocukların çağdaş sanatla özgürce buluşabileceği bir ortamın mümkün kılınmasına destek amacıyla 2019 yılı itibarıyla 5 yıl süreyle Arter Çağdaş Sanat Müzesi kurumsal sponsorluğunu üstlenmiştir. Arter, sanatın tüm disiplinlerini kapsayacak programlarıyla erişilebilir ve sürdürülebilir bir kültür ve yaşam platformu olmayı hedeflemektedir. Festivalin fiziki gösterileriyle 2021 yılında yaklaşık 8.000 kişiye ulaşırken, online gösteriye ise 7 bini aşkın kişi katılım göstermiştir.

Dünya Sahnelerinde Genç Müzisyenler

“Dünya Sahnelerinde Genç Müzisyenler” burs projesi, dünyaca tanınmış piyanistlerimiz Güher-Süher Pekinel'in 50 yıllık deneyim ve vizyoner birikimlerini gençlere aktarma hedefiyle hayatı geçirilmiştir. Tüpraş'ın desteklediği projede 2013-2021 yılları arasında 34 üstün yetenekli öğrenciye eğitim bursu imkânı sağlanmıştır. 2021 yılında projenin yetenekli bursiyerlerinden Can Çakmur Uluslararası Klasik Müzik Ödülleri’nde Yılın Genç Müzisyeni seçilmiştir.

Anadolu Uygarlıkları Serisi

Tüpraş, 2011 yılından bu yana Anadolu'nun kadim topraklarında iz bırakmış köklü medeniyetlerini “Anadolu Uygarlıkları” kitap serisi ile gelecek kuşaklara taşımaktadır. Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık iş birliğiyle bugüne kadar “Urartu, Doğu'da Değişim”, “Frigler: Midas'in Ülkesinde, Antların Gölgesinde”, “Hititler - Bir Anadolu İmparatorluğu”, “Pergamon, Anadolu'da Hellenistik Bir Başkent”, “Lukka'dan Likya'ya: Sarpedon ve Aziz Nikolaos'un Ülkesi”, “Persler, Anadolu'da Kudret ve Görkem”, “Assurlular, Dicle'den Toroslar'a: Tanrı Assur'un Krallığı”, “Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Anadolu: Krallar, İmparatorlar Kent Devletleri”, “Karialılar: Denizcilerden Kent Kuruculara” ve “Bizans Dönemi’nde Anadolu” isimli 10 eser okuyucularla buluşmuştur.

İstanbul Tiyatro Festivali

İstanbul Tiyatro Festivali, İKSV tarafından Koç Holding Enerji Grubu şirketleri Aygaz, Opet ve Tüpraş sponsorluğunda 16 yıldır düzenlenmektedir. 25. İstanbul Tiyatro Festivali, 22 Ekim-20 Kasım 2021 tarihleri arasında tiyatro severlerle buluşmuştur. Festival kapsamında 14 fiziki ve 11 online yapım sahnenlenmiştir.

Çevre

DTO Fethiye Atık Alım Teknesi Göcek Körfezi’nde

Sürdürülebilir deniz turizmi kapsamında atık alım tekneleriyle yat ve turistik tekne sahiplerinin uğrak yeri olan koylarda mobil olarak hizmet veren Deniz Temiz Derneği/TURMEPA, binlerce ton sivi atık toplayarak deniz turizminin çevresel ayak izini azaltmaya katkı sağlamaktadır. 2016 yılından bu yana Tüpraş'ın sponsorluğunu üstlendiği DTO Fethiye sivi atık toplama teknesi, Göcek Körfezi’ndeki çalışmalarında 2021 yaz sezonu boyunca 1.400 tekneden 500 bin litre atık su toplayarak, 4 milyon litre deniz suyunun temiz kalmasını sağlamıştır.

Spor

Batman Engelliler Spor Kulübü

Tüpraş, 2007-2008 sezonundan bu yana Batman Engelliler Spor Kulübü Derneği'ne desteğini sürdürmektedir. Türkiye Bedensel Engelliler Tekerlekli Sandalye Basketbol 2. Lигinde mücadele eden Batman Engelliler Spor Kulübü Derneği 2019-2020 sezonunda Tekerlekli Sandalye Basketbol 1. Lигi'ne çıkmıştır. Bünyesinde 49 sporcu bulunduran kulüp, 24 sporcu ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Kulüp 15 yıldır yüzlerce engelli gence spor yapma olağlığı sağlamaktadır.

Batman Tüpraşspor Futbol Kulübü gençleri spora kazandırıyor

1995 yılında kurulan Tüpraşspor Futbol Kulübü, Batman Rafinerisi çevresinde bulunan yetenekli gençlere sağlıklı ortamda bilinçli spor yaparak yükselme imkânı oluşturacak bir platform sunmaktadır. Tüpraş gönüllülerince Gençlik İl Spor Müdürlüğü, Batman Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu, Türkiye Futbol Federasyonu ve diğer kulüplerle iş birliğiyle yönetilen Tüpraşspor Futbol Kulübü’nde 13-19 yaş arası 74 lisanslı ve 29 lisansız olmak üzere toplam 103 sporcu bulunmaktadır.

Gönüllülük

Tüpraş, faaliyet gösterdiği coğrafyalarda çalışanlarıyla toplumun ihtiyaçlarına yönelik sorunlara çözüm üretmeye devam etmektedir. Tüpraş gönüllü çalışanları COVID-19 salgını süresince de zaman, bilgi ve deneyimleriyle sosyal projelere gönüllü olarak destek vermiştir.

Uluslararası Kıyı Temizliği Etkinliği

Tüpraş Gönüllüleri Uluslararası Kıyı Temizleme Günü kapsamında Deniz Temiz Derneği/TURMEPA İstanbul Etkinliği'ne destek vermiştir. İstanbul ayağı Caddebostan sahilinde gerçekleştirilen etkinlikte gönüllülerce toplanan, 23,5 kg ham madde ve 420 kW enerji tasarrufuna eş değer atık, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ekiplerine teslim edilmiştir.

Tüpraş Rafineri Arama Kurtarma (RAK) Ekipleri

Sakarya AFAD Arama Kurtarma Birlik Müdürlüğü'nün Tatbikat Merkezi'nde gerçekleştirilen üç hafta süren eğitimde, İzmit

Rafinerisi'nin gönüllü çalışanlarından oluşan Rafineri Arama Kurtarma (RAK) ekibine yeni katılan üyeler için temel, mevcut üyeler için ise pekiştirme amaçlı hafif arama kurtarma eğitimleri gerçekleştirilmiştir.

Orman Yangınlarına Destek

2021 yılında Türkiye'nin farklı noktalarında meydana gelen orman yangınlarında yardıma ihtiyaç duyulan bölgelere yardım sağlanmıştır. Tüpraş, aynı zamanda Tema Vakfı'nın başlattığı seferberlik kapsamında Koç Holding'in 500.000 fidan bağışı kampanyasına dâhil olarak destek vermiştir.

Sokak Hayvanlarına Destek

Tüpraş, sokak hayvanlarının yiyecek ihtiyaçlarının sağlanması için Kocaeli'nin Körfez Belediyesi ve İzmir'in Aliağa Belediyesi ile protokol imzalamıştır. Bölgede bulunan barınaklara, beslenme ve su ihtiyacı artan sokak hayvanları için rafinerileri yemekhanelerinden artan yemeklerle destek sağlanmaktadır.

KURUMSAL YÖNETİM

- 171 HUKUKİ AÇIKLAMALAR
- 173 KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR
- 186 YÖNETİM KURULU YAPISI
- 187 TÜPRAŞ ORGANİZASYON ŞEMASI
- 188 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM BEYANI
- 190 RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI
- 204 RİSKİN ERKEN SAPTANMASI SİSTEMİ VE KOMİTESİ HAKKINDA DENETÇİ RAPORU
- 205 YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ
- 210 DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN)
- 211 SORUMLULUK BEYANI (FİNANSAL TABLOLARIN KABULÜNE İLİŞKİN)
- 212 DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN)
- 213 SORUMLULUK BEYANI (FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN)

HUKUKİ AÇIKLAMALAR

Sermaye Yapısı

Şirketin hisseleri A ve C Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmış olup tamamı nama yazılıdır. Şirketin çıkarılmış sermayesi 250.419.200 TL olup, söz konusu çıkarılmış sermayesi muvazaadan arı şekilde ödenmiştir.

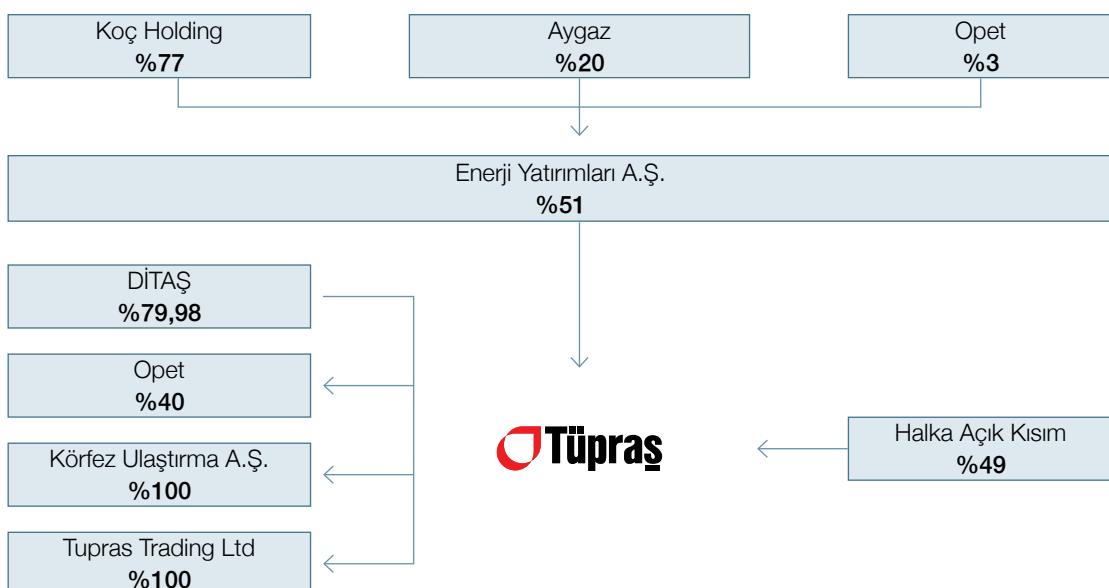
Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar.

GRUP	PAY SAHİBİ	SERMAYE TUTARI (TL)	TÜRÜ	PAY ADEDİ
A	Enerji Yatırımları A.Ş.	127.713.792,22	Nama	12.771.379.222
A	Diğer	122.705.407,77	Nama	12.270.540.777
C	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	0,01	Nama	1
Toplam		250.419.200,00		25.041.920.000

Ortaklık Yapısı

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na "SPK" kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri Borsa İstanbul "BIST"te işlem görmektedir. Şirket'in BIST'e kayıtlı %49 oranında hissesi mevcuttur.

Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları ile Şirket'in hisselerini elinde bulundurduğu bağlı ortaklıkları ve hisse oranları aşağıdaki gibidir.

Oy Hakkı

Şirket Esas Sözleşmesine göre, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanması kısıtlayacak ve/veya karşılanması engel olacak nitelikte, rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir takyit ile sınırlanması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılmasına ya da Şirket'in bölünmesi veya başka bir Şirket ile birleşmesi ve/veya Şirket'in tasfiyesi gibi konularda karar alınabilmesi için Özelleştirme İdaresi'nin temsil ettiği C grubu hissenin Yönetim Kurulu'nda olumlu oy kullanması gerekmektedir. C grubu imtiyazlı hissenin yukarıda belirtilen hususlar dışında oy hakkı üzerinde imtiyazı bulunmamaktadır.

HUKUKİ AÇIKLAMALAR

Tüpraş'ın Finansal Duran Varlıklardaki İştirak Paylarında 2021 yılında Gerçekleşen Önemli Değişiklikler Hakkında Bilgi

Tüpraş'ın 2021 yılında doğrudan iştirak ettiği finansal duran varlıklarına iştirak oranlarında Türk Ticaret Kanunu'nda belirlenen sınırlara ulaşan veya altına düşen değişim gerçekleşmemiştir.

Varsa Yıl İçinde Yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı Bilgileri

Yıl İçinde Olağanüstü Genel Kurul Yapılmamıştır.

Yıl İçindeki Organizasyonel Değişiklikler

Tüpraş'ın güncel organizasyon yapısı faaliyet raporunun 187'inci sayfasında yer almaktır, yıl içerisinde organizasyonel yapıda herhangi bir değişiklik gerçekleşmemiştir.

Bağılı Şirket Raporu

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 199'uncu maddesi uyarınca, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetim kurulu, faaliyet yılının ilk 3 ayı içinde, geçmiş faaliyet yılında Şirket'in hâkim ortağı ve hâkim ortağına bağlı şirketlerle ilişkileri hakkında bir rapor düzenlemek ve bu raporun sonuç kısmına faaliyet raporunda yer vermekle yükümlüdür. Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ilişkili taraflarla yapmış olduğu işlemler hakkında gerekli açıklamalar 27 no'lu finansal rapor dipnotunda yer almaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan 4 Mart 2022 tarihli Rapor'da "Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin hâkim ortağı ve hâkim ortağın bağlı ortaklıklar ile 2021 yılı içinde yapmış olduğu tüm işlemlerde, işlemin yapıldığı veya önlemin alındığı veya alınmasından kaçınıldığı anda tarafımızca bilinen hal ve şartlara göre, her bir işlemde uygun bir karşı edim sağlandığı ve şirketi zarara uğratabilecek alınan veya alınmasından kaçınılan herhangi bir önlem bulunmadığı ve bu çerçevede denkleştirmeyi gerektirecek herhangi bir işlem veya önlemin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır." denilmektedir.

Tüpraş'ın aleyhine açılan ve Şirket'in mali durumunu ve faaliyetlerini etkileyebilecek nitelikteki davalar ve olası sonuçları hakkında bilgiler

Çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim konularındakiler dâhil olmak üzere, Şirket'in mali durumunu ve faaliyetlerini etkileyebilecek büyülükte Şirket aleyhine açılmış veya sonuçlanmış herhangi bir dava bulunmamaktadır.

Mevzuat hükümlerine aykırı uygulamalar nedeniyle Şirket ve yönetim organı üyeleri hakkında uygulanan idari ve adli yaptırımlara ilişkin açıklamalar

Mevzuat hükümlerine aykırı uygulamalar nedeniyle Şirket ve yönetim organı üyeleri hakkında uygulanan idari ve adli yaptırım bulunmamaktadır.

Şirket faaliyetlerini önemli derecede etkileyebilecek mevzuat değişiklikleri hakkında bilgi

Şirket faaliyetlerini önemli derecede etkileyebilecek mevzuat değişiklikleri bulunmamaktadır.

Şirket'in yatırım danışmanlığı ve derecelendirme gibi konularda hizmet aldığı kurumlarla arasındaki çıkar çatışmaları ve bu çıkar çatışmalarını önlemek için şirketçe alınan tedbirler hakkında bilgi

Şirket'in yatırım danışmanlığı ve derecelendirme gibi konularda hizmet aldığı kurumlarla arasında çıkar çatışmasına yol açabilecek herhangi bir konu söz konusu olmamıştır.

Dönem içinde yapılan esas sözleşme değişiklikleri hakkında bilgiler

2021 yılı içerisinde Esas Sözleşmenin;

- 4. Maddesinde Şirket Merkez adres değişikliği yapılmıştır
- 6. Maddesinde kayıtlı sermaye tavanının geçerlilik süresi mevzuatın izin verdiği 5 yıllık döneme uzatılmıştır.
- 14. Maddesinde Şirket Merkez adresi değişikliği sebebiyle, Genel Kurul toplantılarının farklı şehirlerde yapılabilmesini sağlayan değişiklik yapılmıştır.

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM RAPORU

BÖLÜM I: KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM BEYANI

Sermaye Piyasası Kurulu ("SPK") tarafından kamuya ilk olarak Temmuz 2003'te açıklanan "Kurumsal Yönetim İlkeleri" Şirketimiz tarafından benimsenmekte ve bu ilkeler büyük oranda uygulanmaktadır.

Tüpraş, BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne 08.10.2007 tarihi itibarıyla dâhil olan ilk şirketlerden olup, SPK tarafından yayınlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk kavramlarını benimsemiştir.

Sermaye Piyasası Kurulu ("SPK") tarafından düzenlenen "Kurumsal Yönetim İlkeleri"ne uyuma Şirketimiz tarafından önem verilmekte olup, 2021 yılında yürürlükte bulunan II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği (Tebliğ) kapsamında zorunlu olan tüm ilkelere tam olarak uyulurken, zorunlu olmayan ilkelerin de büyük çoğunluğuna uyum sağlanmıştır. Zorunlu olmayan Kurumsal Yönetim İlkelerine de tam uyum amaçlanmakta ve bu konuda azami çaba gösterilmektedir. İlkelerin bir kısmında uygulamada yaşanan zorluklar, bazı ilkelere uyum konusunda gerek ülkemizde gerekse uluslararası platformda devam eden tartışmalar, bazı ilkelerin ise piyasanın ve Şirket'in mevcut yapısı ile tam örtüşmemesi gibi nedenlerle tam uyum henüz sağlanamamıştır. Henüz uygulamaya konulmamış olan ilkeler üzerinde çalışılmakta olup; Şirketimizin etkin yönetimine katkı sağlayacak şekilde idari, hukuki ve teknik alt yapı çalışmalarının incelenmesi sonrasında uygulamaya geçirilmesi değerlendirilebilecektir.

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak derecelendirme yapmak üzere faaliyet izni bulunan, uluslararası derecelendirme kuruluşu SAHA Kurumsal Yönetim ve Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. tarafından 2.10.2020 tarihinde yapılan değerlendirme sonucunda Tüpraş'ın kurumsal yönetim derecelendirme notu 10 üzerinden 9,58 (%95,78) iken; 1.10.2021 tarihinde 9,62 (%96,24) olarak güncellenmiştir. Kurumsal yönetim derecelendirme notunun ana başlıklar itibarıyla dağılımı aşağıda verilmektedir.

Ana Başlıklar	2020 Notu	2021 Notu
Pay Sahipleri	95,53	95,53
Kamuya Aydınlatma ve Şeffaflık	97,24	97,24
Menfaat Sahipleri	99,51	99,51
Yönetim Kurulu	93,32	94,63
Toplam	95,78	96,24

Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu'na www.tupras.com.tr adresindeki Şirket internet sitesinden ulaşılması mümkündür. 01.10.2021 tarihli raporda not artısına etki eden faktörler;

- 2021 yılının başında Tüpraş Yönetim Kurulu "Çeşitlilik Politikası"nın onaylanarak, yönetim kurulunda 5 yıl içinde %25 kadın üye bulundurma hedefinin benimsenmiş olması,
- Ücretlendirme politikasının revize edilerek daha kapsamlı hale getirilmesi ve genel kurulun bilgisine sunulması olarak belirtilmiştir.

2021 yılı içinde Kurumsal Yönetim alanındaki çalışmalar, SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri ile ilgili düzenlemelerini içeren Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanuna dayanarak hazırlanan tebliğlere uygun biçimde yürütülmüştür. 2021 yılında yapılan Olağan Genel Kurulumuzda Yönetim Kurulumuz Tebliği'deki düzenlemelere uygun olarak oluşturulmuştur. Genel Kurul öncesinde bağımsız üye adaylarının belirlenmesi ve kamuya duyurulmasına ilişkin süreç gerçekleştirilmiş, düzenlemelere uygun şekilde seçim tamamlanmıştır. Kanuni yükümlülükler ve esas sözleşmemizin 10'uncu maddesi uyarınca Yönetim Kurulumuzun bir üyesi, C Grubu pay sahibi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ("ÖİB") tarafından aday gösterilen kişiler arasında seçilmektedir. Hazırlanan genel kurul bilgilendirme dokümanı ile ilkelerde açıklanması zorunlu olan imtiyazlı paylar, oy hakları, organizasyonel değişiklikler gibi genel kurul bilgileri, yönetim kurulu üye adayları özgeçmişleri, yönetim kurulu ve üst düzey yönetici ücret politikası ve açıklanması gereken diğer bilgiler genel kuruldan

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

3 hafta önce yatırımcılarımızın bilgisine sunulmuştur. Kurulan yönetim kurulu komiteleri etkin olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Ayrıca Şirketimiz internet sitesi ve faaliyet raporu gözden geçirilerek ilkelere tam uyum açısından gerekli revizyonlar gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamında; faaliyet raporunda, SPK Kurumsal Yönetim Tebliği’nde yapılan değişiklikle yürürlüğe konulan Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi’ndeki ilkelere yönelik uyum sağlanan konular kapsamlı olarak açıklanmış, henüz tam uyum sağlanmayan ilkeler karşısındaki değerlendirmelere ise Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum Beyanı içinde yer verilmiştir. Ayrıca 2021 yılının başında Tüpraş Yönetim Kurulu Çeşitlilik Politikası onaylanarak, yönetim kurulunda 5 yıl içinde %25 kadın üye bulundurma hedefi benimsenmiştir. Yıl içerisinde Yönetim Kurulu tarafından, Şirket'in uyum alanındaki risklerinin daha etkin yönetimini sağlamak, yerel ve uluslararası paydaşlarımızın uyum alanındaki bekleyenlerine daha iyi cevap verebilmek amacıyla; İnsan Hakları, Bağış ve Sponsorluk, Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele, Tedarik Zinciri Uyum, Rekabet Hukuku Uyum, Yaptırımlar ve İhracat Kontrolleri, Toplumsal Yatırım, Hediye ve Ağırlama, Bilgilendirme, Uyum Politikaları ve Etik İlkeler kabul edilerek Kamuya Aydınlatma Platformu ve Şirketin internet sayfasında yayınlanmıştır. Tüpraş yönetim kurulunun uzun zamandır süregelen uygulamaları ile tutarlı olarak, Kurumsal Yönetim İlkeleri’nde belirtilen çerçevede yönetim kurulu çalışma esasları hazırlanmış ve yönetim kurulu tarafından onaylanmıştır. Komite üyelerinin 2021 yılında Yönetim Kurulu tarafından yürütülen faaliyetleri değerlendirilmiş olup, yıl sonu performans değerlendirme sürecinde finansal ve operasyonel göstergelerin yanı sıra, Şirket stratejilerinin hayatı geçirilmesine yönelik hedeflerin gerçekleştirme düzeyi de ölçülerek, bunların performans ve ödül sistemine girdi teşkil etmesi sağlanmaktadır. Önümüzdeki dönemde de ilkelere uyum için düzenlemelerdeki gelişmeler ve uygulamalar dikkate alınarak gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Henüz Uygulanamayan Kurumsal Yönetim İlkeleri

Şirketimiz 1 Ocak 2021 – 31 Aralık 2021 faaliyetleri döneminde zorunlu ilkelere tam uyum sağlamakla beraber, düzenleme uyarınca uygulaması zorunlu olmayan Kurumsal Yönetim İlkeleri’nden, henüz tam uyum sağlanamayan başlıca ilkeler aşağıda belirtilmekte, konuya ilişkin ilave açıklamalar ise faaliyet raporunun ilgili kısımlarında yer almaktadır. Uygulanması zorunlu olmayan ilkelere uyum sağlanamaması nedeniyle Şirketimizin maruz kaldığı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

- 1.3.10 numaralı ilkeye ilişkin olarak, yapılan bağışlar için genel kurul gündeminde ayrı bir gündem maddesine yer verilmekte, genel kurul bilgilendirme dokümanında en yüksek tutarlı bağışların detayı açıklanmaktadır. Bilgilendirme dokümanında detaylandırılmayan bakiye tutar ise her biri 150 bin TL'nin altında kalan çeşitli kurum ve kuruluşlara yapılan ve yatırımcılar açısından önemli bilgi olarak görülmeyen çeşitli bağışlardan oluşmaktadır. Bu tutarın altındaki bağışlar yatırımcılarımız tarafından takip edilmemekte olup, izleyen yıllarda da günün koşullarına göre belirlenecek önemlilik sınırı ile açıklama yapılmasına devam edilmesi planlanmaktadır.
- 1.3.11 numaralı ilkeye ilişkin olarak, olağan koşullar altında genel kurul toplantıları kamuya açık olarak yapılmakla birlikte, içinde bulunan pandemi koşulları ve kamu otoritelerinin ilgili düzenlemelerinde yer alan grup halinde toplanmaya ilişkin kısıtlamalar dikkate alınarak toplum sağlığının korunması açısından, 2021 yılında yapılan genel kurullarda toplantı salonuna öncelikle pay sahiplerimiz kabul edilmiştir.
- 1.4.2 numaralı ilkeye ilişkin olarak, faaliyet raporunun “Hukuki Açıklamalar” bölümünde yer aldığı üzere ÖİB'ye ait imtiyaz esas sözleşmemizde düzenlenmiştir. Tüpraş'ın payları A ve C grubu olarak ikiye ayrılmış olup C Grubu pay sahibi ÖİB'dir. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. Söz konusu imtiyazın Şirket'in Özelleştirme aşamasından bu yana var olduğu, sadece imtiyazlı paylar ile karar alınan mümkün olmadığı ve halka açık payların sahiplerinin yönetimde temsili açısından fark yaratacak nitelikte bir imtiyaz olmadığı dikkate alınarak, söz konusu yapıda bir değişiklik öngörülmemektedir. Nitekim esas sözleşmemiz uyarınca C grubu pay, bu paya tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürecektir.
- 1.5.2 numaralı ilkeye ilişkin olarak, azlık hakları, esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara tanınmamış olup, genel uygulamalara paralel olarak azınlığa düzenlemelerdeki genel hükümler çerçevesinde haklar sağlanmıştır. Yatırımcılardan da bu konuda herhangi bir talep gelmemiştir, yakın zamanda bu konuda bir değişikliğe gidilmesi ise öngörülmemektedir.

- 1.7.1 numaralı ilkeye ilişkin olarak, Esas Sözleşmemizin 7'nci maddesinde payların devir esasları düzenlenmiş olup, borsada işlem görmeyen ÖİB'ye ait imtiyazlı C Grubu payın devrine ilişkin kısıt getirilmiş olmakla birlikte, borsada işlem gören A grubu payların serbestçe devrini zorlaştıracı uygulamalar veya pay devrini kısıtlayan hükümler mevcut değildir. C grubu pay, 4046 sayılı Kanunun T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk kamu kuruluşuna devredilebilir. C grubu pay, bu paya tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı (veya o tarihteki yetkili merci kararı) ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürürcektir. C Grubu paya tanınan hakların sona erdirilmesine karar verilmesi halinde, bu pay A Grubu paya dönüşecektir.
- 4.4.1 numaralı ilkeye ilişkin olarak, 2021 yılında COVID-19 salgını nedeniyle fiziki toplantı hiç yapılmamış, yönetim kurulu üyeleri şirketin performansı ve gelişmelerle ilgili olarak düzenli olarak bilgilendirilmiş ancak kararların tamamı elden dolaştırma usulüyle alınmıştır.
- 4.4.7 numaralı ilkeye ilişkin olarak, yönetim kurulu üyelerinin iş deneyimleri ve sektörel tecrübelerinin Yönetim Kurulu'na önemli katkılama nedeniyle, yönetim kurulu üyelerinin şirket dışında başka görevler alması sınırlanılmamıştır. Faaliyet raporümüzda yönetim kurulu üyelerimizin özgeçmişlerine yer verilmiştir. Yönetim kurulunun etkin çalışmaları dikkate alınarak, kurumsal yönetim açısından herhangi bir olumsuz durum oluşturmadığı değerlendirilen mevcut uygulamada kısa vadede bir değişiklik öngörlülmemektedir.
- 4.5.5 numaralı ilkeye ilişkin olarak, komitelerde yönetim kurulu üyelerimizin bilgi birikimi ve tecrübeleri dikkate alınarak ilgili düzenlemelere uygun olarak oluşturulmaktadır. Sadece bir bağımsız yönetim kurulu üyemiz iki komitede görevlendirilmiştir. Birden fazla komitede görev alan üyeleri, ilişkili konularda görev yapan komiteler arası iletişimini sağlamak ve iş birliği imkânlarını artırmaktadır. Yönetim kurulu üyelerinin bilgi birikimi ve tecrübelerinin katkısıyla verimli çalışmaları dikkate alınarak, mevcut komite yapısı etkin çalışmaya imkân sağladığı görülmekte olup; yakın zamanda bir değişiklik ihtiyacı öngörlülmemektedir.
- 4.6.5 numaralı ilkeye ilişkin olarak, Olağan Genel Kurulda ve finansal tablo dipnotlarında yönetim kurulu üyelerine ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilere yapılan ödemeler genel uygulamalara paralel şekilde toplu olarak kamuya açıklanmaktadır. Kişisel bilgilerin gizliliği açısından önemli görülen konu hakkında piyasa uygulamaları yakından izlenmekte olup, yaygın uygulamaya paralel hareket edilmesi öngörlülmektedir.

SPK'nın 10.01.2019 tarih ve 2/49 sayılı Kararı uyarınca hazırlanan ve Şirketimiz Yönetim Kurulu tarafından onaylanan 2021 yılı Kurumsal Yönetim Uyum Raporu (URF) ve Kurumsal Yönetim Bilgi Formu (KYBF) faaliyet raporunun ekinde (Sayfa 308-323) yer almaktır, ilgili dokümanlara Kamuyu Aydınlatma Platformu'ndaki Şirketimiz kurumsal yönetim Sayfasından da ulaşılabilir.

BÖLÜM II: PAY SAHİPLERİ

2.1 Pay Sahipleri İle İlişkiler

Tüpraş ile pay sahipleri arasındaki tüm ilişkiler, ilgili birimlerle yürütülen ortak çalışma sonucunda "Yatırımcı İlişkileri Birimi" sorumluluğunda yerine getirilmektedir. Yatırımcı İlişkileri Birimi, gerektiğinde diğer birimlerden görüş olarak pay sahipleri ve potansiyel yatırımcıların, gizli ve ticari sırlar niteliğindeki bilgiler hariç olmak üzere, bilgi eşitsizliğine yol açmayacak şekilde Şirket'in faaliyetleri, finansal durumu ve stratejilerinin bilgilendirilmesinden ve pay sahipleri ile Şirket yöneticileri arasındaki çift yönlü iletişimini yönetilmesinden sorumludur. Kurumsal Yönetim Tebliği'nde öngörülen faaliyetlerden Genel Kurul toplantılarının yürürlükteki düzenlemelere, esas sözleşmeye ve Şirket içi düzenlemelere uygun olarak yapılması, Genel Kurul toplantılarında pay sahiplerinin yararlanabileceği Faaliyet Raporu ve diğer dokümanların hazırlanması, özel durumların kamuaya açıklanması gibi düzenlemelerin gerektirdiği her türlü kamu aydınlatma yükümlülükleri Yatırımcı İlişkileri Birimi, mevzuatın gerektirdiği finansal raporlama gibi yükümlülükler Finansal Planlama ve Raporlama Birimi sorumluluğunda yerine getirilmektedir.

Yatırımcı İlişkileri Birimi yürüttüğü çalışmalar hakkında Yönetim Kurulu'na iletilmek üzere Kurumsal Yönetim Komitesi'ne yılda en az bir defa rapor sunar. 2021 yılı faaliyetlerine ilişkin söz konusu rapor 28 Şubat 2022 tarihinde Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından değerlendirilmiş ve Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Yatırımcı İlişkileri Sorumluları:

CFO: Doğan Korkmaz

Yatırımcı İlişkileri Müdürü: Levent Bayar

Yatırımcı İlişkileri Koordinatörü: Aslı Kondu

Yatırımcı İlişkileri Koordinatörü: Sezgi Ayhan

Kurumsal Yönetim Koordinatörü: Fettane Sayın

2.2 Pay Sahiplerinin Bilgi Edinme Haklarının Kullanımı

Pay sahipliği haklarının kullanılmasında mevzuata, esas sözleşmeye ve diğer şirket içi düzenlemelere uyulmakta ve bu hakların kullanılmasını sağlayacak önlemler alınmakta ve tüm pay sahiplerine eşit muamele edilmektedir.

Şirkette, bilgi alma inceleme hakkının kullanımında, pay sahipleri arasında ayrılmamaktadır. Her pay sahibinin bilgi alma ve inceleme hakkı vardır.

Tüpraş Esas Sözleşmesi'nde bireysel bir hak olarak özel denetçi talep hakkı düzenlenmemiş olmakla birlikte, Türk Ticaret Kanunu'nun 438'inci maddesi uyarınca her pay sahibi, pay sahipliği haklarının kullanılabilmesi için gerekli olduğu takdirde ve bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmışsa, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer almasa bile Genel Kurul'dan isteyebilir. Bugüne kadar Şirket'e pay sahiplerinden bu yönde bir talep gelmemiştir. Ayrıca Şirket faaliyetleri, Genel Kurul'da kabul edilen Bağımsız Denetçi tarafından periyodik olarak denetlenmektedir.

2.3 Genel Kurul Toplantıları

Genel Kurul toplantıları, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı, Genel Kurul İç Yönergesi ve Kurumsal Yönetim İlkeleri dikkate alınarak pay sahibinin yeterli bilgilenmesine ve geniş katılımlına imkân sağlayacak şekilde gerçekleştirilmektedir. Genel Kurul toplantı öncesinde gündem maddeleri ile ilgili olarak bilgilendirme dokümanı hazırlanmakta ve kamuya duyurulmakta tüm bildirimlerde yasal süreçlere ve mevzuata uyulmaktadır.

Olağan Genel Kurul toplantısı, her hesap dönemi sonundan itibaren üç ayı geçmemek üzere mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilir. Şirket'in 2021 yılına ait Olağan Genel Kurul toplantısı 31 Mart 2021 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Elektronik Genel Kurul olarak gerçekleştirilen toplantıya fiziki katılımın yanı sıra elektronik ortamda katılanlar dâhil %68 oranında hisseyi temsil eden pay sahibi katılmıştır. Genel Kurul esnasında pay sahiplerinin soru sorma haklarını kullanmaları için gerekli ortam oluşturulmuştur. Gündem maddeleri haricinde ilave yeni madde önerisi iletilememiştir.

Genel Kurul toplantıları T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından görevlendirilen Hükümet Komiseri gözetiminde kamuya açık olarak yapılmaktadır. Esas Sözleşmemizde yer alan hükme istinaden toplantılar menfaat sahipleri, medya ve elektronik katılım sağlayanlar tarafından izlenebilmektedir.

Genel Kurul gündeminde yer alan gündem başlıkları açık ve farklı yorumlara yol açmayacak, her bir teklifin ayrı başlık altında değerlendirilmesine imkân verecek şekilde belirlenmektedir. Genel Kurul toplantısı süresince gündemde yer alan konular tarafsız ve ayrıntılı bir şekilde, açık ve anlaşılabilir bir yöntemle pay sahiplerine aktarılmakta, pay sahiplerine eşit şartlar altında düşüncelerini açıklama ve soru sorma imkânı verilmektedir.

Gündeme özellik arz eden konularda açıklamalarda bulunmak üzere, en az bir Yönetim Kurulu Üyesi, bağımsız dış denetçi, mali tabloların hazırlanmasında sorumluluğu bulunan yetkililerden en az biri ve konuya vakıf en az bir yetkili Genel Kurul toplantısında hazır bulunmaktadır. 31 Mart 2021 tarihinde yapılan Genel Kurul toplantısında ortaklarımıza tarafından yönetilen sorular toplantı esnasında cevaplandırılmıştır. Genel Kurul toplantısında cevaplandırılamaması sebebiyle Yatırımcı İlişkileri Birimine yazılı soru iletilmemiştir.

Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerinin, Yönetim Kurulu Üyelerinin, idari sorumluluğu bulunan yöneticilerin ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri yakınlarının, Genel Kurul'da Türk Ticaret Kanunu'nun 395 ve 396. Maddeleri kapsamında Şirket faaliyet konusuna giren işleri yapabilmeleri için alındıkları izne istinaden varsa gerçekleşen işlemleri hakkında Genel Kurul'a bilgi verilir. 2021 yılı içerisinde, Kurumsal Yönetim Tebliğ'in 1.3.6 numaralı ilkesi kapsamında, söz konusu kişiler ile halka açık şirket veya bağlı ortaklıkları arasında çıkar çatışmasına neden olabilecek önemde bir işlem söz konusu olmamıştır.

2.4. Oy Hakları ve Azlık Hakları

Genel Kurul toplantılarında oy kullanma prosedürü, toplantı başlangıcında pay sahiplerine duyurulmaktadır. Şirket'te oy hakkını kullanmayı zorlaştıracı uygulamalarдан kaçınılmakta, herhangi bir pay sahibinin oy kullanma hakkına üst sınır getirilmemiş olup, her pay sahibine oy hakkını en kolay ve uygun şekilde kullanma fırsatı sağlanmaktadır.

Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar.

Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanması kısıtlayacak ve/veya karşılanması engel olacak nitelikte, rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir takıyt ile sınırlanırması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılmasına ya da Şirket'in bölünmesi veya başka bir Şirket ile birleşmesi ve/veya Şirket'in tasfiyesi gibi konularda karar alınabilmesi için Özelleştirme İdaresi'nin temsil ettiği C Grubu hissenin Yönetim Kurulu'nda olumlu oy kullanması gerekmektedir. C Grubu imtiyazlı hissenin yukarıda belirtilen hususlar dışında oy hakkı üzerinde imtiyazı bulunmamaktadır.

Esas sözleşmemizde azlığın yönetimde temsilini öngören veya zorlaştıran ya da azlığın sermayenin yirmide birinden daha düşük şekilde belirlenmesine yönelik herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Şirket'te azlık haklarının kullanılması, Türk Ticaret Kanunu'na, Sermaye Piyasası Kanunu'na, ilgili mevzuata ve SPK'nın tebliğ ve kararlarına tabi olup, bu konuda azami özen gösterilmektedir. Azlık haklarını temsil eden hissedarlar, Genel Kurul'da sağladıkları katılımlarıyla, yönetimi çokunluk hissedarla birlikte oluşturmaktadır. 2021 yılında Şirket'e bu konuda ulaşan eleştiri ya da şikayet olmamıştır.

2.5. Kâr Payı Hakkı

Şirketimizin Kâr Dağıtım Politikası Sermaye Piyasası Düzenlemeleri ve Esas Sözleşmemizde yer alan hükümler çerçevesinde 31 Mart 2014 tarihli Genel Kurul'da belirlenmiş olup, sermayeyi temsil eden A ve C Grubu pay sahipleri için kâr payı dağıtımında imtiyaz söz konusu değildir.

Kâr Dağıtım Politikası ve Yıllık Kâr Dağıtım Önerisi Faaliyet Raporu'nda yer almaktır, Genel Kurul'da ortakların onayına sunulmaktadır.

2.6. Payların Devri

Esas Sözleşmemizin 7. maddesinde payların devir esasları düzenlenmiş olup, borsada işlem gören A Grubu pay sahiplerinin paylarını devretmesini zorlaştıracı uygulamalar veya pay devrinin kısıtlayan herhangi bir hüküm mevcut değildir.

Nama yazılı C Grubu hisse senedi, 4046 Sayılı Kanun'un T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk Kamu Kuruluşuna devredilebilir ve bu devir Yönetim Kurulu'nun onayına tabi değildir.

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

BÖLÜM III: KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK

3.1. Kurumsal İnternet Sitesi ve İçeriği

Şirketin kurumsal internet sitesi www.tupras.com.tr adresinde hizmet vermektedir. Şirket internet sitesi Türkçe ve İngilizce olarak iki dilde oluşturulmuştur. Şirket Bilgilendirme Politikasında detaylı olarak yer verildiği üzere, kurumsal yönetim ilkeleri ve diğer mevzuat gereğince internet sitesinde bulunması gereken pek çok farklı belge ve bilgi yer almaktadır. Gerek bu bilgilerde gerekse mevzuattaki değişiklikler eş zamanlı olarak internet sitesine de yansıtılmaktadır.

3.2. Faaliyet Raporu

Şirket Faaliyet Raporu, 2.3. numaralı Kurumsal Yönetim İkesi ve alt bentlerinde yer alan tüm bilgileri içerecek şekilde, kamuoyunun şirketin faaliyetleri hakkında tam ve doğru bilgiye ulaşmasını sağlayacak ayrıca ve ilgili mevzuatta belirtilen hususlara uygun olarak hazırlanır.

BÖLÜM IV: MENFAAT SAHİPLERİ

4.1. Menfaat Sahiplerinin Bilgilendirilmesi

Şirket'in Kurumsal Yönetim Uygulamaları ve Etik İlkeleri, menfaat sahiplerinin mevzuat ve karşılıklı sözleşmelerle düzenlenen haklarını garanti altına almaktadır. Şirketin menfaat sahipleri, kendilerini ilgilendiren hususlarda düzenli olarak bilgilendirilmektedir.

Genel Kurul toplantılarının tüm menfaat sahiplerine açık olması, internet sitemizde detaylı olarak verilen bilgiler, kapsamlı faaliyet raporları, basın açıklamaları ve şeffaflığı esas alan Bilgilendirme Politikası kapsamındaki uygulamalar ile sadece pay sahiplerinin değil, tüm menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

Şirket çalışanlarına, Şirket içi intranet portalı ile sirküler ve duyurulara erişim imkânı sağlanmakta, bazı önemli duyurular ve kamuya açıklanan veriler paralelinde eş zamanlı olarak Şirket'in faaliyet ve finansal sonuçları elektronik posta yoluyla tüm çalışanlara iletilmektedir. Tüpraş bünyesindeki çalışanlarla Şirket'in Üst Düzey Yöneticileri bir araya gelerek yıl içerisindeki gelişme ve hedefleri değerlendirmekte, fikir alışverişinde bulunmaktadırlar, 2021 yılında pandemi sebebiyle bilgilendirme ve karşılıklı fikir alışverişinde bulunma toplantıları online ortamda düzenli olarak gerçekleştirilmiştir.

Menfaat sahiplerinin, internet ve intranet sitelerinde yer alan Paydaş İletişim Yönetimi ve Etik Hat aracılığı ile mevzuata aykırı uygulamaları veya etik açıdan uygun olmayan işlemleri Etik Kurul'a iletmek üzere İç Denetim Birimi'ne sunması mümkündür.

4.2. Menfaat Sahiplerinin Yönetime Katılımı

Başa Şirket çalışanları olmak üzere menfaat sahiplerinin şirket yönetimine katılımını destekleyici modeller şirket faaliyetlerini aksatmayacak şekilde geliştirilmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Çalışanların işletme değer ve hedeflerini destekleyici davranış ve çabalarını ödüllendirmek amacıyla "Tüpraş Takdir Tanıma ve Ödüllendirme" sistemi "Rafineri Öneri Sistemi (RAFÖ)" uygulanmaktadır.

Çalışanlar tarafından geliştirilen RAFÖ (Rafineri Öneri Sistemi), tüm çalışanların iyileştirme ve geliştirmeye yönelik fikirlerini kolayca iletmelerini sağlayan, çalışanların iyi fikirlerini ortaya çıkartarak değerlendiren ve uygulayan, sürekli gelişimi teşvik eden ve çalışanların kendilerini "değerli" hissetmesini sağlayan bir öneri sistemidir. Öneri kriterlerine uygun olan her fikrin çevik bir şekilde, öneri sahibinin de surece dâhil edilerek, katılımcı bir uygulama ile değerlendirilmesini ve uygun bulunan önerilerin hayatı geçirilmesi sağlanmaktadır. Dijital ve kullanıcı dostu ara yüzü ile organizasyonumuzdaki süreçleri iyileştirebilecek İş Sağlığı ve Güvenliği, Emniyet ve Çevre Bilinci, Verimlilik, Yalınlaşma, Kalite, Tasarruf gibi başlıklarda destekçi bir araç olarak faydalánılmaktadır. Tasarruf inisiyatifleri ile sağlanan faydayı maksimize etmek, maddi getirisi yüksek önerilerin hayatı geçirilmesi ve tüm çalışanları sisteme katarak öneri maksimizasyonunu sağlanması hedeflenmektedir.

Bununla beraber, çevik ekip çalışmalarını ve çalışan deneyimi iyileştirme çalışmalarını desteklemek, yaygınlaşmasını sağlamak ve ödüllendirmek için 2021 yılında devreye alınan “Tüpraş Çalışan Deneyimini İyileştirme Ödülleri” platformu diğer bir takdir ve ödüllendirme aracıdır.

Şirkette, çalışanların dâhiliyeti ve yönetimin sahipliği ile oluşturulan geniş katılımlı Çalışan Deneyimi İyileştirme takımları bulunmaktadır. Bu takımların amacı Tüpraş’ı en çok çalışılmak istenilen şirket yapma yolunda çalışma hayatı deneyimlerini iyileştirebilmek ve sürdürülebilir kılmaktır. Bununla beraber, Çalışan Bağlılığı Araştırması ve Çalışan Deneyimini iyileştirme anketleri ile çalışanların deneyimleri öğrenilmekte, önerileri alınmakta, bağlılık ve memnuniyetleri ölçülmektedir. Anketlerden gelen geri bildirimler, şirket faaliyetlerinde ve çalışan deneyimi çalışmalarında göz önünde bulundurularak sürekli iyileştirmelere devam edilmektedir. İyileştirmelere yönelik hedefler şirket üst yönetiminin ve ilgili çalışan deneyimi iyileştirme takımlarının performans kartlarında da (OKR) yer almaktadır.

Tüpraş’ta “görünür liderlik” uygulaması kapsamında, Tüpraş yöneticilerinin katıldığı davranış odaklı emniyet turları yapılmaktadır. Emniyet turlarında yönetim kademesinin aktif katılımı ile “görünür liderlik” gösterilmekte, olumlu emniyet davranışları ödüllendirilerek teşvik edilmekte, kişilerin davranışlarındaki ve çalışma koşullarındaki riskler tespit edilmekte ve düzeltilmekte, emniyetli çalışma ortamı için iletişim ve diyalog güçlendirilmekte, farkındalık sağlanmakta, çalışanların emniyet ile ilgili görüş ve gözlemlerini paylaşabilecekleri bir ortam oluşturulmaktadır.

Çalışanların kararlara katılımına yönelik bir başka uygulama ise saat ücretli çalışanlara yönelik disiplin kurulu kararlarında toplu iş sözleşmesi gereği sendikadan iki temsilcinin söz hakkı olmasıdır.

“Tüpraş Müşteri İlişkileri Politikası” dâhilinde Müşteri İlişkileri Yönetimi’nin temel faaliyetleri ve diğer pazarlama fonksiyonları yönetilmekte olup müşteri memnuniyetini artırmak, müşteri ilişkilerini geliştirmek, müşteri talep ve bekłentilerini en yüksek düzeyde ve en hızlı bir şekilde karşılamak temel hedefler arasındadır.

Müşteri İlişkileri Yönetimi Politikası’na ek olarak, Tüpraş Kalite Yönetimi sürecine dâhil edilen ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti ve Şikâyet Yönetimi belgesi ile müşterilere degen tüm süreçler sürekli iyileştirme çalışmalarına tabi tutulmakta ve tüm müşteri bildirimleri kayıt altına alınmakta ve gerekli aksiyonlar alınmaktadır.

Bunlara ek olarak, tüm iletişim kanallarından mevcut ve potansiyel müşterilere kolay erişebilirlik ve daha yüksek seviyede bir iletişim ve hizmet sağlamaya yönelik Tüpraş Çözüm Merkezi (444 123 0) mevcuttur.

Sürdürülebilir bir tedarik zinciri uygulamasını yönetmek üzere, Tedarikçi Zinciri Uyum Politikası, Tüpraş Tedarikçi Portalı, Tüpraş Tedarikçi Davranış İlkeleri mevcuttur. Tüpraş Tedarikçi Portalı, tedarikçiler ve Tüpraş arasında kolay, hızlı ve etkin bir iletişim ortamı sağlamak üzere, bilgilendirme, başvuru, haber, ölçümlme ve raporlama kaynağı olarak kullanılmaktadır. Tedarikçiler, başvurularını tedarikçi portalı üzerinden Tüpraş Tedarikçi Değerlendirme Anketi ve Tüpraş Sağlık Emniyet Çevre Anketi’ni tamamlayarak gerçekleştirmektedir. Tedarikçilerin performansı SAP sistemi üzerinden takip edilmekte olup, iş yeri ziyaretleri ile teknik kriter değerlendirmesinin yanı sıra Tüpraş Tedarikçi Davranış İlkeleri ve Tedarik Zinciri Uyum Politikası’nda belirtilen nitelikler dikkate alınmaktadır.

Ayrıca tedarik zincirinin sürdürülebilirliğini her zaman en üst seviyede tutabilmek, değişen ve gelişen talepleri tespit etmek ve tedarikçiler ile ilişkileri daha da güçlendirmek amacıyla her yıl “Tüpraş Tedarikçi Memnuniyeti Anketi” ve “Tüpraş Yüklenici Memnuniyeti Anketi” uygulanmaktadır.

Gerek müşteri memnuniyeti, gerek tedarikçi memnuniyeti gerekse çalışan memnuniyetine yönelik iyileştirme hedefleri Şirket yönetiminin hedeflerinde yer almaktadır.

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

4.3. İnsan Kaynakları Politikası

Koç Topluluğu'nun diğer şirketlerinde olduğu gibi Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'de de, "En Değerli Varlığımız İnsan Kaynağımızdır" felsefesi İnsan Kaynakları Politikası'nın ve uygulamaların özünü oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Tüpraş, sahip olduğu yaratıcı, dinamik, bilgili, motivasyonu yüksek, etkin ve verimli insan kaynağına sahip bir şirket olarak, sektördeki başarılı profesyonelleri bünyesine katmaya devam ederek kadrosunu her geçen gün daha da güçlendirmeyi ve Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi olarak sektörde tercih edilen kurum özelliğini korumayı hedeflemektedir. İnsan Kaynakları ile ilgili ölçütler yazılı olarak belirlenmiş, Tebliğ'in 3.3. maddesinin alt maddelerinde sayılan ölçütlerde uyulmaktadır. Yönetim Kurulu tarafından Kabul edilen İnsan Hakları Politikası Kamuyu aydınlatma platform ve şirketin internet sayfasında menfaat sahiplerinin bilgisine sunulmuştur.

Şirketin, İnsan Kaynaklarına yönelik uygulamaları Faaliyet Raporunun İnsan Kaynakları bölümünde detaylı olarak verilmektedir.

4.4. Etik Kurallar ve Sosyal Sorumluluk

Etik İlkeler, Şirket'in temel davranış ilkelerini kapsamaktadır. Şirket personeli, görevlerini yerine getirirken "Etik İlkeler"e ve "Koç Topluluğu Ortak Değerleri" ne uymak zorundadır. Yönetim Kurulu tarafından, Şirket'in uyum alanındaki risklerinin daha etkin yönetimini sağlamak, yerel ve uluslararası paydaşların uyum alanındaki beklentilerine daha iyi cevap verebilmek amacıyla; 1 Nisan 2011'de Genel Kurul'un onayından geçirilen "Etik Davranış Kuralları ve Uygulama Prensipleri Rehberi" uyum çalışmaları kapsamında güncellenmiş, Yönetim Kurulu tarafından 4 Kasım 2021 tarihinde onaylanan "Etik İlkeler" Kamuyu Aydınlatma Platformunda açıklanmıştır.

Şirket'te etik ilkeler ile ilgili uygunsuz durumların değerlendirilmesi amacıyla Etik Kurul bulunmaktadır. Etik Kurul; Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, İnsan Kaynakları Direktörü, Kurumsal İletişim Müdürü ve Baş Hukuk Müşaviri'nden oluşur.

Yürürlükte olan uyum politikaları ve etik ilkeler kapsamında çalışanlar ihbar yöntemleri hakkında bilgilendirilmekte ve Tüpraş Etik İlkeleri'ne uygun olmayan her türlü davranış ve usulsüzlüğe ilişkin bildirimde bulunulması konusunda çalışanlar teşvik edilmektedir. Çalışanlara zorunlu bir eğitim olarak Etik Eğitimi verilmektedir.

Tüpraş Etik İlkeleri'ne uygun olmayan her türlü davranışa, usulsüzlüğe veya görevin suiistimaline tanıklık eden veya böyle bir durumdan haberdar olan ya da kuşku duyan tüm paydaş ve çalışanlar, bu konuya bir üst yöneticisine bildirebilir veya Tüpraş Baş Hukuk ve Uyum Müşavirliği'ne, Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü'ne veya İnsan Kaynakları Direktörlüğü'ne raporlayabilir. Alternatif olarak (i) <https://piy.tupras.com.tr/BildirimKayit.aspx> adresinde yer alan Paydaş İletişimi Yönetimi sistemi üzerinden, (ii) <https://www.tupras.com.tr/musteri-sitesi/musteri-bildirim-yonetimi> adresinde yer alan Tüpraş Müşteri Bildirim Yönetimi üzerinden veya (iii) Koç Holding Etik Hattı'na "koc.com.tr/ihbarbildirim" adresinden bildirimde bulunabilir.

Tüpraş, endişelerin dile getirilmesini teşvik etmekte ve desteklemektedir. Etik Hattı bildirimde bulunanların gizliliğini ve istenirse anonimliğini korumaktadır. İhbarda bulunan çalışanın kendisini rahat ve güvende hissetmesi ve dürüst ve iyi niyet çerçevesinde hareket ettiği müddetçe mesleki yaşımin olumsuz etkileneneğinden endişe duymaması çok önemlidir. Bu nedenle, ihbarda bulunan bir çalışanın herhangi bir gereklilik ile veya gerçekçe gösterilmeden iş akdi sonlandırılamaz, görevden uzaklaştırılamaz, işten el çekirilemez, ücretli veya ücretsiz izin kullanılamaz veya görev yeri değiştirilemez ve buna benzer bir aksiyon alınamaz. Tüpraş tarafından ihbar eden kişiye karşı misilleme yapılmasına hiçbir şekilde müsamaha gösterilmez. Tüpraş, bildirimin iyi niyetle, makul gereklelerle yapılması ve mağduriyet yaratma, zarar verme veya şahsi menfaat sağlama maksadıyla yapılmaması şartıyla, olayın doğruluğu bir soruşturma ile ispat edilemese dahi ihbarcıları korumaktadır.

Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Politikası kapsamında, rüşvet ve yolsuzluk riskinin asgari seviyelere indirgenmesi amacıyla düzenli risk değerlendirmeleri ve kontroller gerçekleştirilmektedir. Üçüncü taraflara ilişkin durum tespiti, hediye/ağırlama ve bağışlara yönelik kontroller, kamu görevlileri ile ilişkilerde dikkat edilmesi gereken kuralların belirlenmesi, sürekli eğitim ve izleme faaliyetleri kapsamında rüşvet ve yolsuzluk riskleri değerlendirilmekte ve kontrol altına alınmaktadır.

İlk işe girişte çalışanlara Tüpraş Etik İlkeleri, Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele dokümanları dâhil, çeşitli taahhütler imzalatılarak politikaların kabulüne ilişkin taahhütname alınmaktadır. Rüşvet ve yolsuzluğun engellenmesine ilişkin eğitimler, Tüpraş nezdinde çalışanlara yıllık olarak verilmekte, gerekli olması halinde eğitim içerikleri revize edilmekte ve eğitimlerin tamamlanma durumu takip edilmektedir.

2021 yılında, Şirket'te etik kural ihlali yaşıandıkça Etik Kurul toplantımiş ve uygun görülen yaptırımlar uygulanmıştır. Ayrıca, Kamu otoritelerinden yolsuzlukla ilgili herhangi bir uygulama nedeniyle, Şirket ve yönetim organı üyeleri hakkında uygulanan idari ve adli yaptırımlar ya da para cezası bulunmamaktadır.

BÖLÜM V: YÖNETİM KURULU

5.1. Yönetim Kurulu'nun Yapısı ve Oluşumu

Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümleri uyarınca Genel Kurul'un devredilemez yetkileri saklı kalmak kaydıyla, Şirketin tüm işleri ve idaresi Genel Kurul tarafından Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri dairesinde seçilecek en az beş (5) kişiden oluşan bir Yönetim Kurulu tarafından yürütülür. Yönetim Kurulu'nda görev alacak bağımsız üyelerin sayısı ve nitelikleri Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkelerine ilişkin düzenlemelerine göre tespit edilir.

Kanuni yükümlülükler ve esas sözleşmenin 10'uncu maddesi uyarınca Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde 1 üyenin C grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Diğer üyeleri A Grubu pay sahiplerinin belirleyeceği adaylar arasından, genel kurulda en çok oy alan adaylar arasından seçilir.

Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür görevleri aynı kişiler tarafından yerine getirilmektedir. Yönetim Kurulu Üyelerinin iş deneyimleri ve sektörel tecrübelerinin Yönetim Kurulu'na önemli katkısı dolayısıyla, Şirket dışında başka görevler alması sınırlanılmamıştır. Genel Kurul öncesinde üyenin özgeçmiş ile birlikte, Şirket dışında yürüttüğü görevler de pay sahiplerinin bilgisine sunulmaktadır.

Şirketimizde Aday Gösterme Komitesi'nin görevleri Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından üstlenilmiştir. Kurumsal Yönetim Komitesi'ne 2021 yılı için sunulan bağımsız üye adayı sayısı 4 olup, bu kişilerin tamamı bağımsızlık beyanlarını Kurumsal Yönetim Komitesi'ne sunmuştur. Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin adaylık beyanları ve özgeçmişleri Kurumsal Yönetim Komitesi'nin 19.01.2021 - 17.02.2021 tarihli ve Yönetim Kurulu'nun aynı tarihli kararlarında değerlendirilmiştir. Bağımsız Yönetim Kurulu üye adayı Sn. Tufan Erginbilgiç'in Kurumsal Yönetim İlkelerindeki Gelir Vergisi Kanunu'na göre Türkiye'de yerleşik sayılma kriterine uyum sağlama haricinde, adayların tamamının Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde belirlenen kriterlere uygun olduğu tespit edilmiş ve tümünün bağımsız üye adayı olarak belirlenmelerine karar verilmiştir.

Şirket Yönetim Kurulu her zaman, üyelerin sorumluluklarını gerektiği gibi yerine getirebilmeleri için gerekli bilgi, beceri ve finansal ve sektörel uzmanlığına sahip olacak şekilde oluşturulmaktadır. Tüpraş Yönetim Kurulu 1 Başkan, 1 Başkan Vekili ve 4'ü bağımsız olmak üzere toplam 12 üyeden oluşmaktadır. 2021 faaliyet döneminde bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin bağımsızlığını ortadan kaldırın bir durum ortaya çıkmamıştır. 2021 yılı itibarıyla Yönetim Kurulu'nda iki kadın üye bulunmaktadır.

31 Mart 2021 tarihli Şirket Genel Kurulu'nda, 2021 faaliyetlerinin görüşüleceği Genel Kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere 1 yıllık süre için seçilen, tamamı SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yapılan tanımlamaya göre icrada görev almayan Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında özet bilgi aşağıda tabloda olup, özgeçmişleri Şirket'in internet sitesinde ve Faaliyet Raporu'nda yer almaktadır.

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı Soyadı	Görevi	Şirket Dışında Aldığı Görevler	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Oluп Olmadığı	Yer Aldığı Komiteler ve Görevi
Ömer M. Koç	Başkan	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri	Bağımsız Üye Değil	Yürütme Komitesi Başkanı
Ali Y. Koç	Başkan Vekili	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri	Bağımsız Üye Değil	Yürütme Komitesi Üyesi
Rahmi M. Koç	Üye	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri	Bağımsız Üye Değil	Yürütme Komitesi Üyesi
Semahat S. Arsel	Üye	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri	Bağımsız Üye Değil	Yürütme Komitesi Üyesi
Levent Çakıroğlu	Üye	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri Koç Holding CEO	Bağımsız Üye Değil	
Erol Memioğlu	Üye	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri	Bağımsız Üye Değil	Risk Yönetim Komitesi Üyesi
Yağız Eyüboğlu	Üye	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri Enerji Grubu Başkanı	Bağımsız Üye Değil	Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi
Salim Arda Ermut	Üye (ÖİB Temsilcisi)	Türkiye Varlık Fonu A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür	Bağımsız Üye Değil	
Muharrem Hilmi Kayhan	Bağımsız Üye	Söktaş A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı ve Üyeliği	Bağımsız Üye	Kurumsal Yönetim Komitesi Başkanı; Denetim Komitesi Başkanı
Ayşe Canan Ediboğlu	Bağımsız Üye	ING Bank Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi	Bağımsız Üye	Risk Yönetim Komitesi Başkanı
Kamil Ömer Bozer	Bağımsız Üye	Coca-Cola İçecek, Adel Kalemciпlik Ticaret ve Sanayi A.Ş., Kamil Yazıcı Yönetim ve Danışma A.Ş., Anadolu Isuzu, Boyner Grup Yönetim Kurulu Üyelikleri, Anadolu Etap Yönetim Kurulu Danışmanlığı, Dardanel A.Ş., Arçelik A.Ş.'de Yönetim Kurulu Üyesi	Bağımsız Üye	Denetim Komitesi Üyesi
Tufan Erbilgiç	Bağımsız Üye	Global Infrastructure Partners, CNH Industrial Yönetim Kurulu Üyesi, Surrey Üniversitesi Stratejik Danışma Kurulu Üyesi	Bağımsız Üye	

5.2. Yönetim Kurulu'nun Faaliyet Esasları

Yönetim Kurulu, Şirket'in işleri gerektirdikçe toplanır. Başkan'ın veya üyelerden ikisinin talebi halinde Yönetim Kurulu'nun toplanması zorunludur. Yönetim Kurulu toplantıları Şirket'in idare merkezinde veya Yönetim Kurulu Üyelerinin çoğuluğunun belirleyeceği yerde yapılabilir. Düzenli toplantılara ilave olarak, gerekli görülen hallerde özel konulara ilişkin karar almak üzere, Yönetim Kurulu salt çoğuluğu sağlayacak üye sayısı ile toplantıya veya Türk Ticaret Kanunu'nun 390/4 maddesi uyarınca filen toplantı yapmadan karar alabilmektedir. Yönetim Kurulu'nun toplantı şekli, toplantı ve karar nisapları, oy kullanımı, görev ve yetkileri konusunda Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve SPK düzenlemelerine uyulur.

Yönetim Kurulu toplantılarının gündemi Yönetim Kurulu sekretaryası tarafından daha önce alınan kararlar ve karar alınmasını gerektiren konular göz önünde tutularak hazırlanmaktadır. Diğer toplantıların gündemini ise yasal zorunluluklar nedeniyle karar alınmasını gerektiren hususlar belirlemektedir. Yönetim Kurulu'nun sekretarya görevi Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO) tarafından yürütülmektedir.

2021 yılında COVID-19 salgını nedeniyle fiziki toplantı yapılmamış, yönetim kurulu üyeleri şirketin performansı ve gelişmelerle ilgili olarak düzenli olarak bilgilendirilmiş ancak kararların tamamı elden dolaştırma usulüyle alınmıştır. 2021 yılında toplam 28 adet karar almıştır. Alınan kararlara bağımsız üyelerin tamamı katılım sağlamıştır. C grubu hisseyi temsil eden üyenin Esas Sözleşme'nin 10. Maddesinde belirtilen konulardaki hakkı saklı kalmak kaydı ile Yönetim Kurulu toplantılarında her üyenin bir oy hakkı bulunmakta olup, açıklanan farklı görüş ve karşı oy gereklilikleri ile Yönetim Kurulu üyeleri tarafından sorulan özellikli sorular karar zaptına geçirilmektedir. 2021 yılı içerisinde bu türde bir muhalefet veya farklı görüş beyan edilmemiştir. Yönetim Kurulu Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin onayına sunulan ilişkili taraf işlemi ile önemli nitelikte işlemlerden kabul görmeyen ve Genel Kurul'un onayına götürülen bulunmamaktadır.

Yönetim Kurulu; aldığı kararlarla, Şirket'in risk, büyümeye ve getiri dengesini en uygun düzeyde tutarak akılçıl ve tedbirli risk yönetimi anlayışıyla Şirket'in öncelikle uzun vadeli çıkarlarını gözeterek, Şirket'i idare ve temsil etmektedir. Yönetim Kurulu, Şirket'in stratejik hedeflerini tanımlamakta, ihtiyaç duyulan insan ve finansal kaynaklarını belirlemekte ve yönetimin performansını denetlemektedir. Yönetim Kurulu, yılda üç defa yaptığı fiziki toplantılarla, Şirketin finansal performansını bütçeye göre karşılaştırmalı olarak takip ederken; stratejik konulardaki gelişmeleri de takip eder ve Şirket yönetiminin önerilerini de dikkate alarak yeni stratejiler geliştirir ve yatırım kararları alır. Sene sonu performans değerlendirme sürecinde finansal ve operasyonel göstergelerin yanı sıra, Şirket stratejilerinin hayatı geçirilmesine yönelik hedeflerin gerçekleşme düzeyi de ölçülerek, bunların performans ve ödül sistemine girdi teşkil etmesi sağlanır.

Yönetim Kurulu Üyeleri ve yöneticilerin görevleri çerçevesinde kişisel olarak sorumlu tutulabilecekleri yükümlülüklerine karşı, zararların tazmini ile ilgili Şirket sermayesinin %25'ini aşan bedelle yönetici sorumluluk sigortası yaptırılmıştır.

Yönetim Kurulu üyelerine ve üst düzey yöneticilere sağlanan her türlü hak, menfaat ve ücret ile bunların belirlenmesinde kullanılan kriterler ve ücretlendirme esaslarını içeren Şirketin "Yönetim Kurulu Üyeleri ve Üst Düzey Yöneticiler için Ücret Politikası" Şirket'in internet sitesinde ve faaliyet raporunda yer almaktadır. Yönetim Kurulu üyelerine veya yöneticilerine Şirket tarafından borç verilmesi, kredi kullanılması, lehlerine teminat verilmesi gibi çıkar çatışmasına yol açacak önemli bir işlem söz konusu değildir. Yönetim Kurulu, Şirketin faaliyetlerini gözetirken çıkar çatışması doğma olasılığının olup olmadığını ve varsa söz konusu çıkar çatışmasının şirket açısından sonuçlarını değerlendirmekte ve Şirket'in çıkarlarına en uygun şekilde hareket edilmesi için gereken kararları almaktadır. Ayrıca, ilişkili taraf işlemlerinde de düzenlemelere uyumun yanı sıra, Yönetim Kurulu tarafından olası suiistimal riskleri değerlendirilmekte ve ilişkili taraf işlemleri titizlikle ele alınmaktadır.

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

5.3. Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komitelerin Sayı, Yapı ve Bağımsızlığı

Esas Sözleşme'ye göre Yönetim Kurulu, ilgili mevzuat hükümlerine uymak kaydıyla uygun görüceğinin konularında kendi üyeleri ve/veya üyesi olmayan kişilerden oluşan danışma, koordinasyon, denetim ve benzeri nitelikte komiteler veya alt komiteler oluşturulabilir.

Oluşturulan komitelere 31 Mart 2021 tarihli Olağan Genel Kurul'un ardından, 8 Nisan 2021 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri madde 4.5'te belirtilen hükümler çerçevesinde üyelerin seçimi tamamlanmıştır.

2021 yılında tüm Yönetim Kurulu Komiteleri, Kurumsal Yönetim İlkeleri ve kendi çalışma esasları kapsamındaki görev ve sorumlulukları yerine getirmiştir; çalışma planlarına uygun şekilde toplantılmıştır. Komite çalışmaları esnasında gerektiğinde şirket yöneticilerinden ve bağımsız denetçiden de görüş alınmıştır. Komitelerin çalışmaları hakkında bilgiler ile yıl içinde yapılan toplantıların sonuçlarını içeren raporlar Yönetim Kurulu'na sunulmuştur. Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu Komiteleri'nin çalışmalarından beklenen faydanın temin edildiği görüşündedir.

Kurulan Kurumsal Yönetim Komitesi, Risk Yönetim Komitesi, Denetim Komitesi ve Yürütme Komitesi'nin çalışma esasları ve 2021 yılı içerisindeki çalışmaları Faaliyet Raporunun Kurumsal Yönetim altında Yönetim Kurulu Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi başlığı altında yer almaktadır.

5.4. Risk Yönetimi ve İç Kontrol Mekanizması

Risk yönetimi, iç kontrol ve denetimin sağlıklı olarak işleyişi Yönetim Kurulu sorumluluğunda olup ilgili çalışmalar, Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan komitelere gözden geçirilmekte ve gerekli bilgiler Yönetim Kurulu'na sunulmaktadır.

Yönetim Kurulu bünyesindeki 'Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlkiye düşürebilecek risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapan Riskin Erken Teşhisi Yönetim Komitesi mevcuttur. Komite başkanı bağımsız yönetim Kurulu üyesi olup, başkan ve üye icrada görev yapmamaktadır.

Şirket'in varlığını ve sürdürülebilirliğini tehlkiye düşürebilecek tüm risklere ilişkin gerekli tedbirlerin alınması, kurumsal risk yönetimi süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi gerekli politikaların ve uygulamaların geliştirilmesi, risklere ait aksiyon planları ile risk trendlerinin anahtar risk göstergeleri vasıtıyla periyodik olarak takip edilmesi Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarından oluşan Risk Takip Komitesi'nin sorumluluğundadır. Bunun yanı sıra, bilgi güvenliğinin sağlanabilmesi ve bilgi güvenliğinin sağlıklı bir şekilde işletilebilmesi amacıyla Bilgi Güvenliği Komitesi bulunmaktadır. Temelde siber güvenlik risklerinin yönetilmesi, teknolojik altyapının iyileştirilmesi amacıyla da Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi kurulmuştur.

Tüpraş'ta iç kontrol sistemi iş akışlarının içerisinde yer alan standartlar, görev tanımları, yetkilendirme sistemi, politikalar ve yazılı prosedürlerden oluşmaktadır. İç kontrol sistemi, Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından proaktif bir yöntemle risk temelli denetim planları doğrultusunda takip edilmektedir. Tüpraş ve Bağlı Ortaklıklarında yürütülen denetim çalışmaları ile mali, operasyonel, yasal ve etik kurallara uygunluk çerçevesinde makul güvence verilmesi amaçlanmaktadır. Düzenli denetim faaliyetlerinin yanı sıra süreç incelemeleri ve denetim tespitlerine ya da ihbarlara istinaden özel incelemeler de yapılmaktadır. Şirkete ulaşan şikayet içerikli bildirimler takip edilmekte, gerekli görülmeye halinde özel incelemeler ve şikayet incelemeleri sonucunda Etik Kurul toplantıları düzenlenmektedir.

Denetim tespitleri, Şirket Yönetimi ve sorumlular ile paylaşılırak gerekli düzeltici tedbirlerin alınması sağlanmaktadır. Aksiyon alınacak denetim bulgularının Tüpraş Risk ve Aksiyon Portalına girişleri yapılmakta ve alınması gereken aksiyonlar, bulgunun önem derecesi doğrultusunda sistematik şekilde takip edilmektedir. Ayrıca Bağımsız Denetim Kuruluşu tarafından da periyodik denetlemeler gerçekleştirilmekte, bu denetimler sonucu oluşturulan raporlar Yönetim Kurulu'na sunulmaktadır.

5.5. Şirket'in Stratejik Hedefleri

Yönetim Kurulu, belirlediği stratejik hedeflerle, Tüpraş'ın risk, büyümeye ve getiri dengesini Şirket'in sürdürülebilir kârlılık ve uzun vadeli çıkarlarını göztererek, idare ve temsil etmektedir. Yönetim Kurulu, Yürütme Komitesi ve diğer alt çalışma gruplarından alınan destek ile Şirket'in stratejik hedeflerinin oluşturulmasını sağlar.

2021 yılı içerisinde dengeli ve çeşitlendirilmiş bir temiz enerji portföyüne sahip olarak Tüpraş'ı lider karbon nötr enerji şirketine dönüştürmek amacıyla Şirket'in Stratejik Dönüşüm Planı kabul edilmiş ve Kamuya Aydinlatma Platformu aracılığıyla tüm paydaşların bilgisine sunulmuştur.

Yönetim Kurulu'na tüm bunlarla uyumlu şekilde belirlenen ve şirket yönetimine verilen yıllık hedefler tüm kademe'lere yayılmaktadır. Yönetim Kurulu ve konuları ile bağlantılı olarak komiteler verilen hedeflerin gerçekleşme durumu ve gelişmeler hakkında belirli aralıklarla bilgilendirilmektedir.

Tüpraş Yönetim Kurulu, şirketin 3'er aylık dönemlerdeki finansal performansını şirketin bütçe çalışmasına göre karşılaştırmalı olarak takip ederken, sektörel ve stratejik gelişmeler hakkında da bilgi almakta ve idari yapının da önerilerini dikkate alarak yatırım kararları alabilmektedir.

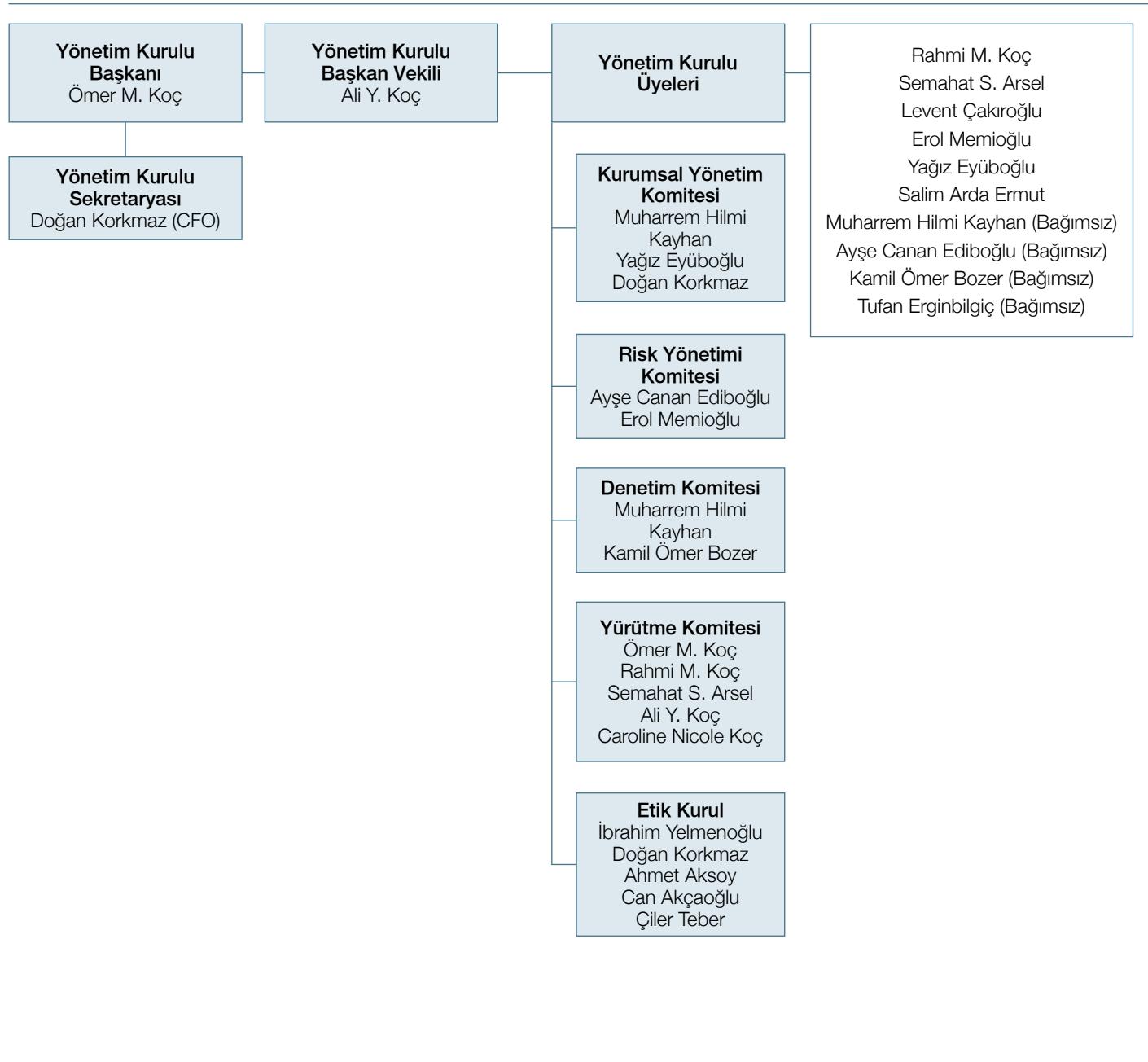
5.6. Mali Haklar

Yönetim Kurulu üyelerine ve üst düzey yöneticilere sağlanan her türlü hak, menfaat ve ücret ile bunların belirlenmesinde kullanılan kriterler ve ücretlendirme esaslarını içeren Şirketimizin "Yönetim Kurulu Üyeleri ve Üst Düzey Yöneticiler için Ücret Politikası" ilk olarak 04.04.2012 tarihinde yapılan Olağan Genel Kurul'da onaylanmıştır. Şirketimiz internet sitesi ve faaliyet raporu vasıtıyla kamuya açıklanan ve son olarak 31 Mart 2021 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda da ortaklarımıza tarafından onaylanan söz konusu politika, 2021 yılı faaliyetlerinin görüşüleceği 30 Mart 2022 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısı gündemine de alınarak pay sahiplerinin görüşüne sunulacaktır.

Şirket'te Yönetim Kurulu tarafından kurulacak komitelerde görev alacak Yönetim Kurulu Üyelerine, sağladıkları katkıları, toplantılara katılımları, fonksiyonları esas alınarak yıl sonrasında Kurumsal Yönetim Komitesi görüşü çerçevesinde Yönetim Kurulu tarafından belirlenen tutarda prim ödenebilir. Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin ücretlendirmesinde hisse senedi opsiyonları veya Şirket'in performansına dayalı ödeme planları kullanılmamaktadır.

Finansal tablo dipnotlarında Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere yapılan ödemeler genel uygulamalara paralel olarak toplu olarak kamuya açıklanmaktadır. Yönetim Kurulu üyelerimize veya Yöneticilerimize Şirket tarafından borç verilmesi, kredi kullanılması, lehlerine teminat verilmesi gibi çıkar çatışmasına yol açacak işlemler söz konusu değildir.

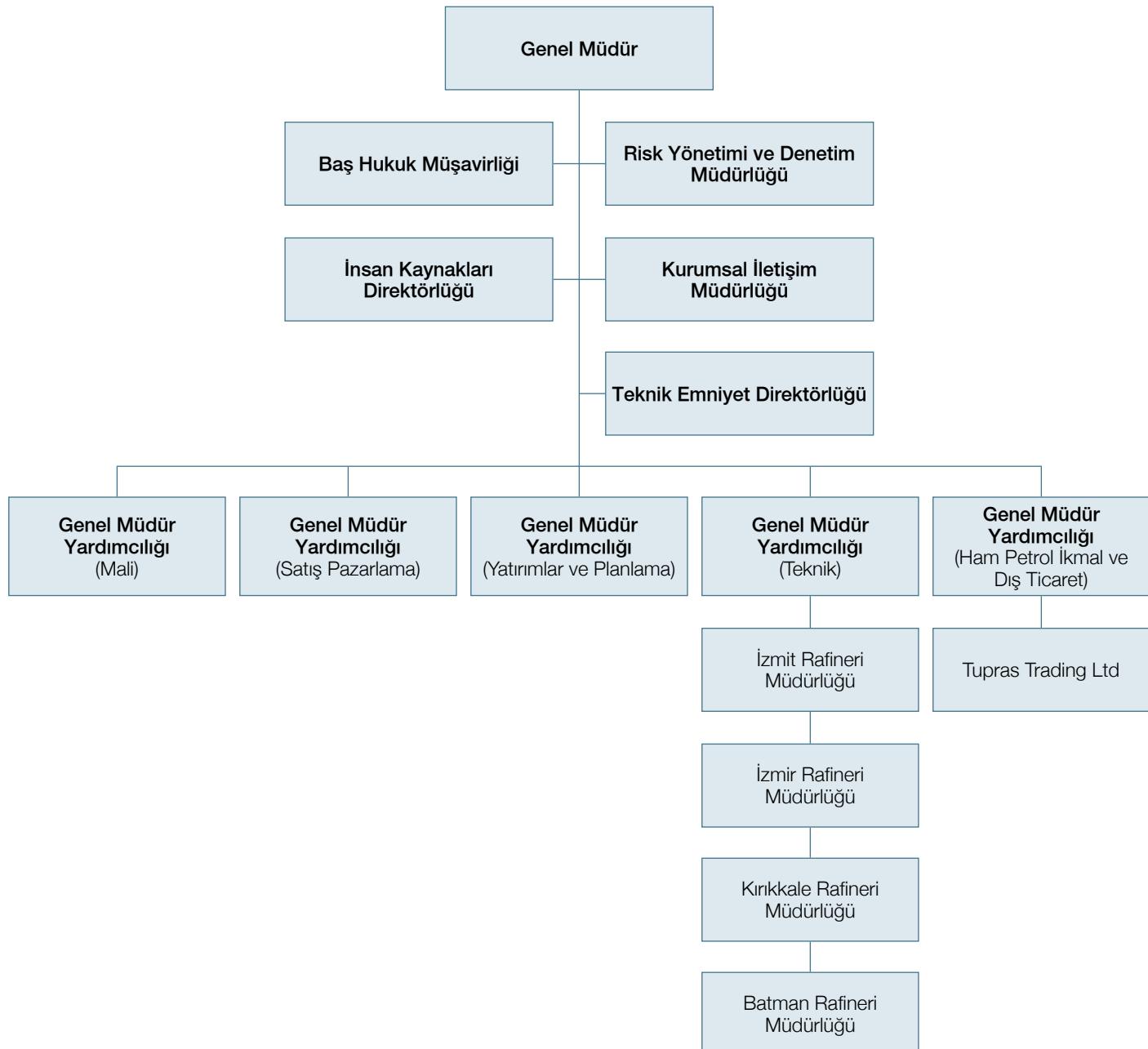
YÖNETİM KURULU YAPISI

Bağımsız Denetçi

PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Mali
Müşavirlik A.Ş.

TÜPRAŞ ORGANİZASYON ŞEMASI

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM BEYANI

Tüpraş, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi'nde belirtilenler dâhil sürdürülebilirlik alanındaki iyi uygulamaları yakından takip etmekte ve çalışmalarını bu alanda genel kabul görmüş en iyi uygulamalara olabildiğince uyum sağlama hedefiyle yürütmektedir. Tüpraş'ın sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında "Enerjimiz Geleceğe" stratejisi altında yönetici konuların birçoğu, SPK tarafından 2020 yılında yürürlüğe konulan "Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi"nde belirtilen ilkeler ile örtüşmektedir. Bu çerçevede Tüpraş tarafından SPK'nın "uy ya da açıkla" yaklaşımı ile hazırladığı zorunlu olmayan "Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi"nde belirtilen ilkelerin birçoğuna uyum sağlanmıştır. Söz konusu ilkelerin bir kısmında, uygulamada yaşanan zorluklar, genel ulusal ve uluslararası arenadaki belirsizlikler, bazı ilkelerin Şirket'in mevcut yapısı ile tam örtüşmemesi, devam eden çalışmalarda elde edilecek bulgulara göre uyum esaslarının belirlenecek olması gibi nedenlerle tam uyum henüz sağlanamamıştır. Şirketimizin sürdürülebilir değer yaratma hedefine katkı sağlayacak şekilde henüz tam uyum sağlanmamış olan ilkelerde de uygulamaya geçilmesi hedeflenmektedir.

SPK'nın Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi'nde yer alan ilkelerle örtüşen Tüpraş'ın sürdürülebilirlik uygulamaları Faaliyet Raporu'nun başta Sürdürülebilirlik Bölümünde; Çevre Yönetimi, Enerji Verimliliği, Sağlık ve Emniyet Uygulamaları ve Toplumsal Sorumluluk başlığı yanı sıra İnsan Kaynakları bölümlerinde detaylı olarak açıklanmış olup, henüz tam uyum sağlanamayan başlıca ilkeler hakkında açıklamalarımız ise aşağıda belirtilmektedir. Zorunlu olmayan ilkelere tam uyum sağlanamaması nedeniyle çevresel ve sosyal risk yönetiminde meydana gelen etkiler Şirketimizce takip edilmekte ve sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında değerlendirilmektedir.

Tüpraş tarafından "Sürdürülebilirlik Stratejisi" ve bu kapsamında Çevresel Sosyal Yönetimsel (ÇSY) politikaları hazırlanmış ve yönetim kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe konmuştur. Tüpraş "Sürdürülebilirlik Stratejisi" kapsamında 2022 yılında yeni bir önceliklendirme analizi gerçekleştirilerek Şirket'in başarısı ve aynı zamanda paydaş beklentileri açısından önemli öncelikli konuların belirlenmesi çalışmaları devam etmektedir.

- ÇSY alanında Kilit Performans Göstergeleri belirlenmiş olup, teyit edilebilir olanlar ve doğrulama yapılanlar yıllar bazında karşılaştırımlı olarak Şirket'in Faaliyet Raporu ve Sürdürülebilirlik Raporunda açıklanmaktadır. Ancak, kamuoyu ile paylaşılan göstergeler açısından karşılaştırılabilir ve teyit edilebilir nitelikte yerel veya uluslararası sektör karşılaştırmaları bulunmamaktadır.
- Çevresel göstergelerden Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazi emisyonları İzleme Raporlama ve Doğrulama (IRD) tebliği kapsamında Çevre ve Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın yetkilendirdiği doğrulayıcı kuruluşlar tarafından ve Şirket'in gönüllü olarak yaptığı ISO 14064-1 kapsamındaki bağımsız üçüncü taraflarca doğrulanmaktadır. Seçilen enerji verimliliği projelerinden sağlanan sera gazi azaltım miktarlarının doğrulaması ISO 14064-2 kapsamında ve bağımsız üçüncü taraflarca yapılmakta ve doğrulanmış veriler kamuoyuna açıklanmaktadır.
- Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları Şirket'in Faaliyet Raporu ve Sürdürülebilirlik Raporunda kamuoyuna açıklanmaktadır. Kapsam 3 emisyonlarına dair yapılan çalışmalar devam etmektedir.
- Ülkemizde yasal olarak kurulmuş karbon fiyatlandırma mekanizması bulunmamaktadır. Uluslararası mecrada da karbon fiyatlandırma sistemine Şirket dâhil değildir. Fakat Şirket içi karbon fiyatlandırmayı projeler özeline kullanarak projelerin karbon fiyatından nasıl etkilendiğinin değerlendirilmesi yapılmaktadır.

SPK'nın Sürdürülebilirlik İlkelerindeki ilkeler bazında uyum ile ilgili olarak, faaliyet raporundaki açıklamaların yer aldığı bölümde ilişkin bilgileri içeren tabloya ise sayfa 324-329'te yer verilmektedir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

A. KURUMSAL RİSK YÖNETİM SÜRECİ

Kurumsal Risk Yönetim süreci, Şirketin mevcut değerlerini koruyup paydaşlar için yeni değerler yaratırken, Yönetimin kabul edilebilir seviyede değerlendirdiği risk iştahına uygun olarak tüm fonksiyonlarda tanımlanan risklerin birimler ile süreçler arasındaki iletişimini sağlayacak şekilde geliştirmiştir.

Tüpraş, kurumsal risklerini Genel Müdür'e doğrudan bağlı Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü aracılığı ile takip etmektedir. Riskten doğrudan sorumlu birimler ile yapılan çalışmaları, etki ve sıklık analizleri neticesinde risk envanteri güncellenmektedir. Risk yönetimi yazılımı ile sürekli olarak takip edilen riskler, Risk Takip Komitesi tarafından önceliklendirilmekte, risklere ilişkin alınan aksiyonlar ve güncel bilgiler belirli periyotlarda Risk Takip Komitesine raporlanmaktadır.

Tüpraş, Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde politikalarını oluşturmuş, kurumsal kültürünü güçlendirme kapsamında yönetim uygulamalarını hayata geçirmektedir. Bu doğrultuda, risk yönetim sürecinde ISO 31000 Risk Yönetim Standardı dikkate alınmaktadır.

Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi'nde 2007 yılından beri yer alan Tüpraş'ın, 2021 yılında bağımsız derecelendirme kuruluşları tarafından gerçekleştirilen değerlendirme sonucunda puanı 9,62 olarak belirlenmiştir.

B. RİSKİN ERKEN TEŞHİSİ KOMİTESİ

Tüpraş'ın 28 Temmuz 2010 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar ile 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 378'inci maddesi ile SPK'nın Kurumsal Yönetim Tebliği'ne uyum ve Yönetim Kurulu bünyesindeki komitelerin etkin çalışmasını sağlamak amacıyla, Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlkiye düşürebilecek risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapmak üzere Riskin Erken Teşhisi Yönetim Komitesi kurulmuştur.

Komitelenin başkanlığını, icrada görevli olmayan Bağımsız Yönetim Kurulu üyesi Sayın Ayşe Canan Ediboğlu yürütmektedir. Komitelenin diğer üyesi ise, icrada görevli olmayan Yönetim Kurulu üyesi Sayın Erol Memioğlu'dur. Komite, 2021 yılı içerisinde 6 adet toplantı gerçekleştirmiştir. Komite, Tüpraş'ın Risk Yönetim Sistemi ve Risk Raporlaması esaslarını değerlendirmekte, bu kapsamında periyodik olarak hazırlanan Risk Raporlarını incelemekte ve görüşlerini sunmaktadır. Raporlama çalışmaları ve komite değerlendirmeleri neticesinde alınan kararlar Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunulmaktadır.

C. RİSK TAKİP KOMİTESİ

Risk Takip Komitesi, Kurumsal Risk Yönetimi uygulamalarını takip eden, Genel Müdür'e bağlı komitedir. Komite üyeleri; Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları ile Risk Yönetim ve Denetim Müdürü'nden oluşmaktadır. Komite'nin amacı, Şirket'in varlığını ve sürdürilebilirliğini tehlkiye düşürebilecek tüm risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli tedbirlerin alınması, kurumsal risk yönetimi süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için gerekli politikaların ve uygulamaların geliştirilmesi ve risklere ait aksiyon planları ile risk trendlerinin anahtar risk göstergeleri vasıtasyyla periyodik olarak takip edilmesidir.

D. BİLGİ GÜVENLİĞİ KOMİTESİ

Tüpraş, kurumun tüm fiziksel ve elektronik bilgi varlıklarının gizliliğini, bütünlüğünü ve erişilebilirliğini, yasal uyumu sağlayarak ticari ve kurumsal imajını koruma taahhüdünde bulunmaktadır.

Bilgi güvenliğinin tam olarak sağlanabilmesi, bilgi güvenliği bilincinin oluşturulması, farkındalık seviyesinin artırılması ve bilgi güvenliğinin sağlıklı bir şekilde işletilebilmesi amacıyla ISO 27001 Standardının Kurumsal Roller Sorumluluklar ve Yetkiler maddesi uyarınca kurulan Bilgi Güvenliği Komitesi, 2016 yılından bu yana bu kapsamdaki faaliyetlerini sürdürmektedir. Komite Lideri Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Komite Yöneticisi ise Bilgi Teknolojileri Direktörü'dür. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS) sorumlusu Siber Güvenlik ve Risk Müdürü, üyeleri ise tüm Direktörlükler ve ilgili Müdürlüklerdir.

Komite, gündem olması halinde 6 ayda bir kez olmak üzere ve gerekiğinde katılımcıların veya yetkilendirdiği temsilcilerinin salt çoğunluğu ile toplanmaktadır. Toplanma sıklığını ve koşullarını Komite Lideri belirlemektedir.

Komite çalışma çıktılarının takip edilmesi, sahada yönetilmesi, yeni gündemin oluşturulması, sunum vb. tüm koordinasyon faaliyetlerinin yürütülmesi için Siber Güvenlik ve Risk Müdürlüğü görevlendirilmiştir. Siber Güvenlik ve Risk Müdürlüğü, gelişen teknolojiler ile siber tehdit ve riskleri engellemenin azami önemli hale gelmesi, bu teknolojilerin ayrı ve özelleştirilmiş bir ekip ile yönetilmesi ihtiyacı kapsamında Tüpraş üst yönetim onayı ile birlikte 2019 yılı Mart ayında kurulmuştur. 2021 yılı itibarıyle Siber Güvenlik ve Risk Müdürlüğü; Siber Atak İzleme ve Savunma, Bilgi Güvenliği ve Uyum, Siber Operasyon ve Müdahale ve Siber Olay ve Mimari olarak belirlenen faaliyet başlıklarında süreçlerini yürütmektedir.

Komite'nin almış olduğu kararlar titizlikle takip edilmekte olup, çalışma çıktıları ile birlikte bir sonraki komite gündeminin ilk sırasında yerini almaktadır. Sermaye Piyasası Kurulu'nun VII -128.9 Bilgi Sistemleri Tebliği ile halka açık şirketler için getirilen yükümlülükler kapsamında Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen Tüpraş Bilgi Güvenliği Politikasının çalışanlara duyurulması, uygulanması ve gözetimi ile bilgi sistemleri üzerinde etkin ve yeterli kontrollerin tesisi çalışmalarını da yürütmüştür.

2021 yılında yayımlanan Tüpraş Siber Güvenlik Stratejisi kapsamında risk tabanlı bir yaklaşım olan NIST CSF kritik altyapı yönetim çerçevesi benimsemmiş ve bu yaklaşımı Koç Holding Bilgi Teknolojileri inisiyatifleri, şirket öncelikleri, çevik dönüşüm, OKR performans sisteminin uyumluluğu sebebiyle ana stratejilerinin de bir parçası olarak konumlandırılmıştır. Tüpraş Siber Güvenlik hedefleri belirlenirken temelde NIST CSF kritik altyapı yönetim çerçevesi ve Sürekli Uyaranabilir Risk ve Güven Değerlendirmesi (CARTA) stratejisi referans alınmıştır.

E. OPERASYONEL TEKNOLOJİLER SİBER GÜVENLİK KOMİTESİ

Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi kontrol sistemleri araç ve uygulamalarına yönelik artan siber güvenlik risklerinin yönetilmesi, teknolojik güvenlik alt yapısının iyileştirilmesi, işletim, bakım, proje ve tedarikçi yönetim süreçleri içerisinde teknolojinin etkin olarak uygulanması, prosesin kesintisiz devamlılığının sağlanması için gerekli prosedür ve süreçlerin geliştirilmesini hedeflemektedir. Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi, Operasyonel Teknolojiler Müdürlüğü, Sistem ve Altyapı Teknolojileri Müdürlüğü, İşletme, Elektrik/Enstrüman Bakım, Proses Kontrol, Proses Güvenliği, Proje ve Yatırımlar ile Rafinerilerdeki Bilgi Teknolojileri ekiplerinden oluşmaktadır.

F. TÜPRAŞ RİSK ENVANTERİ

Tüpraş yapılan risk değerlendirmesi sonrasında risklerini;

- 1- Teknik Emniyet ve Çevre Riskleri
- 2- Finansal Riskler
- 3- Ticari Riskler
- 4- Operasyonel Riskler
- 5- Stratejik Riskler
- 6- Uyum ve Yasal Riskler
- 7- İtibar Riskleri

olmak üzere, 7 ana başlık altında kategorize etmiştir.

1- Teknik Emniyet ve Çevre Riskleri

1.a - Teknik Emniyet Riskleri

Tüpraş, faaliyetlerinden kaynaklanan riskleri tanımlayarak riskleri ortadan kaldırma, ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde kabul edilebilir düzeye indirme hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Tüpraş Sağlık ve Emniyet yönetim sistemi ISO 45001 temelinde şekillendirilmiş ve sertifikalandırılmıştır.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Uluslararası standart ve uygulamalar (API754, CCPS vb.) referans alınarak hazırlanan 16 adet Proses Emniyeti öncül ve artçı temel performans göstergeleri aylık olarak izlenmektedir. Bu sayede özellikle kazalar olmadan önce önlem alınması ve yaşanan kazalardan ders çıkartılarak tekrarlanması hedeflenmektedir.

Tüpraş rafinerilerinde CCPS ve OSHA referansı ile, yönetimin liderliği ve sahiplenmesi temeli üzerinde Operasyon Disiplin ile İşletme Mükemmeliğini hedefleyen 14 ana başlıktan oluşan Proses Emniyeti Yönetim Sistemi uygulanmaktadır. Proses Emniyeti Yönetim Sistemi ile proses emniyeti kazalarına yol açabilecek bakım ve kontrol faaliyetleri, işletme prosedürleri, değişim yönetimi, proses tehlike analizi, eğitim ve yetkinlik, yüklenici yönetimi gibi tüm alanlar, Tüpraş emniyet gereklilikleri kapsamında bir arada değerlendirilmektedir.

Operasyonlardan kaynaklanan riskler 2 yılda bir gözden geçirilen ve 4 yılda bir yenilen HAZOP çalışmaları ile kontrol edilmektedir. Büyük kaza meydana gelme frekansının 1x10-6 seviyesine kadar düşürülmesi hedeflenmektedir. Dünyada, ülkemizde ve rafineriler özelleştirilen ve değişen süreçler ve potansiyel tehditler dikkate alınarak, siber güvenlik ve start-up risk değerlendirme çalışmaları da süreçlere entegre edilmiştir.

Değişikliklerin yönetimi sistemi ile yapılan proses tehlike analizlerinde, yeni eklenen ekipmanların, tesislerin ve proseslerin mevcut sistemlere etkileri, tehlükeleri değerlendirilerek yönetilmektedir.

Proses emniyeti konusunda çalışanlarda farkındalık oluşturmak ve yetkinlıkların geliştirilmesi amacıyla 2020 yılında uygulanmaya başlanan büyük kaza senaryolarını da içeren iç eğitimler hem sınıf ortamında hem de online olarak 2021 yılında da devam ettirilmiştir. Dijitalleşme çalışmaları ile birlikte proses emniyeti risklerinin yönetimi ve bariyerlerin etkinliğinin online olarak sürekli izlenmesi ve aksiyonlar konusunda projeler (alarm yönetimi, bariyer takibi-Safepool, SU/SD prosedürlerinin dijitalleştirilmesi, proses emniyeti saha denetimleri vb.) yürütülmektedir.

2021 yılında genel İSG verilerinin iyileştirilmesi, daha emniyetli bir çalışma alanı oluşturulması, daha sağlıklı ve bilinçli çalışanlar hedefi ile;

- Yüklenici yönetimi sisteminin (Tek OSGB) tüm rafinerilere yaygınlaştırılmış ve Kırıkkale Rafinerisi'nde bir sonraki faza geçilmiştir,
- Yalın İş İzni Standardı amacı ile iş kontrolü kapsamında;
 - İş izin süreçleri yalınlaştırılmış, daha etkin ve kontrollü bir sistem getirilmiştir,
 - Yetki ve sorumlulukların paylaşımı ile çalışan katılımı ve etkin ek denetimler sağlanmıştır,
 - Formlar ve sertifikalar sadeleştirilmiştir,
 - Uluslararası iyi uygulamalara uyum açısından gerekli düzenlemelerin alt yapısı sağlanmıştır.
- Dijitalleşme çalışmaları kapsamında, elektronik iş izni denemeleri İzmit Rafinerisi'nde tamamlanmış, teknik şartnamenin oluşturulması aşamasına geçilmiştir. 2022 yılı içerisinde satın alma işleminin tamamlanarak bir plan dâhilinde uygulamaya alınması hedeflenmektedir.
- Daha etkin verilerin toplanabilmesi ve analiz edilmesi kapsamında dokümantasyonların dijitalleştirme çalışmaları devam etmektedir.
- Emniyet kültürü çalışmaları kapsamında çalışanların daha bilinçli olmaları açısından bireysel ve takım gelişimi çalışmaları yapılmıştır.

Çalışma Bakanlığı, BSI ve Koç Holding tarafından yapılan denetim bulguları değerlendirilmiştir, büyük bir kısmı kısa sürede kapatılmıştır. Uzun sürecek aksiyonlar için ek risk değerlendirmeleri yapılmış, esas aksiyon tamamlanana kadar tespit edilmiş tehlükeler kontrol altına alınmıştır.

Tüpraş'ta tüm rafinerilerde Sağlık-Risk Değerlendirmesi (SRD) çalışmaları devam etmektedir. SRD çalışmalarında sahaya özgü (ünite, atölye, laboratuvar, ambar vb.) kimyasal, fiziksel, biyolojik, ergonomik ve psikolojik etmenler detaylı olarak incelenmekte, çalışanların bu etmenlere maruz kalma durumlarının ortadan kaldırılması veya kabul edilebilir sınırlar içerisinde çekilmesi için teknik ve idari tedbirler alınmaktadır. Elde edilen sonuçlar periyodik kontrollerle izlenmektedir.

Planlanan yeni projeler ve operasyonlar veya değişiklikler için İSG konuları da göz önüne alınmakta ve değerlendirilmektedir. Çalışana etki edebilecek yeni tehlike kaynakları belirlenmekte, alınması gereken tedbirler henüz tasarım ve imalat aşamasında iken programa dahil edilerek, takip edilmektedir.

Tüpraş, acil durumlara, kapasitesi yüksek modern ekipman ve yetkin personelleri ile müdahale etmektedir. Acil durum koruma ve müdahale sistemlerinin modernizasyonu, sürekli iyileştirmeleri ve ekiplerinin yetkinliğini artırma eğitimlerinde ulusal ve uluslararası ilgili standartlar temel alınmaktadır.

Acil durumlarda oluşabilecek riskleri en aza indirmek ve hedefe ulaşan yöntemlerle müdahale edebilmek amacıyla tüm rafinerilerde yüksek seviyeli acil durum, yangın, arama kurtarma, hidrokarbon bulutu/toksik gaz yayılımı, çevre döküntüsü tatbikatları yapılmaktadır. Her yıl en az bir defa büyük etkili afet senaryolarının tatbik edildiği Felaket Tatbikatları da tüm rafinerilerde tamamlanmıştır. Deniz ve demiryolu kaynaklı döküntülerle mücadele etmek üzere mücadele ekipmanı ve malzemeler ile donatılmış yetkin ekipler hazır bulundurulmakta, yetkilendirilmiş müdahale çözüm ortakları ile birlikte çalışılmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarıyla beraber komşu tesisler de ekip ve ekipmanlarıyla bu tatbikatlara paydaş olarak katılmaktadır.

Tüpraş acil durumlara müdahale süreçlerini ve hazırlıklarını şirket içi ve şirket dışı denetimlerle, son teknolojik ilerlemeleri ve uluslararası iyi uygulamaları takip ederek ve uygulayarak sürekli iyileştirmekte ve geliştirmektedir.

1.b - Çevre Riskleri

Tüpraş, üst düzeyde bir çevre koruması sağlamak amacıyla ulusal çevre mevzuatı gerekliliklerini yerine getirirken uluslararası standartları ve çevre mevzuatını da takip ederek çevresel risklerini belirlemekte ve bu kapsamda gerekli önlemleri alarak operasyonlarını ve yatırımlarını gerçekleştirmektedir. Proaktif bir yaklaşımla Şirketin sürdürülebilirliği, orta ve uzun vadeli planları dikkate alınarak ve yatırımların çevre etkisi değerlendirilerek Çevresel Riskler yönetilmektedir.

Tüm Rafinerilerin faaliyetlerini südürebilmesi için Çevre İzinlerinin güncelliliği sağlanmaktadır. Şirket ISO 14001 Çevre Yönetim Sistem Standardı gereklilikleri tüm faaliyet tesislerinde takip etmekte ve düzenli aralıklarla belgelendirme çalışmaları yürütmektedir.

Tüpraş'ta çevre performansı amaç ve hedefler üzerinden sürekli takip edilmekte ve ulusal çevre mevzuatı gereklilikleri iç denetim sürecinde kontrol edilmektedir. Çevresel risk ve fırsatlar belirlenmektektir. Diğer taraftan Tüpraş'ın çevre uygulama ve performansı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yetkilendirilen kurumlar ve bağımsız kuruluşların gerçekleştirdiği denetimlerin yanı sıra Koç Topluluğu Çevre Denetimi sürecine de tabidir. Böylelikle izlenilen sistemler ve elde edilen sonuçlar şirket içi ve dışından çok sayıda kuruluş tarafından değerlendirilmektedir. Çevre denetimlerinden elde edilen bulgulara "Düzeltilme İyileştirici Faaliyet" formu oluşturularak sorunlar çözümlenmektedir. Tüm sonuçlar yıllık olarak düzenlenen Yönetim Gözden Geçirme Toplantılarında üst yönetim sunulmakta ve gelecek yıl yapılacak çalışma hedefleri belirlenmektedir.

Şirket, çevre yükümlülükleri kapsamında sorumluluklarını yerine getirirken üretim süreçlerinde çevresel etkilerini azaltan ve sürekli iyileştiren projeleri hayata geçirmektedir. Rafineri süreçlerinin çevresel etkilerinin azaltılması ve alternatif yakıt teknolojilerinin geliştirilmesine yönelik Ar-Ge çalışmaları sürdürmektedir. Projelerin tasarımında tüm çevresel etkileri dikkate alınarak AB standartlarına uygun teknoloji ve proses seçimleri yapılmaktadır.

Üretim kaynaklı sera gazı emisyonları, "Sera Gazi Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Tebliği" ve ayrıca ISO 14064-1 kapsamında hesaplanmakta ve bağımsız kuruluşlara doğrulatılmaktadır. Tebliğ kapsamında doğrulanmış veriler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na iletilmektedir. Ulusal mevzuat gerekliliklerinin tümü sağlanmaktadır.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Baca gazı emisyonları analizörler aracılığıyla yasal merciler ve Tüpraş tarafından sürekli izlenmektedir. Veri iletim gerçekleşme değerleri Rafinerilerde ilgili ekipler tarafından sürekli takip edilmektedir. Sahada sistemsel olarak izlenen bu göstergeler için erken uyarı sistemleri oluşturulmuştur.

Rafinerilerimizde su verimliliğine ve atık su geri kazanım projelerine odaklanarak suyun geri kazanımı ve yeniden kullanımı sağlanmaktadır. Atık su deşarjları anlık olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından izlenmekte olup, Tüpraş yetkilileri tarafından limitlere uyum yakından takip edilmektedir. Ham su çekisinin dolayısıyla doğal kaynak tüketiminin azaltılması, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı, biyolojik çeşitliliğin yapısının korunması ve ekonomik fayda sağlanması için Tüpraş rafinerilerinde 2021 yılında su tüketimin ham petrole oranı bir önceki yıla göre %22 azaltılmıştır. "Su Risklerinin Belirlenmesi" çalışması kapsamında 2020 ve 2021 yıllarında tüm rafineriler için WRI Aqueduct metodu ile risk bazlı değerlendirme yapılmış ve havza bazlı risk değerlendirmeleri tamamlanmıştır.

Çevreye ve topluma karşı sorumluluk bilinciyle faaliyetlerini sürdürden Tüpraş, atık miktarında kaynakta azaltım, kaynakta geri kazanım çalışmaları ve kurulan endüstriyel simbiyozlar sayesinde uluslararası ölçekte iyi uygulamalar arasına girecek çalışmalar hayatı geçirilmiştir. Tüpraş'ın tüm rafinerileri Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi'ne sahiptir.

Biyoçeşitlilik riskleri dikkate alınarak, tüm Tüpraş rafinerilerinde ÇED çalışmalarında değerlendirilen flora ve fauna envanterleri gözden geçirilmiş ve faaliyetlerin IUCN (International Union for Conservation of Nature's Red List of Threatened Species) ve Bern (Berne Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats), CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) sözleşmelerindeki yükümlülüklerle uygun şekilde devam edildiği teyit edilmiştir.

İklim değişikliği riskine yönelik ulusal ve uluslararası gündemi yakından takip eden Tüpraş, bu kapsamında yurt içinde ve dışında ilgili kurumların, sivil toplum örgütlerinin organize ettiği çalışma gruplarına, toplantılar, seminerlere katılarak iklim değişikliğiyle mücadele çalışmalarına destek vermektedir. Tüpraş yatırım projelerini değerlendirirken içsel karbon fiyatlandırmasını da fizibilite çalışmalarında bir parametre olarak dikkate almaktadır.

AB Yeşil Mutabakatı, uluslararası gelişmeler ve çevresel sürdürülebilirliğin ön plana çıkması ile Tüpraş'ta "Yaşam Döngüsü Düşüncesi ve Analizi" çalışmaları yapılmaktadır. Böylelikle hem mevcut proseslerin çevresel etkilerinin yönetilmesinde ve iyileştirme gereken noktaların belirlenmesinde, iyileştirmelerin raporlanması, hedef konulmasında kullanımı yaygınlaştırılmakta olup hem de yeni teknolojiler, yatırımlar için sürdürülebilirlik göstergesi olarak kullanılması hedeflenmiştir.

2- FİNANSAL RİSKLER

Tüpraş, işletme sürekliliğinin sağlanması için gerekli olan Finansal Politikaları oluşturmaktır, uygulamakta ve güncellemektedir. Finansal hedeflere ulaşmak için ilgili süreçlerin sürekli olarak izlenmesi ve iyileştirilmesi Finans Direktörlüğü'nün öncelikli amaçları arasındadır. Finansal kaynakların ve risklerin yönetimi mevcut politikalar çerçevesinde proaktif olarak gerçekleştirilmektedir.

Kur Riski

Finansal yükümlülüklerin yabancı para birimi cinsinden olması, yatırım malları ve ham madde ithalatı gibi nedenlerden ötürü kur riski doğabilmektedir. Kur riskinin yönetimi kapsamında döviz pozisyonu limitleri belirlenmekte ve gerektiğinde türev araçlar kullanılmaktadır. Böylelikle "sıfır döviz pozisyonu" hedeflenmektedir. Öte yandan ürün satış fiyatlarına, döviz kuru değişimleri yansıtılarak kur riski sınırlanırılmakta, doğal hedge etkisinden faydalankmaktadır. Aynı zamanda Şirket, sahip olduğu yatırım kredilerini gelecekte gerçekleşmesi muhtemel olan ihracat işlemleri ile dengeleyerek nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamaktadır.

Likidite Riski

Likidite, etkin nakit akış planlanması ve aktif-pasif yönetimi ile günlük olarak yönetilmektedir. Vadesi gelen yükümlülüklerin karşılanamama riskine karşı stres test ve senaryo analizleri ile nakit rezervler gerekli durumlarda güçlendirilmektedir. Likidite yönetiminde cari oran, uzun vadeli kredi payı gibi finansal oranlara ilişkin hedeflerin tutturularak riskin minimum düzeyde tutulması hedeflenmektedir.

Faiz Riski

Şirketin finansal borçlanmalarının değişken faize endeksli ürünlerle yapılması durumunda faiz hadlerinde meydana gelecek yukarı yönlü bir hareket faiz giderlerini artırma riski taşımaktadır. Bu nedenle öncelikle sabit faizli borçlanma yapılmakta veya değişken faize endeksli kullanılan kredi, tahvil gibi ürünlerin faiz risklerinin bir bölümü türev enstrümanlar aracılığı ile sabitlenmektedir.

3- TİCARİ RİSKLER

Emtia Fiyatları Riski

Tüpraş, faaliyetleri geregi önemli miktarda ham petrol, ara ürün ve ürün stoku bulundurmaktadır. Ham petrol ve ürün fiyatlarındaki düşüşler sonucunda stokların değer kaybına uğrama riski bulunmaktadır. Stok değer düşüklüğü riskinden korunma politikaları çerçevesinde, fiyat riskine maruz stok miktarı düşürülmemekte, kalan kısım sene başında çeşitli türev araçlar ile hedge edilmeye başlanmakta ve yıl içi devam eden işlemlerle korunmaya (hedge) seviyeleri artırmaktadır.

Ürün kâr marjlarındaki (crack) dalgalanmaların etkilerini ortadan kaldırmak için oluşturulan risk yönetimi politikası çerçevesinde, çeşitli türev enstrümanları kullanılarak gelecek dönem ürün kâr marjları (crack) sabitlenmektedir. Hedge işlemleri, gelecek 4 çeyreğe ait fiyatlar ile bu çeyreklerin tarihsel ortalama ürün kâr marjlarının karşılaştırmasına göre hesaplanan minimum hedge oranı dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir. Buna göre yapılacak hedge işlemlerinin miktarı geçmiş ve ileri vadeli crack marjları dikkate alınarak, bütçelenen üretimden satış hacimlerine oranla %0 ile %50 aralığında belirlenmektedir.

Karşı Taraflar Riski

Kamu kuruluşlarından alacaklar tahsilat riski taşımazken, özel sektör müşterilerine yapılan satışlardan kaynaklanan alacakların önemli bir bölümü tahsilat riskini bertaraf etmek amacıyla çeşitli teminatlar alınmak suretiyle yönetilmektedir.

Akaryakit, LPG, ihrakiye ve akaryakit harici ürünlerde ticari alacaklar veya diğer tüm riskler, satışların peşin veya vadeli yapılması suretiyle kontrol altında tutulmakta, müşterilere teminat mektubu ve/veya Doğrudan Borçlanma Sistemi karşılığı tanımlanan belirli kredi limitleri dâhilinde ürün teslimatı yapılmaktadır. Mevcut teminat imkânlarının üzerinde iş hacmi yaratabilmek ve ileri dönemde olusabilecek olası riskleri engellemek adına, "Alacak Sigortası" çözümü de kullanılmaktadır. Öte yandan ticari alacaklara yönelik günlük, haftalık ve aylık periyotlarla risk analiz raporları otomatik olarak hazırlanmakta, proaktif bir yaklaşım ile müşteriler için oluşturulan derecelendirme raporları sonucu aksiyon planları/önlemler uygulamaya konulmakta bu sayede herhangi bir finansal zarar ile karşı karşıya kalınmamaktadır.

Bunun yanı sıra tüm bankalar için eşit ve objektif kriterler içeren karşı taraf uyum politikası geregi karşı taraf riski yönetilmektedir. Mevduatlar, Şirket politikalarında belirlenen rating, sermaye vb. kriterlere uyen bankalarda belirli limitler dâhilinde tutulmakta, ayrıca tahsilatların da bankalara yönlendirilmesi suretiyle karşı taraf risk yönetimi büyük ölçüde sağlanmaktadır.

4- OPERASYONEL RİSKLER

Operasyonel riskler, Şirket yönetimi ve personeli tarafından zaman ve koşullara uygun hareket edilmemesinden, günlük faaliyetlerde ve yönetim sistemlerinde hata ve aksamalar ile deprem, yangın, sel gibi felaketlerden kaynaklanabilecek kayıplara ya da zarara uğrama ihtimali olarak tanımlanmaktadır.

Tedarik/Taşıma Riskleri

Tüpraş'ta tedarik süreci, ham petrol, yarı mamul, ürün ve malzeme ikmal işlemlerinden meydana gelmektedir. Ham petrol, ürünlerin ana hammaddesi olması nedeniyle, temel tedarik kalemini oluşturmaktadır. İhtiyaç duyulan ham petrolün bir kısmı yerli üretimden, büyük bir kısmı ise ithal ham petrolden temin edilerek üretimin devamlılığı sağlanmaktadır. Ham petrol tedarik kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajı sağlanması ve Şirketin operasyonel kabiliyetinin artırılmasına yönelik olarak ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona gidilmektedir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ

ÇALIŞMALARI

Operasyonların en kritik etaplarından biri de fizik ikmaldir. Tedarik edilen ürünler arasında, taşınması esnasında ortaya çıkabilecek sorunlardan dolayı doğaya ve insan sağlığına zarar verebilecek birçok ürün kalemi vardır. Bu ürünlerin taşınmasının oluşturduğu risklerin bertaraf edilmesi amacıyla, ilgili ürüne yönelik olarak belirlenen tedbir ve çalışma şartlarının tedarikçiler tarafından eksiksiz yerine getirilmesi beklenmektedir.

Tedarikçilerden, ikmal güvenliğini sağlamak adına, taşımayı yapacak tankerlerde bazı standartları sağlamaları talep edilmektedir. Özellikle ham petrol ithalinde, ISO 9001 ve sınıf sertifikalarına sahip "ISM" kod (International Safety Management Code) ve "ISPS" kod (International Ship and Port Facility Security Code) koşullarına uygun ve limanlar tarafından kabul gören deniz tankerleri kullanılmak zorundadır. Böylelikle taşıma sırasında doğabilecek riskler büyük ölçüde azaltılmış olmaktadır. Aynı zamanda Tüpraş Terminalleri Kabul Kriterleri'ne göre Rafinerilere gelen gemilerin emniyetli operasyon belirli spesifikasyon ve donanımda olması gerekmekte, gemilere belli aralıklarla vetting işlemi yapılmaktadır.

Demiryolu Kabul-Saha Kullanım Kriterleri ile acil durum ve operasyonel koşullar göz önünde bulundurularak vagon sahalarının emniyetli yönetimi gerçekleştirilmektedir.

Rafineri girişlerinde bulunan tanker kontrol noktalarında kara tankerlerinin ADR ve Safe Pass kontrolleri yapılmakta, uygun bulunmayan araçlar uygunsuzluklarını giderene kadar Rafineri sahasına alınmamaktadır.

Tüm bu tedbirlere rağmen olasabilecek herhangi bir kaza veya sizintiya karşı mücadele edebilmek için, her rafineride gereklı donanım (acil durum müdahale ekipmanları) bulunmakta ve düzenli olarak tatbikatlar yapılmaktadır. Böylelikle emniyet, çevre ve insan sağlığına yönelik riskler en aza indirilmektedir.

Rafineriler arasında ve müşterilere yönelik ürün ikmalini güvence altına alabilmek için, denizyolu, karayolu, demiryolu ve boru hatları ile taşıma çeşitliliğine gidilmiştir. Bu şekilde taşıma operasyonlarında riskin dağıtılması, aynı zamanda operasyonel kabiliyetin artırılması sağlanmaktadır.

Ham petrol ve ürün ikmalleri ile Rafineriler arasındaki taşımalarda ortaya çıkabilecek mali riskler gerek ticaret anlaşmalarıyla gerekse de sigorta poliçeleriyle üçüncü taraflara transfer edilmektedir.

Ham petrol ve akaryakıtlara ek olarak, Tüpraş tesislerinde kullanılmak üzere, çok çeşitli ekipman, malzeme, yedek parça ve kimyasal madde tedarik operasyonları da gerçekleştirilmektedir. Tüm malzeme tedarik süreçleri, Tüpraş personeli tarafından, belirlenen şartname'lere göre yönetilmektedir. Temin edilecek ürünün, üretim ve teslimat süreçlerinde, tedarikçinin uyması gereken kurallar ve standartlar, satın alma şartnamesinde belirtilmekte ve tedarikçilerin buna uygun üretim ve teslimat yapmaları beklenmektedir.

Bununla birlikte, tedarik sürecinin önemli bir parçası olan lojistik hizmet sağlayıcıların, malzemeyi teslim alma, taşıma ve rafinerilere teslimatları sırasında uyması gereken kurallar, Güvenli Tedarik Zinciri Politikası, Güvenli Tedarik Zinciri Standardı ve Güvenli Tedarik Zinciri Antrepo Standardı esasları ve sözleşme şartları ile belirlenmiş ve teminat altına alınmıştır. Lojistik faaliyetlerinin tüm ulusal ve uluslararası kurallara uygun şekilde sürdürülmesi en temel esastır.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde düzenlenmiş insan haklarına saygılı ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün temel uygulamalarına uygun olarak hazırlanmış olan Tüpraş Tedarikçi Davranış İlkeleri, Tedarikçi Yönetimi Politikası rehberliğinde, tedarikçilerimiz ve alt tedarikçilerinin Tüpraş ile ticari ilişkilerinde uymalarını istedigimiz, tartışmaya ve müzakereye açık olmayan asgari kuralları tanımlamaktadır. İlkelerde öngörülen standartlar, Tüpraş'ın ticari faaliyette bulunduğu, tedarikçinin ana firması, bağlı kuruluşları ve iştiraklerinin yanı sıra tüm çalışanları, alt tedarikçileri ve ticari faaliyette bulunduğu diğer şahısları da kapsayan, tedarikçilere ilişkin bekentilerini ortaya koymaktadır.

Üretim ve Satış Süreçlerinde Ürün Analizleri Riskleri

Tüpraş Rafinerilerinde Türkiye Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş laboratuvarlar faaliyet göstermektedir. Akreditasyon kapsamı, satış ürünleri spesifikasyonlarında yer alan tüm analizleri içermektedir.

Satin alınan her parti ürün için numuneler kurum içinde veya dışındaki laboratuvarlarda çeşitli testlerden geçirilmekte, bu testlerden herhangi birisinde yetersiz bulunan ürünün alımı durdurulmaktadır.

Üretilen bitüm ürünlerinde Tüpraş laboratuvarlar CE belgesine sahip olup, AB normlarında üretimimiz kontrol edilerek kalite riskleri yönetilmektedir.

Tüm laboratuvar süreçleri FMEA yöntemi ile risk değerlendirmesi yapılarak risk yönetimi sağlanmaktadır. Laboratuvarlarda, üretim ve satışın her aşamasında gerekli ölçümler yapılmakta, hatalı ürün üretilip satılması riski bertaraf etmektedir.

Bilgi Teknolojileri Riskleri

Bilgi Teknolojileri alanında ortaya çıkabilecek risklerin yönetimi hakkındaki uygulamalar Bilgi Varlıklarları ve BT Risk Yönetimi Standardında tanımlanmaktadır. Bilgi Teknolojileri riskleri Tüpraş'ın hem Bilgi Teknolojilerine hem de Operasyonel Teknolojilerine ait risklerini içermektedir. Bilgi Teknolojileri katmanı ile Operasyonel Teknolojiler katmanı, dışandan gelebilecek her türlü tehdit ve riski azaltmak adına gelişmiş güvenlik araçları kullanılarak birbirinden izole edilmiştir.

Dünyada her an oluşan yeni tehdit ve ataklar global ağlardan alınan anlık istihbaratlarla izlenmekte, gerekli güncellemler operasyonel süreçlere uygun olarak gerçekleştirilerek alınması gereken aksiyon ve önlemler sistemlere anında yansımaktadır. Ayrıca tüm katmanlar merkezi ve konusunda uzman bir güvenlik ekibi tarafından 7/24 izlenmekte olup beklemeyen hareket veya aktivitelerde gerekli tedbirler alınmaktadır.

Alınan teknik önlemlerin yanında Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'ne (BGYS) dâhil iş birimleri ile birlikte mevcut riskler gözden geçirilerek her yıl güncellenmektedir. Ortaya çıkan riskler içerisinde Kurumsal Risk Yönetimi metodolojisi kapsamında Şirket risk kabul kriterinin üzerinde kalan risklere ilişkin mevcut kontrollerin etkinliği Bilgi Güvenliği Komitesi ve Yönetim Gözden Geçirme Süreci kapsamında değerlendirilmekte ve uygun risk işleme metotları ile işletilmektedir.

Buna göre; risk indirgeme kararı verilen riskler için ek kontroller tasarılanarak risklere ilişkin sürekli iyileştirmeler yapılmaktadır. Ayrıca her yıl Koç Holding tarafından düzenli olarak gerçekleştirilen BT denetimleri, ISO 27001 BGYS dış denetimleri, bağımsız denetim şirketlerinin gerçekleştirdiği BT denetimleri, Koç Holding BT denetimleri, EPDK, BTK gibi kurumların gerçekleştirdiği gerek online gerekse yerinde denetimler, KVKK, SPK, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi gibi yasal uyum gereksinimi kaynaklı oluşan aksiyonlar, otomatik araçlar ve manuel metodlar aracılığıyla yapılan periyodik test ve incelemeler akabinde ortaya çıkan öneri ve bulgular da BT risklerinin belirlenmesine destek olmaktadır. Öte yandan risklerin başarılı bir şekilde belirlenmesi, analiz edilmesi ve izlenmesi için departman bazında BT iş sürekliliği çalışmaları yapılmakta olup, yıllık rutin iç denetim faaliyetleri de gerçekleştirilmektedir.

Siber güvenlik risklerinin yönetimi kapsamında hazırlanan Siber Güvenlik Risk Yönetimi Prosedürü ile oluşturulan metodoloji temel alınarak risk değerlendirme çalışmasının çeyreklik dönemde yapılması ve Üst Yönetime raporlanması sağlanarak ve altı aylık dönemlerde Bilgi Güvenliği Komite toplantılarında gündem maddesi olarak değerlendirilmesinin sağlanmasına devam edilecektir.

2021 yılı ISO27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS) uyum çalışmaları kapsamında ilgili iş birimleriyle risk analizi çalışmaları yapılmıştır.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi 2021 yılında 2 kez toplanmıştır. Komite tarafından alınan kararların rafinerilere yayılımı ve geri dönüşlerin sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için, rafinerilerde alt komiteler kurulmuş olup aksiyon ve uygulamaların takibi sağlanmıştır. 2021 yılında komite çalışmaları kapsamında; 52 karar maddesi hayatı geçirilmiş, 24 karar maddesi 2021 yılı içerisinde tamamlanmıştır. Geriye kalan 28 karar maddesi için çalışmalar planlı bir şekilde devam etmektedir. 2021 yılı içerisinde EPDK'ya bildirim yapılan 14 Kritik seviyeli risklerden, gerçekleştirilen risk azaltma aktiviteleriyle 7 riskin etkisi azaltılmış olup, geriye kalan 7 risk için azaltma aktiviteleri planlı bir şekilde devam etmektedir.

Kurumsal Risk Yönetim Süreci içerisinde takip edilen "Siber Risk" maddesi için 2021 yılı içerisinde Siber Güvenlik ve Risk Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalar takip edilen göstergeler Risk Yönetim ve Denetim Müdürlüğü ile paylaşılmaktadır.

EPDK Enerji Sektöründe Kullanılan Endüstriyel Kontrol Sistemlerinde (EKS) Bilişim Güvenliği Yönetmeliği uyarınca, değerlendirilen EKS riskleri yıllık olarak, risk azaltma aktiviteleri ise altı aylık dönemlerde EPDK'ya iletilmektedir.

Ayrıca, günümüzde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de siber güvenlik risklerinin şirketlere oluşturduğu tehdit giderek artan bir hızda büyümektedir. Bu nedenle Tüpraş tarafından siber risklerden korunmak adına uygun teminat yapısına sahip bir "Siber Risk Sigorta Poliçesi" yapılmaktadır.

Artan yasal uyum gereksinimleri, operasyonel teknolojiler siber güvenlik dönüşüm projesi, veri güvenliği stratejisi, siber kriz yönetimi ve tatbikat süreci, kritik uygulama log yönetimi projeleri, siber istihbaratın sağlanması, altyapı dönüşüm ve sıkıştırma, güvenlik otomasyon bilgi güvenliği farkındalığı ve uyumu gibi büyük projeler ile dijital dönüşüm projeleri kaynaklı oluşan güvenlik ihtiyaçları takip edilen diğer faaliyetler arasındadır.

Proje ve Yatırım Riskleri

Operasyonun sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla kısa vadeli yapım projelerinde, uluslararası kalite, emniyet ve proje yönetim standartlarına sahip yapım firmaları ile çerçeve anlaşmalar yapılarak projeler hızla hayatı geçirilmektedir. Bu sayede mühendislik, temin ve yapım süreçlerinde yaşanabilecek gecikme, operasyonel kayıp, kalite ve emniyet risklerine karşı etkin tedbirler alınmaktadır.

Orta ve uzun vadede sürdürülebilir kârlılık getirecek doğru projeleri seçebilmek amacıyla fikirler yatırım kararı öncesinde bir geliştirme sürecinde tabi tutulmakta ve bu sürecin her bir aşamasında belli mühendislik çalışmaları ile desteklenerek olgunlaştırılmaktadır. Yatırım kararları söz konusu çalışmaların çıktılarına göre detaylı fizibilite raporları oluşturulduktan sonra alınmaktadır. Böylelikle şirketin stratejileri ile uyumlu doğru projelere yatırım yapılması sağlanmakta muhtemel kayıplara karşı etkin risk yönetimi oluşturulmaktadır.

Operasyonlar yasal mevzuatlar ile ulusal ve uluslararası standart ve şartnamelere uyumlu bir şekilde sürdürülmektedir. Söz konusu mevzuatlarda yaşanan değişikler takip edilmekte ve tesislerimizin bu değişikliklere uyumlu şekilde çalışmasını sağlayacak yatırımlar planlanarak hayatı geçirilmektedir.

İnsan Kaynakları Riskleri

İstenmeyen işten ayrıılma oranını azaltmak üzere çalışan deneyimi yaklaşımı ile bir çalışanın Tüpraş içerisindeki uçtan uca tüm deneyimi gözden geçirilmekte ve iyileştirmeler gerçekleştirilmektedir. Tüpraş'ın çok önem verdiği çalışan deneyimi konusu 2022 yılı şirket hedefleri arasında da yer almaktadır ve yakından takip edilmektedir.

İnsan Kaynakları uygulamalarına da yön veren çalışan bağlılığı anket sonuçlarından gelen ve en çok iyileştirilmesi beklenen konulara yönelik çalışma 7 Deneyim Teması altında birleştirilmiştir. 7 Deneyim Teması: "Şirketten Beklenen Açıklık ve Şeffaflık, Yönetimden Beklenen Destek, Kıymetli Hissetmek, Hayati Kolaylaştıran İş Süreçleri ile Çalışmak, Dengeli Bir İş-Özel Yaşama Sahip Olmak, Keyif Veren Ortamlarda Çalışmak, Sürekli Gelişmek". Bu deneyim temalarındaki yapılacak iyileştirmelerle çalışan bağlılığının artırılması hedeflenmektedir.

Tüpraş içerisindeki açık pozisyonların şirket içi adaylarla doldurulması kapsamında “Kariyerine Enerji Kat” iç ilan platformu kullanılarak açık pozisyonlar için Tüpraş çalışanlarına eşit fırsat ve şeffaf değerlendirme ile kariyer hareketi imkânları sunulmaya devam edilmektedir.

Şirket içi rotasyon hareketlerini artırmak amacıyla deneyimlerin paylaşıldığı ortamlar artırılmakta, rotasyon ve deneyim çeşitliliğini desteklemek üzere iletişim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Şirket çalışanları hedeflerini OKR sistemi ile Şirket stratejileri ile Üst Yönetim hedeflerini de dikkate alarak belirlemektedir. Hedef belirleme sonrasında yönetici ile yıl içinde birçok kez iletişim kurularak hedefler dinamik şekilde gözden geçirilmektedir.

Sektördeki değişimler doğrultusunda geleceğe yönelik risklere hazır olmak ve değişimi önceden sağlayabilmek amacıyla Future Fit projesi başlatılmıştır. Proje kapsamında hem mevcut iş alanlarında hem de planlanan yeni iş alanlarında çalışma biçimleri, organizasyon yapıları, dijitalleşme ihtiyaçları ve çalışanlara kazandırılması gereken beceriler belirlenerek dönüşüm programı hazırlanacaktır.

Tüpraş'ın teknik bölmelerindeki bilginin ve becerinin çalışanlarımıza etkin bir şekilde aktırılması için iç eğitmenlik sistemi başarı ile işteilmektedir.

Teknik bölmeler için uluslararası standartlarda, kapsamlı ve online eğitim platformu E-Tech Academy devreye alınmıştır. Bu platformun getirdiği avantajlar aşağıda özetlenmiştir:

- Gelişim takibi ve ölçülmesi kolaylaşmıştır.
- Yer ve zamandan bağımsız eğitim konsepti hayatı geçirilmiştir.
- Pandemi koşulları ile uyumlu, dijital bir alt yapı kurulmuştur.

Çalışanlarımızın davranışsal ve meslekli gelişim ihtiyaçları Gelişim Diyalogu kapsamında değerlendirilmektedir. Yeni işe başlayan çalışma arkadaşlarımızın teknik/mesleki gelişimleri için ihtiyaç duydukları tüm eğitimleri bulabilecekleri online eğitim programı olan “Rafinericiliğe Giriş Programı” çevik yaklaşım ile yeniden tasarlanarak, kolay erişilebilir ve dijital hale getirilip devreye alınmıştır.

Akademi Müdürlüğü ve Bilişim Teknolojileri Direktörlüğü iş birliği ile 2021 yılında aşağıdaki programlar başlatılmıştır:

- Analitik Tüpraş Eğitim ve Proje Programı: Veri analitiği konusunda uzmanlaşma amaçlanmaktadır.
- Tüpraş RPA (Robotic Process Automation) Koçları Programı: Robotik süreç otomasyonu alanında uzmanlaşma hedeflenmektedir.

Emre Amadelik Riskleri

Tüpraş, operasyonel emre amadelik puanının, dünya rafinerileri arasında ilk çeyrekte yer alması için operasyonel, güvenirlik, bütünlük, bakım ve planlı duruş faaliyetlerini risk tabanlı değerlendirmeler doğrultusunda yönetmektedir. Emre amadelik risklerini mümkün olan en düşük seviyeye indirmek amacıyla;

- Güvenirlik Merkezi Bakım, Risk Tabanlı Teknik Kontrol ve Koruma Enstrümantasyonu Fonksiyon Analizleri sonucu ekipmanların güvenirlik ve bütünlüğünü artırıcı proaktif faaliyetler belirlenmekte ve uygulamaya alınmaktadır.
- Yüksek risk potansiyeli olan tüm olaylar için araştırma ekipleri kurulmakta, olayların kök sebep analizleri yapılarak, düzeltici/önleyici aksiyonlar belirlenmekte ve uygulamaya alınmaktadır. Ayrıca, bu veya benzer tip mekanizmalarla tetiklenebilecek olayların diğer rafinerilerimizde tekrarlanmaması amacıyla, olay kök nedenlerinin diğer ünitelerimiz için de yaşanabilirlik değerlendirmeleri (simülasyon) ve aksiyonlarının yaygınlaştırılması yapılmaktadır.
- Tehdit yönetim sistemi sureciyle, yüksek riskli güvenirlik ve bütünlük tehditlerinin görünürlüğü ile kök sebepler ortadan kaldırılınca kadar etki azaltıcı önlemlerin alınması ve takibi sağlanmaktadır.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

- Sorunlu ekipman yönetimi sürecinde; sık arzaya ve yüksek maliyete neden olan ekipmanların analizi yapılarak iyileştirici ve önleyici çözüm aksiyonları alınmaktadır.
- Bakım faaliyetlerimiz risk değerlendirme analizleriyle önceliklendirilerek uygulanmaktadır. Bu sayede, olası operasyonel riskler öngörülerek minimize edilmektedir.
- Planlı duruş yönetim sistemi altında optimum planlı duruş kapsamı belirlenmekte ve duruşları planlanan sürede emniyetli bir şekilde tamamlamak için gerekli olan kaynak ve hazırlıklar sağlanmaktadır. Bununla birlikte, planlı duruş öncesi detay hazırlık faaliyetlerinin sistematik olarak gözden geçirilmesi (readiness review) sayesinde planlı duruşlara eksiksiz girilmesi garanti altına alınmaktadır.
- İki yılda bir yapılan güvenirlik ve bütünlük denetimleri ile rafineri süreçleri kapsamlı bir şekilde değerlendirilerek performans saptamaları belirlenmekte, düzeltici aksiyonlar alınarak takibi yapılmaktadır.
- İşletme Bütünlük Penceresi dışına çıkan işletme parametreleri dijital sistemlerle anlık takip edilmekte olup tekrardan en kısa sürede parametrelerin limit değerler içeresine çekilmesi yönünde aksiyonlar alınmaktadır. Böylelikle proses emniyeti açısından riskler minimize edilmektedir.
- Hat ve ekipmanlarda korozyon kaynaklı incelme kaybının anlık tespiti için, kritik hatlara online kalınlık ölçüm algılayıcıları yıllık planlar dâhilinde yerleştirilmektedir.
- Anlık Durum İzleme ve İleri Kestirimci Bakım donanım ve yazılım sistemlerinin kritik ekipmanlara entegre edilmesi ile bu tip kritik ekipmanlar arızalanmadan tespit edilip, durum bazlı planlı bakıma alınabilmektedir.
- Güvenirlik ve verimlilik artışı sağlayacak olan teknolojik gelişmeler sürekli takip edilmekte rafineri süreçlerinde uygulanabilirliği değerlendirmektedir. Bu değerlendirmeler sonucu süreçlerimizde sürdürülebilir verimlilik artışı sağlayacak olan robot, drone, yapay zekâ ve mobil cihaz kullanımı operasyonel saha kontrolleri, bakım aktivitelerinin takibi ve teknik kontrol faaliyetleri, mobil cihazlar kullanılarak gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu sayede bilgi akışı kesintisiz olarak sağlanmakta, tüm operasyonel süreçlerimizin riskleri takip edilerek verimlilikleri artırılmaktadır.
- Rafineri varlıklarının performans ve güvenirlik modelleri oluşturularak, varlıkların dijital ikizleri üzerinden iyileştirme alanlarının tespit edilmesini sağlayacak olan, Asset Management Sistem Platformlarının teknoloji üreticisi firmalarla birlikte saha denemelerine başlanmıştır.
- İnsan kaynağımızı, süreçlerimizi, varlıklarımızı ve üretim sistemlerimizi operasyonel mükemmellik bakiş açısıyla sürekli geliştirmek, çalışanlarımıza gerekli yetkinlikler sağlanmakta, güvenirlik ve bütünlüğü destekleyecek dijital teknolojilere yatırım yapılmaktadır.

Güvenlik Riskleri

Tüpraş Güvenlik Müdürlüğü tarafından 2021 yılında SecuRisk Projesi kapsamında risk değerlendirme yapılmış, güvenlik sistemlerinin performans ve anahtar risk göstergeleri gözden geçirilmiştir. Anahtar risk takibi yapılarak güvenlik sisteminin potansiyel riskleri önlemedeki etkinliği ölçülmekte ve anahtar risk göstergelerinin takibi yapılmaktadır.

Rafinerilerde, elektronik güvenlik sistemleri, fiziki güvenlik sistemleri, insan faktörleri ve denetim eksikliğinden kaynaklanan riskler yıllık olarak gözden geçirilmektedir. Proaktif bir yaklaşımla caydırıcılık sağlanması, tehditlere karşı güvenlik sisteminin işlevselliğini test edilmesi, mevcut kaynakların optimal kullanılması, belirlenecek güvenlik riskinin minimize edilmesi, mevcut riskin haritalanması hedeflenmiştir.

Çeşitli güvenlik senaryoları dikkate alınarak tüm Rafinerilerde güvenlik tatbikatları ve güvenlik turları ile denetimler yapılmaktadır.

Rafineri proses güvenliğini tehdit etmesi mümkün teknolojik saldırılardan konusunda çeşitli projeler de yürütülmektedir. Ayrıca, Pandemi riskini yönetmek için de iş alanlarına erişimlerde çeşitli kontroller uygulanmaktadır.

5- STRATEJİK RİSKLER

Tüpraş; kamuya açıklanmış olduğu Stratejik Dönüşüm Planı kapsamındaki stratejik amacına ve bu doğrultudaki hedeflerine ulaşmak için izlenecek aksyonları belirlerken kısa, orta ve uzun vadelerde olası riskleri göz önünde bulundurmaktadır.

Kısa ve orta vadeli olası riskler; ülkelere uygulanan çeşitli yaptırımlar, OPEC kararları, sürdürülebilirlik kapsamında kaynak kullanımı kısıtlamaları (enerji, su vb.), fosil yakıtlara karşı hassasiyetler (ESG, Green Deal, Paris Anlaşması), yatırımcı ve finansman alanlarında sürdürülebilirlik algısı, yasal değişiklikler (Sera Gazi Emisyon limitleri ve karbon vergisi, şehir içi dizel araç kısıtlamaları vb.) ve pandemi sonrası iklim kaynaklı gelişmelerin hız kazanması olabileceği değerlendirilmektedir.

Uzun vade risklerin; çevreye saygılı (atık bazlı, yenilenebilir ve sürdürülebilir) yakıt kullanımındaki artış, alternatif yakıtlarda gelişmeler (hidrojen, sentetik yakıtlar, elektrik vb. gibi), içten yanmalı motor verimliliklerinde artış, elektrikli araç üretimi ve elektrifikasiyon artışı, emisyon limitlerinin daraltılması ve karbon maliyeti yükselişi, dekarbonizasyona yönelik destek ve regülasyonlarda sıkışma, yenilenebilir enerji kaynakları ve depolanması olabileceği değerlendirilmektedir.

Tüpraş, uluslararası standartların getirdiği spektlere uyum ve daha çevreci yakıt üretimi için yatırımlarına devam etmektedir.

İklimle Bağlılı Finansal Beyanlar Görev Gücü'ne (Task Force on Climate-related Financial Disclosures - TCFD) destek veren şirketler arasında yer alan Tüpraş iklim değişikliğinden kaynaklanan riskleri ve oluşabilecek fırsatları analiz etmekte ve paydaşlarına düzenli olarak raporlamayı hedeflemektedir.

Sürdürülebilirlik kapsamında belirtilen risklere yönelik uzun vadeli stratejik amaçlar doğrultusunda; başta mevcut varlıklar daha rekabetçi ve sürdürülebilir yapmaya odaklanarak gerekli olan kaynağın yaratılması ve böylelikle orta ve uzun vadede sürdürülebilirliğe hizmet edecek yeni alanlara yatırım yapılması planlanmaktadır. Bu kapsamında 2030'a kadar olan dönemde yapılacak yatırımların %30'u bu alanlara ayrılmış ve AB Taksonomi ile uyumlu bir şekilde yapılması hedeflenmektedir.

Küresel ve sektörel trendleri daha yakından takip etmek, kurum içerisindeki farkındalığı ve birimler arası iş birliğini artırmak, çevresel-sosyal-yönetişim alanlarında paydaş beklentilerini anlayarak öncelikli adımları belirlemek ve hızlı aksyonlar almak amacıyla 2020 yılında kurulmuş olan Tüpraş Sürdürülebilirlik Çevik Proje Ekibi 2021 yılı içerisinde de aktif olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Çalışmalara paralel olarak Sürdürülebilirlik Komitesi ve komiteye bağlı alt çalışma gruplarının kurulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bununla birlikte, ulusal ve uluslararası yasal mevzuatlar yakından takip edilmekte ve ulusal mevzuat süreçlerinde aktif rol almaktadır.

6- UYUM VE YASAL RİSKLER

Yasal düzenlemelerde meydana gelen değişiklikler sonrasında faaliyetlerin olumsuz etkilenmesi, düzenlemelerin yanlış yorumlanması, dokümantasyonun eksik ya da geç yerine getirilmesi sonucu hakların beklenden düşük, yükümlülüklerin ise beklenenin üzerinde gerçekleşme ihtimali bu riskin içeriğini oluşturmaktadır.

Hukuki riskin takibine yönelik mevzuattaki değişiklikler takip edilerek değişiklikler ilgili departmanlara bildirilmektedir.

2021 yılı içerisinde Rekabet Hukuku uyum programı çerçevesinde olası risklerin bertaraf edilmesi için yeni uygulama, proje ve sözleşmeler hakkında ön değerlendirme yapılmış; alınabilecek önlemler hakkında aksiyon planları ve stratejilere yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiş, rekabet hukuku eğitimleri düzenlenmiştir.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na uyum çalışmaları çerçevesinde oluşturulan veri işleme envanteri güncellenmiştir. Kişisel veri sahiplerinden gelen talepler değerlendirilerek yanıtlanmıştır. Kişisel veri işlenmesine dair aydınlatma ve rıza metinleri ile sözleşme/taahhüname hükümleri ihtiyaçlara göre hazırlanmış veya güncellenmiştir. Çalışanlara kişisel verilerin korunması mevzuatı ve uyum programı hakkında eğitim verilmiştir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a dayanılarak hazırlanan Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler Hakkında Yönetmelik'e uyum çalışmaları kapsamında ticari elektronik ileti onayı alınmasına, reddetme hakkının kullanılmasına ve şikayet süreçlerinin yönetilmesine imkân tanıyan Ticari Elektronik İleti Yönetim Sistemi'ne kaydımız gerçekleştirilmiştir.

Şirketimizin varlığının ve iş devamlılığının sürdürülmesini sağlamak, itibarı korumak ve uyum risklerini yönetmek üzere Etik İlkeler ve mevcut politikalar güncellenmiş ve gerekli alanlarda yeni uyum politikaları uygulamaya konulmuştur. Koç Holding ile birlikte yürütülen "Uyum Programı" kapsamında 2021 yılı içerisinde Yönetim Kurulu'nun onayı ile güncellenen ve yeni oluşturulan 12 adet politika Kamuya Aydınlatma Platformunda açıklanarak yürürlüğe konulmuştur. Politikalar hakkında tüm çalışanlar bilgi edinmeleri sağlanmış ve politikalara tam uyum gerekliliği hususunda bilgilendirilmiştir.

Tüm çalışanlarımız, Tüpraş'ın bağlı ortakları ve bu ortaklıkların tüm çalışanları, Tüpraş adına iş yapan üçüncü şahıslar ilgili politikaları okuyup kavramakla yükümlü olup, bu politikalara uygun hareket etmek zorundadır. Özellikle belirtmek gerekir ki, bu politikalar kurumsal hiyerarşide pozisyonu ne olursa olsun tüm Şirket çalışanlarını ve yöneticilerini kapsayacak şekilde uygulanmaktadır.

Uyum risklerinin, ilgili 3. taraflarla ilişkiler bakımından denetimi, takibi ve tespiti amacıyla ulusal, uluslararası yaptırırm ve uyum mevzuatlarında tarama yapan online yazılım programlarından faydalılmaktadır. Söz konusu yazılım programı aracılığı ile tarama ve tespiti yapılarak sisteme kaydedilen 3. taraflardan herhangi birinin yaptırıma tabi olması veya statüsünün değişmesi durumunda Tüpraş yetkililerine uyarı mesajı gelmektedir. Bu suretle iş ilişkisinin devamı boyunca da 3. tarafların uyum ve yapırırm mevzuatı çerçevesindeki durumları etkin bir şekilde takip edilmektedir.

Etik İlkelerimizi bilmek, benimseyerek titizlikle uygulamak, Şirketin ahlaki değerlerinin korunduğundan emin olmak tüm çalışanların ve yöneticilerin ortak sorumluluğudur. Bu kapsamda 2022 yılı içinde etik ilkeler ve uyum konusunda tüm Şirket çalışanlarına Koç Akademi tarafından eğitim verilmesi planlanmaktadır. Koç Akademi tarafından sağlanacak eğitimlere ilave olarak Baş Hukuk ve Uyum Müşavirliği tarafından da ayrıca kapsam içi ve kapsam dışı tüm çalışanları içerecek şekilde uyum konularında eğitim planlaması yapılacaktır.

2021 yılında, Koç Holding'in liderliğiyle Etik Hattı kullanılmaya başlanmış ve bu kanal üzerinden paydaşların anonim kalma seçeneğini dâhil bildirimde bulunması mümkün kılınmıştır. Söz konusu bildirimler konusuna göre Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü, Tüpraş Baş Hukuk ve Uyum Müşavirliği ya da Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı ile Koç Holding Hukuk ve Uyum Müşavirliği tarafından gizliliğe dikkat edilerek ve misillemeye izin verilmeksizincen incelenmektedir. İnceleme neticesinde gerekmesi halinde Etik Kurul toplanmakta ve yaptırımlar uygulanmaktadır.

7- İTİBAR RİSKLERİ

İtibar riski kurumların uygulamaları hakkında potansiyel olumsuz ün olarak tanımlanabilir. İtibar zedelenmesi, Şirketin toplumsal saygınlığının kaybedilmesine, ürün ve hizmetlerine olan talebin azalması ile rekabet gücünün olumsuz yönde etkilenmesine sebebiyet verebilir.

Markanın saygınlığına diğer bir deyişle itibarına zarar verebilecek, güveni sarsması muhtemel; politik, jeopolitik, ekonomik, coğrafi, sosyal, yönetim ve çevresel her gelişmenin hassasiyetle takip edilmesi ve bu gelişmelere bağlı olası krizlerin yönetilmesi gerekmektedir.

Tüpraş, itibarını her daim güçlü tutmak adına kurumsal politika ve prosedürler oluşturmuş, kriz yönetim süreçlerini de bu çerçevede yürütülmektedir.

Tüpraş itibar kaybı riskini etkin bir şekilde yönetebilmek adına, tüm iletişim kanallarını düzenli olarak takip etmekte ve proaktif bir yaklaşımıyla risklerin etki ve olasılığını azaltıcı çalışmalar yürütülmektedir.

G. İÇ KONTROL SİSTEMİ VE İÇ DENETİM

Tüpraş'ta iç kontrol sistemi iş akışlarının içerisinde yer alan standartlar, görev tanımları, yetkilendirme sistemi, politikalar ve yazılı prosedürlerden oluşmaktadır. İç kontrol sistemi, Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından proaktif bir yöntemle risk temelli denetim planları doğrultusunda takip edilmektedir.

Tüpraş ve Bağlı Ortaklıklarında yürütülen denetim çalışmaları ile Şirketin faaliyetleri mali, operasyonel, yasal ve Şirket kurallarına uygunluk çerçevesinde denetlenmektedir. Denetimler esnasında, Şirket faaliyet ve hizmetlerinin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini, muhasebe ve mali raporlama sisteminden sağlanan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlığını, güvenilirliğini, zamanında elde edilebilirliğini ve güvenliğini sağlamak amacıyla yapılan iç kontrollerin etkinliği, yeterliliği ve uyumluluğu konularında süreçler üzerinden kontroller yapılmaktadır. Yapılan denetimler neticesinde süreçler hakkında makul güvence verilmesi amaçlanmaktadır.

Denetim tespitleri Şirket Yönetimi ve sorumlular ile paylaşarak gerekli düzeltici tedbirlerin alınması sağlanmaktadır. Aksiyon alınacak denetim bulgularının Tüpraş Risk ve Aksiyon Portalına girişleri yapılmakta ve alınması gereken aksiyonlar, bulgunun önem derecesi doğrultusunda sistematik şekilde takip edilmektedir.

Denetim işlemleri esnasında Etik Kurallara uyum riski de sürekli olarak dikkate alınmaktadır. Denetim tespitlerine ya da ihbarlara istinaden özel incelemeler de yapılmaktadır. Paydaşlar Tüpraş Paydaş İletişim Yönetimi, Etik Hattı ve Müşteri Bildirim Yönetim Sistemi başta olmak üzere Şirkete şikayetlerini ve ihbarlarını iletebilmektedir. Söz konusu platformlar her tür paydaşın erişimine açık durumdadır. Şirkete ulaşan şikayet ve ihbarlar takip edilmekte, işlem yapılması gereken bildirimler dikkate alınarak Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından gizlilik çerçevesinde ve misilleme yapılmayacak şekilde detaylı olarak incelenmektedir. İnceleme neticesinde Etik Kural ihlalinin tespit edilmesi halinde Şirket Yönetim Kurulu'na bağlı olan Etik Kurul toplanmakta ve karar vermektedir.

Bildirimler, Uyum süreci ya da Özel Kanun ihlaliyle ilgiliye Tüpraş Baş Hukuk ve Uyum Müşavirliği ya da Koç Holding Hukuk ve Uyum Müşavirliği tarafından, diğer konularda ise Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü ya da Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı tarafından, gizliliğe dikkat edilerek ve misillemeye izin verilmeksizincin incelenmektedir.

Organizasyonel olarak Şirket Genel Müdür'üne raporlama yapan Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü, Yönetim Kurulu seviyesinde Denetim Komitesi'ne de raporlama yapmaktadır. Denetim Komitesi Yönetim Kurulu Bağımsız Üyelerinden oluşmaktadır. Komite başkanı Sayın Muharrem Hilmi Kayhan ve üyesi Sayın Kamil Ömer Bozer'dır. Denetim Komitesi yılda en az 4 defa ve gerektiğinde daha sık toplanmaktadır. 2021 yılı içerisinde 7 toplantı gerçekleştirilmiştir. Denetim Komitesi'ne gerçekleştirilen denetimlere ilişkin periyodik olarak bilgilendirme yapılmaktadır.

Şirketin finansal tablolarının denetiminden sorumlu Bağımsız Denetim Kuruluşu seçimi Tüpraş Genel Kurulunda onaylanmaktadır. Şirketin bağımsız denetiminden sorumlu firma ile sorumlu denetçilerin rotasyonu SPK mevzuatına uygun şekilde gerçekleştirilmektedir. Bağımsız denetçiler Tüpraş Denetim Komitesine bağımsızlık beyanında bulunmaktadır.

RİSKİN ERKEN SAPTANMASI SİSTEMİ VE KOMİTESİ HAKKINDA DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu'na

1. Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Şirket") tarafından kurulan riskin erken saptanması sistemi ve komitesini denetlemiştir bulunuyoruz.

Yönetim Kurulunun Sorumluluğu

2. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 378'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamini tehlkiye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlem ve çarelerin uygulanması ile riskin yönetilmesi amacıyla uzman bir komite kurmak, sistemi çalışıtmak ve geliştirmekle yükümlüdür.

Denetçinin Sorumluluğu

3. Sorumluluğumuz, yaptığımız denetime dayanarak, riskin erken saptanması sistemi ve komitesine ilişkin bir sonuca varmaktır. Yaptığımız denetim, TTK'ya, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan "Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporuna İlişkin Esaslara" ve etik kurallara uygun olarak yürütülmüştür.

Bu Esaslar tarafımızca; şirketin riskin erken saptanması sistemi ve komitesini kurup kurmadığının belirlenmesini, kurulmuşsa sistem ve komitenin TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde işleyip işlemediğinin değerlendirilmesini gerektirmektedir. Riskin erken saptanması komitesi tarafından risklere karşı gösterilen çarelerin yerindeliği ve riskler karşısında yönetim tarafından yapılan uygulamalar, denetimimizin kapsamında değildir.

Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Bilgi

4. Şirket, riskin erken saptanması sistemi ve komitesini kurmuş olup, komite 2 üyeden oluşmaktadır. Komite, 1 Ocak - 31 Aralık 2021 hesap döneminde Şirket'in varlığını, gelişmesini tehlkiye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla yönelik olarak hazırladığı raporları Yönetim Kurulu'na sunmuştur.

Sonuç

5. Yürüttüğümüz denetim sonucunda, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin riskin erken saptanması sistemi ve komitesinin, tüm önemli yönleriyle, TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Ediz Günsel, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 16 Şubat 2022

YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ

Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliği'nde ("Tebliğ") yer alan hükümler çerçevesinde oluşturulan mevcut komitelere, Yönetim Kurulu'nun 8 Nisan 2021 tarih ve 2021/16 no'lu kararı ile:

- Denetimden Sorumlu Komite'nin 2 üyeden oluşmasına ve başkanlığına Sayın Muharrem Hilmi Kayhan'ın, üyeliğine Sayın Kamil Ömer Bozer'in getirilmesine;
- Kurumsal Yönetim Komitesi'nin 3 üyeden oluşmasına ve başkanlığına Sayın Muharrem Hilmi Kayhan'ın, üyeliklerine Sayın Yağız Eyüboğlu ve Sayın Doğan Korkmaz'in getirilmesine, Kurumsal Yönetim Komitesi'nin Tebliğ uyarınca Aday Gösterme Komitesi ve Ücret Komitesi'nin görevlerini yerine getirmesine,
- Risk Yönetim Komitesi'nin 2 üyeden oluşmasına ve başkanlığına Sayın Ayşe Canan Ediboğlu'nun, üyeliğine Sayın Erol Memioğlu'nun getirilmesine,
- Yürütme Komitesi'nin 5 üyeden oluşmasına, başkanlığına Sayın Mehmet Ömer Koç, üyeliklerine Sayın Yıldırım Ali Koç, Sayın Mustafa Rahmi Koç, Sayın Semahat Sevim Arsel ve Sayın Caroline Nicole Koç'un getirilmesine,
- Etik Davranış Kurulu'nun 5 üyeden oluşmasına ve Başkanlığına Genel Müdür Sayın İbrahim Yelmenoğlu'nun, üyeliklerine Genel Müdür Yardımcısı Sayın Doğan Korkmaz, İnsan Kaynakları Direktörü Sayın Ahmet Aksoy, Baş Hukuk Müşaviri Can Akçaoğlu ve Kurumsal İletişim Müdürü Sayın Çiler Teber'in getirilmelerine karar verilmiştir.

Yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri gereği, Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün Genel Müdür veya Genel Müdür Yardımcısına doğrudan bağlı olarak çalışması ve bahsi geçen yöneticinin Kurumsal Yönetim Komitesi üyesi olması zorunluluğu getirilmiştir. Bu doğrultuda, 30 Aralık 2015 tarihli Yönetim Kurulu toplantımızda Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-17.1. sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 11'inci maddesinde öngörülen görevlerin, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Sayın Doğan Korkmaz yönetiminde yerine getirilmesine ve Sayın Doğan Korkmaz'ın Kurumsal Yönetim Komitesi üyesi olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

2021 yılında tüm Yönetim Kurulu Komiteleri Kurumsal Yönetim İlkeleri ve kendi yönetmelikleri uyarınca yerine getirmeleri gereken görev ve sorumlulukları yerine getirmiş ve oluşturulan yıllık toplantı planlarına uygun şekilde toplantılar hakkında bilgileri ve yıl içinde yapılan toplantıların sonuçlarını içeren raporlarını Yönetim Kurulu'na sunmuşlardır. Komite üyeleri tüm toplantılara tam katılım sağlamıştır.

Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu Komiteleri'nin çalışmalarından beklenen faydanın temin edildiği görüşündedir.

Denetimden Sorumlu Komite Çalışma Esasları ve Faaliyetleri

Denetimden Sorumlu Komite; Şirketin muhasebe ve raporlama sistemlerinin ilgili kanun ve düzenlemeler çerçevesinde işleyişinin, finansal bilgilerin kamuya açıklanması, bağımsız denetim ve iç kontrol sisteminin işleyişinin ve etkinliğinin gözetimini yapmak üzere 26 Aralık 2003 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile oluşturulmuştur. Denetimden Sorumlu Komite 2021 yılı içinde yedi adet toplantı gerçekleştirmiştir.

Yönetim Kurulu, mali kontrol ve denetime ilişkin faaliyetleri, esas itibarıyla Denetimden Sorumlu Komite vasıtıyla gözetir. Denetim Komitesi, bu fonksiyonu yerine getirirken, süreçlerin verimliliğini mali açıdan gözden geçirmek, denetlemek ve raporlamak üzere kurulmuş olan Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü'nden gelen raporları ayrıntılılarıyla inceler, değerlendirir, Şirket yönetimine gereken talimatları verir ve gerektiği durumlarda Yönetim Kurulu'nun bilgi ve onayına sunar. Komitenin kararları Yönetim Kurulu'na tavsiye niteliğinde olup, ilgili konularda nihai karar mercii Yönetim Kurulu'dur.

Denetimden Sorumlu Komite Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları;

- Bağımsız denetim kuruluşunun seçimi, bağımsız denetim kuruluşundan alınacak hizmetlerin kapsamının belirlenmesi, bağımsız denetim sözleşmelerinin hazırlanarak bağımsız denetim sürecinin başlatılması ve bağımsız denetim kuruluşun her aşamadaki çalışmalarını gözetmek.
- Bağımsız denetçinin bağımsızlık kriterleri karşısındaki durumunu, bağımsızlık beyanını ve bağımsız denetim kuruluşundan alınabilecek ilave hizmetleri değerlendirmek.
- Bağımsız denetim kuruluşu tarafından Komite'ye iletilen bağımsız denetim kapsamında ulaşılacak tespitleri, ortaklığun muhasebe politikası ve uygulamalarıyla ilgili önemli hususları; bağımsız denetçi tarafından daha önce Şirket yönetimine iletilen SPK'nın muhasebe

YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ

standartları ile muhasebe ilkeleri çerçevesinde alternatif uygulama ve kamuya açıklama seçeneklerini; bunların muhtemel sonuçlarını ve uygulama önerisini; ortaklık yönetimiyle arasında gerçekleştirilen önemli yazışmaları değerlendirmek.

- Şirketin muhasebe, raporlama ve iç kontrol sistemleri ile bağımsız denetim süreçleri ile ilgili olarak Şirkete ulaşan şikayetlerin incelenmesi, sonuca bağlanması; Şirket çalışanlarının, muhasebe, raporlama, iç kontrol ve bağımsız denetim konularındaki bildirimlerinin gizlilik ilkesi çerçevesinde değerlendirilmesi konularında uygulanacak yöntem ve kriterleri belirlemek.
- Kamuya açıklanacak yıllık ve ara dönem finansal tabloların, Şirketin izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak Şirketin sorumlu yöneticileri ve bağımsız denetçilerinin görüşlerini alarak, kendi değerlendirmeleriyle birlikte Yönetim Kurulu'na yazılı olarak bildirmek.
- SPK düzenlemeleri ve Türk Ticaret Kanunu ile komiteye verilen/verilecek diğer görevleri yerine getirmek Komite'nin görevleridir.

Denetimden Sorumlu Komite'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinden yer almaktadır. http://store.tupras.com.tr/assets/uploads/kurumsalyonetim/Denetim_Komitesi_Calisma_Esasları.pdf

Denetim Komitesi 2021 yılında;

- Yıllık ve ara dönem finansal tabloların, Şirket'in izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak sorumlu yöneticiler ve bağımsız denetçilerinin görüşlerini alarak, kendi değerlendirmeleriyle birlikte Yönetim Kurulu'na yazılı olarak bildirmiş,
- Bağımsız denetim kuruluşunun seçimi, bağımsız denetim kuruluşundan alınacak hizmetlerin kapsamının belirlenmesi, bağımsız denetim sözleşmelerinin hazırlanması ve bağımsız denetim sürecinin başlamasıyla birlikte bağımsız denetim kuruluşunun çalışmalarını gözetmiş,
- Bağımsız denetim şirketinin iş programını, alınan sonuçları ve tavsiyelerini incelemiş,
- İç kontrol sisteminin etkinliğini takip etmiş, denetim departmannının programı ve iş sonuçlarını ve tavsiyelerini, ayrıca bunlarla ilgili uygulama ve sonuçları incelemiştir.
- Şirket'in muhasebe, iç kontrol sistemi ve bağımsız denetimi ile ilgili olarak Şirkete ulaşan şikayetlerin incelenmesi, sonuca bağlanması, Şirket çalışanlarının, Şirket'in muhasebe ve bağımsız denetim konularındaki bildirimlerinin gizlilik ilkesi çerçevesinde değerlendirilmesi konularında uygulanacak yöntem ve kriterleri belirlemiştir.

Kurumsal Yönetim Komitesi Çalışma Esasları ve Faaliyetleri

Şirket'in Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyumunu izlemek, bu konuda iyileştirme çalışmalarında bulunmak ve Yönetim Kurulu'na kurumsal yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmak üzere Yönetim Kurulu'nun 20 Kasım 2007 tarihli kararı ile kurulan "Kurumsal Yönetim Komitesi", Şirket'te Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin uygulanıp uygulanmadığını, uygulanmamış ise gereklisini ve bu prensiplere tam olarak uymama dolayısıyla meydana gelen çıkar çatışmalarını tespit ederek, Yönetim Kurulu'na Kurumsal Yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmaktadır.

Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer alan hükümler kapsamında, Yönetim Kurulu Üyeleri için aday gösterme, Yönetim Kurulu Üyeleri ve üst düzey yöneticilerin ücretleri ile ilgili kurumsal yönetim uygulamalarını geliştirerek Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunma görevi de Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmektedir. Komite kendisine verilen görevin gerektirdiği sıklıkta toplanmaktadır. Kurumsal Yönetim Komitesi 2021 yılı içinde sekiz adet toplantı gerçekleştirmiştir.

Kurumsal Yönetim Komitesi Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları;

- Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanıp uygulanmadığını, uygulanmamış ise gereklisini ve bu prensiplere tam olarak uymama dolayısıyla meydana gelen çıkar atışmalarını tespit ederek, Yönetim Kurulu'na kurumsal yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmak.
- Yatırımcı ilişkileri biriminin çalışmalarını gözetmek.
- Kamuya açıklanacak "Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu"nu gözden geçirerek, burada yer alan bilgilerin Komitenin sahip olduğu bilgilere göre doğru ve tutarlı olup olmadığını kontrol etmek.
- Kurumsal Yönetim İlkelerinin Şirket içerisinde geliştirilmesini, benimsenmesini ve uygulanmasını sağlamak, uygulanamadığı konularda çalışma yaparak, Yönetim Kurulu'na uyum derecesini iyileştirici önerilerde bulunmak.

- Dünya'da Kurumsal Yönetim İlkelerini takip ederek, gerekli unsurların Şirket bünyesinde uygulanması amacıyla Yönetim Kurulu'na öneride bulunmak,

SPK düzenlemelerinde aday gösterme ve ücret komitesi için öngörülen görevler de, Şirketimizde Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmekte olup, Komite'nin bu kapsamdaki görevleri ise aşağıdaki gibidir:

- Yönetim Kurulu'na ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilik pozisyonlarına uygun adayların saptanması, değerlendirilmesi ve eğitilmesi konularında şeffaf bir sistem oluşturmak ve bu hususta politika ve stratejiler belirlenmesi konularında çalışmalar yapmak.
- Yönetimin ve yatırımcıların da dâhil olmak üzere bağımsız üyelik için aday tekliflerini, adayın bağımsızlık ölçütlerini taşıyip taşımaması hususunu dikkate alarak değerlendirmek ve buna ilişkin değerlendirmesini yönetim kurulu onayına sunmak.
- Bağımsız yönetim kurulu üyelerinde boşalma olması durumunda, asgari bağımsız üye sayısının yeniden sağlanmasını teminen, yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere boşalan üyeliklere bağımsız üye seçimi için değerlendirme yaparak sonucunu yönetim kuruluna yazılı olarak iletmek.
- Yönetim Kurulu'nun yapısı ve verimliliği hakkında düzenli değerlendirme yapmak ve bu konularda yapılabilecek değişikliklere ilişkin tavsiyelerini Yönetim Kurulu'na sunmak.
- Yönetim Kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin performans değerlendirme ve kariyer planlaması konusundaki yaklaşım, ilke ve uygulamalarını belirlemek ve bunların gözetimini yapmak.
- Yönetim Kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin ücretlendirme esaslarına ilişkin önerilerini, şirketin uzun vadeli hedeflerini dikkate alarak belirlemek ve bunların gözetimini yapmak.
- Şirketin ve üyenin performansı ile bağlantılı olacak şekilde ücretlendirmede kullanılabilecek ölçütleri belirlemek.
- Kriterlere ulaşma derecesi dikkate alınarak, Yönetim Kurulu üyelerine ve üst düzey yöneticilere verilecek ücretlere ilişkin önerilerini Yönetim Kurulu'na sunmak Komite'nin görevleridir.

Kurumsal Yönetim Komitesi'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinde yer almaktadır. https://store.tupras.com.tr/assets/uploads/kurumsalyonetim/Kurumsal_Yonetim_Komitesi_Calisma_Esasları.pdf

Kurumsal Yönetim Komitesi 2021 yılında,

- Kamuya açıklanacak "Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu"nu gözden geçirerek, burada yer alan bilgilerin Komitenin sahip olduğu bilgilere göre doğru ve tutarlı olup olmadığını kontrol etmiş,
- Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün çalışmalarını gözetmiş, Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün faaliyetleri hakkında Yönetim Kurulu'na bilgi sunmuş,
- Yönetim Kurulu'ndaki bağımsız üyelik için adayın, Komite'ye aday gösterildiği an itibarıyla ilgili yönetmelik ve Şirket'in Esas Sözleşmesi uyarınca gerekli kriterler çerçevesinde, bağımsız olduğunu belirten yazılı beyanda bulunmasını sağlamış,
- Yönetimin ve yatırımcıların sunduğu adaylar da dâhil olmak üzere bağımsız üyelik için gelen tüm aday tekliflerini, bu adayların bağımsızlık ölçütlerini taşıyip taşımaması hususunu dikkate alarak değerlendirmiş ve buna ilişkin değerlendirmesini Yönetim Kurulu'nun onayına sunmuş,
- Genel Kurul toplantısının duyurusuyla birlikte bağımsız adayların nihai listesinin kamuoyuna duyurulmasını sağlamış,
- Yönetim kurulu ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilik pozisyonları için uygun adayların saptanması, değerlendirilmesi ve eğitilmesi konularında uygulanan sistemi değerlendirmiştir,
- Yönetim kurulunun yapısı ve verimliliğini değerlendirmiştir,
- Yönetim kurulu üyelerinin ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilerin ücretlendirilmesinde kullanılacak ilke, kriter ve uygulamaları, şirketin uzun vadeli hedefleri dikkate alarak değerlendirmiştir,
- Komite, Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan menfaatlerle ilgili çalışmalarda bulunmuştur.

YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ

Risk Yönetim Komitesi Çalışma Esasları ve Faaliyetleri

Risk Yönetim Komitesi; Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlkiye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, hukuki ve sair her türlü riskin erken tespiti, değerlendirilmesi, etki ve olasılıklarının hesaplanması, bu risklerin Şirket'in kurumsal risk alma profiline uygun olarak yönetilmesi amacıyla Yönetim Kurulu'nun 28 Temmuz 2010 tarihli kararı ile oluşturulmuştur. Risk Yönetim Komitesi yıl içerisinde altı toplantı gerçekleştirmiştir.

Risk Yönetim Komitesi Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları;

- Şirket hedeflerine ulaşmayı etkileyebilecek mevcut ve olası risk unsurlarının Kurumsal Risk Yönetimi sistemi çerçevesinde tanımlanması, değerlendirilmesi, izlenmesi ve şirketin risk alma profiline uygun olarak ilgili risklerin yönetilmesine ilişkin prensiplerin belirlenmesi, karar mekanizmalarında kullanılmasının sağlanması,
- Olasılık ve etki hesaplarına göre, şirkette tutulacak ve yönetilecek, paylaşılacak veya tamamen ortadan kaldırılacak risklerin tespiti,
- Risk yönetimi ve iç kontrol sistemlerinin Şirketin kurumsal yapısına entegrasyonunun sağlanması,
- Risk yönetim sistemlerinin yılda en az bir defa gözden geçirilmesi ve risklerin yönetim sorumluluğunu üstlenen ilgili bölümlerdeki uygulamaların, komite kararlarına uygun gerçekleştirilemesinin gözetimi,
- Teknik iflasın erken teşhisi ve Yönetim Kurulu'nun bu konuda uyarılması, önlemlere ilişkin öneri geliştirilmesi,
- SPK düzenlemeleri ve Türk Ticaret Kanunu ile komiteye verilen/verilecek diğer görevleri yerine getirmek Komite'nin görevleridir.

Risk Yönetimi Komitesi'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinde yer almaktadır.

http://store.tupras.com.tr/assets/uploads/kurumsalyonetim/Risk_Yonetim_Komitesi_Calisma_Esasları.pdf

Risk Yönetim Komitesi 2021 yılında;

- Mevcut ve olası risk unsurlarını Kurumsal Risk Yönetimi fonksiyonunun işleyişi çerçevesinde gözden geçirilmiş ve geliştirilmesi için önerilerde bulunmuş,
- Şirkette tutulacak ve yönetilecek, paylaşılacak veya tamamen ortadan kaldırılacak riskleri tespit etmiş,
- Şirket'in karlılığını ve operasyonlarının etkinliğini artırabilecek fırsatların belirlenmesi, tespit edilen fırsatlarla ilgili gerekli çalışmaların yapılmasını sağlanmış, olası risk ve fırsatların gözetilerek Şirket stratejisinin doğru belirlenmesi konusunda Yönetim Kurulu'na destek olmuş,
- SPK'nın VII-128.9 Sayılı Bilgi Sistemleri Tebliği ile halka açık şirketler için getirilen yükümlülükler kapsamında Şirket'in bilgi sistemleri uygulamalarına ilişkin çalışmaları değerlendirmiştir,
- Risk yönetim sistemlerinin yılda en az bir defa gözden geçirilmesi ve risklerin yönetim sorumluluğunu üstlenen ilgili bölümlerdeki uygulamaların, komite kararlarına uygun gerçekleştirilemesinin gözetimini sağlanmış,
- Şirket'in Covid-19 sebebiyle aldığı aksiyonları değerlendirmiştir.

PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik tarafından hazırlanan 16 Şubat 2022 tarihli raporda, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin riskin erken saptanması sistemi ve Risk Yönetim Komitesi'nin, tüm önemli yönleriyle, TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde yeterli olduğu sonucuna ulaşıldığı belirtilmiştir.

Yürütme Komitesi ve Çalışma Esasları

Yürütme Komitesi, Yönetim Kurulu ile idari yapı arasında etkin koordinasyonun sağlanması suretiyle Yönetim Kurulu'nun etkinliğinin artırılması, stratejik hedeflerine uygun alanlarda yatırım ve iş geliştirme konularında iyileştirme sağlanması amaçlarıyla Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunmak üzere 04 Mayıs 2012 tarihinde oluşturulmuştur. Yürütme Komitesi yıl içerisinde on iki toplantı gerçekleştirmiştir.

Yürütme Komitesi Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları;

- Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanacak önemli hususlar tüm üyelerin onayına sunulmadan önce faaliyetlere etki, finansal boyut, hukuki durum, stratejik önceliklere uyum gibi konularda gerekli hazırlık, analiz ve değerlendirmelerin tamamlanmış olmasını sağlamak,
- Genel Kurul veya Yönetim Kurulu Kararı'na bağlanmış hususların belirlenen yönerge ve politikalar çerçevesinde Şirket yönetimine aktarımını ve yayılımını sağlamak,
- Şirket faaliyetlerinin Yönetim Kurulu kararlarına, yıllık iş planlarına uygun şekilde yürütüldüğünü kontrol etmek,
- Şirketin faaliyet gösterdiği sektördeki, ekonomik, sosyal ve siyasal çevredeki gelişmeleri takip ederek etkilerini değerlendirmek, rekabet gücünü artırıcı stratejileri belirlemek,
- Belirlenen stratejiler doğrultusunda, sektör dinamiklerinin izlenerek olusabilecek fırsatları belirlemek,
- Yapılacak iç analizlerle şirketin güçlü ve zayıf yönlerini, dış analizlerle de fırsat ve tehditleri izlemek,
- Şirketin stratejik hedeflerine ulaşılmasını sağlayacak içsel ve dışsal büyümeye imkânları araştırmak,
- Şirket iş programlarının oluşturulması, dış ortamdaki gelişmelere göre gerekli revizyonların yapılması ve performans ölçütı olarak kullanılmasını sağlayacak sistemin işlerliğini gözetmek,
- Yönetim Kurulu'nun kabul ettiği strateji ve projelerin yönetimini takip etmek,
- Faaliyetleri etkileyebilecek önemli hukuki gelişmeleri ve etkilerini değerlendirmek Komite'nin görevleridir.

Yürütme Komitesi'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinde yer almaktadır.

https://store.tupras.com.tr/assets/uploads/kurumsalyonetim/Tupras_Yurutme_Komitesi_Calisma_Esasları.pdf

Yürütme Komitesi 2021 yılında;

- Şirket faaliyetlerinin Yönetim Kurulu kararlarına ve iş planlarına uygun şekilde yürütüldüğünü kontrol etmiş, pandemi döneminde Şirket Yönetiminin iş planlarına uyumunu ve sapmalara yönelik bilgileri düzenli gözetmiş,
- Şirketin faaliyet gösterdiği sektördeki ekonomik, sosyal ve siyasal çevredeki gelişmeleri takip ederek etkilerini değerlendirmiş, stratejileri belirlemiş ve sektör dinamiklerinin izlenerek olusabilecek tehdit ve fırsatlar konusunda Şirket Yönetimi'ni yönlendirmiş,
- Şirketin stratejik hedeflerine ulaşılmasını sağlayacak büyümeye imkânlarını takip etmiş,
- Şirket iş programının oluşturulması, dış ortamdaki gelişmelere göre gerekli revizyonların yapılması ve iş programının performans ölçütı olarak kullanılmasını sağlayacak sistemin işlerliğini gözetmiş,
- Şirket'in finansman imkânlarının çeşitlendirilmesine yönelik çalışmaları gözetmiş,
- Yönetim Kurulu'nun kabul ettiği strateji ve projelerin yönetimini takip etmiştir.

Etik Kurul

Etik Çalışma Kuralları, Şirket'in temel davranış ilkelerini kapsamaktadır. Yasal, toplumsal ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişimlerin yanı sıra Koç Holding'in imzaladığı Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) kriterlerine uyum doğrultusunda Tüpraş Etik Davranış Kuralları Nisan 2011'de Genel Kurul'un onayından geçirmiştir. Şirket personeli, görevlerini yerine getirirken "İş Etiği İlkeleri"ne ve "Koç Topluluğu Ortak Değerleri"ne uymak zorundadır. İş prosedürleri, standartlar, kanun ve düzenlemeler her türlü tutum ve davranışlarımızla ilgili yön gösterici olamayabileceğimiz bilinciyle, Şirket değerleri üzerine kurulmuş olan Etik Davranış Kuralları bulunmaktadır.

2021 yılında kamu otoritelerinden yolsuzlukla ilgili herhangi bir uygulama nedeniyle, Şirket ve yönetim organı üyeleri hakkında uygulanan idari ve adli yaptırımlar ya da para cezası bulunmamaktadır.

DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. DENETİMDEN SORUMLU KOMİTE RAPORU

Karar Tarihi: 16.02.2022

Karar No: 2022/2

Konu: 31.12.2021 Tarihli Konsolide Finansal Tablolar

TÜPRAS

Yönetim Kurulu Başkanlığı'na

Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II.14.1 "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" (Tebliğ) uyarınca Türkiye Finansal Raporlama Standartları ("TFRS") ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetiminin hazırladığı 1 Ocak - 31 Aralık 2021 dönemine ilişkin konsolide finansal tablolar ile söz konusu finansal tablolar için PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından hazırlanan bağımsız denetim raporunu incelemek ve görüş bildirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Yaptığımız bu incelemede kamuya açıklanacak söz konusu konsolide finansal tabloların, ortaklılığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak değerlendirmeler yapılmıştır. Gerekli görülen hallerde bağımsız denetim şirketinin denetçisinden ve şirketin sorumlu yöneticilerinden de görüşler alınmıştır.

Tarafımıza sunulan bilgiler kapsamında yaptığımız inceleme ve değerlendirmeler sonucunda; 1 Ocak - 31 Aralık 2021 dönemine ilişkin konsolide finansal tabloların ortaklılığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna kanaat getirilmiş olup, söz konusu finansal tabloları Yönetim Kurulu'nun onayına arz ederiz.

Savoirsizlerimizla.

Hayden

Muharrem Hilmi Kayhan
Denetim Komitesi Başkanı

Kamil Ömer Bozer
Denetim Komitesi Üyesi

SORUMLULUK BEYANI (İNANSAL TABLOLARIN KABULÜNE İLİŞKİN)

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN

II-14.1. SAYILI SERMAYE PİYASASINDA İNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ'NİN 9. MADDESİ GEREĞİNCE HAZIRLANAN SORUMLULUK BEYANI

İNANSAL TABLOLARIN KABULÜNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU'NUN

KARAR TARİHİ: 16.02.2022

KARAR SAYISI: 2022/6

Şirketimizce hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından bağımsız denetime tabi tutulan 01.01.2021 - 31.12.2021 hesap dönemine ait, Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II-14.1. sayılı Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği (Tebliğ) uyarınca Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu olarak hazırlanan dörtlükler ile birlikte konsolide finansal durum tablosu, gelir tablosu, kapsamlı gelir tablosu, nakit akış tablosu ve özkaynak değişim tablosunun ("Finansal Tablolar"), SPK düzenlemeleri doğrultusunda;

- Tarafımızca incelediğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyle yanıtçı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Tebliğ uyarınca hazırlanmış finansal tabloların konsolidasyon kapsamındaki birlikte, işletmenin aktifleri, pasifleri, finansal durumu ve kar ve zararı ile ilgili gerçeği dürüst bir biçimde yansittığını

bilgilerinize sunar, yapılan açıklamadan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımla,

Muhammed Hilmi Kayhan
Denetim Komitesi Başkanı

Kamil Ömer Bozer
Denetim Komitesi Üyesi

Doğan Korkmaz
Mali İşlerden Sorumlu
Genel Müdür Yardımcısı

DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. DENETİMDEN SORUMLU KOMİTE RAPORU

Karar Tarihi: 08.03.2022

Karar No: 2022/4

Konu: 31.12.2021 Tarihli Yıllık Faaliyet Raporu

TÜPRAS

Yönetim Kurulu Başkanlığı'na

Şirketimizce hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından bağımsız denetime tabi tutulan, 2021 yılına ait, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun II.14.1 Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği ve II.17.1 Kurumsal Yönetim Tebliği'ne uyumlu olarak hazırlanan faaliyet raporunu incelemek ve görüş bildirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde; Şirketimizce hazırlanan yıllık Faaliyet Raporu tarafımızca incelenmiştir. Yaptığımız bu incelemede gerekli görülen hallerde bağımsız denetim şirketinin denetçisinden ve şirketin sorumlu yöneticilerinden de görüşleri alınmıştır.

Tarafımıza sunulan bilgiler kapsamında yaptığımız inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, Faaliyet Raporu'ndaki açıklamaların gerçeğe uygun ve yeterli olduğuna ve raporun konsolidasyon Şirket'in gelişimi ve performansını, karşı karşıya olunan önemli risk ve belirsizliklerle birlikte, dürüstce yansıtılmasına kanaat getirilmiş olup, Faaliyet Raporu'nu Yönetim Kurulu'nun onayına arz ederiz.

Saygılarımızla,

Mayhew

Muharrem Hilmi Kayhan
Denetim Komitesi Başkanı

Kamil Ömer Bozer
Denetim Komitesi Üyesi

SORUMLULUK BEYANI (FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN)

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN II-14.1. SAYILI SERMAYE PİYASASINDA FİNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ'NİN 9. MADDESİ GEREĞİNCE HAZIRLANAN SORUMLULUK BEYANI

FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU'NUN

KARAR TARİHİ: 08.03.2022

KARAR SAYISI : 2022/12

Şirketimizce hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından bağımsız denetime tabi tutulan, 2021 yılına ait, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri II.14.1. Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği"ne ("Tebliğ") uyumlu olarak hazırlanan faaliyet raporumuz ekte sunulmuştur.

Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde; Şirketimizce hazırlanan ve Kurumsal Yönetim Uyum Raporu ile Kurumsal Yönetim Bilgi Formu'nu ve SPK'nın Süreyyülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçeve kapsamındaki açıklamaları da içeren yıllık Faaliyet Raporu'nun, SPK düzenlemeleri doğrultusunda;

- Tarafımızca incelendiğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyle yanıtıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermedğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Tebliğ uyarınca hazırlanmış Faaliyet Raporu'nun işin gelişimi ve performansını ve konsolidasyon kapsamındaki birlikte işletmenin finansal durumunu, karşı karşıya olunan önemli risk ve belirsizliklerle birlikte, dürüstçe yansıtlığını,

bilgilerinize sunar, yapılan açıklamalardan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımla,

Muhammed Hilmi Kayhan
Denetim Komitesi Başkanı

Kamil Ömer Bozer
Denetim Komitesi Üyesi

Doğan Korkmaz
Mali İşlerden Sorumlu
Genel Müdür Yardımcısı

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**1 Ocak - 31 Aralık 2021 Hesap Dönemine Ait
Konsolide Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetçi Raporu**

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Genel Kurulu'na

A. Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

1. Görüş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2021 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özetini de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiştir bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişkideki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na ("TFRS'lere") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS'lere") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun "Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları" bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar (Bağımsızlık Standartları Dahil) ("Etik Kurallar") ile konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Kilit denetim konuları	Denetimde konunun nasıl ele alındığı
<p>Yeniden değerlendirme modeli ile muhasebeleştirilen arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değeri</p> <p>Dipnot 2.3'de detayları açıkladığı üzere, Grup, maddi duran varlıklar hesap grubunda yer alan arsa ve arazileri 31 Mart 2019 tarihinden itibaren yeniden değerlendirme modeline göre muhasebeleştirilmeye başlamıştır. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyle Grup piyasa koşullarında oluşan değişimleri yansıtmak amacıyla arsa ve arazileri yeniden değerlendirme çalışması gerçekleştirmiştir. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyle bağımsız gayrimenkul değerlendirme kuruluşunun yaptığı değerlendimler sonucunda söz konusu arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değer toplamı 12.194.383 bin TL tespit edilmiş olup 3.853.192 bin TL tutarındaki 2021 yılına ait yeniden değerlendirme artışı ertelenmiş vergi etkisi düşülverek özkaynaklar altında yeniden değerlendirme fonu hesabında muhasebeleştirilmiştir.</p> <p>Söz konusu maddi duran varlık grubu içerisinde yer alan arsa ve arazilerin, Grup yönetimi tarafından benimsenmiş olan muhasebe politikası, detayları Dipnot 2.3'de de anlatıldığı üzere, "yeniden değerlendirme" modeli olup, bu varlıkların gerçeğe uygun değerleri Sermaye Piyasası Kurulu ('SPK') tarafından akredite edilmiş bir bağımsız değerlendirme kuruluşu tarafından tespit edilmekte ve Grup yönetiminin değerlendirmeleri sonrasında finansal durum tablosunda taşınan gerçeğe uygun değer olarak esas alınmaktadır. Arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değerleri, kullanılan değerlendirme yöntemine ve değerlendirme modelindeki girdi ve varsayımlara bağlıdır. Gerçeğe uygun değerler; piyasa koşulları, her bir arsa ve arazinin kendine has özellikleri, fiziki durumu ve coğrafi konumu gibi faktörlerden doğrudan etkilenebilmektedir.</p> <p>Arsa ve arazilerin konsolide finansal tablolar içerisindeki tutarsal önemi ve gerçeğe uygun değerinin belirlenmesinde emsal karşılaştırma (piyasa değer) yönteminin kullanılması ve bu yöntemin gerçeğe uygun değer tespiti sırasında değişimlere yol açabilecek varsayımlara dayalı girdiler içermesi sebepleriyle arsa ve arazilerin yeniden değerlendirme modeli ile muhasebeleştirilmesi kilit denetim konusu olarak ele alınmıştır.</p>	<p>Arsa ve arazilerin yeniden değerlendirme yöntemiyle muhasebeleştirilmesi ile ilgili uyguladığımız denetim prosedürleri aşağıda özetlenmiştir:</p> <p>Grup'un atamış olduğu değerlendirme çalışmasını yapan bağımsız gayrimenkul değerlendirme kuruluşunun yetkinliği, kabiliyeti ve taraflıslığı BDS 500 uyarınca değerlendirilmiştir.</p> <p>Arsa ve arazilerin tamamının değerlendirmeye tabi tutulup tutulmadığı, muhasebe kayıtlarıyla değerlendirme raporları karşılaştırarak kontrol edilmiştir.</p> <p>Arsa ve arazilerin tapu kayıtları ve sahiplik oranları örneklem yöntemiyle test edilmiştir.</p> <p>Ayrıca, SPK gayrimenkul değerlendirme akreditasyonu ve lisansına sahip bir bağımsız gayrimenkul değerlendirme kuruluşu tarafımızca denetime destek amaçlı 'Denetçi Uzmanı' olarak atanmıştır.</p> <p>Denetçi uzmanı desteğiyle yapılan örneklemeler üzerinden aşağıdaki denetim prosedürleri uygulanmıştır:</p> <ul style="list-style-type: none">• Raporlarda yer alan arsa ve arazilere ilişkin lokasyon, malik ve metrekare bilgilerinin tapu kayıtları ile karşılaştırılması,• Taşınmazların niteliğinin değerlendirilmesi,• Değerlemede kullanılan emsal karşılaştırma yönteminin ilgili arsa ve araziler için uygunluğunun değerlendirilmesi,• Emsal karşılaştırma yönteminde değerleri hesaplamaya konu edilen arsa ve arazilerin Grup'un arsa ve arazileriyle benzer niteliklerde olup olmadığını değerlendirilmesi,• Temel çerçevelere uygun olarak raporların hazırlanıp hazırlanmadığının kontrol edilmesi <p>Değerleme raporlarında gerçeğe uygun değerleri, dipnotlar ile karşılaştırılmış, dipnotlarda ve konsolide finansal tablolada yer alan tutarların değerlendirme raporları ile tutarlı olduğu ve dipnot açıklamalarının TFRS'ler açısından yeterli olup olmadığı değerlendirilmiştir.</p> <p>Çalışmalarımızın neticesinde, yeniden değerlendirme modeli ile muhasebeleştirilen arsa ve arazilerin yeniden değerlendirmesine ilişkin gerçekleştirilen denetim prosedürlerinde önemli bir bulgumuz olmamıştır.</p>

Kilit denetim konuları	Denetimde konunun nasıl ele alındığı
<p>Stratejik dönüşüm planının varlıklar üzerindeki etkileri</p> <p>Dipnot 2.6'da detayları açıkladığı üzere, Şirket'in Yönetim Kurulu tarafından 24 Kasım 2021 tarihinde stratejik dönüşüm planı kabul edilmiştir. İlgili stratejik dönüşüm planı kapsamında, uzun vadede sürdürülebilir rafinaj, biyoyakıt, sıfır karbon elektrik ve yeşil hidrojen alanlarında faaliyet göstermeyi hedeflenmiş olup uzun vadeli iş planları bu çerçevede güncellenmiştir. Grup, planladığı yeni yatırımlar ve belirlemiş olduğu stratejik aksiyonlar çerçevesinde özellikle önemli finansal tablo kalemlerinden makine, tesis ve cihazlar ile ertelenmiş vergi varlıklarını kalemleri üzerindeki etkilerini değerlendirmiştir.</p> <p>Grup'un 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla konsolide finansal tablolarında muhasebeleştirilen 13.895.052 bin TL tutarında makine, tesis ve cihazlar bulunmaktadır ve toplam varlıklarının yaklaşık %13'ünü oluşturmaktadır. Grup Yönetimi, güncellenen uzun vadeli iş planları sebebiyle halihazırda kullanımda olan makine, tesis ve cihazlarının ekonomik ömrülerini tekrar gözden geçirmiştir ve olası değer düşüklüğü ihtimaline karşı TMS 16 Maddi Duran Varlıklar uyarınca değer düşüklüğü testlerine tabi tutmuştur. Grup'un makine, tesis ve cihazlarına ilişkin muhasebe politika ve detayları konsolide finansal tablolarında Dipnot 2.3 ve Dipnot 10'da açıklanmıştır.</p> <p>31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla Grup'un konsolide finansal tablolarında 6.264.162 bin TL tutarında yatırım teşviklerinden kaynaklanan ertelenmiş vergi varlığı bulunmaktadır. Şirket'in yatırım teşviklerinden kaynaklanan ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliği, gelecek dönemlere ilişkin önemli yönetim tahminlerine dayanan, vergilendirilebilir kar varsayımlarını da içeren ve stratejik dönüşüm planı çerçevesinde güncellenen iş modellerine bakılarak yeniden değerlendirilmiştir. Grup'un ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülüklerine ilişkin muhasebe politikaları ve detayları konsolide finansal tablolarında Not 2.3 ve Not 25'de açıklanmıştır.</p>	<p>Denetimimiz sırasında aşağıdaki denetim prosedürleri uygulanmıştır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grup yönetimi ile görüşmeler yapılarak geleceğe yönelik planların ve açıklamaların makroekonomik veriler çerçevesinde değerlendirilmesi, • İlgili nakit yaratan birim için hazırlanmış nakit akış tahminlerinin, stratejik dönüşüm planı dikkate alınarak, geçmiş finansal performans sonuçları ile karşılaştırılması ve makul olup olmadığı değerlendirilmesi, • Kullanılan satış tonaj ve fiyat varsayımlarının bağımsız veri kaynakları ile, iş modelinde kullanılan gelecek yıllara ait döviz kur tahminlerinin, onaylı bütçe/uzun vadeli planlarda yer alan kur tahminleri ve bağımsız veri kaynakları ile karşılaştırılması, • Değerleme uzmanlarını da dahil ederek, kullanım değeri hesaplamalarında kullanılan uzun vadeli büyümeye oranları, nakit akışlarının bugüne indirgeme oranları gibi önemli varsayımların piyasa verileriyle karşılaştırılarak makul olup olmadığı değerlendirilmesi, • İndirgenmiş nakit akışları hesaplama modelinin kurgusu ve matematiksel doğruluğunun kontrol edilmesi, • Değer düşüklüğü hesaplamasında kullanılan ağırlıklı ortalama sermaye maliyeti oranının (iskonto oranı) piyasa şartlarına duyarlılığına ilişkin yönetim analizlerinin kontrol edilmesi,

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Kilit denetim konuları	Denetimde konunun nasıl ele alındığı
Stratejik dönüşüm planının varlıklar üzerindeki etkileri (Devamı) Yapılan makine, tesis ve cihazların değer düşüklüğü ve yatırım teşviklerinden kaynaklanan ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliği çalışmalarında satış tonaj, fiyat, kur, büyümeye oranı, risk primi ve ağırlıklı ortalama sermaye maliyeti gibi önemli yönetim tahmin ve varsayımlarının kullanılması; kullanılan tahmin ve varsayımların ileride gerçekleşebilecek sektörel ve ekonomik seyrine ilişkin gelişmelerden etkilenebilecek olması; ve ilgili finansal tablo kalemlerinin, Grup'un konsolide finansal tablolarını önemli derecede etkileyebilecek olması sebepleriyle stratejik dönüşüm planının varlıklar üzerindeki etkileri kilit denetim konusu olarak ele alınmıştır.	<ul style="list-style-type: none">Stratejik dönüşüm planı çerçevesinde ilgili varlıklar için belirlenmiş olan kullanım ömürlerinin makul olup olmadığıın değerlendirilmesi,Yatırım teşviklerinin ileriye dönük kullanılabilir olup olmadığını belirleyen iş modeli, önemli yönetim tahminleri ve yatırım teşvik uygulamaları vergi uzmanlarımız da dahil edilerek değerlendirilmesi,.Stratejik dönüşüm planının etkilerine ilişkin konsolide finansal tablo dipnotlarında yer alan açıklamaların incelenmesi ve bu dipnotlarda yer verilen bilgilerin yeterliliğinin TFRS'ler açısından değerlendirilmesi. <p>Geçekleştirdiğimiz bu çalışmalar neticesinde önemli bir bulgumuz olmamıştır.</p>

4. Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların TFRS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide finansal tabloları hazırlarken yönetim; Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde sürekli olarak ilgili hususları açıklamaktan ve Grup'u tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirme niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı surece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Grup'un finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

5. Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tablolardan Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu konsolide tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve meslekî şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide finansal tabloların hile kaynaklı “önemli yanlışlık” riskleri belirlenmekte ve değerlendirmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmâl, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlâli fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.
- Grup'un iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminleri ile ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasını kullanmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, finansal tablolarındaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Grup'un sürekliliğini sona erdirebilir.
- Konsolide finansal tabloların açıklamaları dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların, temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.
- Konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, Grup içerisindeki işletmelere veya faaliyet böümüllerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Grup denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmektedir.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiştir. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, tehditleri ortadan kaldırmak amacıyla atılan adımlar ile alınan önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmiş bulunmaktayız.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arden konuları yani kilit denetim konularını belirlemektedir. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuya kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşağıının makul şekilde beklediği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

B. Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülükler

1. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Şirket'in 1. 1 Ocak - 31 Aralık 2021 hesap döneminde defter tutma düzeninin, kanun ile şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.
2. TTK'nın 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve istenen belgeleri vermiştir.
3. TTK'nın 398. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 16 Şubat 2022 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Ediz Günsel, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 16 Şubat 2022

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU	222
KONSOLİDE KÂR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU	224
KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU	226
KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU	228
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR	229-295
NOT 1 GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU	229
NOT 2 KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR	231
NOT 3 İŞLETME BİRLEŞMELERİ	247
NOT 4 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	247
NOT 5 BORÇLANMALAR	248
NOT 6 TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR	253
NOT 7 DİĞER ALACAKLAR	254
NOT 8 STOKLAR	254
NOT 9 ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR	255
NOT 10 MADDİ DURAN VARLIKLAR	257
NOT 11 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	259
NOT 12 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER	260
NOT 13 DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	261
NOT 14 KARŞILIKLAR	262
NOT 15 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR KAPSAMINDA BORÇLAR	266
NOT 16 DİĞER BORÇLAR	266
NOT 17 TÜREV ARAÇLAR	267
NOT 18 TAAHHÜTLER, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	269
NOT 19 ÖZKAYNAKLAR	271
NOT 20 HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ	272
NOT 21 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ, PAZARLAMA GİDERLERİ, ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	273
NOT 22 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER/(GİDERLER)	275
NOT 23 YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİRLER/(GİDERLER)	276
NOT 24 FİNANSMAN GELİRLERİ/(GİDERLERİ)	276
NOT 25 VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	276
NOT 26 PAY BAŞINA KAZANÇ (ZARAR)	279
NOT 27 İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI	279
NOT 28 FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ	283
NOT 29 DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI	295
NOT 30 BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	295

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihi İtibarıyla Konsolide Finansal Durum Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş	Bağımsız denetimden geçmiş	
		31 Aralık 2021	31 Aralık 2020	
Varlıklar				
Dönen varlıklar				
Nakit ve nakit benzerleri	4	20.400.235	19.825.292	
Ticari alacaklar	6	13.516.823	1.735.549	
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	6, 27	1.668.264	324.555	
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar		11.848.559	1.410.994	
Diğer alacaklar	7	20.541	18.690	
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar		20.541	18.690	
Türev araçlar	17	3.817.972	380.129	
Stoklar	8	23.755.862	7.700.630	
Pesin ödenmiş giderler	12	186.381	233.614	
Diğer dönen varlıklar	13	3.730.938	769.242	
Duran varlıklar		37.106.249	30.505.376	
Finansal yatırımlar		5.389	3.696	
Özkarınak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar	9	2.150.156	1.326.490	
Maddi duran varlıklar	10	26.288.463	21.875.889	
Kullanım hakkı varlıkları		182.156	199.005	
Maddi olmayan duran varlıklar	11	66.801	62.369	
Diğer maddi olmayan duran varlıklar		66.801	62.369	
Türev araçlar	17	44.213	87.883	
Pesin ödenmiş giderler	12	94.639	134.786	
Ertelenmiş vergi varlığı	25	6.377.848	5.002.427	
Diğer duran varlıklar	13	1.896.584	1.812.831	
Toplam varlıklar		102.535.001	61.168.522	

İlişkili notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihi İtibarıyla Konsolide Finansal Durum Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2021	Bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2020
Kaynaklar			
Kısa vadeli yükümlülükler			
Kısa vadeli borçlanmalar	5	64.001.571	28.340.528
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	5	563.221	2.097.808
Ticari borçlar	6	10.835.745	6.403.937
İlişkili taraflara ticari borçlar	6, 27	43.704.239	14.137.468
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar		165.021	218.486
Çalışanlara sağlanan faydalara kapsamında borçlar	15	43.539.218	13.918.982
Diğer borçlar	16	134.471	151.927
İlişkili taraflara diğer borçlar	16, 27	90.127	64.113
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar		43.328	30.763
46.799		46.799	33.350
Türev araçlar	17	3.302.177	762.828
Ertelenmiş gelirler		32.315	129.254
Dönem kârı vergi yükümlülüğü	25	38.393	2.459
Kısa vadeli karşılıklar	14	200.116	142.088
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar		19.387	24.572
Diğer kısa vadeli karşılıklar		180.729	117.516
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	13	5.100.767	4.448.646
Uzun vadeli yükümlülükler			
Uzun vadeli borçlanmalar	5	20.705.913	21.155.469
Uzun vadeli karşılıklar	14	20.218.575	20.743.323
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar		447.560	356.405
Ertelenmiş gelirler		447.560	356.405
9.987		9.987	9.504
Türev araçlar	17	29.117	45.490
Diğer uzun vadeli yükümlülükler		674	747
Toplam yükümlülükler		84.707.484	49.495.997
Özkaynaklar			
Ödenmiş sermaye	19	17.827.517	11.672.525
Sermaye düzeltme farkları	19	250.419	250.419
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		1.344.243	1.344.243
Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		11.033.759	7.487.238
Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artıları (azalışları)		10.944.761	7.439.187
Tanımlanmış faydalı planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		10.957.223	7.447.028
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılmayacak paylar		(12.462)	(7.841)
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		88.998	48.051
Yabancı para çevrim farkları		(2.678.176)	(1.923.330)
Risikten koruma kazançları (kayıpları)		297.679	(9.822)
Nakit akış riskinden koruma kazançları (kayıpları)		(3.575.726)	(2.243.649)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılacak paylar		(3.575.726)	(2.243.649)
Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler	19	599.871	330.141
Geçmiş yıllar kârları veya zararları		503.343	503.343
Net dönem kârı veya zararı		3.784.488	6.277.999
Ana ortaklığı ait özkaynaklar		3.319.134	(2.493.511)
Kontrol gücü olmayan paylar		17.557.210	11.446.401
Toplam kaynaklar		102.535.001	61.168.522

31 Aralık 2021 tarihi ve bu tarihte sona eren hesap dönemi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 16 Şubat 2022 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında onaylanmıştır. Konsolide finansal tablolar, Genel Kurul'da onaylanması sonucu kesinleşecektir.

İlişkili notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yılı Ait Konsolide Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş	Bağımsız denetimden geçmiş
		1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Hasılat	20	150.971.584	63.243.815
Satışların maliyeti	20	(135.520.941)	(61.479.585)
Brüt kâr (zarar)		15.450.643	1.764.230
Genel yönetim giderleri	21	(1.793.787)	(1.344.225)
Pazarlama giderleri	21	(1.409.076)	(633.052)
Araştırma ve geliştirme giderleri	21	(38.966)	(34.972)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	22	1.222.382	616.900
Esas faaliyetlerden diğer giderler	22	(12.966.605)	(987.908)
Esas faaliyet kârı (zararı)		464.591	(619.027)
Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)	23	107.950	1.805
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların kârlarından (zararlarından) paylar	9	592.989	(29.615)
Finansman geliri (gideri) öncesi faaliyet kârı (zararı)		1.165.530	(646.837)
Finansman gelirleri	24	12.559.211	3.213.676
Finansman giderleri	24	(11.563.562)	(6.362.233)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi kârı (zararı)		2.161.179	(3.795.394)
Sürdürülen faaliyetler vergi (gideri) geliri		1.274.996	1.372.469
Dönem vergi (gideri) geliri		(62.734)	(13.310)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	25	1.337.730	1.385.779
Sürdürülen faaliyetler dönem kârı (zararı)		3.436.175	(2.422.925)
Diğer kapsamlı gelirler:			
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar		3.546.483	1.050.095
Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	10	3.853.192	1.134.711
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		(5.779)	(818)
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr veya zararda sınıflandırılmayacak paylar		40.947	29.806
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	9	(447)	(406)
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	9	41.394	30.212
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		(341.877)	(113.604)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri		(331.296)	(113.604)
Dönem vergi (gideri) geliri		(10.581)	

İlişkideki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş	Bağımsız denetimden geçmiş
		1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Kâr veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar		(807.646)	(85.579)
Yabancı para çevrim farkları		307.501	(13.014)
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr veya zararda sınıflandırılacak paylar		269.730	83.522
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklardan kazançlar (kayıplar)	9	176.688	43.261
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların yabancı para çevrim farkları kazançları (kayıpları)	9	93.042	40.261
Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir (gider)		(1.753.865)	(118.837)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		(1.753.865)	(118.837)
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		368.988	(37.250)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	25	368.988	(37.250)
Diğer kapsamlı gelir (gider)		2.738.837	964.516
Toplam kapsamlı gelir (gider)		6.175.012	(1.458.409)
Dönem kârinin (zararının) dağılımı:			
Kontrol gücü olmayan paylar		117.041	70.586
Ana ortaklık payları		3.319.134	(2.493.511)
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı			
Kontrol gücü olmayan paylar		64.203	58.025
Ana ortaklık payları		6.110.809	(1.516.434)
Sürdürülen faaliyetlerden pay başına kazanç (zarar)			
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (zarar) (kr.)	26	13,25	(9,96)

İlişkili notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Özkaynaklar Değişim Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

**Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak
birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)**

**Yeniden değerlendirme ve
ölçüm kazançları (kayıpları)**

Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Maddi duran varlık	Tanımlanmış fayda planları	Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kâr/zararda sınıflandırılamayacak paylar
		yeniden değerleme artışları (azalışları)	yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	

Bağımsız denetimden geçmiş

1 Ocak 2020	250.419	1.344.243	6.425.788	(6.897)	18.245
Transferler	-	-	-	-	-
Kâr payları	-	-	-	-	-
- Dönem kârı (zararı)	-	-	-	-	-
- Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	1.021.240	(944)	29.806
Toplam kapsamlı gelir (gider)	-	-	1.021.240	(944)	29.806
31 Aralık 2020	250.419	1.344.243	7.447.028	(7.841)	48.051

Bağımsız denetimden geçmiş

1 Ocak 2021	250.419	1.344.243	7.447.028	(7.841)	48.051
Transferler	-	-	-	-	-
Kâr payları	-	-	-	-	-
- Dönem kârı (zararı)	-	-	-	-	-
- Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	3.510.195	(4.621)	40.947
Toplam kapsamlı gelir (gider)	-	-	3.510.195	(4.621)	40.947
31 Aralık 2021	250.419	1.344.243	10.957.223	(12.462)	88.998

İlişkili notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)

		Riskten korunma kazançları (kayıpları)		Birikmiş kârlar						
				Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kâr/zararda sınıflandırılacak paylar	Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Geçmiş yıllar kârları veya zararları	Net dönem kârı veya zararları	Ana ortaklığı ait özkaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar
3.192	(2.100.116)	246.619	503.343	5.752.162	525.837	12.962.835	173.705	13.136.540		
-	-	-	-	525.837	(525.837)		-	-		
-	-	-	-	-	-	-	-	(5.606)	(5.606)	
-	-	-	-	-	(2.493.511)	(2.493.511)	70.586	(2.422.925)		
(13.014)	(143.533)	83.522	-	-	-	977.077	(12.561)	964.516		
(13.014)	(143.533)	83.522	-	-	(2.493.511)	(1.516.434)	58.025	(1.458.409)		
(9.822)	(2.243.649)	330.141	503.343	6.277.999	(2.493.511)	11.446.401	226.124	11.672.525		
(9.822)	(2.243.649)	330.141	503.343	6.277.999	(2.493.511)	11.446.401	226.124	11.672.525		
-	-	-	-	(2.493.511)	2.493.511		-	-		
-	-	-	-	-	-	-	-	(20.020)	(20.020)	
-	-	-	-	-	3.319.134	3.319.134	117.041	3.436.175		
307.501	(1.332.077)	269.730	-	-	-	2.791.675	(52.838)	2.738.837		
307.501	(1.332.077)	269.730	-	-	3.319.134	6.110.809	64.203	6.175.012		
297.679	(3.575.726)	599.871	503.343	3.784.488	3.319.134	17.557.210	270.307	17.827.517		

İlişkili notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Nakit Akış Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

			Bağımsız denetimden geçmiş	
		Notlar	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
İşletme faaliyetlerinden nakit akışları			593.625	2.114.010
Dönem kârı (zararı)			3.436.175	(2.422.925)
Dönem net kârı (zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler			(517.072)	1.920.295
Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	10, 11		787.470	742.238
Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	14		295.924	157.500
Faiz (gelirleri) ve giderleri ile ilgili düzeltmeler	24		586.243	1.174.768
Gerceklesmemiş yabancı para çevrim farkları ile ilgili düzeltmeler			(10.617.898)	(2.634.829)
Gerçeğe uygun değer kayipları (kazançları) ile ilgili düzeltmeler			2.104.974	392.344
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların dağıtılmamış kârları ile ilgili düzeltmeler	9		(592.989)	29.615
Vergi gideri (geliri) ile ilgili düzeltmeler	25		(1.274.996)	(1.372.469)
Duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kayiplar (kazançlar) ile ilgili düzeltmeler	23		(107.950)	(1.805)
Yatırım ya da finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarına neden olan diğer kalemlere ilişkin düzeltmeler	24		7.939.717	3.444.698
Kâr (zarar) mutabakatı ile ilgili diğer düzeltmeler			362.433	(11.765)
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler			(2.167.429)	2.728.593
Ticari alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler			(11.819.424)	3.056.261
Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler			(3.007.354)	1.449.379
Türev varlıklarındaki azalış (artış)			(3.394.173)	(65.279)
Stoklardaki azalışlar (artılar) ile ilgili düzeltmeler			(16.055.232)	1.767.951
Ticari borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler			29.569.424	(3.707.698)
Faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler			16.354	(469.142)
Türev yükümlülüklerdeki artış (azalış)			2.522.976	697.121
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları			751.674	2.225.963
Vergi iadeleri (ödemeleri)			(12.038)	(13.256)
Diğer nakit girişleri (çıkışları)			(146.011)	(98.697)
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları			(1.076.856)	(942.404)
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri			169.910	24.188
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları			(1.325.073)	(1.082.896)
Alınan temettüler	9		80.000	120.000
Başka İşletmelerin veya Fonların Paylarının veya Borçlanma Araçlarının Edinimi İçin Yapılan Nakit Çıkışları			(1.693)	(3.696)
Finansman faaliyetlerinden nakit akışları			(11.501.460)	4.958.947
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri	5		13.910.108	41.075.708
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	5		(20.905.942)	(34.590.312)
Türev araçlarından nakit girişleri			896.087	539.254
Türev araçlarından nakit çıkışları			(4.910.714)	(880.836)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	5		(32.045)	(62.208)
Ödenen temettüler	19		(20.020)	(5.606)
Ödenen faiz			(2.482.361)	(1.630.755)
Alınan faiz			2.043.427	513.702
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)			(11.984.691)	6.130.553
Yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi			10.617.543	2.634.829
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)			(1.367.148)	8.765.382
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri			17.506.177	8.740.795
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	4		16.139.029	17.506.177

İlişkili notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Tüpraş" veya "Şirket") 16 Kasım 1983 tarihinde kurulmuştur. Şirket'in ana faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

- Her çeşit ham petrol, petrol ürünleri ve kimyasal ürünleri temin ve rafine etmek, üretilen ve ithal edilen ham petrol, petrol ve kimyasal ürünlerin ihracat dahil her türlü ticari faaliyeti ile beraber üretim ve satış aşamasında depolama ve taşıma faaliyetlerinde bulunmak ve bu maksatla yurt içinde ve dışında petrol rafinerileri kurmak ve işletmek,
- Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler, yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri tedarik ederek işlemek veya bu maddelerin üretmek ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ürün ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek,
- Yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek. Bunun için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeyi tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Her türlü petrol ürünleri, LPG ve doğalgazın yurtiçi, yurtdışı toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması, bu amaç ve konularda kısmen ya da tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmektir.

Tüpraş ve bağlı ortaklıklarının (topluca "Grup" olarak adlandırılacaktır) temel faaliyetlerinin önemli bölümü Türkiye'de olup, Grup'un faaliyetleri rafinaj sektörü ile petrol ürünleri ticaret ve taşımacılığı altında toplanmıştır.

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri Borsa İstanbul A.Ş.'de ("BİST") işlem görmektedir. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla, Şirket'in BİST'e kayıtlı %49 oranında hissesi mevcuttur. Aynı tarih itibarıyla Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Not 19):

	(%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	51,00
Halka açık kısım	49,00
	100,00

Şirket ana ortağı; Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve Koç Ailesi tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu (Devamı)

Tüpraş'ın konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklık ve iş ortaklıkları ve faaliyet konuları aşağıda belirtilmiştir:

Bağılı Ortaklıklar	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. ("Ditaş")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Üsküdar Tankercilik A.Ş. ("Üsküdar")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
T Damla Denizcilik A.Ş. ("Damla")	Türkiye	Palamar ve römorkör hizmeti
Kadıköy Tankercilik A.Ş. ("Kadıköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Beykoz Tankercilik A.Ş. ("Beykoz")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Sarıyer Tankercilik A.Ş. ("Sarıyer")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kartal Tankercilik A.Ş. ("Kartal")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Maltepe Tankercilik A.Ş. ("Maltepe")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Salacak Tankercilik A.Ş. ("Salacak")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karşıyaka Tankercilik A.Ş. ("Karşıyaka")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Bakırköy Tankercilik A.Ş. ("Bakırköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karaköy Tankercilik A.Ş. ("Karaköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Çengelköy Tankercilik A.Ş. ("Çengelköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Pendik Tankercilik A.Ş. ("Pendik")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Tuzla Tankercilik A.Ş. ("Tuzla")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Göztepe Tankercilik A.Ş. ("Göztepe")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Körfez Ulaştırma A.Ş. ("Körfez")	Türkiye	Hava, deniz, kara ve demiryolu taşımacılığı
Tupras Trading Ltd. ("Tupras Trading")	İngiltere	Ham petrol ve petrol ürünleri ticareti
İş Ortaklıkları	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
OPET Petrolcülük A.Ş. ("Opet")	Türkiye	Petrol ürünleri perakende satışı
THY Opel Havacılık Yakıtları A.Ş.	Türkiye	Jet yakıtı ikmal hizmeti
Opel International Limited	İngiltere	Petrol ürünleri ticareti
Opel Trade B.V.	Hollanda	Petrol ürünleri ticareti
Tasfiye halinde Opel Trade Singapore ⁽¹⁾	Singapur	Petrol ürünleri ticareti
Opel Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti ve perakende
Opel Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Madeni yağı ticareti
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Opel Aygaz Gayrimenkul A.Ş.	Türkiye	Gayrimenkul

⁽¹⁾ 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

Grup'un bünyesinde çalışan ortalama personel sayısı 31 Aralık 2021 tarihinde sona eren dönemde 5.923'tür (31 Aralık 2020 - 6.129).

Şirket'in tescil edilmiş adresi aşağıdaki gibidir:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

Gülbahar Mahallesi

Büyükdere Caddesi No:101A

Şişli, İstanbul

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar

2.1.1 Uygulanan muhasebe standartları

Grup'un konsolide finansal tabloları, Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan Seri II, 14.1 no'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğin 5. Maddesine göre Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayınlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları ("TFRS'ler") esas alınmıştır.

Konsolide finansal tablolardan, KGK tarafından 15 Nisan 2019 tarihinde yayınlanan "TFRS Taksonomisi Hakkında Duyuru" ile SPK tarafından yayınlanan Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi'nde belirlenmiş olan formatlara uygun olarak sunulmuştur.

Grup ile Grup'a bağlı Türkiye'de yerleşik şirketler, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolardan hazırlanmasında, KGK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu ("TTK"), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı ("Maliye Bakanlığı") tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na göre hazırlanan bu konsolide finansal tablolardan, gerçekte uygun değerleri ile gösterilen arsa ve araziler ile türev araçları dışında, tarihi maliyet esası baz alınarak Türk Lirası olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolardan, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

Fonksiyonel ve sunum para birimi

Grup bünyesinde yer alan şirketlerin finansal tablolardaki her bir kalem, şirketlerin operasyonlarını sürdürdükleri temel ekonomik ortamda geçerli olan para birimi kullanılarak muhasebeleştirilmiştir ('fonksiyonel para birimi'). Konsolide finansal tablolardan, Tüpraş'ın fonksiyonel ve sunum para birimi olan TL para birimi kullanılarak sunulmuştur.

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler

Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tablolardan hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2021 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK (TFRS Yorumlama Komitesi) yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Grup'un mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

a. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar:

- **TFRS 7, TFRS 4 ve TFRS 16 'daki değişiklikler - Gösterge faiz oranı reformu Faz 2;** 1 Ocak 2021 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu Faz 2 değişiklikleri, bir gösterge faiz oranının alternatifile değiştirilmesi de dahil olmak üzere reformların uygulanmasından kaynaklanan hususları ele almaktadır. Faz 2 değişiklikleri, IBOR reformundan doğrudan etkilenen riskten korunma ilişkilerine belirli TMS 39 ve TFRS 9 riskten korunma muhasebesi gerekliliklerinin uygulanmasında geçici ek kolaylıklar sağlar.
- **TFRS 4 "Sigorta Sözleşmeleri"nde yapılan değişiklikler - TFRS 9'un uygulanmasının ertelemesi;** Bu değişiklikler TFRS 17'nin uygulanma tarihini 2 yıl süreyle erteleyerek 1 Ocak 2023'e ertelemiştir. Bu değişiklikler, TFRS 4'teki TFRS 9 Finansal Araçlar standardının uygulanmasına ilişkin geçici muafiyetin belirlenmiş tarihini 1 Ocak 2023'e ertelemiştir.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

b. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler:

- **TFRS 16 'Kiralamalar - COVID 19 Kira imtiyazları' kolaylaştırıcı uygulamanın uzatılmasına ilişkin değişiklikler;** Mart 2021 itibarıyla bu değişiklik Haziran 2022'ye kadar uzatılmış ve 1 Nisan 2021'den itibaren geçerlidir. COVID-19 salgını sebebiyle kiracılar kira ödemelerinde bazı imtiyazlar sağlanmıştır. Bu imtiyazlar, kira ödemelerine ara verilmesi veya ertelenmesi dahil olmak üzere çeşitli şekillerde olabilir. 28 Mayıs 2020 tarihinde, UMSK UFRS 16 Kiralamalar standardında yayımladığı değişiklik ile kiracıların kira ödemelerinde COVID-19 sebebiyle tanınan imtiyazların, kiralama yapılan bir değişiklik olup olmadığını değerlendirmeleri konusunda istege bağlı kolaylaştırıcı bir uygulama getirmiştir. Kiracılar, bu tür kira imtiyazlarını kiralama yapılan bir değişiklik olmaması durumunda geçerli olan hükümler uyarınca muhasebeleştirilmeyi seçebilirler. Bu uygulama kolaylığı çoğu zaman kira ödemelerinde azalmayı tetikleyen olay veya koşulun ortaya çıktığı dönemlerde kira imtiyazının değişken kira ödemesi olarak muhasebeleştirilmesine neden olur.
- **TFRS 17, "Sigorta Sözleşmeleri";** 1 Ocak 2023 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart, hali hazırda çok çeşitli uygulamalara izin veren TFRS 4'ün yerine geçmektedir. TFRS 17, sigorta sözleşmeleri ile istege bağlı katılım özelliğine sahip yatırım sözleşmeleri düzenleyen tüm işletmelerin muhasebesini temelden değiştirecektir.
- **TMS 1, "Finansal tablolardan sunum" standardının yükümlülüklerin sınıflandırılmasına ilişkin değişikliği;** 1 Ocak 2022 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TMS 1, "Finansal tablolardan sunum" standardında yapılan bu dar kapsamlı değişiklikler, raporlama dönemi sonunda mevcut olan haklara bağlı olarak yükümlülüklerin cari veya cari olmayan olarak sınıflandırıldığını açıklamaktadır. Sınıflandırma, raporlama tarihinden sonraki olaylar veya işletmenin beklentilerinden etkilenmemektedir (örneğin, bir imtiyazın alınması veya sözleşmenin ihlali). Değişiklik ayrıca, TMS 1'in bir yükümlülüğün "ödenmesi"nin ne anlama geldiğini açıklığa kavuşturmaktadır.
- **TFRS 3, TMS 16, TMS 37'de yapılan dar kapsamlı değişiklikler ve TFRS 1, TFRS 9, TMS 41 ve TFRS 16'da yapılan bazı yıllık iyileştirmeler;** 1 Ocak 2022 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.
 - **TFRS 3 'İşletme birleşmeleri'nde yapılan değişiklikler;** bu değişiklik işletme birleşmeleri için muhasebe gerekliliklerini değiştirmeden TFRS 3'te Finansal Raporlama için Kavramsal Çerçeveye yapılan bir referansı güncellemektedir.
 - **TMS 16 'Maddi duran varlıklar' da yapılan değişiklikler;** bir şirketin, varlık kullanıma hazır hale gelene kadar üretilen ürünlerin satışından elde edilen gelirin maddi duran varlığın tutarından düşülmemesini yasaklamaktadır. Bunun yerine, şirket bu tür satış gelirlerini ve ilgili maliyeti kâr veya zarara yansıtacaktır.
 - **TMS 37, 'Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar' da yapılan değişiklikler** bu değişiklik bir sözleşmeden zarar edilip edilmeyeceğine karar verirken bir şirketin hangi maliyetleri içerdığını belirtir.

Yıllık iyileştirmeler, TFRS 1, 'Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın ilk kez uygulanması' TFRS 9 'Finansal Araçlar', TMS 41 'Tarımsal Faaliyetler' ve TFRS 16'nın açıklayıcı örneklerinde küçük değişiklikler yapmaktadır.

- **TMS 1, Uygulama Bildirimi 2 ve TMS 8'deki dar kapsamlı değişiklikler;** 1 Ocak 2023 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler muhasebe politikası açıklamalarını iyileştirmeyi ve finansal tablo kullanıcının muhasebe tahminlerindeki değişiklikler ile muhasebe politikalarındaki değişiklikleri ayırt etmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.
- **TMS 12, Tek bir işlemden kaynaklanan varlık ve yükümlülüklerle ilişkin ertelenmiş vergiye ilişkin değişiklik;** 1 Ocak 2023 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler, şirketler tarafından ilk defa finansal tablolara alındığında vergilendirilebilir ve indirilebilir geçici farkların eşit tutarında oluşmasına neden olan işlemler üzerinden ertelenmiş vergi muhasebeleştirmelerini gerektirmektedir.

Söz konusu standart, değişiklik ve iyileştirmelerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerinde etkisi bulunmamaktadır.

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.3 Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren iş ortaklılarının finansal tabloları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren İş Ortaklılarının finansal tabloları, faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmış olup Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltmeler yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıların varlık ve yükümlülükleri konsolide bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları diğer kapsamlı gelir tablosu ve özkaynaklar içerisindeki yabancı para çevrim farkları hesabı altında takip edilmektedir.

2.1.4. Konsolidasyon esasları

- 31 Aralık 2021 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar, 31 Aralık 2020 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen esaslarla tutarlı olarak hazırlanan ana şirket olan Tüpraş'ın ve Bağlı Ortaklılarının finansal tablolarını kapsamaktadır.
- 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla konsolidasyona tabi tutulan Bağlı Ortaklılar ve İş Ortaklılarının oy hakları ve etkin ortaklık payları 31 Aralık 2020 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen oy hakları ve etkin ortaklık paylarına göre bir değişiklik göstermemiştir.

	31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Bağılı Ortaklık				
Ditas	79,98	79,98	79,98	79,98
Üsküdar	79,98	79,98	79,98	79,98
Damlı	79,98	79,98	79,98	79,98
Beykoz	79,98	79,98	79,98	79,98
Kadıköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Sarıyer	79,98	79,98	79,98	79,98
Kartal	79,98	79,98	79,98	79,98
Maltepe	79,98	79,98	79,98	79,98
Salacak	79,98	79,98	79,98	79,98
Karşıyaka	79,98	79,98	79,98	79,98
Bakırköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Karaköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Çengelköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Pendik	79,98	79,98	79,98	79,98
Tuzla	79,98	79,98	79,98	79,98
Göztepe	79,98	79,98	79,98	79,98
Körfez	100,00	100,00	100,00	100,00
Tupras Trading	100,00	100,00	100,00	100,00

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

Bağılı Ortaklıklar'a ait finansal durum tabloları ve gelir tabloları tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup, Şirket'in sahip olduğu payların kayıtlı iştirak değeri, ilgili özkaynak ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Şirket ile Bağılı Ortaklıklar arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Şirket'in sahip olduğu bağlı ortaklık hisselerinin kayıtlı değerleri ve bu hisselerden kaynaklanan temettüler, ilgili özkaynak ve kapsamlı gelir tablosu hesaplarından netleştirilmiştir.

c) İş ortaklıklar, Grup'un müşterek kontrolüne sahip olduğu işletmelerdir. Müşterek kontrol, bir anlaşma üzerindeki kontrolün sözleşmeye dayalı olarak paylaşılmasıdır. Bu kontrol, ilgili faaliyetlere ilişkin kararların kontrolü paylaşan tarafların oy birliği ile mutabakatını gerektirdiği durumda vardır. Özkaynak yöntemine göre, iş ortaklıklar başlangıçta elde etme maliyeti ile muhasebeleştirilir. Edinme tarihinden sonra ise, yatırımcının yatırım yapılan işletmenin kâr veya zararındaki payı yatırımin defter değeri artırılarak ya da azaltılarak kâr veya zarar tablosuna yansıtılır.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla özkaynaktan pay alma yöntemine göre muhasebeleştirilen iş ortaklıklarının oranları gösterilmiştir:

	31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Özkaynaktan pay alma yöntemi kullanılarak değerlenen iş ortaklıkları				
Opet	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet International Limited ^(*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Trade B.V. ^(*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore ^{(*) (**)}	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. ^(*)	50,00	40,00	50,00	40,00
THY Opet Havacılık Yaktıları A.Ş. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş. ^(*)	16,65	13,32	16,65	13,32
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00

^(*) İlgili şirketler Opet'in finansal tablolardan konsolidasyon kapsamına alınmaktadır veya özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmektedir.

^(**) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

d) Bağılı Ortaklıklar'ın net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında ana ortaklık dışı paya sahip hissedarların payları, konsolide finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosunda ana ortaklık dışı pay olarak gösterilmiştir.

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un konsolide finansal tabloları önceki dönemde karşılaştırmalı hazırlanmaktadır.

Grup, 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla konsolide finansal durum tablosunu 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla hazırlamış konsolide finansal durum tablosu ile 31 Aralık 2021 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kapsamlı gelir tablosunu, nakit akış tablosunu ve özkaynak değişim tablosunu ise 31 Aralık 2020 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolardan karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

2.2.2 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirmeye niyet olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olduğu durumlarda net olarak gösterilirler.

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti

Konsolide finansal tablolardan hazırlanmasında izlenen önemli muhasebe politikaları aşağıda özetlenmiştir:

Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzeri değerler, bankalarda tutulan mevduatları, vadeleri 3 ay veya daha kısa olan diğer likit yatırımları ve Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğince bankalarda tutulan gelir payı tutarlarını içerir (Not 4). Konsolide nakit akış raporlamasında kullanılan nakit ve nakit benzerleri, tahakkuk eden faiz geliri ve bloke mevduatlar (gelir payı) hariç 3 aydan kısa vadeli nakit ve nakit benzerlerini içermektedir. Grup'un nakit ve nakit benzerleri kredi riski modeli içerisinde değerlendirilmekte ve beklenen bir kredi riski bulunmadığından konsolide bilançoya maliyet değerleri ile yansıtılmaktadır.

Ticari alacaklar

Grup'un doğrudan bir borçluya mal veya hizmet tedariki ile oluşan vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacaklar, etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmiştir. Grup'un ödenmesi gereken meblağları tahsil edemeyecek olduğunu gösteren bir durumun söz konusu olması halinde ticari alacaklar için bir değer düşüklüğü karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir. Değer düşüklüğü tutarı, kaydedilmesinden sonra oluşacak bir durum dolayısıyla azalırsa, söz konusu tutar cari dönemde diğer gelirlere yansıtılır (Not 6).

Grup, konsolide finansal tablolardan itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ve önemli bir finansman bileşeni içermeyen (1 yıldan kısa vadeli olan) ticari alacaklarının değer düşüklüğü hesaplamaları kapsamında TFRS 9 standartında tanımlanan "basitleştirilmiş yaklaşımı" uygulamayı tercih etmiştir. Söz konusu yaklaşım ile Grup, ticari alacakların belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda (gerçekleşmiş değer düşüklüğü zararları haricinde), ticari alacaklara ilişkin zarar karşılıklarını "ömrü boyu beklenen kredi zararlarına" eşit bir tutardan ölçmektedir. Grup, ticari alacaklara ilişkin beklenen kredi zararlarının ölçümünde bir karşılık matrisi kullanmaktadır. İlgili matriste ticari alacakların vadelerinin aşıldığı gün sayısına bağlı olarak belirli karşılık oranları hesaplanmaktadır ve söz konusu oranlar her raporlama döneminde gözden geçirilerek, gerektiği durumlarda, revize edilmektedir. Beklenen kredi zarar karşılıklarındaki değişim konsolide gelir tablosunda önemlilik arz etmemesi sebebiyle muhasebeleştirilmemektedir. Her raporlama döneminde hesaplama yapılarak tekrar değerlendirilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Grup, alacaklarının bir kısmını faktoring yoluyla tahsil etmektedir. Faktoring işlemine konu olan alacaklardan, faktoring şirketinin tahsilat riskini üstlendiği tutarlar ilgili alacak hesaplarından düşülmektedir. Faktoring işlemine konu olan ticari alacakların faktör edilme (satış) tarihleri ile vadeleri arasındaki sürenin önemsiز olması sebebiyle, söz konusu ticari alacaklara ilişkin iş modeli değiştirilmemiş olup itfa edilmiş maliyeti üzerinden muhasebeleştirilmiştir.

Ticari borçlar

Ticari borçlar, gerçeğe uygun değerleriyle deftere alınır ve müteakip dönemlerde etkin faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş değerleri ile muhasebeleştirilir.

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar ve yükümlülükler

Grup'un gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar, riskten korunma muhasebesine konu olmayan türev araçlar kalemlerini içermektedir. Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansitan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlenmektedir. Söz konusu varlıkların değerlemesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir. Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan türev araçları, faiz haddi swap işlemleri, vadeli döviz alım-satım ve vadeli mal alım-satım işlemlerini içermektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 17).

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen finansal varlıklar ve yükümlülükler

Grup'un gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen finansal varlıklar, riskten korunma muhasebesine konu olan türev araçlar kalemlerini içermektedir. Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansitan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlenmektedir. Söz konusu varlıkların değerlemesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide kapsamlı gelir tablosunda nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir/gider olarak muhasebeleştirilmektedir. Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen türev araçlar, vadeli mal alım-satım işlemlerini, vadeli faiz oranı takası işlemlerini ve çapraz döviz takası işlemlerini içermektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 17).

Nakit akış riskinden korunma işlemleri

Grup, türev sözleşmesi yapıldığı tarihte, kayıtlı bir varlığın veya yükümlülüğün veya belirli bir riskle ilişkisi kurulabilen ve gerçekleşmesi muhtemel olan işlemlerin nakit akışlarında belirli bir riskten kaynaklanan ve kâr/zararı etkileyebilecek değişimlere karşı korunmayı sağlayan işlemleri nakit akış riskinden korunma olarak belirlemektedir.

Grup, etkin olarak nitelendirilen nakit akış finansal riskten korunma işlemlerine ilişkin kazanç ve kayıplarını özkaynaklarda "riskten korunma kazanç/(kayıpları)" olarak göstermektedir. Etkin olmayan kısım ise dönem kârında kâr veya zarar olarak tanımlanır. Finansal riskten korunan taahhüdün veya gelecekteki muhtemel işlemin bir varlık veya yükümlülük haline gelmesi durumunda özkaynak kalemleri arasında izlenen bu işlemlerle ilgili kazanç ya da kayıplar bu kalemlerden alınarak söz konusu varlık veya yükümlülüğün elde etme maliyetine veya defterde değerine dahil edilmektedir. Aksi durumda, özkaynak kalemleri altında muhasebeleştirilmiş tutarlar, finansal riskten korunan gelecekteki muhtemel işlemin gelir tablosunu etkilediği dönemde gelir tablosuna transfer edilerek kâr veya zarar olarak yansıtılır.

Gelecekte gerçekleşmesi muhtemel işlemin, gerçekleşmesi artık beklenmiyorsa, önceden özkaynaklar altında muhasebeleştirilen birikmiş kazanç ve kayıplar gelir tablosuna transfer edilir. Finansal riskten korunma aracının, yerine belgelenmiş finansal riskten korunma stratejisine uygun olarak başka bir araç tanımlanmadan veya uzatılmadan, vadesinin dolması, satılması, sona erdirilmesi veya kullanılması veya finansal riskten korunma tanımının iptal edilmesi durumunda, önceden diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar, kesin taahhüt veya tahmini işlem gelir tablosunu etkileyene kadar özkaynaklar altında sınıflandırılmaya devam eder.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Finansal varlık ve yükümlülüklerin kayda alınması ve çıkarılması

Bütün finansal varlık alım ve satımları işlem tarihinde, yani Grup'un varlığı almayı veya satmayı taahhüt ettiği tarihte kayıtlara yansıtılır. Söz konusu alım ve satımlar genellikle piyasada oluşan genel teamül ve düzenlemelerle belirlenen zaman dilimi içerisinde finansal varlığın teslimini gerektiren alım satımlardır. Bir finansal varlık (ya da finansal varlığın veya benzer finansal varlıklardan oluşan grubun bir kısmı);

- Varlıktan nakit akımı elde etme hakkına ilişkin sürenin bitmiş olması durumunda;
- Grup'un varlıktan nakit akımı elde etme hakkı olmakla birlikte, üçüncü kişilere direkt devretme zorunluluğu olan bir anlaşma kapsamında çok fazla zaman geçirmeden tamamını ödeme yükümlülüğü olması durumunda;
- Grup'un finansal varlıktan nakit akımlarını elde etme hakkını devretmesi ve (a) varlık ile ilgili tüm risk veya ödüllerin devredilmiş veya (b) tüm hak ya da ödüllerin transfer edilmemiş olmasına rağmen, varlık üzerindeki tüm kontrolleri transfer etmiş olması durumunda kayıtlardan çıkarılır.

Grup'un varlıktan nakit akımı elde etmesi hakkını devretmesi bununla birlikte tüm risk ya da menfaatlerin transfer edilmemesi veya üzerindeki kontrolü devretmemesi durumunda, varlık, Grup'un varlık ile devam eden ilişkisine bağlı olarak konsolide finansal tablolarda taşınır.

Finansal yükümlülükler, bu yükümlülüklerden doğan borçların ortadan kalkması, iptal edilmesi ve süresinin dolması durumlarında kayıtlardan çıkartılır.

İlişkili taraflar

Konsolide finansal tablolardan amacı doğrultusunda, ortaklar, üst düzey yönetim personeli ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve ortaklıklar ile Koç Topluluğu şirketleri ilişkili taraflar olarak kabul edilmişlerdir (Not 27).

Stoklar

Stoklar, net gerçekleştirebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Grup, stoklarını ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlendirmektedir. Üretim sürecinde aynı hammadde girdisinden birden fazla ürün elde edildiğinden her bir ürünün üretim maliyeti ayrı olarak belirlenmemektedir. Şirket, üretim maliyetlerini rasyonel ve tutarlı bir şekilde dağıtabilmek için, üretim tamamlanma aşamasında üretim maliyetlerini, ürünler arasında her bir ürünün nispi satış değerlerini esas olarak dağıtmaktadır. Net gerçekleştirebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satış gerçekleştirmek için gereklili tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır (Not 8).

Yedek parça ve malzemeler

Yedek parça ve malzemeler net gerçekleştirebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Yedek parça ve malzemelerin maliyeti tüm satın alma maliyetlerini ve yedek parçaların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Grup, yedek parça ve malzemelerini ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlendirmektedir. Grup, beklenen kullanım süresi içerisinde kullanılmayan ve yakın bir gelecekte kullanılmasını öngörmemiş yedek parça ve malzemeler için değer düşüklüğü karşılığı ayırmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Maddi duran varlıklar

Arsa ve araziler gerçeğe uygun değerleri ile diğer maddi duran varlıklar ise elde etme maliyetinden birikmiş amortismanın düşülmesi ile bulunan net değerleri ile gösterilmektedir. Tarihi değerler, maddi duran varlığın iktisabı ile direkt olarak ilgili olan maliyetleri içermektedir. İktisap tarihinden sonraki maliyetler, sadece varlıkla ilgili gelecekteki ekonomik faydanın Grup'a akişinin muhtemel olduğu ve varlığın maliyetinin güvenilir olarak ölçülebildiği durumlarda varlığın defter değerine ilave edilir veya ayrı bir varlık olarak kaydedilir. Diğer tüm bakım onarım giderleri ilgili dönemde ait kapsamlı gelir tablosunda giderleştirilir. Amortisman, maddi duran varlıkların brüt defter değerleri üzerinden faydalı ömrülerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır (Not 10).

Grup'un sahip olduğu maddi duran varlıkların tahmin edilen faydalı ömrleri aşağıda belirtilmiştir:

	Faydalı عمر
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3-50 yıl
Binalar	5-50 yıl
Makina tesis ve cihazlar	3-35 yıl
Taşıt araçları	4-20 yıl
Döşeme ve demirbaşlar	2-50 yıl
Özel maliyetler	5 yıl

Arazi ve arsalar, sınırsız ömrleri olması sebebiyle amortismana tabi değildir. Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olmasıdır. Net satış fiyatı, varlığın gerçeğe uygun değerinden satışının gerçekleşmesi için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının konsolide bilanço tarihi itibarıyle indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir. Maddi duran varlıkların satış dolayısıyla oluşan kâr ve zararlar diğer faaliyet gelirleri ve giderleri hesaplarına dahil edilirler. Grup'a ait arazi ve arsaların gerçeğe uygun değerinin tespitinde "Emsal Karşılaştırma Yöntemi" kullanılmıştır. Maddi duran varlıklarda, söz konusu yeniden değerlendirme sonucu meydana gelen artışlar, bilançoda özkaynaklar grubunda yer alan maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları) hesabına ertelenmiş vergi etkisi netlendikten sonra kaydedilmektedir. Arazi ve arsalar ekonomik ömrülerini sınırsız olarak kabul edildiği için amortismana tabi tutulmamıştır.

Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar, haklar ve yazılımları ve geliştirme giderlerini içermektedir (Not 11).

a) *Haklar ve yazılımlar*

Haklar ve yazılımlar, iktisap maliyeti üzerinden kaydedilir ve iktisap edildikleri tarihten sonra 5 yılı geçmeyen bir süre için tahmini faydalı ömrleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi ile amortismana tabi tutulur.

b) *Geliştirme giderleri*

Geliştirme giderlerine ilişkin muhasebe politikası Araştırma ve Geliştirme Giderleri kısmında açıklanmıştır.

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Varlıklarda değer düşüklüğü

Grup, şerefiye dışındaki tüm maddi ve maddi olmayan duran varlıkları için, her bilanço tarihinde söz konusu varlığa ilişkin değer düşüklüğünü olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, o varlığın taşınmakta olan değeri, kullanım veya satış yoluyla elde edilecek olan tutarlardan yüksek olanı ifade eden net gerçekleştirebilir değer ile karşılaşılır. Eğer söz konusu varlığın veya o varlığın ait olduğu nakit üreten herhangi bir birimin kayıtlı değeri, kullanım veya satış yoluyla geri kazanılacak tutardan yüksekse, değer düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü zararları konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün konsolide finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortismana tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Şerefiyenin net kayıtlı değeri yıllık olarak gözden geçirilmekte ve gerekli görüldüğü durumlarda daimi değer kaybı göz önüne alınarak düzeltmeye tabi tutulmaktadır.

Borçlanma maliyeti

Banka kredileri alındıkları tarihlerde işlem maliyetleri düşürülmüş gerçeğe uygun değerleri üzerinden kayda alınır. Müteakip dönemlerde etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleriyle değerlendirilir ve işlem masrafları düşündükten sonra kalan tutar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, konsolide kapsamlı gelir tablosuna kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak yansır.

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda satın alınması, yapımı veya üretimi ile ilişkili kurulabilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir.

Diğer tüm borçlanma maliyetleri, oluştukları dönemlerde konsolide kapsamlı gelir tablosuna kaydedilmektedir.

Kıralamalar

Grup - kiracı olarak

Grup, bir sözleşmenin başlangıcında, sözleşmenin kiralama sözleşmesi olup olmadığını ya da kiralama işlemi içerip içermediğini değerlendirdir. Sözleşmenin, bir bedel karşılığında tanımlanan bir varlığın kullanımını kontrol etme hakkını belirli bir süre için devretmesi durumunda bu sözleşme, bir kiralama sözleşmesidir ya da bir kiralama işlemi içermektedir.

Grup, bir sözleşmenin tanımlanan bir varlığın kullanımını kontrol etme hakkını belirli bir süre için devredip devretmediğini değerlendirdirken aşağıdaki koşulları göz önünde bulundurur:

- Sözleşmenin tanımlanan bir varlık içermesi (bir varlığın sözleşmede açık veya zımnı bir şekilde belirtilerek tanımlanması),
- Varlığın işlevsel bir bölümünün fiziksel olarak ayrı olması veya varlığın kapasitesinin tamamına yakını temsil etmesi (tedarikçinin kullanım süresi boyunca varlığı ikame etme yönünde aslı bir hakkı sahip olması ve bundan ekonomik fayda sağlama durumunda varlık tanımlanmış değildir),
- Grup'un tanımlanan varlığın kullanımından sağlanacak ekonomik yararların tamamına yakını elde etme hakkının olması,
- Grup'un tanımlanan varlığın kullanımını yönetme hakkının olması. Grup, varlığın kullanımını yönetme hakkına aşağıdaki durumlardan herhangi birinin varlığı halinde sahip olmaktadır:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

- a) Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığın nasıl ve hangi amaçla kullanılacağını yönetme ve değiştirebilme hakkına sahip olması veya
- b) Varlığın nasıl ve hangi amaçla kullanılacağına ilişkin kararların önceden belirlenmiş olması:
 - i. Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığı işletme (veya varlığı kendi belirlediği şekilde işletmeleri için başkalarını yönlendirmesi) hakkına sahip olması ve tedarikçinin bu işletme talimatlarını değiştirme hakkının bulunmaması veya
 - ii. Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığın nasıl ve ne amaçla kullanılacağını önceden belirleyecek şekilde varlığı (ya da varlığın belirli özelliklerini) tasarlamış olması.

Grup, yukarıda yer alan söz konusu değerlendirmeler sonrasında, kiralamanın fiilen başladığı tarihte finansal tablolara bir kullanım hakkı varlığı ve bir kira yükümlülüğü yansıtır.

Kullanım hakkı varlığı

Grup, kiralamanın fiilen başladığı tarihte kullanım hakkını varlığını maliyeti üzerinden ölçer. Kullanım hakkı varlığının maliyeti aşağıdakileri içerir:

- a) kira yükümlülüğünün ilk ölçüm tutarı,
- b) kiralamanın fiilen başladığı tarihte veya öncesinde yapılan tüm kira ödemelerinden alınan tüm kiralama teşviklerinin düşülmlesiyle elde edilen tutar,
- c) Grup tarafından katlanılan başlangıçtaki tüm doğrudan maliyetler ve
- d) dayanak varlığın, kiralamanın hükmü ve koşullarının gerektirdiği duruma getirilmesi için restore edilmesiyle ilgili olarak Grup tarafından katlanılan maliyetler (stok üretimi için katlanılan maliyetler hariç).

Grup maliyet yöntemini uygularken, kullanım hakkını varlığı:

- a) birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü zararları düşülmüş ve
- b) kira yükümlülüğünün yeniden ölçüme göre düzeltilmiş maliyeti üzerinden ölçer.

Grup, kullanım hakkını varlığını amortismana tabi tutarken TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardında yer alan amortisman hükümlerini uygular.

Kullanım hakkının değer düşüklüğüne uğramış olup olmadığını belirlemek ve belirlenen herhangi bir değer düşüklüğü zararını muhasebeleştirmek için TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı uygulanır.

Kira yükümlülüğü

Kiralamanın fiilen başladığı tarihte, Grup kira yükümlülüğünü o tarihte gerçekleştirmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçer. Kira ödemeleri, kiralama daki zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda, bu oran kullanılarak; zımnî faiz oranın kolaylıkla belirlenememesi durumunda ise kiracının alternatif borçlanma faiz oranı kullanılarak iskonto edilir. Alternatif borçlanma oranı, Grup şirketlerinin kontrat tarihlerindeki borçlanma oranları dikkate alınarak belirlenmiştir.

Grup'un kira yükümlülüğünün ölçüme dâhil olan ve kiralamanın fiilen başladığı tarihte gerçekleştirmemiş olan kira ödemeleri aşağıdakilerden oluşur:

- a) Sabit ödemelerden her türlü kiralama teşvik alacaklarının düşülmlesiyle elde edilen tutar,
- b) Bir endeks ya da orana bağlı olan, ilk ölçümü kiralamanın fiilen başıldığı tarihte bir endeks veya oran kullanılarak yapılan kira ödemeleri,
- c) Kiralama süresinin kiracının kiralamayı sonlandırmak için bir opsiyon kullanacağını göstermesi durumunda, kiralamanın sonlandırılmasına ilişkin ceza ödemeleri.

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Kiralamanın fiilen başladığı tarihten sonra Grup, kira yükümlülüğünü aşağıdaki şekilde ölçer:

- Defter değerini, kira yükümlülüğündeki faizi yansıtacak şekilde artırır,
- Defter değerini, yapılmış olan kira ödemelerini yansıtacak şekilde azaltır ve
- Defter değerini, varsa yeniden değerlendirmeleri ve yeniden yapılandırmaları yansıtacak şekilde yeniden ölçer. Grup, kira yükümlülüğünün yeniden ölçüm tutarını, kullanım hakkı varlığında düzeltme olarak finansal tablolara yansıtır.

Uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları

Kiralama yükümlülüğü, sözleşmelerdeki uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları dikkate alınarak belirlenmektedir. Sözleşmelerde yer alan uzatma ve erken sonlandırma opsiyonlarının büyük kısmı Grup ve Kiralayan tarafından müşterek uygulanabilir opsiyonlardan oluşmaktadır. Grup kiralama süresini, söz konusu uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları ilgili sözleşmeye göre Grup'un inisiatifindeyse ve opsiyonların kullanımı makul derecede kesinse kiralama süresine dâhil ederek belirlenmektedir. Eğer şartlarda önemli bir değişiklik olursa yapılan değerlendirme Grup tarafından gözden geçirilmektedir. Cari dönemde yapılan değerlendirmeler sonucunda, uzatma ve erken sonlandırma opsiyonlarının kiralama süresine dahil edilmesi nedeniyle oluşan kiralama yükümlülüğü veya varlık kullanım hakkı bulunmamaktadır.

Değişken kira ödemeleri

Grup'un kiralama sözleşmelerinin bir kısmından kaynaklanan kira ödemeleri değişken kira ödemelerinden oluşmaktadır. TFRS 16 standartı kapsamında yer almayan söz konusu değişken kira ödemeleri, ilgili dönemde gelir tablosuna kira gideri olarak kaydedilmektedir.

Kolaylaştırıcı uygulamalar

Kiralama süresi 12 ay ve daha kısa olan kira vadeli kiralama sözleşmeleri ile Grup tarafından düşük değerli olarak belirlenen bilgi teknolojileri ekipman kiralamalarına (ağırlıklı olarak yazıcı, dizüstü bilgisayar, mobil telefon vb.) ilişkin sözleşmeler, TFRS 16 Kiralama Standardının tanıdığı istisna kapsamında değerlendirilmiş olup, bu sözleşmelerle ilişkin ödemeler oluşturularak dönemde gider olarak muhasebeleştirilmeye devam edilmektedir. Makul ölçüde benzer özelliklere sahip kiralamalardan oluşan bir portföye (benzer bir ekonomik ortamda benzer bir varlık sınıfı için geri kalan kiralama süresi benzer olan kiralamalar gibi) tek bir ıskonto oranı uygulanmıştır.

Grup - kiralayan olarak

Grup'un kiralayan olarak kiralamalarının tamamı faaliyet kiralamasıdır. Faaliyet kiralamalarında, kiralanan varlıklar, konsolide bilançoda yatırım amaçlı gayrimenkuller, maddi duran varlıklar veya diğer dönen varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide gelir tablosuna yansıtılır. Kira gelirleri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Ertelenmiş vergiler

Ertelenmiş vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi, varlıkların olduğu veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olması beklenen vergi oranları üzerinden hesaplanır ve gelir tablosuna gider veya gelir olarak kaydedilir. Bununla birlikte, ertelenen vergi, aynı veya farklı bir dönemde doğrudan öz sermaye ile ilişkilendirilen varlıklarla ilgili ise doğrudan öz sermaye hesap grubuya ilişkilendirilir.

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıklar, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

İndirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standarı kapsamında değerlendirilerek, hak kazanılan vergi avantajı tutarı üzerinden, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle bu avantajdan yararlanmanın kuvvetle muhemed olması şartıyla, ertelenen vergi varlığı muhasebeleştirilmektedir.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri, karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir. ertelenmiş vergi varlık veya yükümlülükleri konsolide finansal tablolarda uzun vadeli olarak sınıflandırılmıştır (Not 25).

Kidem tazminatı karşılığı

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar

a) Kidem tazminatı karşılığı:

Kidem tazminatı karşılığı, Grup çalışanlarının İş Kanunu uyarınca emekliye ayrılmadan doğacak gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının bilanço tarihindeki indirgenmiş değerini ifade eder.

TMS 19, "Çalışanlara Sağlanan Faydalar" standarı, kidem tazminatı karşılığının hesaplanması kapsamında, aktüeryal varsayımlar (net iskonto oranı, emekli olma olasılığına ilişkin kullanılan devir hızı oranı vb.) yapılması gerekmektedir. Aktüeryal varsayımlar ile gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri ve aktüeryal varsayımlardaki değişikliklerin etkileri, aktüeryal kazanç/kayıpları oluşturmaktadır.

1 Ocak 2013 tarihinden önce yürürlükte olan TMS 19 "Çalışanlara Sağlanan Faydalar" standarı uyarınca aktüeryal kazanç/kayıplar gelir tablosunda muhasebeleştirilmekte iken; 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren yürürlüğe giren değişiklik ile söz konusu aktüeryal kazanç/kayıpların diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

b) Tanımlanan katkı planları:

Grup çalışanları adına sosyal güvenlik kurumlarına belirlenmiş tutarlarda katkı payı ödemek zorundadır. Grup'un ödemekte olduğu katkı payı dışında, yapmak zorunda olduğu başka bir ödeme mecburiyeti yoktur. Bu primler tahakkuk ettikleri dönemde personel giderlerine yansımaktadır.

c) İzin hakları:

Kullanılmamış izin haklarından doğan yükümlülükler, hak kazanıldıkları dönemlerde tahakkuk edilir.

d) Kideme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kidemin üzerindeki çalışanlarına ödenen "Kideme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır. Konsolide finansal tablolarda tahakkuk etmiş olan kideme teşvik primi karşılığı, gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının şimdiki zamana indirgenmiş değerini ifade eder (Not 14).

Dövizli işlemler

Yıl içinde gerçekleşen dövizli işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Dövize dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, bilanço tarihindeki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından açıklanan döviz kurları kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Dövize dayalı parasal varlık ve yükümlülüklerin çevrimlerinden doğan kur farkı geliri veya zararları aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinden kaynaklanan kur farkları dışında konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır.

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Grup, TFRS 15 "Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standardı" doğrultusunda aşağıda yer alan beş aşamalı model kapsamında hasılatı konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilmektedir.

- Müşteriler ile yapılan sözleşmelerin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki edim yükümlülüklerinin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki işlem bedelinin belirlenmesi
- İşlem bedelinin edim yükümlülüklerine dağıtılması
- Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Grup, müşterilerle yapılan her bir sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirerek, söz konusu mal veya hizmetleri devretmeye yönelik verdiği her bir taahhüdü ayrı bir edim yükümlülüğü olarak belirlemektedir.

Her bir edim yükümlülüğü için, edim yükümlülüğünün zamana yayılı olarak mı yoksa belirli bir anda mı yerine getirileceği sözleşme başlangıcında belirlenir. Grup, bir mal veya hizmetin kontrolünü zamanla devreder ve dolayısıyla ilgili satışlara ilişkin edim yükümlülüklerini zamana yayılı olarak yerine getirirse, söz konusu edim yükümlülüklerinin tamamen yerine getirilmesine yönelik ilerlemeyi ölgerek hasılatı zamana yayılı olarak konsolide finansal tablolara alır.

Grup, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe, bu edim yükümlülüğüne tekabül eden işlem bedelini hasılat olarak konsolide finansal tablolara kaydeder. Mal veya hizmetlerin kontrolü müşterilerin eline geçtiğinde (veya geçtiğince) mal veya hizmet devredilmiş olur.

Grup, satışı yapılan mal veya hizmetin kontrolünün müşteriye devrinin değerlendirirken,

- Grup'un mal veya hizmete ilişkin tahsil hakkına sahipliği,
- müşterinin mal veya hizmetin yasal mülkiyetine sahipliği,
- mal veya hizmetin zilyetliğinin devri,
- müşterinin mal veya hizmetin mülkiyetine sahip olmaktan doğan önemli risk ve getirilere sahipliği,
- müşterinin mal veya hizmeti kabul etmesi koşullarını dikkate alır.

Grup, sözleşmenin başlangıcında, müşteriye taahhüt ettiği mal veya hizmetin devir tarihi ile müşterinin bu mal veya hizmetin bedelini ödediği tarih arasında geçen sürenin bir yıl veya daha az olacağını öngörmesi durumunda, taahhüt edilen bedelde önemli bir finansman bileşeninin etkisi için düzeltme yapmamaktadır. Diğer taraftan, hasılatın içerisinde önemli bir finansman unsuru bulunması durumunda, hasılat değeri gelecekte olacak tahsilatların, finansman unsuru içerisinde yer alan faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Fark, tahakkuk esasına göre esas faaliyetlerden diğer gelirler olarak ilgili dönemlere kaydedilir.

Karşılıklar

Grup'un geçmişteki işlemlerinin sonucunda mevcut hukuki veya geçerli bir yükümlülüğünün bulunması ve yükümlülüğün yerine getirilmesi için kaynakların dışa akmasının gerekli olabilecegi ve tutar için güvenilir bir tahminin yapılabileceği durumlarda karşılıklar oluşturulur.

Karşılıklar, konsolide bilanço tarihi itibariyle yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın Grup yönetimi tarafından yapılan en iyi tahmine göre hesaplanır ve etkisinin önemli olduğu durumlarda konsolide bilanço tarihindeki değerine indirgenmesi için iskonto edilir.

Taahhütler, koşullu varlıklar ve yükümlülükler

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilecek muhtemel yükümlülükler ve varlıklar konsolide finansal tablolara alınmamakta ve koşullu yükümlülükler ve varlıklar olarak değerlendirilmektedir (Not 18).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Temettü

Grup, temettü gelirlerini ilgili temettüyü alma hakkı oluştugu tarihte konsolide finansal tablolara yansitmaktadır. Temettü borçları, kâr dağıtımının bir unsuru olarak beyan edildiği dönemde yükümlülük olarak konsolide finansal tablolara yansitılır.

Hisse başına kazanç

Konsolide kapsamlı gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç, net kârın, dönem boyunca mevcut bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile tespit edilir.

Türkiye'de şirketler mevcut hissedarlarına birikmiş kârlardan ve özkaynak enflasyon düzeltmesi farkları hesabından hisseleri oranında hisse dağıtarak ("Bedelsiz Hisseler") sermayelerini artırlabilir. Hisse başına kâr hesaplanırken bu bedelsiz hisse ithacı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kâr hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalaması, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

Böülümlere göre raporlama

TFRS 11, "Müşterek Anlaşmalar" standarı, iş ortaklılarını konsolide finansal tablolarda özkaynak yönetimine göre muhasebeleştirmeyi zorunlu kılmıştır. Bu değişiklik Grup tarafından geriye dönük olarak uygulanmıştır. Bu kapsamda Opet bağlı ortaklıları ve müşterek yönetimine tabi ortaklıları özkaynak metodu ile değerlendirilmiş olup, akaryakıt dağıtım bölümü, böülümlere göre raporlama kapsamından çıkarılmıştır. Konsolidasyon kapsamında sadece rafinaj bölümü kalmış olması sebebiyle 1 Ocak 2013 tarihinden başlamak üzere böülümlere göre raporlama yapılmamaktadır.

Nakit akış tablosu

Nakit akış tablosunda, döneme ilişkin nakit akım tabloları işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı bir biçimde sınıflandırılarak raporlanır.

İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları Grup'un faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarını gösterir.

Yatırım faaliyetleri ile ilgili nakit akışları, Grup'un yatırım faaliyetlerinde (sabit yatırımlar ve finansal yatırımlar) kullandığı ve elde ettiği nakit akışlarını gösterir.

Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları, Grup'un finansman faaliyetlerinde kullandığı kaynakları ve bu kaynakların geri ödemelerini gösterir.

Araştırma ve geliştirme giderleri

Araştırma masrafları, oluşturduğu dönem içerisinde kapsamlı gelir tablosuna kaydedilir.

Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca aşağıda belirtilen şartların tamamı karşılandığında kayda alınırlar:

- duran varlığın kullanıma hazır ya da satılmaya hazır hale getirilebilmesi için tamamlanmasının teknik anlamda mümkün olması,
- duran varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin olması,
- duran varlığın kullanılabilir veya satılabilir olması,
- varlığın ne şekilde ileriye dönük olası bir ekonomik fayda sağlayacağının belli olması,
- duran varlığın gelişimini tamamlamak, söz konusu varlığı kullanmak ya da satmak için uygun teknik, finansal ve başka kaynakların olması ve
- varlığın geliştirme maliyetinin, geliştirme sürecinde güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Diğer geliştirme giderleri gerçekleştirileceğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme gideri sonraki dönemde aktifleştirilemez.

Devlet teşvik ve yardımları

Devlet teşvikleri ile birlikte yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri; Grup'un teşvik talepleri ile ilgili olarak yetkililer tarafından onaylandığı zaman tahakkuk esasına göre gerçeğe uygun değer ile muhasebeleştirilir.

Yatırım indirimi istisnası kapsamında indirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standarı kapsamında değerlendirilmektedir.

İşletme birleşmeleri ve şerefiye

İşletme birleşmeleri, TFRS 3, "İşletme Birleşmeleri" kapsamında satın alma yöntemine göre muhasebeleştirilir.

1 Ocak 2011 tarihinden önceki işletme birleşmelerinde bir işletmenin satın alınması ile ilgili katlanılan satın alma maliyeti, iktisap edilen işletmenin satın alma tarihindeki tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şartla bağlı yükümlülüklerine dağıtıltır. Satın alım maliyetinin iktisap edilen işletmenin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şartla bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerindeki iktisap edenin payını aşan kısmı şerefiye olarak konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde iktisap edilen işletmenin/sirketin finansal tablolardan yer almayan ancak şerefiyenin içerisinde ayrılabilmeye özelliğine sahip varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar (marka değeri gibi) ve/veya şartla bağlı yükümlülükler gerçeğe uygun değerleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılır. İşletme birleşmesi sırasında oluşan şerefiye amortismana tabi tutulmaz, bunun yerine yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutulur.

İktisap edilen tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şartla bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerindeki iktisap edenin payının işletme birleşmesi maliyetini aşması durumunda ise fark gelir olarak kaydedilir.

1 Ocak 2011 tarihinden sonra gerçekleşen işletme birleşmelerinde, 1 Ocak 2011 tarihi itibarıyle geçerli olan yeniden düzenlenmiş TFRS 3 "İşletme Birleşmeleri" standarı uygulanmaktadır. Yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün temel farkı satın alma sırasında katlanılan bütün işlem maliyetlerinin kâr/zararda muhasebeleştirilmesidir. 2018 yılı içerisinde gerçekleşen ve yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün uygulanmasını gerektiren bir işletme birleşmesi yoktur.

Şerefiye, değer düşüklüğü tespiti için nakit üreten birimlere dağıtıltır. Dağıtım, şerefiyenin oluşmasına neden olan işletme birleşmesinden fayda elde etmesi beklenen nakit üreten bir ya da birden fazla birime yapılır. Grup, 28 Aralık 2006 tarihindeki Opet iktisabı nedeniyle Opet'in yurttaşındaki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasına ana sebep olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi, Opet, bağlı ortaklıklar ve müşterek yönetimine tabi ortaklıklarını tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirmektedir.

2.4. Muhasebe politikaları, muhasebe tahminlerinde değişiklikler ve hatalar

Yeni bir TMS/TFRS'nin ilk kez uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişiklikleri, söz konusu TMS/TFRS'nin şayet varsa, geçiş hükümlerine uygun olarak geriye veya ileriye dönük olarak uygulanmaktadır. Herhangi bir geçiş hükümlünün yer almadığı değişiklikler, muhasebe politikasında istege bağlı yapılan önemli değişiklikler veya tespit edilen muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanmakta ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tablolardan sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.5. Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları

Varlık ve yükümlülüklerin kayıtlı değerleri üzerinde önemli etkisi olan muhasebe tahminleri aşağıdaki gibidir:

a) *Ertelenmiş vergi varlığı:*

Ertelenmiş vergi varlığı gelecek yıllarda vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğunu tespiti halinde kayıtlara alınmaktadır. Vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğu durumlarda ertelenmiş vergi varlıkları, indirilebilir geçici farklar, mali zararlar ve indirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan yatırım indirimleri nedeniyle hak kazanılan vergi avantajları üzerinden hesaplanmaktadır.

Grup, söz konusu yatırım indirimlerine ilişkin ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğini, vergilendirilebilir kâr tahminlerini içeren iş modellerini baz alarak değerlendirmektedir. Bu iş modelleri satış miktarları, satış fiyatları ve kur beklentileri gibi ileriye dönük yönetim tahminlerini içermektedir. Yatırım teşviklerinin ileriye dönük kullanımına ilişkin yapılan duyarlılık analizlerinin sonucunda, ilgili tahminlerde gerçekleşecek %10 oranında artış/azalın, ilgili ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğine herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır (Not 25).

b) *Nakit akış riskinden korunma işlemleri:*

Not 28'de açıklandığı üzere, Grup, 387.878 bin ABD Doları tutarındaki yatırım kredilerini, gerçekleşme olasılığı yüksek ihraç gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD doları spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmakta ve bu kapsamında yapılan etkinlik testinin olumlu çıkması neticesinde nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamaya devam etmektedir. Söz konusu etkinlik testlerinde kullanılan ihracat gelirlerine ilişkin yapılan bütçe tahminlerinin temelinde satış miktarlarına ve fiyatlarına ilişkin önemli tahmin ve varsayımlar bulunmaktadır. Grup, etkinlik testine baz olan tahminlere ilişkin gerçekleştirmiş olduğu duyarlılık analizlerinin sonucunda, tahminlerde gerçekleşecek %10 oranında artış/azalın, etkinlik testlerinin değerlendirilmesinde önemli bir etkisi olmadığı sonucuna varmıştır.

c) *Faydalı ömür:*

Maddi duran varlıklar ve şerefiye haricindeki maddi olmayan varlıklar tahmini faydalı ömürleri boyunca itfaya tabi tutulmuştur. Yönetim tarafından belirlenen faydalı ömürler Not 2.3'de açıklanmıştır.

Not 2.6'da detayları açıklandığı üzere Şirket Yönetimi Stratejik Dönüşüm Planı çerçevesinde rafineri varlıklarına ilişkin faydalı ömürlerini gözden geçirmi, herhangi bir önemli değişiklik ihtiyacı olmadığını tespit etmiştir.

d) *Arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değerlendirme:*

Grup, arsa ve arazilerini gerçeğe uygun değerinden muhasebeleştirirken olup bu varlıkların yeniden değerlendirilen tutarları Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız değerlendirme kurulu tarafından tespit edilmekte ve finansal durum tablosunda taşınan değer olarak esas alınmaktadır. Gerçeğe uygun değerlerin belirlenmesinde kullanılan değerlendirme yöntemi, piyasa koşulları, her bir arsa ve arazinin kendine has özellikleri, fiziki durumu, coğrafi konumu ve emsal bedel gibi önemli varsayımlar kullanılmaktadır (Not 10).

2.6. Cari döneme ilişkin diğer değişiklikler

Şirket Yönetim Kurulu tarafından 24 Kasım 2021 tarihinde stratejik dönüşüm planı kabul edilmiştir. İlgili stratejik dönüşüm planı kapsamında Grup'un kısa ve uzun vadeli alacağı stratejik aksiyonlar bulunmaktadır. Grup, stratejik aksiyonlar çerçevesinde planladığı yeni yatırımları ve elde etmeyi hedeflediği finansal performansı göz önünde bulundurarak, tahmin ve varsayımlarını gözden geçirmi ve uzun vadeli iş planını revize etmiştir. Grup, 31 Aralık 2021 tarihli konsolide finansal tablolardan hazırlarken uzun vadeli iş planlarında yapılan değişikliğin konsolide finansal tablolara olası etkilerini değerlendirek kullanılan makine, tesis ve cihazların kullanım ömürlerini gözden geçirmi ve varlıklarını değer düşüklüğü testlerine tabi tutmuştur. Bu çalışmalar sonucunda olumsuz bir etki tespit edilmemiştir.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yılı Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

3. İşletme birleşmeleri

31 Aralık 2021 tarihinde sona eren yıl içerisinde gerçekleşen herhangi bir işletme birleşmesi yoktur.

4. Nakit ve nakit benzerleri

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Bankalar		
Vadesiz mevduat	466.143	141.440
Vadeli mevduat	15.672.886	17.354.252
Vadesiz bloke mevduat	1.527.549	10.485
Gelir payı (bloke)	2.720.305	2.204.004
Vadeli mevduat faiz tahakkukları	13.352	115.111
Toplam	20.400.235	19.825.292

Şirket tarafından, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde belirlendiği üzere, müşterilerden alınan gelir payı bankalarda tutulmakta ve Şirket kayıtlarında bloke mevduat olarak değerlendirilmektedir. Gelir payları 31 Aralık 2021 ve 2020 tarihleri itibarıyla devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmiştir (Not 13). Ayrıca yurtdışı borsalarda gerçekleştirilen türev işlemleri için 1.527.549 bin TL tutarında vadesiz bloke mevduat bulunmaktadır (31 Aralık 2020 - 10.485 bin TL).

Vadeli mevduat ve diğer hazır değerler

31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla vadeli mevduatların detayı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2021

	Etkin faiz oranı (%)	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	28,53	6.255.080	46.909	6.301.989
ABD Doları	1,16	8.687.202	673.878	9.361.080
Avro	0,03	7.742	-	7.742
İngiliz Sterlini	0,05	2.075	-	2.075
Vadeli mevduat	14.952.099	720.787		15.672.886

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yılı Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

4. Nakit ve nakit benzerleri (Devamı)

1 Aralık 2020

	Etkin faiz oranı (%)	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	17,78	13.287.465	3.393.695	16.681.160
ABD Doları	3,66	124.297	516.405	640.702
Avro	1,16	30.268	-	30.268
İngiliz Sterlini	0,20	2.122	-	2.122
Vadeli mevduat		13.444.152	3.910.100	17.354.252

31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla konsolide nakit akış tablosunda yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Hazır değerler	20.400.235	19.825.292
Eksi: Bloke mevduatlar (Gelir payı)	(2.720.305)	(2.204.004)
Eksi: Vadesiz bloke mevduat	(1.527.549)	-
Eksi: Vadeli mevduat faiz tahakkukları	(13.352)	(115.111)
Nakit ve nakit benzeri değerler	16.139.029	17.506.177

5. Borçlanmalar

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Kısa vadeli borçlanmalar:		
Kısa vadeli banka kredileri	563.221	2.084.018
Kredi faiz tahakkukları	-	13.790
Toplam	563.221	2.097.808

Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:

Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vadeli kısımları	9.918.217	5.423.700
Çıkarılmış tahviller	500.000	650.000
Kredi faiz tahakkukları	251.163	227.494
Tahvil faiz tahakkukları	131.944	72.909
Kiralama işlemlerinden borçlar	34.421	29.834
Toplam	10.835.745	6.403.937

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Uzun vadeli borçlanmalar:		
Çıkarılmış tahviller	10.720.300	5.638.350
Uzun vadeli banka kredileri	9.269.544	14.882.553
Kredi faiz tahakkukları	-	23.364
Kiralama işlemlerinden borçlar	228.731	199.056
Toplam	20.218.575	20.743.323
Toplam borçlanmalar	31.617.541	29.245.068

Tüpraş, 3 Şubat 2021 tarihinde, 1.100 milyon TL nominal değerde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, TLREF referans oran üzerine 140 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir. 21 Ocak 2021 tarihinde, 290 milyon TL nominal değerde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, TLREF referans oran üzerine 140 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir. 30 Kasım 2020 tarihinde, 500 milyon TL nominal değerde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, TLREF referans oran üzerine 140 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş, 12 Ekim 2017 tarihinde Londra Borsasına kote, 700 milyon ABD Doları nominal değerde, 7 yıl vadeli, 6 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, yıllık %4,5 faiz oranlı tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş 2011 yılında, Fuel Oil Dönüşüm Projesi Yatırımlarının finansmanı için 3 ayrı kredi anlaşması imzalamış olup, bu anlaşmalara istinaden 2011-2015 yılları arasında kredi sigorta ödemeleri ve yatırım harcamaları için toplam 1.998 milyon ABD Doları tutarında kredi kullanmıştır. Finansman paketi kapsamında İspanyol İhracat Kredi Kuruluşu (CESCE) ve İtalyan İhracat Kredi Kuruluşu (SACE) tarafından sigorta edilen krediler ilk 4 yıl anapara ve faiz geri ödemeleri, toplam 12 yıl vadeli, üçüncü kredi anlaşması ise ilk 4 yıl anapara geri ödemeleri, toplam 7 yıl vadeli dir. Bu kredilerin geri ödemeleri 2015 yılında başlamış olup 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla kredilerin toplam tutarı 385 milyon ABD Dolarıdır (31 Aralık 2020 - 576 milyon ABD Doları).

Tüpraş, 8 Şubat 2019 tarihinde, 400 milyon TL nominal değerde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, 3MTRLIBOR referans oran üzerine 75 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir. Söz konusu tahvil 5 Şubat 2021 tarihinde ödenerek itfa edilmiştir.

Tüpraş, 25 Ocak 2019 tarihinde, 250 milyon TL nominal değerde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, 3MTRLIBOR referans oran üzerine 75 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir. Söz konusu tahvil 22 Ocak 2021 tarihinde ödenerek itfa edilmiştir.

Tüpraş 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla borçlanmalarından kaynaklanan finansal taahhütlerini yerine getirmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yılı Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla kısa ve uzun vadeli borçlanmaların para birimi ve etkin faiz oranı bilgileri aşağıdaki gibidir:

		31 Aralık 2021	
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
TL krediler ^(*)	-	30.060.564	30.061
ABD doları krediler	2,77	40.000.000	533.160
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			563.221
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
TL krediler	12,63	6.384.319.000	6.384.319
TL tahviller	18,49	500.000.000	500.000
ABD doları krediler	2,28	265.128.551	3.533.898
TL kiralama borçları	18,75	23.635.846	23.636
Avro kiralama borçları	2,98	354.087	5.342
GBP kiralama borçları	4,16	302.963	5.443
			10.452.638
Faiz tahakkukları			383.107
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			10.835.745
Uzun vadeli borçlanmalar:			
TL krediler	17,16	4.140.927.053	4.140.927
TL tahviller	18,35	1.390.000.000	1.390.000
ABD doları krediler	2,47	384.771.311	5.128.617
ABD doları tahviller	4,50	700.000.000	9.330.300
TL kiralama borçları	21,08	123.799.862	123.799
Avro kiralama borçları	3,23	6.585.668	99.356
GBP kiralama borçları	4,20	310.352	5.576
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			20.218.575

^(*) 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla, ÖTV, Gümkart ve SGK borçlarının ödenmesinde bankalar tarafından Şirket'e 30.061 bin TL tutarında faizsiz kredi sağlanmıştır (31 Aralık 2020 - 17.839 bin TL).

5. Borçlanmalar (Devamı)

	31 Aralık 2020			
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL	
Kısa vadeli borçlanmalar:				
TL krediler	8,79	1.217.838.682	1.217.839	
ABD doları krediler	0,65	118.000.000	866.179	
		2.084.018		
Faiz tahakkukları		13.790		
Toplam kısa vadeli borçlanmalar		2.097.808		
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:				
TL krediler	9,89	2.715.300.000	2.715.300	
TL tahviller	16,57	650.000.000	650.000	
ABD doları krediler	2,34	293.917.846	2.157.504	
Avro krediler	2,11	61.157.000	550.896	
TL kiralama borçları	18,32	22.677.599	22.678	
Avro kiralama borçları	3,27	473.363	4.264	
GBP kiralama borçları	4,16	290.824	2.892	
		6.103.534		
Faiz tahakkukları		300.403		
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları		6.403.937		
Uzun vadeli borçlanmalar:				
TL krediler	12,31	7.899.098.000	7.899.098	
TL tahviller	18,07	500.000.000	500.000	
ABD doları krediler	2,34	951.359.581	6.983.455	
ABD doları tahviller	4,50	700.000.000	5.138.350	
TL kiralama borçları	20,92	130.433.740	130.434	
Avro kiralama borçları	3,23	6.941.129	62.524	
GBP kiralama borçları	4,20	613.248	6.098	
		20.719.959		
Faiz tahakkukları		23.364		
Toplam uzun vadeli borçlanmalar		20.743.323		

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla uzun vadeli borçlanmaların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
1-2 yıl arası	9.067.558	12.424.887
2-3 yıl arası	10.385.532	2.247.467
3-4 yıl arası	203.188	5.714.105
4-5 yıl arası	35.866	100.516
5 yıl ve üzeri	526.431	256.348
Toplam	20.218.575	20.743.323

31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla borçlanmaların hareketi aşağıdaki gibidir:

	2021	2020
1 Ocak	29.245.068	19.075.794
Alınan yeni finansal borçlar	13.910.108	41.075.708
Anapara ödemeleri	(20.905.942)	(34.590.312)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan artışlar	20.420	32.770
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	(32.045)	(62.208)
Faiz tahakkukları değişimi	45.550	122.860
Kur farkları değişimi	9.334.382	3.590.456
31 Aralık	31.617.541	29.245.068

Borçlanmaların yeniden fiyatlandırmaya kalan sürelerine ilişkin faize duyarlılık dağılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
1-90 gün	10.955.949	10.287.907
91-365 gün	4.851.737	4.208.994
1-5 yıl	15.282.668	14.574.067
5 yıl üzeri	527.187	174.100
Toplam	31.617.541	29.245.068

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yılı Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

6. Ticari alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli ticari alacaklar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Ticari alacaklar	11.896.404	1.421.103
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 27)	1.668.264	324.555
Şüpheli ticari alacaklar	5.528	5.264
Diğer ticari alacaklar	29	7
Eksi: Vadeli satışlardan kaynaklanan ertelenen finansman geliri	(47.874)	(10.116)
Eksi: Beklenen kredi zararları	(5.528)	(5.264)
Toplam kısa vadeli ticari alacaklar (net)	13.516.823	1.735.549

Tüpraş, yurtçi alacaklarını devlet iç borçlanma senetleri faiz oranlarını kullanarak, yurtdışı alacaklarını aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

Tüpraş, 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla gayri kabil rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 642.051 bin TL'yi (31 Aralık 2020 - 2.976.335 bin TL) ve 353.725 bin TL (31 Aralık 2020 - 1.127.270) tedarikçi finansmanı işlemini ticari alacaklarından düşmüştür.

Beklenen kredi zararlarının 31 Aralık 2021 ve 2020 tarihlerinde sona eren yıl içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2021	2020
1 Ocak	5.264	5.243
Dönem içerisindeki artış	392	280
Dönem içerisindeki tahsilatlar	(128)	(259)
31 Aralık	5.528	5.264

Kısa vadeli ticari borçlar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Ticari borçlar	43.547.471	13.924.582
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 27)	165.021	218.486
Eksi: Vadeli alışverişlerden kaynaklanan ertelenen finansman gideri	(8.253)	(5.600)
Toplam kısa vadeli ticari borçlar (net)	43.704.239	14.137.468

Tüpraş, kısa vadeli ticari borçlarını aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

7. Diğer alacaklar

Kısa vadeli diğer alacaklar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Personelden alacaklar	15.880	14.284
Verilen depozito ve teminatlar	4.556	3.404
Şüpheli diğer alacaklar	2.612	1.389
Sigorta tazminat alacakları	105	1.002
Eksi: Şüpheli diğer alacaklar karşılığı	(2.612)	(1.389)
Toplam	20.541	18.690

8. Stoklar

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
İlk madde ve malzeme	2.859.390	969.551
Yarı mamuller	4.416.821	1.706.414
Mamuller	5.844.006	2.468.321
Ticari mallar	156.062	75.071
Yoldaki mallar	10.376.546	2.414.477
Diğer stoklar	103.037	66.796
	23.755.862	7.700.630

Stok değer düşüklüğü karşılığının 31 Aralık 2021 ve 2020 tarihlerinde sona eren dönemler içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2021	2020
1 Ocak	-	-
Dönem içerisindeki artışlar	-	1.034.554
Dönem içerisindeki iptaller	-	(1.034.554)
31 Aralık	-	-

2020 yılında pandemi ile birlikte hampetrol fiyatındaki ani düşüş, stok satış fiyatlarının maliyetlerin altında kalmasına neden olmuştur; ancak yılın devamındaki gelişmeler ve artışa geçen hampetrol fiyatlarının ürün fiyatlarına yansımaları neticesindeki değer artışları sebebiyle 31 Aralık 2020 itibarıyla stok değer düşüklüğü iptal edilmiştir.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

9. Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlar

	31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
OPET Petrolcülük A.Ş.	40,00	2.150.156	40,00	1.326.490
		2.150.156		1.326.490

28 Aralık 2006 tarihinde Opet hisselerinin satın alınımından doğan 189.073 bin TL'lik şerefiye tutarı mali tablolarda özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların üzerine sınıflandırılmıştır.

31 Aralık 2021 ve 2020 tarihleri itibarıyla özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlardaki değişimler aşağıdaki gibidir:

	2021	2020
1 Ocak	1.326.490	1.362.777
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların;		
Mali yıl kâr/(zararlarındaki) pay	592.989	(29.615)
Dağıtıltı temettü	(80.000)	(120.000)
Maddi duran varlık yeniden değerlendirme artıları	41.394	30.212
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	(447)	(406)
Yeniden değerlendirme ve/veya sınıflandırma kazançları (kayıpları)	176.688	43.261
Yabancı para çevrim farkları	93.042	40.261
31 Aralık	2.150.156	1.326.490

Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların özet mali tabloları (etkin ortaklık payı öncesi) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Dönen varlıklar	10.019.411	5.059.935
Duran varlıklar	4.632.856	3.701.575
Toplam varlıklar	14.652.267	8.761.510
Kısa vadeli yükümlülükler	5.805.510	2.829.607
Uzun vadeli yükümlülükler	3.944.050	3.088.361
Özkaynaklar	4.902.707	2.843.542
Toplam kaynaklar	14.652.267	8.761.510

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

9. Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlar (Devamı)

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Satış gelirleri (net)	56.007.462	38.623.156
Brüt kâr	3.441.883	1.788.120
Faaliyet kârı	2.104.478	805.434
Net dönem kârı	1.482.472	(74.038)

Şerefiye değer düşüklüğü testi

Grup yönetimi Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasındaki ana sebepler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi tarafından, Opet, bağlı ortaklıklar ve müşterek yönetimle tabi ortaklıklar tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirilerek şerefiye Opet değeri üzerine dağıtılmıştır.

Söz konusu nakit üreten birimin gerçeğe uygun değer hesaplamaları vergi sonrası nakit akım projeksiyonlarını içermekte olup Türk Lirası bazında tespit edilen bu projeksiyonlar Opet yönetimi tarafından onaylanan on yıllık planlara dayanmaktadır. Grup, içinde bulunduğu sektörde operasyonel sonuçların ve ileriye yönelik tahminlerin değerlendirilmesinde beş yıldan daha uzun bir süreye ilişkin analizin daha uygun olduğunu öngörmektedir ve dolayısıyla değer düşüklüğü testini on yıllık projeksiyonlara dayandırmaktadır. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla, Opet'in gerçeğe uygun değeri, şerefiye dahil edilmiş taşınan değerinin %86 üzerindedir.

Gerçeğe uygun değer hesaplama modelinde yer alan önemli varsayımlar aşağıdaki gibidir:

Brüt kâr marjı	%2,7 - %5,2
İskonto oranı	%22,4

Opet yönetimi bütçelenen brüt kâr marjını şirketin geçmiş performansını ve pazar büyümeye beklentilerini esas alarak tespit etmiştir. Kullanılan iskonto oranı vergi sonrası iskonto oranı olup şirkete özgü riskleri de içermektedir. İskonto edilmiş nakit akımlarının hesaplanması sırasında kullanılan vergi sonrası iskonto oranının %1 daha yüksek/düşük olması senaryolarına göre, 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla söz konusu gerçeğe uygun değer, Opet'in gerçeğe uygun değeri sırasıyla %10 oranında altında ve %11 oranında üzerinde olmaktadır.

Yukarıdaki varsayımlar kullanılarak yapılan değer düşüklüğü testleri sonucunda 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla şerefiye tutarında herhangi bir değer düşüklüğü tespit edilmemiştir.

Rekabet Kurulu soruşturması:

Rekabet Kurulu'nun 27 Ağustos 2018 tarihli kararıyla; bayilerinin yeniden satış fiyatını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabet'in Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak Opet hakkında soruşturma açılmış olup, yürütülen soruşturma sonucunda Kurul Şirket aleyhinde 433.932 TL tutarında para cezasına hükmetmiştir. Verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesi hükmü çerçevesinde hesaplanan dörtte üçü oranındaki kısmı olan 325.450 TL, ilgili karar ve cezaya ilişkin olarak her türlü yasal hakkı saklı kalmak kaydıyla Şirket tarafından Büyük Mükellefler Vergi Dairesine ödenmiştir. Opet tarafından söz konusu kararın iptali talebiyle dava açılmış olup söz konusu davada yürütmemi durdurma kararı verilmiştir. Yargılama neticesinde Mahkemece, söz konusu idari para cezasının iptaline, yasal faizi ile birlikte Opet'e iadesine karar verilmiştir. Eylül 2021'de 325.450 TL ceza ve 22.550 TL yasal faiz geri alınmıştır. Rekabet Kurumu ilk derece mahkemesinin iptal kararının kaldırılması talebiyle istinat mahkemesine başvurmuş olup, yargılama devam etmektedir. Söz konusu tutar, Opet tarafından cari dönemde gelir olarak kaydedilerek, gelir tablosunda "özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların kârlarından paylar" kalemi içinde yer almaktadır.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

10. Maddi duran varlıklar

Rekabet Kurulu soruşturması: (Devamı)

31 Aralık 2021 ve 2020 tarihleri itibarıyla maddi duran varlıklar ve ilgili amortisman giderlerinde gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2021	Yeniden Değerleme	Yabancı Para Çevrim Farkı	İlaveler	Transferler	Çııklar	31 Aralık 2021
		Artışları					
Maliyet:							
Arazi ve arsalar	8.341.191	3.853.192	-	-	-	-	12.194.383
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.903.485	-	-	154.719	-	(819)	4.057.385
Binalar	903.443	-	-	121.292	-	(1.639)	1.023.096
Makine, tesis ve cihazlar	13.273.886	-	3.957	617.619	1.536	(1.946)	13.895.052
Taşıt araçları	2.093.006	-	-	245.530	-	(87.536)	2.251.000
Döşeme ve demirbaşlar	166.378	-	-	49.106	-	(5.493)	209.991
Yapılmakta olan yatırımlar	1.050.655	-	-	83.695	-	-	1.134.350
Özel maliyetler	3.730	-	-	60.115	-	-	63.845
Diğer maddi duran varlıklar	2.835	-	-	11.228	-	-	14.063
	29.738.609	3.853.192	3.957	1.343.304	1.536	(97.433)	34.843.165
Birikmiş amortisman:							
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.745.480)	-	-	(158.172)	-	772	(1.902.880)
Binalar	(244.257)	-	-	(19.566)	-	1.357	(262.466)
Makine, tesis ve cihazlar	(5.435.214)	-	(489)	(428.240)	(333)	1.380	(5.862.896)
Taşıt araçları	(339.551)	-	-	(83.935)	-	28.931	(394.555)
Döşeme ve demirbaşlar	(95.267)	-	-	(25.901)	-	3.042	(118.126)
Özel maliyetler	(672)	-	-	(10.557)	-	-	(11.229)
Diğer maddi duran varlıklar	(2.279)	-	-	(271)	-	-	(2.550)
	(7.862.720)	-	(489)	(726.642)	(333)	35.482	(8.554.702)
Net defter değeri	21.875.889						26.288.463

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

10. Maddi duran varlıklar (Devamı)

	1 Ocak 2020	Yeniden Değerleme Artışları	Yabancı Para Çevrim Farkı	İlaveler	Transferler	Çıktılar	31 Aralık 2020
Maliyet:							
Arazi ve arsalar	7.206.553	1.134.711	-	-	-	(73)	8.341.191
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.793.487	-	-	130.462	1.201	(21.665)	3.903.485
Binalar	839.908	-	-	65.266	-	(1.731)	903.443
Makine, tesis ve cihazlar	12.936.688	-	-	352.349	(1.201)	(13.950)	13.273.886
Taşıt araçları	1.993.137	-	-	132.209	-	(32.340)	2.093.006
Döşeme ve demirbaşlar	135.217	-	-	35.137	-	(3.976)	166.378
Yapılmakta olan yatırımlar	651.346	-	-	399.309	-	-	1.050.655
Özel maliyetler	4.131	-	-	-	-	(401)	3.730
Diğer maddi duran varlıklar	2.794	-	-	42	-	(1)	2.835
	27.563.261	1.134.711	-	1.114.774	-	(74.137)	29.738.609
Birikmiş amortisman:							
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.612.017)	-	-	(155.119)	-	21.656	(1.745.480)
Binalar	(227.940)	-	-	(17.876)	-	1.559	(244.257)
Makine, tesis ve cihazlar	(5.025.154)	-	-	(421.395)	-	11.335	(5.435.214)
Taşıt araçları	(281.918)	-	-	(71.143)	-	13.510	(339.551)
Döşeme ve demirbaşlar	(78.701)	-	-	(19.921)	-	3.355	(95.267)
Özel maliyetler	(818)	-	-	(215)	-	361	(672)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.998)	-	-	(282)	-	1	(2.279)
	(7.228.546)	-	-	(685.951)	-	51.777	(7.862.720)
Net defter değeri	20.334.715						21.875.889

31 Aralık 2021 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda maddi duran varlıklarla ilgili 726.642 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 685.951 bin TL) amortisman giderininin 569.171 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 550.394 bin TL) kısmı satılan malin maliyetinde, 92.887 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 90.369 bin TL) kısmı pazarlama giderlerinde, 50.004 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 32.062 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde, 14.580 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 13.123) kısmı Arge giderlerinde yer almaktadır.

31 Aralık 2021 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda kullanım hakkı varlıkları ile ilgili 37.269 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 34.466 bin TL) amortisman giderininin 25.372 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 25.026 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde, 6.691 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 5.490 bin TL) kısmı pazarlama giderlerinde, 5.206 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 3.950 bin TL) kısmı satılan malin maliyetinde yer almaktadır.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

10. Maddi duran varlıklar (Devamı)

31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla maddi duran varlıklar üzerinde herhangi bir ipotek bulunmamaktadır (31 Aralık 2020 - Yoktur). Grup, 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla TMS 16 Maddi Duran Varlıklar standardına uygun olarak aktifinde 66.782 bin TL elde maliyeti ile yer alan tüm arazi ve arsalarını yeniden değerlendirmeye tabi tutmuş ve yeniden değerlendirme tutarı olan 12.127.601 (31 Aralık 2020 - 8.274.409) bin TL konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Tüpraş arazi ve arsalarının değerlendirme çalışmaları SPK'ya akredite bir kuruluş olan Açı Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş. tarafından; özkaynaktan payalma yöntemine göre konsolide edilen OPET ve bağlı ortaklıklarının arazi ve arsalarının değerlendirme çalışmaları SPK'ya akredite bir kuruluş olan TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş. tarafından gerçekleştirilmiştir.

Raporlama tarihi itibarıyla gerçeğe uygun değer seviyesi

	31 Aralık 2021	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Arsalar	12.194.383	-	12.194.383	-
	31 Aralık 2020	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Arsalar	8.341.191	-	8.341.191	-

11. Maddi olmayan duran varlıklar

Düzenleme:

31 Aralık 2021 ve 2020 tarihleri itibarıyla diğer maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2021	İlaveler	Transferler	Çıklılar	31 Aralık 2021
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	109.460	18.259	-	(54)	127.665
Geliştirme giderleri	115.194	10.944	(1.536)	-	124.602
	224.654	29.203	(1.536)	(54)	252.267
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(79.919)	(12.842)	-	45	(92.716)
Geliştirme giderleri	(82.366)	(10.717)	333	-	(92.750)
	(162.285)	(23.559)	333	45	(185.466)
Net defter değeri	62.369				66.801

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

11. Maddi olmayan duran varlıklar (Devamı)

Diğer maddi olmayan duran varlıklar: (Devamı)

	1 Ocak 2020	İlaveler	Transferler	Çıklıslar	31 Aralık 2020
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	99.713	9.773	-	(26)	109.460
Geliştirme giderleri	92.498	22.696	-	-	115.194
	192.211	32.469	-	(26)	224.654
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(67.510)	(12.412)	-	3	(79.919)
Geliştirme giderleri	(72.957)	(9.409)	-	-	(82.366)
	(140.467)	(21.821)	-	3	(162.285)
Net defter değeri	51.744				62.369

31 Aralık 2021 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda 23.559 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 21.821 bin TL) itfa payı giderinin 23.495 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 21.816 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde, 64 bin TL'lik (31 Aralık 2020 - 5 bin TL) kısmı satılan malın maliyetinde yer almaktadır.

12. Peşin ödenmiş giderler

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Peşin ödenen sigorta ve diğer giderler	154.876	132.483
Verilen sipariş avansları	31.505	101.131
Toplam	186.381	233.614

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
İlişkili olmayan taraflara verilen sabit kıymet avansları	79.670	130.621
Peşin ödenen diğer giderler	9.326	2.039
İlişkili taraflara verilen sabit kıymet avansları (Not 27)	5.643	2.126
Toplam	94.639	134.786

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

13. Diğer varlık ve yükümlülükler

Diğer dönen varlıklar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Devreden KDV	2.686.223	41.516
Tecil edilen Katma Değer Vergisi ("KDV")	533.242	382.032
Tecil edilen Özel Tüketim Vergisi ("ÖTV")	239.502	123.601
Mahsup edilecek vergi ve fonlar	99.073	74.547
Gelir tahakkukları	81.537	16.793
Yedek parça ve malzeme stokları	60.131	89.655
Vadeli mal alım-satım işlemleri gelir tahakkuku ⁽¹⁾	-	22.746
Diğer çeşitli dönen varlıklar	31.230	18.352
Toplam	3.730.938	769.242

⁽¹⁾ 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri gelir tahakkukları Tüpraş'ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor işlemleri gelir tahakkuklarından oluşmaktadır. Bu gelir tahakkukları satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 8 Ocak 2021 tarihinde tahsil edilmiştir.

Diğer duran varlıklar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Yedek parça ve malzeme stokları	1.877.979	1.763.686
Diğer	18.605	49.145
Toplam	1.896.584	1.812.831

Diğer kısa vadeli yükümlülükler:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Gelir payı	2.730.078	2.210.451
Ödenecek ÖTV	794.803	1.090.914
Tecil edilen KDV	533.243	382.032
Vadeli mal-alım satım işlemleri gider tahakkuku ⁽¹⁾	528.339	247.432
Tecil edilen ÖTV	239.502	123.601
Ödenecek vergi ve yükümlülükler	116.201	79.550
Ödenecek KDV	65.872	269.314
Diğer	92.729	45.352
Toplam	5.100.767	4.448.646

⁽¹⁾ 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri gider tahakkukları Tüpraş'ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan ürün crack işlemleri ve swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor işlemleri gider tahakkuklarından oluşmaktadır. Bu gider tahakkukları satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 7 Ocak 2022 tarihinde ödenmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

13. Diğer varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Diğer kısa vadeli yükümlülükler: (Devamı)

Tecil edilen ÖTV ve KDV, ihracat kayıtlı satışların ÖTV ve KDV tutarından oluşmaktadır ve aynı zamanda varlıklarda "Diğer Dönen Varlıklar" içerisinde ve yükümlülüklerde "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde yer almaktadır. Söz konusu satışların ihracat işlemlerinin gerçekleştiği belgelendiğinde, tecil edilen bu vergiler vergi dairesi tarafından terkin edilerek "Diğer Dönen Varlıklar" da yer alan ÖTV ve KDV tutarları, "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" ile karşılıklı olarak mahsuplaştırılmaktadır.

Petrol Piyasası Kanunu gereğince, rafinericilerin ulusal stok bulundurma yükümlülüğü kapsamındaki sorumluluğu nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu mahiyetteki stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilave edilen, T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("EPDK") tarafından azami 10 ABD Dolar/ton'a kadar belirlenecek olan ve değerlendirilmesi EPDK tasarrufunda olan gelir payı ile karşılanır. Rafinericilerin haricinde petrol ürünlerinin ithalatı durumunda ise bu gelir payı rafinericiye ithalatçı tarafından ödenir.

Grup, bu konuyu düzenleyen Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Ocak 2005'ten itibaren akaryakıt satışları ve rafinerilerin dışındaki kuruluşların yaptığı akaryakıt ithalatı üzerinden gelir payı toplamaktadır.

Grup, akaryakıt üzerinden toplanan gelir payına ek olarak Sivilaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Yönetmeliği gereğince 16 Eylül 2005 tarihinden itibaren LPG için de gelir payı toplamaya başlamıştır.

Petrol Piyasası Kanunu uyarınca oluşturulan Ulusal Petrol Stoku Komisyonu, toplanan gelir paylarının banka hesabında bloke edilerek muhasebesinin Tüpraş Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi ve hesapta biriken tutarın devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmesi kararını almıştır.

Bu kararlara istinaden 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla hesaplanan 2.730.078 bin TL (31 Aralık 2020 - 2.210.451 bin TL) tutarında gelir payları kapsamlı gelir tablosu ile ilişkilendirilmeksızın "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde muhasebeleştirilmektedir. Hesaplanan Gelir Payı'na ilişkin olarak bankalarda bloke devlet iç borçlanma faiz oranları ile vadeli mevduat ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilen 2.720.305 bin TL'lik tutar, "Nakit ve Nakit Benzerleri" içerisinde "Gelir payı (bloke)" olarak sınıflandırılmaktadır (31 Aralık 2020 - 2.204.004 bin TL) (Not 4).

14. Karşılıklar

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar:

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Kideme teşvik primi karşılığı	12.829	11.505
Personel prim tahakkukları	6.558	13.067
Toplam	19.387	24.572

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

14. Karşılıklar (Devamı)

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar: (Devamı)

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Kidem tazminatı karşılığı	364.287	271.661
Kullanılmamış izin günleri karşılığı	68.208	72.866
Kideme teşvik primi karşılığı	15.065	11.878
Toplam	447.560	356.405

Kideme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kidemin üzerindeki çalışanlarına "Kideme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır. Kideme Teşvik Primi, çalışanların işlerine ve işyerlerine bağlılıklarını teşvik etmek amacıyla saat ücretli çalışanlardan 5 yıllık kideme ulaşanlara 45 günlük, 10 yıllık kideme ulaşanlara 55 günlük, 15 yıllık kideme ulaşanlara 70 günlük, 20 yıllık kideme ulaşanlara 80 günlük, 25 yıllık kideme ulaşanlara 90 günlük ve 30 yıllık kideme ulaşanlara 100 günlük, 35 yıllık kideme ulaşanlara 105 günlük ve 40 yıllık kideme ulaşanlara 110 günlük çiplak ücretleri tutarında her kidem kademesi için bir defaya mahsus olmak üzere kidemlerini doldurdukları ayın ücretleriyle birlikte ödenir.

Kideme teşvik primi karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2021	2020
1 Ocak	23.383	20.600
Dönem içerisindeki artışlar	19.642	13.045
Dönem içerisindeki ödemeler	(15.131)	(10.262)
31 Aralık	27.894	23.383

Kidem tazminatı karşılığı:

İş Kanunu'na göre, Grup, bir senesini doldurmuş olan ve Grup ile ilişkisi kesilen veya emekli olan, kadınlarda 20 erkeklerde 25 hizmet yılını dolduran ve emekliliğini kazanan (kadınlar için 58 yaşında, erkekler için 60 yaşında), askere çağrılan veya vefat eden personeli için kidem tazminatı ödemekle mükelleftir. 23 Mayıs 2002'deki mevzuat değişikliğinden sonra emeklilikten önceki hizmet süresine ilişkin bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır.

Kidem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

14. Karşılıklar (Devamı)

Kidem tazminatı karşılığı: (Devamı)

Kidem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

TMS 19, Grup'un kidem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanması sırasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
İskonto oranı (%)	%4,45	%4,63
Emeklilik olasılığına ilişkin kullanılan oran (%)	%99,30	%99,38

Temel varsayıım, her yıllık hizmet için belirlenen tavan karşılığının enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış gerçek oranı gösterir. Grup'un Türkiye'de kayıtlı bağlı ortaklıklarının kidem tazminatı karşılığı, 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren geçerli olan 10.848,59 TL üzerinden hesaplanmaktadır (31 Aralık 2020 - 7.638,96 TL).

Kidem tazminatı karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2021	2020
1 Ocak	271.661	232.075
Faiz giderleri	18.149	27.985
Aktüeryal (kârlar)/zararlar	5.779	818
Dönem içerisindeki artışlar	109.403	32.739
Dönem içerisindeki ödemeler	(40.705)	(21.956)
31 Aralık	364.287	271.661

Duyarlılık Analizi	31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
	Net İskonto Oranı		Net İskonto Oranı	
	100 Baz Puan Artış	100 Baz Puan Azalış	100 Baz Puan Artış	100 Baz Puan Azalış
Oran	%5,45	%3,45	%5,63	%3,63
Kidem tazminatı yükümlülüğü değişimi	29.503	(36.726)	34.586	(8.243)

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

14. Karşılıklar (Devamı)

Kullanılmamış izin günleri karşılığı:

Kullanılmamış izin günleri karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2021	2020
1 Ocak	72.866	71.754
Dönem içerisindeki artışlar	3.002	7.272
Dönem içerisindeki ödemeler	(7.660)	(6.160)
31 Aralık	68.208	72.866

Diğer kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
EPDK katkı payı (*)	78.170	41.458
Sürastarya karşılığı	72.961	48.820
Dava karşılığı	20.087	21.981
Maliyet gider karşılıkları	1.827	1.135
Diğer	7.684	4.122
Toplam	180.729	117.516

(*) EPDK katılma payı, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği uyarınca, rafinericilik lisansı sahiplerinin yıllık gelir tablolardında yer alan net satışlar tutarının EPDK tarafından her yıl belirlenen katılma payı oranı ile çarpılmak suretiyle hesaplayarak ödemesi gereken katkı payı tutarını ifade etmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

14. Karşılıklar (Devamı)

31 Aralık 2021 ve 2020 tarihlerinde sona eren ara yıllar için kısa vadeli borç karşılıklarının hareketleri aşağıdaki gibidir:

	Dava karşılığı	EPDK katılma payı	Sürastarya karşılığı	Maliyet gider karşılıkları	Diğer	Toplam
1 Ocak 2021	21.981	41.458	48.820	1.135	4.122	117.516
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	(904)	78.170	64.207	692	3.562	145.728
Dönem içerisindeki ödemeler	(990)	(41.458)	(40.066)	-	-	(82.515)
31 Aralık 2021	20.087	78.170	72.961	1.827	7.684	180.729
1 Ocak 2020	21.195	37.054	41.924	1.010	192	101.375
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	1.648	41.458	29.297	125	3.930	76.459
Dönem içerisindeki ödemeler	(862)	(37.054)	(22.401)	-	-	(60.318)
31 Aralık 2020	21.981	41.458	48.820	1.135	4.122	117.516

15. Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Personelle borçlar	89.007	113.713
Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri	45.464	38.214
Toplam	134.471	151.927

16. Diğer borçlar

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Alınan depozito ve teminatlar	46.799	33.350
İlişkili taraflara diğer borçlar (Not 27)	43.328	30.763
Toplam	90.127	64.113

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

17. Türev araçlar

	31 Aralık 2021				31 Aralık 2020			
	Rayiç değerler				Rayiç değerler			
	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	2.729.767	2.729.767	73.916	74.244	729.500	729.500	-	46.563
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	157.006	27.328	229.912	-	885.015	613.238	318.377	18.222
Vadeli mal alım-satım işlemleri	15.667.877	15.667.877	2.472.790	2.925.262	51.016	51.016	20.939	32.067
<i>Alım satım amaçlı</i>								
Vadeli döviz işlemleri	17.935.101	17.291.627	1.041.354	232.454	15.125.099	16.070.341	40.366	665.976
Vadeli mal alım-satım işlemleri	10.100.317	10.100.317	-	70.217	-	-	-	-
Faiz haddi swap işlemleri	-	-	-	-	-	-	447	-
Kısa vadeli türev araçları			3.817.972	3.302.177			380.129	762.828
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	1.690.745	1.690.745	-	29.117	2.126.201	2.126.201	-	45.490
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	157.003	27.327	44.213	-	172.928	54.654	87.313	-
<i>Alım satım amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	-	-	-	-	750.000	750.000	570	-
Uzun vadeli türev araçları			44.213	29.117			87.883	45.490
Toplam türev araçları			3.862.185	3.331.294			468.012	808.318

31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, 2021 yılında sona erecek olan toplam 1.345.570 bin ABD doları karşılığında 17.291.627 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward, kur swap işlemlerinden oluşmaktadır (31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, 2021 yılında sona erecek olan toplam 2.060.500 bin ABD doları karşılığında 16.070.341 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward, kur swap ve VİOP işlemlerinden oluşmaktadır).

31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla faiz haddi swap işlemleri, 201.104 bin ABD Doları (31 Aralık 2020 - 289.615 bin ABD Doları) cinsinden, 1.740.000 bin TL (31 Aralık 2020 - 1.400.000 bin TL) cinsinden tahvil ve kredilerin değişken faizli taksit ödemelerini nakit akış riskinden korunma amacıyla sabit faizli taksit ödemeleri ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır. 31 Aralık 2021 tarihli itibarıyla Avro faiz haddi swap işlemleri bulunmamaktadır (31 Aralık 2020 - 8.857 bin Avro).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

17. Türev araçlar (Devamı)

31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla çapraz kur sabit faiz swap işlemleri, 23.558 bin ABD Doları cinsinden ve dövize endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmaların toplam 54.655 bin TL tutarlı swap işlemlerinden oluşmaktadır.

31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla çapraz kur sabit faiz swap işlemleri, 66.837 bin ABD Doları cinsinden ve dövize endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmaların toplam 253.690 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından, 52.300 bin Avro cinsinden ve dövize endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmaların toplam 326.483 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden, 4.429 bin Avro cinsinden ve dövize endeksli faiz oranına sahip uzun vadeli borçlanmaların toplam 16.429 bin TL tutarlı Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemleri ile 16.429 bin TL tutarlı Türk Lirasına endeksli swap işlemlerinin toplam 4.668 bin ABD Doları ve dövize endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden ve 4.429 bin Avro cinsinden ve dövize endeksli faiz oranına sahip uzun vadeli borçlanmaların toplam 5.043 bin ABD Doları tutarlı ve ABD Dolarna endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla alım satım amaçlı vadeli mal alım-satım işlemleri içinde ticari amaçlı emtia işlemleri bulunmaktadır. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla nakit akış riskinden korunma amaçlı vadeli mal alım-satım işlemleri; ürün crack marji sabitleme işlemleri ve mal alım satım işlemlerinden oluşmaktadır. Geleceğe yönelik satışların ürün crack marjini sabitleme işlemleri 2022 yılı 1. çeyrek dönemi için toplam 551 bin varil benzin, 214 bin varil jet yakıtı, 1.061 bin varil dizel ve 214 bin varil fuel oil işlemi yapılmıştır (31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri içinde ticari amaçlı emtia işlemleri bulunmaktadır). Mal alım satım işlemleri ise Grup'un gerçekleşmesi oldukça muhtemel ileri vadeli satışlarındaki ham petrol fiyat değişim riskinden korunmak amacıyla 10.865 bin varil ham petrol satış işlemlerinden oluşmaktadır. Söz konusu riskten korunma muhasebesi işlemlerinde etkin olmayan kısım bulunmamaktadır.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yılı Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

18. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler

Alınan teminatlar:	31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
	Orijinal bakiye ^(*) :	TL karşılığı:	Orijinal bakiye ^(*) :	TL karşılığı:
Alınan teminat mektupları		1.900.224		1.329.871
- TL Teminat mektupları	782.663	782.663	658.781	658.781
- ABD Doları Teminat mektupları	21.763	290.084	36.186	265.624
- Avro Teminat mektupları	54.712	825.429	44.517	401.005
- Diğer para cinslerinden teminat mektupları	-	2.048	-	4.461
Teminat senetleri		733		679
- TL Teminat senetleri	733	733	679	679
Alınan garanti mektupları		727.787		417.926
- TL Garanti mektupları	50.000	50.000	50.000	50.000
- ABD Doları Garanti mektupları	50.851	677.787	50.000	367.025
- Avro Garanti mektupları	-	-	100	901
Teminat akreditifleri		119.507		205.520
- ABD Doları Teminat akreditifleri	8.966	119.507	27.998	205.520
Doğrudan borçlandırma limitleri		610.515		407.475
- TL doğrudan borçlandırma limitleri	610.515	610.515	407.475	407.475
Toplam alınan teminatlar		3.358.766		2.361.471

Verilen teminatlar:

Teminat akreditifleri		15.973.754		3.953.337
- ABD Doları Teminat akreditifleri	1.196.876	15.953.154	535.781	3.932.903
- Avro Teminat akreditifleri	1.011	15.256	2.268	20.434
- Diğer para cinslerinden teminat akreditifleri	-	5.344	-	-
Teminat mektupları		2.656.844		1.423.999
- TL Teminat mektupları	2.642.862	2.642.862	1.271.955	1.264.460
- ABD Doları Teminat mektupları	200	2.667	20.200	148.279
- Avro Teminat mektupları	750	11.315	1.250	11.260
Gümrüklerde verilen teminat mektupları ve kefaletler		800.740		897.796
- TL Teminat mektupları	710.220	710.220	843.749	843.749
- Avro Teminat mektupları	6.000	90.520	6.000	54.047
Bankalara verilen kefaletler		860.398		753.762
- ABD Doları Kefaletler	64.551	860.398	89.322	655.667
- Avro Kefaletler	-	-	10.890	98.095
Garantörlükler (USD)	104.000	1.386.216	-	-
Toplam verilen teminatlar		21.677.952		7.028.894

^(*) Orijinal bakiye tutarları bin para birimi olarak belirtilmiştir.

31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla alınan teminatlar müşteri ve satıcılarından alınan teminatlardan oluşmaktadır. Verilen teminatlar ise genellikle kamu kuruluşlarına ve gümrük dairelerine verilen teminatlardan oluşmaktadır. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla bankalara verilen kefaletler, Grup'un konsolidasyon kapsamında olan şirketlerinin kullandığı 809.367 bin TL (31 Aralık 2020 - 92.365 bin TL) tutarındaki krediler ve 51.031 bin TL (31 Aralık 2020 - 7.847 bin TL) tutarındaki türev işlemler için verilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

18. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Grup'un 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla teminat/rehin/ipotek/kefalet pozisyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	18.673.584	6.275.132
- TL	3.353.082	2.108.209
- ABD Doları	15.198.067	4.081.182
- Avro	117.091	85.741
- Diğer	5.344	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	3.004.368	753.762
- ABD Doları	3.004.368	655.667
- Avro	-	98.095
C. Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
D. Diğer verilen TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
iii) C maddesi kapsamına girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
Toplam	21.677.952	7.028.894

Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine verilen kefaletler ile ilgili 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyle 17.957 bin TL komisyon tahakkuk etmiştir (31 Aralık 2020 - 5.970 bin TL).

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

19. Özkaynaklar

Şirket'in 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihlerindeki hissedarları ve sermaye içindeki payları tarihi değerlerle aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2021	Ortaklık payı (%)	31 Aralık 2020	Ortaklık payı (%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	127.714	51	127.714	51
Halka açık kısım	122.705	49	122.705	49
Ödenmiş sermaye	250.419	100	250.419	100
Sermaye düzeltme farkları	1.344.243		1.344.243	
Toplam sermaye	1.594.662		1.594.662	

Sermaye düzeltme farkları ödenmiş sermayeye yapılan nakit ve nakit benzeri ilavelerin enflasyona göre düzeltilmiş toplam tutarları ile enflasyon düzeltmesi öncesindeki tutarları arasındaki farkı ifade eder.

Şirketin kayıtlı sermaye tavanı 500.000 bin TL olup, işbu sermaye, her birinin nominal değeri 1 kr. olmak üzere 50.000.000.000 adet hisseye bölünmüştür ("kr."). Şirket'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kuruş (31 Aralık 2020 - 1 kr.) kayıtlı nominal bedeldeki 25.041.919.999 adet A grubu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait bir adet C grubu imtiyazlı hisse senedinden oluşmaktadır.

Şirket Ana Sözleşmesi gereği C grubu hissedara Yönetim Kurulunda 1 üye ayrılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanması etkileyebilecek herhangi bir kararın alınması, C grubu hissedarının onayına bağlıdır.

Kanuni değerlerdeki birikmiş kârlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabılır.

Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşılıncaya kadar, kanuni net kârin %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan kârin %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler, ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Yukarıda bahsi geçen tutarların Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca "Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler" içerisinde sınıflandırılması gerekmektedir. Şirket'in 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla kârdan ayrılan kısıtlanmış yedeklerinin tutarı 503.343 bin TL'dir (31 Aralık 2020 - 503.343 bin TL).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

19. Özkaynaklar (Devamı)

Kâr payı dağıtımları

Halka açık şirketler, kâr payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kâr Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kâr dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kâr payı öderler. Ayrıca, kâr payları eşit veya farklı tutarlı taksitler halinde ödenebilecektir ve ara dönem finansal tablolarda yer alan kâr üzerinden nakden kâr payı avansı dağıtabilecektir.

TTK'ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmamasına, ertesiyla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, Yönetim Kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmamasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

31 Mart 2021 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısında, VUK kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolara göre; 2020 yılı faaliyetlerinin 1.139.413 bin TL cari yıl zararı ile sonuçlanması nedeniyle kâr payı dağıtılmaması ve TFRS kayıtlarına göre oluşan 525.837 bin TL ana ortaklığa ait net dönem kârının ise ilgili finansal tablolarda geçmiş yıl kârlarına aktarılmasına karar verilmiştir.

20. Hasılat ve satışların maliyeti

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Yurtiçi satışlar	118.500.409	51.044.765
Yurtdışı satışlar	34.450.224	13.222.620
Brüt satışlar	152.950.633	64.267.385
Eksi: Satış iskontoları	(1.883.693)	(801.256)
Eksi: Satıştan iadeler	(95.356)	(222.314)
Net satış gelirleri	150.971.584	63.243.815
Satışların maliyeti	(135.520.941)	(61.479.585)
Brüt kâr	15.450.643	1.764.230

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

20. Hasılat ve satışların maliyeti (Devamı)

Satışların maliyeti:

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Hammadde, mamul ve sarf malzemeleri maliyeti	129.274.507	56.685.371
Enerji giderleri	3.194.608	2.094.408
Personel giderleri	1.148.446	963.730
Amortisman ve itfa payları (Not 10-11)	574.441	554.349
Diğer üretim giderleri	1.328.939	1.181.727
Satışların maliyeti	135.520.941	61.479.585

21. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri

Genel yönetim giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Personel giderleri	702.719	533.872
Sigorta giderleri	265.202	204.802
Vergi, resim ve harç giderleri	211.584	152.836
Diğerden alınan hizmetler	141.091	109.863
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 10-11)	98.871	78.907
Ofis giderleri	86.610	74.201
Aidat giderleri	86.370	47.638
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	44.739	36.104
Bağış ve yardımlar	28.954	22.654
Seyahat ve ulaşım giderleri	5.845	3.911
Diğer	121.802	79.437
Toplam genel yönetim giderleri	1.793.787	1.344.225

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yılı Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

21. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri (Devamı)

Pazarlama giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Nakliye, depolama ve sigorta giderleri	900.964	253.727
Personel giderleri	191.290	157.443
Amortisman giderleri (Not 10)	99.578	95.859
Dişardan sağlanan fayda ve hizmetler	60.690	9.440
Enerji giderleri	32.634	22.865
Reklam giderleri	30.671	29.909
Diğer	93.249	63.809
Toplam pazarlama giderleri	1.409.076	633.052

Araştırma ve geliştirme giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Personel giderleri	15.810	12.546
Amortisman giderleri (Not 10)	14.580	13.123
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	3.218	1.090
Dişardan sağlanan fayda ve hizmetler	1.114	988
Lisans giderleri	21	4.394
Diğer	4.223	2.831
Toplam araştırma ve geliştirme giderleri	38.966	34.972

1 Ocak - 31 Aralık 2020 döneminde satılan malın maliyetinde yer alan amortisman giderleri, 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla masraf yerlerine uygun olarak dağıtılmıştır.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

21. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri (Devamı)

Bağımsız Denetçi/Bağımsız Denetim Kuruluşundan Alınan Hizmetlere İlişkin Ücretler

Grup'un, KGK'nın 30 Mart 2021 tarihinde mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan Kurul Kararına istinaden hazırladığı ve hazırlanma esasları 19 Ağustos 2021 tarihli KGK yazısını temel alan bağımsız denetim kuruluşlarında verilen hizmetlerin ücretlerine ilişkin açıklaması aşağıdaki gibidir:

	2021 ^(*)	2020 ^(*)
Raporlama dönemine ait bağımsız denetim ücreti	2.490	1.821
Vergi danışmanlık hizmetlerine ilişkin ücretler	134	99
Diğer güvence hizmetlerinin ücreti	18	106
Bağımsız denetim dışı diğer hizmetlerin ücreti	-	28
	2.642	2.054

^(*) Yukarıdaki ücretler tüm bağlı ortaklıklar ve müşterek yönetimle tabi ortaklıkların yasal denetim ve ilgili diğer hizmet ücretleri dahil edilerek belirlenmiş olup, yurtdışı bağlı ortaklık ve iştiraklerin yabancı para cinsinden olan ücretleri ilgili yılların yıllık ortalama kurları kullanılarak TL ye çevrilmiştir.

22. Esas faaliyetlerden diğer gelirler/(giderler)

Esas faaliyetlerden diğer gelirler:	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Vadeli satışlardan kaynaklanan vade farkı gelirleri	835.695	424.235
Ticari alacaklardan oluşan kur farkı kârı	180.931	55.562
Kira gelirleri	7.696	5.277
Konusu kalmayan karşılıklar	432	178
Diğer	197.628	131.648
Toplam esas faaliyetlerden diğer gelirler	1.222.382	616.900
Esas faaliyetlerden diğer giderler:	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Ticari borçlardan oluşan kur farkı zararı	(12.724.345)	(557.269)
Vadeli alışverişlerden kaynaklanan vade farkı giderleri	(135.439)	(374.273)
Diğer	(106.821)	(56.366)
Toplam esas faaliyetlerden diğer giderler	(12.966.605)	(987.908)

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

23. Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Maddi ve maddi olmayan durum varlık satış (zararları)/kârları, net	107.950	1.805
Toplam yatırım faaliyetlerinden (giderler)/gelirler	107.950	1.805

24. Finansman gelirleri/(giderleri)

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
--	----------------------------	----------------------------

Finansman gelirleri:

Mevduatlardan oluşan kur farkı kârı	10.617.543	2.634.829
Mevduat faiz gelirleri	1.941.668	578.847
Toplam finansman gelirleri	12.559.211	3.213.676

Finansman giderleri:

Finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı	(7.939.717)	(3.444.698)
Faiz giderleri	(2.527.911)	(1.753.615)
Türev araçlardan kaynaklanan zararlar	(1.089.057)	(1.112.680)
Diğer	(6.877)	(51.240)
Toplam finansman giderleri	(11.563.562)	(6.362.233)

31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla kiralama işlemlerinden kaynaklanan 30.382 bin TL faiz gideri faiz giderleri kalemi içerisinde, kiralama işlemlerinden kaynaklanan 47.798 bin TL kur farkı gideri finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı kalemi içerisinde yer almaktadır (31 Aralık 2020 - 20.525 bin TL).

25. Vergi varlık ve yükümlülükleri

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Cari dönem ödenecek kurumlar vergisi	47.972	13.310
Peşin ödenen vergiler	(9.579)	(10.851)
Dönem kârı vergi yükümlülüğü	38.393	2.459

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

25. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıklarını ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Türkiye'de kurumlar vergisi oranı 2021 yılı için %25'dir (2020: %22). 2022 yılı vergilendirme dönemine ait kurum kazançları için ise kurumlar vergisi oranı %23 belirlenmiştir. Kurumlar vergisi oranı, kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası, yatırım indirimi istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır.

Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun 20 Ocak 2022 tarihinde Kanun No. 7352 sayıyla yasalasmış olup, geçici hesap dönemleri de dahil olmak üzere 2021 ve 2022 hesap dönemleri ile 2023 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde Mükerrer 298inci madde kapsamındaki enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tablolardan enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacağı karara bağlanmıştır. Kamu Gözetimi Kurumu, 20 Ocak 2022 tarihinde, TFRS kapsamında Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlamanın Uygulanması ile ilgili açıklamada bulunmuş, 2021 yılına ait konsolide finansal tablolarda TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama kapsamında herhangi bir düzeltme yapılmasına gerek bulunulmadığı belirtilmiştir.

Vergi öncesi dönem kârının hesaplanan vergi geliri tutarı ile mutabakatı aşağıda sunulmuştur:

	2021	2020
Vergi öncesi kâr	2.161.179	(3.795.394)
Eksi: İş Ortaklıklarının kâr/zararındaki paylar	592.989	(29.615)
Vergi öncesi kâr (İş Ortaklıklarının kâr/zararındaki paylar hariç)	1.568.190	(3.765.779)
Beklenen vergi gideri*	(392.048)	759.079
Yatırım teşvik geliri	1.718.057	588.815
İndirim ve istisnalar	174.774	102.547
Vergi oranındaki değişiklikler	36.772	(76.794)
Taşınmazlar ile amortismana tabi diğer iktisadi kıymetlerin yeniden değerlenmesine ilişkin etki **	96.458	-
Kanunen kabul edilmeyen giderler ve üzerinden vergi hesaplanmayan farklar	(359.018)	(1.178)
Toplam vergi geliri	1.274.996	1.372.469

(*) Cari yıl vergi oranı %25 olarak dikkate alınmıştır.

(**) 9 Haziran 2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 7326 sayılı Sayılı Kanun 11. maddesi ile kanunun yürürlüğe girdiği tarihte aktifte kayıtlı taşınmazlar ile amortismana tabi iktisadi kıymetlere yasal mali tablolarda yeniden değerlendirme imkanı getirilmiştir. Kapsama giren kıymetler yeniden değerlendirildikleri tutar üzerinden amortismana tabi tutulacak, ayrıca oluşan değer artış tutarı üzerinden %2 oranında vergi ödenecektir. Söz konusu kanun değişikliği kapsamında, yasal defterde sabit kıymetler için atılan yeniden değerlendirme kayıtlarına istinaden finansal durum tablosunda ertelenmiş vergi varlığı yaratılmış olup, bu varlığa ilişkin ertelenmiş vergi geliri konsolide diğer kapsamlı gelire kaydedilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

25. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve ertelenmiş vergi varlıklarları ve yükümlülüklerinin etkileri, bilanço tarihi itibarıyla geçerli vergi oranları kullanılarak aşağıda özetlenmiştir:

	Birikmiş geçici farklar		Ertelenmiş vergi (yükümlülüğü)/varlığı	
	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları	11.598.575	8.274.475	(1.159.864)	(827.448)
Türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı	632.642	(313.375)	(145.508)	62.675
Stoklar	149.788	(185.705)	(34.451)	37.141
Dava karşılıkları	(20.087)	(21.981)	4.620	4.396
Nakdi sermaye teşvikleri	(23.790)	(31.400)	4.758	6.280
Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	(55.089)	(62.013)	11.035	12.403
Kıdem tazminatı ve kıdemde teşvik primi karşılığı	(379.579)	(268.153)	71.784	53.631
Ertelenmiş finansal gelirler (giderler), (net)	(1.073.031)	(22.500)	246.797	4.500
İndirilebilir birikmiş mali zararlar (*)	(2.403.799)	(4.176.390)	480.760	835.278
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	(2.810.278)	(1.290.035)	561.354	258.007
Pesin ödenmiş giderler	-	19.630	-	(3.926)
Yatırım teşvikleri (*)	(34.664.738)	(29.724.926)	6.264.162	4.546.105
Diğer	(314.787)	(66.925)	72.401	13.385
Ertelenmiş vergi varlığı - net			6.377.848	5.002.427

(*) Şirket Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) için, 2011 yılı 1. çeyreğinde 14/07/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, Büyük Ölçekli Yatırım Teşvik Belgesi almıştır. Bu belge kapsamında yapılan harcamalar %30 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %50 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. 7 Ekim 2013 tarihinde ise Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP), T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından 19 Ekim 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere stratejik yatırım kapsamına alınmıştır. Stratejik Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yapılan harcamalar %50 oranında devlet katkısından yararlanmaktadır, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %90 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. Şirket, her iki teşvik belgesi kapsamında kullanılmayan yatırım indirimleri için Maliye Bakanlığı'nın 2021 yılı için yayılmış olduğu %36,20 değerleme oranı ile endeksleme yapmıştır. Şirket, Stratejik Yatırım Teşvikleri kapsamında, devlet katkısına ilaveten KDV istisnası, KDV iadesi, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi desteği ve faiz desteği teşviklerinden yararlanmaktadır.

Şirket İştiraklerinden Körfez'in yaptığı teysi yatırımları için aldığı iki tane öncelikli, bir tane de bölgesel kapsamlı teşvik belgesi bulunmaktadır. Söz konusu 3 adet teşvik belgeleri kapsamında esas faaliyetlerini sürdürmekte için lokomotif ve vagon yatırımı yanı sıra teknik makinelere için yatırım harcaması gerçekleştirmiştir. Bu belgeler ile şirket, %40 yatırıma katkı oranı, ve %80 kurumlar vergisi indirimi KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi desteği ve faiz desteği teşviklerinden yararlanmaktadır.

(**) Grup'un gerçekleşen 2.403.799 bin TL tutarındaki indirilebilir mali zararlarından gelecek 5 yıl içerisinde kullanılmak üzere 480.760 bin TL tutarında ertelenen vergi varlığı bulunmaktadır (31 Aralık 2020: 835.278 bin TL).

Şirket takip eden dönemlerde gerekli vergilendirilebilir kârın oluşacağını öngörmüş, ertelenmiş vergi varlığı cari dönemde kaydedilmiştir.

25. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

Ertelenmiş vergi hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2021	2020
Ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü), net		
1 Ocak	5.002.427	3.767.503
Gelir tablosu ile ilişkilendirilen	1.337.730	1.385.779
Özkaynaklar ile ilişkilendirilen:		
- Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	368.988	(37.250)
- Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	1.120	(134)
- Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	(332.417)	(113.471)
31 Aralık	6.377.848	5.002.427

Vergi oran etkisi değişiklikleri ilgili kalemlere yansıtılmıştır.

26. Pay başına kazanç (zarar)

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Ana ortaklığa ait dönem kârı/(zararı)	3.319.134	(2.493.511)
Beheri 1 kr. nominal değerli		
hisse senetlerinin ağırlıklı		
ortalama adedi	25.041.920.000	25.041.920.000
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (zarar) (kr.)	13,25	(9,96)

27. İlişkili taraf açıklamaları

İlişkili taraflarla işlemler aşağıdaki gruppala göre sınıflandırılmış olup, bu dıpnottaki tüm ilişkili taraf açıklamalarını içermektedir.

- (1) İş ortaklıları
- (2) Koç Topluluğu şirketleri
- (3) Ortak, nihai ortak

a) Mevduatlar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ⁽²⁾	7.012.655	6.253.361
Toplam	7.012.655	6.253.361

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

27. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

b) Ticari alacaklar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	1.382.904	226.065
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	186.648	24.516
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	75.814	51.113
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. ⁽¹⁾	21.765	19.093
Diğer ⁽²⁾	1.133	3.768
Toplam	1.668.264	324.555

Tüpraş, 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 70.000 bin TL'yi (31 Aralık 2020 - 250.000 bin TL) ve 153.100 bin TL (31 Aralık 2020 - 507.000 bin TL) tedarikçi finansmanı ilişkili taraflardan ticari alacaklardan düşmüştür.

c) Ticari borçlar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	41.542	16.910
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. ⁽²⁾	37.183	22.479
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. ⁽²⁾	27.801	16.368
Ark İnşaat A.Ş. ⁽²⁾	23.540	44.880
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	16.170	8.104
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ⁽²⁾	4.988	4.922
RAM Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. ⁽²⁾	3.399	14.269
Setur Servis Turistik A.Ş. ⁽²⁾	3.082	2.996
Aygaz Doğalgaz Toptan Satış A.Ş. ⁽²⁾	-	75.733
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	-	1.137
Diğer ⁽²⁾	7.316	10.688
Toplam	165.021	218.486

d) Diğer borçlar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Koç Holding A.Ş. ⁽³⁾	43.328	30.763
Toplam	43.328	30.763

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

27. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

e) Verilen sabit kıymet avansları:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Ark İnşaat A.Ş. ⁽²⁾	5.643	2.126
Toplam	5.643	2.126

f) Banka kredileri:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ⁽²⁾	815.729	821.310
Toplam	815.729	821.310

g) Kiralama işlemlerinden borçlar:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Koç Ailesi ⁽³⁾	67.827	63.286
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ⁽²⁾	16.427	22.477
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. ⁽²⁾	20	31
Toplam	84.274	85.794

h) Ürün ve hizmet satışları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	32.432.913	10.585.137
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	3.326.389	1.645.791
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	1.458.967	554.462
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. ⁽¹⁾	146.248	50.895
Demir Export A.Ş. ⁽¹⁾	31.333	14.526
Diğer ⁽²⁾	34.096	23.781
Toplam	37.429.946	12.874.592

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yılı Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

27. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

i) Mal ve hizmet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	476.039	287.417
Aygaz Doğalgaz Toptan Satış A.Ş. ⁽²⁾	393.250	730.333
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	279.649	91.691
Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. ^{(2) (*)}	278.854	230.035
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. ⁽²⁾	129.502	101.762
Ark İnşaat A.Ş. ⁽²⁾	115.159	11.240
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. ⁽²⁾	57.590	54.793
Koç Holding A.Ş. ^{(3) (**)}	39.463	56.017
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ⁽²⁾	27.651	25.169
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	68	11.433
Diğer ⁽²⁾	61.579	52.254
Toplam	1.858.804	1.652.144

(*) Sigorta agencisi olarak faaliyet gösteren Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. aracılığı ile ilişkili taraf olmayan sigorta şirketleri ile imzalanan poliçeler kapsamında, ödenen ve tahakkuk eden prim tutarlarını da içermektedir.

(**) Nihai ortağımız Koç Holding A.Ş.'nin bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dahil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağılımı Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11- Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtıımı sonucunda Şirketimize fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

j) Sabit kıymet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. ⁽²⁾	22.329	19.971
Ark İnşaat A.Ş. ⁽²⁾	11.228	158.238
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşletmesi A.Ş. ⁽²⁾	4.549	103.680
Diğer ⁽²⁾	2.687	14.477
Toplam	40.793	296.366

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

27. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

k) Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Şirket'in üst düzey yöneticileri, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları ve Genel Müdüre doğrudan bağlı olan Direktörler olarak belirlenmiştir. 31 Aralık 2021 tarihinde sona eren dönemde, Şirket'in üst düzey yöneticilerine sağlanan faydaların toplamı 102.536 bin TL'dir (31 Aralık 2020 - 72.819 bin TL). Bu tutarın tamamı kısa vadeli sağlanan faydalardan oluşmaktadır (2020: Bu tutarın tamamı kısa vadeli sağlanan faydalardan oluşmaktadır).

l) İlişkili taraflara ödenen finansman giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ⁽²⁾	90.583	68.143
Yapı Kredi Faktoring A.Ş. ⁽²⁾	3.515	3.358
Yapı Kredi Bank Nederland N.V. ⁽²⁾	-	835
Toplam	94.098	72.336

m) Vadeli mevduat faiz gelirleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ⁽²⁾	909.883	192.615
Toplam	909.883	192.615

n) Yapılan bağışlar:

31 Aralık 2021 tarihinde sona eren dönemde ilişkili taraflara yapılan toplam nakdi bağış tutarı 162 bin TL'dir (31 Aralık 2020 - 15.338 bin TL).

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi

Grup faaliyetlerinden dolayı, borç ve sermaye piyasası fiyatları, döviz kurları ve faiz oranlarındaki değişimlerin etkileri dahil çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Grup'un risk yönetim programı, mali piyasaların öngörülemezliğine odaklanmakta olup Grup'un mali performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini amaçlamıştır.

Likidite riski:

Mevcut ve ilerideki muhtemel borç gereksinimlerinin fonlanabilme riski, yeterli sayıda ve yüksek kalitedeki kredi sağlayıcılarının erişilebilirliğinin sürekli kılınması suretiyle yönetilmektedir.

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme imkanından oluşmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Liquidite riski (Devamı):

Aşağıdaki tablo Grup'un 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibariyle kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlülükleri için ödeyeceği nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, liquidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

31 Aralık 2021

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler						
Banka kredileri	75.411.907	20.002.145	77.689.079	21.877.076	46.338.917	2.470.950
Borçlanma senedi ihraçları	11.352.244	11.352.244	11.354.525	11.354.525	47.715	586.510
Kiralama yükümlülükleri	263.152	263.152	654.859	654.859	17.633	198.892
Ticari borçlar	43.704.239	43.704.239	43.712.492	43.712.492	-	-
Diğer borçlar	90.127	90.127	90.127	90.127	-	-
Türev Araçlar (Net)						
Türev Nakit Girişleri	530.891	3.862.185	973.397	21.570.000	728.209	18.125.496
Türev Nakit Çıktıları	3.331.294	3.331.294	20.596.603	20.596.603	140.142	2.168.367
					105.046	1.276.137
					1.171.091	-

31 Aralık 2020

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler						
Banka kredileri	43.446.649	22.654.919	46.154.382	24.192.831	17.193.885	2.280.370
Borçlanma senedi ihraçları	6.361.259	6.361.259	7.278.922	7.278.922	698.060	296.884
Kiralama yükümlülükleri	228.890	228.890	475.448	475.448	8.274	109.636
Ticari borçlar	14.137.468	14.137.468	14.143.068	14.143.068	-	-
Diğer borçlar	64.113	64.113	64.113	64.113	-	-
Türev Araçlar (Net)						
Türev Nakit Girişleri	(340.306)	468.012	(657.543)	19.804.551	(738.939)	15.855.982
Türev Nakit Çıktıları	808.318	808.318	808.318	808.318	(15.384)	1.655.147
					96.780	2.293.422
					2.196.642	-

Nakit çıkışları, satışlardan elde edilecek nakit girişleri ve gerekli görüldüğü takdirde finansman yoluyla karşılanacaktır.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski:

Grup, vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacakları ve bankalarda tutulan mevduatları dolayısıyla kredi riskine maruz kalmaktadır. Grup yönetimi müşterilerden alacakları ile ilgili kredi riskini her bir müşteri için ayrı ayrı olmak kaydıyla kredi limitleri belirleyerek ve gerektiği takdirde teminat alarak riskli gördüğü müşterilerine ise sadece nakit tahsilat yoluyla satış yaparak azaltmaktadır. Grup'un tahsilat riski esas olarak ticari alacaklarından doğabilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetimince geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra konsolide bilançoda net olarak gösterilmektedir.

Tüpраş'ın müşterilerinin büyük bölümü finansal açıdan kuvvetli akaryakıt dağıtım şirketleri ya da devlet kuruluşlarından oluşturmaktadır. 31 Aralık 2021 ve 2020 tarihleri itibarıyla Grup'un satış yaptığı en büyük 5 müşterisinden olan alacaklarının toplam ticari alacaklar içerisindeki payı sırasıyla %68 ve %57'dir. Bununla birlikte, Grup'un yıllara göre tahsil edilemeyen alacak tutarına bakıldığından ve yukarıdaki sebepler dikkate alındığında, Grup yönetimi ticari alacaklarından oluşan kredi riskinin düşük olduğu görüşündedir. Grup finansal varlıkların yönetiminde de aynı kredi riski yönetimi prensipleri ile hareket etmektedir. Yatırımlar, likiditesi en yüksek enstrümanlara yapılmakta ve işlemin yapıldığı kuruluşlar finansal açıdan güclü bankalar arasından seçilmektedir. Grup, bugüne kadar tahsil edilemeyen, vadesi geçen, koşulları yeniden görüşülen herhangi bir banka mevduatı bulunmadığından banka mevduatları ile ilgili herhangi bir değer düşüklüğü riskinin olmadığını düşünmektedir.

Grup'un 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

31 Aralık 2021	Alacaklar							
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Türev Araçlar	Diğer
	İlişkili Taraflar	Diğer Taraflar	İlişkili Taraflar	Diğer Taraflar				
Raporlama tarihi itibarıyle maruz kalınan azami kredi riski	1.668.264	11.848.559	-	20.541	20.400.235	3.862.185	-	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	803.208	-	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.668.264	11.727.020	-	20.541	20.400.235	3.862.185	-	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	121.539	-	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	5.528	-	2.612	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(5.528)	-	(2.612)	-	-	-	-
- Net değerin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yılı Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski (Devamı):

31 Aralık 2020	Alacaklar						
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	İlişkili Taraflar	Diğer Taraflar	İlişkili Taraflar	Diğer Taraflar			
Raporlama tarihi itibarıyle maruz kalınan azami kredi riski	324.555	1.410.994	-	18.690	19.825.292	468.012	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	367.278	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	324.555	1.221.413	-	18.690	19.825.292	468.012	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	189.581	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	5.264	-	1.389	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(5.264)	-	(1.389)	-	-	-
- Net değerin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski (Devamı):

31 Aralık 2021	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	68.106	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	6.081	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	36.404	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	10.948	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

31 Aralık 2020	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	150.374	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	22.675	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	11.475	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	5.057	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

Grup yukarıda belirtilen finansal varlıkların değer düşüklüğü testleri sırasında tahsil edilmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren etkenlerin varlığını göz önünde bulundurmuştur. Grup'un vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için almış olduğu 70.726 bin TL (31 Aralık 2020 - 89.116 bin TL) teminat bulunmaktadır. Grup'un teminatsız alacaklarının önemli bir kısmının düzenli satış yapılan devlet kuruluşlarından olması sebebiyle herhangi bir tahsilat riski öngörülmemektedir.

Vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların kredi kalitesi

Grup, vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış veya koşulları yeniden görüşülmüş ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detayları dört grupta incelemektedir. 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla söz konusu ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detaylar aşağıda belirtilmiştir:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Grup 1	24.306	9.468
Grup 2	3.329.855	589.770
Grup 3	9.648.375	774.025
Grup 4	392.748	172.705
Toplam	13.395.284	1.545.968

Grup 1 - Yeni müşteriler (3 aydan kısa süredir müşteri olanlar)

Grup 2 - Kamu kurum ve kuruluşları

Grup 3 - Önceki dönemlerde tahsil gecikmesi yaşanmamış mevcut müşteriler (3 aydan uzun süredir müşteri olanlar)

Grup 4 - Önceki dönemlerde tahsilat sıkıntısı yaşanmış, ancak gecikmeli olsa da tahsilat yapılmış mevcut müşteriler (Grup 1 ve 2 hariç)

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Piyasa riski:

Şirket emtia fiyatı, döviz kuru ve faiz haddi risklerini piyasa riskinin en önemli unsurları olarak görmektedir. Döviz kuru ve faiz haddi riskleri portföy ve ürün bazında ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

Emtia fiyat riski

Tüpraş, üretimde kullanmak üzere edindiği ham petrol stokları ile ilgili olarak petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Şirket yönetimi söz konusu riskin bertaraf edilmesi için elde bulundurduğu stok miktarlarını düzenli olarak gözden geçirmektedir.

Tüpraş'ın ürün satış fiyatları ise 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda tanımlanlığı üzere "en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu" olan, Akdeniz ürün fiyatları ve ABD Doları satış kuru takip edilerek belirlenmektedir. Yasal tanım çerçevesinde Akdeniz piyasasındaki petrol ürünleri fiyatlarında oluşan değişiklikler ve ABD Doları kurundaki değişim Şirket yönetimi tarafından günlük olarak değerlendirilmekte ve bu iki faktöre göre oluşturulan yeni fiyat, yürürlükteki satış fiyatlarından anlamlı bir şekilde yukarı ya da aşağı yönde farklılık gösterdiğinde ürün satış fiyatları güncellenmektedir.

Ham petrol fiyatlarındaki değişkenlik net kâr ve nakit akımları üzerinde istenmeyen ve beklenmeyen dalgalanmalar yaratabileceğinden bu riski bertaraf etmek amacıyla Şirket tarafından riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde çeşitli türev enstrümanları kullanılarak kısa ve uzun vadeli hedge işlemleri yapılmaktadır (Not 17).

Ürün Kâr Marjı Riski

Tüpraş, ham petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların yanı sıra, ürün fiyatlarındaki değişim sonucu ürün kâr marjlarında oluşan dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Ürün kâr marjlarındaki (crack) söz konusu dalgalanmaların etkilerini ortadan kaldırmak için; geçmiş dönemlerde gerçekleşen ürün fiyat seviyeleri, piyasa beklentileri ve öngörülen satış hacimleri dikkate alınarak riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde, ürün kâr marjları çeşitli türev enstrümanları kullanılarak hedge edilmektedir (Not 17).

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Faiz haddi riski

Grup, faiz hadlerindeki değişimelerin faiz getiren varlık ve yükümlülükler üzerindeki etkisinden dolayı faiz haddi riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu faiz haddi riski, faiz haddi duyarlılığı olan varlık ve yükümlülüklerin dengelenmesi suretiyle ve yapılan faiz haddi swap işlemleri ile yönetilmektedir.

31 Aralık 2021 ve 2020 tarihleri itibarıyle Grup'un faiz pozisyonu tablosu aşağıdaki belirtilmiştir:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Sabit faizli finansal araçlar		
Vadeli mevduatlar	18.406.543	19.673.367
Finansal yükümlülükler	20.722.390	20.003.939
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal yükümlülükler (*)	10.895.151	9.241.129

(*) 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyle Grup'un değişken faizli borçlanmalarının toplam 224.662 bin ABD Doları (31 Aralık 2020 - 365.647 bin ABD Doları) ve 1.740.000 bin TL (31 Aralık 2020 - 1.400.000 TL) faiz haddi swap işlemleri ve çapraz kur faiz haddi swap işlemleri bulunmaktadır (Not 17). Grup'un Avro cinsinden faiz haddi swap işlemleri bulunmamaktadır (31 Aralık 2020- 61.157 bin Avro).

31 Aralık 2021 tarihinde ABD Doları para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr 15.756 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2020 - 9.128 bin TL). 31 Aralık 2021 tarihinde Avro para birimi cinsinden olan banka kredileri bulunmadığından faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr değişmeyecekti (31 Aralık 2020 - Yoktur). 31 Aralık 2021 tarihinde TL para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr 1.759 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2020 - 1.344).

Beklenen yeniden fiyatlandırma ve vade tarihleri, alınan krediler dışındaki finansal varlık ve yükümlülükler için sözleşme vade tarihlerinden farklı olmadığından ek bir tablo ile sunulmamıştır.

31 Aralık 2021 ve 2020 tarihleri itibarıyle banka kredilerinin yeniden fiyatlandırma tarihlerine göre vade analizleri Not 5'te sunulmuştur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yılı Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Döviz kuru riski

Grup, döviz cinsinden yaptığı operasyonları nedeniyle döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, bilançoda yer alan döviz cinsinden parasal varlık ve yükümlülüklerin analizi ile Grup'un kur riskini bertaraf etmek üzere yaptığı hazine işlemleri, doğal hedge uygulamaları ve benzeri unsurların içerisinde yer aldığı kapsamlı bir risk takip sistemi ile yönetilmektedir.

Aşağıdaki tablo 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla Grup'un net bilanço yabancı para pozisyonunu ve risk takip sistemi içerisinde yönettiği unsurları özetlemektedir:

	31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
	TL karşılığı	Dolar karşılığı (*)	TL karşılığı	Dolar karşılığı (*)
Parasal varlıklar	16.145.074	1.211.274	1.173.619	159.883
Parasal yükümlülükler	(63.749.820)	(4.782.791)	(29.337.009)	(3.996.595)
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(47.604.746)	(3.571.517)	(28.163.390)	(3.836.712)
Parasal olmayan varlıklar	14.358	1.077	105.732	14.404
Bilanço dışı türev araçlar net yabancı para pozisyonu	18.249.110	1.369.128	16.095.327	2.192.674
Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(29.341.278)	(2.201.311)	(11.962.331)	(1.629.634)
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarlar (**)	5.170.028	387.878	4.360.123	593.982
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	(24.171.250)	(1.813.433)	(7.602.208)	(1.035.652)
Doğal hedge kapsamında değerlendirilen stoklar (***)	24.197.942	1.815.436	7.220.776	983.690
Ödeme taahhütleri (-)	-	-	-	-
Nakit akış riskinden korunma sonrası ve doğal hedge sonrası net yabancı para pozisyonu	26.692	2.002	(381.432)	(51.962)

(*) Dolar karşılığı tutarlar toplam TL karşılığı pozisyonlarının bilanço tarihleri itibarıyla dolar kuruna bölünmesiyle bulunmuştur.

(**) Grup, 387.878 bin ABD Doları karşılığı 5.170.028 bin TL tutarındaki yatırımlı kredilerini (31 Aralık 2020 - 593.982 bin ABD Doları karşılığı 4.360.123 bin TL) gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini ABD Doları cinsinden ihraç gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD Doları/TL spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmaktadır. Grup, bu kapsamda gerçekleştirdiği etkinlik testi sonucunda söz konusu işlemin tamamının etkin olduğunu belirlemiştir ve nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulanmıştır. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla yatırımlı kredilerinin 4.108.543 bin TL (31 Aralık 2020 - 2.736.854 bin TL) tutarındaki kur farkı gideri, ilgili riskten korunma konusu olan kalemin nakit akışları gerçekleştirileşen kadar özkaynaklar altında "Risken korunma kazançları (kayıpları)" hesabında muhasebeleştirilmektedir, cari dönem gelir tablosunda bir etki yaratmamaktadır. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla sona eren dönemde içerisinde, söz konusu kredilerin ABD Doları cinsinden ihraç gelirlerine karşılık gelen 1.618.926 bin TL tutarındaki kur farkı gideri özkaynaklar altındaki "Risken korunma kazançları (kayıpları)" hesabından gelir tablosundaki kur farkı giderlerine transfer edilmiştir. Ayrıca 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla, özkaynaklar altındaki "Risken korunma kazançları (kayıpları)" hesabına söz konusu kredilerin 2021 yılı içerisinde oluşan 2.990.615 bin TL tutarındaki kur farkı gideri eklenmiştir.

(***) Grup, net yabancı para finansal yükümlülüklerden ve ticari borçlardan ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlamaktadır. Grup risk yönetimi politikaları gereği stok değerinin ABD Doları cinsinden karşılığını tarihi stok maliyetleri üzerinden takip etmektedir. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla Grup'un sahip olduğu toplam ham petrol ve petrol ürünü stokları tutan 24.197.942 bin TL (31 Aralık 2020 - 7.220.776 bin TL)'dır.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

	DÖVİZ POZİSYONU TABLOSU									
	31 Aralık 2021					31 Aralık 2020				
	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer (TL karşılığı)	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer (TL karşılığı)
Ticari alacaklar	2.286.540	171.534	11	-	-	358.951	45.743	2.568	1	40
Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	13.858.534	1.014.354	729	18.212	-	814.668	105.636	3.962	357	-
Diğer	9.491	237	108	262	(6)	103.077	13.540	255	139	-
Dönen varlıklar	16.154.565	1.186.125	848	18.474	(6)	1.276.696	164.919	6.785	497	40
Parasal finansal varlıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	4.867	-	-	271	-	2.655	-	-	267	-
Duran varlıklar	4.867	-	-	271	-	2.655	-	-	267	-
Toplam varlıklar	16.159.432	1.186.125	848	18.745	(6)	1.279.351	164.919	6.785	764	40
Ticari borçlar	41.249.784	3.077.863	14.123	-	11.879	13.026.055	1.759.069	12.127	74	3.642
Finansal yükümlülükler	4.274.587	319.889	354	303	-	3.676.865	424.446	61.982	291	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	3.596.305	269.811	-	-	-	379.918	50.265	36	1.068	-
Kısa vadeli yükümlülükler	49.120.676	3.667.563	14.477	303	11.879	17.082.838	2.233.780	74.145	1.433	3.642
Finansal yükümlülükler	14.605.610	1.087.904	6.586	310	-	12.208.681	1.653.846	6.941	613	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	23.534	1.766	-	-	-	45.490	6.197	-	-	-
Uzun vadeli yükümlülükler	14.629.144	1.089.670	6.586	310	-	12.254.171	1.660.043	6.941	613	-
Toplam yükümlülükler	63.749.820	4.757.233	21.063	613	11.879	29.337.009	3.893.823	81.086	2.046	3.642
Finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu	18.249.110	1.369.128	-	-	-	16.095.327	2.117.625	61.157	-	-
Aktif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	35.955.537	2.697.542	-	-	-	17.901.631	2.363.699	61.157	-	-
Pasif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	(17.706.427)	(1.328.414)	-	-	-	(1.806.304)	(246.074)	-	-	-
Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(29.341.278)	(2.201.980)	(20.215)	18.132	(11.885)	(11.962.331)	(1.611.279)	(13.144)	(1.282)	(3.602)
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarları	5.170.028	387.878	-	-	-	4.360.123	593.982	-	-	-
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	(24.171.250)	(1.814.102)	(20.215)	18.132	(11.885)	(7.602.208)	(1.017.297)	(13.144)	(1.282)	(3.602)
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(47.604.746)	(3.571.345)	(20.323)	17.599	(11.879)	(28.163.390)	(3.742.444)	(74.556)	(1.688)	(3.602)
Riskten korunma amaçlı sınıflandırılan türev araçların gerçeğe uygun değeri	1.083.025	81.253	-	-	-	(238.142)	(32.442)	-	-	-

Grup'un 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla doğal hedge sonrası 26.692 bin TL net yabancı para açığı (31 Aralık 2020 - 381.432 bin TL net yabancı para açığı) bulunmaktadır (sayfa 58).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla Grup'un finansal durum tablosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlere baz duyarlılık analizi özetlenmiştir.

	31 Aralık 2021			
	Kâr/(Zarar)		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun %10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(4.760.246)	4.760.246	(500.711)	500.711
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	2.325.623	(2.325.623)	-	-
ABD Doları Net Etki	(2.434.623)	2.434.623	(500.711)	500.711
Avro kurunun %10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(30.660)	30.660	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
Avro Net Etki	(30.660)	30.660	-	-
TOPLAM	(2.465.283)	2.465.283	(500.711)	500.711

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

	31 Aralık 2020			
	Kâr/(Zarar)		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun %10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(2.747.141)	2.747.141	(420.058)	420.058
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	1.974.501	(1.974.501)	-	-
ABD Doları Net Etki	(772.640)	772.640	(420.058)	420.058
Avro kurunun %10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(67.159)	67.159	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	55.090	(55.090)	-	-
Avro Net Etki	(12.069)	12.069	-	-
TOPLAM	(784.709)	784.709	(420.058)	420.058

Grup, kullanmış olduğu yatırım kredilerini nakit akiş riskinden korunma muhasebesi kapsamında değerlendirmekte ve bu kredilerden oluşan kur farkı gelir/giderini özkaynaklar altında muhasebeleştirilmektedir. Döviz kurundaki %10 artış/azalış etkisi aynı yöntemle hesaplanmakta ve hesaplanan kur farkı döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır. Ayrıca vadeli döviz işlemleri ve çapraz kur sabit faiz swap işlemleri ile korunan kur farkı, döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır.

İhracat ve ithalat bilgileri

	1 Ocak - 31 Aralık 2021	1 Ocak - 31 Aralık 2020
İhracat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	25.746.961	13.583.940
Toplam	25.746.961	13.583.940
İthalat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	117.751.750	47.661.580
Toplam	117.751.750	47.661.580

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Sermaye risk yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer paydaşlarına fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirlemekte, yeni hisseler çıkarıbilmekte ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilmektedir. 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla net finansal borç/yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Toplam finansal borçlar (Not 5)	31.617.541	29.245.068
Eksi: Nakit ve nakit benzerleri (Not 4)	(16.152.381)	(17.621.288)
Net finansal borç	15.465.160	11.623.780
Özkaynaklar	17.827.517	11.672.525
Yatırılan sermaye	33.292.677	23.296.305
Net finansal borç/yatırılan sermaye oranı	%46,45	%49,90

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır. Finansal araçların tahmini gerçeğe uygun değerleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemleri kullanılarak tespit olunmuştur. Ancak, gerçeğe uygun değeri belirlemek için piyasa verilerinin yorumlanması tahminler gereklidir. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup'un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Parasal borçlar

Kısa vadeli banka kredileri ve diğer parasal borçların gerçeğe uygun değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörmektedir. Uzun vadeli değişken faizli banka kredilerinin faiz oranları değişen piyasa koşulları dikkate alınarak güncellendiği için bu kredilerin gerçeğe uygun değerlerinin taşıdıkları değeri ifade ettiği düşünülmektedir.

Gerçeğe uygun değer ölçümüleri hiyerarşî tablosu:

Grup, finansal tablolarda gerçeğe uygun değer ile yansıtılan finansal araçların rasyonel değer ölçümü her finansal araç sınıfının girdilerinin kaynağına göre, üç seviyeli hiyerarşî kullanarak, aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır.

Seviye 1: Belirlenen finansal araçlar için aktif piyasada işlem gören (düzeltilmemiş) piyasa fiyatı kullanılan değerlendirme teknikleri

Seviye 2: Dolaylı veya dolaysız gözlemlenebilir girdi içeren diğer değerlendirme teknikleri: İlgili finansal varlık ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerleri, gözlemlenebilir aktif piyasa işlemlerinden elde edilen fiyatlar kullanılarak iskonto edilmiş nakit akış analizlerine dayalı genel kabul görmüş değerlendirme modellerine göre belirlenir. Değerleme modellerinde kullanılan varsayımlar ve tahminler; referans faiz oranları, kredi marjları, iskonto oranları, tahvil ve hisse senedi fiyatlarını ve beklenen fiyat korelasyonlarını tahmin etmede kullanılan diğer değişkenleri içerir.

Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa girdilerini içermeyen değerlendirme teknikleri

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)**Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu: (Devamı)**

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2021 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	3.862.185	-

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler

Türev finansal yükümlülükler	-	3.331.294	-
------------------------------	---	-----------	---

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2020 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	468.012	-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler	-	808.318	-

29. Devlet teşvik ve yardımları

Grup'un çeşitli teşvikler ile sahip olduğu haklar aşağıdaki gibidir:

- a) İthal edilen makine ve ekipmanlara uygulanan gümrük vergisi muafiyeti,
- b) Yurt içinden ve yurt dışından tedarik edilen yatırım malları için KDV muafiyeti,
- c) Araştırma ve geliştirme kanunu kapsamında yer alan teşvikler (%100 Kurumlar Vergisi istisnası, Sosyal Güvenlik Kurumu teşvikleri, Gelir Vergisi, Damga vergisi teşviği vb.),
- d) Araştırma ve geliştirme harcamaları karşılığı Teydeb ve AB Fonları'ndan alınan nakit destekler,
- e) İndirimli kurumlar vergisi teşviki,
- f) Sigorta Primi İşveren Payı, İş Kur, Asgari Ücret ve Stajyer Eğitim Destekleri
- g) Emlak Vergisi teşviği
- h) Faiz Desteği.

30. Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Yoktur.

DİĞER BİLGİLENDİRMELER

- 297 2021 YILINA AİT 30 MART 2022 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN BİLGİLENDİRME DOKÜMANI
- 304 BAĞIMSIZLIK BEYANLARI
- 308 KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU
- 324 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ ENDEKSİ
- 330 SÖZLÜK
- 336 KİMLİK

2021 YILINA AİT 30 MART 2022 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN BİLGİLENDİRME DOKÜMANI

1. 30.03.2022 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA DAVET

Şirketimiz 2021 yılı çalışmalarını incelemek ve aşağıda yazılı gündemi görüşüp karara bağlamak üzere Olağan Genel Kurul Toplantısını 30 Mart 2022 tarihinde Çarşamba günü saat 10:00'da, "Güney Mahallesi Petrol Caddesi No: 25 Körfez/Kocaeli (Tel: 0262 316 30 00, Faks: 0262 316 30 10-11)" adresinde yapacaktır.

2021 Faaliyet Yılına ait Finansal Tablolar, Bağımsız Denetleme Kuruluşu PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.'nin Bağımsız Denetim Raporu, Kar Dağıtımına ilişkin teklif ile Kurumsal Yönetim İlkelerine ve Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum ile ilgili açıklamaları da içeren Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu ve aşağıdaki gündem maddeleri ile Sermaye Piyasası Kurulu düzlemelerine uyum için gerekli açıklamaları içeren ayrıntılı Bilgilendirme Notu ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere toplantıdan en az üç hafta önce kanuni süresi içinde Şirket Merkezi'nde, Şubelerinde, www.tupras.com.tr adresindeki Şirket kurumsal internet sitesinde ve Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun Kamuyu Aydınlatma Platformu ve Elektronik Genel Kurul sisteminde Sayın Pay Sahiplerinin incelemelerine hazır bulundurulacaktır.

Toplantıya bizzat iştirak edemeyecek ortaklarımıza, Elektronik Genel Kurul Sistemi üzerinden elektronik yöntemle katılacak pay sahiplerinin hak ve yükümlülükleri saklı olmak kaydıyla, vekâletnamelerini mevzuata uygun olarak düzenlemeleri veya vekâletname formu örneğini Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. (Yapı Kredi Plaza / Levent-İstanbul) ile Şirket birimlerimizden veya www.tupras.com.tr adresindeki Şirketimizin kurumsal internet sitesinden temin etmeleri ve bu doğrultuda 24.12.2013 tarih ve 28861 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren II-30.1 sayılı "Vekâleten Oy Kullanılması ve Çağrı Yoluyla Vekâlet Toplanması Tebliği"nde öngörülen hususları da yerine getirerek, vekâletnamelerini Şirkete ibraz etmeleri gerekmektedir. Elektronik Genel Kurul Sistemi üzerinden elektronik yöntemle atanmış olan vekilin bir vekâlet belgesi ibrazı gerekli değildir. Söz konusu Tebliğ'de zorunlu tutulan ve genel kurul davet ilanı ekinde yer alan vekâletname örneğine uygun olmayan vekâletnameler, hukuki sorumluluğumuz nedeniyle kesinlikle kabul edilmeyecektir.

Elektronik Genel Kurul Sistemi ile oy kullanacak Pay Sahiplerimizin, ilgili Yönetmelik ve Tebliğ hükümlerine uygun olarak uygulama yapabilmeleri için Merkezi Kayıt Kuruluşu'ndan, Şirketimizin www.tupras.com.tr adresindeki kurumsal internet sitesinden veya Şirket Merkezimizden (Tel:+90 212 878 99 34) bilgi edinmeleri rica olunur.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 415inci maddesinin 4 üncü fıkrası ve Sermaye Piyasası Kanunu'nun 30 uncu maddesinin 1inci fıkrası uyarınca, genel kurula katılma ve oy kullanma hakkı, pay senetlerinin depo edilmesi şartına bağlı değildir. Bu çerçevede, pay sahiplerimizin Genel Kurul Toplantısı'na katılmak istemeleri durumunda, paylarını bloke ettirmelerine gerek bulunmamaktadır.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca, kişisel verilerinizin Şirketimiz tarafından işlenmesine ilişkin detaylı bilgilere www.tupras.com.tr internet adresinden kamuoyu ile paylaşılmış olan Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Anonim Şirketi Kişisel Verilerin Korunması ve İşlenmesi Politikası'ndan ulaşabilirsiniz.

Olağan Genel Kurul Toplantısında Gündem Maddelerinin oylanmasına ilişkin elektronik yöntemle oy kullanma hükümleri saklı olmak kaydıyla, el kaldırma usulü ile açık oylama yöntemi kullanılacaktır.

Dünyayı ve ülkemizi etkisi altına alan Covid-19 salgını dolayısı ile toplantıının resmi kurumlarca ilan edilen pandemi kurallarına uygun olarak yapılacağını, bu konuda resmi kurumlarca ilan edilecek yeni kuralların pay sahiplerimiz tarafından takip edilmesi gerektiğini belirtmek isteriz. Bu çerçevede;

- İçinde bulunan pandemi koşulları ve kamu otoritelerinin ilgili düzenlemelerinde yer alan grup halinde toplanmaya ilişkin kısıtlamalar dikkate alınarak toplum sağlığının korunması açısından, genel kurul toplantı salonuna öncelikle pay sahiplerimiz kabul edilecektir.
- Toplantının yapılacak binanın / salonun girişinde misafirlerin ateş kontrol edilecektir.
- Toplantı yerine giriş esnasında ve toplantı boyunca maske kullanılması zorunludur.
- Genel kurul toplantılarında yiyecek-içecek ikramı yapılmayacaktır.

2021 YILINA AİT 30 MART 2022 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN BİLGİLENDİRME DOKÜMANI

Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca nama yazılı olup borsada işlem gören paylar için Pay Sahiplerine ayrıca taahhütlü mektupla bildirim yapılmayacaktır.

Sayın Pay Sahiplerinin bilgilerine arz olunur.

Tüpraş, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu

Şirket Adresi: Tüpraş Genel Müdürlüğü Gülbahar Mah. Büyükdere Cad. No. 101/A 34394 Şişli/İstanbul

Ticaret Sicili ve Numarası: 305678-5

MERSİS No: 0875-0014-2670-0011

2. SPK DÜZENLEMELERİ KAPSAMINDA EK AÇIKLAMALARIMIZ

Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") II-17.1 "Kurumsal Yönetim Tebliği" uyarınca yapılması gereken ek açıklamalardan gündem maddeleri ile ilgili olanlar aşağıda ilgili gündem maddesinde yapılmış olup, diğer zorunlu genel açıklamalar ise bu bölümde bilginize sunulmaktadır:

2.1. Ortaklık Yapısı ve Oy Hakları

İşbu Bilgilendirme Dokümanının ilan edildiği tarih itibarıyla ortaklığın ortaklık yapısını yansitan toplam pay sayısı ve oy hakkı, ortaklık sermayesinde imtiyazlı pay bulunuyorsa her bir imtiyazlı pay grubunu temsil eden pay sayısı ve oy hakkı ile imtiyazların niteliği hakkında bilgi aşağıda sunulmaktadır:

Şirketin çıkarılmış sermayesi tamamen ödenmiş 250.419.200,00 TL'dir. Çıkarılmış sermaye her biri 1 Kr (Bir Kuruş) itibarı değerde 25.041.920.000 adet paya bölünmüştür.

Şirketimiz Payları (A) ve (C) olmak üzere iki gruba ayrılmış olup nama yazılı olarak düzenlenmiştir.

Esas Sözleşmemizin 10. maddesinde belirtildiği üzere; C grubu payın Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasıını kısıtlayacak ve/veya karşılaşmasına engel olacak nitelikte birleşme, bölünme ya da Şirketin tasfiyesine ilişkin kararlarda veto hakkı bulunmaktadır.

Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. İmtiyazlı paylar dikkate alınarak pay sahiplerimizin oy hakları aşağıdaki tabloda bilgilerinize sunulmaktadır:

Hissedar	Pay Tutarı (TL)	Sermaye Oranı (%)	Oy Hakkı	Oy Hakkı Oranı (%)
Enerji Yatırımları A.Ş. (A Grubu)	127.713.792,22	%51,0	12.771.379.222	%51,0
Halka Açık (A Grubu)	122.705.407,77	%49,0	12.270.540.777	%49,0
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (C Grubu)	0,01	%0,0	1	%0,0
Toplam	250.419.200,00	%100,0	25.041.920.000	%100,0

Şirket, ana ortağı Enerji Yatırımları A.Ş., Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve bunlar tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

2.2. Şirketimiz ve Bağlı Ortaklıklarımızın Şirket Faaliyetlerini Önemli Ölçüde Etkileyerek Yönetim ve Faaliyet Değişiklikleri:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. olarak Şirketimizin ve bağlı ortaklıklarımızın geçmiş hesap döneminde gerçekleşen veya gelecek hesap dönemlerinde planladığı ortaklık faaliyetlerini önemli ölçüde etkileyerek yönetim ve faaliyetlerindeki değişiklikler ve bu değişikliklerin gerekçeleri hakkında bilgi aşağıda sunulmaktadır:

Tüptaş olarak stratejik hedeflerimiz çerçevesinde sürdürülebilirlik anlayışını destekleyen yeni alanlara yatırım yaparak, ülkemizde enerji sektörünün dönüşümüne liderlik etmek için rafinerilerini daha rekabetçi ve karlı hale getirmek, dengeli ve çeşitlendirilmiş bir temiz enerji portföyüne sahip olarak Tüptaş'ı lider karbon nötr enerji şirketine dönüştürmek amacıyla "Stratejik Dönüşüm Planı" açıklanmış olup bu konu ile ilgili genel kurul toplantımızın 12 numaralı gündem maddesinde pay sahiplerimizi bilgi verilecektir. Şirketimiz tarafından ilgili mevzuat kapsamında yapılan özel durum açıklamalarına ise <http://www.tupras.com.tr/ozel-durum-aciklamalari> adresinden ulaşılabilir.

2.3. Pay Sahiplerinin Gündeme Madde Konulmasına İlişkin Talepleri Hakkında Bilgi:

2021 yılı faaliyetlerinin görüşüleceği Olağan Genel Kurul toplantısı için böyle bir talep iletilmemiştir.

3. 30 MART 2022 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI GÜNDEM MADDELERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALARIMIZ

1. Açılış ve Toplantı Başkanı'nın seçilmesi,

"6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu" (TTK), "Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri hakkında Yönetmelik" ("Yönetmelik" veya "Genel Kurul Yönetmeliği") ve Genel Kurul İç Yönergesinin 7. Maddesinin hükümleri çerçevesinde Genel Kurul toplantısını yönetecek Toplantı Başkanı seçimi yapılır. Toplantı Başkanı tarafından Genel Kurul İç yönergesine uygun olarak en az bir Tutanak Yazmanı görevlendirilir. Toplantı Başkanı yeterli sayıda oy toplama memuru da seçebilir.

2. Şirket Yönetim Kurulu'ncu hazırlanan 2021 Yılı Faaliyet Raporunun okunması, müzakeresi ve onaylanması,

TTK, Yönetmelik ve Sermaye Piyasası Kanunu ile ilgili düzenlemeler çerçevesinde, Genel Kurul toplantısından önceki üç hafta süreyle Şirketimiz Merkezi'nde, MKK'nın Elektronik Genel Kurul portalında ve www.tupras.com.tr adresindeki Şirketimiz kurumsal internet sitesinde ortaklarımıza incelemesine sunulan 2021 Yılı Faaliyet Raporu hakkında bilgi verilerek, Faaliyet Raporu ortaklarımıza görüşüne ve onayına sunulacaktır

3. 2021 Yılı hesap dönemine ilişkin Bağımsız Denetim Rapor Özeti'nin okunması,

Genel Kurul toplantısından önceki üç hafta süreyle Şirketimiz Merkezi'nde, MKK'nın Elektronik Genel Kurul portalında ve www.tupras.com.tr adresindeki Şirketimiz kurumsal internet sitesinde ortaklarımıza incelemesine sunulan TTK ile Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri uyarınca hazırlanan Bağımsız Denetim Raporu hakkında Genel Kurul'a bilgi verilecektir

4. 2021 Yılı hesap dönemine ilişkin Finansal Tabloların okunması, müzakeresi ve onaylanması,

TTK, Yönetmelik ve Sermaye Piyasası Kanunu ile ilgili düzenlemeler çerçevesinde, Genel Kurul toplantısından önceki üç hafta süreyle Şirketimiz Merkezi'nde, MKK'nın Elektronik Genel Kurul portalında ve www.tupras.com.tr adresindeki Şirketimiz kurumsal internet sitesinde ortaklarımıza incelemesine sunulan finansal tablolarımız ve Vergi Usul Kanunu'na göre hazırlanan mali tablolarımız hakkında bilgi verilerek ortaklarımıza görüşüne ve onayına sunulacaktır.

2021 YILINA AİT 30 MART 2022 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN BİLGİLENDİRME DOKÜMANI

5. Türk Ticaret Kanunu'nun 363. maddesine göre yıl içerisinde Yönetim Kurulu üyelerinde yapılan değişikliğin onaylanması,

TTK'nın 363. maddesine göre yıl içinde Şirketimiz sermayesinde C grubu payı temsilen görev yapan Yönetim Kurulu Üyelerimizden Sayın Fatih Kılınç'ın ayrılması sonucunda 8 Haziran 2021 tarihli Yönetim Kurulu kararımızla ayrılan üyenin kalan görev süresini tamamlamak üzere Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'ncı Şirketimize bildirilen Sayın Salim Arda Ermüt Yönetim Kurulu üyeliğine atanmıştır.

Yıl içinde ataması yapılan Sayın Salim Arda Ermüt'un SPK'nın 1.3.1. no'lu Kurumsal Yönetim İlkesine göre hazırlanan özgeçmiş EK-1'de sunulmaktadır.

6. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirketin 2021 yılı faaliyetlerinden dolayı ayrı ayrı ibra edilmesi,

TTK ve Yönetmelik hükümleri çerçevesinde Yönetim Kurulu üyelerimiz 2021 yılı faaliyet, işlem ve hesaplarından ötürü ayrı ayrı ibra edilmeleri Genel Kurul'un onayına sunulacaktır.

7. Şirketin kâr dağıtım politikası çerçevesinde hazırlanan, 2021 yılı kârının dağıtılması ve kâr dağıtım tarihi konusundaki Yönetim Kurulu'nun önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi;

Şirketimiz tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri çerçevesinde Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uyumlu olarak hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından denetlenen 01.01.2021 - 31.12.2021 hesap dönemine ait finansal tablolarımıza göre 3.319.134.000,00 TL ana ortaklığa ait "Konsolide Net Dönem Kari" elde edilmiş olup, Kar Dağıtım Politikamız, uzun vadeli stratejimiz, yatırım ve finansman politikaları, karlılık ve nakit durumu dikkate alınarak, II-19.1 sayılı Kar Payı Tebliği ve bu tebliğ uyarınca ilan edilen Kar Payı Rehberi'nde yer alan Kar Dağıtım Tablosu formatına uygun olarak hazırlanan kâr dağıtım önerimizle ilişkin tablo EK-2'de yer almaktadır.

8. Yönetim Kurulu Üye sayısının ve görev sürelerinin belirlenmesi, belirlenen üye sayısına göre seçim yapılması, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin seçilmesi;

SPK düzenlemeleri, TTK ve Yönetmelik gereğince esas sözleşmemizde yer alan Yönetim Kurulu üye seçimine ilişkin esaslar dikkate alınarak süresi dolan Yönetim Kurulu üyeleri yerine yenileri seçilecektir. Ayrıca SPK'nın II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliğine uyum amacıyla bağımsız üye seçimi gerçekleştirilecektir.

Esas sözleşmemizin 10. maddesine göre Şirketimiz, Genel Kurul tarafından Türk Ticaret Kanunu hükümleri kapsamında, en çok 1 yıl için seçilecek en az 5 üyesi bir Yönetim Kurulu tarafından idare edilir. Genel Kurul, süresi sona ermiş olmasa dahi Yönetim Kurulu'nun yenilenmesine karar verebilir.

2022 yılında da Şirketimiz yönetim kurulunun esas sözleşmemizin 10'uncu maddesine uygun olarak 12 kişiden oluşması öngörmektedir. Seçilecek Yönetim Kurulu üyelerinden dördü SPK zorunlu Kurumsal Yönetim İlkelerinde tanımlanan bağımsızlık kriterlerini taşımak zorundadır.

Kendisine iletilen adayları değerlendiren Kurumsal Yönetim Komitemiz önerisi üzerine Yönetim Kurulumuz tarafından alınan karar ile Sn. Muhammet Hilmi Kayhan, Sn. Ayşe Canan Ediboğlu, Sn. Kamil Ömer Bozer ve Sn. Tufan Erginbilgiç Bağımsız Yönetim Kurulu üye adayı olarak belirlenmiştir. SPK tarafından söz konusu Bağımsız Yönetim Kurulu üyeleriyle ilgili olumsuz bir görüş bulunmadığı Şirketimize bildirilmiştir.

Yönetim Kurulu üye adaylarımızın özgeçmişleri ve bağımsız üye adaylarının bağımsızlık beyanları EK-3'te sunulmaktadır.

9. Kurumsal Yönetim İlkeleri gereğince Yönetim Kurulu Üyeleri ve Üst Düzey Yöneticiler için “Ücret Politikası” ve politika kapsamında yapılan ödemeler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi ve onaylanması;

SPK'nın 4.6.2. no'lu Zorunlu Kurumsal Yönetim İlkeleri uyarınca Yönetim Kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin ücretlendirme esasları yazılı hale getirilmeli ve Genel Kurul toplantısında ayrı bir madde olarak ortakların bilgisine sunularak pay sahiplerine bu konuda görüş bildirme imkânı tanınmalıdır. Bu amaçla hazırlanan ücret politikası EK-4'te yer almaktadır. 2021 faaliyet yılına ilişkin finansal raporlarımızın 27 no'lu dipnotunda ise 2021 yılı içinde Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. tarafından yönetim kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan menfaatler hakkında bilgi verilmiştir.

10. Yönetim Kurulu üyelerinin yıllık brüt ücretlerinin belirlenmesi;

9 no'lu gündem maddesi ile ortakların onayına sunulan Ücret Politikamız kapsamında 2022 faaliyet yılında yönetim kurulu üyelerinin yıllık brüt ücret tutarı ortaklarımız tarafından belirlenecektir.

11. Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Yönetim Kurulu tarafından yapılan Bağımsız Denetim Kuruluşu seçiminin onaylanması

Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uygun olarak, Yönetim Kurulumuzun 02 Şubat 2022 tarihli toplantılarında, Denetimden Sorumlu Komite'nin görüşü alınarak, Şirketimizin 2022 yılı hesap dönemindeki finansal raporların denetlenmesi ile bu kanunlardaki ilgili düzenlemeler kapsamındaki diğer faaliyetleri yürütmek üzere PWC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.'nin seçilmesine karar verilmiş olup, bu seçim Genel Kurul'un onayına sunulacaktır.

12. Şirket'in 24.11.2021 tarihli Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilen “Stratejik Dönüşüm Planı” hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi,

Sürdürülebilirlik anlayışımızı destekleyen yeni alanlara yatırım yapmak, ülkemizde enerji sektörünün dönüşümüne liderlik etmek için mevcut varlıkların daha rekabetçi ve karlı hale getirmek, dengeli ve çeşitlendirilmiş bir temiz enerji portföyüne sahip olarak Tüpraş'ı lider karbon nötr enerji şirketine dönüştürmek amacıyla Tüpraş'ın 24 Kasım 2021 tarihli yönetim kurulu kararı ile “Stratejik Dönüşüm Planı” kabul edilmiş ve aynı tarihte kamuya açıklanmıştır.

Plan kapsamında yer alan 2022-2035 yıllarını kapsayacak ilk dönemde;

- Sürdürülebilir rafinaj için operasyonel verimliliği artırıcı, Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları azaltıcı Enerji Verimliliği ve Dekarbonizasyon Projeleri,
- Yeşil Hidrojen Üretimi Tesisleri,
- Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı başta olmak üzere Biyoyakit Üretimi Tesisleri,
- Rüzgâr, Güneş Enerjisi ve diğer Sıfır Karbonlu Elektrik Üretim Tesisleri,

yatırımlarını içeren projelere yılda yaklaşık 350 milyon ABD doları yatırım harcaması planlanmakta olup, bu dönemde toplam yatırım miktarı 5 milyar ABD dolarına ulaşacaktır. Yatırım planının ikinci aşaması olan 2035-50 yılları arasında da, yıllık ortalama 300 milyon Amerikan Doları, toplam 5 milyar ABD doları yatırımla birlikte Stratejik Dönüşüm Planının tamamında 2050 yılına kadar 10 milyar ABD doları yatırım gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

Bu plan çerçevesinde şirketimizin faaliyetlerinden oluşan Kapsam 1 ve Kapsam 2 CO₂ emisyonlarının, 2030 yılında 2017 yılındaki baz seviyeye göre %27, 2035 yılında %35, 2040 yılında %49 azaltılması ve 2050 yılında karbon nötr hale gelmesi hedeflenmektedir.

Konuya ilgili detaylı bilgi ve sunuma www.tupras.com.tr adresindeki Şirketimiz kurumsal internet sitesinden ulaşılabilir.

2021 YILINA AİT 30 MART 2022 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN BİLGİLENDİRME DOKÜMANI

13. Şirket'in 2021 yılı içerisinde yaptığı bağışları hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi ve 2022 yılında yapılacak bağışlar için üst sınır belirlenmesi;

Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-19.1 sayılı Kar Payı Tebliği'nin 6'ncı maddesi gereğince, yapılacak bağışın sınırı, esas sözleşmede belirtilmeyen durumlarda genel kurulca belirlenmeli ve yapılan bağış ve ödemeler olağan genel kurulda ortakların bilgisine sunulmalıdır. 2021 yılı içinde vakıf ve derneklerde yapılan toplam bağış tutarı 2.952,3 bin TL'dir. Bu tutarın, 913 bin TL'si Ege Akdeniz Yangınlarına, 900 bin TL'si Tema Vakfı'na, 314 bin TL'si Eğitime yapılmış olup; bakiye tutar ise her biri 250 bin TL'nin altındaki muhtelif kurum ve kuruluşlara yapılan ve yatırımcılar açısından önemli bilgi niteliğinde bulunmayan muhtelif bağışlardan oluşmaktadır. Ayrıca 2022 yılında yapılacak bağışlar için üst sınır genel kurul tarafından belirlenecektir

14. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince, Şirket'in ve bağlı ortaklıklarının 2021 yılında üçüncü kişiler lehine verdiği teminat, rehin, ipotek ve kefaletler ile elde edilen gelir veya menfaatler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi

Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-17.1. sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 12'nci maddesi uyarınca Şirketimiz ve Bağlı Ortaklıklar tarafından üçüncü kişiler lehine verilen teminat, rehin, ipotek ve kefaletler ile elde edilen gelir veya menfaatlere olağan genel kurul toplantısı gündeminde ayrı bir madde olarak yer verilmesi gerekmekte olup, 31.12.2021 tarihli Finansal Tablolarımızın 18 numaralı dipnot maddesinde bu hususa yer verilmiştir.

	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	18.673.584	6.275.132
B. Tam konsolidasyon kapsamına dâhil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	3.004.368	753.762
C. Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
D. Diğer verilen TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
iii) C maddesi kapsamına girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
Toplam	21.677.952	7.028.894

31 Aralık 2021 itibarıyla verilen teminatlar genellikle kamu kuruluşlarına ve gümrük dairelerine verilen teminatlardan oluşmaktadır. Tam konsolidasyon kapsamına dâhil edilen ortaklıklar lehine verilen kefaletler ile ilgili 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyle 17.957 bin TL komisyon tahakkuk etmiştir.

15. Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerine, Yönetim Kurulu Üyelerine, üst düzey yöneticilere ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sivrî yakınlarına; Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddeleri çerçevesinde izin verilmesi ve Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim Tebliği doğrultusunda 2021 yılı içerisinde bu kapsamda gerçekleştirilen işlemler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi,

Yönetim Kurulu üyelerimizin TTK'nın "Şirketle İşlem Yapma, Şirkete Borçlanma yasağı" başlıklı 395inci maddesinin birinci fıkrası ve "Rekabet Yasağı" başlıklı 396'ncı maddeleri çerçevesinde işlem yapabilmeleri ancak Genel Kurul'un onayı ile mümkündür.

SPK'nın 1.3.6. no'lu zorunlu Kurumsal Yönetim İlkesi uyarınca, yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerinin, yönetim kurulu üyelerinin, idari sorumluluğu bulunan yöneticilerin ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sivrî hissilerinin, ortaklık veya bağlı ortaklıkları ile çıkar çatışmasına neden olabilecek önemli bir işlem yapması ve/veya ortaklığun veya bağlı ortaklıklarının işletme konusuna giren ticari iş türünden bir işlemi kendi veya başkası hesabına yapması ya da aynı tür ticari işlerle uğraşan bir başka ortaklığa sorumluluğu sınırsız ortak sıfatıyla girmesi durumunda; söz konusu işlemler, genel kurulda konuya ilişkin ayrıntılı bilgi verilmek üzere ayrı bir gündem maddesi olarak genel kurul gündemine alınır ve genel kurul tutanağına işlenir.

Bu düzenlemelerin gereğini yerine getirebilmek amacıyla, söz konusu iznin verilmesi Genel Kurul'da ortaklarımızın onayına sunulacaktır. Ayrıca yıl içinde bu nitelikte gerçekleştirilen işlemler hakkında ortaklarımız bilgilendirilecek olup, yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerinin, yönetim kurulu üyelerinin, idari sorumluluğu bulunan yöneticilerin ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sivrî hisselerinin bir kısmı, Şirketimiz ile benzer faaliyet konusu olanlar dâhil diğer bazı Koç Topluluğu şirketlerinde yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır. 2021 yılı içerisinde, Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 1.3.6 numaralı ilkesi kapsamında bilgilendirme gerektiren önemli bir işlem olmamıştır.

16. Dilek ve Görüşler.

Ekler:

EK-1 Sayın Salim Arda Ermut Özgeçmiş (Bkz. Sayfa 36)

EK-2 Yönetim Kurulu'nun 2021 Yılı Kârının Dağıtımına İlişkin Teklifi ve Önerilen Kâr Dağıtım Tablosu (Bkz. Sayfa 38-39)

EK-3 Yönetim Kurulu Üye Adaylarının Özgeçmişleri ve Bağımsız Üye Adaylarının Bağımsızlık Beyanları (Bkz. Sayfa 300-303)

EK-4 Yönetim Kurulu ve Üst Düzey Yöneticiler için Ücret Politikası (Bkz. Sayfa 41)

BAĞIMSIZLIK BEYANLARI

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamında;

- a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hisimlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
 - b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya satıldığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığını,
 - c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübe sahip olduğumu,
 - ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayağımı,
 - d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
 - e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarında bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığını koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
 - f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
 - g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
 - ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almadığumu,
 - h) Yönetim kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,
- beyan ederim.

Ayşe Canan Ediboğlu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamında;

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamında;

a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hisimlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,

b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya satıldığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığını,

c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,

c) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayaçığımı,

d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,

e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığını koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,

f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayıratabileceğimi,

g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,

g) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almadığumu,

h) Yönetim kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

Kamil Ömer Bozer

BAĞIMSIZLIK BEYANLARI

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamında;

- a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hisimlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
 - b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya satışı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığını,
 - c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübe sahip olduğumu,
 - ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayağımı,
 - d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
 - e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarında bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığını koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
 - f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
 - g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
 - ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almadığumu,
 - h) Yönetim kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,
- beyan ederim.

Muharrem Hilmi Kayhan

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen "Gelir Vergisi Kanunu'na göre Türkiye'de yerleşik sayılma" haricindeki kriterler kapsamında, "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamında;

- a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hissilerim arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya satıldığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- d) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeleri hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayaçığımı,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığını koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- g) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almadığumu,
- ğ) Yönetim kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

Tufan Erginbilgiç

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU

	Uyum Durumu					Açıklama
	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	
Kurumsal Yönetim Uyum Raporu						
1.1. PAY SAHİPLİĞİ HAKLARININ KULLANIMININ KOLAYLAŞTIRILMASI						
1.1.2 - Pay sahipliği haklarının kullanımını etkileyebilecek nitelikteki bilgi ve açıklamalar güncel olarak ortaklığın kurumsal internet sitesinde yatırımcıların kullanımına sunulmaktadır.	X					
1.2. BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKI						
1.2.1- Şirket yönetimi özel denetim yapılmasını zorlaştıracı işlem yapmaktan kaçınmıştır.	X					
1.3. GENEL KURUL						
1.3.2 - Şirket, Genel Kurul gündeminin açık şekilde ifade edilmesini ve her teklifin ayrı bir başlık altında verilmiş olmasını temin etmiştir.	X					
1.3.7 - İmtiyazlı bir şekilde ortaklık bilgilerine ulaşma imkânı olan kimseler, kendileri adına ortaklığın faaliyet konusu kapsamında yaptıkları işlemler hakkında genel kurulda bilgi verilmesini teminen gündeme eklenmek üzere yönetim kurulunu bilgilendirmiştir.					X	Bu şekilde bir işlem bildirimi söz konusu olmamıştır
1.3.8 - Gündemde özellikle arz eden konularla ilgili yönetim kurulu üyeleri, ilgili diğer kişiler, finansal tabloların hazırlanmasında sorumluluğu bulunan yetkililer ve denetçiler, genel kurul toplantılarında hazır bulunmuştur.	X					
1.3.10-Genel kurul gündeminde, tüm bağışların ve yardımın tutarları ve bunlardan yararlananlara ayrı bir maddede yer verilmiştir.		X				Yapılan bağışlar için genel kurul gündeminde ayrı bir gündem maddesine yer verilmiş, genel kurul bilgilendirme dokümanında en yüksek tutarlı bağışların detayı açıklanmıştır. Bilgilendirme dokümanında detaylandırılmayan bakiye tutar ise her biri 150 bin TL'nin altındaki muhtelif kurum ve kuruluşlara yapılan ve yatırımcılar açısından önemli bilgi olarak görülmeyen çeşitli bağışlardan oluşmaktadır. Bu tutarın altındaki bağışlar yatırımcılarımız tarafından takip edilmemekte olup, izleyen yıllarda da günün koşullarına göre belirlenecek önemlilik sınırı ile açıklama yapılmasına devam edilmesi planlanmaktadır.
1.3.11 - Genel Kurul toplantısı söz hakkı olmaksızın menfaat sahipleri ve medya dâhil kamuya açık olarak yapılmıştır.		X				Olağan koşullar altında genel kurul toplantıları kamuya açık olarak yapılmakla birlikte, içinde bulunan pandemi koşulları ve kamu otoritelerinin ilgili düzenlemelerinde yer alan grup halinde toplantıya ilişkin kısıtlamalar dikkate alınarak toplum sağlığının korunması açısından, 2021 yılında yapılan genel kurullarda toplantı salonuna öncelikle pay sahiplerimiz kabul edilmiştir.

	Uyum Durumu					Açıklama
	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	
1.4. OY HAKKI						
1.4.1 - Pay sahiplerinin oy haklarını kullanmalarını zorlaştıracı herhangi bir kısıtlama ve uygulama bulunmamaktadır.	X					
1.4.2-Şirketin imtiyazlı oy hakkına sahip payı bulunmamaktadır.			X			Tüpраş'ın payları A ve C grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde 1 üyenin Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Esas Sözleşmenin 10. Maddesinde belirtilen imtiyaza ilişkin hususlarda Yönetim Kurulu ve Genel Kurulda karar alınabilmesi Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu payın olumlu oy kullanmasına bağlıdır.
1.4.3 - Şirket, beraberinde hâkimiyet ilişkisini de getiren karşılıklı iştirak ilişkisi içerisinde bulunduğu herhangi bir ortaklığın Genel Kurulu'nda oy haklarını kullanmamıştır.					X	Tüpраş'ın beraberinde hâkimiyet ilişkisini de getiren karşılıklı iştirak ilişkisi bulunmamaktadır.
1.5. AZLIK HAKLARI						
1.5.1- Şirket azlık haklarının kullanırmamasına azami özen göstermiştir.	X					
1.5.2-Azlık hakları esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara da tanınmış ve azlık haklarının kapsamı esas sözleşmede düzenlenerek genişletilmiştir.			X			Azılık hakları, esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara tanınmamış olup, genel uygulamalara paralel olarak azılığa düzenlemelerdeki genel hükümler çerçevesinde haklar sağlanmıştır. Yatırımcılardan da bu konuda herhangi bir talep gelmemiş olup, genel en iyi uygulama örnekleri takip edilmekte, yakın zamanda bu konuda bir değişikliğe gidilmesi ise öngörülmemektedir
1.6. KÂR PAYI HAKKI						
1.6.1 - Genel kurul tarafından onaylanan kâr dağıtım politikası ortaklığın kurumsal internet sitesinde kamuya açıklanmıştır.	X					
1.6.2 - Kâr dağıtım politikası, pay sahiplerinin ortaklığın gelecek dönemlerde elde edeceği kârin dağıtım usul ve esaslarını öngörebilmesine imkân verecek açıklıkta asgari bilgileri içermektedir.	X					

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

	Uyum Durumu					Açıklama
	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	
1.6.3 - Kâr dağıtmama nedenleri ve dağıtılmayan kârin kullanım şekli ilgili gündem maddesinde belirtilmiştir.	X					Kâr dağıtımına yapılmamasına ilişkin açıklama ilgili gündem maddesinde yapılmıştır.
1.6.4 - Yönetim kurulu, kâr dağıtım politikasında pay sahiplerinin menfaatleri ile ortaklık menfaati arasında denge sağlanıp sağlanmadığını gözden geçirmiştir.	X					
1.7. PAYLARIN DEVİRİ						
1.7.1 - Payların devredilmesini zorlaştıracı herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.		X				Esas Sözleşmemizin 7'nci maddesinde payların devir esasları düzenlenmiş olup, Borsada İşlem Gören payların devrinde herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. C grubu pay, 4046 sayılı Kanunun Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyle aynı yetkileri haiz bir başka Türk kamu kuruluşuna devredilebilir.
2.1. KURUMSAL INTERNET SİTESİ						
2.1.1 - Şirketin kurumsal internet sitesi, 2.1.1 numaralı kurumsal yönetim ilkesinde yer alan tüm öğeleri içermektedir.	X					
2.1.2-Pay sahipliği yapısı (çırıltılmış sermayenin %5'inden fazlasına sahip gerçek kişi pay sahiplerinin adları, imtiyazları, pay adedi ve oranı) kurumsal internet sitesinde en az 6 ayda bir güncellenmektedir.	X					
2.1.4 - Şirketin kurumsal internet sitesindeki bilgiler Türkçe ile tamamen aynı içerikte olacak şekilde ihtiyaça göre seçilen yabancı dillerde de hazırlanmıştır.	X					
2.2. FAALİYET RAPORU						
2.2.1 - Yönetim kurulu, yıllık faaliyet raporunun şirket faaliyetlerini tam ve doğru şekilde yansıtmasını temin etmektedir.	X					
2.2.2 - Yıllık faaliyet raporu, 2.2.2 numaralı ilkede yer alan tüm unsurları içermektedir.	X					Şirket faaliyetlerini önemli ölçüde etkileyebilecek mevzuat değişikliği olmadığından ve derecelendirme gibi konularda hizmet alınan kurumlarla çıkar çatışması yaşanmadığından faaliyet raporunda bu konularda açıklama yapılmamıştır.
3.1. MENFAAT SAHİPLERİNE İLİŞKİN ŞİRKET POLİTİKASI						
3.1.1- Menfaat sahiplerinin hakları ilgili düzenlemeler, sözleşmeler ve iyi niyet kuralları çerçevesinde korunmaktadır.	X					
3.1.3 - Menfaat sahiplerinin haklarıyla ilgili politika ve prosedürler şirketin kurumsal internet sitesinde yayımlanmaktadır.	X					

	Uyum Durumu					Açıklama
	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	
3.1.4 - Menfaat sahiplerinin, mevzuata aykırı ve etik açıdan uygun olmayan işlemleri bildirmesi için gerekli mekanizmalar oluşturulmuştur.	X					
3.1.5 - Şirket, menfaat sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarını dengeli bir şekilde ele almaktadır.	X					
3.2. MENFAAT SAHİPLERİNİN ŞİRKET YÖNETİMİNE KATILIMININ DESTEKLENMESİ						
3.2.1 - Çalışanların yönetimeye katılımı, esas sözleşme veya şirket içi yönetmeliklerle düzenlenmiştir.	X					
3.2.2 - Menfaat sahipleri bakımından sonuç doğuran önemli kararlarda menfaat sahiplerinin görüşlerini almak üzere anket/konsültasyon gibi yöntemler uygulanmıştır.	X					
3.3. ŞİRKETİN İNSAN KAYNAKLARI POLİTİKASI						
3.3.1 - Şirket fırsat eşitliği sağlayan bir istihdam politikası ve tüm kilit yönetici pozisyonları için bir halefiyet planlaması benimsememiştir.	X					
3.3.2 - Personel alımına ilişkin ölçütler yazılı olarak belirlenmiştir.	X					
3.3.3 - Şirketin bir İnsan Kaynakları Gelişim Politikası bulunmaktadır ve bu kapsamda çalışanlar için eğitimler düzenlenmektedir.	X					
3.3.4 - Şirketin finansal durumu, ücretlendirme, kariyer planlaması, eğitim ve sağlık gibi konularda çalışanların bilgilendirilmesine yönelik toplantılar düzenlenmiştir.	X					
3.3.5 - Çalışanları etkileyebilecek kararlar kendilerine ve çalışan temsilcilerine bildirilmiştir. Bu konularda ilgili sendikaların da görüşü alınmıştır.	X					
3.3.6 - Görev tanımları ve performans kriterleri tüm çalışanlar için ayrıntılı olarak hazırlanarak çalışanlara duyurulmuş ve ücretlendirme kararlarında kullanılmıştır.	X					
3.3.7 - Çalışanlar arasında ayrımcılık yapılmasını önlemek ve çalışanları şirket içi fiziksel, ruhsal ve duygusal açıdan kötü muamelelere karşı korumaya yönelik prosedürler, eğitimler, farkındalığı artırma, hedefler, izleme, şikayet mekanizmaları gibi önlemler alınmıştır.	X					

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

	Uyum Durumu					Açıklama
	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	
3.3.8 - Şirket, dernek kurma özgürlüğünü ve toplu iş sözleşmesi hakkının etkin bir biçimde tanınmasını desteklemektedir.	X					
3.3.9 - Çalışanlar için güvenli bir çalışma ortamı sağlanmaktadır.	X					
3.4. MÜŞTERİLER VE TEDARİKÇİLERLE İLİŞKİLER						
3.4.1-Şirket, müşteri memnuniyetini ölçmüştür ve koşulsuz müşteri memnuniyeti anlayışıyla faaliyet göstermiştir.	X					
3.4.2 - Müşterinin satın aldığı mal ve hizmete ilişkin taleplerinin işleme konulmasında gecikme olduğunda bu durum müşterilere bildirilmektedir.	X					
3.4.3 - Şirket mal ve hizmetlerle ilgili kalite standartlarına bağlıdır.	X					
3.4.4 - Şirket, müşteri ve tedarikçilerin ticari sıra kapsamındaki hassas bilgilerinin gizliliğini korumaya yönelik kontrollere sahiptir.	X					
3.5. ETİK KURALLAR VE SOSYAL SORUMLULUK						
3.5.1 - Yönetim kurulu Etik Davranış Kuralları'ni belirleyerek şirketin kurumsal internet sitesinde yayımlamıştır.	X					
3.5.2- Ortaklık, sosyal sorumluluk konusunda duyarlıdır. Yolsuzluk ve rüşvetin önlenmesine yönelik tedbirler almıştır.	X					
4.1. YÖNETİM KURULUNUN İŞLEVİ						
4.1.1-Yönetim kurulu, strateji ve risklerin şirketin uzun vadeli çıkarlarını tehdit etmemesini ve etkin bir risk yönetimi uygulanmasını sağlamaktadır.	X					
4.1.2-Toplantı gündem ve tutanakları, yönetim kurulunun şirketin stratejik hedeflerini tartışarak onayladığını, ihtiyaç duyulan kaynakları belirlediğini ve yönetimin performansının denetlendiğini ortaya koymaktadır.	X					
4.2. YÖNETİM KURULUNUN FAALİYET ESASLARI						
4.2.1-Yönetim kurulu faaliyetlerini belgelendirmiş ve pay sahiplerinin bilgisine sunmuştur.	X					
4.2.2-Yönetim kurulu üyelerinin görev ve yetkileri yıllık faaliyet raporunda açıklanmıştır.	X					

	Uyum Durumu					Açıklama
	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	
4.2.3 - Yönetim kurulu, şirketin ölçeğine ve faaliyetlerinin karmaşıklığına uygun bir iç kontrol sistemi oluşturmuştur.	X					
4.2.4- İç kontrol sisteminin işleyişi ve etkinliğine dair bilgiler yıllık faaliyet raporunda verilmiştir.	X					
4.2.5 - Yönetim kurulu başkanı ve icra başkanı (genel müdür) görevleri birbirinden ayrılmış ve tanımlanmıştır.	X					
4.2.7-Yönetim kurulu, yatırımcı ilişkileri bölümü ve kurumsal yönetim komitesinin etkili bir şekilde çalışmasını sağlamakta ve şirket ile pay sahipleri arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesinde ve pay sahipleriyle iletişimde yatırımcı ilişkileri bölümü ve kurumsal yönetim komitesiyle yakın işbirliği içinde çalışmıştır.	X					
4.2.8 - Yönetim kurulu üyelerinin görevleri esnasındaki kusurları ile şirkette sebep olacakları zarara ilişkin olarak Şirket, sermayenin %25'ini aşan bir bedelle yönetici sorumluluk sigortası yaptırmıştır.	X					
4.3. YÖNETİM KURULUNUN YAPISI						
4.3.9- Şirket yönetim kurulunda, kadın üye oranı için asgari %25'lik bir hedef belirleyerek bu amaca ulaşmak için politika oluşturmuştur. Yönetim kurulu yapısı yıllık olarak gözden geçirilmekte ve aday belirleme süreci bu politikaya uygun şekilde gerçekleştirilmektedir.	X					
4.3.10 - Denetimden sorumlu komitenin üyelerinden en az birinin denetim/muhasebe ve finans konusunda 5 yıllık tecrübesi vardır.	X					
4.4. YÖNETİM KURULU TOPLANTILARININ ŞEKLİ						
4.4.1 - Bütün yönetim kurulu üyeleri, yönetim kurulu toplantılarının çoğuna fiziksel katılım sağlamıştır.		X				2021 yılında Covid-19 salgını nedeniyle fiziki toplantı hiç yapılmamış, yönetim kurulu üyeleri şirketin performansı ve gelişmelerle ilgili olarak düzenli olarak bilgilendirilmiş ancak kararların tamamı elden dolaştırma usulüyle alınmıştır.
4.4.2 - Yönetim kurulu, gündeme yer alan konularla ilgili bilgi ve belgelerin toplantıdan önce tüm üyelere gönderilmesi için asgari bir süre tanımlamıştır.	X					
4.4.3 - Toplantıya katılamayan ancak görüşlerini yazılı olarak yönetim kuruluna bildiren üyenin görüşleri diğer üyelerin bilgisine sunulmuştur.				X		Görüş bildirim imkânı bulunmakla birlikte toplantıya katılamayan yönetim kurulu üyelerimizden bu yönde bir bildirim yapılmamıştır.

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

	Uyum Durumu					Açıklama
	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgiziz	
4.4.4 - Yönetim kurulunda her üyenin bir oy hakkı vardır.	X					<p>Esas Sözleşmenin 10. Maddesinde belirtilen aşağıdaki konularda Yönetim Kurulu kararı alınabilmesi C grubundan seçilen üyenin olumlu oy kullanmasına bağlıdır.</p> <p>a) Şirket esas sözleşmesinde, Yönetim Kurulu toplantı ve karar nisabı ve "İmtiyazlı Hisse" ye ait hakları etkileyeyecek değişiklikler ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının öncelikle karşılanması yönelik yükümlülüğü ve bu yükümlülüğe ilişkin İmtiyazlı Hisseye tanınan hakları doğrudan veya dolaylı yoldan etkileyeyecek her türlü Esas Sözleşme değişikliği yapılmasına,</p> <p>b) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının bu tür akaryakıtların üretim kabiliyetinin ve nakil ile ilgili sistemlerinin sağlanması, korunması da dâhil öncelikli olarak istenilen kalitede, zamanda ve miktarda emsallerine uygun piyasa fiyatlarında karşılanması esas olup, söz konusu akaryakıtların istenilen kalitenin, zamanın ve miktarın dışında ve/veya emsallerine uygun piyasa fiyatlarının üzerinde karşılanması,</p> <p>c) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının karşılanması kısıtlayacak ve/veya karşılaşmasına engel olacak nitelikte,</p> <p>i) Şirketin sahip olduğu rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir takyidat ile sınırlandırılması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılmasına, ya da</p> <p>ii) Şirketin bölünmesi veya başka bir şirket ile birleşmesine,</p> <p>d) Şirketin tasfiyesine ilişkin kararlar.</p>
4.4.5 - Yönetim kurulu toplantılarının ne şekilde yapılacağı şirket içi düzenlemeler ile yazılı hale getirilmiştir.	X					
4.4.6 -Yönetim kurulu toplantı zaptı gündemdeki tüm maddelerin görüşüldüğünü ortaya koymakta ve karar zaptı muhalif görüşleri de içerecek şekilde hazırlanmaktadır.	X					
4.4.7 - Yönetim kurulu üyelerinin şirket dışında başka görevler alması sınırlanmıştır. Yönetim kurulu üyelerinin şirket dışında aldığı görevler genel kurul toplantısında pay sahiplerinin bilgisine sunulmuştur.		X				<p>Yönetim kurulu üyelerinin iş deneyimleri ve sektörel tecrübelerinin Yönetim Kurulu'na önemli katkısı dolayısıyla şirket dışında başka görevler alması sınırlanılmamıştır. Faaliyet raporümüzda yönetim kurulu üyelerimizin özgeçmişlerine yer verilmiştir. Yönetim kurulunun etkin çalışmaları dikkate alınarak, kurumsal yönetim açısından herhangi bir olumsuz durum oluşturmadığı değerlendirilen mevcut uygulamada kısa vadede bir değişiklik öngörülmemektedir.</p>

	Uyum Durumu					Açıklama
	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	
4.5. YÖNETİM KURULU BÜNESİNDE OLUŞTURULAN KOMİTELER						
4.5.5 - Her bir yönetim kurulu üyesi sadece bir komitede görev almaktadır.			X			Komiteler yönetim kurulu üyelerimizin bilgi birikimi ve tecrübeleri dikkate alınarak, ilgili düzenlemelere uygun olarak oluşturulmaktadır, bazı yönetim kurulu üyelerimiz birden çok komitede görevlendirilmektedir. Birden fazla komitede görev alan üyeleri, ilişkili konularda görev yapan komiteler arası iletişimini sağlamakta ve iş birliği imkânlarını artırmaktadır. Yönetim kurulu üyelerinin bilgi birikimi ve tecrübelerinin de katkısıyla verimli çalışmaları dikkate alınarak, mevcut komite yapısının etkin çalışmaya imkân sağladığı görülmekte olup; yakın zamanda bir değişiklik ihtiyacı öngörülmemektedir.
4.5.6-Komiteler, görüşlerini almak için gerekli gördüğü kişileri toplantılara davet etmiştir ve görüşlerini almıştır.	X					
4.5.7 - Komitenin danışmanlık hizmeti aldığı kişi/kuruluşun bağımsızlığı hakkında bilgiye yıllık faaliyet raporunda yer verilmiştir.					X	Bu yönde alınmış bir danışmanlık hizmeti bulunmamaktadır.
4.5.8 - Komite toplantılarının sonuçları hakkında rapor düzenlenerek yönetim kurulu üyelerine sunulmuştur.	X					
4.6. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE VE İDARI SORUMLULUĞU BULUNAN YÖNETİCİLERE SAĞLANAN MALİ HAKLAR						
4.6.1 - Yönetim kurulu, sorumluluklarını etkili bir şekilde yerine getirip getirmedenin değerlendirmek üzere yönetim kurulu performans değerlendirmesi gerçekleştirmiştir.	X					
4.6.4 - Şirket, yönetim kurulu üyelerinden herhangi birisine veya idari sorumluluğu bulunan yöneticilerine kredi kullandırmamış, borç vermemiş veya ödünç verilen borcun süresini uzatmadı, şartları iyileştirmemiş, üçüncü şahıslar aracılığıyla kişisel bir kredi başlığı altında kredi kullandırmamış veya buralar lehine kefalet gibi teminatlar vermemiştir.	X					
4.6.5 - Yönetim kurulu üyeleri ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilere verilen ücretler yıllık faaliyet raporunda kişi bazında açıklanmıştır.			X			Olağan Genel Kurulda ve finansal tablo dipnotlarında Yönetim Kurulu Üyelerine ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilere yapılan ödemeler genel uygulamalara paralel şekilde toplu olarak kamuya açıklanmaktadır. Kişisel bilgilerin gizliliği açısından önemli görülen konu hakkında piyasa uygulamaları yakından izlenmekte olup, yaygın uygulamaya paralel hareket edilmesi öngörmektedir.

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

KURUMSAL YÖNETİM BİLGİ FORMU

1. PAY SAHİPLERİ	
1.1. Pay Sahipliği Haklarının Kullanımının Kolaylaştırılması	
Yıl boyunca şirketin düzenlediği yatırımcı konferans ve toplantılarının sayısı	8 adet konferans ve road show'a katılım sağlandı, fon yöneticileri ve analistlerle 400 adet bire bir görüşme gerçekleştirildi.
1.2. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı	
Özel denetçi talebi sayısı	-
Genel kurul toplantılarında kabul edilen özel denetçi talebi sayısı	-
1.3. Genel Kurul	
İlke 1.3.1 (a-d) kapsamında talep edilen bilgilerin duyurulduğu KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/915313
Genel kurul toplantılarıyla ilgili belgelerin Türkçe ile eş anlı olarak İngilizce olarak da sunulup sunulmadığı	Evet, sunulmuştur.
İlke 1.3.9 kapsamında, bağımsız üyelerin çoğunluğunun onayı veya katılanların oybirliği bulunmayan işlemlerle ilgili KAP duyurularının bağlantıları	Bu nitelikte işlem bulunmamaktadır
Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1) madde 9 kapsamında gerçekleştirilen ilişkili taraf işlemleriyle ilgili KAP duyurularının bağlantıları	Bu nitelikte işlem bulunmamaktadır
Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1) madde 10 kapsamında gerçekleştirilen yaygın ve süreklilik arz eden işlemlerle ilgili KAP duyurularının bağlantıları	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/914286
Şirketin kurumsal internet sitesinde, bağış ve yardımlara ilişkin politikanın yer aldığı bölümün adı	4 Mart 2021 tarihli Yönetim Kurulu Kararı ve 31 Mart 2021 tarihli Olağan genel kurulu kararı ile kabul edilen Bağış ve Yardım Politikası, kurumsal internet sitesinin Yatırımcı İlişkileri / Kurumsal Yönetim /Politikalar bölümünde yer almaktadır.
Bağış ve yardımlara ilişkin politikanın kabul edildiği genel kurul tutanağının yer aldığı KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/922381
Esas sözleşmede menfaat sahiplerinin genel kurula katılımını düzenleyen madde numarası	Madde 14 -a
Genel kurula katılan menfaat sahipleri hakkında bilgi	Olağan koşullar altında genel kurul toplantıları kamuya açık olarak yapılmakla birlikte, içinde bulunan pandemi koşulları ve kamu otoritelerinin ilgili düzenlemelerinde yer alan grup halinde toplanmaya ilişkin kısıtlamalar dikkate alınarak toplum sağlığının korunması açısından, 2021 yılında yapılan genel kurullarda toplantı salonuna öncelikle pay sahiplerimiz kabul edilmiştir.
1.4. Oy Hakları	
Oy hakkında imtiyaz bulunup bulunmadığı	Evet
Oyda imtiyaz bulunuyorsa, imtiyazlı pay sahipleri ve oy oranları	Tüpraş'ın payları A ve C grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde 1 üyenin Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Esas Sözleşmenin 10. Maddesinde belirtilen imtiyaza ilişkin hususlarda Yönetim Kurulu ve Genel Kurulda karar alınabilmesi Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu payın olumlu oy kullanmasına bağlıdır. Güncel ortaklık yapısına faaliyet raporunda yer verilmektedir.

1. PAY SAHİPLERİ

En büyük pay sahibinin ortaklık oranı	%51
1.5. Azlık Hakları	
Azlık haklarının, şirketin esas sözleşmesinde (icerik veya oran bakımından) genişletilip genişletilmemiği	Hayır
Azlık hakları içerik ve oran bakımından genişletildi ise ilgili esas sözleşme maddesinin numarasını belirtiniz.	-
1.6. Kâr Payı Hakkı	
Kurumsal internet sitesinde kâr dağıtım politikasının yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/ Kurumsal Yönetim/Politikalar
Yönetim kurulunun genel kurula kârin dağıtılmamasını teklif etmesi halinde bunun nedenleri ve dağıtılmayan kârin kullanım şeklini belirten genel kurul gündem maddesine ilişkin tutanak metni	<p>Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetimi tarafından Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) esas alınarak hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından denetlenen, 1 Ocak - 31 Aralık 2020 hesap dönemine ilişkin finansal tablolar ile Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümlerine uygun olarak tutulan kayıtlara göre oluşan mali tablolarının incelenmesi sonucunda;</p> <p>TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre 2.493.511.000,00 TL ana ortaklığa ait net dönem zararı, VUK kayıtlarına göre ise 3.070.277.889,10 TL cari yıl zararı bulunduğu görüлerek; Sermaye Piyasası mevzuatı ile Şirket Esas Sözleşmesinin 18. maddesi ve 31 Mart 2014 tarihli Genel Kurul'da pay sahipleri tarafından onaylanan Şirketimiz Kâr Dağıtım Politikası çerçevesinde,</p> <p>Gerek VUK gerekse UFRS esasına göre hazırlanan mali tablolarda faaliyetlerin zarar ile sonuçlanması nedeniyle kâr payı dağıtılmamasına ve VUK kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolara göre oluşan 3.070.277.889,10 TL cari yıl dönem zararının geçmiş yıl zararlarına aktarılmasına,</p> <p>TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre oluşan 2.493.511.000,00 TL Ana Ortaklığa Ait Net Dönem Zararının ise ilgili finansal tablolarda geçmiş yıl zararlarına aktarılmasına, 39 TL ret oyuna karşılık 169.384.770,22 TL kabul oyu neticesinde oy çokluğu ile karar verildi.</p>
Yönetim kurulunun genel kurula kârin dağıtılmamasını teklif etmesi halinde ilgili genel kurul tutanağının yer aldığı KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/922381

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

Genel Kurul Toplantıları	
Genel Kurul Tarihi	31 Mart 2021
Genel kurul gündemiyle ilgili olarak şirkete iletilen ek açıklama talebi sayısı	-
Pay Sahiplerinin Genel Kurula Katılım Oranı	%67,6
Doğrudan temsil edilen payların oranı	-
Vekâleten temsil edilen payların oranı	%67,6
Şirket'in kurumsal internet sitesinde her gündem maddesiyle ilgili olumlu ve olumsuz oyalar da gösterir şekilde genel kurul toplantı tutanaklarının yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/Kurumsal Yönetim/Genel Kurullar/Toplantı Tutanağı
Kurumsal internet sitesinde genel kurul toplantılarında yöneltilen tüm soru ve bunlara sağlanan yanıtların yer aldığı bölümün adı	1.3.5. numaralı Kurumsal Yönetim İlkesi kapsamında herhangi bir soru iletilmemiştir.
Genel kurul toplantı tutanağının ilişkili taraflarla ilgili madde veya paragraf numarası	-
Yönetim kuruluna bildirimde bulunan imtiyazlı bir şekilde ortaklık bilgilerine ulaşma imkânı bulunan kişi sayısı (İçeriden öğrenenler listesi)	-
KAP'ta yayınlanan genel kurul bildiriminin bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/922381
2. KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFAFLIK	
2.1. Kurumsal İnternet Sitesi	
Kurumsal internet sitesinde 2.1.1. numaralı kurumsal yönetim ilkesinde talep edilen bilgilerin yer aldığı bölümün adları	Yatırımcı İlişkileri/Kurumsal Yönetim/Ticaret Sicil Belgesi, Ortaklık Yapısı, Esas Sözleşme, Esas Sözleşme Değişiklikleri, Politikalar Yatırımcı İlişkileri/Özel Durum Açıklamaları Yatırımcı İlişkileri/Finansalar ve Raporlar Yatırımcı İlişkileri/Genel Bakış/Faaliyet Raporu, Genel Kurul Toplantı Dokümanları, Telekonferans ve Yatırımcı Sunumları
Kurumsal internet sitesinde doğrudan veya dolaylı bir şekilde payların %5'inden fazlasına sahip olan gerçek kişi pay sahiplerinin listesinin yer aldığı bölüm	Yatırımcı İlişkileri/Kurumsal Yönetim/Ortaklık Yapısı
Kurumsal internet sitesinin hazırlandığı diller	Türkçe / İngilizce
2.2. Faaliyet Raporu	
2.2.2. numaralı kurumsal yönetim ilkesinde belirtilen bilgilerin faaliyet raporunda yer aldığı sayfa numaraları veya bölüm adları	
a) Yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin şirket dışında yürüttükleri görevler ve üyelerin bağımsızlık beyanlarının yer aldığı sayfa numarası veya bölüm adı	Genel Kurul/Yönetim Kurulu Özgeçmişleri Kurumsal Yönetim/Bağımsızlık Beyanları
b) Yönetim Kurulu bünyesinde oluşturulan komitelere ilişkin bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	Kurumsal Yönetim / Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi
c) Yönetim kurulunun yıl içerisindeki toplantı sayısı ve üyelerin toplantılara katılım durumu bilgisinin sayfa numarası veya bölüm adı	Kurumsal Yönetim /Kurumsal Uyum Raporu /Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışmaları
ç) Şirket faaliyetlerini öncelikle etkileyebilecek mevzuat değişiklikleri hakkında bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar Bölümü
d) Şirket alehine açılan önemli davalar ve olası sonuçları hakkında bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar Bölümü
e) Şirketin yatırım danışmanlığı ve derecelendirme gibi hizmet aldığı kurumlarla arasındaki çıkar çatışmaları ve bunları önlemek için alınan tedbirlerle ilişkin bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar Bölümü
f) Sermayeye doğrudan katılım oranının %5'i aştiği karşılıklı iştiraklere ilişkin bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar Bölümü
g) Çalışanların sosyal hakları, mesleki eğitimi ile diğer toplumsal ve çevresel sonuç doğuran şirket faaliyetlerine ilişkin kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri hakkında bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	İnsan Kaynakları / Kurumsal Sosyal Sorumluluk / Sürdürülebilirlik

3. MENFAAT SAHİPLERİ

3.1. Menfaat Sahiplerine İlişkin Şirket Politikası

Kurumsal internet sitesinde tazminat politikasının yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/ Kurumsal Yönetim/Politikalar
Çalışan haklarının ihlali nedeniyle şirket aleyhine kesinleşen yargı kararlarının sayısı	22
İhbar mekanizmasıyla ilgili yetkilinin unvanı	Risk Yönetimi ve Denetim Yöneticisi
Şirketin ihbar mekanizmasına erişim bilgileri	İhbar mekanizmasına Tüpraş kurumsal internet sitesinde ana sayfada yer alan “İhbar Bildirim” ve “İletişim” bölümünden ulaşılmaktadır. https://piy.tupras.com.tr/BildirimKayit.aspx

3.2. Menfaat Sahiplerinin Şirket Yönetimine Katılımının Desteklenmesi

Kurumsal internet sitesinde, çalışanların yönetim organlarına katılımına ilişkin olan iç düzenlemelerin yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/Genel Bakış/Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik/Raporlar/Sürdürülebilirlik Raporları İç düzenlemelerin kamuya açık bağlantısı bulunmamaktadır
Çalışanların temsil edildiği yönetim organları	Çalışanların işletme değer ve hedeflerini destekleyici davranış ve çabalarını ödüllendirmek amacıyla “Tüpraş Takdir Tanıma ve Ödüllendirme” sistemi “Rafineri Öneri Sistemi (RAFÖ)” uygulanmaktadır. Çalışanlar tarafından geliştirilen RAFÖ (Rafineri Öneri Sistemi), tüm çalışanların iyileştirme ve geliştirmeye yönelik fikirlerini kolayca iletmelerini sağlayan, çalışanların iyi fikirlerini ortaya çıkartarak değerlendiren ve uygulayan, sürekli gelişimi teşvik eden ve çalışanların kendilerini “değerli” hissetmesini sağlamayı amaçlayan bir öneri sistemidir. Bununla beraber, çevik ekip çalışmaları ve çalışan deneyimi iyileştirme çalışmalarını desteklemek, yaygınlaşmasını sağlamak ve ödüllendirmek için 2021 yılında devreye alınan “Tüpraş Çalışan Deneyimi İyileştirme Ödülleri” platformu diğer bir takdir ve ödüllendirme aracıdır. Şirkette, çalışanların dâhiliyeti ve yönetimin sahipliği ile oluşturulan geniş katılımlı Çalışan Deneyimi İyileştirme takımları bulunmaktadır. Bu takımların amacı Tüpraş’ı en çok çalışmamak istenen şirket yapma yolunda çalışma hayatı deneyimlerini iyileştirebilmek ve sürdürülebilir kılmaktır. Bununla beraber, Çalışan Bağıllılık Araştırması ve Çalışan Deneyimi İyileştirme anketleri ile çalışanların deneyimleri öğrenilmekte, önerileri alınmaktadır, bağıllılık ve memnuniyetleri ölçülmektedir. Anketlerden gelen geri bildirimler, şirket faaliyetlerinde ve çalışan deneyimi çalışmalarında göz önünde bulundurularak sürekli iyileştirmelere devam edilmektedir. İyileştirmelere yönelik hedefler şirket üst yönetiminin ve ilgili çalışan deneyimi iyileştirme takımlarının performans kartlarında da (OKR) yer almaktadır. Tüpraş’ta “görünürlük” uygulaması kapsamında, Tüpraş yöneticilerinin katıldığı davranış odaklı emniyet turları yapılmaktadır. Çalışanların kararlara katılımına yönelik bir başka uygulama ise saat ücretli çalışanlara yönelik disiplin kurulu kararlarında toplu iş sözleşmesi gereği sendikadan iki temsilcisinin söz hakkı olmasıdır.

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

3. MENFAAT SAHİPLERİ

3.3. Şirketin İnsan Kaynakları Politikası	
Kilit yönetici pozisyonları için halefiyet planı geliştirilmesinde yönetim kurulunun rolü	Tüm kilit yönetici pozisyonları için halefiyet planı oluşturulur. Bu halefiyet planı, CEO onayının ardından Yönetim Kurulu Başkanı'nın onayına sunularak nihai haline getirilir.
Kurumsal internet sitesinde fırsat eşitliği ve personel alımı ölçütlerini içeren insan kaynakları politikasının yer aldığı bölümün adı veya politikanın ilgili maddelerinin özeti	<p>Tüpraş Etik İlkeler</p> <p>3.1 İnsan Haklarına Saygı</p> <p>Tüpraş olarak sürdürülebilir büyümeyi sağlayacak, katma değer yaratan, en başarılı ve yetkin profesyonellerden oluşan ve herkesin parçası olmaktan gurur duyduğu ideal kurum olmayı hedefleriz. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesi'ni benimser, Etik İlkeleri'miz ve ilgili politikalarımızın bu ilkelerle uyumlu olmasını hedefleriz. Tüm çalışanlarımıza eşit davranışa ve adil olma konusunda gerekli özeni büyük bir titizlikle gösterir, aynı tutumu tüm paydaşlarımızdan da bekleriz.</p> <ul style="list-style-type: none">• İşe alımlarda cinsiyet, dil, din, ırk, renk, yaş, milliyet ve düşünce farklılığı ve malvarlığı farkı gözettmeksızın, tek ölçü olarak işe uygunluk vasıflarını arızı.• Adil ve rekabetçi ücret politikaları, etkin ve objektif performans değerlendirme sistemi ve uygulamaları ile başarıyı ödüllendiririz.• Atama, terfi, rotasyon ve ödüllendirmelerde fırsat eşitliği sağlayarak çalışanlarımıza şirkete olan bağlılığını artırmayı hedefleriz.• Çalışanlarımızın eğitilmesi, yönlendirilmesi ve geliştirilmesi için imkân ve fırsat eşitliği sağlarız.• İşbirliği ve dayanışmanın en önemli unsur olduğunu, şeffaf ve karşılıklı saygıyı teşvik eden bir çalışma ortamı yaratırız.• Ayrımcılığın hiçbir türüne tolerans göstermeyiz.• Çalışanlarımıza temiz, sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları sağlarız.• Çalışanlarımızın sendikalaşma ve toplu sözleşme haklarına saygı duyarız.• Şiddet ve tacizin hiçbir türüne müsaade etmeyiz.• Çocuk işçiliğine, kölelige, insan ticaretine ve zorla çalıştırılmaya karşı tolerans göstermeyiz.• Şirket kaynaklarını sorumlu bir şekilde kullanırız. <p>İnsan Hakları Politikasında aşağıdaki şekilde yer almaktadır.</p> <p>Çeşitlilik ve Eşit İşe Alım Fırsatları</p> <p>Tüpraş, farklı kültürlerden, tecrübelерden ve özgeçmişlerden bireyleri istihdam etmeye çalışır. İşe alımda karar verme süreçleri, ırk, din, milliyet, cinsiyet, yaş, medeni durum ve engellilik durumuna bakılmaksızın işin gerekliliklerine ve kişisel niteliklere bağlıdır.</p> <p>https://tprstaticfiless.blob.core.windows.net/assets/uploads/tpspolitika/tr/tupras_etik_ilkeleri.pdf</p> <p>https://www.tupras.com.tr/uploads/Politikalar/tupras_insan_hakları_politikası.pdf</p>
Pay edindirme planı bulunup bulunmadığı	Pay edindirme planı bulunmuyor
Kurumsal internet sitesinde ayrımcılık ve kötü muameleyi önlemeye yönelik önlemleri içeren insan kaynakları politikasının yer aldığı bölümün adı veya politikanın ilgili maddelerinin özeti	Şirket personelinin görevlerini yerine getirirken ayrımcılık ve kötü muameleye yönelik herhangi bir sorun yaşadığında İnsan Kaynakları Departmanı'na başvurması kararlaştırılmış ve çalışanlara iletişimini yapılmıştır. Risk Yönetimi ve Denetim, Hukuk, Kurumsal İletişim ve İnsan Kaynakları departmanlarının katıldığı «Etik Kurul» mekanizması kurulmuş ve aktif olarak işletilmektedir.
İş kazalarıyla ilgili sorumluluk sebebiyle şirket aleyhine kesinleşen yargı kararı sayısı	Faaliyet Raporu/İnsan Kaynakları
3.5. Etik Kurallar ve Sosyal Sorumluluk	
Kurumsal internet sitesinde etik kurallar politikasının yer aldığı bölümün adı	Sürdürülebilirlik/Etki İlkeler
Kurumsal internet sitesinde kurumsal sosyal sorumluluk raporunun yer aldığı bölümün adı. Kurumsal sosyal sorumluluk rapor yoksa, çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim konularında alınan önlemler	Sürdürülebilirlik/Raporlar
İrtikap ve rüşvet de dâhil olmak üzere her türlü yolsuzlukla mücadele için alınan önlemler	Konuya ilgili esaslar Tüpraş Etik İlkeleri ile Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Politikası'nda yer almaktadır.

4. YÖNETİM KURULU-I

4.2. Yönetim Kurulunun Faaliyet Esasları

En son yönetim kurulu performans değerlendirmesinin tarihi	31.12.2021
Yönetim kurulu performans değerlendirmesinde bağımsız uzmanlardan yararlanılıp yararlanılmadığı	Hayır
Bütün yönetim kurulu üyelerinin ibra edilip edilmediği	Evet
Görev dağılımı ile kendisine yetki devredilen yönetim kurulu üyelerinin adları ve söz konusu yetkilerin içeriği	Yönetim Kurulu Üyeleri arasında yetki devri yapılmamıştır.
İç kontrol birimi tarafından denetim kuruluna veya diğer ilgili komitelere sunulan rapor sayısı	1 (İç denetim birimi tarafından yıl içinde yapılan faaliyetler hakkında toplu olarak denetim kuruluna sunum yapılmaktadır.)
Faaliyet raporunda iç kontrol sisteminin etkinliğine ilişkin değerlendirmenin yer aldığı bölümün adı veya sayfa numarası	Risk Yönetimi ve Risk Yönetim Komitesi Çalışmaları / İç Kontrol Sistemi ve İç Denetim
Yönetim kurulu başkanının adı	Mehmet Ömer Koç
İcra başkanı/genel müdürün adı	İbrahim Yelmenoğlu
Yönetim kurulu başkanı ve icra başkanı/genel müdürün aynı kişi olmasına ilişkin gerekçenin belirtildiği KAP duyurusunun bağlantısı	-
Yönetim kurulu üyelerinin görevleri esnasındaki kusurları ile şirkette sebep olacakları zararın, şirket sermayesinin %25'ini aşan bir bedelle sigorta edildiğine ilişkin KAP duyurusunun bağlantısı	-
Kurumsal internet sitesinde kadın yönetim kurulu üyelerinin oranının artırmaya yönelik çeşitlilik politikası hakkında bilgi verilen bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Çeşitlilik Politikası
Kadın üyelerin sayısı ve oranı	2 (%17)

Yönetim Kurulunun Yapısı

Yönetim Kurulu Üyesinin Adı/Soyadı	İcra Görevli Oluş Olmadığı	Bağımsız Üye Oluş Olmadığı	Yönetim Kuruluna İlk Seçilme Tarihi	Bağımsızlık Beyanının Yer Aldığı KAP Duyurusunun Bağlantısı	Bağımsız Üyenin Aday Gösterme Komitesi Tarafından Değerlendirilip Değerlendirilmediği	Bağımsızlığını Kaybeden Üye Oluş Olmadığı	Denetim, Muhasebe ve/veya Finans Alanında En Az 5 Yıllık Deneyime Sahip Olup Olmadığı
Ömer M. Koç	Değil	Bağımsız Üye Değil	26.01.2006	-	-	-	Evet
Ali Y. Koç	Değil	Bağımsız Üye Değil	27.03.2009	-	-	-	Evet
Rahmi M. Koç	Değil	Bağımsız Üye Değil	04.06.2008	-	-	-	Evet
Semahat S. Arsel	Değil	Bağımsız Üye Değil	27.03.2009	-	-	-	Evet
Levent Çakıroğlu	Değil	Bağımsız Üye Değil	30.03.2015	-	-	-	Evet
Erol Memioğlu	Değil	Bağımsız Üye Değil	26.01.2006	-	-	-	Evet
Yağız Eyüboğlu	Değil	Bağımsız Üye Değil	04.04.2016	-	-	-	Evet
Salim Arda Ermut	Değil	Bağımsız Üye Değil	08.06.2021	-	-	-	Evet
Muharrem Hilmi Kayhan	Değil	Bağımsız Üye	21.03.2018	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/915313	Değerlendirildi	Hayır	Evet
Ayşe Canan Ediboğlu	Değil	Bağımsız Üye	21.03.2018		Değerlendirildi	Hayır	Evet
Kamil Ömer Bozer	Değil	Bağımsız Üye	21.03.2018		Değerlendirildi	Hayır	Evet
Tufan Erginbilgiç	Değil	Bağımsız Üye	31.03.2021		Değerlendirildi	Hayır	Evet

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

4. YÖNETİM KURULU-II

4.4. Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli	
Raporlama döneminde fiziki olarak toplanmak suretiyle yapılan yönetim kurulu toplantılarının sayısı	2021 yılında Covid-19 salgını nedeniyle fiziki toplantı yapılmamış, yönetim kurulu üyeleri şirketin performansı ve gelişmelerle ilgili olarak düzenli olarak bilgilendirilmiş ancak kararların tamamı elden dolaştırma usulüyle alınmıştır.
Yönetim kurulu toplantılarına ortalama katılım oranı	%100
Yönetim kurulunun çalışmalarını kolaylaştırmak için elektronik bir portal kullanılıp kullanılmadığı	Kullanılmamaktadır.
Yönetim kurulu çalışma esasları uyarınca, bilgi ve belgelerin toplantıdan kaç gün önce üyelere sunulduğu	1 hafta önce
Kurumsal internet sitesinde yönetim kurulu toplantılarının ne şekilde yapılacağına belirlendiği şirket içi düzenlemeler hakkında bilginin yer aldığı bölümün adı	Tüpraş Yönetim Kurulu Çalışma Esasları bulunmakla birlikte kamuya açık bir doküman değildir.
Üyelerin şirket dışında başka görevler almasını sınırlılandıran politikada belirlenen üst sınır	Bu yönde bir belirleme bulunmamaktadır.
4.5. Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler	
Faaliyet raporunda yönetim kurulu komitelerine ilişkin bilgilerin yer aldığı sayfa numarası veya ilgili bölümün adı	Kurumsal Yönetim / Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi
Komite çalışma esaslarının duyurulduğu KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/749716

Yönetim Kurulu Komiteleri-I

Yönetim Kurulu Komitelerinin Adları	Birinci Sütunda "Diğer" Olarak Belirtilen Komitenin Adı	Komite Üyelerinin Adı-Soyadı	Komite Başkanı Olup Olmadığı	Yönetim Kurulu Üyesi Olup Olmadığı
Denetim Komitesi	-	Muharrem Hilmi Kayhan	Başkan	Yönetim Kurulu Üyesi
		Kamil Ömer Bozer	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
Kurumsal Yönetim Komitesi	-	Muharrem Hilmi Kayhan	Başkan	Yönetim Kurulu Üyesi
		Yağız Eyüboğlu	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
		Doğan Korkmaz	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
Risk Yönetim Komitesi	-	Ayşe Canan Ediboğlu	Başkan	Yönetim Kurulu Üyesi
		Erol Memioğlu	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
Diğer	Yürütme Komitesi	Ömer M. Koç	Başkan	Yönetim Kurulu Üyesi
		Ali Y. Koç	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
		Rahmi M. Koç	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
		Semahat S. Arsel	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
		Caroline Nicole Koç	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi değil

4. YÖNETİM KURULU-III

4.5. Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler-II

Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, denetim komitesinin, faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, kurumsal yönetim komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, aday gösterme komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, riskin erken saptanması komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, ücret komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
4.6. Yönetim Kurulu Üyelerine ve İdari Sorumluluğu Bulunan Yöneticilere Sağlanan Mali Haklar	
Faaliyet raporunun, operasyonel ve finansal performans hedeflerine ve bunlara ulaşılıp ulaşılmadığına ilişkin bilginin verildiği sayfa numarası veya bölüm adı	Yönetim Kurulu Başkan Mesajı
Kurumsal internet sitesinin, icrada görevli ve icrada görevli olmayan üyelere ilişkin ücretlendirme politikasının yer aldığı bölümünün adı.	Yatırımcı İlişkileri /Kurumsal Yönetim/ Ücretlendirme Politikası
Faaliyet raporunun, yönetim kurulu üyelerine ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilere verilen ücretler ile sağlanan diğer tüm menfaatlerin belirtildiği sayfa numarası veya bölüm adı	Finansal rapor dip not 27

Yönetim Kurulu Komiteleri-II

Yönetim Kurulu Komitelerinin Adları	Birinci Sütunda “Diğer” Olarak Belirtilen Komitenin Adı	İcrada Görevli Olmayan Yöneticilerin Oranı	Komitede Bağımsız Üyelerin Oranı	Komitenin Gerçekleştirdiği Fiziki Toplantı Sayısı	Komitenin Faaliyetleri Hakkında Yönetim Kuruluna Sunduğu Rapor Sayısı
Denetim Komitesi	-	%100	%100	7	7
Kurumsal Yönetim Komitesi	-	%67	%33	8	8
Risk Yönetim Komitesi	-	%100	%50	6	6
Diğer	Yürütme Komitesi	%100	%0	12	12

SÜRDÜRÜLEBİLİRİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ ENDEKSI

İlke Açıklaması	Faaliyet Raporu Bölümü, Sayfa Numarası	Bağlantılar
A. Genel		
A1. Strateji, Politika ve Hedefler		
Yönetim Kurulu ÇSY öncelikli konularını, risklerini ve fırsatlarını belirler ve buna uygun ÇSY politikalarını oluşturur. Söz konusu politikaların etkin bir biçimde uygulanması bakımından; Ortaklık içi yönerge, iş prosedürleri vs. hazırlanabilir. Bu politikalar için Yönetim Kurulu kararı alır ve kamuya açıklar.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 114 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
ÇSY politikalarına, risk ve fırsatlarına uygun Ortaklık Stratejisini belirler. Ortaklık stratejisi ve ÇSY politikalarına uygun kısa ve uzun vadeli hedeflerini belirler ve kamuya açıklar.	Performans Göstergeleri Sayfa 158-163 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
A2. Uygulama/İzleme		
ÇSY politikalarının yürütülmesinden sorumlu komiteleri/birimleri belirler ve kamuya açıklar. Sorumlu komite/birim, politikalar kapsamında gerçekleştirilen faaliyetleri yılda en az bir kez ve her halükarda Kurul'un ilgili düzenlemelerinde yıllık faaliyet raporlarının kamuya açıklanması için belirlenen azami süreler içerisinde kalacak şekilde Yönetim Kuruluna raporlar.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 114	
Belirlenen kısa ve uzun vadeli hedefler doğrultusunda uygulama ve eylem planlarını oluşturur ve kamuya açıklar.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 114	
ÇSY Kilit Performans Göstergelerini (KPG) belirler ve yıllar bazında karşılaştırmalı olarak açıklar. Teyit edilebilir nitelikteki verilerin varlığı halinde, KPG'leri yerel ve uluslararası sektör karşılaştırmalarıyla birlikte sunar.	Performans Göstergeleri Sayfa 158-163 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
İş süreçlerine veya ürün ve hizmetlere yönelik sürdürülebilirlik performansını iyileştirici inovasyon faaliyetlerini açıklar.	Ar-Ge ve Inovasyon Sayfa 124-132	
A3. Raporlama		
Sürdürülebilirlik performansını, hedeflerini ve eylemlerini yılda en az bir kez raporlar ve kamuya açıklar. Sürdürülebilirlik faaliyetlerine ilişkin bilgileri faaliyet raporu kapsamında açıklar.	Performans Göstergeleri Sayfa 158-163 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188 -189	
Paydaşlar için ortaklığın konumu, performansı ve gelişiminin anlaşılmabilmesi açısından önemli nitelikteki bilgilerin, doğrudan ve özlü bir anlatımla paylaşılması esastır. Ayrıntılı bilgi ve verileri kurumsal internet sitesinde ayrıca açıklayabilir, farklı paydaşların ihtiyaçlarını doğrudan karşılayan ayrı raporlar hazırlayabilir.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 117	https://www.tupras.com.tr/sürdürülebilirlik
Şeffaflık ve güvenilirlik bakımından azami özen gösterir. Dengeli yaklaşım kapsamında açıklama ve raporlamalarda öncelikli konular hakkında her türlü gelişmeyi objektif bir biçimde açıklar.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 117	
Faaliyetlerinin Birleşmiş Milletler (BM) 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'ndan hangileri ile ilişkili olduğu hakkında bilgi verir.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 114	

İlke Açıklaması	Faaliyet Raporu Bölümü, Sayfa Numarası	Bağlantılar
Çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim konularında aleyhine açılan ve/veya sonuçlanan davalara ilişkin açıklama yapar.	Kurumsal Yönetim / Hukuki Açıklamalar Sayfa 171-172	
A4. Doğrulama		
Bağımsız üçüncü taraflara (bağımsız sürdürülebilirlik güvence sağlayıcılarına) doğrulatıldığı takdirde, sürdürülebilirlik performans ölçümlerini kamuya açıklar ve söz konusu doğrulama işlemlerinin artırılması yönünde gayret gösterir.	Performans Göstergeleri Sayfa 158-163 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
B. Çevre		
B. Çevresel İlkeler		
Çevre yönetimi alanındaki politika ve uygulamalarını, eylem planlarını, çevresel yönetim sistemlerini (ISO 14001 standarı ile bilinmektedir) ve programlarını açıklar.	Çevre Yönetimi Sayfa 148-153 Kalite Yönetim Sistemleri Sayfa 146	
Çevre ile ilgili kanun ve ilgili diğer düzenlemelere uyum sağlar ve bunları açıklar.	Çevre Yönetimi Sayfa 148-153 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
Sürdürülebilirlik İlkeleri kapsamında hazırlanacak raporda yer verilecek çevresel raporun sınırı, raporlama dönemi, raporlama tarihi, veri toplama süreci ve raporlama koşulları ile ilgili kısıtları açıklar.	Sürdürülebilirlik Raporlaması Sayfa 117	
Çevre ve iklim değişikliği konusuyla ilgili ortaklıktaki en üst düzey sorumluyu, ilgili komiteleri ve görevlerini açıklar.	Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
Hedeflerin gerçekleştirilmesi de dâhil olmak üzere, çevresel konuların yönetimi için sunduğu teşvikleri açıklar.	Performans Göstergeleri Sayfa 158-163	
Çevresel sorunların iş hedeflerine ve stratejilerine nasıl entegre edildiğini açıklar.	Çevre Yönetimi Sayfa 148-153	
İş süreçlerine veya ürün ve hizmetlerine yönelik sürdürülebilirlik performanslarını ve bu performansı iyileştirmeye yönelik faaliyetlerini açıklar.	Çevre Yönetimi Sayfa 148-153	
Sadece doğrudan operasyonlar bakımından değil, ortaklık değer zinciri boyunca çevresel konuları nasıl yönettiğini ve stratejilerine tedarikçi ve müşterileri nasıl entegre ettiğini açıklar.	Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
Çevresel konularda (sektörel, bölgesel, ulusal ve uluslararası) politika oluşturma süreçlerine dâhil olup olmadığını; çevre konusunda üyesi olduğu dernekler, ilgili kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları ile yaptığı iş birliklerini ve varsa aldığı görevleri ve desteklediği faaliyetleri açıklar.	Çevre Yönetimi Sayfa 148-153	
Çevresel göstergeler (Sera gazı emisyonları (Kapsam-1 (Doğrudan), Kapsam-2 (Enerji dolaylı), Kapsam-3 (Diğer dolaylı)), hava kalitesi	Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	

SÜRDÜRÜLEBİLİRİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ ENDEKSİ

İlke Açıklaması	Faaliyet Raporu Bölümü, Sayfa Numarası	Bağlantılar
Enerji yönetimi, su ve atıksu yönetimi, atık yönetimi, biyoçeşitlilik etkileri) ışığında çevresel etkileri ile ilgili bilgileri dönenşel olarak karşılaştırılabilir bir şekilde raporlar.	Çevre Yönetimi Sayfa 148-153 Performans Göstergeleri Sayfa 159 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı, Sayfa 188-189	
Verilerini toplamak ve hesaplamak için kullandığı standart, protokol, metodoloji ve baz yıl ayrıntılarını açıklar.	Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
Önceki yıllarla karşılaştırmalı olarak rapor yılı için çevresel göstergelerin durumunu açıklar (artış veya azalma).	Performans Göstergeleri Sayfa 159 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
Çevresel etkilerini azaltmak için kısa ve uzun vadeli hedefler belirler ve bu hedefleri açıklar. Bu hedeflerin Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Taraflar Konferansı'nın önerdiği şekilde Bilime Dayalı olarak belirlenmesi tavsiye edilir. Daha önce belirlediği hedeflere göre rapor yılında gerçekleşen ilerleme söz konusu ise konu hakkında bilgi verir.	Strateji Sayfa 58-63 Çevre Yönetimi Sayfa 148-153	
İklim krizi ile mücadele stratejisini ve eylemlerini açıklar.	Strateji Sayfa 58-63 Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 117 Çevre Yönetimi Sayfa 148-153	
Sunduğu ürünler ve/veya hizmetlerin potansiyel olumsuz etkisini önleme veya minimize etme program ya da prosedürlerini açıklar; üçüncü tarafların sera gazı emisyon miktarlarında azaltım sağlamaya yönelik aksiyonlarını açıklar.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 117 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
Çevresel etkilerini azaltmaya yönelik aldığı aksiyonlar, yürüttüğü projeler ve girişimlerin toplam sayısını ve bunların sağladığı çevresel fayda/kazanç ve maliyet tasarruflarını açıklar.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 117 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
Toplam enerji tüketim verilerini (hammaddeler hariç) raporlar ve enerji tüketimlerini Kapsam-1 ve Kapsam-2 olarak açıklar.	Performans Göstergeleri Sayfa 159	
Raporlama yılında üretilen ve tüketilen elektrik, ısı, buhar ve soğutma hakkında bilgi sağlar.	Çevre Yönetimi Sayfa 148-153	
Yenilenebilir enerji kullanımının artırılması, sıfır veya düşük karbonlu elektriğe geçiş konusunda çalışmalar yapar ve bu çalışmaları açıklar.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 117 Çevre Yönetimi Sayfa 148-153	
Yenilenebilir enerji üretim ve kullanım verilerini açıklar.	Çevre Yönetimi Sayfa 148-153	
Enerji verimliliği projeleri yapar ve bu çalışmalar sayesinde enerji tüketim ve emisyon azaltım miktarını açıklar.	Performans Göstergeleri Sayfa 159 Enerji Verimliliği Sayfa 154-157	

İlke Açıklaması	Faaliyet Raporu Bölümü, Sayfa Numarası	Bağlantılar
Yer altından veya yer üstünden çekilen, kullanılan, geri dönüştürülen ve desarj edilen su miktarlarını, kaynaklarını ve prosedürlerini (Kaynak bazında toplam su çekimi, su çekiminden etkilenen su kaynakları; geri dönüştürülen ve yeniden kullanılan suyun yüzdesi ve toplam hacmi vb.) raporlar.	Performans Göstergeleri Sayfa 159	
Operasyonlar veya faaliyetlerinin herhangi bir karbon fiyatlandırma sistemine (Emisyon Ticaret Sistemi, Cap & Trade veya Karbon Vergisi) dâhil olup olmadığını açıklar.	Çevre Yönetimi Sayfa 148-153 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
Raporlama döneminde biriken veya satın alınan karbon kredisi bilgisini açıklar.	Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
Ortaklık içerisinde karbon fiyatlandırması uygulanıyor ise ayrıntılarını açıklar.	Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
Çevresel bilgilerini açıkladığı tüm zorunlu ve gönüllü platformları açıklar.	Çevre Yönetimi Sayfa 148-153 Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Sayfa 188-189	
C. Sosyal		
C1. İnsan Hakları ve Çalışan Hakları		
İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine, Türkiye'nin onayladığı ILO Sözleşmelerine ve Türkiye'de insan hakları ve çalışma hayatını düzenleyen hukuksal çerçeve ve mevzuata tam uyumun taahhüt edildiği Kurumsal İnsan Hakları ve Çalışan Hakları Politikası oluşturur. Söz konusu politikayı ve politikanın uygulanması ile ilgili rolleri ve sorumlulukları kamuya açıklar.	İnsan Kaynakları Sayfa 71	
İşe alım süreçlerinde fırsat eşitliği sağlar. Tedarik ve değer zinciri etkilerini de gözterek adil iş gücü, çalışma standartlarının iyileştirilmesi, kadın istihdamı ve kapsayıcılık konularına (kadın, erkek, dini inanc, dil, ırk, etnik köken, yaş, engelli, mülteci vb. ayrımı yapılmaması gibi) politikalarında yer verir.	İnsan Kaynakları Sayfa 73	
Belirli ekonomik, çevresel, toplumsal faktörlere duyarlı kesimlerin (düşük gelirli kesimler, kadınlar vb.) veya azınlık haklarının/fırsat eşitliğinin gözetilmesi konusunda değer zinciri boyunca alınan önlemleri açıklar.	İnsan Kaynakları Sayfa 73	
Ayrımcılığı, eşitsizliği, insan hakları ihlallerini, zorla çalıştırmayı önleyici ve düzeltici uygulamalara ilişkin gelişmeleri raporlar. Çocuk işçi çalıştırılmamasına yönelik düzenlemeleri açıklar.	İnsan Kaynakları Sayfa 73	

SÜRDÜRÜLEBİLİRİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ ENDEKSİ

İlke Açıklaması	Faaliyet Raporu Bölümü, Sayfa Numarası	Bağlantılar
Çalışanlara yapılan yatırım (eğitim, gelişim politikaları), tazminat, tanınan yan haklar, sendikalaşma hakkı, iş/hayat dengesi çözümleri ve yetenek yönetimine ilişkin politikalarını açıklar. Çalışan şikayetleri ve anlaşmazlıkların çözümüne ilişkin mekanizmaları oluşturarak uyuşmazlık çözüm süreçlerini belirler. Çalışan memnuniyetinin sağlanması adına yönelik olarak yapılan faaliyetleri düzenli olarak açıklar.	İnsan Kaynakları Sayfa 74-79	
İş sağlığı ve güvenliği politikaları oluşturur ve kamuya açıklar. İş kazalarından ve sağlığın korunması amacıyla alınan önlemleri ve kaza istatistiklerini açıklar.	Sağlık Emniyet Uygulamaları Sayfa 142-145	
Kişisel verilerin korunması ve veri güvenliği politikalarını oluşturur ve kamuya açıklar.	Risk Yönetimi Sayfa 190	
Etik politikası oluşturur (iş, çalışma etiği, uyum süreçleri, reklam ve pazarlama etiği, açık bilgilendirme vb. çalışmaları dâhil) ve kamuya açıklar.	İnsan Kaynakları Sayfa 72	
Toplumsal yatırım, sosyal sorumluluk, finansal kapsayıcılık ve finansmana erişim kapsamındaki çalışmalarını açıklar.	Toplumsal Sorumluluk Sayfa 164-169	
Çalışanlara ÇSY politikaları ve uygulamaları konusunda bilgilendirme toplantıları ve eğitim programları düzenler.	Performans Göstergeleri Sayfa 158-163	
C2. Paydaşlar, Uluslararası Standartlar ve İnisiyatifler		
Sürdürülebilirlik alanındaki faaliyetlerini tüm paydaşların (çalışanlar, müşteriler, tedarikçiler ve hizmet sağlayıcılar, kamu kuruluşları, hissedarlar, toplum ve sivil toplum kuruluşları vb) ihtiyaç ve önceliklerini dikkate alarak yürütür.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 115-116	
Müşteri şikayetlerinin yönetimi ve çözümüne ilişkin müşteri memnuniyeti politikası düzenler ve kamuya açıklar.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 115-116	
Paydaş iletişimini sürekli ve şeffaf bir şekilde yürütür; hangi paydaşlarla, hangi amaçla, ne konuda ve ne sıklıkla iletişimde geçtiğini, sürdürülebilirlik faaliyetlerinde kaydedilen gelişmeleri açıklar.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 115-116	
Benimsediği uluslararası raporlama standartlarını (Karbon Saydamlık Projesi (CDP), Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (IIRC), Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu (SASB), İklimle İlişkili Finansal Açıklamalar Görev Gücü (TCFD) vb.) kamuya açıklar.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 115-117	

İlke Açıklaması	Faaliyet Raporu Bölümü, Sayfa Numarası	Bağlantılar
İmzacısı veya üyesi olduğu uluslararası kuruluş veya ilkeleri (Ekvator Prensipleri, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP-FI), Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler (UNGC), Birleşmiş Milletler Sorumlu Yatırım Prensipleri (UNPRI) vb.), benimsediği uluslararası prensipleri (Uluslararası Sermaye Piyasası Birliği (ICMA) Yeşil/Sürdürülebilir Tahvil Prensipleri gibi) kamuya açıklar.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 113-116	
Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi ve uluslararası sürdürülebilirlik endekslerinde (Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi, FTSE4Good, MSCI ÇSY Endeksleri vb.) yer almak için somut çaba gösterir.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 115	
D. Kurumsal Yönetim		
Kurumsal Yönetim İlkeleri		
II-17.1 sayılı Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim Tebliği kapsamında zorunlu olarak uygulması gereken Kurumsal Yönetim ilkeleri yanında tüm Kurumsal Yönetim ilkelerine uyum sağlanması için azami çaba gösterir.	Kurumsal Yönetim İle İlgili Açıklamalar Sayfa 173	
Sürdürülebilirlik konusunu, faaliyetlerinin çevresel etkilerini ve bu konudaki ilkeleri kurumsal yönetim stratejisini belirlerken göz önünde bulundurur.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 112	
Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde belirtildiği şekilde menfaat sahiplerine ilişkin ilkelere uyum sağlamak ve menfaat sahipleri ile iletişimini güçlendirmek için gerekli tedbirleri alır. Sürdürülebilirlik alanındaki tedbirler ve stratejilerin belirlenmesinde menfaat sahiplerinin görüşlerine başvurur.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 115-117	
Sosyal sorumluluk projeleri, farkındalık etkinlikleri ve eğitimler ile sürdürülebilirlik konusu ve bunun önemi hakkında farkındalıkın artırılması konusunda çalışır.	Performans Göstergeleri Sayfa 158-163	
Sürdürülebilirlik konusunda uluslararası standartlara ve inisiyatıflere üye olmak ve çalışmalara katkı sağlamak için çaba gösterir.	Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Sayfa 116-117	
Rüşvet ve yolsuzlukla mücadele ile vergisel açıdan dürüstlük ilkesine yönelik politika ve programlarını açıklar.	Kurumsal Yönetim İle İlgili Açıklamalar Sayfa 174/180	

SÖZLÜK

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

ACHIEF	Yüksek verimli enerji yoğun prosesler için yenilikçi ve yüksek performanslı alaşımaların ve kaplamaların geliştirilmesi ve saha denemeleri
AÇEV	Anne Çocuk Eğitim Vakfı
AHT	Soğutmalı Isı Trafosu
APC	İleri Proses Kontrolü
APH	Ön Hava Isıtıcı
API	Amerikan Petrol Enstitüsü (API) tarafından çıkarılan ve özgül ağırlığa bağlı API gravite tanımı, petrolün sınıflandırılması için kullanılır.
API754	Proses Güvenliği Performans Göstergeleri
AquaSPICE	Dijital ve Döngüsel Su Kullanımı İnovasyonları ile Proses Endüstrilerinin Sürdürülebilirliğinin Geliştirilmesi
ARU	Amin Rejenerasyon Ünitesi
ASRFO	Atmosferik Straight Run Fuel Oil
ASTM	Uluslararası Standartlar
BAMBOO	Proses off-gazı ve atık kullanımını optimize ederek esneklik yönetimi için yeni yaklaşımı desteklenmesi
BAT	Mevcut teknoloji
BIMCO	Baltık ve Uluslararası Denizcilik Konseyi
BIZEOLCAT	Sürdürülebilir Hidrokarbon Dönüşümü için Bifonksiyonel Zeolit Bazlı Katalizörler ve Yenilikçi Proses
CBAM	Karbon Sınır Ayar Mekanizması
CCPS	Kimyasal Proses Güvenliği Merkezi
CCR REFORMER	Katalist Rejenerasyonlu Reformer
CDU	Ham Petrol
CIF	İthalatta, mal fiyatının üzerine sigorta ve navlun giderlerinin de eklendiği bir alım satım şekli
CORALIS	Yenilikçi yaklaşım ve uzun dönem endüstriyel simbiyoz uygulamaları ile yeni değer zincirlerinin yaratılması
COZMOS	Çok bölgeli Zeolit-Metal nanokatalizörlerinden yakıtlara ve Olefinlere verimli CO ₂ dönüşümü
CRM	Müşteri İlişkileri Yönetimi
CWTP	Kimyasal Su Arıtma Ünitesi
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇSY	Çevre, Sosyal ve Yönetişim
DAP	Yerinde Teslim
DBO	Dijital Tabanlı Operasyonlar
DCS	Kontrol Sistemi
DECOKER	Koklaştırma Ünitesi
DHP	Dizel Kükürt Giderme
DKYE	Dünya Kurumsal Yönetim Endeksi

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

DSS	Sürdürülebilir Çözümler
DWT	Uluslararası Denizcilik Ticaretinde ve Denizcilik Endüstrisinde kullanılan ağırlık birimi
DYS	Değişiklik Yönetim Sistemi
EBH	Kaynayan Yataklı Hidrokraker
EBIO	Ara biyo sivilardan elektrokimyasal dönüşümü yoluyla biyoyakıt eldesi
EFQM	Avrupa Kalite Yönetimi Vakfı
EII	Enerji Yoğunluğu İndeksi
ENVER	Enerji Verimliliği
EPC	Mühendislik, Satın Alma ve Devreye Alma Hizmeti
EPC-EqTech	Petrol ve Gaz endüstrisinde oluşturulan kostiğinin düşük maliyetle işlemek için yenilikçi ve atık su yönetmeliklerine uygun anahtar teslimi bir çözüm
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
ESD	Elektrostatik Desarj
ETS	Emisyon Ticaret Sistemi
EUREKA	Avrupa Araştırma Koordinasyon Ajansı
EURO 3	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 350 ppm)
EURO 4	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 50 ppm)
EURO 5	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 10 ppm)
EX	Çalışan Deneyimi
FACTLOG	Proses endüstrileri için enerjiye duyarlı fabrika analitiği
FAT	Fabrika Kabul Testi
FAVÖK	Faiz, Amortisman Vergi Öncesi Kâr
FCC	Ağır hidrokarbon petrol fraksiyonlarını benzin, komponentlarına dönüştüren ünite
FED	ABD Merkez Bankası
FOB	Tedarikçinin malzemeyi nakliye yapacağı geminin güvertesine taşıyana kadar olan sorumluluğu olan mal teslim şekli
FP7	Avrupa Birliği'nde çok uluslu araştırma ve teknoloji geliştirme projelerinin desteklendiği başlıca Topluluk Programlarıdır.
GDR	Küresel Saklama Sertifikası
GES	Güneş Enerjisi Santrali
GMB	Güvenlik Merkezli Bakım
GTL/CTL	Gazdan Sıvı, Kömürden Sıvı
HAY	Hata Ayıklama Yöntemi
HAZOP	Tehlike ve İşletilebilme Çalışması Metodu

SÖZLÜK

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

HCM	İnsan Sermayesi Yönetimi
HDS	Kükürt Giderme
HORIZON	AB Araştırma ve Yenilikçi Çerçeve Programı
HRSG	İsı recovery buhar jeneratörü
HSRN	Ağır Nafta
HVGO	Vakum distilasyon ünitesinden elde edilen HVGO, dönüşüm ünitelerinde daha değerli beyaz ürünlerne çevrilir.
HYDROKRAKER	Rafineri Dönüşüm Ünitesi
HYDROPTICS	Petrol endüstrisinde proses optimizasyonu için fotonik algılama platformu geliştirilmesi
IEA, UEA	Uluslararası Enerji Ajansı
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IMO	Uluslararası Denizcilik Örgütü
Indus3Es	Endüstriyel Enerji ve Çevre Verimliliği
IOPC	Uluslararası Petrol Kırılığı Tazminat Fonu
IRATA	Endüstriyel İple Erişim Ticaret Derneği
ISM	Uluslararası Emniyetli Yönetim
ISPS	Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları
İPG	İş Dünyası Plastik Girişimi
İTA	İş Tehlike Analizleri
KBS	Kazan Besleme Suyu
KKO	Kapasite Kullanım Oranı
KOK	Kalıcı Organik Kırleticiler
KPI	Temel Performans Göstergeleri
LCGO	Light Cycle Gas Oil
LCGO/HCGO	Hafif/Ağır Dizel
LPG	Likit Petrol Gazi
LSRN	Hafif Nafta
MACBETH	Ekonomik ve Teknolojik Engellerin Ötesinde Membranlar ve Katalizörler
ME	Mekanik Emre Amadelik
MOF4AIR	Enerji üreten ve enerji yoğun endüstrilerdeki karbondioksit adsorpsiyon prosesleri için Metal Organik Kafesler
MTBE	Benzinin oktanını artırmak ve aromatik miktarını düşürmek amacıyla kullanılan yüksek oktanlı hidrokarbon.
NELSON COMPLEXITY	Beyaz Ürün Üretebilme Kapasitesi
NFPA	Ulusal Yangından Korunma Derneği

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

NHT	Nafta İşleme Ünitesi
OCIMF	Petrol Şirketlerinin Uluslararası Denizcilik Forumu
OEA	Operasyonel Emreamadeliğ
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
OKR	Hedefler ve Anahtar Sonuçlar
OSAR	Olay Sınıflandırma, Araştırma ve Raporlama
OSGB	Ortak Sağlık Güvenlik Birimi
OSHA	Amerika Birleşik Devletleri yasa ve yönetmeliklerinde yeralan iş sağlığı ve güvenliği için oluşturulmuş bir standarttır.
PCT	Uluslararası Patent Koruması
PETDER	Petrol Sanayi Derneği
PMR	Karbon Piyasalarına Hazırlık OrtaklıĞı
POX	Kısmı Oksidasyon Ünitesi
PPM	Bir kilogram yakıtta mg cinsinden kükürt miktarını gösterir.
PRT	Güç Geri Kazanım Türbini
PT	Penetrant Test
QDMS	Tüpraş Kalite Yönetim ve Doküman Sistemi
RAYEP	Rafinerici Yetiştirme Programı
RBI	Risk Tabanlı Teknik Kontrol
RDT	Risk Değerlendirme Tablosu
RES	Rüzgar Enerji Santrali
RGY	Risk ve Güvenirlilik Yönetimi
RON	Oktan sayısı, benzinin kalitesini gösteren parametre olup motordaki vuruntunun ölçümü
RPA	Robotik Süreç Otomasyonu
RTK	Risk Tabanlı Kontrol
RUP	Fuel Oil Dönüşüm Ünitesi
SAF	Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı
SAP	Systems Analysis and Program Development
SDA	Çözücü Yardımıyla Asfalt Ayırma Ünitesi
SEÇ	Sağlık, Emniyet ve Çevre
SEÇ K	Sağlık, Emniyet, Çevre ve Kalite
SEVESO II	Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik

SÖZLÜK

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

SMR	Hidrojen Üretim Ünitesi
SOME	Kurumsal Siber Olaylara Müdahale Ekipi
SPARAT	Profesyonel İple Erişim Teknisyenleri Topluluğu
SRD	Sağlık Risk Değerlendirmesi
SWS	Katı Suyu Sıyrıma Ünitesi
SWS	Kirli Su Sıyrıma
TAEK	Türkiye Atom Enerji Kurumu
TAS	Terminal Otomasyon Sistemi
TCFD	İklimle Bağlılı Finansal Bayanlar Görev Gücü
TEX	Tüpraş Çalışan Deneyimi
TEYDEB	Teknolojik ve Destek Programları Başkanlığı
TEYS	Tehlike ve etkilerin yönetim süreci
TİSK	Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
TMSA 2	Petrol Tankeri Yönetimi ve Değerlendirmesi 2
TPE	Ton Petrol Eşdeğeri
TPP	Termal Power Plant
TÜLOMSAŞ	Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii A.Ş.
TÜRKAK	Türk Akreditasyon Kurumu
UN WEPs	Birleşmiş Milletler Kadın Güçlendirme Prensipleri
UN Women	Birleşmiş Milletler Kadın Birimi
VAP	Verimlilik Artırıcı Proje
VDU	Vakum Destilasyon Ünitesi
VGO	Vakum Dizel
VLCC	Çok Büyük Ham Petrol Gemisi
VOC	Uçucu Organik Bileşenler
VRES	Değişken Yenilenebilir Enerji Kaynakları
WEF	Dünya Ekonomik Forumu
WTI	Amerikan Referans Ham Petrolü
YDA	Yaşam Döngüsü Analizi
ZBB	Sıfır Bazlı Bütçe

BİRİMLER SÖZLÜĞÜ

m ³	Metreküp	Cubic Meter
MW	Megavat	Megawatt
KG	Kilogram	Kilogram
GRT	Gros tonaj	Gross Tonnage
M/T	Milyon Tonaj	Million Tonnes
KW	Kilovat	Kilowatt
KWh	Kilovatsaat	Kilowatt Hour
m ²	Metrekare	Square Meter
CO ₂	Karbondioksit	Carbon Dioxide
GCAL	Giga kalori	Gcal
Ton CO ₂ e	Ton Karbondioksit Eşleniği	Ton Carbon Dioxide Equivalent
TJ	Terajoule	Terajoule
MJ	Megajoule	Megajoule
j	Joule	Joule
Mt	Milyon Ton	Million Ton
t	Ton	Ton
bpd	Bir Günde Üretilen Petrol Varil Sayısı	Barrel per Day
MtOE	Milyon Ton Petrol Eşdeğeri	Million Ton of Oil Equivalent
mmcft	Milyon Küp Feet	Milyon Cubic Feet
g/l	Gram/Litre	Gram/Litre
ppm	Milyon Başına Düşen Parça Sayısı	Number of Parts per Million
N	Newton	Newton

Ticaret Unvanı	Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Tüpraş)
Adresi	Gülbahar Mah. Büyükdere Cad. No. 101/A 34394 Şişli/İstanbul
Ticaret Sicil ve Numarası	İstanbul Ticaret Odası/305678-5
Mersis Numarası	0875-0014-2670-0011
İnternet Sitesi Adresi	www.tupras.com.tr
Kayıtlı Sermayesi	500.000.000 TL
Ödenmiş Sermayesi	250.419.200 TL
BİST Kodu	TUPRS
Reuters Kodu	TUPRS.IS
Bloomberg Kodu	TUPRS.TI
Halka Arz Tarihi	1991

Yasal Uyarı

Bu Faaliyet Raporu ("Rapor") içerisinde yer alan 2020 yılı faaliyet ve hesapları hakkında Yönetim Kurulu Raporu, Denetçi Raporu, Konsolide Mali Tablolardan ve Bağımsız Denetim Raporu 30 Mart 2022 Çarşamba günü, saat 10:00'da Tüpraş, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Güney Mahallesi Petrol Caddesi No: 25 Körfez/ Kocaeli adresinde yapılacak Ortaklar Olağan Genel Kurulu'na sunulmak üzere, yasal mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır.

Rapor, ortakları bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup, herhangi bir yatırım kararı için temel oluşturma amacı taşımaz.

Rapor'da yer alan ileriye dönük görüş ve tahmini rakamlar, Şirket yönetiminin gelecekteki duruma ilişkin görüşlerini yansıtmakta olup; gerçekleştirmeleri, ileriye dönük tahmini rakamları oluşturan değişkenlere ve varsayımlara bağımlı olarak farklılık gösterebilir. Buna uygun olarak, Tüpraş veya Yönetim Kurulu üyeleri, danışmanları veya çalışanları bu Rapor kapsamında iletlenen herhangi bir bilgi veya iletişimden veya bu Rapor'da yer alan bilgilere dayanan veya yer almayan bir bilgi neticesinde bir kişinin doğrudan veya dolaylı olarak uğrayacağı kayıp ve zararından sorumlu değildir.

Bu Rapor'un hazırlanma zamanı itibarıyla, yer alan tüm bilgilerin doğru olduğuna inanılmakta olup, yazım ve basım aşamalarında oluşabilecek yanlışlıklar nedeniyle Tüpraş hiçbir sorumluluk kabul etmemektedir.

Tüpraş İletişim

Telefon : (0212) 878 90 00
 Faks: (0212) 211 30 81-82
 E-posta: info@tupras.com.tr

Yatırımcı İlişkileri

Levent Bayar, Yatırımcı İlişkileri Müdürü
 E-posta: levent.bayar@tupras.com.tr
 Telefon: (0212) 878 99 50
 Faks: (0212) 211 30 81-82

Kurumsal İletişim

Çiler Teber, Kurumsal İletişim Müdürü
 E-posta: ciler.teber@tupras.com.tr
 Telefon: (0212) 878 91 99
 Faks: (0212) 211 30 81-82

Finansal Planlama ve Raporlama

Zeynep Keskin, Finansal Planlama ve Raporlama Direktörü
 E-posta: zeynep.keskin@tupras.com.tr
 Telefon: (0212) 878 99 11
 Faks: (0212) 211 30 81-82

tupras.com.tr

Bu raporun basımında; geri dönüşümlü kağıt ve çevre dostu teknolojiler kullanılmıştır.

